@MajestyPdf

TYT

TÜRK ÇE

DERS NOTLARI

Kadir GÜMÜŞ

@MajestyPdf

Yazar
Kadir GÜMÜŞ

Sayfa Tasarımı ve Dizgi
Benim Hocam Dizgi Birimi

Redaksiyon
Erkan ALTINTAŞ

Kapak Tasarım
Yâren AVŞAR

ISBN
978-625-5847-53-9

Adres
BENİM HOCAM YAYINLARI
Yeni Batı Mah. 2401 Sk. No: 18
Yenimahalle - ANKARA

Web/Mail
www.benimhocam.com
bilgi@benimhocam.com

Tel
444 9 113

Baskı
Birleşik Matbaacılık
Pancar Organize, 14. Cad. No: 3
Torbalı - İZMİR

Matbaa Sertifika No
47989

Benim Hocam YouTube kanalına yüklenen ders videoları, ilgili dersin kitap basım tarihinden itibaren 1 yıl süreyle yayında kalacaktır.

Bu kitabın her hakkı saklıdır. Bu kitabın basım-yayın satış hakları Benim Hocam Yayınlarına aittir. Hangi amaçla olursa olsun yayıncı kuruluşun izni olmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, mekanik elektronik, manyetik, fotokopi ya da başka yöntemlerle basılması ve çoğaltılması yasaktır.

Sunu

Sevgili Öğrencim / Yol Arkadaşım,

Karşına harika bir kitapla geldim. Ne ararsan var… Çıkmış sorular, etkinlikler, detaylı konu anlatımı, analiz tabloları, ödev testleri… Böyle detaylı ve ek etkinliklerle / testlerle donatılmış bir kitaba daha rastlamadım. Çünkü benim öğrencim en iyisine layık.

Bu kitabın beyaz tahta videosu da akıllı tahta videosu da tablet videosu da olacak.

Her şekilde yanında olacağım ve birlikte 40'ta 40 yapacağız.

Bana güven!

Kendine güven!

Eee o zaman o iş tamam!

Emeğin yağlı olsun.

Kadir GÜMÜŞ

Türkçe Öğretmeni

Kadir Gümüş

@MajestyPdf

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1: SES BİLGİSİ 5

ÜNİTE 2: YAZIM KURALLARI 19

ÜNİTE 3: NOKTALAMA İŞARETLERİ 43

ÜNİTE 4: SÖZCÜKTE YAPI 59

ÜNİTE 5: SÖZCÜK TÜRLERİ 79

ÜNİTE 6: SÖZ GRUPLARI 151

ÜNİTE 7: CÜMLENİN ÖGELERİ 158

ÜNİTE 8: CÜMLE TÜRLERİ 171

ÜNİTE 9: ANLATIM BOZUKLUKLARI 179

ÜNİTE 10: SÖZCÜKTE ANLAM 189

ÜNİTE 11: CÜMLEDE ANLAM 207

ÜNİTE 12: PARAGRAF 227

CEVAP ANAHTARI 254

@MajestyPdf

TYT TÜRKÇE

KONU ANLATIM VİDEOLARI KAREKODU

KLASİK SERİ KONSEPTİ İÇİN

DİJİTAL SERİ KONSEPTİ İÇİN

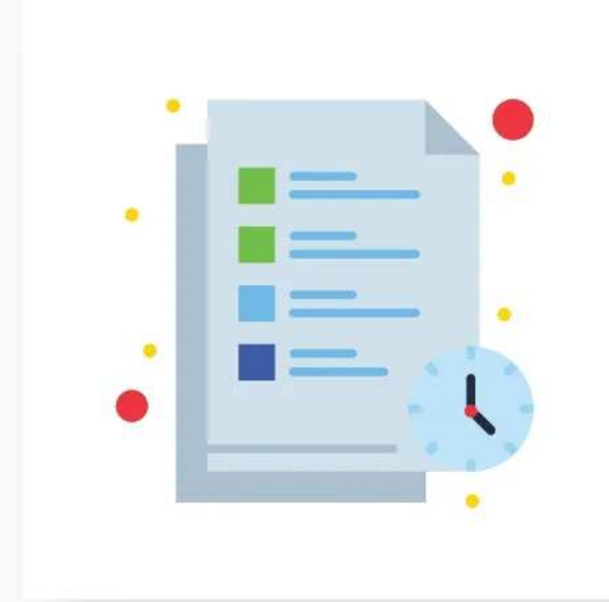

KİTABIN İÇİNDEKİ ÇIKMIŞ SORULARDAN OLUŞAN

ÇIKMIŞ SORU KAMPI İÇİN

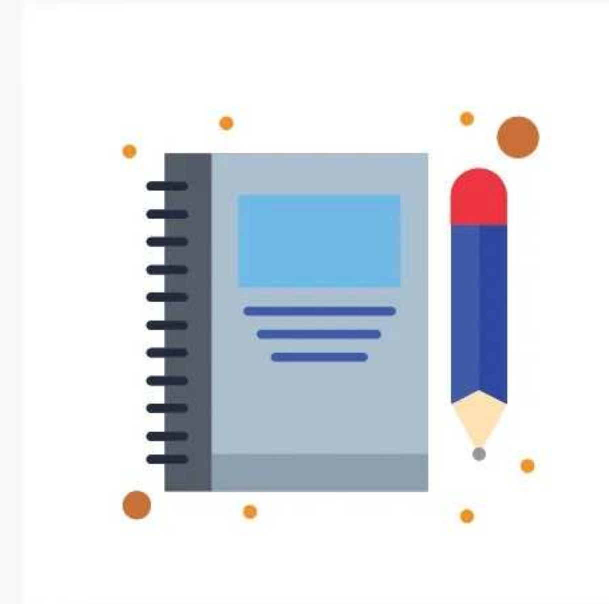

KİTABIN İÇİNDEKİ SORULARDAN OLUŞAN

SORU KAMPI İÇİN

KADİR GÜMÜŞ

@MajestyPdf

SES BİLGİSİ

ÜNİTE

01

@MajestyPdf

“SES BİLGİSİ” KONUSUNDAN KAÇ SORU ÇIKAR?

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
YGS-TYT	1	1	1	1	—	1	—	1	—	—
MSÜ	–	–	1	1	1	1	1	1	1	1

	EVET	HAYIR
“Ses Bilgisi” videoları “Konu Anlatım Kitabı” eşliğinde izlendi mi?		
“TYT Türkçe Soru Bankası”ndan “Ses Bilgisi” soruları çözüldü mü?		
“Parla Dil Bilgisi”nden “Ses Bilgisi” soruları çözüldü mü?		
“Parla Paragraf”tan her sabah 20 soru çözülüyor mu?		

Son 10 yılda “TYT” ve “MSÜ”de 14 adet “ses bilgisi” sorusu çıkmıştır.

14 adet çıkmış sorudan 11 tanesinde **“Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?”** soru kökü kullanılmıştır.

- **Aynı soru kökü kullanılan 11 sorudan,**
- 4 tanesinde cevap → “ÜNSÜZ DÜŞMESİ”
- 5 tanesinde cevap → “ÜNLÜ DARALMASI”
- 2 tanesinde cevap → “ÜNLÜ DÜŞMESİ”

Bu durum bize ÖSYM’nin alışkanlıklarını terk etmediğini ve yol haritamızı bu alışkanlıklara göre çizmemiz gerektiğini göstermektedir.

İki yıldır soru çıkmadığına bakmayın! “Ses Bilgisi” ünitesi bir ÖSYM geleneğidir.

YOL HARİTASI

“SES BİLGİSİ” KONUSUNA NASIL ÇALIŞILIR?

1. Önce doğru bir kaynak ve öğretmen bulunur. Çok şanslısın. :) Bu kitabı aldığına göre bunu bulmuşsun. İkinci aşamaya geç.

2. Videolar “Konu Anlatım Kitabı” eşliğinde dikkatle izlenecek. Önemli dediğim yerlerin altı çizilecek ve verdiğim ek bilgiler ders notuna eklenecek.

3. Ardından konu anlatım kitabındaki soruların çözümü izlenecek.

4. Bol bol soru çözülmelidir. Çünkü ses olaylarını anladın ama metin üzerinde bulmayı henüz öğrenemedin. Bu hususta “Benim Hocam TYT Türkçe Soru Bankası” ve “Benim Hocam Parla Dil Bilgisi Soru Bankası” çözülecek. Karekodunda tüm soruları benim açıklayıcı çözümümle göreceksin. Gerekirse ilk testleri benimle birlikte çöz ve yapamadığın her sorunun videosunu izle.

Çoğu kişi olayı bu aşamada bitiriyor. Olay bu aşamada bitince de hâliyle problem çıkıyor. Çünkü bilgilerin yeterince oturmasına izin vermeden yeni konuya geçiyorsunuz. Yapmayın pıtırcıklarım! Yapmayın!

@MajestyPdf

SES BİLGİSİ

ÜNLÜLERLE İLGİLİ SES OLAYLARI

1. Ünlü Türemesi

- Kelimenin başına, ortasına ya da sonuna ünlü gelmesidir.
- **Küçültme eki alırken olur:**
  - Bir - cik > bir - **i** - cik
  - Az - cık > az - **ı** - cık
  - Genç - cik > genc - **e** - cik
  - Dar - cık > dar - **a** - cık
- **Pekiştirilmiş sözcüklerde de görülebilir:**
  - Sağlam > Sapsağlam > Sap - **a** - sağlam
  - Yalnız > Yapyalnız > Yap - **a** - yalnız
  - Düz > Düpdüz > Düp - **e** - düz

USTA İŞİ BİLGİ

Bazı kaynaklarda "öpücük, gülücük" sözcükleri ünlü türemesi olarak geçer. Kesinlikle yanlıştır. Çünkü "-cık, -cik" küçültme ekleri fiile değil, isme gelir. "Gül-, öp-" fiil olduğu için fiilin sonuna gelmesi mümkün değildir.

DİKKAT

Sırılsıklam, Çırılçıplak: Bu pekiştirmelerde hem ünlü türemesi hem ünsüz türemesi vardır.

- **Yabancı dillerden alınan sözcüklerin Türkçeye uyum sürecinde de görülebilir:**
  - Station > **İ**stasyon

2. Ünlü Düşmesi (Hece Düşmesi)

- Türkçede bazı sözcükler ünlü ile başlayan ek aldıklarında, türetme ve birleşme esnasında ünlü kaybına uğrar. Buna "**ünlü düşmesi**" ya da "**hece düşmesi**" adı verilir.

Aşağıdaki şekillerde karşımıza çıkabilir:

a) Organ adları ve ikinci hecesi dar bazı sözcükler sonlarına ünlü ile başlayan bir çekim eki geldiğinde zayıf olan orta hece ünlülerini düşürür.

- Akıl > aklım — Şehir > şehre
- Nehir > nehrin — Beyin > beynimiz
- Göğüs > göğsünde — Boyun > boynumuz
- Burun > burnu — Karın > karnım

- **Çekim eki alırken yani çekime girerken ünlü düşmesi olmuştur.**

BUNLARI BİL

Eğer bu kurala uyulmazsa yazım yanlışı olur.

Ağız - ı (YANLIŞ) Ağzı (DOĞRU)

USTA İŞİ BİLGİ

Bazı ikilemelerde ikinci kelimenin dar ünlüsü düşmez:
- omuz omuza
- devirden devire
- ağız ağıza
- burun buruna
- koyun koyuna

USTA İŞİ BİLGİ

avu**c**u, hatırı: **Bu sözcüklerde ünlü düşmez.**

UNUTMA

Özel isimlerde ikinci hecenin dar ünlüsü düşmez: Gönül'ü gördüm okulda.

Bazı sözcüklerde ikinci hecenin dar ünlüsü düşmez: Adam avucunu açtı.

b) Sözcük türetme esnasında yapım eki geldiğinde de ünlü düşmesi gerçekleşebilir:

- Besi - ledi > besledi
- Yumurta - ladı > yumurtladı
- İleri - le > ilerle
- Sarı - ar - > sarar
- Koku - ladı > kokladı
- Sızı - ladı > sızladı
- Tasarı - ladı > tasarladı
- Devir - im > devrim
- Kıvır - ım > kıvrım
- Uyu - ku > uyku

/benimhocam

@MajestyPdf

c) **Birleşik sözcüklerde birleşme esnasında ünlü düşmesi gerçekleşir:**

- Zehir olmak > zehrolmak
- Şükür etmek > şükretmek
- Kayıp olmak > kaybolmak
- Hapis etmek > hapsetmek
- Seyir etmek > seyretmek
- Nakil etmek > nakletmek
- Hüküm etmek > hükmetmek
- Akis etmek > aksetmek

- Birleşik sözcüklerin oluşumu sırasında iki ünlü yan yana gelirse bu ünlülerden biri ya da bir ünlüyle bir ünsüz düşer. Buna **"ünlü aşınması"** da denir. Bu özellik yazıya geçebilir.
  - Ne için > niçin
  - Ne asıl > nasıl
  - Cuma ertesi > cumartesi
  - Kahve altı > kahvaltı
  - Bu arada > burada
  - Şu arada > şurada

d) **Şiirde ölçüye uydurmak amaçlı ünlü düşmesi de gerçekleşebilir:**

- "Karac'oğlan der ki n'oldum, n'olayım."
- N'aber?
- N'olsun.

BUNLARI BİL

Ünsüzle biten sözcüklerin sonlarına eklenen "ile" sözcüğünün "i" ünlüsü düşer; ünlüyle biten sözcüklerde ise "y" ünsüzüne dönüşür.

- Sıra ile > sırayla
- Göz ile > gözle
- Sen ile ben > senle ben
- Para ile > parayla

BUNLARI BİL

Ek - fiilin "i" kökü de kimi sözcüklerde düşer; kimilerinde "y" ünsüzüne dönüşür. Bunlar da yazıya geçebilir.

- Gelmiş idi > gelmişti
- Biliyor idi > biliyordu
- Kitap idi > kitaptı

USTA İŞİ BİLGİ

İsim tamlaması şeklinde oluşan bazı birleşik sözcüklerin sonundaki iyelik eki düşebilir:

- Kadı + köyü > Kadıköy
- Bakır + köyü > Bakırköy

e) "Yeşil" **ve** "kızıl" **sözcüklerine fiil yapım eki** "-er, -ar" **eklendiğinde sözcüklerin sonundaki** "-ıl, -il" **düşer.**

- yeşil - er - > yeşer - (mek)
- kızıl - ar - > kızar - (mak)

- Bu durum hem "ünlü düşmesi" hem de "ünsüz düşmesi" olduğunu gösterir.

ÇIKMIŞ SORU - 1

Çevresi (I) büyük bir piknik alanı olarak düzenlenip halka açılan Mogan Gölü'nün kuşların kuluçka ve yavrulamasına ayrılan (II) doğal park kısmında (III) kıvrımlı (IV) ahşap yayla yolları (V) ve kuş gözlemevleri yapılmış.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerin hangisinde ünlü düşmesi yoktur?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

YGS - 2016

ÇIKMIŞ SORU - 2

Ben, sisi zihnin bazı hâllerine benzetirim (I). Sis içindeyken sanki başka bir dünyada, başka bir nizam içinde oynayan (II) muhayyilem, beni daima şaşırtır. Kimi zaman temel karakterler üzerinde kalıp ayrıntılardan (III) uzaklaşmanın mutluluğunu yaşarım. Kimi zaman da zihnim ayrıntılara dalıp çevreyi (IV) kolaçan etmeye başlar. Birkaç gündür İstanbul'un üstünü bütünüyle örten sis de zihnim gibi oyunlar oynuyor ve görülen, işitilen (V) her şeyi farklı bir şekle sokuyor.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin hangisinde ünlü düşmesi yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

TYT - 2018

3. Ünlü Daralması

- Sonu "a, e" geniş ünlüleriyle biten fiiller, "-yor" ekinin gelmesi ya da "y" sesinin etki etmesi ile daralarak "ı, i, u, ü" ünlülerine dönüşür. Bu olaya "ünlü daralması" adı verilir.
- **Türkçede çok karşılaşılan bir durumdur:**
  - yaş**a**-yor > yaş**ı**yor
  - söyl**e**-yor > söyl**ü**yor
  - anl**a**-yor > anl**ı**yor
  - başl**a**-yor > başl**ı**yor
  - d**e**-yor > d**i**yor
  - gülm**e**-yor > gülm**ü**yor

/benimhocam

@MajestyPdf

- ye-yor > yiyor
- kork-ma-yor > korkmuyor
- gel-me-yor > gelmiyor
- anla-yor > anlıyor
- kokla-yor > kokluyor

HER SINAVDA ÇIKAR

Her zaman "-yor" eki daraltacak diye bir durum yoktur. Bazen sadece "-y" sesi de daraltabilir:

- de - (y)e > diye
- ne - (y)e > niye
- ye - (y)ecek > yiyecek
- de - (y)ecek > diyecek

DİKKAT

Ünlü daralması ile şimdiki zaman eki (i-yor) karıştırılmamalıdır:

- Sev-i - yor, gel - i - yor

Daralma yoktur. Daralma olması için "sevemek, gelemek" gibi fiillerin olması gerekir.

Bu sözcüklerde iki ünsüz arasına yardımcı ünlü gelmiştir yani "sev - yor" ekleşmesinde iki ünsüz yan yana geldiği için araya "i" ünlüsü yardımcı ses olarak gelmiştir.

4. Kökte Ünlü Değişimi

- "Ben" ve "sen" zamirlerine yönelme durum eki geldiğinde "e" ünlüsünün "a" ünlüsüne dönüşümüdür.
  - Ben + e > bana
  - Sen + e > sana

ÜNSÜZLERLE İLGİLİ SES OLAYLARI

1. Ünsüz Benzeşmesi (Ünsüz Sertleşmesi)

- Türkçede sert ünsüzlerle (f, s, t, k, ç, ş, h, p) biten sözcüklerden sonra "c, d, g" ünsüzleriyle başlayan bir ek (-ci, -ce, -cik; -gi, -gin; -di, -de, -den...) gelirse ekin başındaki "c, d, g" ünsüzleri, kendilerinden önce gelen sert ünsüzlerden etkilenerek sertleşir ve **c > ç'ye, d > t'ye, g > k'ye** dönüşür. Buna "sert ünsüz benzeşmesi" ya da "ünsüz uyumu" denir.

Sert Ünsüzle Biten Sözcük	"c, d, g" ünsüzleriyle başlayan ek	Benzeşme (Sertleşme) olayının gerçekleşmesi	Değişim	
Kitap	-cı	-çı	Kitap-cı	Kitap - çı
Ağaç	-dan	-tan	Ağaç-dan	Ağaç - tan
Seç	-gin	-kin	Seç-gin	Seç - kin

ÖRNEKLER

kanatcı	✘	✓	kanatçı
coşgu	✘	✓	coşku
silahda	✘	✓	silahta
hafifce	✘	✓	hafifçe
Sinop'dan	✘	✓	Sinop'tan
1965'de	✘	✓	1965'te
atgı	✘	✓	atkı
asgı	✘	✓	askı
bitgi	✘	✓	bitki
tepgi	✘	✓	tepki
coşgu	✘	✓	coşku
etgin	✘	✓	etkin
kesgin	✘	✓	keskin
yapışgan	✘	✓	yapışkan
bileşge	✘	✓	bileşke

BUNLARI BİL

Bazı eklerde ve birleşik sözcüklerde ünsüz benzeşmesine aykırılık olur. Yani ünsüz benzeşmesi gerçekleşmez:

üçgen, beşgen, Fikretgil, çocukcağız

2. Ünsüz Yumuşaması (Ünsüz Değişimi)

- Türkçede sözcük sonu "p, ç, t, k" ünsüzleriyle biten sözcüklere ünlü ile başlayan bir ek geldiğinde bu ünsüzlerin "b, c, d, g, ğ" ünsüzlerine dönüşmesidir.
- Sert - süreksiz ünsüz (ç, k, p, t) ile biten bir sözcükten sonra ünlüyle başlayan bir çekim ya da yapım eki gelirse sözcüklerin bazılarında sonda bulunan ç sesi c'ye, k sesi g/ğ'ye, t sesi d'ye, p sesi b'ye dönüşür. Buna "ünsüz yumuşaması" denir.

Ünsüz yumuşamasına örnek olabilecek çok heceli sözcükler:

- toprak > toprağın
- hesap > hesabı
- kurak > kurağı
- şurup > şurubu
- ağaç > ağaca
- inat > inadı
- borç > borcu
- senet > senedin
- bilek > bileği
- kitap > kitabı
- tarak > tarağa
- mezhep > mezhebi
- bacak > bacağı
- dolap > dolaba
- yanak > yanağa

/benimhocam

@MajestyPdf

- kasap > kasabı
- inanç > inancımız
- kanat > kanadı
- piliç > pilici
- geçit > geçidi
- pirinç > pirinci
- yoğurt > yoğurdu
- pabuç > pabucun
- umut > umudu
- kapak > kapağı

NOT

ÖZET

p ⟶ b
ç ⟶ c
t ⟶ d
k ⟶ g / ğ

SERT YUMUŞAK

Ünsüz yumuşaması (değişimi)

c ⟶ ç
d ⟶ t
g ⟶ k

YUMUŞAK SERT

Ünsüz benzeşmesi (sertleşmesi)

UNUTMA

Tek heceli sözcüklerin çoğu bu kurala uymaz. Buna ünsüz yumuşamasına aykırılık denir.

geç	>	geçen	ot	>	ota
set	>	setin	set	>	setin
at	>	atı	sat	>	satılık
yat	>	yata	Türk	>	Türk'ün
it	>	iti	kat	>	katın
bak	>	bakın	top	>	topu
küp	>	küpün	suç	>	suçu
saç	>	saçın	et	>	eti
tok	>	toku	tek	>	teki

Tüm tek heceli sözcüklerde yumuşama olmaz diye bir kural yoktur. Bazı tek heceli sözcüklerde yumuşama gerçekleşebilir.

- Çok - u > çoğu
- Uç - u > ucu

UNUTMA

Bazı yabancı kökenli sözcükler bu kuraldan etkilenmez.

bilet	>	bilete	hakaret	>	hakaretin
kanaat	>	kanaati	hasret	>	hasretinden
saat	>	saatin	şöhret	>	şöhrete
hukuk	>	hukuka	tebligat	>	tebligatı
sanat	>	sanatı	hakikat	>	hakikatı
devlet	>	devleti	halk	>	halkın
fazilet	>	fazileti	ziraat	>	ziraati
millet	>	milleti	hükûmet	>	hükûmete
evrak	>	evrakı	ahlak	>	ahlakı
müttefik	>	müttefiki	blok	>	bloku

DİKKAT

Özel isimlerin yazımında bu kural uygulanmaz. Sadece söylenişte yumuşama yapılır.

- Sinop - a > Sinop'a
- Mehmet -i > Mehmet'i

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 3

Rüzgâr yüzüme şefkatle <u>çarptığında</u> (I) ya da nehir kıvrılarak kaynağa <u>geldiğinde</u> (II) kendimi <u>hiçliğin</u> (III) derinliklerinde buluyor ve <u>mutluluğu</u> (IV) iliklerime kadar <u>hissediyorum</u> (V).

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerin hangisinde hem ünsüz yumuşaması hem de ünsüz benzeşmesi vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

MSÜ - 2023

/benimhocam

@MajestyPdf

3. Ünsüz Düşmesi

- Seslerin birleşmesi sırasında söyleyiş güçlüğü veya zayıf sesler (g, h, n, l, r, y, z) sebebiyle bir ünsüzün düşmesidir.

- **Sözcüğün sonu** "k" **ünsüzü ile biterse ve sözcüğe** "-cık /-cik; -cak/-cek; -rak / -rek" **küçültme ekleri gelirse sözcük sonu** "k" **ünsüzü düşebilir:**
  - büyük + cek > büyücek
  - küçük + cük > küçücük
  - ufak + rak > ufarak
  - sıcak + cık > sıcacık
  - çabuk + cak > çabucak
  - küçük + rek > küçürek
  - alçak + cık > alçacık

- **Sözcüğün sonu** "k" **ünsüzü ile biterse ve sözcüğe** "l" **yapım eki gelirse sözcük sonundaki** "k" **ünsüzü düşebilir:**
  - seyrek - l- > seyrel-
  - alçak - l- > alçal-
  - yüksek - l- > yüksel-
  - eksik - l- > eksil-
  - küçük - l- > küçül-
  - ufak - l- > ufal-

- **Birleşik sözcüklerde başta** "ast" **ve** "üst" **sözcüğü olduğu zaman düşebilir:**
  - ast - teğmen > asteğmen
  - üst - teğmen > üsteğmen
  - ad - daş > adaş

4. Ünsüz Türemesi (Ünsüz İkizleşmesi)

- **Ünsüz ile biten sözcükler ünlü ile başlayan ek aldıkları zaman gerçekleşebilir:**
  - af - ı > affı
  - hak - ı > hakkı
  - his - i > hissi
  - hat - ı > hattı
  - zam - ı > zammı
  - zan - ı > zannı
  - red - i > reddi
  - şık - ı > şıkkı
  - sır - ı > sırrı

- **Ünsüz ile biten kelimeler "etmek, olmak" gibi yardımcı fiillerle birleştikleri zaman gerçekleşebilir:**
  - af etmek > affetmek
  - red etmek > reddetmek
  - his etmek > hissetmek
  - hal etmek > halletmek
  - sır olmak > sırrolmak
  - haz etmek > hazzetmek

DİKKAT

Yan yana gördüğünüz her iki harfe "ünsüz türemesi" **demeyiniz!**

- Cadde, his - siz, git - ti

Ünsüz türemesi YOKTUR.

5. Kaynaştırma Ünsüzü (Yardımcı Ünsüz) (Koruyucu Ünsüz)

- Türkçede iki ünlü yan yana gelmez. Ünlü ile biten bir kelimeye ünlü ile başlayan bir ek geldiğinde araya giren "y, ş, s, n" ekleridir.
  - su - u > su - **y** - u
  - iki - er > iki - **ş** - er
  - iki - i > iki - **s** - i
  - altı - ın > altı - **n** - ın

6. Ulama

- Ünsüzle biten bir sözcükten sonra ünlü ile başlayan bir sözcük gelirse öndeki sözcüğün sonundaki ünsüz harf arkasından gelen ünlü harfe bağlanarak okunur:
  - Ada**m** **e**ve erkenden girdi.
  - "A-da-me-ve" şeklinde okunur. "m" harfi arkasından gelen "e" harfine bağlanarak okunur.

7. Dudak Ünsüzlerinin Benzeşmesi (Dudaksıllaşma)

- Türkçede "n" ve "b" seslerinin yan yana gelmesiyle oluşur. "b" sesi dudak ünsüzüdür ve kendinden önce gelen "n" sesini "m" sesine dönüştürür. Çünkü "n" sesi dudak ünsüzü değildir ama "m" sesi dudak ünsüzüdür.
  - penbe > pembe
  - kanber > kamber
  - dolanbaç > dolambaç
  - anbar > ambar
  - saklanbaç > saklambaç

BUNLARI BİL

Özel isimlerde bu benzeşme gerçekleşmez:
- İstanbul - ~~İstambul~~

Birleşik sözcüklerde bu benzeşme gerçekleşmez:
- onbaşı, sonbahar

8. Göçüşme

- Bir ses olayıdır ama yazım kurallarına aykırılık arz eder. Halk dilinde günlük konuşmada karşımıza çıkar.
  - kibrit > kirbit
  - toprak > torpak
  - kirpik > kiprik

  Sözcükteki harfler (sesler) arası yer değişimidir.

/benimhocam

@MajestyPdf

ÜNLÜLER

Dudak şekli	DÜZ		YUVARLAK	
	Geniş	Dar	Geniş	Dar
Kalın	a	ı	o	u
İnce	e	i	ö	ü

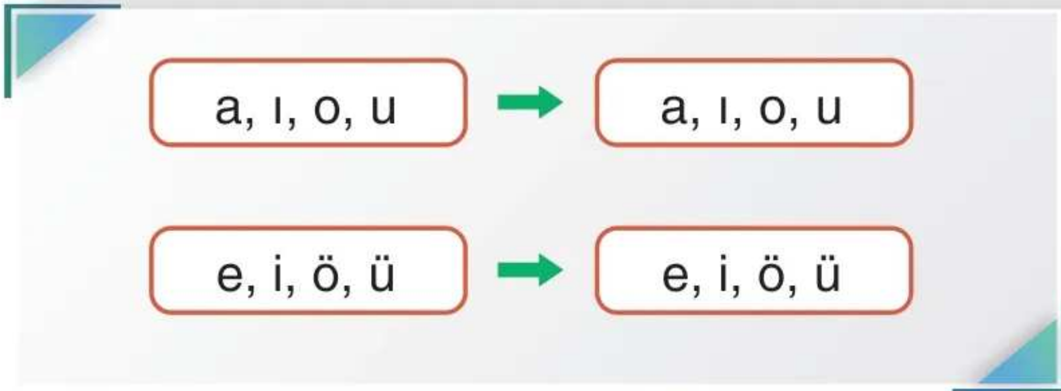
ÜNSÜZLER

Ünsüzler: b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z.

Ünsüz harfler	Sert Ünsüzler	Yumuşak Ünsüzler
Sürekli Ünsüzler	f, h, s, ş	ğ, j, l, m, n, r, v, y, z
Süreksiz Ünsüzler	ç, k, p, t	b, c, d, g

BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU (KALINLIK - İNCELİK UYUMU)

- Çok heceli Türkçe sözcüklerin ünlüleri, **kalınlık - incelik** yönünden uyum içinde bulunur.
- Çok heceli bir sözcüğün ilk hecesindeki ünlü kalın ise ondan sonraki hecelerin ünlüleri de kalın; ilk hecedeki ünlü ince ise ondan sonra gelen hecelerin ünlüleri de ince ünlü olmak zorundadır. Buna büyük ünlü uyumu kuralı denir.

- Almayacaklar (Hepsi KALIN ÜNLÜ)
- Güldüklerimizden (Hepsi İNCE ÜNLÜ)
- Sevilmemişler (Hepsi İNCE ÜNLÜ)

- Bu örneklerin hepsi büyük ünlü uyumuna uyar.

BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU İLE İLGİLİ ÖZEL DURUMLAR

- **Tek heceli sözcüklerde büyük ünlü uyumu aranmaz.** Tek heceli sözcüklerde bir tek ünlü bulunduğu için ünlü uyumu aranmaz.
  - Git, bir, çift…
- **Yabancı kökenli sözcüklerde büyük ünlü uyumu aranmaz.**
- Lakin Türkçede kullanılan sözcüklerden çoğu yabancı kökenlidir. Yani alınan kelimenin üzerinde değişiklik yapılmıştır. Türkçe, bu kelimeleri kendi dilinin kurallarına uydurmuştur.
- Ama bazı kelimeler bu kurala uymaz:
  - Fiyat, dünya ➡ UYMAZ. Yabancı kökenlidir.
  - Çerçeve, çeyrek, rende ➡ UYAR. Ama yabancı kökenlidir.

- **Birleşik sözcüklerde büyük ünlü uyumu söz konusu değildir.**
  - Milletvekili, birkaç, Çanakkale, bugün…

- **Bazı Türkçe sözcükler zaman içinde değişime uğramıştır. Uyuma uyan kelimeler zaman içinde uymaz hâle gelmiştir.**
  - Anne ⟵ ana
  - Şişman ⟵ şişmen
  - Kardeş ⟵ kardaş (karındaş sözcüğünden)
  - Elma ⟵ alma
  - Hangi ⟵ kangı

- **Türkçede ekler büyük ünlü uyumundan etkilenir.** Sonlarına geldikleri sözcüklerin son hecelerindeki ünlüden etkilenerek ünlüleri değişir.
  - Pencere - **den**, kitap - **tan**

"-yor, -ken, -ki, -daş, -leyin, -gil" ve **"-mtırak"** tek biçimli ekleri eklendiği sözcüğe uyum sağlamadığı için bazı durumlarda uyuma aykırılık teşkil eder.

- Sabah**ki**, yarın**ki** > UYMAZ
- Akşam**leyin**, sabah**leyin** > UYMAZ
- Geli**yor**, gidi**yor** > UYMAZ
- Yeşil**imtırak** > UYMAZ
- Meslek**taş** > UYMAZ
- Sabah**ken**, akşam**ken** > UYMAZ
- amcam**gil**, dayım**gil** > UYMAZ

-yor, -ken, -ki, -leyin, daş, -gil ve **-mtırak** ekleri değişime uğramadıkları için kurala uymaz.

- Senin**ki**, dün**kü** > UYAR
- Öğ**leyin** > UYAR
- Sarı**yor** > UYAR
- Sarı**mtırak** > UYAR

-yor, -ken, -ki, -leyin, -daş, -gil ve **-mtırak** ekleri yine değişime uğramamıştır ama eklendikleri sözcüklerle uyum içinde oldukları için kurala uyar.

/benimhocam

@MajestyPdf

KÜÇÜK ÜNLÜ UYUMU
(DÜZLÜK - YUVARLAKLIK UYUMU)

Küçük ünlü uyumu iki kuraldan oluşur:

- a, e, ı, i ⟶ a, e, ı, i
- o, ö, u, ü ⟶ a, e / u, ü

1. Çok heceli Türkçe sözcüklerde düz ünlülerden (a, e, ı, i) sonra düz ünlüler gelir.
   - Seveceğiz, geldik > **Küçük ünlü uyumuna da büyük ünlü uyumuna da UYAR.**
   - İlave, mimar > Küçük ünlü uyumuna UYAR, ancak büyük ünlü uyumuna UYMAZ.

2. Çok heceli Türkçe sözcüklerde, yuvarlak ünlülerden sonra (o, ö, u, ü) ya dar - yuvarlak ünlüler (u, ü) ya da düz - geniş ünlüler (a, e) gelir.
   - köprü, güreş > **Küçük ünlü uyumuna uyar.**
   - radyo > **Küçük ünlü uyumuna uymaz.**

BUNLARI BİL

"-yor" eki bazen büyük ünlü uyumuna uysa da küçük ünlü uyumunu her zaman BOZAR.

- Geliyor, yazıyor

"-yor" ekinden dolayı küçük ünlü uyumuna aykırıdır.

DİKKAT

"o ve ö" ünlüleri çok heceli Türkçe sözcüklerde sadece ilk hecede bulunabilir.

- Radyo, fotoğraf > "O" ünlüsü ilk heceden başka hecede bulunduğu için küçük ünlü uyumuna uymaz ve bu yüzden yabancı kökenlidir.

/benimhocam

ÖRNEK - 1

Türkçede ekler çok biçimli ve tek biçimli olmak üzere ikiye ayrılır. Tek biçimli ekler bazen büyük ünlü uyumuna da aykırılık teşkil eder.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde yukarıda anlatılan durumu örnekleyen bir kullanım vardır?

A) Edebiyat hayatın gizli gözüdür, hayattan ayrı bir şey değildir.

B) Her sıradan resmin arkasında sezgiyle nüfuz edilebilecek büyülü bir alan var.

C) Muhtevasında şiir barındırsa da hayatın estetik ve katmanları da vardır.

D) Şair gözüyle evrene bakmanın faydalarıdır bunlar.

E) O da layık olana icabında taş ve kerpiç veriyor.

ÇÖZÜM:

Tek biçimli ekler: -YOR, -KEN, -Kİ, -DAŞ, -MTIRAK, -LEYİN, -GİL

ver - (i) - YOR
İNCE — KALIN

CEVAP: E

ÖRNEK - 2

Adamı (I) görüp (II) buraya bir adet havlu (III) bırakmasını isteyince (IV) kızdı ve eşyalarını aldı (V).

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi küçük ünlü uyumuna uymaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

- havlu • a, e, ı, i ➡ a, e, ı, i gelir.

h a v l u

"a, e, ı, i" den biri gelebilir. Gelmemiş. O yüzden küçük ünlü uyumuna uymaz.

CEVAP: C

@MajestyPdf

ETKİNLİK

Aşağıda verilen altı çizili sözcüklerdeki ses olaylarını bulunuz.

a) Yazdıktan sonra böyle olduğunu anlamıştım.

b) Yaşayan ve ilerleyen bu durumu iyiye çeviriniz.

c) Bunun hakkında olduğunu bildiğimden cevap vermiyorum.

d) Benziyordu bana bahsettiğin bu olayın etkisi.

e) Bu tavrınla ne yapmak istiyorsun.

f) Alçaldı ama yine de gülücük attı.

g) Tanzimat Devri'nde başlamıştı hâlbuki.

ETKİNLİK CEVAP:

a. **yazdıktan** (–dan > –tan): (Ünsüz benzeşmesi)
böyle (bu öyle > böyle): Ünlü düşmesi (Ünlü aşınması)
olduğunu (olduk - unu > olduğ - unu): Ünsüz yumuşaması
anlamıştım (anlamış idim > anlamıştım): Ünsüz benzeşmesi - ünlü düşmesi (Ek-fiil düşmüş.)

b. **yaşa - (y)an:** Kaynaştırma ünsüzü
ilerleyen: (ileri - le - (y)en): ünlü düşmesi - Kaynaştırma ünsüzü (y)
iyi - (y)e: Kaynaştırma ünsüzü

c. **Bu - (n)un:** Kaynaştırma ünsüzü
hakkında (hak - ı > hak - k - ı): Ünsüz türemesi
olduğu (olduk - u > olduğ - u): Ünsüz yumuşaması [olduğu(n)u: Kaynaştırma ünsüzü "n"]
bildiğim (bil - dik - im > bil - diğ - im): Ünsüz yumuşaması
vermiyorum (verme - yor > vermi - yor): Ünlü daralması

d. **etkisi** (et - gi - (s)i > et - ki - (s)i): ünsüz benzeşmesi - Kaynaştırma ünsüzü
benziyordu (beniz - e - yor - i - di): Ünlü düşmesi (2 adet) (1 tanesi ek - fiil düşmesidir.)
bahsettiğin (bahis ettik - in): Ünlü düşmesi, ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması
bana: bene > bana : e > a : Kökte ünlü değişimi

e. **tavrınla** (tavır - ın ile > tavrınla): Ünlü düşmesi (2 adet)
istiyorsun (iste - yor > isti - yor): Ünlü daralması

f. **alçaldı** (alçak - ldı > alçaldı) : Ünsüz düşmesi
gülücük (gülüş - cük > gülücük): Ünsüz düşmesi
attı (at - dı > attı): Ünsüz benzeşmesi

g. **devrinde** (devir - i - (n) - de): Ünlü düşmesi, kaynaştırma ünsüzü
başlamıştı (başlamış - i - di > başlamıştı): Ünsüz benzeşmesi - ünlü düşmesi (Ek-fiil düşmüş.)

@MajestyPdf

1. İlk önce değişikliğin farkına varmadı. Sadece çalışmak istemiyordu. Cansız ve neşesizdi. Bütün gün ya bir köşede oturuyor ya da aklı başında değilmiş gibi dalgın dolaşıyordu. Sanki hayatında çok mühim bir şey eksikti. Sonra yavaş yavaş yorgun ve isteksiz kalktığını, sabaha kadar karışık rüyalar gördüğünü ve bunların kendisini yorduğunu anladı.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz düşmesi
B) Ünlü daralması
C) Ünsüz benzeşmesi
D) Ünsüz yumuşaması
E) Ünlü düşmesi

2025 - MSÜ

2. Niçin tuval boyamadığını, beste yapmadığını, yanıtlayabilecek sözcükleri yoktu. Yazmak için yeterli söz dağarcığı veya görüş açıklığına sahip olduğu da tartışılırdı. Yazmayı istemekten başka bir güdü taşımıyordu aslında eline kalemi alırken.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünlü daralması
B) Ünsüz benzeşmesi
C) Ünsüz yumuşaması
D) Ünlü düşmesi
E) Ünsüz düşmesi

2024 - MSÜ

3. Sevgili Günlük,

Nerede olursam olayım yağmur peşimde, yağdıkça yağıyor. Yağmurun küçücük damlaları içinde saklanan ilham perileri aklıma düştüğünden mi, yağmur sonrası toprak kokusunu sevdiğimden mi benimle geliyor? Kim bilir?

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz benzeşmesi
B) Ünlü düşmesi
C) Ünlü daralması
D) Ünsüz yumuşaması
E) Ünsüz düşmesi

2023 - TYT

/benimhocam

4. Ernest Hemingway, Paris'te geçen yıllarını anlattığı kitabında şehir için şöyle der: "Gençliğinizde Paris'te yaşama şansına erişmişseniz ömrünüzün geri kalan bölümünde nereye giderseniz gidin artık orada hissettikleriniz sizinle birliktedir çünkü bu şehir, sonsuz bir şenliktir."

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz benzeşmesi
B) Ünsüz yumuşaması
C) Ünlü düşmesi
D) Ünlü daralması
E) Ünsüz türemesi

2022 - MSÜ

5. İşte ben hep böyle garip mahzun,

Bir şey beklermişçesine yaşıyorum.

Bazen öyle günlerim oluyor ki Elâgözlüm,

Ne oldu, nasıl bitti şaşıyorum.

Bazı bilmem, gün nasıl başladığında,

Kayıp kayıp gidiyor dünya bıkkın bakışlarımdan.

Yaşıyorum, yaşıyorum da bitmiyor,

Bir tutam sakız oluyor ağzımda zaman.

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz yumuşaması
B) Ünlü düşmesi
C) Ünsüz düşmesi
D) Ünsüz benzeşmesi
E) Ünlü daralması

2021 - TYT

6. Yerköprü Şelalesi, Ermenek Çayı üzerindeki harikalardan biri. Yaklaşık 30 metre yükseklikten akmıyor da sanki bir tül gibi uçuşuyor. Şelalenin tabanında bulunan su tünelindeki sarkıtlar, ufacık gözenekler ve zengin bitki çeşitliliği büyüleyici bir atmosfer oluşturuyor.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz benzeşmesi
B) Ünsüz yumuşaması
C) Ünlü daralması
D) Ünlü düşmesi
E) Ünsüz düşmesi

2021 - MSÜ

@MajestyPdf

7. Yeşil alanlardan uzakta olmak, stresli bir yaşamı beraberinde getiriyor. Çünkü doğayı yok eden karmaşık düzendeki yapılar, algılarımızı etkiliyor ve zihinsel yorgunluğu yoğun şekilde hissetmemize neden oluyor.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisinin örneği yoktur?

A) Ünlü düşmesi
B) Ünsüz yumuşaması
C) Ünsüz benzeşmesi
D) Ünlü daralması
E) Ünsüz türemesi

2020 - MSÜ

8. Tüm hayvanların vücudu dokulardan ve dokuların birleşmesiyle meydana gelen organlardan oluşur. Dokular vücudun çeşitli kısımlarını ve organlarını oluştururken küçücük, kıvrımlı ve karmaşık yapılara dönüşür. Epitel hücreler bu yapıların oluşmasında temel bir işleve sahiptir. Bu hücreler sıkı bir şekilde istiflenerek derinin, kan damarlarının ve organların dış tabakalarını meydana getirir.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz yumuşaması
B) Ünsüz benzeşmesi
C) Ünlü düşmesi
D) Ünsüz düşmesi
E) Ünlü daralması

2019 - TYT

9. Bir limonlukta hapsedildiği için uzaklarda kalan diğer hemcinsleri gibi, öğle güneşlerinde sıcacık toprağa gölge salamayan, yağmurlarda ıslanamayan, fırtınalarda sarsılmayan; semayı, yıldızları, ayı görmeye görmeye unutan şu ağaç, bulunduğu köşede mesut muydu?

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünlü düşmesi
B) Ünsüz benzeşmesi
C) Ünsüz yumuşaması
D) Ünlü daralması
E) Ünsüz düşmesi

2019 - MSÜ

10. Edebî metnin anlamı konusunda geçmişten bugüne süren tartışmalar, uyuşmazlıklar ve çekişmeler edebiyat tenkidi tarihine damga vurdu, diyebiliriz.

Bu cümlede aşağıdaki ses olaylarından hangisinin örneği yoktur?

A) Ünsüz yumuşaması
B) Ünsüz düşmesi
C) Ünsüz benzeşmesi
D) Ünlü düşmesi
E) Ünlü daralması

2018 - MSÜ

/benimhocam

11. Öğretmen olmanın, o küçücük çocukların hayatlarına dokunmanın benliğinde bıraktığı derin iz, zaman ilerledikçe onu daha mutlu eder olmuştu. Öğrencilerine yeni şeyler öğretme hazzı, geçmişine olan özlemini çoktan alıp götürmüştü.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz düşmesi
B) Ünsüz türemesi
C) Ünlü daralması
D) Ünsüz benzeşmesi
E) Ünlü düşmesi

2017 - YGS

@MajestyPdf

1. I. Zihninizi neden bu kadar yoruyorsunuz ki?
II. Bu hayatta savrulup gittim ben yıllarca.
III. Sen de ilerliyorsun ama arkana dahi dikkat etmiyorsun.
IV. Herkes çevresine dikkat etmeli bence.
V. Sana benzeyen bir çocuk vardı ya hani…

Yukarıdaki numaralanmış sözcüklerden hangisinde diğerlerinden farklı bir sebepten dolayı ünlü düşmesi gerçekleşmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Hayat gibi ben de ufaldım
Adım atmaya mecalim kalmadı
Her gün bu ömrün saçlarını tarıyorum
Ama kimse beni anlamayacak

Yukarıdaki dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisinin örneği yoktur?

A) Ünlü düşmesi
B) Ünsüz düşmesi
C) Ünsüz benzeşmesi
D) Ünlü daralması
E) Ünsüz yumuşaması

3. I. Seni sevmeyecek adam tanımıyorum.
II. Evin kapısını sen de açabilecek misin?
III. Konuşmacının sorumluluklarını anlatacağım onlara.
IV. İkişer ikişer gelin yanıma.
V. Senin arabanı kimseye vermem.

Yukarıdaki altı çizili kelimelerden hangisinde kaynaştırma ünsüzü kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Savaş meydanında askerlerin dikkatini (I) çekmeden çalıştığını (II) vurgulaması, kadın olmasından kaynaklanan dedikoduları bildiğini gösteriyor (III). Cevap telgrafı 18 Ağustos'ta (IV) geldi. Bu konu hakkında (V) malumat da vermişti.

Bu parçadaki altı çizili kelimelerden hangisinin ses olayı yanlış verilmiştir?

A) I. Koruyucu ünsüz
B) II. Ünsüz değişimi
C) III. Ünlü daralması
D) IV. Ünsüz sertleşmesi
E) V. Ünsüz türemesi

5. Tanzimat Dönemi'nde eleştiri (I) yapanların amaçları estetik değerlendirmeler ve metin çözümlemesi yapmak değildi kuşkusuz. Bu dönem yazarları roman, tiyatro ve anı gibi türlerin ilk örneklerini verirken nasıl (II) "bakir" bir alanda ilerliyor (III) idiyseler eleştiri alanında da önlerinde örnek olabilecek çalışmalardan (IV) yoksun olarak işe başladılar. Fransız edebiyatının çoğu (V) zaman gelişigüzel olarak seçtikleri ürünlerini model aldılar.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisinde herhangi bir ses olayı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

/benimhocam

@MajestyPdf

6. Fırıl fırıl yanan dönen ışıktan (I), gözleri birer hortum gibi havayı altüst eden kanatları, acayip hareketli kuyrukları ile üzerimize gelen bu makine canavarını, tarihten (II) evvel hüküm süren, insanların belki birer maymun oldukları (III) zamanki korkunç ve muazzam hayvanlara benzettim (IV). Belli ki yolculuk korkutmuştu beni. Ama samimiyetimiz, hiçbir zaman Londra yolculuğumuzdaki (V) kadar ileri gitmemişti.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisinde birden çok ses olayı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Suyu bir yudumda (I) içiverdi. Galiba kuraklık (II) onu da etkilemişti (III). İşin aslını (IV) bilmeyenler de vardı. Belki de hayat koşturmacası (V) unutturmuştu.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı sözcükte ünsüz değişimi vardır.
B) II numaralı sözcükte ünsüz benzeşmesi vardır.
C) III numaralı sözcükte ünsüz benzeşmesi vardır.
D) IV numaralı sözcükte ünlü düşmesi vardır.
E) V numaralı sözcükte ünsüz benzeşmesi vardır.

8. Oynamayı (I), oyunda kaybetmeyi (II) de unutmuş; içi sızlamadan (III) yatmaya da alışmıştı. Her şeyi sürekli kokluyor (IV) ama bir türlü yol bulamıyordu. İçeriden (V) gelen ses de onu etkilememişti.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin hangisinde ünlü düşmesi yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Adnan'a sorduğu sorunun ardından bir gülücük attı etrafına. Belki de zihniyete bir tavırdı bu. Bu hissi hiç yaşamadım ama yine de kolay tahmin etmiştim.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Ünsüz yumuşaması
B) Ünlü türemesi
C) Ünsüz türemesi
D) Ünsüz benzeşmesi
E) Ünsüz düşmesi

10. Halide, kocasına (I) "Üç sene sonra yanına geleceğim." demişti. Dr. Fethi Erden, "Yaşaması (II) uzadıkça hâlâ üzülüyor ve Adnan Bey'e verdiği sözü yerine (III) getiremediği için kendisine (IV) teessüf ediyordu." diyordu. Senin sözüne (V) inandım ya gerisi yalan!

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisinde koruyucu ünsüz yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Bir ben uyumadım,
Kaç leylim bahar,
Hasretinden prangalar eskittim.
Saçlarına kan gülleri takayım,
Bir o yana,
Bir bu yana...

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi vardır?

A) Ünsüz benzeşmesi
B) Ünsüz düşmesi
C) Ünlü düşmesi
D) Ünlü türemesi
E) Ünsüz değişimi

/benimhocam

@MajestyPdf

YAZIM KURALLARI

ÜNİTE 02

@MajestyPdf

“YAZIM KURALLARI” KONUSUNDAN KAÇ SORU ÇIKAR?

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
YGS-TYT	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
MSÜ	–	–	2	2	2	2	2	2	2	2

	EVET	HAYIR
“Yazım Kuralları” videoları “Konu Anlatım Kitabı” eşliğinde izlendi mi?		
“TYT Türkçe Soru Bankası”ndan “Yazım Kuralları” soruları çözüldü mü?		
“Parla Dil Bilgisi”nden “Yazım Kuralları” soruları çözüldü mü?		

Son 10 yılda “TYT” ve “MSÜ”de 35 adet “yazım kuralları” sorusu çıkmıştır.

Çıkan 35 sorudan,

- 8 soru → “BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER”
- 19 soru → “BİRLEŞİK SÖZCÜKLERİN YAZIMI”
- 8 soru → “SAYILARIN, Kİ’NİN, DE’NİN Mİ’NİN, İKİLEMELERİN YAZIMI”

Görüldüğü gibi ÖSYM bu üç başlığı esas almaktadır.

YOL HARİTASI

“YAZIM KURALLARI” KONUSUNA NASIL ÇALIŞILIR?

1. ÖSYM’nin her yıl 2 soru sorduğu ciddi bir konudur. ÖSYM, TDK kurallarından (videoda geçen bölümler) sormaktadır.

2. Soru çözeceğiz ve çözemediğimiz her sorunun ardından karekod çözümü izleyeceğiz. Karekod çözümde her şeyi anlattığımı göreceksin.

3. Sadece “yazım kuralları” ve “noktalama işaretleri” ortalama 4 soru demek. Bu ciddi bir sayıdır.

4. “Yazım kuralları” konusundan hiçbir maddeyi atlamayınız. Size “Şu önemsizdir, çıkmaz!” vs. denebilir. Bu söylemleri dikkate almayın! İşinizi şansa bırakmayın!

Çoğu kişi olayı bu aşamada bitiriyor. Olay bu aşamada bitince de hâliyle problem çıkıyor. Çünkü bilgilerin yeterince oturmasına izin vermeden yeni konuya geçiyorsunuz. Yapmayın pıtırcıklarım! Yapmayın!

@MajestyPdf

YAZIM KURALLARI

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

- **Cümleler büyük harfle başlar:**
  - **S**eni özlediğini hiç sanmıyorum.
  - **B**ana "Asla konuşmayacaksın!" dedi.
  - **H**ayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir.

USTA İŞİ BİLGİ

- **Cümle içinde tırnak içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonuna uygun noktalama işareti konur:**

Reşat Nuri "Halk için roman yazmalıyız." dedi.

- **Cümle içinde yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonuna uygun noktalama işareti konur:**

Dün kasabayı (Kasaba sözünü de korkarak yazdım.) uzaktan dikkatle izledim.

DİKKAT

- **Tırnak veya yay ayraç içine alınan ifade cümle ya da özel isim değilse küçük harfle yazılır:**

Yine bir "barış taarruzu" başladı.

Ahmet Haşim empresyonizm (izlenimcilik) akımından etkilendi.

USTA İŞİ BİLGİ

- **İki kısa çizgi arasındaki açıklama cümleleri büyük harfle başlamaz:**

Bir zamanlar - bu zamanlar çok uzak değildir - seni buralarda görürdüm.

Erhan - amcamın oğlu - geçen gün buraya gelmiş.

USTA İŞİ BİLGİ

- **İki noktadan sonra cümle veya özel isim gelirse büyük harfle başlar:**

Hayat felsefem şudur: Erken kalkan yol alır.

İki kişiyi örnek aldım: Atatürk ve İnönü.

- **İki noktadan sonra cümle veya özel ad olmayan örnekler sıralandığında küçük harfle başlar:**

Bu tedirginliği siz de çok insanda görmüşsünüzdür: kızarıklık, üzüntü, gözyaşı...

DİKKAT

BUNLARI BİL

Rakamlardan sonra özel isim gelmezse küçük harfle başlanır.

- 2026 **y**ılı senin yılın olsun mu?

BUNLARI BİL

Tırnak içine alınan örneklerle başlayan cümlelerde tırnak içindeki ilk sözcük büyük harfle başlar.

- "**K**alem, kâğıt" gibi nesneler geri dönüşümde kullanılmalıdır.

ETKİNLİK - I

Aşağıdaki cümlelerde bulunan yazım yanlışlarını düzeltiniz.

1. Atatürk "muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!" diyor.

....

....

2. Arkadaşlarım bana "İnek" derler hep.

....

....

3. Anadolu kentlerini, köylerini (köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz.

....

....

4. Yine fütürizm (Gelecekçilik) akımı tüm Rusya'yı etkiledi.

....

....

5. Bu sefer de onları -Her zamanki yerlerinde bulmak ihtimaliyle- farkında olmadan aramıştım.

....

....

6. Menfaat sandalyeye benzer: başında taşırsan seni küçültür, ayağının altına alırsan yükseltir.

....

....

/benimhocam

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 1

(I) Kendimi eski mahallemin Arnavut kaldırımlarında çocukluğumu ararken buluverdim geçenlerde. (II) Bahçelerinde saklambaç oynadığım evlerin bakımsız, hüzünlü hâllerine bakarken saçılıverdi birden etrafa anılarım. (III) Limon sarısı gibi görünen eskiliğin yüzü, sadece bakımsızlıktan ibaret değildi elbette. (IV) Benim zihnimdeki eskilik: Duvarlarda çiviler, lekeler, paslanmış salça kutusundan saksılar… (V) Yoğurtçuya karşı pencereden seslenen Fatma teyzemin nidalarının yokluğu da eskitmişti bu evleri.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2022 - TYT

- **Dizeler büyük harfle başlar:**
  - **H**ayat ıssız bir dünya,
Ya sensin ya da sizsiniz
Yaşama çabasında olan

- **Özel isimler büyük harfle başlar:**

1. **Kişi adları ve soyadları büyük harfle yazılır:**
- **T**alat **T**ekin, **K**adir **G**ümüş, **Y**unus **E**mre…

- **Takma adlar da büyük harfle yazılır:**
  - **K**irpi (Refik Halit Karay)
  - **S**erver Bedi (Peyami Safa)
  - **M**ehmet Ali Sel (Orhan Veli Kanık)

2. **Kişi adlarından önce ve sonra gelen ünvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar:**
- **C**umhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk
- **K**aymakam Erol Bey
- **K**ara Kemal
- **R**ecai Bey
- **H**ayriye Hanım

- **Akrabalık adı olup lakap veya ünvan olarak kullanılan kelimeler büyük harfle başlar:**
  - Baba **G**ündüz
  - Dayı **K**emal
  - Hala **S**ultan
  - Nene **H**atun
  - Gül **B**aba
  - Susuz **D**ede

UNUTMA

Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar:
- Veli **d**ayımı çok özledim yine.
- Pakize **t**eyzemi aradım da aradım dün gece.

3. **Makam ve ünvan adları bazen cümlede özel ismin yerine kullanılır. Bu durumda olan makam ve ünvan adları büyük yazılır:**
- Bu olayla bizzat ilgileniyor **K**aymakam**.**
- Kendisini bekleyenleri gören **C**umhurbaşkanı hemen o tarafa doğru yürüdü.
- Resmî heyeti **B**akan geçtiğimiz gün Ankara'da kabul etti.
- Uzak Doğu'dan gelen heyeti **V**ali dün kabul etti.

ÇIKMIŞ SORU - 2

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

A) Uzun süreden beri ziyarete kapalı olan Yozgat Çamlığı Millî Parkı bu yıl tekrar açıldı.

B) Türkiye Cumhuriyeti, yüzüncü yılını ülkenin dört bir yanında etkinliklerle kutladı.

C) Türk tarihi açısından 29 Mayıs 1453 Salı günü kutlu bir fetih gerçekleşti.

D) Kutlamalar için şehrin en güzel yeri olan Zafer Meydanı tercih edildi.

E) Yurt dışından gelen resmî heyeti bakan geçtiğimiz hafta Ankara'da kabul etti.

2024 - TYT

4. **Saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, ünvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar:**
- **S**ayın Cumhurbaşkanı,
- **S**ayın Dekan,
- **S**ayın Kaymakam,

- **Mektuplarda ve resmî yazışmalarda hitaplar büyük harfle başlar:**
  - **S**evgili **D**ostum,
  - **K**ıymetli **K**ardeşim,
  - **D**eğerli **Ö**ğrencilerim,

5. **Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar:**
- **T**ekir, **M**innoş, **F**ifi, **S**arıkız…

6. **Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar:**
- **T**ürk, **A**rap, **F**ransız; **K**ırgız, **T**ürkmen; **S**arıkeçili…

7. **Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar:**
- **T**ürkçe, **F**ransızca, **U**rduca; **Ç**uvaşça, **Y**akutça…

8. **Devlet adları büyük harfle başlar:**
- **T**ürkiye **C**umhuriyeti, **İ**ngiltere, **K**uzey **K**ıbrıs **T**ürk **C**umhuriyeti, **A**zerbaycan…

9. **Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar:**
- **M**üslümanlık, **M**üslüman; **H**ristiyanlık, **H**ristiyan; **M**usevilik, **M**usevi; **B**udizm; **H**anefi; **K**atolik…

/benimhocam

@MajestyPdf

10. Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar:

▶ **T**anrı, **A**llah, **İ**lah, **C**ebrail, **Z**eus, **K**ibele…

USTA İŞİ BİLGİ

"Tanrı, Allah, İlah" sözleri özel ad olarak kullanılmadıklarında küçük harfle başlar: kaçakçılığın **a**llahı, Eski Mısır **t**anrıları, futbol dünyasının **i**lahı...

11. Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar:

▶ **D**ünya, **S**atürn, **N**eptün, **M**ars; **H**alley…

BUNLARI BİL

Dünya, güneş, ay kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar:

- Seni **d**ünyalar kadar sevdim.
- 4. kattaki evimiz **g**üneş almıyor.

ÇIKMIŞ SORU - 3

"Türkiye Cumhuriyeti'nin (I) temeli kültürdür. Kültür; okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden anlam çıkarmak, ders almak, düşünmek, zekâyı eğitmektir." diyen Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün (II) 1924 yılında Topkapı Sarayı'nın (III) müze olarak düzenlenmesi fikriyle yurdun dört bir yanında müzeler açılmış ve eski eserlerin toplanarak depolanması için yurt çapında çalışmaların devam etmesi sağlanmıştır. Bu sayede bugün Türk halkı, Batı'daki (IV) ve Dünya'daki (V) benzerleriyle kıyaslanabilecek müzelere sahip olmuştur.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2023 - MSÜ

12. Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde doğu ve batı sözlerinin ilk harfleri büyük yazılır:

▶ **B**atı düşünürleri ▶ **D**oğu medeniyeti ▶ **D**oğu mistisizmi

USTA İŞİ BİLGİ

- Karadeniz'in batısı
- Asya'nın güneyi
- Akdeniz'in kuzeydoğusu
- Avrupa'nın doğusu

→ **Özel ismin arkasına gelerek YÖN BİLDİRDİĞİNDE küçük yazılır.**

- Batı Karadeniz
- Güney Asya
- Kuzeydoğu Akdeniz
- Doğu Avrupa

→ **Özel ismin başına gelerek YER ADI OLDUĞUNDA büyük yazılır.**

13. Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar:

▶ Amerika, Asya

▶ Akdeniz, Doğu Anadolu

▶ Konya, Ilgın

▶ Büyükoba, Çobankaya

▶ Sıhhiye, Meram

ÇIKMIŞ SORU - 4

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Asya yakası, deprem simülasyonunun gerçekleştirildiği ilk yer olmuştur.

B) Romanlarında Uzak Doğu mistisizminden büyük ölçüde yararlanmıştır.

C) Davetiyedeki program akışına göre serginin açılışını Vali yapacakmış.

D) Yoğun sis nedeniyle Erciyes Dağı neredeyse görünmez hâle gelmişti.

E) Hemen herkes Ay tutulması olayına hayatında bir kez tanık olmuştur.

2025 - MSÜ

• deniz, nehir, göl, dağ, plato, boğaz, yaka, kanal, ırmak, geçit vs. kıta → **Asya** kıtası (hariç)	✓ Ege Denizi ✓ Van Gölü ✓ Obruk Platosu ✓ Fırat Nehri ✓ Ağrı Dağı ✓ Çanakkale Boğazı ✓ Asya Yakası ✓ Süveyş Kanalı ✓ Dicle Irmağı ✓ Zigana Geçidi
• il, ilçe, köy, kasaba, semt, belde	✓ Konya ili ✓ Çayırbağı kasabası ✓ Ilgın ilçesi ✓ Yenimahalle semti ✓ Büyükoba köyü ✓ Aşiyan beldesi
• mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak	✓ Fatih Mahallesi ✓ Karaköy Meydanı ✓ Atatürk Bulvarı ✓ Nene Hatun Caddesi ✓ İnkılap Sokağı ✓ Ziya Gökalp Bulvarı

@MajestyPdf

14. **Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar:**

- Konya Ovası, Erciyes Dağı, Avrupa Yakası, İstanbul Boğazı, Asi Nehri, Fırat Irmağı, Tuz Gölü, Belen Geçidi…

15. **Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar:**

- Fatih Mahallesi, Taksim Bulvarı, Ziya Gökalp Caddesi, Susam Sokağı…

Kıta, bölge, nehir, plato, boğaz vs. coğrafi yer adlarında sözcüğün ilk harfi büyük yazılır.

- İstanbul Boğazı, Obruk Platosu, Meriç Nehri, Ağrı Dağı, Konya Ovası...

DİKKAT

- Asya kıtası
- Avrupa kıtası

Çünkü "Asya ve Avrupa" kıta anlamını verir.

İl, ilçe, köy, semt vs. adlarında "ili, ilçesi, semti, köyü, kasabası, şehri ..." **sözcükleri küçük harfle yazılır.**

- Konya ili, Büyükoba köyü
- Ilgın ilçesi, Yenimahalle semti

Mahalle, cadde, bulvar, sokak vs. adlarında sözcüğün ilk harfi büyük yazılır.

- Fatih Mahallesi
- Vefa Tanır Caddesi
- Ziya Gökalp Bulvarı
- Özlem Sokağı

16. **Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar:**

- Topkapı Sarayı, Horozlu Han, Bilge Kağan Anıtı, Mostar Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Alman Çeşmesi...

ÇIKMIŞ SORU - 5

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

A) Bu yıl en çok ziyaret edilen yerlerden biri Ankara Kalesi olmuştur.

B) Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesinde bulunan İshakpaşa Sarayı 1785 yılında yapılmıştır.

C) Neretva nehri üzerindeki köprü, Osmanlı mimarisinin nadide bir örneğidir.

D) Bilge Kağan Anıtı, içerdiği bilgilerle Türk tarihinin eşsiz bir tanığıdır.

E) Batı mimarisine uygun olarak yapılan Beyazıt Kulesi, yüzyıllardan beri kullanılagelmiştir.

2025 - TYT

/benimhocam

17. **Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğunda, yer adının ilk harfi büyük yazılır:**

- Boğaz'dan, Han'dan, Hisar'dan…

18. **Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:**

- Türk Tarih Kurumu, Kızılay Derneği, Kültür Haftası Dergisi Danışma Kurulu, Gümüş İnşaat, Arkeoloji Bölümü, Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türk Ocağı…

19. **Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar:**

- Ticaret Kanunu, Türk Bayrağı Tüzüğü, Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği…

USTA İŞİ BİLGİ

Kurum, kuruluş, kurul adları kesme işaretiyle ayrılmaz:

- Türk Dil Kurumu**nun**
- Meram Anadolu Lisesi**ne**
- Bakanlar Kurulu**na**

Tam da bu hususta "Şu ayrılıyor mu, bu ayrılıyor mu?" soruları aklınıza geliyor:

EVET! Diğerleri ayrılıyor.

- Ağrı Dağı'**na**
- Konya Ovası'**na**
- Fatih Mahallesi'**ne**
- Medeni Kanun'**a**
- Mostar Köprüsü'**nü**

USTA İŞİ BİLGİ

Ağrı Dağı, Konya Ovası, Obruk Platosu

Kurtuluş Savaşı, Tanzimat Dönemi

Dolmabahçe Sarayı, Mostar Köprüsü

Medeni Kanun, Borçlar Hukuku

20. **Kurum, kuruluş, kurul, merkez, bakanlık, üniversite, fakülte, bölüm, kanun, tüzük, yönetmelik ve makam sözleri asılları kastedildiğinde büyük harfle başlar:**

- Türkiye Büyük Millet Meclisi her yıl 1 Ekim'de toplanır. Bu yıl ise **Meclis** yeni döneme erken başlayacak.
- Türk Dil Kurumu çalışmalarını titizlikle sürdürüyor. Bu da **Kuruma** olan güvenilirliği artırıyor.
- 2876 sayılı **Kanun**'a göre bu bilgi yanlışmış.
- Kitaplar Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği'ne göre düzenlenecek. Yapılan işlem **Yönetmelik**'in 4'üncü maddesine aykırı düşmektedir.

@MajestyPdf

21. Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar:

- Handan, Otuz Beş Yaş
- Türk Dili, Varlık
- Milliyet, Resmî Gazete
- Kaplumbağa Terbiyecisi
- Onuncu Yıl Marşı

USTA İŞİ BİLGİ

Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz:

- Türk Dili dergisi, Handan romanı, Hürriyet gazetesi...
- Resmî Gazete (istisnai durum)

BUNLARI BİL

Kitap, makale, tiyatro eseri, kurum adı vb. özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında "ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de" sözleriyle "mı, mi, mu, mü" soru eki küçük harfle yazılır:

- Leyla ile Mecnun, Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe, Vatan yahut Silistre...

Özel adın tamamı büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de sözleriyle mı, mi, mu, mü soru eki de büyük harfle yazılır:

- LEYLA İLE MECNUN

DİKKAT: Leyla İle Mecnun (Yanlış) / Leyla ile Mecnun (Doğru) **(TYT/2020)**

ÇIKMIŞ SORU - 6

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

A) Bu konuyla ilgili kanun, Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

B) Leyla İle Mecnun, Türk edebiyatında en çok işlenen anlatılardandır.

C) Bahar mevsiminde bu tepeden Çanakkale Boğazı'nın seyrine doyum olmaz.

D) Kültigin Anıtı, uçsuz bucaksız Orhun Vadisi'nin orta yerinde ziyaretçilerini bekler.

E) XII. Uluslararası Dünya Dil Türkçe Sempozyumu bu yıl Ankara'da yapılacak.

2020 - TYT

22. Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar:

- Kurban Bayramı, Ramazan Bayramı
- Cumhuriyet Bayramı, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- Nevruz Bayramı
- Öğretmenler Günü, Sevgililer Günü
- Miraç Kandili, Hıdırellez

23. Kurultay, bilgi şöleni, çalıştay, açık oturum vb. toplantıların adlarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılır:

- Çuvaşçadaki Zamirler Çalıştayı
- X. Türk Dili Kurultayı

/benimhocam

24. Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar:

- I. Dünya Savaşı, İnebahtı Deniz Savaşı
- İlk Çağ, Fetret Dönemi, Lale Devri
- Tanzimat Dönemi, Servetifünun Dönemi
- Cahiliye Dönemi, Buzul Dönemi

25. Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar:

- Amerikalı, Türkçülük, Balıkesirli…

DİKKAT

Özel ad kendi anlamı dışında yeni bir anlam kazanmışsa büyük harfle başlamaz:

- amper (elektrik akımında şiddet birimi)
- allahlık (saf, zararsız kimse)

BUNLARI BİL

Para birimleri büyük harfle başlamaz:

- lira, yen, avro, liret, dinar, dolar...

DİKKAT

Müzikte kullanılan makam ve tür adları büyük harfle başlamaz:

- türkü, acemşiran, acembuselik, hicazkâr, semai, varsağı...

26. Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar:

- Arap atı
- Antep fıstığı
- Roma hipodromu
- Hindistan cevizi
- Afyon kaymağı
- Konya etli ekmeği
- Frenk gömleği

27. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar:

- 1 Ocak 2026 Perşembe günü gelir.
- 12 Nisan'da başlar.

DİKKAT

Belirli bir tarihi belirtmeyen ay ve gün adları küçük harfle başlar:

- Onu mayısta ararım.
- Seni pazartesi günü de beklemiş.

ÇIKMIŞ SORU - 7

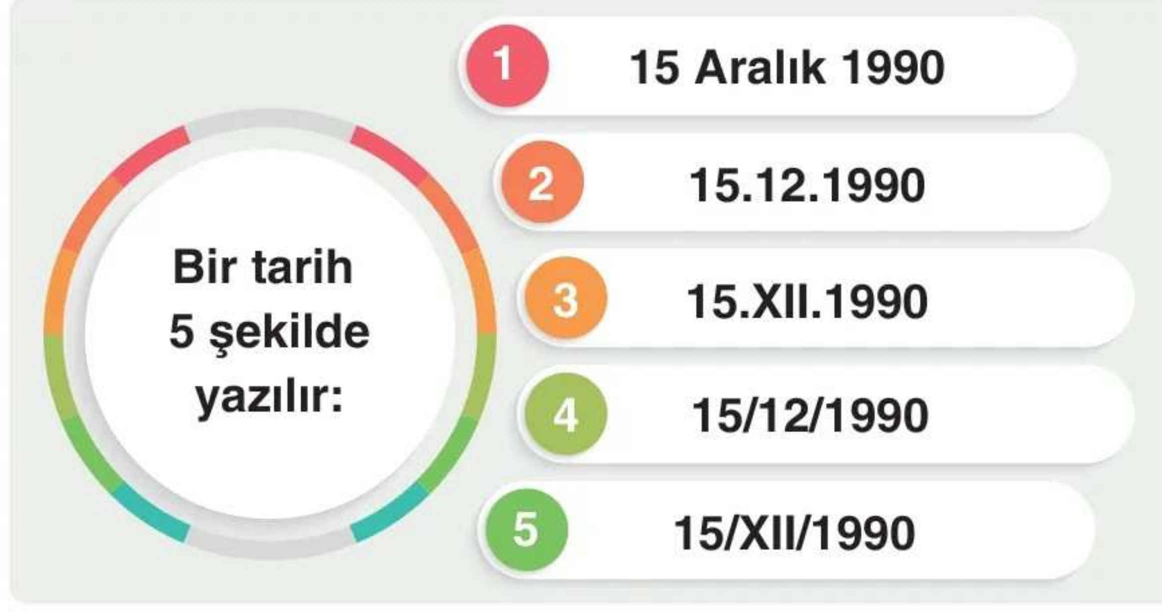
(I) Erciyes, 3 bin 916 metrelik yüksekliğiyle Orta Anadolu'nun doruk noktasıdır. (II) Sönmüş bir volkanik dağ olan Erciyes, özellikle Mart ayında dağcılık sporu açısından önemli bir merkezdir. (III) Dağın kuzey yamacında yer alan Tekir Yaylası, kış sporu tutkunlarına hizmet verir. (IV) Karla kaplı tepeleri ve ovaları seyrederek ilerleyip ulaşacağınız Erciyes, Kayseri'ye 25 km uzaklıktadır. (V) Dağın zirvesine doğru çıktığınızda ise sizi Kapadokya'nın büyüleyici manzarası karşılar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2018 - MSÜ

@MajestyPdf

28. Tabela, levha ve levha niteliğindeki yazılarda geçen kelimeler büyük harfle başlar:

- Şef, Müdür, 3. Blok…

29. Kitap, bildiri, makale vb.de ana başlıktaki kelimelerin tamamı, alt başlıktaki kelimelerin ise yalnızca ilk harfleri büyük olarak yazılır.

ÖRNEK

ÇUVAŞÇANIN GENEL ÖZELLİKLERİ
Çuvaşça
……………………………………………………………………………
……………………………………………………
Modern Çuvaşça
…………………………………………………………

ETKİNLİK - 2

Aşağıdaki cümlelerde bulunan yazım yanlışlarını düzeltiniz.

1. Ömer Seyfettin, tarhan takma adıyla bazı eserlerini yazmıştır.
……………………………………………………………………………
2. Dün bay Ali Çiçekçi ile görüştüm.
……………………………………………………………………………
3. Ayşe Teyze'min keki çok güzel.
……………………………………………………………………………
4. Sen de dayı Kemal'den korkuyor musun?
……………………………………………………………………………
5. Japonya'dan gelen heyeti bakan kabul etti.
……………………………………………………………………………
6. Kedisi minnoşu dün yıkamış.
……………………………………………………………………………
7. Türk Milleti çalışkandır.
……………………………………………………………………………
8. O devlet katolik miydi?
……………………………………………………………………………
9. Uygurlar budizmi kabul etmiştir.
……………………………………………………………………………
10. Bilim insanları satürn gezegeni hakkında çalışmalar yapmış.
……………………………………………………………………………
11. Ahmet doğu mistisizmi hakkında çalışmalar yapmış.
……………………………………………………………………………
12. Ankara'nın Batısı son zamanlarda gelişti.
……………………………………………………………………………
13. Ahmet de doğu Avrupa'yı gezmiş.
……………………………………………………………………………
14. Tuna nehrini görmeyi çok istiyorum.
……………………………………………………………………………
15. Taflan Köyü bu hususta çok ileri.
……………………………………………………………………………
16. Cemal Nadir sokağında oturuyordu.
……………………………………………………………………………
17. Çankaya köşkü kaç yılında yapılmış?
……………………………………………………………………………
18. Akşam boğazda yemeğe gidelim mi?
……………………………………………………………………………
19. Akdeniz Üniversitesi'nde de var bu bölüm.
……………………………………………………………………………
20. Borçlar hukuku kaç yılında tamamlandı?
……………………………………………………………………………
21. Bakanlar Kurulu bu yıl erkenden toplandı, demek ki kurulun çok işi var.
……………………………………………………………………………
22. 2276 sayılı kanuna göre bu işlemler gerçekleştirilecek.
……………………………………………………………………………
23. Hürriyet Gazetesi'nde gördüğüm ilana çok şaşırdım.
……………………………………………………………………………
24. Ben De Yazdım adlı eseri çok beğendim.
……………………………………………………………………………
25. Tanzimat dönemi sanatçılarını biliyor musun?
……………………………………………………………………………
26. 35 euro kaç Türk Lirasına denk gelir?
……………………………………………………………………………
27. Ben de Bayati makamında şarkı söyleyeceğim.
……………………………………………………………………………
28. Dün maraş dondurması yedim.
……………………………………………………………………………
29. Seni Eylül'ün ikinci haftası arayacağım.
……………………………………………………………………………
30. Ali seni aradı ama sen O'nu aramadın.
……………………………………………………………………………

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU - 8

Eskiden beri aşçılık (I) ilgi alanıma girmiştir. Yemek yapmayı çok severim. Bazı günler sabahtan başlıyan (II) yemek telaşı akşama ancak son bulur. Artık dışarı çıkmak yerine cuma (III) akşamlarını da (IV) mutfakta geçirir oldum. Son zamanlarda arkadaşlarımın pek çoğu bu yüzden bana küstü. Ne yapayım affetsinler beni. Aramızdaki hukuğu (V) temelli bozacak değiller ya!

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

A) I ve IV
B) II ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

2018 - MSÜ

@MajestyPdf

SAYILARIN YAZIMI

AYRI

1. Rakamla yazılabilir.	2. Harflerle yazılabilir.
35.742.147	Otuz beş milyon yedi yüz kırk iki bin yüz kırk yedi

BİTİŞİK

3. Rakam + harflerle yazılabilir.	4. Çek, senet gibi para ile ilgili işlemlerde bitişik yazılır.
35 milyon 742 bin 147	OtuzbeşmilyonyediyüzkırkikibinyüzkırkyediTL

1. Sayılar harfle de yazılabilir rakamla da yazılabilir:

- 16
- 28
- On altı hafta
- Yirmi sekiz kişi
- Beşinci adam

BUNLARI BİL

Saat, para tutarı, istatistik verileri, ölçü gibi değerlerde rakam kullanılır:

- 17.00'de
- 16.40'ta
- 1.850.230 lira
- 420 kilometre

Saat ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir:

- Saat on ikiye beş var.
- On bire çeyrek kala gelmiş.

UNUTMA

Birden fazla kelimeden münhasır sayılar ayrı ayrı yazılır:

- On sekiz
- Yirmi altı
- Üç bin yüz yirmi

BUNLARI BİL

"Binbir" **sayısı** "çok sayıda" **anlamında sıfat olarak kullanıldığında bitişik yazılır:**

- Ne güzel bir yer öyle. Binbir çiçek var kırlarda.
- Depoyu saydım, bin bir adet kitap var.

2. Sayıları kolay okumak amacıyla içinde geçen "bin, milyon, milyar" **sözleri yazıyla da yazılabilir:**

- 8 milyar 982 milyon 125 kişi
- 312 bin 78 kitap

3. Banka işlemlerinde, çek - senet işlemlerinde ve parayla ilgili belgelerde sayıların bitişik yazılması zorunludur:

- 338, 62 (üçyüzotuzsekizTL, altmışikikr.)

4. Romen rakamları ancak yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılışlarında, kitap ve dergi ciltlerinde, kitapların giriş bölümünün numaralandırılmasında kullanılır:

- XI. yüzyıl
- II. Petro
- 10.X.1945

5. Yüzde ve binde işaretleri yazılırken sayılarla işaret arasında boşluk bırakılmaz:

- %25, ‰50 ...

DİKKAT

Üleştirme sayıları rakamla değil, yazıyla belirtilir:

- 2'şer → yanlış
- ikişer → doğru

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 9

Kendisine 2'inci (I) Aristo sıfatı verilen Farabi, insan ihtiyaçlarının farklılığı nedeniyle toplum içindeki iş birliğinin (II) önemli olduğunu vurgulamıştır. Özel mülkiyeti (III) kabul eden (IV) Farabi, topluma ait pek çok malın herkesçe (V) kullanılması gerektiğini belirtir. Ona göre devlet, toplumsal sözleşmeye dayanarak adaleti sağlar.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2016 - YGS

NOT

8.'inci → Yanlış 8'nci → Yanlış 8'inci → Doğru

6. Adları sayılardan oluşan iskambil oyunları bitişik yazılır:

- altmışaltı, ellibir, yirmibir vb.

7. Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur:

- 3.556
- 55.365.072

8. Sayılarda kesirler virgülle ayrılır:

- 5,52 (5 tam yüzde 52)

/benimhocam

@MajestyPdf

9. Bayağı kesirlere getirilecek ekler alttaki sayı esas alınarak yazılır:

- 3/5'i (üç bölü beşi)

10. Bir zorunluluk olmadıkça cümle rakamla başlamaz.

DEYİMLERİN YAZILIŞI

- **Deyimler ayrı yazılır:**
  - çam devirmek, çantada keklik, göz koymak, küplere binmek, akıntıya kürek çekmek

İKİLEMELERİN YAZIMI

- **İkilemeler ayrı yazılır:**
  - ağır ağır, yavaş yavaş, beş on (kişi), salkım saçak, aval aval, karış karış…

BUNLARI BİL

"m" ile yapılmış ikilemeler de ayrı yazılır:

- at mat, dolap molap, kapı mapı…

İsim durum ekleri ve iyelik ekiyle yapılan ikilemeler de ayrı yazılır:

- göz göze, iç içe, yan yana, günü gününe, yıldan yıla, başa baş…

DİKKAT

- **Vurgusu son hecede bulunan birleşik kelimeler ve ikilemeler bitişik yazılır:**
  - anaerkil, ataerkil, babayiğit, bastıbacak, boşboğaz, pisboğaz, büyükbaş (hayvan), camgöz, cingöz, elverişli, paragöz
  - cırcır (böceği), cızbız, dırdır, yüzgöz (olmak)
- **Vurgusu ilk heceye kayan eş anlamlı ikilemeler bitişik yazılır.**
  - darmadağınık, darmaduman, karmakarışık

DİKKAT

birdenbire
gitgide
altüst (etmek)
} BİTİŞİK

ÇIKMIŞ SORU - 10

Ülkemizde çeşitli doğa kamplarına katılabilir, birçok (I) şehirde düzenli olarak doğa yürüyüşü (II) etkinlikleri düzenleyen topluluklarla doğayı güvenli şekilde keşfedebilirsiniz. Hafta sonlarını (III) kapalı alışveriş mekânlarında geçirmek yerine, açık havada (IV) doğayla içiçe (V) olan merkezleri ziyaret edebilirsiniz.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2019 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 11

Saatler süren bir yolculuğun ardından nihayet eve geldik ve ben bir an evvel (I) odama geçip uyumak istiyordum. Annem memleketten getirdiğimiz konserveleri dolaba yerleştirmemi istedi. Yorgun olmama rağmen onu kıramadım ve kavanozları bir bir (II) dolaba yerleştirmeye başladım. Bir kısmını (III) yerleştirdikten sonra birden bire (IV) kavanozlardan biri elimden düştü ve paramparça oldu. Annem bu duruma bir hayli (V) üzüldü.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2019 - MSÜ

"De"nin Yazımı

a. Bulunma eki olan "de": Bitişik yazılır. Cümleden çıkarılınca cümlenin anlamı bozulur.

- Evde kimse yok.
- 1985'te buradaydı.

b. Bağlaç olan "de": Ayrı yazılır. "dahi" anlamı katar. Cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı genelde bozulmaz.

- Eve Ahmet de geldi.
- İşini bitir de gidelim.

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU - 12

Garip akımı temsilcilerinden Orhan Veli; 1945 yılında *Vazgeçemediğim* 1946'da ise *Destan Gibi* adlı kitabını çıkarır. Bu iki eserde (I) şairin Garip'teki şiir anlayışını barındırmakla birlikte yeni temalar da (II) içerir. Bu şiirlerde (III) ironi ve şaşırtıcı son dikkat çeker. Kederin işlendiği "İstanbul Türküsü", türkülerin söyleyiş özelliğiden yararlanıldığının da (IV) göstergesidir. Hüzün ve üzüntü; "Tren Sesi", "Giderayak" ve "Değil" başlıklı manzumeler de (V) iç içedir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

A) I ve II B) I ve V C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

2024 - MSÜ

@MajestyPdf

"ki"nin YAZIMI

a. Sıfat yapan "ki": Bitişik yazılır.

- Arabadaki kediyi al.
- Evdeki işi yap.

b. Zamir olan "ki": Bitişik yazılır.

- Benim kazağım beyaz, seninki mavi.
- Ali'ninkiler buraya geldi.

c. Bağlaç olan "ki": Ayrı yazılır. (İstisnalar vardır.)

- Eve geldim ki gitmiş.
- Neşeli ol ki genç kalasın.

- **İstisna olarak bitişik yazılan "ki" bağlaçları:**
  - San**ki**, oysa**ki**, madem**ki**, bel**ki**, hâlbu**ki**, çün**kü**, meğer**ki**, illa**ki**…

d. Edat olan "ki": Ayrı yazılır.

- Sana ne dedim ki?

ÇIKMIŞ SORU - 13

(I) Gramofonu yanımdaki konsolun üzerine koyarak müzik konserlerine başladım. (II) Bitişik odadaki sakinleri rahatsız etmek de istemiyordum. (III) Oysa ki plaklar eskidiğinden seslerini ben bile zor işitiyordum. (IV) Hele bir gazel plağı vardı ki bazı yerlerinde çizgiler rendeden geçirilmişçesine silinmiş, dümdüz olmuştu. (V) Sesini duymak zor bile olsa bu plağı dinlemekten mutlu oluyordum, benimki bitmeyen çocukça bir hevesti.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "ki"nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

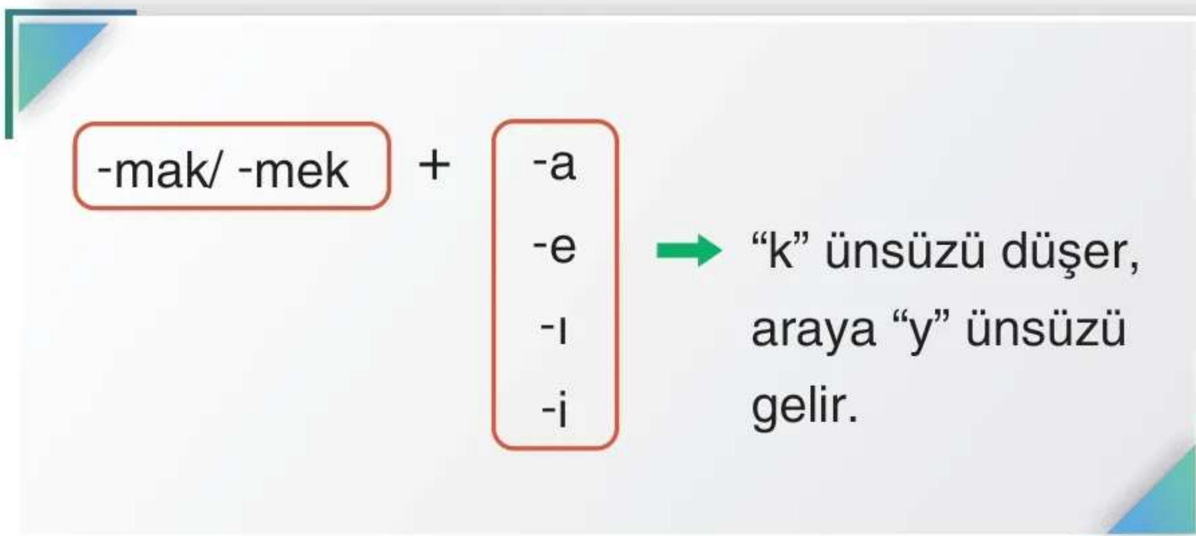
A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2021 - MSÜ

"mi" SORU EDATININ YAZIMI

- **"mi" soru edatı sözcüklerden ayrı yazılır.**
  - Dün okula gitmiş miydin?
  - Bunları da alacak mısın?
- **"mi" ikilemelerde pekiştirme anlamıyla da kullanılır. Yine ayrı yazılır.**
  - güzel mi güzel, güçlü mü güçlü

MASTAR EKİNİN YAZIMI

gel - mek - e → ~~gelmeğe~~ gelme (y) - e

söyle - mek - e → ~~söylemeğe~~ söyleme (y) - e

İKEN'İN YAZIMI

İLE'NİN YAZIMI

PEKİŞTİRMELİ SÖZCÜKLERİN YAZIMI

- Bitişik yazılır.
  - masmavi, güpegündüz, yemyeşil, pespembe, sapasağlam...

EK-FİİLİN YAZIMI

- "idi, imiş, ise" ek-fiili eklendiğinde "i" ünlüsü düşer. Araya "y" girebilir.

ETKİNLİK - 3

Aşağıdaki cümlelerde bulunan yazım yanlışlarını düzeltiniz.

1. Sınıfta onbeş kişi kalmıştı.
   ....
2. Herkese 2'şer elma düştü.
   ....
3. Adam git gide daha çok çalıştı.
   ....
4. Ahmet'te seni aramış.
   ....
5. Gidip te dönmemek var mı?
   ....
6. Madem ki beni sevmeyecektin neden aradın?
   ....
7. Evde mi siniz?
   ....
8. Yep yeni kalemim var.
   ....
9. O sana ne dediki?
   ....
10. Evde ki adam nerede?
    ....
11. İlla ki sen de başaracaksın.
    ....

/benimhocam

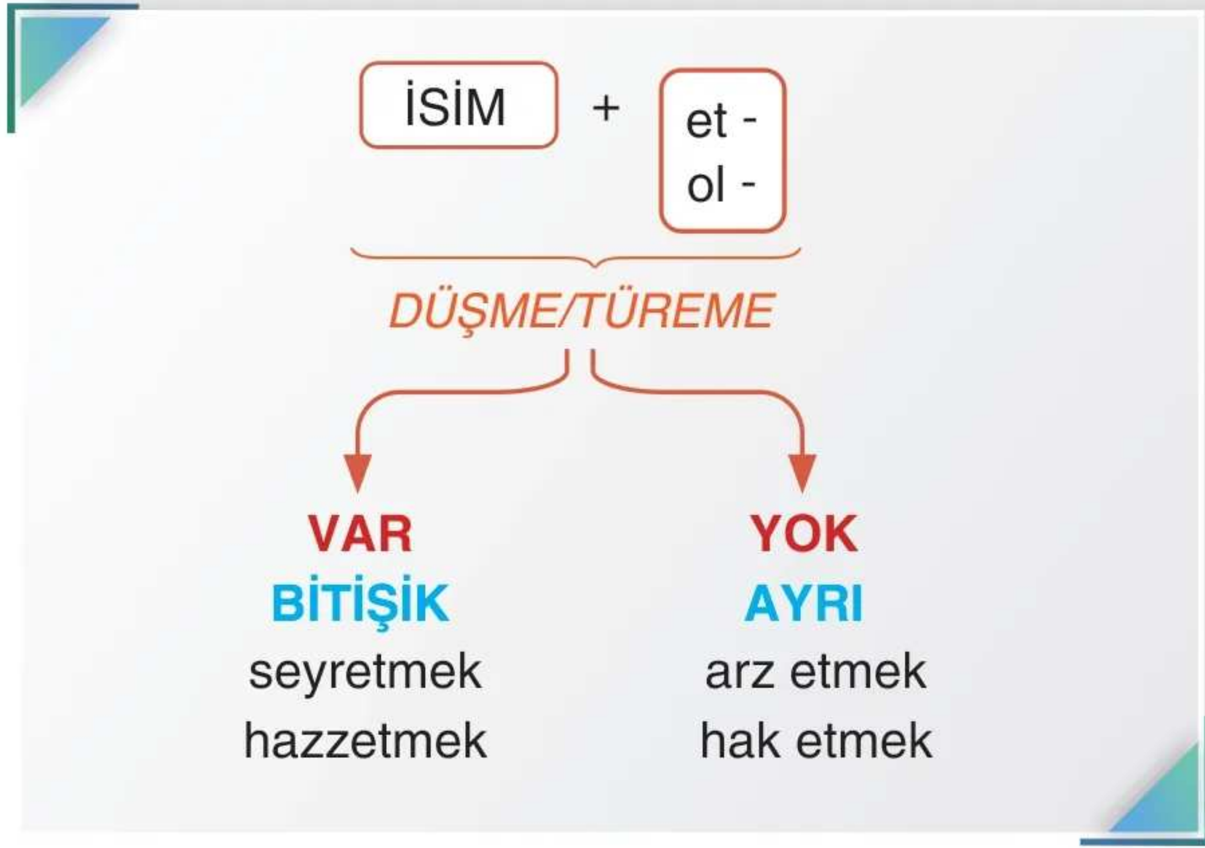
@MajestyPdf

BİRLEŞİK SÖZCÜKLERİN YAZIMI

Bitişik Yazılan Birleşik Sözcükler

1. **"-a, -e, -ı, -i, -u, -ü" zarf-fiil (ulaç) ekleriyle oluşturulan kurallı birleşik fiiller bitişik yazılır:**
   - yapabildi, gelemedi, düşeyazmış...

2. **İsim soylu bir sözcükle** "etmek, olmak, eylemek, kılmak" **yardımcı eylemlerinden oluşan birleşik eylemlerde, isim unsurunda bir ses düşmesi ya da ses türemesi meydana gelmiyorsa sözcükler ayrı yazılır. İsim unsurunda ses düşmesi ya da ses türemesi oluyorsa birleşik yazılır:**
   - kaybolmak, affetmek, hissetmek, emretmek, hicvetmek, haczetmek, hapsetmek, hazzetmek...
   - yok olmak, sarf etmek, fark etmek, söz etmek...

DİKKAT

Araya "mı/mi" **edatı veya** "da/de" **bağlacı girerse ayrı yazılır.**

- yapa **da** bilir
- seyir **mi** etmiş
- his **mi** etmiş

ÇIKMIŞ SORU - 14

"*etmek, eylemek, olmak, olunmak*" yardımcı fiilleriyle oluşturulan birleşik sözcüklerde; ses düşmesi, ses değişmesi veya ses türemesi varsa bu sözcükler birleşik yazılır: emretmek, hissetmek vb. Ancak ilk sözcükte herhangi bir ses düşmesi veya türemesi yoksa bu sözcükler ayrı yazılır: arz etmek, kabul etmek vb.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Süleymaniye Camisi'ni yapan Mimar Sinan, bütün ömrünü eşsiz eserler ortaya koymaya vakfetmiştir.

B) Osmanlı zamanında kentin önemli iskelelerinden olan bu yer, her daim teknelerle resmedilmiştir.

C) Pera semtindeki ahşap evler, XIX. yüzyılda yavaş yavaş kaybolmuş, yerini apartmanlara bırakmıştır.

D) Sarayda yüksek rütbelere gelmiş hanımlar, sultanlar tarafından yaptırılan türbelere defnedilmiştir.

E) Topkapı Sarayı'nın terkedilmesinden sonra ambar olarak kullanılan yerin çevresine barakalar yapılmıştır.

2024 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 15

Aşağıdaki cümlelerde yer alan birleşik fiillerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) Bunca yıllık tanışıklığımıza rağmen benden şüphelendiğiniz için teessüf ederim.

B) Durumu üst makama arzederiz, verilecek cevaba göre de ne yapacağımızı kararlaştırırız.

C) Bu saatten sonra gelse de gelmese de hiç fark etmez; her şey için çok geç artık.

D) Antalya'da etkili olan yağış, seraları bir anda su altında bıraktı ve bütün mahsulü mahvetti.

E) O her istediğini yapacak, istediği gibi at koşturacak; biz de öylece oturup seyir mi edeceğiz?

2019 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 16

Aşağıdaki cümlelerde yer alan birleşik sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) Gezdiğimiz yerlerdeki nesnelerin üzerine, onların hakettiği heyecanı duymamızı sağlayacak sorular iliştirilmemişti.

B) Bütün bu güzellikler, onları göreceğim için kendimi ayrıcalıklı addetmeme rağmen bende kayıtsızlık uyandırıyordu.

C) Nehri ve vadiyi seyreden iki kişi o anda yalnızca doğayla değil, birbirleriyle kurdukları dostluğu da dönüştürmekteydi.

D) Bize hükmeden mutluluk arayışı ise bu arayışın dinamiklerini açığa çıkaran etkinliklerden biri de seyahatlerimizdi.

E) Merak bazen uzun mesafeleri birleştiren küçük halkaların oluşturduğu, insanı cezbeden bir zincir gibidir.

2021 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 17

Oldum olası (I) kendime çekidüzen (II) vermeyi hiç bilmem. Sakal bir karış, saçlar öylesine, günlerce dolaştığım olur. Bir Mehmet Bey vardı, komşumuz. Tanışır konuşurdum ama adımı hiç merak etmemiş mi yoksa unutumuvermiş (III), nedir? Bir gün benim için "Hani, saçı sakalı (IV) akar gibi bir adam geliyor buraya, o işte!" demiş. Üstüme başıma özen göstermeyi beceremem. Çoraplarım hep düşer, yakamla boyun bağımın (V) biri bir yanda diğeri bir yanda.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I.　B) II.　C) III.　D) IV.　E) V.

2022 - TYT

/benimhocam

@MajestyPdf

DİKKAT

Yalnızca söyleyişte ses yumuşaması olan birleşik eylemler ayrı yazılır:

- ayırt etmek, azat etmek...

USTA İŞİ BİLGİ

Ses düşmesi ya da ses türemesi olmadığı hâlde bitişik yazılan istisnai söz grupları vardır.

menetmek	defetmek	gasbetmek	vadetmek
menolmak	defolmak	katetmek	vadolunmak
tabetmek	dercetmek	katolunmak	darbetmek
cemetmek	hamdetmek	cezbetmek	

3. **Ses düşmesi olan birleşik sözcükler bitişik yazılır:**
   - nasıl (ne + asıl)
   - kaynana (kayın + ana)
   - sütlaç (sütlü + aş)
   - pazartesi (pazar + ertesi)
   - Niçin (Ne + için)

4. **İki ya da daha çok kelimenin birleşmesinden oluşmuş kişi adları, soyadları ve lakapları bitişik yazılır:**
   - Alper, Birol, Gülnihal; Abasıyanık, Gökalp; Boynueğri Mehmet Paşa, Tepedelenli Ali Paşa, Yirmisekiz Mehmet Çelebi

   İki ya da daha çok kelimenin birleşmesinden oluşmuş il, ilçe, semt gibi yer adları bitişik yazılır:
   - Balıkesir, Gümüşhane, Acıpayam, Pınarbaşı
   - Beşiktaş, Kabataş

BUNLARI BİL

Şehir, köy, mahalle, dağ, tepe, deniz, göl, ırmak, su, çay vb. kelimelerle kurulmuş sıfat tamlaması ve belirtisiz isim tamlaması kalıbındaki yer adları bitişik yazılır:

- Eskişehir, Akşehir, Suşehri; Atakent, Batıkent
- Uludağ, Karadağ; Akdeniz, Yeşilırmak; Çengelköy; Yenimahalle
- İncesu, Karasu, Sarısu; Tınaztepe, Kocatepe

5. **Kişi adları ve ünvanlarından oluşan meydan, mahalle, köy gibi yer adları bitişik yazılır:**
   - Kemalpaşa ilçesi
   - Necatibey Caddesi, Mustafabey Caddesi
   - Ertuğrulgazi Mahallesi, Bayrampaşa Mahallesi

6. **Kelimelerden her ikisi ya da ikincisi, birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bitişik yazılır:**
   a. **Bitki adları:** kuşburnu, akşamsefası, ayşekadın, hafızali (üzüm), aslanağzı, akkuyruk (çay), karnıkara (börülce), beşbıyık (meyve)...
   b. **Hayvan adları:** karagöz (balık), bozbakkal (kuş), danaburnu (böcek), çakırkanat (ördek), sarıkuyruk (balık)…
   c. **Hastalık adları:** itdirseği, delibaş, karabacak, karabaş…
   ç. **Alet, eşya:** kargaburnu (pense), gagaburun (gemi), kedigözü (lamba), kancabaş (kayık), horozayağı (burgu)…
   d. **Biçim, tarz, motif:** eşeksırtı (çatı), balıksırtı (desen), civankaşı (nakış)…
   e. **Yiyecek:** hanımgöbeği, kadınbudu, dilberdudağı, alinazik, bülbülyuvası (tatlı)...
   f. **Oyun:** beştaş, dokuztaş…
   g. **Gök cisimleri:** Altınkardeş (yıldız kümesi), Arıkovanı (yıldız kümesi), Büyükayı (yıldız kümesi), Demirkazık (yıldız), Kervankıran (yıldız), Yedikardeş (yıldız kümesi)...
   ğ. **Renk adları:** baklaçiçeği, camgöbeği, devetüyü, fildişi, vapurdumanı, tavşankanı, ördekgagası, ördekbaşı, kavuniçi, narçiçeği...
   h. **Oğlu, kızı sözleri:** elkızı, çapanoğlu…

7. **Her iki ögesi de asıl anlamını koruduğu hâlde yaygın bir biçimde gelenekleşmiş olarak bitişik yazılan kelimeler de vardır:**
   - **Baş sözüyle oluşturulan sıfat tamlamaları:** başbakan, başçavuş, başeser, başfiyat, başhekim, başhemşire, başkahraman, başpehlivan, başmüfettiş…

DİKKAT

ÖN → **Bitişik (3 tane)** Önsezi, öngörü, önayak (öncü)
ÖN → **Ayrı (Diğerleri)** Ön ad, ön yargı, ön söz, ön muhasebe...

   - **Bir topluluğun yöneticisi anlamındaki başı sözüyle oluşturulan belirtisiz isim tamlamaları:** aşçıbaşı, binbaşı, elebaşı, çarıkçıbaşı, çeribaşı, mehterbaşı, onbaşı, ustabaşı, yüzbaşı…
   - **Ağa, baba, bey, efendi, hanım, nine vb. sözlerle kurulan birleşik kelimeler:** beyefendi, efendibaba, hanımanne, hanımefendi, hacıağa, kadınnine, ağababa, ağabey, paşababa…
   - **Biraz, birçok, birçoğu, birkaç, birkaçı, birtakım, herhangi, hiçbir, hiçbiri belirsizlik sıfat ve zamirleri de gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır.**

8. **Ev kelimesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:**
   - aşevi, bakımevi, basımevi, doğumevi, gözlemevi, huzurevi, kahveevi, konukevi, orduevi, öğretmenevi, polisevi, yayınevi vb.

NOT

Kullanımdaki yaygınlık nedeniyle "**eczane, hastane, pastane, postane, tersane**" sözcükleri bu biçimde yazılmaktadır.

DİKKAT

ağaç evi, orman evi } AYRI YAZILIR.
bağ evi, dağ evi } AYRI YAZILIR.

/benimhocam

@MajestyPdf

9. Hane, name, zade kelimeleriyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

- çayhane, dershane, kahvehane, yazıhane; beyanname, kanunname, seyahatname, siyasetname; amcazade, dayızade, teyzezade vb.

10. -zede ile oluşturulmuş birleşik kelimeler bitişik yazılır:

- depremzede, afetzede, selzede, kazazede vb.

11. Bir veya iki ögesi emir kipiyle kurulan kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır:

- albeni, ateşkes, çalçene, çalyaka, dönbaba, gelberi, incitmebeni, sallabaş, sallasırt, unutmabeni; batçık, çekyat, geçgeç, kaçgöç, kapkaç, örtbas, seçal, tutkal, veryansın, yapboz, yazboz vb.

12. Ara yönler bitişik yazılır:

- güneydoğu, kuzeybatı vb.

13. "Altı, üstü, üzeri" sözcükleri somut olarak yer bildiriyorsa ayrı, somut olarak yer bildirmiyorsa birleşik yazılır:

- bayramüstü, ikindiüstü, öğleüstü, öğleüzeri, akşamüzeri, akşamüstü, bilinçaltı, doğaüstü, şuuraltı; ayaküstü, gerçeküstü, olağanüstü, suçüstü, yüzüstü; ayaküzeri
- Adamı gözaltına almışlar.
- Göz altına krem sürmüş.

14. Farsça kurala göre oluşturulan sözler bitişik yazılır:

- âlemşümul, cihanşümul; darıdünya, ehlibeyit, ehvenişer, erkânıharp, gayrimenkul, gayrimeşru, Kuvayımilliye, Misakımillî, suikast; cürmümeşhut, hamdüsena, hercümerç, hüsnükuruntu, hüsnüniyet…

15. Arapça kurala göre oluşturulan sözler bitişik yazılır:

- aliyyülâlâ, ceffelkalem, darülaceze, darülfünun, daüssıla, fevkalade, fevkalbeşer, hıfzıssıhha, hüvelbaki, şeyhülislam, tahtelbahir, tahteşşuur; aleykümselam, Allahualem, bismillah, fenafillah, fisebilillah, hafazanallah, inşallah, maşallah, velhasıl…

16. -an/-en, -r/-ar/-er/-ır/-ir, -maz/-mez ve -mış/-miş sıfat-fiil ekleriyle kurulan kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır:

İSİM + [-an, -ar / -maz, -mış] → SIFAT - FİİL → **BİTİŞİK**
Cankurtaran (kişi)
barışsever (adam)
karıncaincitmez (kişi)
çokbilmiş (kişi)

[-an / -ar / -maz] + İSİM → SIFAT - FİİL → **AYRI**
güler yüz
uçan daire
çıkmaz sokak

- cankurtaran, çöpçatan; akımtoplar, altıpatlar, barışsever, basınçölçer; baştanımaz, değerbilmez, etyemez, hacıyatmaz, kadirbilmez, kuşkonmaz, külyutmaz, tanrıtanımaz, varyemez; çokbilmiş, güngörmüş vb.

BUNLARI BİL

Sözcük	Sözcük	
________	________ di	imambayıldı
________ di	________ di	oldubitti
________ r/ar	________ r/ar	konargöçer

17. İkinci kelimesi -dı (-di / -du / -dü, -tı / -ti / -tu / -tü) kalıplaşmış belirli geçmiş zaman ekleriyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

- albastı, çıtkırıldım, gecekondu, hünkârbeğendi, imambayıldı, karyağdı, külbastı, mirasyedi, papazkaçtı, serdengeçti, şıpsevdi…

18. Her iki kelimesi de -dı (-di / -du / -dü, -tı / -ti / -tu / -tü) belirli geçmiş zaman veya -r / -ar / -er geniş zaman eklerini almış ve kalıplaşmış bulunan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

- dedikodu, kaptıkaçtı, oldubitti, uçtuuçtu; biçerbağlar, biçerdöver, göçerkonar, kazaratar, konargöçer, okuryazar, uyurgezer, yanardöner…

19. Kanunda bitişik geçen veya bitişik olarak tescil ettirilmiş olan kuruluş adları bitişik yazılır:

- İçişleri, Dışişleri, Genelkurmay, Yükseköğretim Kurulu, Açıköğretim Fakültesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi…

/benimhocam

@MajestyPdf

20. Renk adıyla kurulan bitki, hayvan veya hastalık adları bitişik yazılır:

- akağaç, alacamenekşe, karadut, sarıçiçek; alabalık, beyazsinek, bozayı; aksu, akbasma, mavihastalık, mavikük...

21. Müzikte kullanılan makam adları bitişik yazılır:

- acembuselik, hisarbuselik, muhayyerkürdi

UNUTMA

Bir sıfatla oluşturulan usul adlarında sıfat ayrı yazılır:

- Ağır aksak, yürük aksak, yürük semai...

DİKKAT

- Bazı sözcükler bitişik de ayrı da yazılabilir:

	AYRI	BİTİŞİK
BİR	İkide bir , herhangi bir, bir ara, bir an, bir zaman, bir kısım	hiçbir, birkaç, birçok, biraz, birdenbire ... (Belgisiz olduğu için)
EV	bağ evi, dağ evi	kitabevi, öğretmenevi, basımevi, aşevi, dünyaevi, babaevi, canevi...
ANA	ana cadde, ana dil, ana dili, ana kent, ana kara...	anaerkil, anaokulu, anayasa...
BAŞ	başa baş, baş belası, baş dönmesi...	başbakan, başaktörlük, başdanışman...

ALINTI KELİMELERİN YAZIMI

paragraf	psikiyatr	alafranga	stüdyo
arkeolog	teyp	grup	trafik
magma	natürmort	kral	tren
dogma	modern	kredi	gangster
psikolog	lüks	problem	orkestra
monolog	form	profesör	biyografi
elektrik	program	katalog	telgraf
protein	egzoz	slayt	apartman

/benimhocam

ETKİNLİK - 4

Aşağıdaki cümlelerde bulunan yazım yanlışlarını düzeltiniz.

1. İnsan biri birine böyle yapmamalı.
....
2. Çoban çantası torbayı andıran bir yaban bitkisidir.
....
3. Böceklerden şeytan iğnesi beni hep şaşırtmıştır.
....
4. Gaga burun gemiler hep hoşuma gider.
....
5. Sıçan dişi dikiş atmış.
....
6. Tatlılardan tavuk göğsünü severim.
....
7. Akşam beş taş oynayalım mı?
....
8. El kızı anlamaz sevdadan.
....
9. Deve tüyü rengi bir kumaş aldım.
....
10. Böyle kadir bilmez insan görmedim.
....
11. Ayak üstü konuşmaya gelmez bu konu.
....
12. Bir kül bastı mı yesek?
....
13. Uyur gezer insanlar tehlikelidir.
....
14. Güney doğudan keşişleme eser.
....
15. Misak-ı millî sınırları belirlendi.
....
16. Yürüksemai önemli bir usul adıdır.
....
17. Dersanede sınavlar bitti.
....
18. Polis evinde kalmışlar.
....
19. Bugün bu ormanevinde kaldık.
....
20. Bu romanın baş kahramanı kim?
....
21. Paşa babam gelmiş dün.
....
22. Mehter başı bugün gelmedi mi?
....
23. Hiç bir adam gelmemiş.
....

@MajestyPdf

Ayrı Yazılan Birleşik Sözcükler

1. Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.

- **Hayvan türlerinden birinin adıyla kurulanlar:**
  - ada balığı, ateş balığı, dil balığı…
  - deve kuşu, muhabbet kuşu, saka kuşu, tarla kuşu, yağmur kuşu…
  - ağustos böceği, ateş böceği, cırcır böceği, hamam böceği, ipek böceği…
  - at sineği, et sineği, meyve sineği…
  - deniz yılanı, ok yılanı, su yılanı…
  - Ankara keçisi, dağ keçisi, yaban keçisi…
  - fındık faresi, tarla faresi…
  - Afrika domuzu, yaban domuzu…

- **Bitki türlerinden birinin adıyla kurulanlar:**
  - ayrık otu, beşparmak otu, çörek otu, eğrelti otu, güzelavrat otu, ökse otu…
  - mantar ağacı, tespih ağacı, avize ağacı, pelesenk ağacı, ban ağacı…
  - dağ elması, yer elması…
  - çalı dikeni, deve dikeni…
  - köpek üzümü, kuş üzümü..
  - çakal armudu, dağ armudu…
  - at kestanesi, kuzu kestanesi…
  - ateş çiçeği, çuha çiçeği, güzelhatun çiçeği...
  - altın kökü, eğir kökü, helvacı kökü,meyan kökü...
  - can eriği, gövem eriği; kuzu mantarı, yer mantarı...
  - su kamışı, şeker kamışı; ayı gülü, Japon gülü...
  - kuru fasulye, kuru incir, kuru soğan, kuru üzüm…

USTA İŞİ BİLGİ

Çiçek dışında anlamlar taşıyan **"baklaçiçeği (renk), narçiçeği (renk), suçiçeği (hastalık)"**; ot dışında anlamlar taşıyan **"ağızotu (barut), sıçanotu (arsenik)"**; ses düşmesine uğramış olan **"çöreotu"** ve yazımı gelenekselleşmiş olan **"semizotu, dereotu"** bitişik yazılır.

- **Nesne, eşya ve alet adlarından biriyle kurulan birleşik kelimeler:**
  - Oltu taşı, sünger taşı, lüle taşı, Hacıbektaş taşı…
  - arap sabunu, el sabunu…
  - kahve değirmeni, yel değirmeni…
  - kahve dolabı, su dolabı...
  - müzik odası, oturma odası...
  - duvar saati, kol saati...
  - duvar takvimi, masa takvimi...
  - kriz masası, yemek masası...
  - masa örtüsü, yatak örtüsü...
  - alt geçit, tüp geçit, üst geçit...
  - çekme kat, çekme demir, dolma kalem, kesme kaya, toplu iğne, yapma çiçek...
  - afyon ruhu, katran ruhu, lokman ruhu, tuz ruhu...

- **Yol ve ulaşımla ilgili birleşik kelimeler:**
  - Arnavut kaldırımı; çevre yolu, deniz yolu, hava yolu, kara yolu, keçi yolu; köprü yol…

- **Durum, olgu ve olay bildiren sözlerden biriyle kurulan birleşik kelimeler:**
  - açık oturum, açık öğretim, ana dili, Ay tutulması, baş ağrısı (hastalık), baş belası, baş dönmesi, çıkış yolu, çözüm yolu, dil birliği, din birliği, güç birliği, iş birliği, iş bölümü, iş gücü, madde başı, ses uyumu, yer çekimi…

- **Bilim ve bilgi sözleriyle kurulan birleşik kelimeler:**
  - anlam bilimi, dil bilimi, edebiyat bilimi, gök bilimi, halk bilimi, ruh bilimi, toplum bilimi, toprak bilimi, yer bilimi; dil bilgisi, halk bilgisi…

- **Yuvar ve küre sözcükleriyle oluşturulan birleşik kelimeler:**
  - göz yuvarı, hava yuvarı, ısı yuvarı; hava küre, su küre, taş küre, yarı küre, yarım küre..

BUNLARI BİL

"Yerküre" bitişik yazılır. "Otoyol" bitişik yazılır.

- **Yiyecek, içecek adlarından biriyle kurulan birleşik kelimeler:**
  - talaş böreği; badem yağı, kuyruk yağı; arpa suyu, maden suyu; tulum peyniri, beyaz peynir, Adana kebabı, tas kebabı; İnegöl köftesi, İzmir köftesi; ezogelin çorbası, yoğurt çorbası; irmik helvası, koz helva; acı badem kurabiyesi; Kemalpaşa tatlısı, yoğurt tatlısı; badem şekeri, kestane şekeri; balık yumurtası, lop yumurta…

- **Gök cisimleri**:
  - Çoban Yıldızı, Kutup Yıldızı, kuyruklu yıldız; gök taşı…

- **Organ veya organ yerine geçen sözlerden biriyle kurulan birleşik kelimeler:**
  - elmacık kemiği; serçe parmak, yüzük parmağı; azı dişi, köpek dişi, süt dişi; kuyruk sokumu, safra kesesi; çatma kaş, takma diş, takma kirpik, takma kol; ekşi surat, kepçe surat; karga burun, kepçe kulak vb.

- **Benzetme yoluyla insanın bir niteliğini anlatmak üzere bitki, hayvan ve nesne adlarıyla kurulan birleşik kelimeler:**
  - çetin ceviz, çöpsüz üzüm
  - eski kurt, sarı çıyan, sağmal inek
  - eski toprak, eski tüfek, kara maşa, sapsız balta, çakır pençe, demir yumruk, kuru kemik…

/benimhocam

@MajestyPdf

- **Zamanla ilgili birleşik kelimeler:**
  - bağ bozumu, gece yarısı, gün ortası, hafta başı, hafta sonu…

- **-r, -ar/-er, -maz/-mez ve -an/-en sıfat - fiil ekleriyle kurulan sıfat tamlaması yapısındaki birleşik kelimeler ayrı yazılır:**

  - bakar kör, çalar saat, çıkar yol, döner sermaye, güler yüz, koşar adım, yazar kasa; çıkmaz sokak, geçmez akçe; doyuran buhar, uçan daire...

- **"Renk" sözü veya renklerden birinin adıyla kurulmuş isim tamlaması yapısındaki renk adları ayrı yazılır:**
  - bal rengi, duman rengi, portakal rengi, ateş kırmızısı, boncuk mavisi, safra yeşili...

- **Rengin tonunu belirtmek üzere renkten önce kullanılan sıfatlar ayrı yazılır:**
  - açık mavi, açık yeşil, kara sarı, kirli sarı, koyu mavi, koyu yeşil...

2. "Alt, üst, ana, ön, art, arka, yan, karşı; iç, dış, büyük, küçük, sağ, sol, peşin, bir, iki, tek, çok, çift" **sözcüklerinin başa geldiği birleşik sözcükler ayrı yazılır:**
  - alt yazı, üst kat, ana dili, ana bilim dalı, ön söz, ön yargı, art niyet, yan etki, yan cümle, karşı oy, iç tüzük, dış hat, orta kulak, küçük parmak, sağ bek, sol açık, peşin hüküm, bir hücreli, iki anlamlı, çok hücreli.

3. "Dış, iç, sıra" **sözcükleriyle oluşturulan birleşik sözcükler ayrı yazılır:**
  - çağ dışı, sıra dışı, ahlak dışı, olağan dışı, yasa dışı
  - hafta içi, yurt içi
  - ardı sıra, yanı sıra

4. Yer adlarında kullanılan "batı, doğu, güney, kuzey, güneybatı, güneydoğu, kuzeybatı, kuzeydoğu, aşağı, yukarı, orta, iç, yakın, uzak" kelimeleri ayrı yazılır:
  - Batı Akdeniz, Doğu Trakya, Kuzey Kutbu
  - Güneydoğu Anadolu, Kuzeybatı Avrupa
  - Aşağı Ayrancı, Yukarı Ayrancı, Orta Anadolu
  - Yakın Doğu, Uzak Doğu, Orta Asya

DİKKAT

İkinci sözcükte anlam kaybı olmamasına rağmen bitişik yazılan sözcükler:

- dereotu
- semizotu
- kırmızıturp

İSTİSNAİ DURUM:
- çöreotu (çörek otu)
- kırmızıbiber
- kırmızılahana

/benimhocam

TDK TEMMUZ 2023 DEĞİŞİKLİĞİ

TDK 2023

YANLIŞ			DOĞRU
yeşilzeytin	✘	✓	yeşil zeytin
yeşilbiber	✘	✓	yeşil biber
yeşilsoğan	✘	✓	yeşil soğan
yeşilfasulye	✘	✓	yeşil fasulye

ETKİNLİK - 5

Aşağıdaki cümlelerde bulunan yazım yanlışlarını düzeltiniz.

1. Bu sözleri neden sarfettiğini anlamadım.
   ....
2. Tarlakuşu sever misin?
   ....
3. Uğurböceğini kim sevmez ki?
   ....
4. Etsineği seni rahatsız eder mi?
   ....
5. Tonbalıklı salata ister misin?
   ....
6. Yüksükotu yetişir mi Van'da?
   ....
7. Kurufasulye sever misin?
   ....
8. Altgeçitte mi kalmış araba?
   ....
9. Benim dolmakalemim galiba burada kalmış.
   ....
10. Bu karayolu ne zaman ulaşıma kapandı?
   ....
11. İşbirliği yapmamız gerekiyor.
   ....
12. İşbölümünü yaptık.
   ....
13. Bademyağı ister misin?
   ....
14. Bugün göktaşı düşmüş mü?
   ....
15. Böyle çetinceviz bir adam görmedim.
   ....
16. Haftasonu yanına gelirim.
   ....
17. Güleryüzlü insanları severim.
   ....
18. Uzakdoğu'ya gitmeye karar verdim.
   ....

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 18

Birleşme sırasında kelimelerden her ikisi veya ikincisi anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Sıcak yaz günlerinde dondurmanın yanında çokça tüketilen tatlıların başında bülbülyuvası ve kadayıf gelir.

B) Ekim ve kasım ayları elma, nar, ayva ve beşbıyık gibi meyvelerin pazar tezgâhlarını süslediği zamanlardır.

C) Çok sevdiği kavuniçi elbisesini dolaptan özenle çıkardı, ütüleyerek ertesi gün giymek üzere hazırladı.

D) Cırcırböceği ile karıncanın macerası, kardeşimin annemden ve benden en çok dinlediği masaldır.

E) Narçiçeği rengindeki şapkasıyla kalabalık içinde çok uzaklardan bile ayırt edilebiliyordu.

2024 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 19

“Birleşik sözcüğü oluşturan sözcüklerden biri veya her ikisi birleşme sırasında anlam değişmesine uğramışsa sözcük bitişik yazılır.”

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmadığı için bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Adını şarkılarda duyduğumuz yalıçapkını, adalarda yaşayan bir kuş türüdür.

B) Yemekten sonra tatlı olarak birer porsiyon bülbülyuvası siparişi verdik.

C) Doğum günüm için annem bana camgöbeği renginde bir kazak örmüş.

D) Pek çok kişinin sandığının aksine denizyılanı nehirlerde de yaşayabilir.

E) Yazar bu öyküsünde semt pazarlarındaki ayaküstü sohbetlere önemli bir yer ayırmış.

2018 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 20

Bir işletmede herhangi bir hizmeti veya çalışmayı kolaylaştırıcı <u>her türden</u> (I) malzeme veya <u>araç gereç</u> (II) bulunsa da kullanacak kişiler olmadıkça bunlar, hiçbir işe yaramaz. <u>Öte yandan</u> (III) bu işletme yeterli <u>işgücüne</u> (IV) sahip olsa bile onları harekete geçirecek bir güç olmadıkça <u>hiç kimse</u> (V) orada beklenen hizmeti gerçekleştiremez.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2020 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 21

Türkçede birleşik kelimeyi oluşturan ögelerin bütününde ya da sondaki kelimede anlam değişmesi olmuşsa bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Havuz kenarında açan aslanağzı, güzelliğiyle görenleri büyülüyordu.

B) Anadolu’nun pek çok bölgesinde yetişen kuşburnu, C vitamini bakımından zengindir.

C) Keçiboynuzundan yapılan pekmez, kış aylarında çocuklar için güç kaynağı olmaktadır.

D) Dut yaprağıyla beslenen ipekböceği, kanatları pullu canlılar sınıfı içinde yer alır.

E) Toplantıya katılmak için giydiği takımın içine çok sevdiği kavuniçi kravatı takmıştı.

2021 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 22

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün yazımında yanlışlık yapılmıştır?

A) Bütün gün balık tuttuktan sonra <u>akşamüzeri</u> sakin bir koyda kamp kurduk.

B) Dedemin verdiği antika <u>kargaburnu</u> ile diğer tamir aletlerini alet çantasına koyduk.

C) Dilin birey ve toplum hayatında taşıdığı önem, <u>anadili</u> öğretimini de önemli kılmaktadır.

D) Bizim çocuklar bu yaz, İstanbul’un en güzel yerinde denize nazır bir <u>yazıhane</u> açacak.

E) Zorlu bir tırmanıştı, Ağrı Dağı’nın zirvesine yaklaştığımızda <u>basınçölçer</u> alarma geçti.

2023 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 23

<u>Her biri</u> (I) doğal bir liman olan ve bir hilali andıran <u>art arda</u> (II) sıralanmış koyların ortasında tüm heybetiyle <u>yüzyıllara</u> (III) meydan okuyor Bodrum Kalesi. Antik Çağ’ın harikalarından Mausoleum’un taşları ile inşa edilmiş bir <u>başyapıt</u> (IV) tam anlamıyla. Haçlı Seferleri’nin ardından, Kudüs’e giden <u>denizyolunu</u> (V) kendi egemenlikleri altında tutmak isteyen şövalyeler tarafından yapılmış.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2018 - MSÜ

/benimhocam

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 24

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözün yazımı yanlıştır?

A) İnsanların sosyoekonomik koşulları, yaşanan coğrafyayla uyumlu üretimlerinin çeşitlilik kazanmasında önem taşır.

B) Tasarımcının gülkurusu rengindeki elbisesinin motfleri, moda tarihi için bir ilk niteliği taşıyacak detaylar içeriyor.

C) Üç senaristin bir araya gelerek senaryosunu yazdığı ve çekimleri bir yıl süren film, sinemaseverlerin beğenisine sunuldu.

D) Ana dili kullanıcıları ilk defa duyduğu bir sözcüğün anlamını, bilinç altındaki dile ait bilgileri kullanarak tahmin edebilir.

E) Arşivlerden alınan tarihî belgeler ve yapılan araştırmalarla bu ailenin soy kütüğünü ortaya çıkarabilecek yeni bilgilere sahibiz.

2025 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 25

Türkçede her iki kelimesi de *-dı(-di / -du / -dü, -tı / -ti / -tu / -tü)* belirli geçmiş zaman veya *-r / -ar / -er* geniş zaman eklerini almış ve kalıplaşmış olan birleşik isimler bitişik yazılır: dedikodu, uyurgezer vb.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala aykırı bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Kışın daha sıcak ovalarda konaklayıp yazın dağların eteklerinde yaylaya çıkanlar konargöçer diye adlandırılır.

B) Semt pazarcısının eski püskü kaptıkaçtı gibi görünen arabası, mahalle çocuklarının oyuncağı hâline gelmişti.

C) Artan şehirleşmeyle birlikte ülkemizde yaşayan gençlerin hemen hemen hepsi, artık okuryazardır.

D) Bugün Anadolu'nun tarlalarındaki ekinleri hasat etmek için insan gücünün yerine biçerdöver kullanılmaktadır.

E) Onun yaptığı hataları tek tek söyleyince yüzüme dahi bakamadan toplantı salonundan çektigitti.

2023 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 26

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün yazımı yanlıştır?

A) Bu araştırmada bizi şaşırtan bulgu, çevreciliğin barışsever akımlarla çatışmasıdır.

B) O kadar merhametlidir ki yakın arkadaşları arasında karıncaincitmez olarak anılır.

C) Başkentin ortasındaki gökdelenler, etrafındaki binaları yutacakmış gibi duruyordu.

D) İnsanlar, çokbilmiş olarak tanınan kişilerle arkadaşlık kurmaktan uzak dururlar.

E) Orada yaşamamış, o insanlarla hiç bağ kurmamış gibi ne değerbilir ne yol yordam.

2020 - TYT

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU - 27

Romanın karakteri Mümtaz, Sahaflar Çarşısı'ndan geçerken tanıdık bir sahafın uzattığı birkaç kitabı ayaküstü (I) karıştırır. Aslında bilinçaltı, (II) kısa süre önce ayrıldığı Nuran'ın hayaliyle doludur. Mümtaz yanı başında (III) yaşayan bu kadını, âdeta ortada olmayan bir varlık gibi sevmektedir. Nuran, gönlüne düşünce dışarıya çıkış amacını bir anda unutur ve sahaftan ayrılıp sanki uyur gezer (IV) biri gibi çarşıyı baştan başa (V) adımlar.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımında yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2023 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 28

Hâli hazırda (I) kullanılan teknolojilerde bağışlanan organlar, 4 derece sıcaklıkta tutuluyor ve en fazla 9 saat canlı kalabiliyor. Bu da (II) organ nakline önemli sınırlandırmalar getiriyor. Bir grup bilim insanı (III), organların -6 dereceye kadar soğutulduğunda canlı kalma sürelerinin arttığını keşfetti (IV). Araştırmacılar bu şekilde, nakledilecek (V) organın 27 saate kadar canlı kalmasını sağlamayı başardı.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2020 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 29

Öğrenciyken birdenbire (I) öyküler yazmaya başladım. Aslında hiçbir şey birden olmaz. Toprağın altındaki (II) hazırlığı görmediğimiz için bitkilerin bir günde ortaya çıktığını, ağaçların bir sabahta yapraklandığını sanırız. Perde arkasında kimbilir (III) neler, ne kadar uzun sürede hazırlanmıştır. Benim de öykü yazmaya başlayışım birden olmadı elbette. Bir akşam defterime art arda (IV) öyküler yazdım. Gören olsa delirdiğime hükmederdi (V).

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2022 - MSÜ

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 30

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün yazımı yanlıştır?

A) Annem akşam yemeği için karnıyarık pişirmiş.
B) Bu akşam çoksesli bir koronun konserine gittik.
C) Onunla ayaküstü bir şeyler yiyip sohbet ettik.
D) Sen geçen hafta izinliyken ofise başmüfettiş geldi.
E) Enerjimizi tüketen şeylerin başında dedikodu gelir.

2022 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 31

Fiziğin XX. yüzyıl boyunca gerçekleştirdiği olağanüstü (I) gelişmelere benzer başarıların kaydedildiği (II) bir diğer bilim dalı (III) astronomidir. Uzak geçmişten modern çağa kadar gökbilimciler (IV); her dönem evreni tanımak, onun nasıl oluştuğunu ve katettiği (V) evreleri belirlemek için büyük çaba göstermiştir.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025 - TYT

KISALTMALARIN YAZIMI

Hepsi Büyük Harfle Yazılanlar

Nokta kullanılmaz.
- DSİ'ye
- RTÜK'e
- TBMM'ye

İstisnai durum:
- T.C.
- T.

İçinde Küçük Harf Olanlar

Ölçü birimlerinde nokta kullanılmaz.
- cm'yi
- kg'dan
- mm'ye

Diğerlerinde kullanılır.
- kr. un
- 16. yy. a
- vb.leri
- İng.yi
- No.suz

1. Kuruluş, kitap, dergi, ülke ve yön adlarının kısaltmalarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılarak kısaltma yapılır:

- TDK
- THY
- ABD
- B (Batı)
- D (Doğu)

DİKKAT

Bazen bir harf değil bazı kelimelerden iki ya da üç harf alındığı da görülebilir:

- BOTAŞ (Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi)
- İLESAM (İlim ve Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği)
- TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi)

/benimhocam

NOT

Kısaltmalara getirilen ekler, kısaltmanın okunuşuna göre kesme işaretiyle ayrılarak yazılır.

- TDK'nin, TBMM'de, DSİ'ye, AB'nin, TRT'ye vb.

UNUTMA

Aralarına nokta konmaz. ("T.C." kısaltılması noktalıdır.) Gelenekleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmalarının dışında büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz.

2. Ölçü birimlerinin kısaltmalarında uluslararası kullanım esas alınır:

- m (metre)
- mm (milimetre)
- cm (santimetre)
- km (kilometre)
- g (gram)
- kg (kilogram)
- l (litre)

3. Kuruluş, kitap, dergi ve yön adlarıyla ölçülerin dışında kalan kelime veya kelime gruplarının kısaltılmasında, ilk harfle birlikte kelimeyi oluşturan temel harfler dikkate alınır. Kısaltılan kelime veya kelime grubu; özel ad, ünvan veya rütbe ise ilk harf büyük; cins isim ise ilk harf küçük olur:

- Alm. (Almanca)
- İng. (İngilizce)
- Kocatepe Mah. (Kocatepe Mahallesi)
- Güniz Sok. (Güniz Sokağı)
- Prof. (Profesör)
- Dr. (Doktor)
- Av. (Avukat)
- Alb. (Albay)

4. Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınır:

- cm'yi
- mm'den
- kg'dan
- kr.un

DİKKAT

Numara sözünün kısaltması da kelime gibi okunduğundan getirilecek olan ek okunuşa göre getirilecektir:

- no.lu, no.suz

@MajestyPdf

UNUTMA

Sonunda nokta bulunan kısaltmalarla üs işaretli kısaltmalara gelen ekler kesmeyle ayrılmaz. Bu tür kısaltmalarda ek noktadan ve üs işaretinden sonra, kelimenin veya üs işaretinin okunuşuna uygun olarak yazılır:

- vb.leri
- Alm.dan
- İng.yi
- cm^3 e (santimetreküpe)
- m^2 ye (metrekareye)
- 6^4 ten (altı üssü dörtten)

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 32

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ifadenin okunuşuna uygun bir ek getirilmemesinden kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

A) Doktora araştırmasını TÜBİTAK'ın bursuyla yürütmüştü.

B) Saat 16.30'da başlayan maç TRT'den naklen yayınlanıyordu.

C) Öğrenciliği zamanında Zonguldak'ın Ereğli ilçesindeki KYK'da kalmıştı.

D) Kulüplerin 5. olağan toplantısı TFF'nin tesislerinde gerçekleştirildi.

E) Bir yaz günü saat 19.00'da TBMM'nin önünde buluşup yola çıkmışlardı.

2019 - TYT

/benimhocam

SATIR SONUNA SIĞMAYAN SÖZCÜKLERİN BÖLÜNMESİ

- Kısa çizgi (-) işareti kullanılarak bölünür.

1. Satır sonunda tek harf bırakılamaz.

.... a-
nlamaz (YANLIŞ)

....anla-
maz (DOĞRU)

2. Birleşik sözcüklerin bölünmesinde heceleme kuralına uyulur.

....ilk-
öğretim (YANLIŞ)

....il-
köğretim (DOĞRU)

....ilköğ-
retim (DOĞRU)

DÜZELTME İŞARETİNİN KULLANIMI (^)

1. Sesleri aynı, söylenişleri ve anlamları farklı sözcükleri ayırmak için kullanılır:

- adem (yokluk) ➡ âdem (insan)
- adet (sayı) ➡ âdet (gelenek)
- alem (bayrak) ➡ âlem (dünya)
- aşık (eklem kemiği) ➡ âşık (seven, vurgun)
- hal (sebze, meyve satılan yer) ➡ hâl (durum)
- hala (babanın kız kardeşi) ➡ hâlâ (henüz)
- rahim (esirgeme) ➡ rahîm (koruyan)
- şura (şu yer) ➡ şûra (danışma kurulu)

2. Arapça ve Farsçadan dilimize geçen

- **"g, k"den sonra gelen "a, u" üzerine konur:**

dergâh	karargâh	yadigâr	dükkân
kâfir	Hakkâri	gâvur	tezgâh
Nigâr	hikâye	kâğıt	Kâzım
gülgûn	mahkûm	sükûn	merzengûş
mezkûr	sükût	mekân	Kâmil

- **"l"den sonra gelen "a, u" üzerine konur:**
  - Halûk, Lâle, Nalân, Balâ, Elâzığ, İslâhiye, Lâdik, Lâpseki, Selânik...

3. Nispet ekinin belirtme durum ekiyle karışmasını önlemek için konur:

- Türk askeri / Askerî iş
- İslam dini / Dinî ilimler
- Fizik ilmi / İlmî tartışmalar
- Atatürk'ün resmi / Resmî yazışmalar

(millîleşmek, millîlik, resmîleştirmek, resmîlik ...)

@MajestyPdf

TDK TEMMUZ 2023 DEĞİŞİKLİĞİ

TDK 2023

YANLIŞ			DOĞRU
hatasıyla sevabıyla	✘	✓	hatasıyla savabıyla
pilili (etek)	✘	✓	pileli (etek)
atbalığı	✘	✓	at balığı
akzambak	✘	✓	ak zambak
göksoğan	✘	✓	gök soğan
Marmara Ereğlisi	✘	✓	Marmaraereğlisi
Doğubeyazıt	✘	✓	Doğubayazıt
yakan top (oyun)	✘	✓	yakantop (oyun)
ek eylem	✘	✓	ek-eylem
ek fiil	✘	✓	ek-fiil
yeşilçay	✘	✓	yeşil çay
yeşilalan	✘	✓	yeşil alan
yeşilzeytin	✘	✓	yeşil zeytin
yeşilsoğan	✘	✓	yeşil soğan
yeşilbiber	✘	✓	yeşil biber
akça armudu	✘	✓	akçaarmut
Allah müstehakını versin	✘	✓	Allah müstehakkını versin
unvan	✘	✓	ünvan
sultan efendi	✘	✓	sultanefendi
hasıraltı etmek	✘	✓	hasır altı etmek (örtbas etmek)
(örtbas etmek)		✓	boy pos, boy bos
		✓	çi börek, çiğ börek

ETKİNLİK - 6

Aşağıdaki cümlelerde bulunan yazım yanlışlarını bularak doğru hâllerini yazınız.

a) Eskiçağlardan kalma eşyalar başdöndürücü etkiye sahip diyebilirim.

....

b) Bu haftasonu seni terketmiş.

....

c) Sualtı çalışmaları için sizinde bir fikriniz vardır.

....

d) Türk Milleti, Amerika'lı insanları bile köşeye atmaz.

....

e) Yetmişbeş bin koyun alıp ta kimseye haber etmez.

....

f) Yurtdışından gelen bu sıradışı heykeller git gide yayılıyor.

....

g) Ayışığı kadar saf ve temizdir.
Farkedersen bir ceylandı sanki

....

h) Yakışmazdı bu artarda baş kaldırı
Yakışmazdı bu göz yaşı
Demiryolu gibi sıralanmış yasadışı işler
Bilinç altında yaşayan bir Pasinler İlçesi
Baş köşeye koyduğum bu hayat

....

ETKİNLİK (CEVAP)

	YANLIŞ	DOĞRU
a)	Eskiçağ, başdöndürücü	Eski Çağ, baş döndürücü
b)	haftasonu, terketmiş	hafta sonu, terk etmiş
c)	sualtı, sizinde	su altı, sizin de
d)	Türk Milleti, Amerika'lı	Türk milleti, Amerikalı
e)	yetmişbeş bin, ta	yetmiş beş bin, da
f)	yurtdışı, sıradışı, git gide	yurt dışı, sıra dışı, gitgide
g)	ayışığı, farkedersen	ay ışığı, fark edersen
h)	artarda, baş kaldırı, demiryolu göz yaşı, yasadışı, bilinç altı Pasinler İlçesi, Baş köşe	art arda, başkaldırı, demir yolu gözyaşı, yasa dışı, bilinçaltı Pasinler ilçesi, Başköşe

@MajestyPdf

1. I. Büyük harflerin hatalı kullanımı
II. Kurum, kuruluş ve kurul adlarının hatalı yazımı
III. Para birimlerinin hatalı yazımı
IV. Sayıların hatalı yazımı

Yukarıdaki yazım yanlışları aşağıdaki seçeneklerle eşleştirildiğinde hangi seçenek dışarıda kalır?

A) Bu eserin güzel yanı (ben öyle düşünüyorum) okuru kendisine bağlamasıdır.
B) O da onbeş yaşında bir çocuğun babasıymış.
C) Euro, dolar gibi para birimlerinden uzak durmalıyız.
D) Türk Tarih Kurumu'na iş için ben de başvurdum.
E) Dün akşam sen de bizimle Uçhisar'a gelmek ister miydin?

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) İlk Çağ'ın sonunda her şey yerli yerindeydi, belki ilkeldik ama insandık.
B) Ot dergisi de yayın hayatına o dönemler başlamıştı.
C) Ankara Kalesi bugün bile önemini koruyor değil mi?
D) 5052 sayılı Kanun bize neler yapmamız gerektiğini söylüyor.
E) Anadolu meydanı artık mitinglere kapatılacak.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?**

A) "Leyla İle Mecnun" adlı mesnevi her kesimden insanın dikkatini çekiyor.
B) Size bir varsağı okuyayım da mutlu olun.
C) Bu lokantaya bir aşçı başı gerekiyor bence.
D) Al şu bademyağını da çocuğun karnına sür, göreceksin rahatlayacak.
E) Tüm konuşmalarım ayak üstü gerçekleşiyor, buna ben de anlam vermekte zorlanıyorum.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?**

A) Ben de yıllardır Kutup Yıldızı üzerine çalışıyorum, hakkında neler öğrendim neler…
B) Bu adam eski topraktır, bir şey olmaz ona.
C) Doğu Anadolu'da böyle bir görünmez kaza gerçekleşmiş.
D) Sen bu önyargılarla toplumsal ilişki kuramazsın, kendini değiştirmen şart.
E) Dil bilgisi konusunda kendini geliştirmek için çabalamalısın.

5. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) Gök bilimi hususunda çok araştırma yaptım, meteor taşlarını yıllarca inceledim.
B) Necatibey Caddesi trafiğe geçen yıl açıldı, artık işe rahatça gidip gelebilirsin.
C) İçişleri Bakanlığı gerekli açıklamayı yaptı, sen de artık görevine başlayabilirsin.
D) Şu hususu adama arzetmek istesem de vakit bulamadım.
E) Prosedürü biliyorum, bu konuyu daha fazla açıklamanıza gerek yok.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ifadenin okunuşuna uygun bir ek getirilmemesinden kaynaklanan yazım yanlışı vardır?**

A) Osmanlı Devleti de 20. yy.ın gerektirdiği modernleşmeyi sağlayamamıştı daha.
B) MGK'ya katılmadığı için ceza olan bir asker gördünüz mü?
C) SGK'ye gidip şirketin durumu hakkında bilgi almamız gerekiyor.
D) TTK'den gelen bilgiler de Köktürkler hakkında aynı şeyleri söylüyor.
E) O da KPSS'ye girip girmemekte kararsız mı sence?

/benimhocam

@MajestyPdf

7. Birleşik sözcüğü oluşturan sözcüklerden biri veya her ikisi birleşme sırasında anlam değişmesine uğramışsa sözcük bitişik yazılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmadığı için bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Balıksırtı kumlu bir yol, mermer bir havuza doğru gidiyor.

B) Baklaçiçeği renkte bir kazağım olsa ne güzel olurdu!

C) Bugün de bozbakkal kuşu avlayacağımı tahmin etmiştim.

D) Kırk türlü kuruyemişle donanmış masanın ortasına dikilmiş bir ince, ufak mum vardı.

E) Ben de hafızali üzümünü severim, o da bu tür üzümü sever.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işaretinin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) Bugün de Obruk Plato'muzun güzelliklerini seyredelim mi?

B) Ben de Konya İl Encümen Kuruluna itiraz edip TBMM'ye karşı gelmeyeceğim.

C) Ali Beyefendi'ye durumu yavaşça arz et ve kaç!

D) Adamı 1999 Kasım'da arayacak mıymış ki?

E) TFF'yi arayıp maç hakkında bilgi alayım.

9. Sayfaları rastgele (I) çeviriyordum. Birden karşıma Misakımillî (II) çıktı. Okudum, duygulandım. Bu devleti yüz üstü (III) bırakmayanları da takdir ettim. Türkiye Cumhuriyeti'nin başkahramanlarını (IV) da andım derinden. Kuvayımilliye (V) kahramanlarını unutmayacağım hiçbir zaman.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10.
I. Antarktika kıtası da önemli kıtalarımızdan biridir.
II. DSİ'ye bir itirazımız yok ki bizim!
III. Şehre çevre yolundan ulaşalım mı?
IV. Elmacık kemiğini kırmıştı galiba.
V. Bu adam da eskitoprak biriydi.

Numaralanmış cümlelerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yazım yanlışı vardır?**

A) Bu şehre kara yoluyla ulaşmak artık zorlaşıyordu.

B) Sizinle işbirliği yapmak istemezdim ama mecbur kaldım.

C) Annemin yaptığı talaş böreği çok güzeldi.

D) Pilavın içine kuş üzümü koymak aklıma gelmişti.

E) Gece yarısı bu ön sözü yazdım, iyi ki yazmışım ama.

12.
I. Kuzey batı Avrupa'ya da bir sefer düzenlemenin vakti geldi.
II. 1990 nisanında sizi de bu sayfaya not etmişti.
III. Yirmisekiz bölümden oluşan kitabı daha çok tutmuştu.
IV. M.Ö. 3500'de gelmişti bu kıtaya.

Numaralanmış cümlelerle seçeneklerdeki yazım yanlışları eşleştirildiğinde hangi seçenek dışarıda kalır?

A) Kısaltmaların yazımı

B) Tarihlerin yazımı

C) Sayıların yazımı

D) Yön adlarının yazımı

E) Birleşik fiillerin yazımı

/benimhocam

@MajestyPdf

NOKTALAMA İŞARETLERİ

ÜNİTE 03

@MajestyPdf

"NOKTALAMA İŞARETLERİ" KONUSUNDAN KAÇ SORU ÇIKAR?

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
YGS-TYT	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
MSÜ	–	–	2	2	2	2	2	2	2	2

	EVET	HAYIR
"Noktalama İşaretleri" videoları "Konu Anlatım Kitabı" eşliğinde izlendi mi?		
"TYT Türkçe Soru Bankası"ndan "Noktalama İşaretleri" soruları çözüldü mü?		
"Parla Dil Bilgisi"nden "Noktalama İşaretleri" soruları çözüldü mü?		
"Parla Paragraf"tan her sabah 20 soru çözülüyor mu?		

SONUÇ *Son 10 yılda "TYT" ve "MSÜ"de 33 adet "Noktalama İşaretleri" sorusu çıkmıştır.*

33 adet çıkmış sorudan;

- 15 tanesinde → "NOKTA, NOKTALI VİRGÜL"
- 7 tanesinde → "İKİ NOKTA, ÜÇ NOKTA, KESME İŞARETİ, SORU İŞARETİ, ÜNLEM İŞARETİ"
- 11 tanesi → "KARMA NOKTALAMA İŞARETLERİ"

Bu durum bize ÖSYM'nin alışkanlıklarını terk etmediğini ve yol haritamızı bu alışkanlıklara göre çizmemiz gerektiğini göstermektedir.

YOL HARİTASI

"NOKTALAMA İŞARETLERİ" KONUSUNA NASIL ÇALIŞILIR?

1. ÖSYM'nin her yıl 2 soru sorduğu ciddi bir konudur. "Konu Anlatım Kitabı" eşliğinde tüm videolar izlenecek ve "TYT Türkçe Soru Bankası", "Parla Dil Bilgisi" çözülecek. Çözemediğimiz her sorunun çözümü karekoddan izlenecek.

2. Bol soru çözeceğiz. ÖSYM "virgül, noktalı virgül, iki nokta, kesme işareti" hususlarını önemser. Bu noktalama işaretlerine tam anlamıyla hâkim olmalıyız.

3. Deneme sınavı çözmek için acele ettiğinizin farkındayım ama konulara hâkim olmadan geçmeyelim. Özellikle "yazım kuralları" ve "noktalama işaretleri" konularını bitirdikten sonra deneme sınavı çözmeye geçmeliyiz.

4.

SEN BANA GÜVEN!
O İŞ BENDE :)

@MajestyPdf

NOKTALAMA İŞARETLERİ

NOKTA (.)

1. Tamamlanmış cümlelerin sonuna konur:

- Her gün eve erkenden gelirdi.

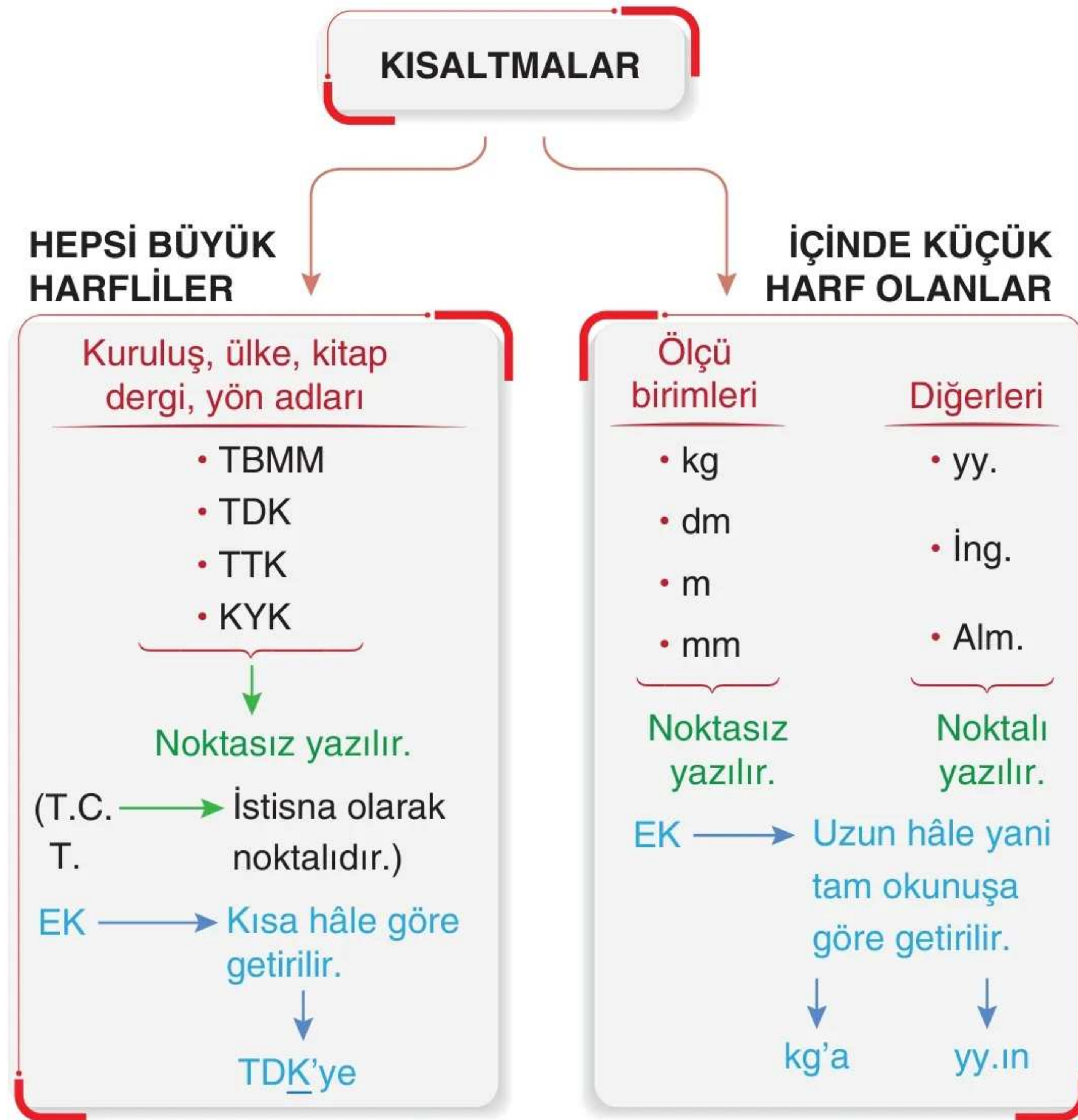
2. Bazı kısaltmaların sonuna konur:

- Dr. Prof. Alb. İng.

UNUTMA

Her kelimesinin ilk harfinin büyük yazılmasıyla yapılan kısaltmalarda nokta (.) kullanılmaz.

- (T.C. ve T. hariç)

3. Sayılardan sonra sıra bildirmek için kullanılır:

- XII. yüzyıl
- 5. kişi

BUNLARI BİL

Arka arkaya sıralanan virgülle ya da kısa çizgiyle ayrılan rakamlardan sadece sonuncusuna sıra bildiren nokta kullanılır: 2, 4 ve 17. sorular

- 3,4 ve 7. maddeler
- XII - XIV. yüzyıllar

4. Bir yazının maddelerini gösteren rakam ve harflerden sonra kullanılır:

- 1. I. A. a.
- 2. II. B. b.

USTA İŞİ BİLGİ

Bir tarih beş şekilde yazılabilir:

1. 15 Aralık 1990
2. 15.12.1990 } NOKTALI
3. 15.XII.1990 } NOKTALI
4. 15/12/1990 } EĞİK ÇİZGİLİ
5. 15/XII/1990 } EĞİK ÇİZGİLİ

5. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için kullanılır:

- 15. 11. 1978
- 15. XI. 1978

- **Ay adları yazıyla yazılırsa nokta kullanılmaz:** 15 Kasım 1978

6. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur:

- 09.00'da
- 13.00'te
- 12.45'te

7. Ölçü ve tartı birimlerinin sonunda nokta kullanılmaz:

- kg'ı
- mm'den
- cm'yi

8. Bibliyografik künyelerin sonuna konur:

- Gümüş Kadir, Eski Türk Edebiyatında Metin Tahlilleri, Benim Hocam Yayınları, Ankara, 2018.

9. Dört ve dörtten çok rakamlı sayılarda sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta konur:

- 1.003.225.223
- 4.230

10. Matematikte çarpma işareti yerine kullanılır:

- 7.8 = 56

11. Genel ağ adreslerinde kullanılır:

- https://www.benimhocam.com/

/benimhocam

VİRGÜL (,)

1. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur:

- Adamları, kadınları, çocukları ayırınız.
- Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller gördüm.

@MajestyPdf

2. **Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:**

- Seni orada çok bekledim, hiç ayrılmadım o saat kulesinin yanından.

3. **Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.**

- Selim Bey, koşarak yanıma gelmek istediğinden dahi emin değildi.

4. **Tırnak içine alınmayan alıntı cümlelerinden sonra kullanılır:**

- Seni çok seviyorum, dedi.

5. **Cümlede ara sözlerin ve ara cümlelerin hem başına hem sonuna virgül konur:**

- Konya'ya, hayatını adadığı şehre, yıllar sonra döndü.
- Ahmet - o da öğretmendi - dün yanıma geldi.

6. **Anlam karışıklığını önlemek için virgül kullanılır.**

- Genç, adama doğru ilerledi.
- Bu gece, eğlenceleri içime sinmedi.

İsim tamlamalarında ve sıfat tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasına virgül konmaz. Yukarıdaki gibi anlam karışıklığı olursa virgül kullanılır.

- Yakup'un, defterini getirmelisin.

(Virgülün kullanımı YANLIŞ.)

7. **Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette gibi kelimelerden sonra konur:**

- Evet, seni de aramadım.
- Peki, anlatacağım.

8. **Hitap ve seslenme kelimelerinden sonra konur:**

- Değerli Dostum,
- Kıymetli Kardeşim,

9. **Sayıların yazılışında, kesirleri ayırmak için konur:**

- 45,7
- 88,25

10. **Bibliyografik künyelerde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur:**

- Gümüş Kadir, Eski Türk Dili Uygulamaları, Benim Hocam Yayınevi, Ankara, 2018.

11. **Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur:**

- Akşam, yine akşam, yine akşam
  Göllerde bu dem bir kamış olsam!

12. **Konuşma çizgisinden sonraki alıntı cümlesinin bitimine konur:**

- — Bu akşam Datça'ya gidiyor musunuz, diye sordu.

13. **Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur:**

- Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e,
  — Bu anahtar köşkü de açar, dedi.

USTA İŞİ BİLGİ

Sermet Bey (:)	Sermet Bey (,)
– Seni seviyorum. 	– Seni seviyorum, dedi.
İKİ NOKTA GELİR.	VİRGÜL GELİR.
Çünkü alt cümle ile ilgisi yok.	Çünkü alt cümleyle ilgili, alt cümlenin bir ögesidir yani öznesidir.

/benimhocam

14. **Özne olarak kullanıldıklarında** "Bu, şu, o" **zamirlerinden sonra kullanılır.**

- Bu, benim gibi yazarlar için hiç kolay olmaz.

Virgülün Kullanılmayacağı Durumlar

DİKKAT

Dikkat 1: "ve, veya, yahut" bağlaçlarından önce veya sonra virgül kullanılmaz.

- Onu hiç özlemedi ve yıllarca aramadı.
- Pakize veya Kuddusi gelmelidir.
- Sabaha kadar uyumadı ve şafak sökerken mektubuna başladı.

Dikkat 2: Tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra virgül kullanılmaz.

- Ne coğrafyayı seviyor ne matematiği.
- Hem çok çalıştı hem hayatını yaşadı.

Dikkat 3: Cümlede pekiştirme ve bağlama görevinde kullanılan "de, da" bağlacından önce ya da sonra virgül kullanılmaz.

- Seni orada görmüş de selam vermemiş.

Dikkat 4: Metin içinde "-ınca, -ince" anlamı katan "mı, mi" edatından sonra virgül kullanılmaz.

- Eve gittin mi beni ara!

@MajestyPdf

DİKKAT

Dikkat 5: Şart ekinden sonra virgül kullanılmaz.

- Onu görür**se**n hemen bana haber vermelisin.

Şart ekleri art arda kullanılırsa virgül kullanılır.

- Onu gör**se**, beni sev**se** ne güzel olur değil mi?

DİKKAT

Dikkat 6: Metin içinde zarf-fiil ekleriyle oluşturulmuş kelimelerden sonra virgül konmaz.

- Seni gör**dükçe** seviniyorum.
- Televizyon seyre**dip** uyudu.
- Seni gör**meden** yapamıyorum.

Zarf-fiiller art arda kullanılırsa virgül kullanılır. Anlam karışıklığı olursa zarf-fiil eklerinden sonra virgül kullanılabilir.

- Seni bu bahçenin yanında gör**üp**, buradan uzaklaş**ınca** mutlu oldu.

ÇIKMIŞ SORU - 1

- Kendinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul, teşvik bildiren kelimelerden sonra konur.
- Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra konur.
- Anlamı güçlendirmek için tekrarlanan kelimeler arasına konur.
- Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi, virgülün kullanımıyla ilgili bu bilgilerden birine örnek gösterilemez?

A) Benim de söyleyeceklerim vardı elbet sana ama gözlerine bakmakla yetinmeyi bildim, dedi usulca.

B) Haydi, biraz da sen tutun rengârenk kanatlı yaban kuşlarının çıkardığı umut rüzgârına.

C) Hayatta neyin önemli olduğunu anlamak için arkama dönüp bakıyorum ki iyilik, iyilik, hep iyilik.

D) O, bundan yıllar önce her şeyi arkasında bırakıp yeni bir şehre taşındığında kalbindeki aşkı da yitirmişti.

E) İnsan kendini sevip, yaptığı hatalardan ders çıkardıkça içindeki olgunlaşma hissi de tüm benliğini kaplar.

2022 - TYT

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU - 2

(I) İnsanlar, rasyonel temellere dayandırdıkları görüşlerini gerekçeleriyle ortaya koyar ve etkilerini bekler. (II) Böyle durumlarda bunları ateşli bir şekilde savunmaz, sükûnetini korur ve sonrasında da nedenleri soğukkanlılıkla açıklar. (III) Görüşünü ateşli bir şekilde savunanlar, düşüncelerini rasyonel temellere dayandırmadıkları için şiddetli duygusallık gösterir. (IV) Bu tavır, neredeyse tamamen aşırı duygusallıkla bağlantılıdır. (V) Duygusal tavrı benimseyen kişiler, rasyonel davrananlara göre toplumda daha çok sorun yaşar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde virgül (,) diğerlerinden farklı bir işlevde kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 3

Fransızcadan Türkçeye geçen arabesk sözcüğü “Arap tarzı” anlamındadır. Ancak arabesk (,)(I) Arap müziği değil Arap ezgilerinden esinlenen (,)(II) Türk müziği türüdür. 1940’lı yıllarda ortaya çıkmış (,)(III) takip eden yıllarda rağbet görmeye devam etmiştir. Yanızların (,)(IV) âşıkların ve mutsuz sona mahkûm insanların karışık (,)(V) çalkantılı duygu dünyalarını anlatır.

Bu parçada numaralanmış virgüllerden hangisinin kullanımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 4

Dünya’nın merkezine ulaşmak için binlerce kilometre içeri doğru yol almak gerekir. Merkeze doğru ilerlerken sıcaklık dayanamayacağımız kadar, yaklaşık altı bin derece, yükselir. Bu sebeple Dünya’nın merkezine gidip, orada araştırmalar yapıp dönmemiz kesinlikle mümkün değildir. Hatta bir makine, bir robot göndermemiz bile imkânsızdır. Çünkü göndereceğimiz robot basınç sebebiyle parçalanır, sıcaklıktan dolayı yanar.

Bu parçada virgülün aşağıdaki işlevlerinden hangisinin kullanımı yoktur?

A) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime gruplarının arasına konur.

B) Cümle içindeki ara sözleri ayırmak için ara sözlerin başına ve sonuna konur.

C) Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur.

D) Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.

E) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

2021 - TYT

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 5

(I) Yıldırım Bayezid; kuşatılmış Niğbolu Kalesi'nden haber almak, düşmanın asker sayısını öğrenmek niyetiyle Evrenos Bey'i kaleye yolladı. (II) Fakat Evrenos Bey ne düşmandan esir, ne de içeriden haber alabildi. (III) Yıldırım'ın buna canı sıkıldı, uykuları kaçtı ve gece kimseye haber vermeden atına binip hızla kaleye gitti. (IV) Yüksek bir yere çıktı, biraz soluklanıp gök gürler gibi bir sesle "Bre Doğan! Bre Doğan! Hâliniz nicedir?" diye bağırdı. (V) Zaten kale duvarının üzerinde bulunan Doğan Bey, onun sesini duyunca "Merak buyurmayın Hünkârım! Her taraf muhkem, muhafızlar gece gündüz uyanık, yeteri kadar zahirem mevcut." diye karşılık verdi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde virgül kullanımında yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 6

Nefesi koklayarak (,) içeriğindeki kimyasalların tümünü
I
tespit edebilen elektronik burunlar kan testlerinin yerini alacak gibi görünüyor. Örneğin Teksas Üniversitesinde geliştirilen (,)
II
elektronik burun çeşitli hastalıklar hakkında ipucu niteliğindeki (,)
III
kimyasalları çok kısa sürede ve kayda değer bir doğrulukla tespit ederek ilgili hastalıkların (,) tanılanmasını mümkün
IV
kılıyor. Üniversiteden yapılan açıklamaya göre elektronik burunun beta testleri yapılmaya başlanacak (,) ilerleyen
V
zamanlarda da küresel bir araştırma birimi projeye destek verecekmiş.

Bu parçada numaralanmış virgüllerden hangisinin kullanımı doğrudur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2019 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 7

Anadolu'da hangi büyücek kasabaya (I) adım atsanız tuluat tiyatrolarından birine rast gelirsiniz. Hiç değilse çarşı duvarlarında kafilenin yakın zamanda buraya konup göçtüğünü gösteren (II) solmuş ve yırtık bir ilana tesadüf edersiniz. Oyunlar kasabanın tiyatrosunda (III) köy meydanında yahut en büyük kahvede sergilenir. Ahali için arkalıksız kahve iskemleleri (IV) üç beş masa; oyuncular için yerden birkaç karış yüksek bir sedir (V) delik deşik iki boyalı perde yeter de artar bile.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine virgül getirilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2020 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 8

Yüzlerce yıl önce Isaac Newton (,) zamanın mutlak olduğu
I
hükmüne varmıştı. Ona göre zaman daha hızlı veya daha yavaş ilerlemiyordu ve bu (,) evrenin değişmezliğinden
II
kaynaklanıyordu. Newton'ın ortaya attığı fikir (,) peşinden
III
gelenlerin aklında derinlemesine yer etti. Bu görüş (,)
IV
bilimsel bilginin temeli sayıldı. Bu konuda çalışanlar "zamanın mutlak olması" kuralını (,) yıkmayı hayal bile edemedikleri için
V
uzun süre aksini düşünemediler.

Bu parçada numaralanmış virgüllerden (,) hangisinin kullanımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2020 - MSÜ

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU - 9

Tek başına yürütülen (,) insanlardan yalıtılmış bir hayat
I
yaşamak mıdır mutluluk? Yoksa herkesle aynı şeylere inanarak (,) inanıyormuş gibi yaparak rahat bir hayat
II
yaşamak mı? Herkesle uyum içinde (,) sakince yaşar gibi
III
görünürken kimsenin fark etmediği (,) bir yerde yazı yazmak
IV
mutluluk mudur? Evet (,) bu sorulara cevap vermek hayli zor.
V

Bu parçada numaralanmış virgüllerden hangisi yanlış kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025 - TYT

@MajestyPdf

NOKTALI VİRGÜL (;)

1. **Cümle içinde virgülle sıralanmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur:**
   - Erkeklere Kuddusi, Mehmet**;** kızlara Pakize, Hayriye isimleri verilir bu köyde.
   - Ilgın, Beypazarı, Kızıltepe ilçelerini**;** Konya, Ankara, Mardin illerini gezdim.
2. **Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:**
   - Karısını, çocuğunu her şeyden çok seviyor**;** mutluluktan bağırmak, çığlık atmak istiyordu.
3. **İkiden fazla eş değer ögeler arasında virgül bulunan cümlelerde özneden sonra noktalı virgül konabilir:**
   - Halis**;** zeki, akıllı, becerikli bir gençti.
   - Mahallenin sevdiği bu genç**;** şiir, tiyatro, deneme yazardı.

USTA İŞİ BİLGİ

Ahmet **(,)** halasının oğlunu**,** teyzesinin kızını çok severdi.
virgül — Çünkü → 1 virgül var.

Ahmet **(;)** halasının oğlunu**,** teyzesinin kızını**,** eniştesini çok severdi.
Noktalı virgül — Çünkü → İki virgül var. Yani birden çok virgül var.

ETKİNLİK - I

Aşağıdaki boşluklara uygun noktalama işaretlerini getiriniz.

1. Fırtınadan( ) soğuktan( ) karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu sıcak( ) aydınlık ve sevimli odanın havasında erir gibi oldum( )
2. Köyde kim çaresiz kalırsa( ) kimin işi bozulursa o kişi İstanbul yolunu tutar( )
3. Zemin bu kadar koyu bir kırmızıya dönüşünce( ) bir an için de olsa( ) belirginliğini yitiriverdi sivilceleri( )
4. Aç karnına sigara içmekle hiç de iyi etmiyorsun( ) dedi( )
5. Haydi( ) geç kalıyoruz.
6. Ali Bey'e ( )

   — Biz de geliyoruz( ) dedi( )
7. Ali Bey ( )

   — Biz de geliyoruz( )
8. Erkek çocuklara Doğan( ) Tuğrul( ) Aslan( ) Orhan( ) kız çocuklara ise İnci( ) Çiçek( ) Gönül( ) Yonca adları verilir( )
9. Seni( ) anneni görüp mutlu oldum( ) kitapları( ) defterleri toplayıp kaçtım( )
10. Yeni usul şiirimiz( ) zevksiz( ) köksüz( ) acemice görünüyordu( )

ÇIKMIŞ SORU - 10

Hayatımı derinden etkileyen bazı kitaplardan söz etmek istiyorum (:) (I) İlki yıllarca sürecek bir merakı tutuşturan Rıza Tevfik'in *Kamûs-ı Felsefî*'si (,) (II) bir diğeri ise Selim Sırrı'nın *Terbiye-i Bedeniye Nazariyatı* adlı eseridir. Bu ikinci kitap yalnız merakımı alevlendirmekle kalmadı (,) (III) sağlam bir kafanın sağlam bir vücutta olabileceğini telkin ederek jimnastiğe yönelmemi de sağladı. Bunların dışında *Suç ve Ceza* (;) (IV) baştan sona okuduğum, büyük bir kısmını çevirdiğim (;) (V) hayata bakış açımı değiştiren ilk yabancı kitaptır.

Bu parçada numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisinin kullanımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2020 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 11

Şarkılar vesilesiyle hakkında epey bilgiye sahip olduğumuz (I) gitmesek de görmesek de tanıdığımız şehirler var. O şehrin sokaklarına (II) kaldırımlarına (III) insanlarının nelere üzüldüğüne (IV) nelere sevindiğine (V) neleri dert ettiğine dair epey bir bilgi sahibi oluyoruz şarkılarla.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 12

Eskiden çamaşır yıkamak uzun bir uğraş gerektirir (I) insanların en az iki gününü alırdı. Yıkamaya başlamadan önce tokmak (II) kül gibi kullanılacak temizlik malzemeleri için mutlaka ön hazırlık yapmak gerekirdi. Bir gün öncesinde odun külü (III) kazanda iyice kaynatıldıktan sonra ateşten indirilir ve dinlenmeye bırakılırdı. Küller bütünüyle dibe çöker (IV) su berraklaşırdı. İşe girişileceği vakit ocakta kaynamış olan su ile soğuk küllü su, uygun miktarlarda bir leğene aktarılır (V) kirli çamaşırlar, yastık yüzleri yıkanırdı.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2021 - MSÜ

/benimhocam

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 13

Yıllarca Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapmış olan Bursa; İstanbul, Edirne, Konya gibi buram buram tarih kokar.

Aşağıdakilerin hangisinde noktalı virgül (;) bu cümledeki işleviyle kullanılmıştır?

A) Gittiğim köyler, kasabalar, şehirler; gördüğüm camiler, çeşmeler, hamamlar bende Anadolu olarak yaşar.

B) Konuyu araştırdık, inceledik; önümüzdeki günlerde işçilerle çalışma saatlerini ve ücretleri ayrıntılı konuşacağız.

C) On parmağında on marifet olan genç tiyatro yazarı; yönetmen, ışıkçı ve oyuncu kadar heyecanlıydı.

D) Geçen yılın defterlerini birinci, ikinci ve üçüncü raflara; bu yılın defterlerini dördüncü, beşinci ve altıncı raflara koyalım.

E) Matematik dersinde Defne, Deniz, Mehmet; Türkçe dersinde ise Sümeyye, Zeynep, Zümra çok daha başarılıdır.

2018 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 14

XX. yüzyılın son çeyreğinde plansız iç göçler sebebiyle kalabalıklaşan İstanbul; benzer kaderi yaşayan Ankara, İzmir, Bursa gibi şehirlere göre daha çok sorunla baş başa kalmıştır.

Aşağıdakilerin hangisinde noktalı virgül (;) bu cümledeki işleviyle kullanılmıştır?

A) Yazar değil, eleştirmenler; metinler değil, yorumlar yani bakış açıları değiştiği için edebiyat eserlerinin anlamı daima zenginleşmektedir.

B) Kopuk dizelerin, anlatı parçacıklarının, çizimin sınırlarında dolaşan bu melez metin; onun yaşam haritasına göre farklılıklar gösterir.

C) Türkiye, İran, Rusya; Ankara, Tahran, Moskova isimlerinin birbirleriyle münasebetleri açık seçik ortadadır.

D) Tokat'ta yetiştirilen ürünlerin başında domates, biber, fasulye, patates; kiraz, vişne, elma, erik gelir.

E) Lale, sümbül ve karanfil motifleriyle ebru sanatına farklı bir yorum getirmiş; bu sanatın genç kuşaklarca tanınmasına katkıda bulunmuştur.

2019 - TYT

İKİ NOKTA (:)

1. **Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlenin sonuna konur:**
   - Çağımızın şu iletişim araçları hayatımızı çaldı**:** akıllı telefon, bilgisayar…
   - Cumhuriyet Dönemi'nde de tiyatro yazmaya devam edenler olmuştu**:** Reşat Nuri Güntekin, Yakup Kadri Karaosmanoğlu…

2. **Kendisiyle ilgili açıklama yapılacak cümlenin sonuna konur:**
   - Hayat felsefem bellidir**:** Erken kalkan civciv solucanı kapar.
   - Mesele şuydu**:** Vatan asla satılamaz!

3. **Edebî eserlerdeki karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişinin adından sonra konur:**
   - Pakize**:** Dün neredeydin ki?
   - Kuddusi**:** Tabii ki evdeydim. Her zamanki gibi.

USTA İŞİ BİLGİ

İki noktadan sonra bir cümle, cümle niteliğinde söz ya da özel ad yazılacaksa bunlar büyük harfle başlar. Örnekler sıralanırsa küçük harfle başlar:

- Adama şunları almış**:** kitap, defter...
- Tanzimat Dönemi'nin önde gelen aydınları vardır**:** Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa...
- Bazen bir atasözü her şeyi anlatır**:** Kalaylı bakır küflenmez.

4. **Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur:**
   - Ziraatçi sayar:

   — Yulaf, pancar, zerzevat, tütün…

5. **Ses bilgisinde uzun ünlüyü göstermek için kullanılır:**
   - a:ile, ka:til, i:cat

ÇIKMIŞ SORU - 15

Son eserim hakkında bir şair dost dedi ki (:) [I] "Senin günlüğünde sen çok az varsın (:) [II] ben kendine daha çok yer ayırmanı isterdim (.)" [III] Oysa bir insanın kendini bilmesi (,) [IV] tanıması öyle kolay bir iş değildir (;) [V] kendini yazdıklarıyla anlatması ise daha da zordur.

Bu parçada numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisinin kullanımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 16

Öğrencilerim hep aynı soruyla karşıma dikiliyor (I) "Nasıl iyi bir yazar olabiliriz?" Bu sorunun cevabı o kadar kolay değil. Çünkü hemen her mesleğin uzun zaman isteyen üç aşaması olduğuna inanırım (II) çıraklık, kalfalık, ustalık. "Peki usta bir yazardan birkaç yıl ders alsak biz de onun gibi olabilir miyiz?" diye sorduklarında yanlış anlaşıldığımı fark edip açıklama yapmaya devam ederim (III) "Yetenek de gerekir!" Yeteneği olmayan kişinin bir mesleğe başlaması da bu yolda gelişip zirveye çıkması da mümkün değildir bana göre (IV) Sonra yine sorarlar (V) "Yeteneği nasıl ediniriz?" Bir kez daha tebessüm eder ve "kader" derim.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2023 - MSÜ

/benimhocam

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 17

İri gövdesi güneşte devasa bir petek gibi ışıldayan palmiyenin yaprakları altında üç kadın oturuyor (I) Fatma Aliye, Halide Edip, Samiha Ayverdi (II) Uzaktan güçlükle işitebildiğim sesleri, vecd hâlinde kovanlarına girip çıkan bal arılarının seslerini andırıyor (III) Ne etrafta onları sezen bir baş var ne de onlarda etrafla ilgilenen bir telaş (IV) İki ayrı zaman, aynı tarihî konağın avlusunda akıyor biteviye (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2022 - TYT

ÜÇ NOKTA (...)

1. **Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur:**
   - O gece sabaha kadar…
   - Onu orada öyle bir gördü ki…

2. **Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten söylenmek istenmeyen sözler ya da kaba sözcükler yerine konur:**
   - Her gün B... ilini düşünürdü.
   - Kılavuzu karga olanın burnu b…tan çıkmaz.

3. **Alıntılarda başta, ortada ya da sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine kullanılır:**
   - … her gün buradaydı sanki. Onu görürken de mutlu olurdu.
   - … Her gezegen aynı mıdır sanki? Mesela Mars ile Jüpiter de mi aynı?..

4. **Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak içi konur:**
   - Sana uğurlar olsun… Ayrılıyor yolumuz!

5. **Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır:**
   - – Yabancı yok!
     – Kimsin?
     – Ali…
     – Hangi Ali?
     …

6. **Ünlem ve soru işaretinden sonra anlamı pekiştirmek için kullanılır. Ancak üç nokta değil iki nokta kullanılması kâfidir.**
   - Of be!..
   - Nasıl konuşuyorsun?..
   - Koca Ali, be!…

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU - 18

- Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerden sonra konur.
- Ünlem ve seslenmelerde anlamı pekiştirmek için konur.
- Herhangi bir sebepten açık yazılmak istenmeyen kelimelerin yerine konur.
- Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur.

Üç noktanın kullanımıyla ilgili bu kuralların hangisinin örneği aşağıda <u>verilmemiştir</u>?

A) Shakespeare'in bir oyununda geçen şu sözler beni hep etkiler:

... Kavgaya girmekten sakın ama girdikten sonra sıkı dayan ki karşındakinin gözü senden korksun. Herkesi dinle...

B) Gecenin karanlığında onu kimse görmez, görse de tanıyamaz sanıyordu. Yanılmıştı. Ses kulağına geldiğinde sırtı ürpertiyle gerildi:

– Hey Nazif... Nazif diyorum, Nazif...

C) – Her şey olup bittikten sonra çantanı alıp öylece gidebileceğini sanıyorsan aldanıyorsun. Uçağın saat kaçta?

– ...

– Cevap ver lütfen!

D) Bunca zaman sanki onu biz yetiştirmemişiz gibi, bambaşka davranış kalıplarını benimseyip karşıma C...'in tıpatıp bir kopyası gibi çıkması beni deli ediyor.

E) Oturduğu masadan etrafında dans eden ve havalarda uçuşan kelebekleri görüyor ama yine de dudaklarını kıpırdatıp tek kelime söylemiyordu ve bu hâli…

2023 - TYT

SORU İŞARETİ (?)

1. **Soru bildiren cümle veya sözlerin sonuna konur:**
   - Kaç kişi gelmiş buraya?
   - Ne zaman tükenecek bu yollar?

2. **Soru eki ve soru kelimesi kullanılmadan ezgili söyleyişlerde kullanılır:**
   - Yaşınız?
   - Adınız?

3. **Bilinmeyen, kesin olmayan ve şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır:**
   - Şair, 1330 (?) yılında ilk telif tıp kitabını yazmış.
   - Antalya'dan Ankara'ya arabayla üç saatte (?) gitmiş.

@MajestyPdf

BUNLARI BİL

"mı, mi" soru edatı "-ınca/-ince" anlamında zarf-fiil işlevinde kullanıldığında soru işareti konmaz:

- Eve gitti mi beni arar.

USTA İŞİ BİLGİ

Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağlı cümlelerde soru işareti en sona konur.

- Türkçeye mi, İngilizceye mi?
- Acaba nerede kaldı, kimle konuştu?

ÜNLEM İŞARETİ (!)

1. **Sevinç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konur:**
   - Vah vah!
   - Buz gibi bir hava!
   - Ne mutlu Türk'üm diyene!
2. **Seslenme, hitap, uyarı sözlerinden sonra konur:**
   - Hey!
   - Ey insanoğlu!
   - Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!

USTA İŞİ BİLGİ

Ünlem işareti, seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konabileceği gibi cümlenin sonuna da konabilir:

- Aşk olsun! Halletmişsin!
- Aşk olsun, halletmişsin!

3. **Alay, küçümseme, yerme, kinaye, tersini kastetme anlamı verilmek istendiğinde yay ayraç içinde ünlem işareti kullanılır:**
   - Sürekli kendisinin akıllı (!) olduğunu vurguladı.

KISA ÇİZGİ (-)

1. **Satıra sığmayan sözcükler bölünürken kullanılır:**
   - ……………………………………………………………………gelme-
     mişsin.
2. **Ara söz ve ara cümlelerin başına ve sonuna konur:**
   - Konya'yı -hayatımı geçirdiğim ili- hiç unutmadım.
3. **Dil bilgisinde kökleri ve ekleri ayırmak için kullanılır:**
   - Baş - ak
   - Sar(ı) - ar - dı
4. **Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır:**
   - Gül-
   - Yaşa-
5. **Eklerin başına konur:**
   - -ar, -tır
6. **Bazı kelimeler arasına** "arasında, ve, ile, ila, ...-den ...-e" **anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kullanılır:**
   - 09.00 - 10.00
   - Konya - Afyon yolu
   - Türkçe - İngilizce sözlük

BUNLARI BİL

Cümle içinde sayı adlarının yinelenmesinde araya kısa çizgi konmaz:

- Sekiz on kişi yanıma geldi.
- Yirmi yirmi beş kişi vardı orada.

UZUN ÇİZGİ (—)

- "Konuşma çizgisi" **olarak da adlandırılır. Satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır:**
  - – Adamı getirdiniz mi?
  - – Evet.
  - – Nerede peki?

BUNLARI BİL

Oyunlarda uzun çizgi konuşanın ardından da konabilir.

- Kemal Bey – Nereden tahmin edebilirdim ki bunu?
- Fatma Hanım – Tahmin etmeliydin.

DİKKAT

Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi kullanılmaz.

- Ahmet "Şimdi geliyorum!" diye seslendi.

EĞİK ÇİZGİ (/)

1. **Yan yana yazılması gereken durumlarda mısraların arasına konur:**
   - Bana bir akşamüstü gel dedin / Koştum karanlıklara
2. **Adres yazılırken apartman numarası ile daire numarası ve semt ile şehir adları arasına konur:**
   - Özlem Mah. Huzur Sokağı No. : 21/6 Ilgın/KONYA
3. **Tarihlerin yazılışında kullanılır:**
   - 15 / 11 / 1978
   - 15 / XI / 1978
4. **Dil bilgisinde eklerin farklı biçimlerini göstermek için kullanılır:**
   - -ma / -me, -lık / -lik

/benimhocam

@MajestyPdf

TIRNAK İŞARETİ (“ ”)

1. **Bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır:**
   - “Sizi de çok seviyorum.” diye seslendi Fadime.
   - Atatürk’ün “Ne Mutlu Türk’üm diyene!” sözü her Türk’ü duygulandırır.

BUNLARI BİL

Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret (nokta, üç nokta, soru işareti vb.) tırnak içinde kalır.

- Adam “Neredeydin?” diye bağırdı.

2. **Özel olarak belirtilmek istenen sözler tırnak içine alınır:**
   - Ahmet Haşim için “empresyonizm” akımına sıkı sıkıya bağlı derler.
   - Yeni bir “barış taarruzu” başladı.

3. **Cümle içerisinde kitapların ve yazıların adları, başlıkları tırnak içinde belirtilir:**
   - Ahmet Haşim “Göl Saatleri” adlı eserinde sembolizmin de başarılı örneklerini vermiştir.

DİKKAT

Tırnak içine alınan sözlerden sonra kesme işareti kullanılmaz:

- Yakup Kadri’nin “Yaban”ından müthiş haz aldım.

USTA İŞİ BİLGİ

Cümle içerisinde özel olarak belirtilmek istenen sözler, kitap ve dergi adları ve başlıkları tırnak içine alınmaksızın eğik yazıyla dizilerek de gösterilebilir:

- Cahit Sıtkı’nın *Şairin Ölümü* şiirini Yahya Kemal çok sevmişti.

TEK TIRNAK İŞARETİ (‘)

Tırnak içinde verilen ve yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü belirtmek için kullanılır:

- Fatma “En çok ‘Handan’ romanından hoşlandım.” dedi yanındakilere.

YAY AYRAÇ (PARANTEZ) ( )

1. **Cümlenin yapısıyla doğrudan doğruya ilgili olmayan açıklamalar için kullanılır:**
   - Çocuk her durumda köyünden (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) kaçmak isterdi.

NOT

Yay ayraç içinde bulunan özel isimler ve yargı bildiren anlatımlar büyük harfle başlar ve sonuna uygun noktalama işareti getirilir.

BUNLARI BİL

Özel veya cins isme ait ek, ayraçtan önce yazılır:

- Yunus Emre’nin (1240 ? - 1320)

2. **Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır:**
   - Fatma Hanım – (Bardağı eline alıp yaklaşır.) Neredeydin sen?

3. **Bir yazının maddelerini gösteren sayı ve harflerden sonra kullanılır:**
   - I) 1) A) a)
   - II) 2) B b)

4. **Alıntıların aktarıldığı eseri, yazarı ve künye bilgilerini göstermek için kullanılır:**
   - Şiir, sözle musiki arasında sözden ziyade musikiye yakındır. (Ahmet Haşim)

/benimhocam

KÖŞELİ AYRAÇ [ ]

- **Ayraç içinde ayraç kullanılması gereken durumlarda yay ayraçtan önce köşeli ayraç kullanılır:**
  - Miskin Yunus [Yunus Emre (1240 ? - 1320)] tasavvuf edebiyatının en büyüğü oldu.

KESME İŞARETİ (’)

1. **Özel isimlere getirilen bazı ekler (iyelik, durum, bildirme ekleri) kesme işaretiyle ayrılır:**
   - Fatih’in
   - Türkiye’ye
   - Fatma’dan
   - Kadir’dir.
   - Boğaz’dan (İstanbul Boğazı yerine kullanım)

@MajestyPdf

TEMEL KURAL

Özel İsim
- Konya
- Türk
- Ahmet

Özel isme gelen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılır:
- Ahmet'e
- Konya'dan
- Türk'ün

Özel isme gelen yapım ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz:
- Türklük
- Türkçe
- Konyalı
- Ahmetgil

Özel isme gelen "-lar /-ler" çoğul ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz:
- Ahmetler

Özel isme gelen çoğul eklerinden sonra da kesme işareti kullanılmaz:
- Mehmetlerin
- Kadirlerde

Yapım ekinden sonra gelen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz:
- Türkçenin
- Konyalıdan
- Türkçeye
- Siirtliyi

2. **Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturum ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz:**
- Türk Dil Kurumundan
- Türkiye Büyük Millet Meclisinin
- Şen Kardeşler Pide Salonuna

3. **İstisna:** Kurum, kuruluşlardan sadece "**Avrupa Birliği**"ne ek getirildiği zaman getirilen ek kesme işaretiyle ayrılır.
- Avrupa Birliği'ne üye ülkeler...

4. **Sonunda 3. teklik kişi iyelik eki olan özel ada, bu ek dışında başka bir iyelik eki getirildiğinde kesme işareti konmaz:**
- Boğaz Köprümüzün yeşilliği
- Konya Ovamızın bozkırı

5. **Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin ek alması durumunda kesme işareti kullanılır:**
- Ceza Kanunu önemlidir. Bu Kanun'un 15. maddesinin d bendi...
- Ortaöğretim Sınıf Geçme Yönetmeliği önemlidir. Bu Yönetmelik'in 7'nci maddesine göre...

6. **Başbakanlık, Rektörlük vb. sözlere ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde** "Başbakanlığa, Rektörlüğe" **şeklinde yazılır.**

/benimhocam

USTA İŞİ BİLGİ

Kişi adlarından sonra gelen saygı ve ünvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur:
- Nihat Bey'e
- Türk Dil Kurumu Başkanı'na
- Mahmut Efendi'ye

USTA İŞİ BİLGİ

Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için konur:
- Engel aramızı açtın n'eyleyim

BUNLARI BİL

Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur:
- a'dan z'ye kadar
- Türkçede -lık'la yapılmış sözler...

BUNLARI BİL

Sayılara gelen ekleri ayırmak için konur:
- 1985'te
- 7,65'lik
- 8'ini
- 657'yle

ETKİNLİK - 2

Aşağıdaki boşluklara uygun noktalama işaretlerini getiriniz.

a) Türk milleti ( ) hiçbir devlete ya da millete zarar vermemiştir ( ) Dünya devletlerinin eşsiz gücü olduğuna da inanmaz ( ) Kimse sanatı ( ) kültürü kendi malı yapamaz ( ) sanat ve kültür evrensel olmalıdır ( )

b) Dilde sadeleşmenin öncüsü Ziya Gökalp ( ) Turan ( ) Türk milletinin en olumlu adımı olacaktır ( ) ( ) demiştir.

c) Herkes kişiliğini korumak için mücadele eder ( ) kimseye kendisini ezdirmez ( ) Bu görüş ( ) kişisel değildir ( ) her insan tarafından ifade edilir ( ) Son zamanlarda şöyle bir fikir de türedi ( ) Varlık ( ) özden önce gelir ( )

d) Bu hedeflere ulaşmak için ne yapmalı ( ) Bu hedeflere ulaşmak o kadar zor mu ( ) imkânsız mı ( ) Ne bir hedefim oldu ne de bir derdim oldu ( ) Sadece ama sadece ( )

ETKİNLİK (CEVAP)

a) (,) (.) (.) (,) (;) (.)
b) (") (,) (.) (")
c) (,) (.) (,) (;) (.) (:) (,) (.)
d) (?) (,) (?) (.) (...)

@MajestyPdf

1. Onun için 4 Ocak 2021 Pazartesi'nin anlamı çok büyüktü. Mektup, o günün sabahında eline ulaşmıştı. Uzaklardan gelen haber, onu derinden sarsmıştı. Zihnini biraz olsun boşaltmak ve Boğaz'ın temiz havasını içine çekmek için evden ayrıldı. Civarda gezinirken bir ses işitti. Çevresine bakınarak "Bu ses n'ola ki?" diye düşündü. Arkasına dönünce onu gördü ve "Ahmet'im, canım dostum…" diyerek ağlamaya başladı. Artık İstanbul, onun için daha anlamlı hâle geldi.

Kesme işaretiyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisinin örneği bu parçada yoktur?

A) Seslerin söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır.

B) Yer bildiren özel adlarda kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğunda ekten önce kullanılır.

C) Kişi adlarından sonra gelen saygı ve ünvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için kullanılır.

D) Özel adlara getirilen iyelik eklerinden önce kullanılır.

E) Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için kullanılır.

2022 - MSÜ

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işaretinin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Pamukkale travertenleri, Denizli'mizin önde gelen turistik değerlerindendir.

B) Bu yasa tasarısı Bakanlar Kurulu'nda uzun uzun tartışıldı.

C) Ferhunde Hanım'dan gelen son mektubu ailecek sevinç içinde okuduk.

D) Üniversitemizde tek ders sınavlarının 30 Haziran'da yapılacağı açıklandı.

E) TDK'nin bir görevi de geçmişte yazılmış eserleri günümüze kazandırmaktır.

2018 - TYT

3. (I) Halil İnalcık'ı diğer tarihçilerden ayıran önemli hususlardan biri, araştırmalarında tarih dışındaki beşerî bilimlerden de yararlanmasıydı. (II) Edebiyat, hukuk, sosyoloji, sosyal antropoloji, iktisat, İslamiyet ve siyaset bilimi; onun araştırmalarındaki temel alanlardandı. (III) İnalcık, hukuk ve sosyolojiyle çok genç yaşlarda tanıştı. (IV) Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi bünyesinde yapılan sınavı kazanarak bu kurumun öğrencisi oldu. (V) Daha sonra Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne de kayıt yaptırarak eğitim hayatına yoğun bir tempoda devam etti.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir noktalama yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2021 - TYT

4. Yaz mevsimi; pastanelerin girişlerindeki dondurma tezgâhlarında, plaj önlerinde, mahalle aralarında "Dondurmam kaymak!" diye bağıran dondurmacılarla belli ederdi geldiğini. Şimdilerde ise dondurma her mevsimde tüketilir; yaz, kış… Bugün yediğimiz dondurma XVI. yüzyılda İtalya'da ortaya çıkar, önce Avrupa'ya oradan da Amerika'ya yayılır. Dondurma ülkemizde yaklaşık yüz yıl önce tüketilmeye başlanır. İlk modern dondurma fabrikamız 1957'de Atatürk Orman Çiftliği'nde açılır.

Bu parçada noktalama işaretleriyle ilgili aşağıdaki kurallardan hangisinin bir örneği yoktur?

A) Eş değer ögeleri arasında virgül bulunan cümlelerde özneden sonra noktalı virgül konur.

B) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için virgül konur.

C) Sayılara getirilen ekleri ayırmak için kesme işareti konur.

D) Başka bir kimseden aktarılan sözlerin başına ve sonuna tırnak işareti konur.

E) Ünlem ve seslenmelerden sonra anlatımı pekiştirmek için üç nokta konur.

2023 - MSÜ

5. Her dönemin temelde iki tür davranışı vardır ( ) Bir taraftan tanık olduğunu "saklamak" ( ) diğer taraftan ise geleceğe "aktarmak" ister ( ) İşte bunlar ( ) hangi şartlar altında ( ) hangi duygularla yazılmış olursa olsun üretilen edebî eserlerin muhatap aldığı iki eşik olarak beliriyor.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

A) (.) (,) (...) (;) (,)
B) (:) (;) (.) (,) (;)
C) (:) (,) (.) (;) (,)
D) (.) (;) (...) (;) (,)
E) (:) (,) (.) (,) (;)

2024 - TYT

6. Bir kentin renkleri olabilir mi? Çocukluğumu geçirdiğim İstanbul'un, rüyalarıma bile giren renkleri vardı ( ) Mesela evlerin yakut kırmızısı, zebercet yeşili, gece mavisi, kehribar sarısı kapıları hiç çıkmaz aklımdan. Çocukken hepsini hayran hayran izler ( ) defterime resimlerini çizerdim. Şimdi gökdelenlerin karanlık camlarının renkleri süslüyor şehri. Ben de o korkunç binaları her gördüğümde içimden haykırıyorum ( ) Çocukluğumun renkleri, geri dönün ( )

Bu parçada parantezle belirtilen yerlere, sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

A) (.) (,) (:) (!)
B) (.) (,) (;) (.)
C) (:) (;) (.) (!)
D) (:) (;) (:) (!)
E) (.) (;) (,) (.)

2023 - TYT

/benimhocam

@MajestyPdf

7. Sahra Çölü'nün güneyinde kalan bölgede Afrika'nın en ilginç kuşlarından biri yaşar (I) sekreter kuşu (II) Bu iri vücutlu kuşun kafası kartal kafasına, bacakları leylek bacağına (III) tüyleri tavşan tüyüne benzer. Değişik özelliklere sahip bu kuşun kanat genişliği 120 (IV) boyu ise 125 cm kadardır.

Bu parçada numaralanmış yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

A) (:) (.) (,) (,)
B) (;) (…) (,) (:)
C) (:) (…) (.) (,)
D) (,) (.) (;) (:)
E) (:) (,) (.) (:)

2022 - MSÜ

8. Yeni aldığı ve çok sevdiği ayakkabısının bir teki futbol oynarken yırtılan çocuk ( ) ayakkabıcıya ( ) yeni ayakkabı bakmaya gitti. Ayakkabının üzerindeki fiyatı okudu. Bir an üzüldüğünü belli ederek vitrinden uzaklaştı. Durumu gören ayakkabıcı:

— Baktığın model sana çok yakışır ( ) denemek ister misin?

Çocuk başını sallayıp:

— Üzerindeki fiyata göre almam mümkün değil ki ( )

Zaten bir tekini alacağım.

Dükkân sahibi:

— Amma yaptın ha ( )

Bu parçada parantezle ( ) belirtilen yerlere, aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) (;) (,) (,) (!) (!..)
B) (,) (;) (;) (...) (.)
C) (;) (,) (,) (...) (!)
D) (,) (;) (,) (!) (.)
E) (;) (,) (;) (.) (!..)

2019 - TYT

9. Yazarların yaratıcılık çizgilerini ve düşünsel gelişimlerini aydınlığa çıkarmak ( ) edebiyat bilimcisinin önemli bir görevidir. Bunun için çeşitli türden belgelere başvurmalıdır ( ) yazarların sözlerine ( ) mektuplarına ( ) çağdaşlarının kanılarına, edebiyat eserlerinin kendilerine ( )

Bu parçada ayraçla ( ) belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) (,) (:) (-) (-) (...)
B) (,) (;) (,) (,) (.)
C) (;) (:) (-) (-) (.)
D) (,) (:) (,) (,) (...)
E) (,) (;) (,) (,) (...)

2019 - MSÜ

10. Balıkçı ( ) orfinozu ( ) şimdiye dek tuttuklarına hiç benzemeyen bu balığı ( ) heyecanla ( ) özlemle beklemiş ( ) emeğinin karşılığını sonunda alabilmişti ( )

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) (-) (,) (-) (,) (;) (.)
B) (;) (,) (,) (;) (;) (.)
C) (,) (-) (-) (;) (,) (.)
D) (;) (-) (-) (,) (;) (...)
E) (,) (-) (-) (,) (;) (.)

2020 - TYT

11. Görünüşü itibarıyla çok ilginç bir tür olan yeleli kurtların Güney Amerika'da yaşadığını kaçımız biliyorduk ( ) bunu hiç araştırdık mı ( ) Adı kurt, görünüşü tilki gibi olmasına rağmen bu canlılar ne kurt ne de tilkidir ( ) vücutları sırtlanı ( ) kafa yapıları av köpeğini andırır. Bu tür ( ) tilkiler ve kurtların dâhil olduğu köpekgiller ailesindendir.

Bu parçada ayraçlarla ( ) belirtilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

A) (?) (...) (,) (;) (,)
B) (,) (?) (;) (,) (,)
C) (,) (?) (:) (,) (;)
D) (,) (!) (;) (,) (,)
E) (?) (!) (;) (,) (;)

2025 - TYT

/benimhocam

@MajestyPdf

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** “virgül (,)” **diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Seni görmeyi, seninle vakit geçirmeyi, sana bağlanmayı yıllarca istedi.

B) Umut, huzur, mutluluk ve baht isterim bu hayattan.

C) Şiirlerine, romanlarına, öykülerine ve denemelerine yer verdim dergimde.

D) Saygı, adamın kelime hazinesini toplumsal ilişkilere damıtmasıdır.

E) Güzel kızlar, yakışıklı erkekler ve tombul çocuklar gelmiş yanıma bayramda.

2. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde noktalama yanlışı vardır?**

A) Onu burada görürsen, hemen beni uyarmalısın.

B) Ne adamı buradan götürdü ne kızın burada yaşamasına izin verdi.

C) Yaz geldi mi buralar cıvıl cıvıl olur.

D) Seninle çalışıp, seninle para kazanıp mutlu olmak istememde ne yanlış var?

E) Ben Isparta, Konya illerini; Şarkikaraağaç, Ilgın ilçelerini gezdim.

3. Namık Kemal Türk edebiyatına birçok yenilik getirdi ( ) vatan ( ) hukuk ( ) medeniyet ( ) Bu yönleriyle Namık Kemal ( ) Ali Suavi ( ) Direktör Ali Bey, Ahmet Mithat Efendi ve Ziya Paşa’dan çok üstündür ( )

Yukarıdaki boşluklara aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla gelmelidir?

A) (;) (,) (,) (…) (;) (,) (.)

B) (:) (,) (,) (…) (;) (,) (.)

C) (:) (;) (,) (…) (;) (,) (.)

D) (;) (:) (,) (…) (;) (,) (.)

E) (:) (,) (,) (…) (,) (,) (.)

4. Necatibey Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’ne geçen ay kayıt yaptırdım. Kayıt için çok belge istendi: nüfus cüzdanı, fotoğraf… Kayıt evraklarını kardeşim -en değerlim- hazırladı hiç usanmadan. Artık Shakespeare (Şekspir) benim için bir inceleme konusu olacak.

Yukarıdaki metinde hangi noktalama işaretinin kullanımından kaynaklanan bir yanlış söz konusudur?

A) Parantez B) Üç nokta C) Virgül D) Kısa çizgi E) Kesme işareti

5. Cemal Süreya ( ) ( ) Turgut Uyar’ın ( )Şiirim( ) yazısını çok beğendim( ) ( ) dedi.

Yukarıdaki boşluklara sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

A) (,) (“) (‘) (‘) (.) (”)

B) (:) (“) (‘) (‘) (.) (”)

C) (:) (“) (‘) (‘) (”) (.)

D) (,) (“) (‘) (‘) (”) (.)

E) (,) (“) (-) (-) (”) (.)

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** “virgül (,)” **diğerlerinden farklı işlevde kullanılmıştır?**

A) Türkiye’nin en ilginç volkan dağlarından biri olan Nemrut Dağı, Bitlis’in Tatvan ilçe merkezi yakınlarında bulunmaktadır.

B) Van Gölü’nün hemen batısında bulunan dağ, aynı zamanda Van Gölü’nün oluşumu ve şekillenmesinde etkili olmuştur.

C) Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatının amacı, üye ülkelerin potansiyellerinden yararlanarak aralarında çok taraflı ekonomik ilişkiler oluşturmaktır.

D) Avustralya’nın kuzeydoğusunda, Büyük Okyanus’un güneyinde bulunan ülkede yüzlerce küçük ada yer almaktadır.

E) Dünyanın tarımsal gıda gereksimini biyoteknolojik yöntemlerle önemli ölçüde karşılamış olan hormonal müdahale, dünyanın yapısını da gün geçtikçe değiştiriyordu.

/benimhocam

7. Televizyonda konuşma yapan bir inşaat firmasının temsilcisi ( ) hedef kitlelerinin izledikleri dizileri araştırdıklarını ( ) o dizilerdeki kahramanların yüzlerine reklamlarda yer verdiklerini, alışveriş merkezlerini yaptırdıkları afişlerle donattıklarını söyler.

Firma temsilcisi bu konuşmayı yaparken Bakan şöyle der ( ) “Neden bu dizileri bu kadar önemsiyorsunuz ( ) sizlere önemli ölçüde yararlı oluyor mu ( )”

Bu parçada parantezle ( ) belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) (;) (,) (:) (,) (?)

B) (,) (;) (:) (?) (?)

C) (;) (,) (:) (?) (?)

D) (,) (,) (:) (,) (?)

E) (,) (,) (;) (,) (?)

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde düzeltme işareti (^) kaynaklı bir noktalama yanlışı vardır?**

A) Osmanlı Devleti zamanında da dergâhlar tıpkı Selçuklu Devleti’nde olduğu gibi aktifti.

B) Bu hikâyeyi ona anlattığımda o da bu olaya çok şaşırdı.

C) Beni Halûk da yanlış anladığında bu tepkiyi vermiştim.

D) Askerî okulların kapatılması 15 Temmuz’da kararlaştırıldı, bu yüzden MSÜ kuruldu.

E) Millî Eğitim Şurası yaz aylarında toplanır ve tavsiye niteliğinde kararlar alır.

@MajestyPdf

9. Kral, iki tarih kazıdıktan sonra öylece durup, sorularını
I II
tekrarladı. Bir saat geçti, bir saat daha... Sonunda kral
III IV
küreği toprağa saplayıp şöyle dedi: "Ey bilge kişi, senin
V
yanına sorularıma bir cevap bulmak için geldim."

Bu parçada romen rakamlarıyla gösterilen yerlerdeki noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Güneşin ışınlarını ( ) ayın yakamozlarını ( ) çölün sıcağını içinde hissetmiş ( ) kimseye ihtiyaç duymuyordu ( ) Acaba bu şekilde gökyüzüne dokunabilir miydi ( ) Ne kadar da eğlenceli olurdu bu ( )

Bu parçada verilen boşluklara aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilemez?

A) Virgül (,)
B) İki nokta (:)
C) Noktalı virgül (;)
D) Soru işareti (?)
E) Ünlem işareti (!)

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama işaretlerinden birisi yanlış kullanılmıştır?

A) Konya Ova'mız da bu sezon yağmur yağmamasının bedelini kötü ödeyecek.
B) Çin Halk Cumhuriyeti ve SSCB'nin yakınlaşması, ABD'yi İngiltere ile iş birliğine itti.
C) Bitki örtüsünün gücünü görüp, akarsu rejimlerinin düzenine hayran olup buraya taşındılar.
D) Sana bu saatte kim dedi buraya gelmen gerektiğini be?..
E) Öğrencilerin bir bölümünü gardiyan, geri kalanını ise mahkûm olacak şekilde ikiye ayırmışlar.

12. (I) En büyük hayallerinden biri su altına dalmak ve deniz altındaki canlıları görmek olan Gülay, bu hedefi için para biriktirip su altı dalışı yapan bir ekibe katılmıştır. (II) Ekipte daha çok eğitim alırsa, daha güzel yüzeceği inancı vardı. (III) Ekip, eğitim verirken su altındaki riskleri ve yapmaları gerekenleri anlatmıştır. (IV) Bu da Gülay'ı daha çok endişelendirmiştir. (V) Hayatındaki dalış anı yaklaşırken korkmaya başlamış, ne yapacağına karar verememiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde noktalama yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Ankara İslami İlimler Akademisi'nde okuduğum zamanlar aklıma geldi. O günlerde de kuzenimi - Elif'i - çok tanımazdım. Ama aynı şehirde olduğumuzdan ara sıra görüşürdük. Okulumu, yaşadığım şehri seviyordum; huzurlu olduğum da söylenebilirdi. "Ankara'da çok eğlence mekânı var mıydı?" diye sorarsanız başımı önüme eğerim. Çünkü yoktu.

Bu parçada hangi noktalama işareti yanlış kullanılmıştır?

A) Virgül (,)
B) Tırnak işareti (")
C) Kısa çizgi (-)
D) Soru işareti (?)
E) Kesme işareti (')

14. Türkiye'de ( ) birçok ülkede büyük şehirlerin en büyük
I
sorunlarından biri gecekondulaşmadır. Fakat bu sorun ( )
II
kente yeni gelen göçmenlerin temel ihtiyaçlarını karşılayarak modern kent yaşamına dengeli bir geçiş yapmalarını sağlar. Bu göçmenler ( ) gecekondu mahallelerinde köydeki
III
geleneksel dayanışma ortamını sürdürme olanağı bulur. Kır yaşamını ( ) geneksel dayanışmayı devam ettirir ( )
IV V
zaman içerisinde de kentle bütünleşme olanağı sağlar bu gecekondular.

Bu parçada numaralanmış bölümlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15.
I. Gelişmekte olan ülkelerin de iki önemli madeni vardır: demir, bakır...
II. Kimseyi sevmeyecek misin, kimseye değer vermeyecek misin?
III. Gelişmiş ülkelerde dış satım, dış alımlardan fazladır; bu yüzden dış ticaret açığı da azdır.
IV. Bölgede hayvancılığın gelişmini sağlamak, bölge dışına verilen göçleri azaltır.
V. TÜBİTAK'ın çalışmaları beni ziyadesiyle mutlu ediyor.

Verilen öncüllerden hangisinde noktalama yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

/benimhocam

@MajestyPdf

SÖZCÜKTE YAPI

ÜNİTE 04

@MajestyPdf

“SÖZCÜKTE YAPI” KONUSUNDAN KAÇ SORU ÇIKAR?

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
YGS-TYT	–	1	2	2	1	–	1	–	–	1
MSÜ	–	–	1	2	–	1	–	1	2	2

	EVET	HAYIR
“Sözcükte Yapı” videosu “Video Ders Notu” eşliğinde izlendi mi?		
“TYT Türkçe Soru Bankası”ndan “Sözcükte Yapı” soruları çözüldü mü?		
“Parla Dil Bilgisi”nden “Sözcükte Yapı” soruları çözüldü mü?		
“Parla Paragraf”tan her sabah 20 soru çözülüyor mu?		

Son 10 yılda “TYT” ve “MSÜ”de 18 adet “Sözcükte Yapı” sorusu çıkmıştır.

Çıkan **18** soru şu şekilde dağılım göstermektedir:

- **18** sorudan,
- **3** soru → “KÖK BİLGİSİ”
- **7** soru → “İSİM ÇEKİM EKLERİ”
- **6** soru → “YAPIM EKİ - ÇEKİM EKİ KARMA”
- **2** soru → “SÖZCÜĞÜN GENEL YAPISI”

Bu durum bize ÖSYM’nin alışkanlıklarını terk etmediğini ve yol haritamızı bu alışkanlıklara göre çizmemiz gerektiğini göstermektedir.

YOL HARİTASI

“SÖZCÜKTE YAPI” KONUSUNA NASIL ÇALIŞILIR?

@MajestyPdf

SÖZCÜKTE YAPI

KÖK BİLGİSİ

- Bir kelimenin, daha küçük parçalara ayrılmayan, anlamlı en küçük parçasına **kök** denir.
- Yalnız kökü bulmak kelimenin dibine kadar -bir ya da iki harfe kadar- inmek değildir. Kelimenin tamamı ile anlamlı en küçük parçaya inmektir.
- "Dünya" kelimesinin köküne "dün" demek yanlıştır. Anlam ilgisi yoktur.
- "Zaman" kelimesinin köküne "zam" demek de yanlıştır. Çünkü anlam ilgisi yoktur.
- "Kelebek" kelimesinin kökü "kel" olamaz. Çünkü anlam ilgisi yoktur.

Kökler türlerine göre iki çeşittir:

1. İsim Kökü

- Bir varlığı, niteliği, ilgiyi veya duyguyu en kısa biçimde tanıtan köklere denir.

İsim köklerini şu şekilde ayırabiliriz:

a) Varlık kökleri: Yol, araba, ev…

b) Nitelik kökleri: Hoş, çirkin, kötü, iyi…

c) Duygu kökleri: Ey, hey, vah…

d) İlgi kökleri: Ben, sen, o, ile, için...

e) Yansıma kökler: Doğadaki seslerden esinlenmeyle doğmuşlardır.

▸ **çıt** - ırtı, **pat** - ırtı, **hav** - la-

- "-mak / -mek" ekleri **gelemez.**
- Cümle içinde isim, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, ünlem olarak kullanılabilir.
- **Genelde üç heceyi geçmez:** kelebek, araba…

2. Fiil Kökü

- İş, oluş, hareket ve durum bildiren köklerdir.
- "-mak/-mek" eki **getirilebilir.**

▸ git-, sev-, al-, oku- …

Şimdi de "ortak kök" ve "sesteş kök" terimlerini inceleyelim:

/benimhocam

ORTAK KÖK

- Hem isim kökü hem de fiil kökü olarak kullanılan köklere denir. Ama illaki aralarında anlam ilişkisinin olması gerekir.

	İsim Kök	Fiil Kök
Kuru	**Kuru** yer bile bana yeter.	Çamaşırlar **kuru**du.
Sıva	Duvarın **sıva**sı iyi durmuyor.	Akşama kadar bu duvarı **sıva**dı.

- **Örnekler:** barış / barış -, göç / göç -, tat / tat -, eski / eski -, savaş / savaş - ...

SESTEŞ KÖK

- Yazılışları aynı ama anlamları farklı olan, isim kökü ve fiil kökü olarak kullanılabilen, en önemlisi de **aralarında anlam ilişkisi olmayan köklerdir.**

	İsim Kök	Fiil Kök
Taş	**Taş**lık araziyi severim.	Sular bu yıl da barajdan **taş**tı.
Diz	**Diz**ini mi acıttın sen?	Çiçekleri buraya **diz**melisin!

- **Örnekler:** düş / düş -, dal / dal -, kız / kız -, ak / ak - ...

BUNLARI BİL

Ortak kökte mutlaka bir anlam bağıntısı vardır. Ama sesteş kökte bir anlam bağıntısı yoktur.

@MajestyPdf

BAZI SÖZCÜKLERİN KÖKLERİNİ BULALIM

FARKLI ÖRNEKLER

- söyledi → söz (İsim kökü)
- ünlem → ün (İsim kökü)
- sarardı → sarı (İsim kökü)
- ekinler → ek- (Fiil kökü)
- ilerledi → ileri (İsim kökü)
- benzedi → beniz (İsim kökü)
- açı → aç- (Fiil kökü)
- toplum → top (İsim kökü)
- sızlamış → sızı (İsim kökü)
- bekledi → bek (İsim kökü)
- sevdalı → sevda (İsim kökü)
  "sev-" fiilinden gelmez. Çünkü "sevda", yabancı kökenlidir. Kara anlamındaki "esved"den gelir.
- gelin → gel- (Fiil kökü)
- solungaç → solu- (Fiil kökü)
- gece → geç- (Fiil kökü)
- başak → baş (İsim kökü)
- yağmur → yağ- (Fiil kökü)
- yaşamış → yaş (İsim kökü)
- tükürmüş → tü (İsim kökü / Yansıma kök)
- ışıklar → ışı- (Fiil kökü)
- fısıltı → fıs (İsim kökü / Yansıma kök)
- görevli → gör- (Fiil kökü)
- yaralı → yar- (Fiil kökü)
- kavşak → kavuş- (Fiil kökü)
- dilenci → dil (İsim kökü)
- ayrılık → ayır- (Fiil kökü)
- adımlar → at- (Fiil kökü)
- çevre → çevir- (Fiil kökü)
- mutlu → umut (İsim kökü)
- yaklaştı → yakın (İsim kökü)
- dergicilik → der- (Fiil kökü)
- yalnızlık → yalın (İsim kökü)
- ağardı → ak (İsim kökü)
- kanadı → kan (İsim kökü)
- getirdi → gel- (Fiil kökü)
  gel-tir > getir-

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU - 1

Gelecekteki bilişsel sistemlerin çevreyle etkileşim (I) hâlinde olması bekleniyor. Canlı organizmaların sinir sistemlerinden esinlenerek (II) geliştirilen bu mekanizmaların en önemli özelliği, klasik işlemcilerin (III) aksine hafıza ve işlemci birimlerinin bir arada olmasıdır. İnsan beynine benzer biçimde (IV) çalışan elektronik cihazlar henüz tasarlanmamış olsa da yakın zamanda bu konuda önemli gelişmeler yaşanması (V) bekleniyor.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangileri isim kökünden türemiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

TYT - 2018

@MajestyPdf

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 2

Sağlık sektöründe yapay zekâ uygulamaları henüz geliştirilme aşamasında (I). Yakın gelecekte hastaların yaşam bulgularını (II) ve semptomlarını monitörde gözlemleyen (III), değerlerde anormallik görüldüğünde uyarılar (IV) veren ve kişilerin sağlık durumları hakkında tahminlerde bulunan cihazların üretilmesi (V) mümkün gibi duruyor.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisinin kökü, türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

MSÜ - 2025

ÇÖZÜM:

I. al- : Fiil Kök
II. sür- : Fiil Kök
III. iş : İsim Kök
IV. iz : İsim Kök
V. yaş : İsim Kök

III, IV ve V

CEVAP: B

ÖRNEK - 1

Feyyaz Kayacan, öncelikle (I) biçimsel (II) anlamda (III) yenilikçi bir tutum (IV) içerisindedir. Yerleşik anlayışlara, beğenilere (V), kurallara teslim olmaz; isyankâr, meydan okuyucu bir biçimsel anlayışı benimser.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi kök türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I. ön: İsim kök

biç-
anla-
tut-
beğen-

FİİL KÖK

CEVAP: A

ÖRNEK - 2

Bu insanların algısını (I) değiştirebileceğimi hiç düşünmüyordum. Ama süreç (II) tam istediğim gibi işledi (III). İzlediğim (IV) tüm filmlerden başkaydı. Yaşadıklarımdan (V) da başkaydı.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangileri isim kökünden türemiştir?

A) I ve IV B) III, IV ve V C) II ve V D) IV ve V E) II, III ve IV

ÖRNEK - 3

Yaşamdan (I) tat (II) almanın en kolay yoludur duygularına (III) yaslanmak. Toplumsal (IV) baskıları, yerleşik (V) yaşamı unutup gitmek çok uzaklara (VI).

Bu parçada altı çizili sözcükler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı sözcük, housesteş köke örnektir.

B) II numaralı sözcük, ortak köke örnektir.

C) III ve IV numaralı sözcükler isim kökten türemiştir.

D) V numaralı sözcük, isim kökten türemiştir.

E) VI numaralı sözcük, isim kökten türemiştir.

ÇÖZÜM:

I. yaş
- 42 yaşındaydı. (İSİM KÖK)
- Yer yaştı. (İSİM KÖK)

Anlam ilgisi YOK. SESTEŞ KÖK

II. tat
- Bundan tat almış. (İSİM KÖK)
- Yemekten tattı. (FİİL KÖK)

Anlam ilgisi VAR. ORTAK KÖK

III. duy → Fiil kökten türemiş

IV. top → İsim kökten türemiş

- Yani ikisi de isim kökten türememiştir.

V. yer → İsim kök

VI. uz → İsim kök

Masallarda "Az gittim, uz (çok) gittim." deriz.

uz - a - k
İK İFYE FİYE

CEVAP: C

/benimhocam

@MajestyPdf

EK BİLGİSİ

- **Ek:** Tek başına anlamı yoktur ama eklendiği sözcüğe anlam kazandırır.

Yapım Eki	Çekim Eki
Eklendiği sözcüğün anlamını ve türünü değiştirir.	Eklendiği sözcüğün anlamını ya da türünü değiştirmez. Eklendiği sözcüğün görevini belirler.

ÇEKİM EKLERİ

İsim Çekim Ekleri	Fiil (Eylem) Çekim Ekleri
1. Çoğul eki 2. İyelik ekleri 3. İsmin Hâl (Durum) ekleri a. Yalın durum eki ☒ (Eki yoktur.) b. Belirtme durum eki (-i) c. Yönelme durum eki (-e) d. Bulunma durum eki (-de) e. Ayrılma durum eki (-den) 4. Tamlayan (İlgi) ve tamlanan (İyelik) eki 5. Eşitlik eki (–ca/–ce) 6. İsmi yüklem yapan ek-eylem	1. Kip (Haber - Dilek) ekleri 2. Şahıs ekleri 3. Birleşik Çekim Yapan Ek-fiil gel-ecek-i-di gel-ecek-i-miş gel-ecek-i-se NOT: Bu kısım fiil bölümünde detaylı olarak anlatılmıştır.

İSİM ÇEKİM EKLERİ

1. Çoğul Eki	2. İyelik Ekleri	3. İsmin Hâl (Durum) Ekleri	4. Tamlayan (İlgi) ve Tamlanan (İyelik) Ekleri	5. Eşitlik Eki (–ca/–ce)	6. İsmi Yüklem Yapan Ek-fiil
• -lar / -ler ▪ Kedi - **ler** ▪ Kalem - **ler**	• İsimlere gelerek aitlik / sahiplik anlamları verir. ▪ **(benim)** kalem - **im** *1. tekil iy. eki* ▪ **(senin)** kalem - **in** *2. tekil iy. eki* ▪ **(onun)** kalem - **i** *3. tekil iy. eki* ▪ **(bizim)** kalem - **imiz** *1. çoğul iy. eki* ▪ **(sizin)** kalem - **iniz** *2. çoğul iy. eki* ▪ **(onların)** kalem - **leri** *3. çoğul iy. eki*	a. Yalın Durum: Sözcük hiçbir hâl (durum) ekini almadıysa yalın durumdadır. Diğer ekleri alabilir. ▪ Ev çok güzel. ▪ Evim çok hoş. b. Belirtme (Yükleme) Durumu: -i ▪ Ev - **i** temizle! ▪ Ütü - (y)**ü** al! c. Yönelme (Yaklaşma) Durumu: -e ▪ Ev - **e** git! ▪ Okul - **a** yürüdü. d. Bulunma (Kalma) Durumu : -da ▪ Ev - **de** kaldı. ▪ Okul - **da** bekledi. e. Ayrılma (Çıkma) Durumu: -dan ▪ Ev - **den** ayrıldı. ▪ Okul - **dan** kaçtı. Açıklama: "Evim" kelimesi iyelik eki almıştır. Hâl (durum) eki almamıştır.	• Belirtili isim tamlamalarında kullanılır. • **a. Tamlayan (İlgi) eki:** ▪ Kedi - **(n)in** tüy - ü ▪ Bilgisayar - **ın** fiş - i • **b. Tamlanan (İyelik) eki:** ▪ Ev - in kapı - **(s)ı** ▪ Masa saat - **i**	• Okul - **ca** gittik. • Ben - **ce** gelir.	• Karşıdan gelen Ahmet' - **tir.** • Karşıdan gelen Ahmet' - **ti.** • Karşıdan gelen Ahmet' - **miş.** ↓ (Çekim eki)

@MajestyPdf

İSİM ÇEKİM EKLERİ

1. Çoğul (Çokluk) Eki -lar / -ler

- kedi - **ler**
- kalem - **ler**

USTA İŞİ BİLGİ

Fiillerde kip ekinden sonra gelen 3. çoğul kişi / şahıs ekiyle karıştırma!

- kutu - lar (kutu: isim; lar: Çokluk eki) — İsmin arkasına gelmiş.
- gel - di - ler (gel: Fiil kökü; di: Görülen geçmiş zaman eki; ler: 3. çoğul şahıs/kişi eki)

Kip eki almış fiilin sonuna gelmiş. İşi yapanın yani "gelmek" işini yapanın "onlar" olduğunu söylemiştir.

2. Tamlayan / İlgi Eki

Belirtili isim tamlamalarında tamlayana gelir. Tamlayan ile tamlanan arasında ilgi / bağıntı / ilişki kurar.

Tamlayan (Tamlayan / İlgi Eki)	Tamlanan (Tamlanan / İyelik Eki)
Adam - ın	ev - i
İnek - in	süt - ü
ben - im	araba - m
Kalem - in	kapak - ı
Sen - in	ev - in
Kutu - (n)un	renk - i

3. İyelik Eki

Bir varlığın kime ya da neye ait olduğunu bildirir. Aitlik / sahiplik anlamı verir.

(Benim)	Ev - im	1. tekil iyelik eki	çok güzel.
(Senin)	Ev - in	2. tekil iyelik eki	
(Onun)	Ev - i	3. tekil iyelik eki	
(Bizim)	Ev - imiz	1. çoğul iyelik eki	
(Sizin)	Ev - iniz	2. çoğul iyelik eki	
(Onların)	Ev - leri	3. çoğul iyelik eki	

/benimhocam

USTA İŞİ BİLGİ

3. tekil iyelik eki ile 3. çoğul iyelik ekini KARIŞTIRMA!

- adam - ın (İlgi/Tamlayan eki) → Tamlayan (TEKİL); ev - ler - i (ler: Çoğul eki; i: 3. Tekil İyelik Eki) → Tamlanan

Tamlayan, tekil olduğu için ev - **ler** - **i** sözcüğündeki "-ler" ve "-i"yi ayıracağız, birine "çoğul eki", diğerine "iyelik eki" diyeceğiz.

- adam - lar - ın (lar: Çoğul eki; ın: İlgi/Tamlayan eki) → Tamlayan (ÇOĞUL); ev - leri (3. Çoğul İyelik Eki) → Tamlanan

Tamlayan çoğul olduğu için tamlanandaki "-leri" ekinin tümü 3. çoğul iyelik eki olur.

Konuyu pekiştirmek adına size bir tahlil sorusu sorayım:

ETKİNLİK

- kalemin kutuları
- kalemlerin kutuları

Bu sözcüklerdeki iyelik eklerini bularak adlarını yazınız.

ÇÖZÜM:

- kalem - in (*İlgi/tamlayan eki*) kutu - lar - ı (lar: *Çoğul eki*; ı: *3. tekil iyelik eki*)
- kalem - ler - in (ler: *Çoğul eki*; in: *İlgi/tamlayan eki*) kutu - ları (*3. çoğul iyelik eki*)

ÇIKMIŞ SORU - 3

Dede Korkut anlatılarının (I) üçüncü hikâyesi olan Bey Böyrek, neredeyse tüm Türk halklarının (II) sözlü edebiyatında yer almaktadır. Bu anlatı, Oğuz boylarının (III) arasında Bamsı Beyrek, Altay Türklerinde ise Alıp Manaş, Başkurt ve Tatarlarda Alıpmenşen olarak bilinir. Bu destanın birbirine yakın biçimlerinin (IV) bu kadar geniş bir coğrafyada yaşaması, bu toplulukların ortak bir düşünce tarihine sahip olduklarının (V) güzel bir göstergesidir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi "üçüncü çoğul kişi iyelik eki" **almıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

TYT - 2019

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 4

Eski çağlardan bu yana Orta Asya'dan Avrupa'ya tuz hem sadeliğin göstergesi (I) hem de kıymet bilmenin sembolü (II) olmuş. Eskilerde gıdayı (III) uzun süre saklamanın başlıca yolu tuzlamak olduğundan, zor bulunurluğu (IV) ve kullanılır hâle gelmesi pek çok işlem gerektirdiğinden değeri (V) hep artmıştır tuzun.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi iyelik eki almamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

MSÜ - 2023

4. İsim Hâl (Durum) Ekleri

a. Yalın Hâl (Durum): Sözcük, hiçbir hâl (durum) eki almaz. Yapım eklerini ve başka ekleri alabilir.

- Ev çok güzeldi. (Yalın Durum)
- Ev -im çok güzel. (-im: 1. tekil iyelik eki; Yalın Durum)

b. Belirtme Hâli (Durumu): -ı / -i / -u / -ü → İsimlere gelir. Cümledeki belirtili nesne bu eki alır.

- Ev -i temizledi.
- Kutu - (y)u kaldırdı.

(Belirtme Durum Eki)

DİKKAT

3. tekil iyelik eki ile belirtme durum ekini KARIŞTIRMA!

- Ev -i yanmış. (3. tekil iyelik eki) → Evin kime ait olduğu belli. Kimin evi? Onun evi
- Ev -i yaktım. (Belirtme durum eki) → Evin kime ait olduğu belli değil, o yüzden iyelik eki olamaz. Belirtme durum ekidir.

İlgi (Tamlayan) eki	İyelik (Tamlanan) eki		
Adem -in	ev - i	→ Ev kime ait?	Adem'e
Kedi - (n) in	süt - ü	→ Süt neye ait?	Kediye
Kalem - in	kutu - (s) u	→ Kutu neye ait?	Kaleme
TAMLAYAN	TAMLANAN		

İyelik (Tamlanan) eki → İsim tamlamasının tamlananına geldiği için iyelik ekidir. Kime/neye ait olduğu bellidir.

Kalem-i çok güzelmiş (İyelik eki, 3. tekil)

Kalem-i kırdım. (Belirtme durum eki)

Adnan'ın kalem-i harikaymış. (İyelik eki, 3. tekil)

DİKKAT

Bir isme hem 3. tekil iyelik eki hem belirtme hâl eki gelebilir:

Adam -ın (İlgi tamlayan eki) ev -i (İyelik tamlanan eki) - / (n) -i (Belirtme durum eki) gördüm.

ÖNCE İYELİK EKİ GELİR.

c. Yönelme (Yaklaşma) Hâli (Durumu): -a / -e

- Kalem -e
- Kutu - (y) -a

d. Bulunma (Kalma) Hâli (Durumu): -da / -de

- Kalem - de
- Kutu - da

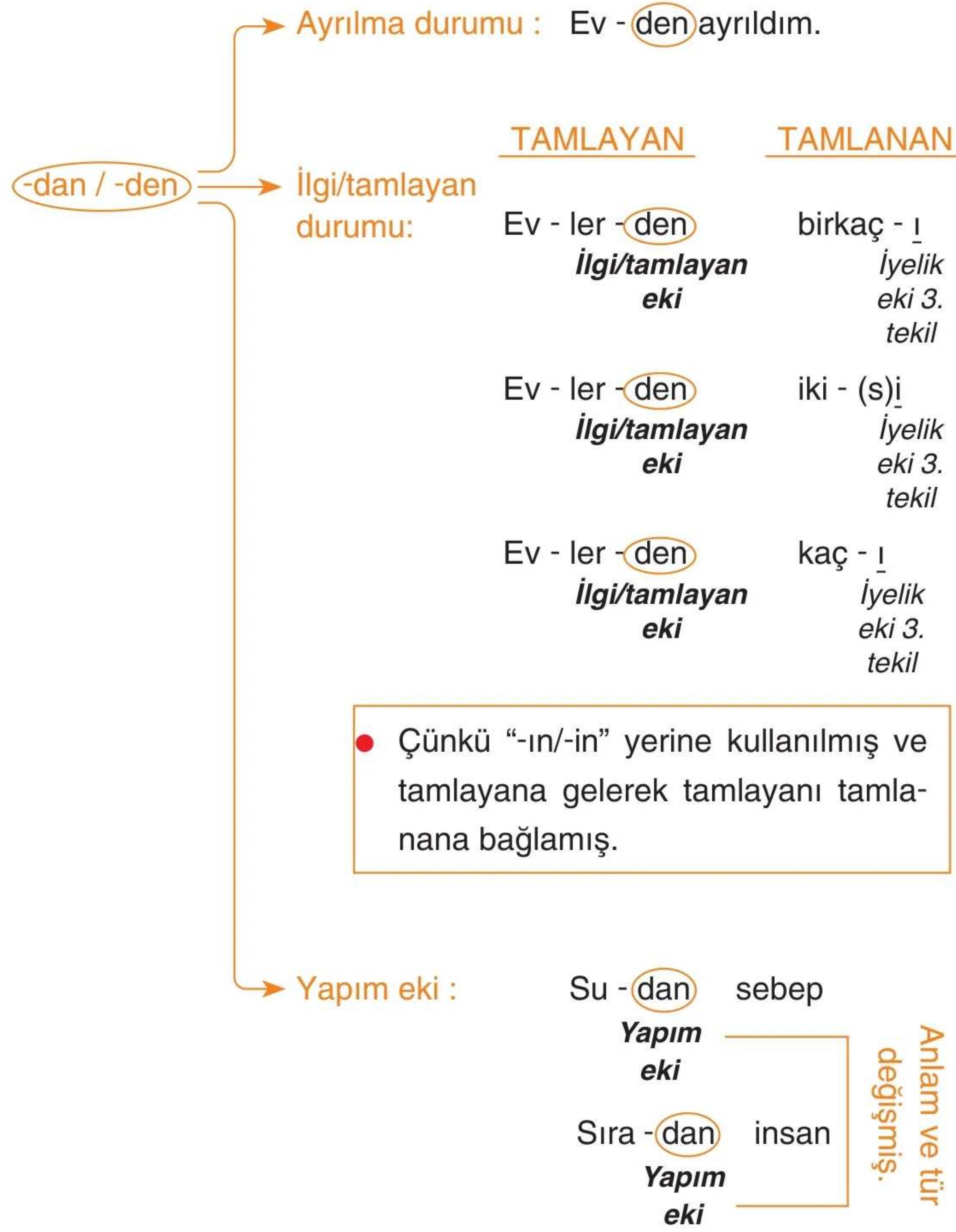
-da / -de:
- → Bulunma durumu : Ev - de uyudum. (**Bulunma durum eki**)
- → Yapım eki : Söz - de insan (**Yapım eki**); Göz - de öğrenci (**Yapım eki**) → Çünkü, anlam değişmiş. Hatta tür de değişerek sıfat yapmış.

e. Ayrılma (Çıkma) Hâli (Durumu) : -dan / -den

- Kalem -den
- Kutu -dan

/benimhocam

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 5

Oyuncular, herhangi bir rolü canlandırdığında izleyicilerinden gözleri (I) önüne serilen sahneleri (II) ciddiye almalarını beklerler. Kendilerinden, izledikleri (III) karakterlerin sahipmiş gibi görünen niteliklere gerçekten sahip olduklarına, yapmakta oldukları (IV) işin yol açacağı sonuçların gerçekleşeceğine ve genelde her şeyin göründüğü gibi olduğuna inanmaları (V) istenir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi, "belirtme durumu eki" **almıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

TYT - 2019

ÇIKMIŞ SORU - 6

Çinlilerin güzel bir atasözü vardır: "Gülümsemeyi bilmeyen insan dükkân açmamalıdır." Çünkü gülümseme, bütün dillerin üstünde bir anlaşma aracıdır.

Bu parçada aşağıdaki eklerden hangisi yoktur?

A) Tamlayan B) Belirtme durumu
C) Çokluk D) Yönelme durumu
E) Bulunma durumu

MSÜ - 2019

ÇIKMIŞ SORU - 7

Ömer Seyfettin'in ahlakı konu edinen öyküleri (I) vardır. Bu öykülerde karışıklıkları ve bunalımları (II) fırsata dönüştürmeye çalışan, değişen koşulları (III) hesaba katıp renk değitiren kimseleri (IV) alaycı bir dille kınayıp küçültür. *Efruz Bey* adlı romanı, bu tür kişileri (V) yansıtan eserlerinden biridir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi belirtme durumu eki almamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

MSÜ - 2024

/benimhocam

FİİL ÇEKİM EKLERİ

KİŞİ (ŞAHIS) EKLERİ

- Fiilleri (Eylemleri) kimin yaptığını bildirir.

BEN	1. TEKİL	Kal – dı – **m** Kal – mış – **ım** Kal – a – **yım**
SEN	2. TEKİL	Kal – dı – **n** Kal – mış – **sın** Kal – a – **sın**
O	3. TEKİL	Kal – dı – **Ø** Kal – mış – **Ø** Kal –a – **Ø**
BİZ	1. ÇOĞUL	Kal – dı – **k** Kal – mış – **ız** Kal – a – **lım**
SİZ	2. ÇOĞUL	Kal – dı – **nız** Kal – mış – **sınız** Kal – a – **sınız**
ONLAR	3. ÇOĞUL	Kal – dı – **lar** Kal – mış – **lar** Kal – a – **lar**

@MajestyPdf

HABER KİPLERİ

a. Görülen (Bilinen - Belirli) Geçmiş Zaman: -di

Fiil	Görülen Geçmiş Zaman Eki	Kişi Eki
Al -	-dı	-m
Gör-	-dü	-n
Bil-	-di	-Ø
Sor-	-du	-k
Tart-	-tı	-nız
Küs-	-tü	-ler
OLUMSUZLUK: **-MA** : al – **ma** – dı – m		

b. Duyulan (Öğrenilen) Geçmiş Zaman: -miş

Fiil	Duyulan Geçmiş Zaman Eki	Kişi Eki
Al -	-mış	-ım
Gör-	-müş	-sün
Bil-	-miş	-Ø
Sor-	-muş	-uz
Tart-	-mış	-sınız
Küs-	-müş	-ler
OLUMSUZLUK: **-MA** : al – **ma** – mış – ım		

c. Şimdiki Zaman: -yor /-makta

Fiil	Şimdiki Zaman Eki	Kişi Eki
Al -	-(ı)yor	-um
Gör-	-(ü)yor	-sun
Bil-	-(i)yor	-Ø
Sor-	-(u)yor	-uz
Tart-	-(ı)yor	-sunuz
Küs-	-(ü)yor	-lar
-makta: gel – **mekte** –yim **OLUMSUZLUK:** al – **MI** – YOR –sun **Ünlü daralması:** -ma > -mı		

d. Gelecek Zaman: -ecek

Fiil	Gelecek Zaman Eki	Kişi Eki
Al -	-acak	-ım
Gör-	-ecek	-sin
Bil-	-ecek	-Ø
Sor-	-acak	-ız
Tart-	-acak	-sınız
Küs-	-ecek	-ler
Ünsüz yumuşaması: - acak > -acağ **OLUMSUZU:** al - **MA** - y - acağ - ım		

e. Geniş Zaman: -r,-ar,-er

Fiil	Geniş Zaman Eki	Kişi Eki
Al-	-ır	-ım
Gör-	-ür	-sün
Bil-	-ir	-Ø
Sor-	-ar	-ız
Tart-	-ar	-sınız
Küs-	-er	-ler

OLUMSUZ ÇEKİMİ (–maz)	
Gelmem	Gelmeyiz
Gelmezsin	Gelmezsiniz
Gelmez	Gelmezler
NOT: Birinci kişilerde "z" düşmüştür. gel -me~~z~~ / - em, gel - me~~z~~ - iz (gelmem) (gelmeyiz)	

DİLEK KİPLERİ

a. Gereklilik Kipi: -meli

Fiil	Gereklilik Kipi	Kişi Eki
Al-	-malı	-(y)im
Gör-	-meli	-sin
Bil-	-meli	-Ø
Sor-	-malı	-(y)ız
Tart-	-malı	-sınız
Küs-	-meli	-ler
OLUMSUZU: al - **ma** - malı - (y)ım		

b. Şart Kipi: -sa

Fiil	Şart Kipi	Kişi Eki
Al-	-sa	-m
Gör-	-se	-n
Bil-	-se	-Ø
Sor-	-sa	-k
Tart-	-sa	-nız
Küs-	-se	-ler
OLUMSUZU: al - **ma** - sa - m		

/benimhocam

@MajestyPdf

c. Emir Kipi: **Ek yok** (Getirilen ekler kişi ekidir.)

	Fiil	Emir Kipi	Kişi Eki
1. Tekil	–	–	–
2. Tekil	gel	∅	∅
3. Tekil	gel	∅	sin
1. Çoğul	–	–	–
2. Çoğul	gel	∅	in/iniz
3. Çoğul	gel	∅	sinler

NOT

- Diğer kiplerde 3. tekil şahıs / kişi eki yokken emir kipinde 2. tekil / şahıs eki yoktur. (Sen) gel –∅ , –∅, (o) gel –∅ – sin
  ↓
  3. tekil şahısta şahıs/kişi eki vardır.)

d. İstek Kipi: **-a / e**

Fiil	İstek Zaman Eki	Kişi Eki
Al-	**-a**	-(y)ım
Gör-	**-e**	-sin
Bil-	**-e**	-Ø
Sor-	**-a**	-lım
Tart-	**-a**	-sınız
Küs-	**-e**	-ler

ÖRNEK - 4

Yediğimiz (I) yiyeceklerin (II) içindeki şeker ağzımızdaki (III) bakterilerin besin kaynağıdır (IV). Bu bakteriler şeker moleküllerini sindirdikleri sırada asit üretirler (V).

İsimlere gelen çekim eklerine isim çekim ekleri, fiillere gelen çekim eklerine fiil çekim ekleri denir. Çekim ekleri, isim çekim eki ve fiil çekim eki olmak üzere ikiye ayrılır.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklı bir çekim eki almıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I. ye (FK) - dik (S.Fiil (FİYE)) + imiz (1. çoğul iyelik eki)
Fiilimsi almış artık isim soylu — *İsim çekim eki*

II. ye (FK) - (y) (Kay. harfi) - ecek (FİYE) + ler (Çokluk eki) - in (İlgi Tamlayan eki)
İsim çekim eki

III. ağ(ı)z (İK) + ımız (1. çoğul iyelik eki) + da (Bulunma eki) + ki (Sıfat yapan ki (Yapım eki))
İsim çekim eki

IV. kaynak + (ı) (3. tekil iyelik eki) + dır (İsme gelip ismi yüklem yapan ek-fiil)
İsim çekim eki

V. üre (FK) - t (FFYE) - (i)r (Geniş zaman kipi) - ler (3. çoğul şahıs / kişi eki)
Fiil çekim eki

- Fiil çekim eklerini V. sözcük aldığı için cevap E'dir.

CEVAP: E

/benimhocam

YAPIM EKLERİ

- Eklendiği sözcüğün anlamını veya türünü değiştirir. Yani yeni bir sözcük türetir.
- Yeni oluşturulan sözcük genellikle eskisi ile yakın anlam ilişkisine sahiptir.
- Yapım eki almış sözcük: **GÖVDE**

kalem	– **lik**
İsim kök	İİYE

İSİMDEN İSİM YAPIM EKLERİ

- İsme gelir ve bu ek geldikten sonra yeni bir isim türer. Sözcüğün türü değişmez lakin anlamı değişir.

-lık	Kulak - **lık** Göz - **lük**
-lı	Para - **lı** Köy - **lü**
-ce	Türk - **çe** Geniş - **çe**
-men	Türk - **men**
-sal	Evren - **sel**
-gil	Ayşe - **gil**
-tı	Çıtır - **tı**
-msı	Sarı - **msı**
-cü	Süt - **çü**

-sız	Su - **suz** Ev - **siz**
-cı	Künefe - **ci** Yol - **cu**
-daş	Vatan - **daş**
-inci	Üç - **üncü**
-er	İki - **(ş)er**
-cil	Ev - **cil**
-cik	Badem - **cik**
-leyin	Sabah - **leyin**

@MajestyPdf

İSİMDEN FİİL YAPIM EKLERİ

- İsim soylu sözcüklerden fiil yapan eklerdir.

-le	Su - **la** - Uğur - **la** -
-al	Çok - **al** - Az - **al** -
-kır	Fış - **kır** -
-ımsa	Az - **ımsa** -
-ar	Yaş - **ar**- Mor - **ar** -
-leş	Dert - **leş** -

-l	Doğru - **l** -
-a	Kan - **a** -
-et	Yön - **et** -
-len	Ev - **len** -
-sa	Garip - **se** -
-da	Fısıl - **da** -

FİİLDEN İSİM YAPIM EKLERİ

- Fiil kök veya gövdelerine gelerek isim, sıfat gibi isim soylu sözcükler veya fiilimsiler oluşturan eklerdir.

-im	Seç - **im**
-ce	Düşün - **ce**
-ak	Yat - **ak**
-ge	Böl - **ge**
-giç	Bil - **giç**
-ik	Kes - **ik**
-ım	Say - **ım**
-inti	Kes - **inti**
-it	Geç - **it**
-kan	Çalış -**kan**
İsim - Fiiller	**-iş** **-me** **-mek**
Sıfat - Fiiller	**-an** **-ası** **-mez** **-ar** **-dik** **-ecek** **-miş**
Zarf - Fiiller	-ip -ince -erek -madan -dıkça -maksızın -a... -a -r... -mez -alı

FİİLDEN FİİL YAPIM EKLERİ

- Bir fiilden yeni bir fiil yapan eklerdir.

-dir-	Yap - **tır** -
-ş-	Gül - (ü)**ş** -
-n-	Gez - (i)**n** -
-ımsa-	Duy - **umsa** -
-t-	Uza - **t** -
-l-	Gör - (ü)**l** -
-ar-	Kop - **ar** -
-ı-	Kaz - **ı** -
-la-	Kov - **ala** -

SÖZCÜĞÜN YAPISI

1. Basit Sözcük	Yapım eki almamış sözcüktür. • Kök biçiminde de olabilir. • Sadece çekim eki almış da olabilir. ▪ Sev - di - m ▪ Sev-: fiil kökü -di: görülen geçmiş zaman kip eki -m: 1. tekil şahıs eki **AÇIKLAMA:** Tüm ekler çekim eki olduğu için yani yapım eki almadığı için basit sözcüktür.
2. Türemiş Sözcük	• Yapım eki almış olan sözcüktür. Bir tane yapım eki alması yeterlidir. • Çekim eki ister alsın ister almasın. **Yer - gi - ler - im** Yer-: fiil kökü **-gi: fiilden isim yapım eki** -ler: çoğul eki -im: iyelik eki 1. tekil şahıs **AÇIKLAMA:** Verilen örnek türemiştir. Çünkü "-gi" yapım eki almıştır.
3. Birleşik Sözcük	En az iki sözcüğün birleşmesinden oluşur: **a. İsim + İsim** Millet + vekili **b. Sıfat + İsim** Bu + gün **c. İsim + Fiil** İmam + bayıldı **d. Fiil + Fiil** Biçer + döver

/benimhocam

@MajestyPdf

BUNLARI BİL

1. Birleşik sözcükler sözcük türü kayması yoluyla oluşabilir.

- kaptı kaçtı : Fiil + Fiil
- dedi kodu : Fiil + Fiil

İki fiilin birleşiminden oluşmuştur ama şu an yani birleştikten sonra isim olarak kullanılır.

- gece kondu : İsim + Fiil
- imam bayıldı : İsim + Fiil

Bir isim bir fiilin birleşiminden oluşmuştur ama şu an birleştikten sonra isim olarak kullanılır.

2. Birleşik sözcükler anlam kayması yoluyla oluşabilir:

- hanım eli : İsim + İsim
- aslan ağzı : İsim + İsim

İki ismin birleşiminden oluşmuştur. Birleştikten sonra yine isimdir. Yani sözcük türü kayması yoktur. Ama anlam kaymıştır. Yani "hanım" ve "el" sözcükleri anlamlarını kaybedip "çiçek" anlamında birleşmiştir.

3. Ses kaynaşması yoluyla oluşabilir:

- cuma + ertesi → cumartesi → Ünlü aşınması
- kahve + altı → kahvaltı → Ünlü düşmesi

olmuştur.

DİKKAT

Birleşik fiiller de "birleşik sözcük" sayılır.

BİRLEŞİK FİİLLER

1. Yardımcı Fiille Kurulan Birleşik Fiiller

İsim + et-
eyle-
ol-
kıl-

Hasta ol-
Namaz kıl-
Arz et-
Hisset-

2. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller

Anlamını kaybetmiş. Yeni anlam değeri kazanmış.
Göz koy-
Etekleri zil çal-
Ele avuca sığma-

3. Kurallı Birleşik Fiiller

a) Sürerlilik: "-e kalmak", "-e durmak", "-e gelmek"

- Siz gidedurun. - Adam bakakaldı.
- Bunlar eskiden beri olagelmekte.

b) Tezlik: "-i vermek"

- Eşyalarını toplayıverdi.

c) Yaklaşma: "-e yazmak"

- O kadar korktu ki öleyazdı.
- Bugün düşeyazdım.

d) Yeterlilik: "-e bilmek"

- Kurtulabilirsin.
Sen bulabilirsin.
- Sen bulamazsın. → **Yeterliliğin olumsuzu**

/benimhocam

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 8

1901'den beri Nobel Ödülleri'nin sahiplerini (I) belirlemekle yükümlü İsveç Akademisi, birkaç yıldır edebiyat ödülü (II) dalındaki tercihleri nedeniyle ağır eleştiri (III) altında. Eleştirilerin temel nedeni olarak ödülün son zamanlarda (IV) geleneksel edebî formatın, yani roman türünün (V) dışında tarzlar benimsemiş kişilere verilmesi gösteriliyor.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi yapı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

MSÜ - 2019

@MajestyPdf

ÖRNEK - 5

Ancak niçin (I) mikroskop bu açıdan (II) farklıdır? Mikron ölçeğindeki (III) yapıları görmeyen cihazı (IV) bilemedim (V).

Bu parçadaki altı çizili sözcükler yapılarına göre eşleştirilirse hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I. ne + için > niçin
Birleşik sözcük

II. aç - ı - dan
FK FİYE Ayrılma durum eki
Yapım eki almıştır. (TÜREMİŞ SÖZCÜK)

III. ölç - ek - i - (n) - de - ki
FK FİYE 3. tekil iyelik eki, Yardımcı ses, Bulunma eki, Yapım eki Sıfat yapan ki
Yapım eki almıştır. (TÜREMİŞ SÖZCÜK)

IV. cihaz - ı
İK Belirtme durum eki
Yapım eki almamıştır. (BASİT SÖZCÜK)

V. bil - eme - dim
Kurallı birleşik fiil
Yeterliliğin olumsuzu (BİRLEŞİK SÖZCÜK)

- I ile V, II ile III eşleşir. IV numara dışarıda kalır.

CEVAP: D

ÖRNEK - 6

Yorgunluktan (I) yanıma gelen (II) çocuk hemen uyumuş (III), tatlı (IV) tatlı rüyalarla horluyordu (V).

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi yapısına göre diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I. yor - gun - luk - tan
FK FİYE İİYE Ayrılma durum eki
Yapım eki almıştır. (TÜREMİŞ SÖZCÜK)

II. gel - en
FK Sıfat-fiil (FİYE)
Yapım eki almıştır. (TÜREMİŞ SÖZCÜK)

III. uyu - muş
FK Duyulan geçmiş zaman eki
Yapım eki almamıştır. (BASİT SÖZCÜK)

IV. tat - lı
İK İİYE
Yapım eki almıştır. (TÜREMİŞ SÖZCÜK)

V. hor - la - yor - du
İK İFYE Şimdiki zaman kipi, Şimdiki zaman hikâyesi
Yapım eki almıştır. (TÜREMİŞ SÖZCÜK)

- III numaralı sözcük basit, diğerleri türemiş yapılıdır.

CEVAP: C

/benimhocam

Kökten türemiş sözcük ⟶ Bir adet yapım eki almış sözcüktür.

- kitap + çı + lar + a
İK, İİYE (Yapım eki), Çokluk eki, Yönelme Hâl Eki (Çekim eki)

- sev + gi + m + den + dir
FK, İİYE (Yapım eki), 1.tekil iyelik eki, Ayrılma durum eki, Ek-fiil (Çekim eki)

Gövdeden türemiş sözcük ⟶ En az iki adet yapım eki almış sözcüktür.

- kitap + çı + lık + ım
İK, İİYE İİYE (2 adet yapım eki), 1.tekil iyelik eki (Çekim eki)

- sev + gi + li + ler + den
İK, FİYE İİYE (2 adet yapım eki), Çokluk eki, Ayrılma hâl eki (Çekim eki)

@MajestyPdf

ETKİNLİK

Aşağıdaki altı çizili sözcükler yapı bakımından hangi gruba dâhil edilebilir? Yazınız.

- Öğrenilen (1) bir bilgi sevdadır (2). Toplum (3) da bunu bilirdi (4) eskiden (5). Hiçbir (6) engeli (7) aşamam (8) diye (9) üzülmem (10).

ETKİNLİK CEVAP:

1. Öğren – (i)l – en : Türemiş sözcük
   Fiil K. FFYE Sıfat - Fiil (FİYE)

2. sevda - dır : Basit sözcük
   İsim K. (Yabancı Sözcük) Ek-fiilin Geniş Zamanı

3. top - lum : Türemiş sözcük
   İsim K. İİYE

4. bil - (i)r - di: Basit sözcük
   FK Geniş Zaman Eki Geniş Zamanın Hikâye Birleşik Zamanı

5. eski - den : Basit sözcük
   İsim K. Ayrılma Durum Eki

6. hiçbir : hiç + bir: Birleşik sözcük

7. engel - i : Basit sözcük
   İsim K. Belirtme Durum Eki

8. aş**ama**m: Birleşik sözcük (Kurallı Birleşik Fiil, Yeterlilik Fiilinin Olumsuzu)

9. de - (y)e : Türemiş sözcük
   Fiil K Zarf - Fiil (FİYE)

10. üz – (ü)l - mem : Türemiş sözcük
    Fiil K. FFYE Geniş Zaman Olumsuzu 1. Tekil Şahıs

@MajestyPdf

1. Sanat; izleyicilerin bakış açısını (I) genişleten, farklı deneyim (II) ve duyguları hissetmelerini sağlayan benzersiz bir yeteneğe (III) sahiptir. Sanat hakkında bilgili (IV) olmanız ya da tamamen acemi olmanız fark etmez. Bazı eserler sizi yakalar ve size esinlenme (V) imkânı verir.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangileri hem yapım hem de çekim eki almıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve V D) III ve IV E) IV ve V

2025 - MSÜ

2. Trenin son vagonuna gelene kadar bir sonraki vagonda nelerle karşılaşılacağı ile ilgili merak ve beklentiler yaşamın sürükleyici güçlerindendir; tıpkı heyecanlı bir film izlemek gibi. Son vagon, yolculuğa dair beklentilerin de sonudur; heyecan diner ve deneyimlenmemiş duygulardan uzaklaşılır.

Bu parçada aşağıdaki durum eklerinden hangisi yoktur?

A) İlgi B) Ayrılma C) Yönelme D) Bulunma E) Belirtme

2022 - TYT

3. Orta Asya'nın kurak bozkırlarında suyu kritik derecede tehlike altında (I) bulunan, kısa fil hortumuna benzeyen ilginç burunlu canlılar (II) yaşar: Sayga antilopları. Bunlar, insanlardan ve yerleşim (III) yerlerinden çok uzak yerlerde yaşamayı (IV) tercih eder. Buna rağmen aşırı avlanma, yaşam alanlarının (V) tahribatı ve tarımsal faaliyetler gibi insan kaynaklı etkenler varlıklarını tehdit ediyor.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangileri hem yapım hem de çekim eki almıştır?

A) I ve II B) I ve V C) II ve IV D) III ve IV E) IV ve V

2021 - MSÜ

4. Her sene, zamanı (I) gelince İstanbul'un mahallelerinden Boğaz'ın köylerine (II) göçler başlardı. Eski İstanbullular; Boğaziçi'nin kenarlarına yapılmış (III) ve eski erkân sedirleriyle, kerevet, şilte ve halılar üstünde yer minderleri (IV) gibi eski eşyalarla döşenmiş geniş odalı, gönül ferahlatıcı yalılara taşınırlardı (V).

Bu parçada altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. sözcük belirtme durumu eki almıştır.

B) II. sözcük iyelik eki almıştır.

C) III. sözcük sıfat-fiil eki almıştır.

D) IV. sözcük çokluk eki almıştır.

E) V. sözcük geniş zaman eki almıştır.

2020 - TYT

/benimhocam

@MajestyPdf

5. Sosyalleşme süreci (I); gittikçe yoğunlaşan kontrol, yön verme ve biçimlendirme etkisiyle doğal bir varlık (II) olan insanı; uygar, kanunlara saygılı (III), diğer insanların hak ve sorumluluklarını hesaba katan, kendinden (IV) emin, sakin, mutlu, mesleki yeterliğe (V) sahip bireyler hâline getirir.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi yapım eki almamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2018 - TYT

6. Bir şair, başkalarının şiirlerinde geçen sözcükleri (I) kullanabilir. O şiirlerin konularını, izleklerini (II) yeniden işleyebilir. Bu, metinler arası ilişkilerin (III) ve sanattaki evrensel bakışın doğal bir sonucudur. Ama bu özellik, onu "taklitçi" yahut "değersiz" saymayı gerektirmez (IV). Yeter ki o, bu kullanış ve işleyişte başkalarından ayrılsın (V).

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. sözcük, üçüncü çoğul kişi iyelik eki almıştır.
B) II. sözcük, belirtme durumu eki almıştır.
C) III. sözcük, tamlayan eki almıştır.
D) IV. sözcük, olumsuz geniş zaman eki almıştır.
E) V. sözcük, üçüncü tekil kişi emir eki almıştır.

2025 - TYT

7. Edebiyat-estetik bağlantısı (I) üzerinde duran Tanpınar, gençlik yıllarından (II) hayatının sonuna (III) kadar denebilir ki yalnız güzel eserleri önemsemiş (IV), onlardan (V) daha üstün bir değerin varlığını tanımamıştır.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangileri hem yapım hem de çekim eki almıştır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve IV D) III ve V E) IV ve V

2017 - YGS

8. Her yıl okyanuslara karışan milyonlarca ton plastik, akıntılara (I) kapılarak okyanus çöplükleri (II) olarak adlandırılan (III) bölgelerde birikiyor. Zamanla ufak parçalara ayrılan bu atıklar yüzlerce (IV) yıldır çevreyi kirletmeye (V) ve canlılar için tehdit oluşturmaya devam ediyor.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisinin kökü, türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - MSÜ

/benimhocam

@MajestyPdf

1. Adamların dertlerinin sadece vergi olduğuna ve hiçbir surette yanımda olmadıklara şaşırmamak gerek yaşamda.

Yukarıdaki cümlede geçen aşağıdaki sözcüklerden hangisi kök türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) Adam B) Dertlerinin C) Yaşam D) Yanımda E) Vergi

2. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi sadece çekim eklerini almıştır?**

A) Ben de diğerleri gibi onun yaptıklarını garipsemiştim.

B) Her şey artık kısalmaya başlamıştı.

C) O da beni burada görmeliydi.

D) O da dördüncü kişiyi işe almak istemez mi?

E) Yapraklar yine sarardı, tabiat yine canlandı.

3. **Aşağıdaki seçeneklerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi işlevi yönüyle diğerlerinden farklı bir yapım eki almıştır?**

A) Akşamleyin dediğimi yaparsın, değil mi?

B) Yoksulmuş, zenginmiş… ben bu gibi ibarelere takılmam.

C) Bu boyutlarda bir olay olduğunu düşünmüyorum.

D) Her şey yolunda giderken neden delirdin?

E) O ne güzel bir benek öyle?

4. Bu kavşaktan her gün binlerce araç geçer ama kimse bir çözüm yolu bulmak istemez. Herkes “Ben yapamam.” diyor. Herkes yazgısının bu olduğuna inanır.

Yukarıdaki metinde geçen kelimelerden hangisi yapısına göre diğerlerinden farklıdır?

A) Kavşak B) Çözüm C) Bulmak D) Yapamam E) Olduğuna

5.
I. Kuşbaşı
II. Ateşböceği
III. Cankurtaran
IV. Vezirparmağı
V. Kadınbudu

Yukarıdaki birleşik sözcüklerden hangisi kuruluşu bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6.
I. Kadın aşeriyordu ama adamın hiçbir şey umurunda bile değildi.
II. O da bu çevreye layık olmadığını hissediyordu.
III. Ben de umutluydum ama bunu da öngörmemiştim.
IV. Sessizce sıraya girin ve beni bekleyin!
V. Bu elbise sonunda oldu.

Yukarıdaki cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlede birleşik sözcük vardır.

B) II numaralı cümlede türemiş ve birleşik sözcük vardır.

C) III numaralı cümlede türemiş ve birleşik sözcük vardır.

D) IV numaralı cümlede türemiş ve basit sözcük vardır.

E) V numaralı cümlede birleşik sözcük vardır.

/benimhocam

@MajestyPdf

7. I. Ah söylediklerime bir kere dahi kulak versen!
II. O da beni reddetmeyeceğini söylemişti ama…
III. Sen de sevemeyeceğini biliyordun.
IV. O kazanabilirdi ama yeteri kadar çalışmadı.
V. Ortama şöyle bir göz gezdirdi ama evde kimse yoktu.

Yukarıdaki cümlelerde bulunan birleşik fiiller eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Geceleri onun huzursuzluğunu, tabiatını Sinop'ta veya
I
Antalya'da imişim gibi penceremde hissetmenin lezzeti
II
başka şey. Belki yaş, belki yalnızlığım beni hep
III
çocukluğuma götürdüğü için Boğaz'dan bahsetmiyorum,
IV
hâlbuki bu akşamki manzara Boğaziçi veya İstanbul'du.
V

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi yapı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Halk destanları arasında en ünlüsüdür belki de "Oğuz
I
Kağan." Türk boylarında zevkle dinlenir. "Odysseus" da
II
Yunan anlatılarının en ünlüsüdür. Bu eserlerin hangi
III
yüzyıllarda oluştuğunu bilmesek de toplulukların hazineleri
IV V
olduğu gerçeğini unutmamalıyız.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi "üçüncü çoğul kişi iyelik eki" **almıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Okeanos'un kızı güzel Klytie'yi, Apollan bir gün bir dere
I II
kenarında gördü; uzun boylu ve narin yapılı bir kız olan
III
Klytie, Apollon'un hoşuna gitti. Onunla tanıştılar. Güzel ve
IV
parlak bir delikanlı olan Apollon da bu güzel kızın kalbine
V
kolayca girdi. Onu deli gibi sevmeye başladı.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi "belirtme durum eki" **almıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

/benimhocam

@MajestyPdf

11. İnsanları besleyen (I) toprağı ve onun verdiği her türlü meyveyi, ürünü ve özellikle de buğdayı temsil eder. Demeter'in saçları olgun (II) başaklardan (III) bile sarıydı. Poseidon'un takibinden sıkılan (IV) Demeter, Arkadia'ya vardı. Bu hikâye yıllarca bu şekilde anlatılsa (V) da gerçek midir bilinmez!

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangileri isim kökünden türemiştir?

A) I ve III B) II ve IV C) I ve II D) III ve V E) IV ve V

12. Sizinle beraberim bu seferde,

Boşlukta çırpınan yoldaş kanatlar.

Neden sonra gördüm bulutlar nerede...

Geç kaldık. Boştur bu telaş, kanatlar.

Düşeceğiz... Arzın cazibesi var.

Bu parçada aşağıdaki eklerden hangisi yoktur?

A) İlgi (tamlayan) eki
B) İyelik eki
C) Fiilden fiil yapım eki
D) Çokluk eki
E) İsimden fiil yapım eki

13. (I) Âli, seninle ben, o geçmiş günlerde bilmediğimiz hâlde, fena surette kaderciydik sanıyorum. (II) Pencerenin önünde oturuyor, bulutların rüzgârlarla akmasını seyrediyorduk. (III) Kendimizi de dinliyorduk. (IV) Fakat bu kendini bırakış, şahsiyete en zıt harekettir fikrine vardım. (V) Bu fikir beni hiç memnun etmedi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde basit, türemiş ve birleşik sözcük vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Ölüm asude bahar ülkesidir (I) bir rindde.

Ruhu (II) her yerde buhurdan (III) gibi yıllarca tüter.

Ve serin serviler altında (IV) kalan kabrinde (V).

Her seher bir gül açar, her gece bir bülbül öter.

Bu parçada geçen kelimelerden hangileri hem iyelik eki hem isim durum eki almıştır?

A) IV ve V B) II, III ve IV C) I ve III D) I ve IV E) I ve V

15. Tekrar atölyeye (I) dönüyorum. Kimse inanmak (II) istemiyor. Hani bir söz vardır (III). Doğru olan hiç olmayacak olandan beterdir. Fena çevirdim ama böyle bir söz işte. Milleti (IV) güç bela bu hoş sofradan kaldırabildik (V).

Bu parçadaki numaralanmış sözcükler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı sözcük, basit yapılıdır.
B) II numaralı sözcük, türemiş yapılıdır.
C) III numaralı sözcüğün kökü, ortak köke uygundur.
D) IV numaralı sözcük, basit yapılıdır.
E) V numaralı sözcük yeterlilik kurallı birleşik fiilinin çekimlenmiş hâlidir.

/benimhocam

@MajestyPdf

SÖZCÜK TÜRLERİ

ÜNİTE 05

@MajestyPdf

"SÖZCÜK TÜRLERİ" KONUSUNDAN KAÇ SORU ÇIKAR?

Son 10 yılda "TYT" ve "MSÜ"de çıkan "SÖZCÜK TÜRLERİ" sorularını şu şekilde tablolayalım.

	İsim	Sıfat	Zamir	Zarf	Tamlama	Edat-Bağlaç Ünlem	Fiilimsi	Karma Sözcük Türleri
Soru sayısı	–	5	6	4	4	2	10	8
Çıktığı Yıl ve Sınav		2017 YGS 2017 YGS 2018 MSÜ 2021 MSÜ 2023 MSÜ	2019 TYT 2019 MSÜ 2020 MSÜ 2020 MSÜ 2022 MSÜ 2025 MSÜ	2016 YGS 2018 MSÜ 2018 MSÜ 2020 MSÜ	2018 MSÜ 2020 TYT 2024 TYT 2024 MSÜ	2022 MSÜ 2024 MSÜ	2018 MSÜ 2018 TYT 2019 MSÜ 2020 MSÜ 2021 MSÜ 2022 MSÜ 2023 TYT 2023 MSÜ 2024 MSÜ 2025 MSÜ 2025 TYT	2017 YGS 2017 YGS 2019 TYT 2019 TYT 2019 MSÜ 2021 MSÜ 2022 MSÜ 2023 MSÜ

	EVET	HAYIR
"Sözcük Türleri" videosu "Konu Anlatım Kitabı" eşliğinde izlendi mi? (İsim - Sıfat - Zamir - İsim Tamlamaları - Zarf - Edat - Bağlaç - Ünlem - Fiil)		
"TYT Türkçe Soru Bankası"ndan "Sözcük Türleri" soruları çözüldü mü?		
"Parla Dil Bilgisi"nden "Sözcük Türleri" soruları çözüldü mü?		
"Parla Paragraf"tan her sabah 20 soru çözülüyor mu?		

Son 10 yılda "TYT" ve "MSÜ"de 40 adet "Sözcük Türleri" sorusu çıkmıştır.

- 5 tanesinde → "SIFAT"
- 6 tanesinde → "ZAMİR"
- 4 tanesinde → "ZARF"
- 4 tanesinde → "TAMLAMA"
- 2 tanesinde → "EDAT BAĞLAÇ ÜNLEM"
- 11 tanesinde → "FİİLİMSİ"
- 8 tanesinde → "KARMA SÖZCÜK TÜRLERİ"

YOL HARİTASI

"SÖZCÜK TÜRLERİ" KONUSUNA NASIL ÇALIŞILIR?

Elbette videoları izleyeceğiz. Ama belli bir mantıkla, belli bir aşamayla video izleyip soru çözümü yapacağız. **Bu aşamalar şunlardır:**

1

2

1. İSİM - SIFAT - ZAMİR - İSİM TAMLAMALARI: Önce bunların hepsini arasında bağlantı kurarak video ders notu eşliğinde izleyeceğiz. Sonra bu konuları bitirip soru bankasından ve parla dil bilgisi kitabımdan soruları çözeceğiz. Karekod eşliğinde tabii ki.

3

2. ZARF - EDAT - BAĞLAÇ - ÜNLEM: Aynı mantıkla...

4

3. FİİL - FİİL ÇEKİMİ - EK-FİİL - FİİLİMSİ - FİİLDE ÇATI: Aynı mantıkla.

@MajestyPdf

SÖZCÜK TÜRLERİ

- Sözcük türü, cümlede sözcüğün görevidir. Bir sözcük cümlede isim, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, ünlem, fiil olabilir.

ÖSYM → Sözcüğün türünü / görevini sorarsa bunlara bakalım:

İsim (Ad)
Sıfat (Ön Ad)
Zamir (Adıl)
Zarf (Belirteç)
Edat (İlgeç)
Bağlaç
Ünlem
Fiil (Eylem)

Mesela şöyle örnek vereyim:

- Yalnızları sevmem.
  İsim (Ad)
- Yalnız taş duvar olmaz.
  Sıfat (Ön Ad)
- Evde yalnız yaşadı.
  Zarf (Belirteç)

Bu konuyu daha anlatmadığım için anlamamanız normal. Sadece örnek vermek istedim.

AD (İSİM) SOYLU SÖZCÜKLER
- İsim (Ad)
- Sıfat (Ön Ad)
- Zamir (Adıl)
- Zarf (Belirteç)

FİİL (EYLEM) SOYLU SÖZCÜKLER
- Fiil (Eylem)

EDAT (İLGEÇ) SOYLU SÖZCÜKLER
- Edat (İlgeç)
- Bağlaç
- Ünlem

İSİM (AD)

Canlı - cansız varlıkları, kavramları karşılayan duygu ve düşünceleri anlatmaya yarayan sözcüklerdir.

1. Varlıklara Verilişlerine Göre İsimler

a. Cins (tür) ismi: Aynı türden varlıkları karşılar. Benzerleri çoktur: *Araba, yaprak, kalem, silgi…*

b. Özel isim: Tek olan, tam ve benzeri bulunmayan varlıkları karşılar: *Toroslar, Ahmet, İslamiyet, Çomar, Çalıkuşu, Konya Ovası…*

BUNLARI BİL

Bazı cins isimler özel isim olarak da kullanılabilir.

- Seni hep özledi ve sevgiyle bekledi.

Yukarıdaki cümlede "sevgi" sözcüğü cins isimdir.

- Akşam Sevgi de sınavı kazandığını öğrendi.

Yukarıdaki cümlede "Sevgi" sözcüğü kız ismi ve özel isimdir.

Bazı özel isimler cins isim olarak kullanılabilir.

- Ay, Dünya'nın uydusudur.

Dünya: Özel isimdir.

- Yine bugün dünya kadar işim var.

Dünya: Cins isimdir. "Çok" anlamında mecazi olarak kullanılmıştır.

BUNLARI BİL

"Güneş, dünya, ay" sözcükleri gezegen adı olarak kullanıldığı zaman özel isimdir. Gezegen adı olarak kullanılmadıkları zaman cins isimdir.

- Güneş tutulmasını izleyeceğim. (Özel isim)
- Evim güneş almıyor. (Cins isim) → Anlamını kaybetmiş ve "ışık" anlamında kullanılmıştır.

USTA İŞİ BİLGİ

Cins (tür) adları bazen türün tamamını karşılayıp "genel" **anlamda kullanılır. Bazen de türün bazılarını ya da birisini karşılayıp dar anlamda kullanılabilir.**

- Bilgisayar, çağımızın önemli teknolojik bir aracıdır. (Genel anlam)
- Bilgisayar, dün yine dondu kaldı. (Dar anlam)

Ben de sevdim güzel ülkem Türkiye'yi
Ağacını, suyunu, yeşilliğini, huzurunu
Köydeki Fatma'yı, Ayşe'yi
Bazen de Boğaziçi'ni, İstanbul'u yani
Fatih'i sevdim ben, orada tarih var
Sadece İstanbul'u mu?
Konya'yı, Erzurum'u, Isparta'yı sevdim...

(Altı çizili sözcükler özel isimdir.)

2. Karşıladıkları Varlıkların Sayılarına Göre İsimler

a. Tekil isim: Sayıca bir tek varlığı karşılar.

- çiçek, ağaç, bahçe.

b. Çoğul isim: Sayıca birden çok varlığı karşılar.

- çiçekler, ağaçlar…

/benimhocam

@MajestyPdf

BUNLARI BİL

"-lar/-ler" eki her zaman çoğul anlam vermez. Geldiği sözcüğe farklı anlamlar da kazandırır:

- **Özel ada çokluk anlamının yanında "benzerleri" anlamı da verir.**

Bu diyardan Mevlânalar, Yunus Emreler geçti.

- **Tarihteki önemli uluslar, hanedanlıklar, boylar vs. için kullanılır.**

Türkler, Hazarlar...

- **Abartma anlamı katar.**

Evinde neler var neler: kitaplar, gazeteler...

Seni dünyalar kadar sever.

- **Yaklaşıklık anlamı katar.**

Otuzlu yaşlarda bir kadın seni bekliyor.

- **Geniş zaman kipine güç katar.**

Sabahları kahvaltı yapar.

- **Ailesi anlamı katar.**

Bugün Aliler bize gelecek.

USTA İŞİ BİLGİ

"-lar/-ler" ekleri bazen eklendiği sözcüğün değil sahiplerinin (tamlayanın) çoğulluğunu da gösterir.

- Babadan kalma bir tanecik evleri vardı.
  → (Normalde ev bir tanedir. Kardeş çoktur. Aynı babanın çocuğu çoktur.)
- İki kardeş annelerini beklediler.
  → (Anne bir tanedir. Kardeş birden çoktur.)

USTA İŞİ BİLGİ

Özel isme gelen "-lar /- ler" eki kesme işaretiyle ayrılmaz.

- Yunus Emreler, Mevlânalar geçti.
- Aliler bize gelecek.

Hatta daha sonra bu sözcükler ek alsa dahi kesme işaretiyle ayrılmaz:

- Türklerin, Konyalılara

c. **Topluluk ismi:** Çoğul eki almadan birçok varlığı karşılayan isimlerdir: *toplum, halk, millet, ordu, bölük, sürü, orman, takım, aile…*

DİKKAT

Topluluk isimleri de çoğul eki alabilir. Bu durumda grupların çoğulluğunu bildirmiş olur.

- Takım idmana çıktı.
- Takımlar idmana çıktı.

USTA İŞİ BİLGİ

Bazı sözcükler, ad aktarması yoluyla topluluk adı özelliği kazanabilir. Fakat sadece ad aktarması (mecazımürsel) varsa topluluk adı sayılır.

- Bugün sınıf maça gitti.
  → Topluluk adı
- Sınıf güzelce silinip yeni öğretim yılına hazırlandı.
  → Tekil ad

/benimhocam

3. Karşıladığı Varlıkların Niteliğine Göre İsimler (Varlıkların Oluşlarına Göre İsimler)

a. **Somut isim:** Beş duyu organımızla algılayabildiklerimiz: *ağaç, ses, ışık, koltuk, hava.*

b. **Soyut isim:** Beş duyu organımızla algılayamadıklarımız: *sevgi, inanç, nefret, aşk, ölüm.*

USTA İŞİ BİLGİ

Bazı somut sözcükler, cümle içerisinde mecaz anlam kazanarak soyutlaşabilir. Bazen de soyut sözcükler somutlaşabilir.

Tayini Erzurum'a çıkınca aramızdaki **bağ** koptu. (Mecazlaştırma yoluyla soyutlaştırma)

Soyutlaştırma

→ Aramızdaki **bağ** koptu.

	ASIL ANLAM: SOMUT	CÜMLEDEKİ ANLAM: SOYUT
Bağ	Ayakkabı bağı	Aramızdaki muhabbet, sohbet

Somutlaştırma

→ **Aşk** kapıyı çalınca… (Kişileştirme yoluyla somutlaştırma)

	ASIL ANLAM (AŞK): SOYUT	CÜMLEDEKİ ANLAM: SOMUT
Aşk	Aşk	İnsan gibi kapıyı çalan aşk

@MajestyPdf

İSİMLERDE KÜÇÜLTME EKLERİ

NOT

Sadece küçültme anlamı vereceği gelmesin aklınıza. "Acıma, sevgi, saygı vs." anlamlar da verebilir.

"-cik, -cek, ceğiz, -ce, -msı, -mtırak"

Çocukcağız	Acıma anlamı
Yeşilimsi	Yeşil tonuna yakın ama renkçe yeşilden aşağı
Sarımtırak	Sarı tonuna yakın ama renkçe sarıdan aşağı
Köpekçik	Sevgi anlamı
Yavrucak	Acıma, sevgi anlamı
Tepecik, adacık	Küçültme anlamı

BUNLARI BİL

- **Çocukcağız seni aradı.**
  Küçültme Adı
- **Küçücük adam yanıma geldi.**
  Küçültme sıfatı
- **Bu ada buradan küçücük görünüyor.**
  Küçültme zarfı

USTA İŞİ BİLGİ

bademcik
maymuncuk
gelincik
} Kalıplaşmış addır. Küçültme adı değildir. Çünkü acıma, küçültme, sevgi vs. anlamlarını vermez.

DİKKAT

Küçültme ekleri zamirlere de gelebilir:

- kimsecik, şuracık, buncağız

İSİM ÇEKİM EKLERİ

1. İyelik Eki (Tamlanan Eki)

İsimlere gelen ve aitlik bildiren eklerdir. Zamirlere de gelebilir.

1. TEKİL	Anne + **m** (benim)	Kalem + **im** (benim)
2. TEKİL	Anne + **n** (senin)	Kalem + **in** (senin)
3. TEKİL	Anne + **si** (onun)	Kalem + **i** (onun)
1. ÇOĞUL	Anne + **miz** (onun)	Kalem + **imiz** (bizim)
2. ÇOĞUL	Anne + **niz** (sizin)	Kalem + **iniz** (sizin)
3. ÇOĞUL	Anne + **leri** (onların)	Kalem + **leri** (onların)

2. İlgi Eki (Tamlayan Eki)

İsim tamlamasının tamlayanı ile tamlananı arasında ilgi kurar. Tamlayanı, tamlanana bağlar (Belirtili isim tamlamalarında).

adam + ın
adamlar + ın
adam + ın
benim + im

İlgi eki (Tamlayan eki)

derd + i
dert + leri
sıkıntı + (s)ı
ev + im

İyelik eki (Tamlanan eki)

USTA İŞİ BİLGİ

İsim tamlamalarının ikinci unsuru iyelik ekidir.

Ayşe	(n)in	kedi	**(s)i**
tamlayan	tamlayan (ilgi) eki	tamlanan	**tamlanan (iyelik) eki**

USTA İŞİ BİLGİ

İşte tam da buraya dikkat etmeliyiz!

- tavuk - un (İlgi (Tamlayan eki)) yumurta - lar (Çoğul eki) - ı (3. tekil iyelik eki) → Tamlayanı yani yumurtanın sahibi olan "tavuk" tekil olduğu için 3. tekil iyelik ekidir.
- tavuk - lar (Çoğul eki) - ın (İlgi (Tamlayan eki)) yumurta - ları (3. çoğul iyelik eki) → Tamlayanı yani yumurtanın sahibi olan "tavuklar" çoğul olduğu için 3. çoğul iyelik ekidir.

/benimhocam

- o - (n) un (İlgi eki (Tamlayan eki)) ev - **ler** (**çoğul eki**) - **i** (**3. tekil iyelik eki**)
- o - (n) - lar (çoğul eki) - ın (İlgi eki (Tamlayan eki)) ev - **leri** (**3. çoğul iyelik eki**)
- adam - ın (İlgi eki (Tamlayan eki)) kalem - **ler** (**Çoğul eki**) - **i** (**3. tekil iyelik eki**)
- adam - lar (çoğul eki) - ın (İlgi eki (Tamlayan eki)) kalem - **leri** (**3. çoğul iyelik eki**)

@MajestyPdf

3. İsmin Durum (Hâl) Ekleri

a. Yalın Durum	Sözcüğün ad durum eklerini almamış durumudur. Yani diğer ekleri; mesela çokluk ekini ve iyelik ekini alabilir. Kitap, kalemim, silgiler
b. Belirtme (Yükleme) durumu+i	Silgi + (y)**i** al! Adam + **ı** getir!
c. Yönelme (Yaklaşma) durumu+e	Ev + **e** gel!
d. Bulunma durumu	Ev + **de** kal!
e. Ayrılma durumu	Ev + **den** çıkmalısın.

USTA İŞİ BİLGİ

Bulunma hâl eki "+da/+de" bazı durumlarda eklendiği sözcüğün anlamını değiştirip yapım eki görevi üstlenebilir.

- Adamı dün okul + da gördüm.
  Bulunma durum eki
- Göz + de öğrenciydi o da burada.
  Yapım eki
  → Anlam değiştirmiştir. İsmi sıfat yapmıştır.

USTA İŞİ BİLGİ

Ayrılma hâl eki "+dan/+den" bazı durumlarda eklendiği sözcüğün anlamını değiştirip yapım eki görevi üstlenebilir.
Hatta bazı durumlarda ilgi eki (tamlayan eki) görevi de üstlenebilir.

+dan/+den

1. **Ayrılma Durum Eki Görevi**
   - Adam kitaplık + tan indirdi bunları.
2. **İlgi Eki (Tamlayan Eki) Görevi**
   - Adamlar - ın (+dan) birkaç - ı
   - Adamlar - ın (+dan) iki - -(s)i
   - Adamlar - ın (+dan) hangi - (si)

   Tamlayan — Tamlanan

   Eğer tamlanan belgisiz, sayı ve soru olursa -ın/-in yerine -dan/-den gele-bilir.
3. **Yapım Eki Görevi**
   - Sıra + dan işlerini sonraya bırak!
   → Yapım eki, anlam ve tür değiştirmiş ve ismi sıfat yapmıştır.

/benimhocam

USTA İŞİ BİLGİ

İyelik eki ile belirtme durum ekini karıştırma!

İyelik Eki	Belirtme Durum Eki
Aitlik bildirir! Ev + i çok güzel. (onun) ev + i: evin kime ait olduğu bellidir.	Ev + i yıkamış. (onun) evi : OLMADI demek ki iyelik eki OLAMAZ. **İpucu:** Nesne durumudur. (O) evi yıkamış. Gizli özne: O Yüklem: yıkamış "neyi" yıkamış = "Ev"i yıkamış. (Nesne)

- Ev - in kedi - (s)i buraya geldi.
  in: İlgi (tamlayan) eki; (s)i: İyelik (tamlayan) eki
- Ben - im ev - im çok hoştu.
  im: İlgi (tamlayan) eki; im: İyelik (tamlayan) eki

ÖRNEK - 1

Adamın bunca derdinin içinde (I), Konya sokaklarında (II) bir iki kâğıt toplayan garibanı (III) kovalaması düşünülemezdi. Sonuçta tüm ülkenin (IV) o insanları desteklemesi ve ellerine geçen (V) parayı onlara bölüştürmesi gerekirdi.

Yukarıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi ad görevinde kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

içinde, sokaklarında, garibanı, ülkenin → İSİM (AD)

geç (fiil kökü) - en (sıfat-fiil eki) para (isim)

SIFAT - FİİL
↓
SIFAT
↓
Yani ad değildir.

CEVAP: E

@MajestyPdf

ÖRNEK - 2

İsimler, cümlede kullanımlarına göre "özel anlamlı" ya da "genel anlamlı" olarak adlandırılır. Bazen o türün tamamını karşılayacak şekilde kullanılır. Bunlara "genel anlamlı ad" denir. Bazen o türün bir tanesini ya da bir bölümünü karşılayacak şekilde kullanılır. Bunlara da "özel anlamlı ad" denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük türün tamamını karşılayacak biçimde kullanılmıştır?

A) Dede Korkut Hikâyelerinde, Oğuz boylarının samimi atasözleri yer alır.

B) Rüyada gördüklerini duyunca ben de şaşırdım.

C) Andersen'in derlediği masalların da Doğu masalları gibi motif sayısı çok.

D) Dil; her zaman en büyük silahtır, her derdi ve sıkıntıyı anında anlatabiliriz.

E) Sokakta kavga eden gençleri toplayıp nutuk atıyordu iki saattir.

ÇÖZÜM:

- atasözleri → Sadece Dede Korkut'ta geçenler
- rüyada → Sadece onun rüyası
- masalların → Sadece Doğu'nun masalları
- gençleri → Sadece sokakta kavga eden gençler

} *Özel anlamlı ad*

- dil → Genel olarak "dil" sözcüğü kastedilmiştir. *(Genel anlamlı ad)*

CEVAP: D

ÖRNEK - 3

Yaş otuz beş! Yolun yarısı eder.
Dante gibi ortasındayız ömrün
Delikanlı çağımızdaki cevher,
Yalvarmak yakarmak nafile bugün,
Gözünün yaşına bakmadan gider

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Özel ad B) Tekil ad C) Soyut ad D) Topluluk adı E) Yalın ad

ÇÖZÜM:

- Topluluk adı yoktur.
- **Özel ad:** Dante (İtalyan şair ve siyasetçidir. "İlahi Komedya" adlı eseri vardır.)
- **Tekil ad:** yaş, yolun, yarısı, Dante, ortasındayız...
- **Soyut ad:** cevher, nafile
- **Yalın ad:** yolun, yarısı, yaş

Yalın ad, isim hâl eki almamış addır. Diğer ekleri (iyelik eki, ilgi eki) alabilir. Fakat isim hâl eklerini (belirtme hâl eki, yönelme hâl eki, bulunma hâl eki, ayrılma hâl eki) almamalıdır.

▸ yol - un yarı - (s) ı

un: İlgi eki (Tamlayan eki); (s) ı: İyelik eki (Tamlanan eki)

İsim hâl eki almamıştır. O zaman yalın durumundadır.

CEVAP: D

ÖRNEK - 4

Güzelsin ya, ne olursan ol, girdin hikâyeme (I)
Çok değil evi barkı terk edip sana uyduğum, (II)
Ancak tazelikte gül yarışır pencereme; (III)
Uykusuz gecelerimde (IV) kokusunu (V) duyduğum

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi hem iyelik eki hem isim durum eki almamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I) hikâye - m - e
m: 1. tekil iyelik eki; e: Yönelme durum eki

III) pencere - m - e
m: 1. tekil iyelik eki; e: Yönelme durum eki

IV) gece - ler - im - de
ler: Çoğul eki; im: 1. tekil iyelik eki; de: Bulunma durum eki

V) (onun) koku - (s) - u - (n) - u
(s): Kaynaştırma ünsüzü; u: 3. tekil iyelik eki; (n): Kaynaştırma ünsüzü; u: Belirtme durum eki

Hem iyelik eki hem isim durum eki vardır.

- uy - duk - um
uy: Fiil kökü; duk: Sıfat-fiil eki; um: 1. tekil iyelik eki
İsim durum eki kullanılmamıştır. Sadece iyelik eki kullanılmıştır.

CEVAP: B

/benimhocam

@MajestyPdf

ÖRNEK - 5

Sina Akyol, şiir yaşamına (I) "Su Tadında"yla başladığı günden bu yana daima okurunu (II) şair yapacak boşluklar bırakmaya başlamıştır. Dizelerinde (III) avazı çıktığı kadar susması (IV) bundan. Bu suskunluk, okur için bir sağaltım süreci aynı zamanda. Akyol'u okumak; okuru (V) besleyen, koruyan ve düşündüren bir uğraş...

Yukarıda altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı sözcük hem üçüncü tekil iyelik eki hem yönelme durum eki almıştır.

B) II numaralı sözcük hem üçüncü tekil iyelik eki hem belirtme durum eki almıştır.

C) III numaralı sözcük, adın bulunma durumundadır.

D) IV numaralı sözcük, üçüncü tekil iyelik eki almıştır.

E) V numaralı sözcük hem üçüncü tekil iyelik eki hem yönelme durum eki almıştır.

ÇÖZÜM:

I) şiir yaşam - ı - (n) - a
- ı: 3. tekil iyelik eki
- (n): Kaynaştırma ünsüzü
- a: Yönelme durum eki

▶ Hem iyelik 3. tekil kişi eki hem de yönelme durum eki almıştır.

II) (kendi) okur - u - (n) - u
- u: 3. tekil iyelik eki
- (n): Kaynaştırma ünsüzü
- u: Belirtme durum eki

▶ Hem 3. tekil iyelik eki hem belirtme durum eki almıştır.

III) (kendi) dize - ler - i - (n) - de
- ler: Çoğul eki
- i: 3. tekil iyelik eki
- de: Bulunma durum eki

▶ Hem 3. tekil iyelik eki hem bulunma durum eki almıştır.

IV) (onun) susma - (s) - ı
- (s): Kaynaştırma ünsüzü
- ı: 3. tekil iyelik eki

▶ 3. tekil iyelik eki almıştır.

V) okur - u → Neyi besleyen? Cevap: okuru
- u: Belirtme durum eki

▶ İyelik eki almamıştır.

▶ Yönelme durum eki almamıştır.

CEVAP: E

/benimhocam

ÖRNEK - 6

Her gün gelen insanlar (I), bu gazetelerde (II) yazılanları okumuyorlar (III). Çünkü birbirlerine (IV) küsmüşler (V).

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangileri ad çoğul eki almamıştır?

A) III ve V B) I ve IV C) II ve IV D) I ve V E) IV ve V

ÇÖZÜM:

■ Ad çoğul eki → İsme gelir. Fiile gelmez.

▶ oku - ma - yor - lar
- oku: FK
- ma: Olumsuzluk
- yor: Şimdiki zaman eki
- lar: 3. çoğul şahıs (kişi) eki → Ad çoğul eki değildir. Şahıs/kişi ekidir.

▶ küs - müş - ler
- küs: FK
- müş: Duyulan geçmiş zaman eki
- ler: 3. çoğul şahıs eki → Ad çoğul eki değildir. Şahıs/kişi ekidir.

CEVAP: A

ÖRNEK - 7

Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde küçültme adına yer verilmemiştir?

A) Bu öğrenciler için hazırlanan odacıkları güzelce temizleyip yarına hazırlayın.

B) Kadıncağız dediğimi anladı ama hiç cevap vermedi.

C) Adam da küçücük matarasını yanına almaya utanmıştı.

D) Anneciğim de benim iyiliğimi düşünmüş ve bunu getirmiş.

E) Adam bu kutucuğu nerede bulduğunu söylememiş ki!

ÇÖZÜM:

A) odacık → Küçültme adı

B) kadıncağız → Küçültme adı

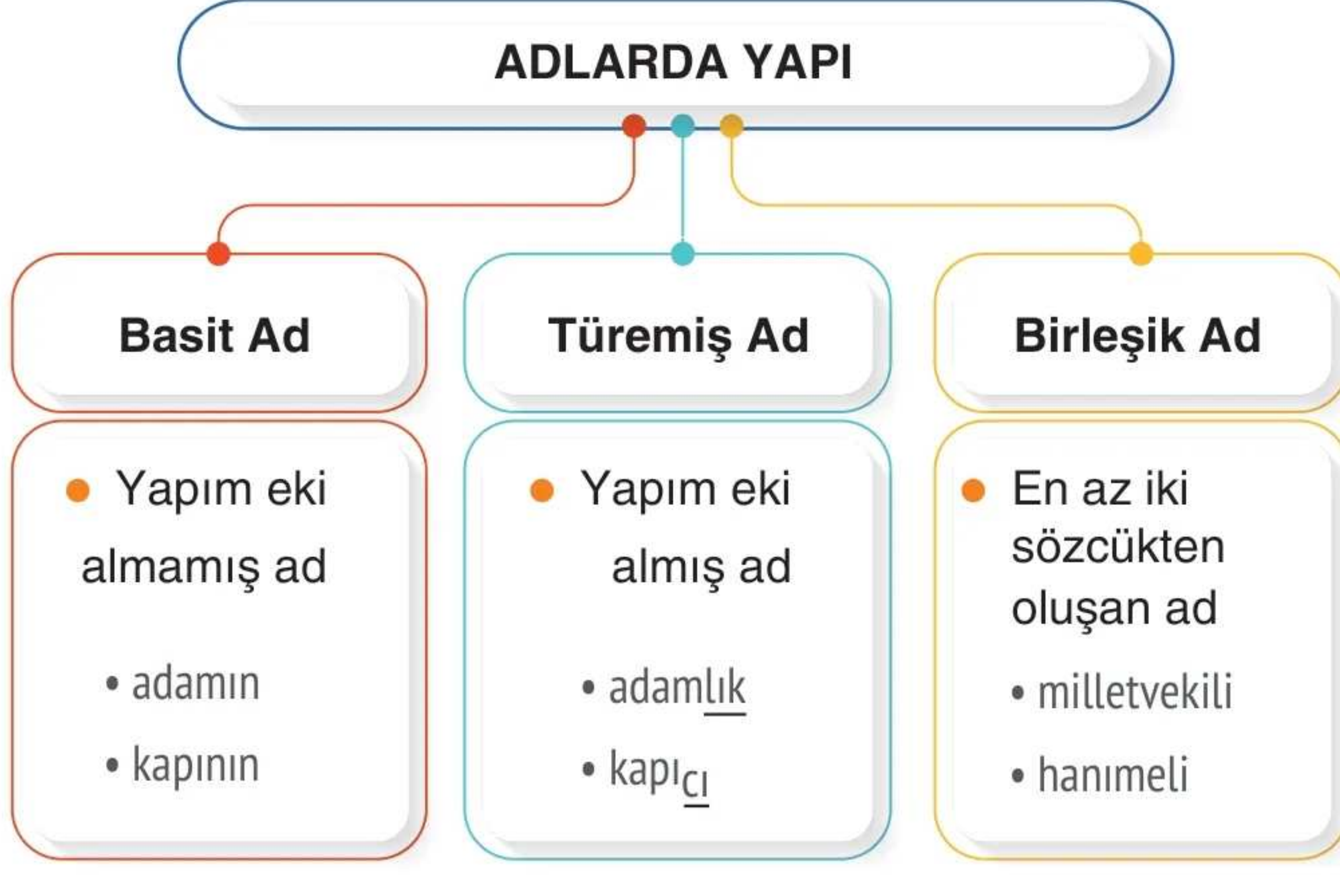
C) küçücük matara → küçücük: Küçültme sıfatı

D) anneciğim → Küçültme adı

E) kutucuk → Küçültme adı

CEVAP: C

@MajestyPdf

UNUTMA

Yapım eki: Ada gelerek adın anlamını değiştiren ektir.

- (su - luk)
  İK İİYE (isimden isim yapım eki)

DİKKAT

Bu konu sözcükte yapı konusu içinde anlatılmıştır.

ETKİNLİK - I

Bir adım (I) atıp seni görüp senin yanına (II) gelince içimi (III) bir hüzün (IV) kapladı. Ama bu sivrisinekler (V) hüznümü (VI) dağıttı.

Bu cümlelerdeki altı çizili adların yapılarını yazınız.

I) at - (ı)m } Türemiş yapılı ad
FK *FİYE*

II) (senin) yan - ın - a } Basit yapılı ad
İK *İyelik eki 2. tekil* *Yönelme durum eki*
ÇEKİM EKİ

III) (benim) iç - im } Basit yapılı ad
İK *İyelik eki 1. tekil*

IV) hüzün } Basit yapılı ad

V) sivri + sinek } Birleşik yapılı ad

VI) hüzün - üm - ü } Basit yapılı ad
İK *İyelik eki 1. tekil* *Belirtme durum eki*
ÇEKİM EKİ

/benimhocam

@MajestyPdf

1. I. Yıllarca küçücük bir evde yaşadı ama hiç pişman olmadı.
II. Bu tepeciği çok sevmişti.
III. Ufacık elleriyle çiçekleri saksıya yerleştirmek istedi.
IV. Kimsenin hakkı kimsede kalmaz, her sıcacık ev huzurlu olmaz.
V. O da minicik tarlasında gezinmek istedi ama nafile!

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerde kullanılan küçültme sözcüklerinden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi ad görevinde kullanılmamıştır?

A) Sen de bu onarım işlerini birine vermelisin artık.
B) Bir yaz günü yanıma geldi de kimseye haber vermedi.
C) O da tarihî evlerden hoşlanırdı ve her gün elinde bir fotoğraf makinesi gezerdi.
D) Bir kişi yanlış yaptı mı moralim bozuluyor hemen.
E) Kimseye değer vermedi Çayönü kazısında ortaya çıkarılan buluntulara değer verdiği kadar.

3. Ne sabahı (I) göreyim, ne sabah görüneyim
Gündüzler (II) size kalsın, verin karanlıkları (III)
Islak bir yorgan (IV) gibi sımsıkı bürüneyim
Örtün üstüme örtün serin (V) karanlıkları

Yukarıdaki parçada geçen altı çizili sözcüklerden hangisi ad türünde değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. Umut, bu yıl sınavı kazanmış şükürler olsun ki!
II. Tüm okul bizi bekledi de ne oldu sanki!
III. Ahmet de insanlık yapmış ona.
IV. Kalem, yüzyılın icadıdır; yazamasaydım çatlardım.
V. Kimse bize güzelce anlatmadı.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde yukarıdaki cümlelerle ilgili yanlış bir yargı vardır?

A) I numaralı cümlede cins isim (tür ismi) cümledeki kullanıma göre özel isim olmuştur.
B) II numaralı cümlede “okul” sözcüğü ad aktarması yoluyla topluluk ismi olarak kullanılmıştır.
C) III numaralı cümlede somut bir isim ek alarak soyutlaşmıştır.
D) IV numaralı cümlede bir ad ait olduğu türün tamamını karşılayacak şekilde kullanılmıştır.
E) V numaralı cümlede bir adet isim kullanılmıştır.

5. I. Adamı dövmeye ben de gittim.
II. Akşama tüm kitaplar çözülmüş olmalı.
III. Kafa kafaya verip bu sorunu çözmeliyiz.
IV. Bu bilgisayarı yedi bin liraya almış.

Yukarıdaki cümlelerde kullanılan yönelme hâl ekleri aşağıdaki anlamlarla eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Amaç B) Karşılığında
C) İkileme D) Aitlik, özgülük
E) Zaman

/benimhocam

@MajestyPdf

6. Kadir Öğretmen 12/A sınıfında bir etkinlik düzenlemiştir. Etkinlik öğretmenin bir kural söylemesi ve ilgili öğrencinin de bu kuralı örneklemesinden oluşacaktır:

Kadir Öğretmen: Türkçede "-da / -de" eki bulunma durum ekidir. Fakat bazı durumlarda yapım eki görevi de üstlenebilir.

Aleyna: O da gözde öğrencilerimden biridir.

Kadir Öğretmen: Ayrılma durum eki cümlede "neden - sonuç" anlamı verir.

Kerem: Korkudan kapıdan bile bakamıyordu.

Kadir Öğretmen: Çoğul eki cümlede "yaklaşıklık" anlamını verebilir.

Pakize: 1.95 boylarında bir delikanlı gördüm.

Kadir Öğretmen: Türkçede "ile" edatı "-la/-le" şeklinde yazıldığında vasıta eki olur. Bazı durumlarda "araç" anlamı verir.

Kuddusi: Kalemlerle karaladı çocuklar bu duvarları.

Kadir Öğretmen: Türkçede "-ca/-ce" eki eşitlik ekidir. Bazı durumlarda "görelik" anlamı verir.

Recai: Gönderdiğim yazılar aylarca yazılmış.

Yukarıdaki etkinlikte hangi öğrenci, öğretmenin açıklamasını yanlış örneklendirmiştir?

A) Recai B) Kuddusi C) Pakize D) Aleyna E) Kerem

/benimhocam

7.
I. Bilgisayarı ucuza almayı isterdim ama bir türlü alamadım.
II. Saati çok hoşmuş, keşke ben de böyle bir saat alabilsem.
III. Sessizliğin ilk sesi kulaklarımda çınlamadıkça asla inanmam!
IV. Kimsenin ahı kimsede kalmaz dememiş miydim?
V. Fısıltısı duyuluyordu uzaklardan ormanın.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisinde iyelik eki kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@MajestyPdf

SIFAT (ÖN AD)

Varlıkları, adları niteleme ve belirtme görevinde kullanılır.

Adların önüne gelerek sıfat tamlaması oluşturur. Öyle ki bir yerde sıfat varsa sıfat tamlaması da vardır.

BUNLARI BİL

Sıfatlar aslına bakılırsa bir isimdir. İsim soylu sözcük olarak geçer. Bir adı niteleyip belirttiklerinde sıfat olarak anılırlar.

Soğuk, Derya tarafından sevilmez. (Soğuk: İnsanı üşüten hava)

Soğuk yemekleri sevmem. (Soğuk: "Yemek" sözcüğünün önüne gelerek ön ad olmuştur.)

1. Niteleme Sıfatları	2. Belirtme Sıfatları
	a. İşaret Sıfatı b. Sayı Sıfatı c. Belgisiz Sıfat d. Soru Sıfatı

1. NİTELEME SIFATLARI

Varlıkların renk, biçim gibi yapısal özelliklerini ortaya koyan sıfatlardır.

- "Nasıl" sorusuna cevap verir.
  - **Güzel** çocuk
  - **Yeşil** elma
  - **İnce** kürek
  - **Mükemmel** insan
  - **Uzun** kol

DİKKAT

"-lık, -lı, -cı, -sız" ekleri de addan niteleme sıfatı türetir.

Acı + **lı**	yemek
Dolma + **lık**	biber
Amerika + **lı**	turist
Tat + **sız**	gözleme

- Pırıl pırıl, dalgalı bir denize karşı
  Nit. sıfatı Nit. sıfatı
- Yan gelmişim diz boyu sulara
  Nit. sıfatı
- Hepimize iyi niyetle gülümsüyorum.
  Nit. sıfatı
- Hiçbirinizle dövüşemem.
- Benim gizli sandıklarım var.
  Nit. sıfatı

DİKKAT

Pekiştirme ve küçültme sıfatları da niteleme sıfatı sayılır.

- **Küçültme Sıfatı:** " -ce,-cik, -msi , -mtırak , -msi" ekleriyle yapılır.
  - **Büyükçe** ev
  - **Yeşilimsi** elma
  - **Mavimtırak** ev
  - **Küçücük** bebek

- **Pekiştirme Sıfatı**
  - **Yepyeni** ev
  - **Sapsarı** yüz
  - **Masmavi** kalem
  - **Yepyeni** telefon
  - **Upuzun** masal
  - **Sapasağlam** ev
  - **güzel mi güzel** ev

/benimhocam

- **Ünvan Sıfatı:** Farklı bir sıfat türüdür. İsmin önüne de arkasına da gelebilmektedir.
  - **Doktor** Ahmet
  - **Bakkal** Hasan
  - **Deli** Faruk
  - Ahmet **Bey**

BUNLARI BİL

Ünvan sıfatı, ismin arkasına da gelebilir.

- Mustafa Kemal Paşa

@MajestyPdf

ÖRNEK - 1

Sıfatlar "niteleme sıfatı" ve "belirtme sıfatı" olarak iki ana başlık altında değerlendirilir. Niteleme sıfatları ismin önüne gelerek ismin rengini, şeklini, biçimini, durumunu bildirir. Belirtme sıfatları da ismin önünde kullanılır. İsimleri işaret, sayı, belgisizlik ve soru yönünden belirtir.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde yukarıda anlatılan duruma aykırı olarak ismin arkasına gelen bir sıfat kullanılmıştır?

A) O da bu masmavi serinliğe motor sürmek istemez miydi?

B) Kimseyi bu durumda bırakmak istemezdim ama sonuç bu!

C) Kemal Öğretmen dediğimi yapmalıydı; şimdi kendileri zararlı çıkacak.

D) Adamları her gün aramak da çare değil ki.

E) Hiçbir gün erkenden arayıp hâlini hatrını sormadı.

ÇÖZÜM:

- İsmin arkasına gelebilen tek sıfat ünvan sıfatıdır.

Kemal Öğretmen
İsmet Paşa
Ayşe Hanım

ÜNVAN SIFATI

A) masmavi (Nit. sıfatı) serinlik (İsim)
B) bu (İşa. sıf.) durum (İsim)
D) her (Bel. sıf.) gün (İsim)
E) hiçbir (Bel. sıf.) gün (İsim)

Hepsi ismin önüne gelmiştir.

CEVAP: C

2. BELİRTME SIFATLARI

a. İşaret Sıfatı: Varlıkları işaret yoluyla bildirir.

- "Hangi" sorusunun sorulmasıyla bulunur.

Bu çocuk	**Böyle** insan	**Öteki** sokak	**Buradaki** ev
Şu araba	**Şöyle** şiir	**Beriki** ağaç	**Şuradaki** ev
O yer	**Öyle** masal		**Oradaki** ev

- Böyle (İşa. sıf.) bir işe girmeyi bu (İşa. sıf.) yaşa gelince düşünmemeliydin.

- Karşı (İşa. sıf.) eve nehrin öte (İşa. sıf.) yakasından ulaşacağız.

- Şu (İşa. sıf.) evleri aşıp öbür (İşa. sıf.) tepeye ulaşacağım.

BUNLARI BİL

Her işaret eden sözcüğe işaret sıfatı denmez! İsme sorulan "hangi" sorusuna cevap vermelidir.

- Bu (I. İşaret sıfatı) adama bunu (II. İşaret zamiri) anlattım.

- Şu, (III. İşaret zamiri) benim için değerli bir mücevherdi.

- Şu (IV. İşaret sıfatı) mücevheri sen mi buldun?

➡ Cevap vermezse (II ve III numara) işaret zamiri olur. Onu ileride göreceğiz.

b. Sayı Sıfatları: Adların sayısını, ölçüsünü belirtir.

1. **Asıl Sayı Sıfatı: dört** elma, **beş** kalem, **iki** kardeş
2. **Sıra Sayı Sıfatı: dördüncü** çocuk, **altıncı** öğrenci

BUNLARI BİL

"-ncı/-nci, -ıncı/-inci" eklerini alırlar.

BUNLARI BİL

İlk	çocuk
Ortanca	çocuk
Son	çocuk
Sıra Sayı Sıfatı	İsim

↳ "-ncı/-nci" ekini almadan da sıra sayı sıfatı olabilir.

/benimhocam

@MajestyPdf

3. Üleştirme Sayı Sıfatı: birer elma, üçer kalem, üçer inek

DİKKAT

"-ar/-er, -şar/-şer" eklerini alır.

Rakamla yazılamaz. Yazılırsa yazım yanlışı olur.

8'er → YANLIŞ

Sekizer → DOĞRU

4. Kesir Sayı Sıfatı: dörtte bir ihtimal, çeyrek ekmek, yüzde yedi oy

5. Topluluk Sayı Sıfatı: Asıl sayılara "-z/ -ız /-iz /-uz /-üz" eklerini alarak yapılır.

- **İkiz** bebek, **üçüz** bebek, **beşiz** oğlak

- On beş kişi de gördü bu güzel yüzünü.
  On beş: Asıl sayı sıfatı

- Sekizinci adama beşinciyi vermiş.
  Sekizinci: Sıra sayı sıfatı; beşinciyi: Sıra sayı sıfatı değil. Önünde isim yoktur.

- Onar kalemi dağıtıp mutlu oldular.
  Onar: Üleştirme sayı sıfatı

- İlk çocuğunu görüp son çocuğunu da görmek istedi.
  İlk: Sıra sayı sıfatı; son: Sıra sayı sıfatı

- Dörtte bir elma mı istersin yarım elma mı istersin?
  Dörtte bir: Kesir sayı sıfatı; yarım: Kesir sayı sıfatı

c. Belgisiz Sıfat: İsimlerin nicelik (sayı) yönüyle belirsizliklerini ifade eder.

- **Bazı** öğrenciler
- **Hiçbir** soru
- **Biraz** su
- **Birtakım** konular
- **Bütün** sokak
- **Birkaç** kadın
- **Bir** akşam ortadan kayboldu.
- **Tüm** insanlar
- **Her** adam

USTA İŞİ BİLGİ

"Bir" sözcüğü hem sayı sıfatı hem niteleme sıfatı hem de belgisiz sıfat olabilir.

Yerine,

Tek bir adet getirilirse → SAYI SIFATI

Herhangi bir getirilirse → BELGİSİZ SIFAT

Aynı getirilirse → NİTELEME SIFATI olur.

Seni geçen gün **bir** adam sordu. (BELGİSİZ SIFAT)

Dün **bir** kişilik bilet aldım. (SAYI SIFATI)

Onunla **bir** yaşta kardeşim var. (NİTELEME SIFATI)

USTA İŞİ BİLGİ

"Bir" **sözcüğü niteleme sıfatının önüne gelirse "sayı sıfatı" niteleme sıfatının arkasına gelirse** "belgisiz sıfat" **olur.**

Bir yaşlı adam (SAYI SIFATI)

Yaşlı **bir** adam (BELGİSİZ SIFAT)

DİKKAT

Belgisiz sıfatlar bitişik yazılır:

Birkaç adam

Hiçbir adam

Birtakım insanlar

USTA İŞİ BİLGİ

"Birtakım" **sözcüğü sadece belgisiz kullanımda bitişik yazılır. Aksi hâlde ayrı yazılır.**

Bir takım elbise aldım.

Bir takım koltuk aldım.

Bir: Sayı sıfatı

Birtakım insanlar beni anlamıyor.

Birtakım: Belgisiz sıfat

- Başka kişilere güvenmiyorum artık.
  Başka: Belgisiz sıfat

- Hiçbir çocuğu bu odada görmedim.
  Hiçbir: Belgisiz sıfat

- Herhangi bir kişi bile beni aramadı.
  Herhangi bir: Belgisiz sıfat

- Ben de hiçbirini aramadım.
  hiçbirini: Belgisiz sıfat değil. Önünde isim yok. İleride belgisiz zamir olacak.

- Birkaç kişi beni burada gördü.
  Birkaç: Belgisiz sıfat

- Birkaçını gördüm.
  Birkaçını: Belgisiz sıfat değil. Önünde isim yok. İleride belgisiz zamir olacak.

- Birçok adama değer verdim.
  Birçok: Belgisiz sıfat

- O da birçoğunu gördü.
  birçoğunu: Belgisiz sıfat değil. Önünde isim yok. İleride belgisiz zamir olacak.

/benimhocam

@MajestyPdf

DİKKAT

Binlerce	adam
Yüzlerce	kamyon
Onlarca	iş
BELGİSİZ SIFAT	İSİM

Belgisiz sayı sıfatı diyen kaynaklar da vardır. Ama siz belgisiz sıfat olarak bileceksiniz.

d. Soru Sıfatı: İsimlerin niteliğini, herhangi bir özelliğini soran sıfatlardır. Bu sözcüklerin yerine konan sözcükler de sıfattır.

- **Nasıl** bir soru sordular? (**Zor** bir soru)
- **Hangi** okulda okudun? (**Bu** okulda)
- **Kaç** soru sordular? (**Beş** soru)
- **Kaçıncı** katı temizledin? (**Beşinci** katı)
- **Hangi** soruyu çözemedin? (**İlk** soruyu)

USTA İŞİ BİLGİ

Bir adı niteleyen veya belirten birden fazla sıfat olabilir.

Eski, tarihî, yıkık dökük, geniş bir **(ev)**
Nit. S. Nit. S. Nit. S. Nit. S. Nit. S. Belgisiz. S. İsim

Bir sıfat, birden çok adı niteleyip belirtebilir.

Güzel evim, arabam ve bilgisayarım
Nit. S. İsim İsim İsim

ADLAŞMIŞ SIFAT

Niteleme sıfatı ve isim ikilisinden isim düşürülürse adlaşmış sıfat ortaya çıkar.

- Güzel kız bana baktı.
  Nit. S. İsim
- **Güzel**, bana baktı.

BUNLARI BİL

Sıfatlar, isim çekim eklerini alınca adlaşır. Biz de buna ADLAŞMIŞ SIFAT deriz.

- Çocuk, yaşlı adama yer verdi.
  Nit. S. isim
- Çocuk, yaşlıya yer verdi.
  Adlaşmış sıfat
- Korkak insanların başarılı olduğu görülmez.
  Nit. S. isim
- Korkakların başarılı olduğu görülmez.
  Adlaşmış sıfat

- Bu konuyu bilenlere sormak gerek!
  (bilenlere: Adlaşmış sıfat)
- Alçağında karların var Bulgar Dağı!
  (Alçağında: Adlaşmış sıfat)
- Ovanın yeşilini seninle seyrediyorum.
  (yeşilini: Adlaşmış sıfat)

BUNLARI BİL

Bir niteleme sıfatı, sıfat görevinde kullanılmamışsa adlaşmış sıfattır.

SIFAT TAMLAMASI

Bir ismin bir ya da daha fazla sıfat tarafından nitelendiği veya belirtildiği tamlamalardır.

- **derin** kuyular (**Nit. S.** isim) — **önemli** kitap (**Nit. S.** isim) — **beş** ev (**Sayı S.** isim)
- **kareli** gömlek (**Nit. S.** isim) — **karanlık** gece (**Nit. S.** isim)

SIFATLARDA KÜÇÜLTME

- **Genişçe** oda
- **Mavimsi** pantolon
- **Küçücük** kedi
- **Yeşilimtırak** elma

(oda, pantolon, kedi, elma: İSİM)

"-ca/-ce, -msı/-msi, -mtırak, -cık/-cik" eklerini alıp ismin önüne gelir.

SIFATLARDA PEKİŞTİRME

- **"m, p, r, s" ile yapılır:**
  - **Masmavi** elbise
  - **Kapkara** perde
- **İkileme yoluyla yapılır:**
  - **Kara kara** göz
  - **Yalan yanlış** iş
- **"mi" ekiyle yapılır:**
  - **Güzel mi güzel** ev
  - **Zeki mi zeki** çocuk

/benimhocam

@MajestyPdf

SIFATLARDA YAPI

BASİT SIFATLAR	**Yapım eki almamış sıfatAlardır.** • **Kötü** adam • **Güzel** çocuk
TÜREMİŞ SIFATLAR	**Yapım eki almış sıfatlardır.** • **Tat + lı** elma • **Yal(ı)n + ız** insan • **Sev + (i)mli** adam
BİRLEŞİK SIFATLAR	En az iki sözcükten oluşur. **KURALLI BİRLEŞİK SIFATLAR** • **Sıfat tamlamalarının sonuna** "-lı, -sız" **ekleri getirilerek yapılır:** ▪ **Mavi gömlek + li** doktor ▪ **Gümüş kapı + lı** ev • **Belirtisiz isim tamlaması bir isme sıfat olarak getirilerek yapılır:** ▪ **El işi** oya • **Sıfat tamlamasının ismi ile sıfatı yer değiştirilerek yapılır. İsme iyelik eki getirilir:** ▪ **Montu sarı** motorsikletli ▪ **Kapısı dar** han **ANLAMCA KAYNAŞMIŞ BİRLEŞİK SIFAT** ▪ **Cingöz** Recai ▪ **Açıkgöz** kadın

ÖRNEK - 2

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde bir isim hem nitelenmiş hem belirtilmiştir?

A) Hikâye etme ve masal anlatma, Doğu kültüründe önemli bir yere sahiptir.

B) Yakın Doğu ve Orta Doğu ülkelerinin halk edebiyatları; efsane, hikâye ve masallarının çokluğuyla bunu ispatlar.

C) Bunların derlenmesiyle oluşturulmuş kitaplar da birçok ailenin kütüphanesinde bulunur.

D) Türkler, Orta Asya bozkırlarında yaşadıklarını hikâye, masal ve efsane olarak İslam dünyasına taşımıştır.

E) Bu nedenle Türk edebiyatında hikâyenin, başlangıçtan itibaren daha "gerçekçi" olduğu görülür.

ÇÖZÜM:

▪ Soruda nitelenmiş ve belirtilmiş denmektedir. Demek ki aynı adın önüne hem niteleme sıfatı hem belirtme sıfatı gelecektir.

a. İşaret sıfatı

b. Sayı sıfatı

c. Belgisiz sıfat

d. Soru sıfatı

▪ önemli — Niteleme sıfatı; bir — Belgisiz sıfat (Belirtme sıfatı); YER — İsim

CEVAP: A

/benimhocam

ÖRNEK - 3

Köpüksüz anıların sihriyle akan nehir
Varlığı bestenigâr, yokluğun deniz gibi
Gönül, safkan bir vefa atlasında şahlanır.
Asil fırtınalarda kaybolan bir iz gibi
Çölde aşk suretinde bir ahu peydahlanır.

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Niteleme sıfatı

B) Belgisiz sıfat

C) Sayı sıfatı

D) Soyut ad

E) Hem iyelik eki hem ad durum eki almış sözcük

ÇÖZÜM:

▪ **Niteleme sıfatı:** köpüksüz, köpüksüz anıların sihriyle akan, safkan, asil, asil fırtınalarda kaybolan

▪ **Belgisiz sıfat:**

▪ **Sayı sıfatı yoktur.**

▸ Soyut ad → vefa, aşk

▸ Hem iyelik eki hem ad durum eki almış sözcük:

CEVAP: C

@MajestyPdf

ÖRNEK - 4

Kurallı birleşik sıfat en az iki sözcükten oluşan sıfattır. Sıfat tamlamalarının sonuna "+lı/+li" ve "+sız/+siz" eki getirilerek yapılabileceği gibi bir sıfat tamlamasında sıfatla adın yeri değiştirilerek ve ada iyelik eki getirilerek de yapılır.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde kurallı birleşik sıfat diğerlerinden daha farklı bir yolla yapılmıştır?

A) O adam da bu geniş mutfaklı evi mi beğenmiş?

B) Boyu uzun çocuğu bu mahallede daha önce hiç görmedim.

C) Bu mavi kapaklı kalem de mi burada kalmış dün gece?

D) Kırmızı montlu çocuğu çağırdım ben de buraya.

E) Geçti Halide Edip'in çocukluğu da bu mor salkımlı sokakta.

ÇÖZÜM:

İki yolla yapalım:

1. Sıfat Tamlaması + lı/li sız/siz İSİM
KURALLI BİRLEŞİK SIFAT

- mavi ayakkabı = Sıfat Tamlaması
  Sıfat İsim

- mavi ayakkabılı çocuk
  KURALLI BİRLEŞİK SIFAT — İsim

2. Ad + İyelik eki + Sıfat İSİM
KURALLI BİRLEŞİK SIFAT

- ayakkabı(s)ı mavi çocuk
  KURALLI BİRLEŞİK SIFAT — İsim

	KURALLI BİRLEŞİK SIFAT	İSİM
A)	geniş mutfaklı	ev
C)	mavi kapaklı	kalem
D)	kırmızı montlu	çocuk
E)	mor salkımlı	sokak

→ (1) numaraya göre yapılmış.

B) uzun boy
Sıfat İsim

boyu uzun çocuk
KURALLI BİRLEŞİK SIFAT — İsim

→ (2) numaraya göre yapılmış.

CEVAP: B

ÖRNEK - 5

I. Hangi ağacın reçinesi milyonlarca yılda oluşur?

II. Bu pahalı reçine insana nasıl bir fayda sağlıyor?

III. Bu kadar uzun sürede ne tür bilgiler elde ettin?

IV. Adamın kaç kitap okuyarak bu bilgileri elde ettiğini biliyor musun?

V. Ne kadar reçine gerekiyormuş bu işletmeye?

Verilen cümlelerin hangisinde soru anlamı sıfatla sağlanmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

- Soru anlamı veren sözcükleri ele alalım:

I. Hangi ağacın ...?
Soru sıfatı

II. Nasıl bir fayda ...?
Soru sıfatı

III. Ne tür ...?
Soru sıfatı
→ "Ne" sözcüğü "hangi" anlamında kullanılırsa soru sıfatı olur.

IV. Kaç kitap ... musun?
Soru sıfatı — Soru edatı
→ Soru edatı asıl soruyu soruyor. Çünkü bu soruya cevap verelim: Biliyorum. Gördüğümüz gibi edata cevap verdik. Sıfatın sıfatlığı devam ediyor ama soru anlamını edat sağlıyor.

V. Ne kadar reçine ...?
Soru sıfatı

CEVAP: D

/benimhocam

@MajestyPdf

ÖRNEK - 6

(I) 19. yüzyılda dışarıdan gelebilecek herhangi bir salgın hastalık tehlikesine karşı karantina idaresi kurulmuş. (II) Karantina, İtalyancadan alınmış ve "kırk, kırklık, kırktan ibaret" anlamına gelen bir sözcük. (III) Salgın hastalık tehlikesine karşın İstanbul'dan sonra ikinci karantina idaresi 1840'ta İzmir'de kurulmuş. (IV) Önce gemiler İzmir Karantina İdaresinin bulunduğu sahilde kırk gün bekler ve yolcular barakalarda kalırmış. (V) 1846'da Mithat Paşa Meslek Lisesinin yanındaki yerde bir karantina binası inşa edilmiş ve o günden sonra semtin adı Karantina olarak kayıtlara geçmiş.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlede belgisizlik anlamı taşıyan bir sözcük sıfat görevinde kullanılmıştır.

B) II numaralı cümlede niteleme sıfatı ve belirtme sıfatı kullanılmıştır.

C) III numaralı cümlede sıra sayı sıfatı kullanılmıştır.

D) IV numaralı cümlede sıfat tamlaması vardır.

E) V numaralı cümlede niteleme sıfatı kullanılmıştır.

ÇÖZÜM:

I. herhangi bir salgın hastalık
Belgisiz sıfat — İsim

II. ... gelen bir sözcük
Niteleme Sıfatı — Belgisiz Sıfat (Belirtme sıfatı) — İsim

III. ikinci karantina idaresi
Sıra sayı sıfatı — İsim tamlaması

IV. kırk gün
Sayı sıfatı — İsim

V. Niteleme sıfatı **yoktur**.
... yanındaki yer — İşaret sıfatı; bir karantina binası — bir: Sayı sıfatı
O gün — O: İşaret sıfatı

CEVAP: E

ÖRNEK - 7

Işığımı denesen hemen düşürürsün
Gözlerim hızlandırır tenhalığını (I)
Yanlış (II) şehirlere götürür trenlerim
Ya ölmek ustalığını kazanırsın
Ya korku biriktirmek yetisini
Acılarım iyice bol gelir sana
Sevincim bir (III) türlü tutmaz (IV) sevincini (V)

Bu dizelerdeki altı çizili sözcükleri tür bakımından eşleştirirsek hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

- **Sözcük türü** denince akla "isim, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, ünlem, fiil" gelir.

I. İsim
II. Sıfat
III. Sıfat
IV. Fiil
V. İsim

- IV numaralı sözcük fiildir. Eşleşmede görüldüğü gibi dışarıda kalır.

CEVAP: D

/benimhocam

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 1

On sekizinci yüzyıl romantik romanlarının atmosferini yaşatan *Seven Ne Yapmaz*'da başka bir kültürden gelen ve yabancı adlar taşıyan roman kahramanları yer alıyor. İçerdiği bazı klişelerle bu roman, yerli duyarlılığa da seslenen, Yeşilçam filmlerinin formülüne yaslanan bir eser olarak değerlendirilebilir.

Bu parçada aşağıdaki sıfat türlerinden hangisi yoktur?

A) Niteleme sıfatı
B) İşaret sıfatı
C) Soru sıfatı
D) Belgisiz sıfat
E) Sayı sıfatı

2023 - MSÜ

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 2

(I) Söyleyecek söz bulamayarak etrafıma bakındım. (II) Otelin önünden gelen motor sesleri otobüslerin geçmeye başladığını haber veriyordu. (III) Tıraş parasını vererek sokağa fırladım. (IV) İçimde tuhaf bir utanma vardı. (V) Güzel bir manzara için bir günlük itiyadımı değiştirmek, bir gecelik rahatımı feda etmek, bana kaybedilmiş bir alışveriş gibi geliyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde adı niteleyen bir sözcük kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2018 - MSÜ

@MajestyPdf

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 3

Erzincan'daki Karanlık Kanyon, dünyanın en meşhur kanyonları arasında. Yaklaşık 25 kilometre uzunluğu, yer yer 1000 metreye ulaşan derinliği ve yüzde 90'a varan yamaç eğimiyle bu kanyon, dünyada doğa ve su sporlarıyla ilgilenen birçok sporcunun ilgi odağı durumunda.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belgisiz sıfat B) Asıl sayı sıfatı
C) Niteleme sıfatı D) İşaret sıfatı
E) Sıra sayı sıfatı

2021 - MSÜ

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 4

Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcükler tür bakımından aynıdır?

A) Bu yaşıma kadar dedemin hasta olduğunu hiç görmedim.
Tek başına kaldığı zamanlarda hasta düşünceler beynini kemiriyordu.

B) Bütün bu sorumlulukları yalnız göğüslemen işini zorlaştırır.
Yarınki toplantıya katılacak yalnız hiç konuşmayacak.

C) Akşamüzeri tepeler uzaktan bakır bir zirve gibi görünüyordu.
Güneşin ışıkları vurdukça ışıl ışıl parlıyordu bakır saçları.

D) Ahmet'le Hüseyin'i yan yana gördüğünü akşam söylemişti.
Akşam, günün bütün telâşını bitirmiş; şehre bir sakinlik getirmişti.

E) Nasıl olur da bana yapılanları bildiği hâlde hâlâ beni suçlar?
Atandığım yerin nasıl bir ortamı olduğunu merak ediyordum.

2017 - YGS

NOT

Yanlış öğrenmelerinizi engellemek amacıyla bu sorunun "B" seçeneğinde mini bir düzeltme yapılmıştır. Soruyu yeni müfredata göre yorumladım.

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 5

Her zamanki gibi bir sabahtı. O gün de yandaki taş binanın yüksek tavanlarına ve eskimiş pencerelerinden odaya sızan renk renk ışıklara merhaba demişti.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İlgi ekiyle türemiş sıfat
B) İkilemeyle oluşmuş sıfat
C) Belgisiz sıfat
D) İşaret sıfatı
E) Sıra sayı sıfatı

2017 - YGS

/benimhocam

ETKİNLİK - 2

Sevgilim ben şimdi büyük bir kentte seni düşünmekteyim
Elimde uçuk mavi bir kalem cebimde iki paket sigara
Hayatımız geçiyor gözlerimin önünden
Çekip gitmelerimiz, su içmelerimiz, öpüştüklerimiz
"Ağlarım hatırıma geldikçe gülüştüklerimiz"
Çiçekler, çiçekler, su verdim bu sabah çiçeklere
O gülün yüzü gülmüyor sensiz
...

Kaç kişiydi ki bu son gülüş
İlk adımı attığın o gün
Hangi sevgiydi ki ötedeki yaprak
...

Yukarıdaki dizelerde bulunan sıfatları türleriyle beraber yazınız.

ETKİNLİK (CEVAP)

büyük bir kent
Nit. S. Belg. S.

Uçuk mavi bir kalem
Nit. S. Belg. S.

İki paket
Sayı S.

bu sabah
İş. S.

O gül
İş. S.

kaç kişi
Soru S.

bu son gülüş
İş. S Sayı S.

İlk adım
Sayı S.

O gün
İşaret S.

hangi sevgi
Soru Sıfatı

ötedeki yaprak
Belg. S.

@MajestyPdf

1. **Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde bir isim hem niteleme hem de belirtme sıfatı almıştır?**

A) Bütün çiçekleri ben toplayıp mavi sepetlere doldurdum.

B) Abbas'ın da büyük bir evi varmış meğer.

C) Konuklara bahçede birer fincan kahve ikram ederek muhteşem tepsimi gösterdim.

D) Genç insanların kimseden korkusu olmazmış, derler.

E) Son adamı da ben hapse attırdım ki rahatladım.

2. Pakize Öğretmen öğrencilerinin belli sözcük türlerini anlayıp anlamadıklarını test etmek istemektedir. Bunun için sözcük türü - öğrenci eşleştirmesi yapar:

Kadir: İşaret sıfatı

İrem: Sayı sıfatı

Eylül Bilge: Soru sıfatı

Ziya Ege: Niteleme sıfatı

Hulusi: Belgisiz sıfat

Ve öğrenciler aşağıdaki örnekleri verir:

Kadir: Beni artık sadece bu anlar, başkası da anlayamaz.

İrem: O da son adamı buraya getirdi.

Eylül Bilge: Sen ne hakla bana karşı çıktın?

Ziya Ege: O da masmavi evi bize göstermedi.

Hulusi: Sen de tüm insanlığa saygıyla yaklaşmayı öğrensen.

Etkinliğe göre yanlış örnek veren öğrenci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kadir B) İrem C) Ziya Ege D) Eylül Bilge E) Hulusi

3.
I. Ekşimsi elmaları bize dağıttı da kurtuldu satmaktan.
II. Mustafa Kemal Paşa ihtiyatta bekleyen askere de moral verilmesini istedi.
III. Şirin mi şirin bir bebek doğmaz mı şu mevsimde.
IV. Tertemiz duruyordu bozkırın tezenesinin gönlü.
V. Eski ve yırtık bir elbiseden mi fikir yürüttünüz fakir olduğuna.

"Sıfatlar ismin önüne gelerek ismi niteler ya da belirtir.''

Yukarıdaki örneklerin hangisinde bu kurala aykırı bir kullanım vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

/benimhocam

4. **Aşağıdakilerden hangisinde** "çoğu" **kelimesi diğerlerinden farklı bir türde kullanılmıştır?**

A) Çoğu insan anlamaz bizim gönlümüzün içinde yanıp tutuşan oddan.

B) Sen de hemen öğrencilerin çoğunu arayıp durumdan haber etmelisin.

C) Ben de çoğu elbiseyi beğenmedim ama almak zorundaydım işte.

D) Serbest takılmak çoğu öğretmene de huzur veriyor.

E) Çoğu dertten kimsenin haberi bile olmadı.

@MajestyPdf

5. I. Evdeki arabaların hepsini yıkayıp içeri girip oturdu güzelce.

II. Derin ve önemli bir konu hakkında tartışmaya ne dersin?

III. Herkes içeriye girerken şakır şakır yağmur yağıyordu.

IV. Alışveriş merkezinde yaptığım el işlerini dağıttım.

V. Dün gece kimse maviden hoşlanmadı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlede "sıfat yapan ki" kullanılmıştır.

B) II numaralı cümlede bir isim hem nitelenip hem belirtilmiştir.

C) III numaralı cümlede ikileme sıfat görevinde kullanılmıştır.

D) IV numaralı cümlede sıfat kullanılmıştır.

E) V numaralı cümlede adlaşmış sıfat kullanılmıştır.

6. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde kurallı birleşik sıfat diğerlerinden farklı bir yolla yapılmıştır?**

A) Kapısı kırık evi görünce ne yapacağımı bilemedim.

B) Yarının bize ne getireceğini yedi yıllık bir robottan mı öğrenmeliydim.

C) Kırmızı renkli bir kazak hediye ettikleri için düğünlerine gittim.

D) O da beş balkonlu bir evde yaşamak istiyordu.

E) Sen de iyi kalpli bir adamsın ama benim için çok yetersizsin.

7. (I) Mektuptaki bu anlatım özellikleri, mektubun yazıldığı kişinin yakınlık derecesine ve mektubun içeriğine göre değişiklik gösterir. (II) Mektup ve e-postaların tümü ya bir selam ya saygı ya da hasret ifade eden cümlelerle tamamlanır. (III) Eski dönemlerde bu tür kişisel edebî mektuplar, "mektûbât" adı altında toplanır ve geniş kitlelerin de okuyabilmesi için yayımlanırdı. (IV) Edebî ve özel mektuplarda içtenliği, dostluğu anlatan bir selam veya yazıldığının cevabını bekleyen bir söz kullanılır. (V) Resmî mektuplarda ise selam bölümü, yazanın konumuna göre şekillenir.

Yukarıda verilen paragraftaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlede işaret sıfatı kullanılmıştır.

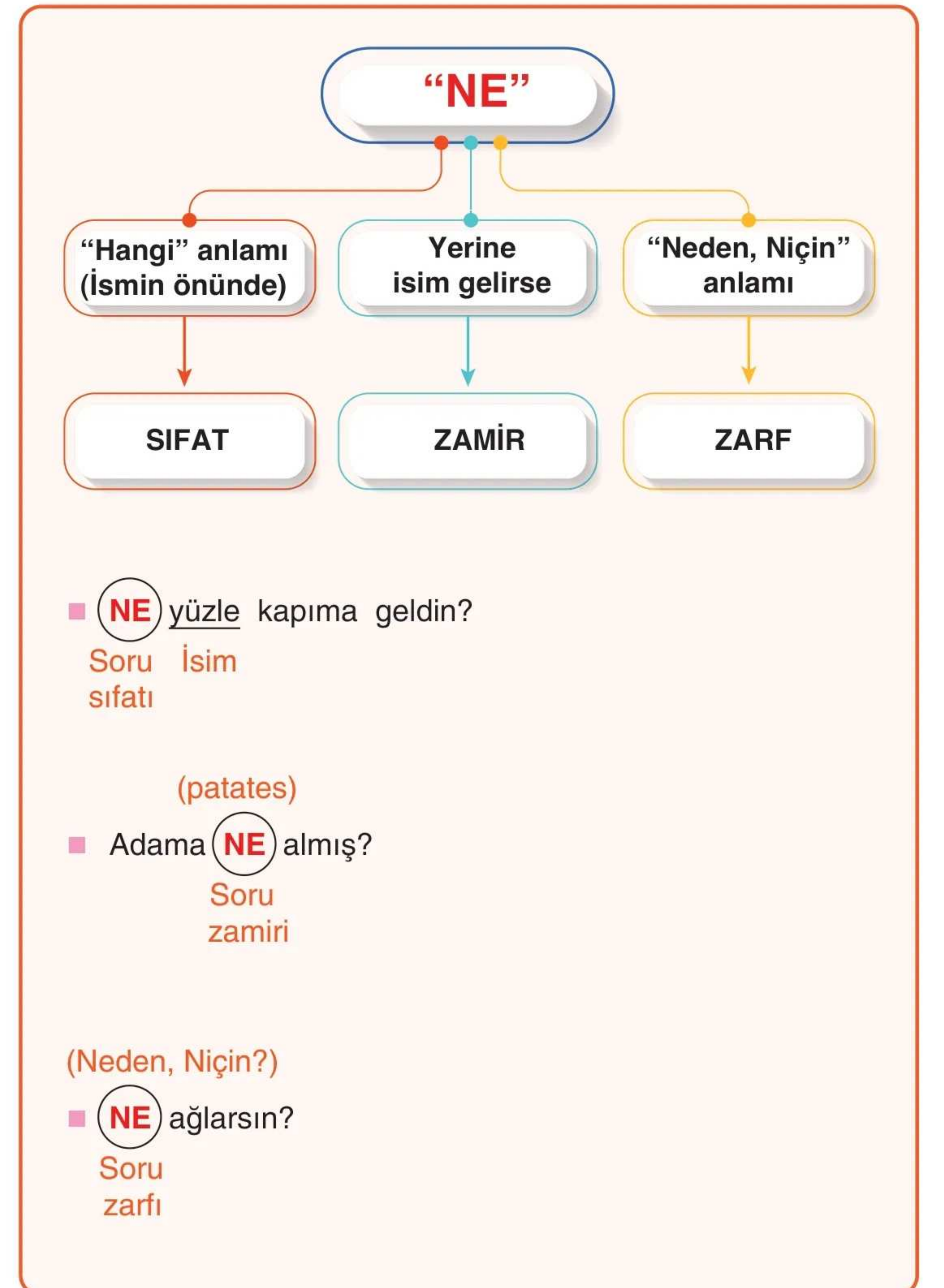
B) II numaralı cümlede sıfat kullanılmıştır.

C) III numaralı cümlede bir ad sıfat tarafından nitelenmiştir.

D) IV numaralı cümlede iki sıfat bir adı nitelemiştir.

E) V numaralı cümlede adlaşmış sıfat yoktur.

/benimhocam

@MajestyPdf

ZAMİRLER (ADILLAR)

- İsim olmadıkları hâlde isim gibi kullanılan, isimlerin yerini tutan sözcüklerdir.

- Hakan, İstanbul'a Sevim'in evini görmeye gitti.
  O, **oraya** **onunkini** görmeye gitti.

- İsim çekim eklerini alabilir:

Ad durum ekleri: onu, ona, onda, ondan, onca

Çoğul eki: onlar, bizler, sizler

Tamlayan eki: onun, senin, benim

Sözcük Hâlindeki Zamirler	Ek Hâlindeki Zamirler
• Kişi (şahıs) zamiri • Dönüşlülük zamiri • İşaret zamiri • Belgisiz zamir • Soru zamiri	• İyelik zamiri • İlgi zamiri

SÖZCÜK HÂLİNDEKİ ZAMİRLER

a. Şahıs Zamirleri (Kişi Zamirleri): Kişi isimlerinin yerine geçen zamirlerdir.

- "Kim?" sorusuna cevap verir.
- **Ben** **Biz**
- **Sen** **Siz**
- **O** **Onlar**
- İsim hâl eklerini alabilir.
- ben-**i** ben-**e** (bana) ben-**de**
- sen-**i** sen-**e** (sana) sen-**den**

DİKKAT

"Ben" ve "sen" yönelme durum eki aldığında kökte ünlü değişimi olur.

ben + e ⟶ bana, sen + e ⟶ sana

b. Dönüşlülük Zamiri (kendi): Bir cümlede eylemin özne tarafından yapıldığını bildirmeye ve vurgulamaya yarar. Kişi zamirleriyle aynı özelliğe sahip olduğu için bazı kaynaklarda kişi zamiri olarak da kabul edilir.

- kendim kendimiz
- kendin kendiniz
- kendisi kendileri

BUNLARI BİL

İsimler gibi çekimlenir: kendi + m, kendi + si, kendi + miz

İsmin hâl eklerini alabilir: kendi+m+i, kendi + m +e, kendi + m + de, kendi + m + den

BUNLARI BİL

Özneyle birlikte kullanıldığında anlamı pekiştirir.

Bunları ben kendim aldım.

Ayşe kendisi başardı.

(Anlatım bozukluğu değildir.)

c. İşaret Zamirleri: İsimlerin yerini işaret ederek tutar.

- Bu, şu, o, bunlar, şunlar, onlar
- **Bunu** aldım.
- **Şu** hareket etti.
- **O**, eski bir konaktır.
- **Bunlar** güzel.
- **Şunları** al.
- **Onlar** çok tatlı.

BUNLARI BİL

İsim çekim eklerini alabilir:

Burası, şurası, orası, buraları, şuraları, oraları...

USTA İŞİ BİLGİ

"O" sözcüğü şahıs isimlerinin yerini tutarsa **kişi zamiri**, insan dışındaki varlıkların yerini tutarsa **işaret zamiri** olur.

* O, bugün hastaymış. — Kişi zamiri
* O, yeni yapılmış bina. — İşaret zamiri

* O adam çok kötü baktı. — İşaret sıfatı

USTA İŞİ BİLGİ

Sıfatlar, genellikle çekim eki almazlar ama zamirler çekim eki alabilirler.

• Bu adamın söylediklerini duymadım. — İşaret sıfatı

FAKAT! İstisnai durumlar olabilir.

• O adama bunu yapmamalısın. — İşaret zamiri

• Bana böylesi dertlerle gelme! — İşaret sıfatı → **İstisnai olarak ek almıştır.**

/benimhocam

@MajestyPdf

İşaret Sıfatı - İşaret Zamiri Karşılaştırması

	İŞARET SIFATI	İŞARET ZAMİRİ
Bu	**Bu** adamı görmedim.	**Bunu** görmedim.
Şu	**Şu** kediyi getir.	**Şunu** getir.
O	**O** kitabı yırtma!	**Onu** yırtma!
Böyle	**Böyle** adam görmedim.	**Böylesini** görmedim.
Şöyle	**Şöyle** adam istemem!	**Şöylesini** istemem!
Öyle	**Öyle** tatlı yemedim!	**Öylesini** yemedim!

d. Belgisiz Zamirler: İsimlerin yerini belli belirsiz tutan zamirlerdir. Hangi ismin yerine geçtiği tam belli değildir.

- herkes, kimse, birazı, birkaçı, birçoğu, kimi, kimisi, başkası, falan, falanca, bütünü, tamamı, hepsi...
- **Herkes** burada bekledi.
- **Falanca** ablam olur.
- **Kimse** burada değildi.
- **Kimi** çok çalışır.

> - **Bazı** öğrenciler derse gelmedi. → Belgisiz Sıfat
> - **Bazıları** gelmedi. → Belgisiz Zamir

Birkaçı	Bazıları	Hepsi	Birçoğu
Kimileri	Falanca	Kimse	Şey

BUNLARI BİL

İsim çekim eklerini alabilir:

Burası, şurası, orası, buraları, şuraları, oraları...

BUNLARI BİL

İyelik eklerini aldığı nadir durum:

Kim + i + (s) i gelmemiş. (Ek yığılması kabul edilir.)

İyelik eki 3. tekil — İyelik eki 3. tekil

DİKKAT

İsmin hâl eklerini alabilir.

Herkes + i, hepsi + (n)e, falanca + dan

e. Soru Zamirleri: İsimlerin yerini soru yoluyla tutan zamirlerdir. Bu sözcüklerin yerine sorduğu isimler getirilebilir. Yani cevapları isimdir.

- Bize **ne** getirdin? (Elma)
- **Kim** geldi? (Ali)
- **Nerede** oturuyorsun? (İstanbul'da)
- **Kaçı** kazandı? (İkisi)
- **Hangisi** daha güzel? (Kırmızısı)
- **Nereye** gittin? (İstanbul'a)

DİKKAT

İsim durum eklerini, iyelik eklerini alabilir.

Kim + i, kim+ e, kim +de, kim + den, kim + im...

DİKKAT

Soru zamirleri çekim eki alabiliyor. Lakin soru sıfatları çekim eki alamaz.

SORU SIFATI	SORU ZAMİRİ
Kaç adam geldi? **Hangi** adam gelmiş?	**Kaçı** geldi? **Hangisi** gelmiş?

- O (Kişi zamiri), eski bir spor yazarı olduğu için anlatacağı şeyleri (Belgisiz zamir) önce iyice izler. Herkesin (Belgisiz zamir) neler (Soru zamiri) düşündüğüne kendisi (Dönüşlülük zamiri) önceden karar verir.

- Bu (İşaret sıfatı) sebeple hiç kimseyi (Belgisiz zamir) yargılamaz. Biz (Kişi zamiri) de ona (Kişi zamiri) hep saygı duyarız.

- Biri (Belgisiz zamir) dahi onu (Kişi zamiri) bu (İşaret sıfatı) hususta suçlamaz. "Bu (İşaret zamiri), aklına nereden (Soru zamiri) geldi?

- Aklına bunu (İşaret zamiri) kim (Soru zamiri) getirdi?" demez kimse (Belgisiz zamir).

EK HÂLİNDEKİ ZAMİRLER

a. İyelik Zamirleri: İyelik ekleridir. Sözcüğün kaçıncı şahsa ait olduğunu bildirir.

- (benim) kalem-**im** (bizim) kalem-**imiz**
- (senin) kalem-**in** (sizin) kalem-**iniz**
- (onun) kalem-**i** (onların) kalem-**leri**

/benimhocam

@MajestyPdf

b. İlgi Zamiri: Zamir olan **"-ki"** ekidir.

- Onun ayakkabısı eskimiş, benim**ki** hâlâ yeni.
  (ayakkabı)
- Benim arabam siyah, onun**ki** beyaz.
  (araba)

NOT

ÖSYM **ek hâlinde zamir** derse ilgi zamiri ve iyelik zamirini bulacağız. Sadece zamir derse ek hâlindeki zamirleri bulmayacağız!

Dört Tür "ki" Eki Vardır:

1 - SIFAT YAPAN – ki	2 - İLGİ ZAMİRİ OLAN –ki
• İsmin önüne gelir. • "Hangi?" sorusuna cevap verir. • "-ki" biçimindedir.	• İsmin yerini tutar. • "-mki, -nki" şeklindedir.
■ Evde**ki** kedi ■ Mangalda**ki** kül ■ Duvarda**ki** tablo	■ Beni + m**ki** nerede? ■ Serdarı + n**ki** yine çalınmış. ■ Bizim evimiz güzel, Ali'ni+ n**ki** güzel değil.
BİTİŞİK YAZILIR.	BİTİŞİK YAZILIR.

3 - BAĞLAÇ OLAN "ki"	BAĞLAÇ OLDUĞU HÂLDE BİTİŞİK YAZILAN "ki"LER
• Bağlama görevinde kullanılır. ■ Neşeli ol **ki** genç kalasın! ■ Eve geldi **ki** kimse yok. ■ Öyle bağırdı **ki** tüm sokak titredi. AYRI YAZILIR.	(tablo aşağıda)

S	**o**	**m**	**b**	~~**a**~~	**h**	**ç**	~~**e**~~	**m**	**i**
a	y	a	e		â	ü		e	l
n	s	d	l		l	n		ğ	l
k	a	e	**k**		b	**k**		e	a
i	**k**	m	**i**		u	**ü**		r	**k**
	i	**k**			**k**			**k**	**i**
		i			**i**			**i**	

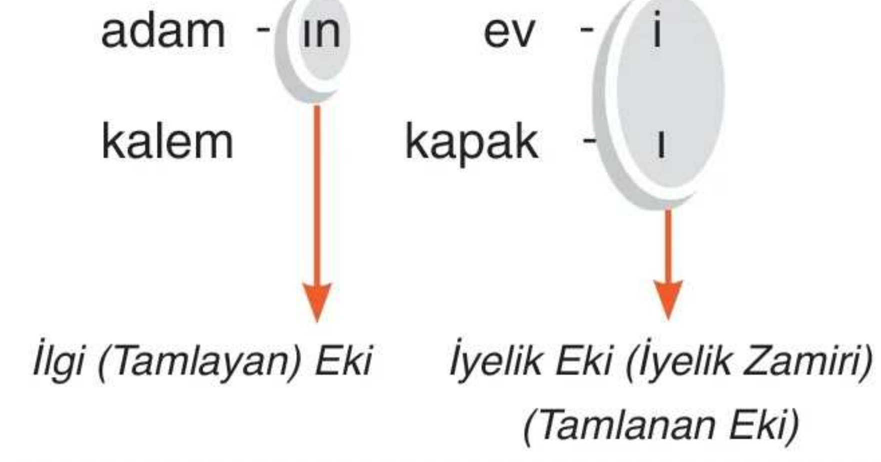
4 - EDAT OLAN "ki"
• Bir cümlenin sonuna getirildiğinde şüphe ve pekiştirme anlatan söz anlamında kullanıldığında ⟶ Acaba gelmez mi **ki?** Bunu bana bırakırlar mı **ki?**
• Yakınma, kınama vb. duyguları anlatmak için cümlenin sonuna getirilen bir söz anlamında kullanıldığında ⟶ Böyle de olmaz **ki!** Sana güvenilmez **ki!**

- "Yazdıklar<u>ım</u> boy<u>umu</u> aştı!" diyenlerden değilim.
  (ım: İyelik zamiri; umu: İyelik zamiri)
- Burada el<u>im</u>den geldiğince iyi eserler vermeye çalıştım.
  (im: İyelik zamiri)
- Nurullah Ataç'ın denemeler<u>i</u> harikaydı ama benim<u>ki</u>ler çok iyi değildi.
  (i: İyelik zamiri; ki: İlgi zamiri)
- Halk sağlığ<u>ı</u> konulu yazılar<u>ım</u> elbette senin<u>ki</u>leri geçecek.
  (ı: İyelik zamiri; ım: İyelik zamiri; ki: İlgi zamiri)

BUNLARI BİL

Belirtili ya da belirtisiz isim tamlaması varsa iyelik zamiri mutlaka vardır.

İlgi (Tamlayan) Eki — *İyelik Eki (İyelik Zamiri) (Tamlanan Eki)*

NOT

Sözcükler, türlerini cümledeki kullanımlarına bağlı olarak kazanırlar. Bir sözcük bazen isim, bazen sıfat, bazen zamir olarak da kullanılabilir.

- <u>Bu</u> <u>adamı</u> severim. (Bu: **İşaret sıfatı**; adamı: **İsim**)
- <u>Bu</u>, çok güzel bir evdi. (Bu: **İşaret zamiri**)

/benimhocam

ETKİNLİK - 3

Koyu yazılmış sözcüklerin türlerini altına yazınız.

1. **Yaşlı**, otobüsü kaçırdı.
2. **Yeşil** elbiseyi giy!
3. **O**, benim eski bir arkadaşım.
4. **O** adam seni tanıyor.
5. **O**, sürekli gıcırdardı.
6. Sokakta**ki** çocuk seni sordu.
7. Bizim**ki**nin ekranı küçük.
8. **Birçok** kişi çalışıyor.

1. Adlaşmış sıfat	2. Niteleme sıfatı	3. Kişi zamiri	4. İşaret sıfatı
5. İşaret zamiri	6. Sıfat yapan "ki"	7. İlgi zamiri olan "ki"	8. Belgisiz sıfat

ETKİNLİK - 4

Seni anlamak sancısı tuttu
Tarih kitabını alıp bir sayfa çevirdim
Kavimler Göçü çıktı önce
Yerimi yurdumu terk edip
Buralara gelişimi anımsadım
Başka bir coğrafyada seni buluşumu
Sonra Roma gibi ikiye bölünüşümü
Bir taraftan seni isteyip
Bir yandan da istemeyişimi
Ve alev alev tükenişimi
…

Yukarıdaki dizelerde bulunan zamirleri türleriyle beraber bulunuz.

ETKİNLİK (CEVAP)

Seni: Kişi zamiri	Buralara: İşaret zamiri
Seni: Kişi zamiri	Seni: Kişi zamiri

ÖRNEK - 1

(I) Orhan Veli Kanık kendisiyle yapılan ve öykülerinin toplandığı "Hoşgör Köftecisi"nde yer alan söyleşide sanat ve edebiyatı birbirinden ayırdığını söyler. (II) Şiiri sanata sokar, öyküyü ise roman ve tiyatroyla birlikte edebiyata. (III) Orhan Veli bunu şöyle açıklar: Fikir sanatta yer alamıyor ama edebiyat fikre dayanıyor. (IV) Bu itibarla edebiyatın halk kitlelerine bir şeyler söylemesi lazım. (V) Bu fikirlerin birkaçına hâkim olup daha da ileriye gitmek istiyorum.

Verilen metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde zamir türünde bir sözcük yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I) kendisi: Dönüşlülük zamiri
II) YOKTUR.
III) bunu: İşaret zamiri
IV) şeyler: Belgisiz zamir
V) birkaçına: Belgisiz zamir

CEVAP: B

/benimhocam

ÖRNEK - 2

Dünyada arasanız da bundan daha küreselini bulamazsınız. Hangi memlekete gitsem yalnız orada oturduğumu sanıyorlar. Küreselim ve bütün insanların dostluk, kardeşlik, barış içinde sevgi ve saygıyla yaşamasını, yardımlaşmasını ben istiyorum.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Kişi zamiri
B) Soru sıfatı
C) İşaret zamiri
D) Belgisiz zamir
E) Belgisiz sıfat

ÇÖZÜM:

ben → Kişi zamiri
hangi → Soru sıfatı ⟶ (hangi memleket) — memleket: isim
orada, bundan → İşaret zamiri
bütün → belgisiz sıfat ⟶ (bütün insanların) — insanların: isim

- Görüldüğü gibi belgisiz zamir yoktur.

CEVAP: D

@MajestyPdf

ÖRNEK - 3

(I) Hiç kimse yalancı veya sahtekâr olmak istemez. (II) Fakat başkalarıyla iletişimimizde, içimizden geçenleri olduğu gibi açıkça söylersek iç dünyamızın reddedilme tehlikesini de göze almışız demektir. (III) Herkes, her yerde ve her zaman bunu risk olarak görür ve asla göze alamaz. (IV) Bu yüzden maskelerimizin arkasına saklanırız ve sığınıp burada bir korunma refleksi gösteririz. (V) Bunu o kadar sık yaparız ki bu göstermelik davranışımız bizim artık ikinci doğamız olur.

Bu parçadaki numaralanmış cümleler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlede belgisiz zamir vardır.

B) II numaralı cümlede belgisiz zamir ve iyelik zamiri vardır.

C) III numaralı cümlede belgisiz zamir ve belgisiz sıfat vardır.

D) IV numaralı cümlede işaret zamiri yoktur.

E) V numaralı cümlede işaret zamiri ve kişi zamiri vardır.

ÇÖZÜM:

I. hiç kimse → Belgisiz zamir

II. başkalarıyla → Belgisiz zamir, iç - imiz, iletişim - imiz, dünya mız

İyelik zamiri

III. herkes → Belgisiz zamir, her yer

Belgisiz sıfat

IV. İşaret zamiri vardır: (**burada**) bu yüzden

İşaret sıfatıdır. Çünkü önünde isim vardır.

V. bunu → İşaret zamiri, bizim → Kişi zamiri

CEVAP: D

ÖRNEK - 4

Bizim (I) metinlerimiz de hepsinden (II) daha edebîydi oysaki. Kimileri (III) bunu (IV) anlatmakta zorlansa da kendimi (V) şanslı hissediyorum.

Bu parçadaki numaralanmış cümleler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I → Kişi zamiri

B) II → Belgisiz zamir

C) III → Belgisiz zamir

D) IV → Kişi zamiri

E) V → Dönüşlülük zamiri

ÇÖZÜM:

- Bunu → İşaret zamiridir.

CEVAP: D

ÖRNEK - 5

Kadir Öğretmen tahtaya bir cümle yazar:

"Ali'ninkileri çözüp kimseye bunu şu şekilde yaptım ya da sınavın için yaptım diyemezsin."

Öğrencilerden bu cümledeki zamirleri bulmalarını ve zamir türlerini söylemelerini ister.

Öğrenciler hangi sözcüğün, hangi zamir türüne ait olduğunu söyler:

Semih: "Kimseye" sözcüğü belgisiz zamirdir.

Necati: "Bunu" sözcüğü işaret zamiridir.

Halis: "Ali'ninkileri" sözcüğünde ilgi zamiri vardır.

Recai: "Sınavın" sözcüğünde iyelik zamiri vardır.

Mutlu: "Şu" sözcüğü işaret zamiridir.

Bu etkinlikte yanlış cevap veren öğrenci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Semih

B) Necati

C) Halis

D) Recai

E) Mutlu

ÇÖZÜM:

- "Mutlu yanlış cevap vermiştir. "Şu" sözcüğü **işaret sıfatıdır.**
- Önünde isim vardır: şu şekilde

İŞARET SIFATI

CEVAP: E

/benimhocam

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 1

Meslek gruplarının bazıları (I) üyelerinin davranışlarından sorumlu tutulur. Anneliğin de kimi açılardan bir meslek grubu sayılmasına rağmen onlardan birinin (II) kötü davranışı diğerlerine (III) duyulan saygıyı pek etkilemez. Ancak iyi örgütlenmiş meslek gruplarının üyeleri, insanların gözünde birbirleriyle (IV) öyle özdeşleşmiştir ki mesleği icra eden birinin tutumu tüm (V) meslektaşların itibarını etkiler.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi zamir değildir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

E) V

2019 - TYT

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 2

Teorik kitaplar, çoğu (I) okurun gözünü korkuttuğu için "kötülüğüyle nam salmış metinler" olarak bilinir. Sadece nahif okur için değil kimi (II) araştırmacılar için de durum budur (III). Peki böyle (IV) kötü şöhretin sebebi ne (V) olabilir?

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangileri zamirdir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

2022 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 4

Dört yaşında olduğunuzu ve birinin size şunu teklif ettiğini düşünün: Eğer yapmakta olduğum görevi bitirmemi beklersen iki lokum alabilirsin. O zamana kadar bekleyemezsen hemen şimdi ama sadece bir tane alabilirsin. Çocuğun hangi tercihte bulunduğu, onun kendi yaşamında izleyeceği yol hakkında sizce de bir fikir vermez mi?

Bu parçada aşağıdaki sözcük türlerinden hangisi yoktur?

A) Belgisiz zamir
B) Kişi zamiri
C) Soru zamiri
D) İşaret zamiri
E) Dönüşlülük zamiri

2020 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 3

Kimi anılar derin bir iz bırakır bellekte. Yıl 1952. İlkbaharın sonları. Ben o zamanlar fakültede son sınıf öğrencisiyim. Salâh Birsel'in *Şiirin İlkeleri* kitabı yeni yayımlanmış. Bir solukta okuduğum kitabın yazarıyla yolda karşılaşmak beni ne çok heyecanlandırmıştı!

Bu parçada aşağıdaki sözcük türlerinden hangisi yoktur?

A) Belgisiz sıfat
B) İşaret sıfatı
C) Niteleme sıfatı
D) Kişi zamiri
E) Belgisiz zamir

2019 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 5

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı, diğerlerinden farklı türde bir sözcükle sağlanmıştır?

A) Sabahın bu saatinde kapıyı çalan kim?
B) Hangi öğrenciydi soruların cevabını soran?
C) Neydi onun deminden beri sizden öğrenmek istediği?
D) Kimden haber bekliyormuş değerli dostum?
E) İçinizden kime vereyim bu zor görevi?

2020 - MSÜ

/benimhocam

@MajestyPdf

1. Toplum yapısının karmaşıklaşmasına ve okul sisteminin kurumlaşmasına koşut olarak eğitim etkinliğinin etkisi herkes (I) için azalır. Eğitimin özgün bir çevrede yoğunlaşması ve birkaç (II) zümre içinde etkili olması istenmeyen bir sonuçtur. Her (III) şeyin doğru ilerlediği bir çevrede eğitim de elbette doğru yoldan şaşmayacaktır. Tüm (IV) insanlık da bizimle fikir birliğindedir eminim. Biraz (V) akıl gerek tabii ki hepimize.

Yukarıdaki altı çizili kelimelerden hangisi tür bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İşaret zamirleri çoğunlukla bir ismin yerini tutar. Ama bazen de bir cümlenin, bir olayın ya da bir durumun yerini de tutabilir.

Aşağıdakilerden hangisinde yukarıda anlatılan durum örneklenmiştir?

A) Her gün önümde bir kalem görüyorum, bunları masadan kaldıralım artık.
B) Okul koridorunda yüksek sesle konuşmayın, buna dikkat ediniz.
C) Öyle güzel bir filmdi ki hiç böylesini izlememiştim.
D) Kimseye bunu şikâyet etmedim, ekmeğinden olmasını hiç ama hiç istemedim.
E) Onların size gelmeyeceğini biz de bilmiyorduk.

3. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde soru anlamı farklı türde bir sözcükle sağlanmıştır?

A) Bizim yarın burada olacağımızı kimden öğrendiklerini duydun mu?
B) Pikniğe kimler katılacak yarın sabah?
C) Önümüzdeki ay nereye gitmeliyiz?
D) Sen ne çorbası içmek istersin?
E) Olanları kimden öğrenmiştin?

/benimhocam

4. Kadir Öğretmen, sınıfta bir etkinlik başlatır. Herkes ikili gruplar oluşturacak ve "kimi" sözcüğünü aynı türlerde cümlede kullanacaktır. Örneğin Pakize ve Kemal aynı gruptaysa "kimi" sözcüğünü "sıfat" olarak kullanacaktır.

Buna göre gruplar şöyle oluşturulur:

I. Pakize - Kemal
II. Şeyda - Recep
III. Nuriye - Nuri
IV. Eylül - Berkay
V. Ece - Ege

Öğrenciler cümle örneklerini verirler:

I. **Pakize:** Kimi aradığını duydun mu?
Kemal: Sen bana kimi soruyorsun ki?
II. **Şeyda:** Kimi kürek çeker, kimi midye çıkarır.
Recep: Bu dünyada kimi mutlu kimi mutsuz…
III. **Nuriye:** Kimi insanlara taviz vermemek gerekir.
Nuri: Ayça'nın kimi kızdırdığını duydun mu?
IV. **Eylül:** Kimi kitaplarını denize atmış.
Berkay: Kimi dostlarımı paketleyip rafa kaldırdım.
V. **Ece:** Kimi seni sevmez beni sever kimi beni sevmez seni sever.
Ege: Adamın kimi patatesini çalmış kimi domatesini çalmış.

Hangi gruptaki öğrenciler yanlış cümle örneği vermiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Gözleri sanki bir hayattı
İlgimi belki de böyle çekmişti
Sevincin çığlığı oldu o dakika
Kimseden kıskanmadım desem yalandır

Yukarıdaki dizelerde kaç tane ek hâlinde zamir kullanılmıştır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

@MajestyPdf

6. Öğretmen sınıfta küme oluşturur. Öğrencilerinden de kümelere birer başkan seçmelerini ister. Buna göre, kümeler başkanlarını seçer. Her başkan kümesi adına bir zamir türü belirler.

Buna göre kümeler ve belirlenen zamir türleri:

Kertenkele kümesi	İlgi zamiri
Tırtıl kümesi	İyelik zamiri
Civciv kümesi	Soru zamiri
Tarantula kümesi	Dönüşlülük zamiri
Hindi kümesi	İşaret zamiri

Kümelerin verdiği örnekler:

Kertenkele kümesi	Adamın yeni aldığı arabasının borcu bitti ama bilgisayarınınki bitmedi.
Tırtıl kümesi	Kimse Ahmet'in sesini duyamazdı artık bu köhne kentte.
Civciv kümesi	Kimseye hangi arabayı beğendiğini sormam ki!
Tarantula kümesi	Adam daha kendi sesini duyamadı ki benimkini duysun.
Hindi kümesi	Kimse bunlara gereğinden fazla değer vermeyecekti ama olan oldu.

Buna göre, hangi küme yanlış örnek vermiştir?

A) Kertenkele B) Tırtıl C) Civciv D) Tarantula E) Hindi

7. **Aşağıdaki dizelerden hangisinde sözcük hâlinde zamir kullanılmamıştır?**

A) Canlar adamışız, her karışına
Bizlere hak olan yurt evladıyız.
Yıllar akıp gider yazdan kışına,
Dünyada tek olan yurt evladıyız.

B) Ayrıldım sıladan geldim askere,
Kışlalar benden nöbet bekliyor.
Şanlı bayrağımı bırakmam yere.
Çünkü vatan bizden hizmet bekliyor.

C) Hazır ol vaktine Nemçe Kralı,
Yer götürmez asker ile geliyor.
Patriklerin inmiş tahttan diyorlar,
Bir halife gelmiş o da geliyor.

D) Gecenin gündüzünü,
Görmeden gidiyorum.
Ne beis var diyorum;
O günün seherinde
Senin ince yüzünü
Görüyor gibiyim ya…

E) Ey genç gecelerinde
Beşiğimi bekleyen,
Ediyorum emanet
Söyle Hacer'e,
Hacer'in gönülcüğü dilerse

/benimhocam

@MajestyPdf

İSİM TAMLAMALARI
(AD TAMLAMASI / TAKIMI)

TAMLAYAN	TAMLAYAN EKİ (İLGİ EKİ)	TAMLANAN	TAMLANAN EKİ (İYELİK EKİ)
kapı	+ (n)ın	kol	+ u

→ Tamlayan da tamlanan da isim veya zamir olmalıdır.

a. Belirtili İsim Tamlaması: Tamlayanın da tamlananın da ek aldığı tamlama türüdür.

- **bahçe + (n) in** → Tamlayan (ilgi) eki; **kapı + (s) ı** → Tamlanan (iyelik) eki
- dolabın kapağı, arabanın boyası, onun dedesi, ağaçlardan ikisi
- Derdi bitmez bu dağların (dağlar + ın derd + i)

b. Belirtisiz İsim Tamlaması: Tamlayan ek almaz, tamlanan ek alır.

- **el** — Tamlayan; **iş + i** — Tamlanan (iyelik) eki, Tamlanan
- ışık hız-ı, aşk roman-ı, cep telefon-u
- ev eşya-(s)ı

c. Zincirleme İsim Tamlaması: En az üç isimden oluşur.

- edebiyat kitabının kapağı
- kalemin kapağının rengi
- İki adet isim tamlamasının iç içe geçmiş hâlidir diye özetleyebiliriz.
- limon çiçeğinin kokusu
- adamın evinin geçimi

İSİM TAMLAMALARINDA DİKKAT EDECEKLER TABLOSU

1.	Tamlayan ya da tamlanan zamir olabilir.	**Tamlayan zamir olabilir:** – **Ben+im** ev+ im **Tamlanan zamir olabilir:** – Evler + in **birkaç + ı** **Tamlayan da tamlanan da zamir olabilir:** – **Bunlar + ın birkaç + ı**
2.	Tamlayanın zamir olduğu hâllerde tamlayan düşebilir.	Tamlayanı düşmüş isim tamlaması – **Kitapların** buradaydı. **Senin kitapların** buradaydı.
3.	Tamlanan eki düşebilir.	Ben + im kitab + **ım** her soruya cevap verir. Ben + im kitap her soruya cevap verir.
4.	Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ile tamlanan yer değiştirebilir.	– Kırılmıştı **mandalı kapının.** – Kapının mandalı Tamlayan: Kapının Tamlanan: Mandalı
5.	Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasına sözcük ya da sözcükler girebilir.	– **Adamın** yıllardır devam eden **başarıları** herkesi sevindirdi. Tamlayan: Adamın Tamlanan: Başarıları
6.	Birden fazla tamlayan, bir tamlanana bağlanabilir.	– **Adamın** ve **karısının parası** Tamlayan: Adamın, karısının Tamlanan: Parası
7.	Bir tamlayan, birden fazla tamlanana bağlanabilir.	– **Sınıfın nöbetçisi** ve **başkanı** Tamlayan: Sınıfın Tamlanan: Nöbetçisi, başkanı
8.	Tamlayan eki "-ın /-nın" yerine "-dan /-den" kullanılabilir.	– Adamlar + ın birkaç +ı – Adamlar + **dan** birkaç +ı
9.	İsim tamlamasının tamlayanı cümle şeklinde olabilir.	– **"Seni çok seviyorum." sözü** bana çok iyi geldi. Tamlayan: Seni çok seviyorum Tamlanan: Sözü
10.	Belirtili ve belirtisiz isim tamlamaları cümlede sıfat ya da zarf görevinde kullanılabilir.	SIFAT kül rengi (B'siz isim tam.) bulut kış akşamı (B'siz isim tam.) geldim. ZARF
11.	İsim - fiiller, tamlayan ya da tamlanan olabilir.	oku - (y) - uş - unun ahengi İSİM - FİİL (Tamlayan) (Tamlanan)
12.	Adlaşmış sıfatlar, tamlayan ya da tamlanan olabilir.	gidenin derdi ADLAŞMIŞ SIFAT (Tamlayan) (Tamlanan)

/benimhocam

@MajestyPdf

ÖRNEK - 1

(I) Bir meyhane sohbetinden ayrılan Behram Ağa, evine giderken güzel bir kadını onu içeriye davet etmek ister. (II) Behram Ağa, tereddüt edince kadın onu tehdit eder: (III) Ben, ayağıma kadar gelen kısmeti tepecek avanaklardan değilim. (IV) Şu dakikada halk camiden çıkıp kahveye gitmek üzeredir. (V) Avazım çıktığı kadar "Yangın var!.." diye haykırıp âlemi buraya toplarım.

Verilen parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde isim tamlaması vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I) meyhane sohbet + i → Belirtisiz isim tamlaması

CEVAP: A

ÖRNEK - 2

aşk ipek bir karanlıktır
kollayamadığım gecenin bir vaktinde gelen çiçekler için
tenhasında kuşlar uçan
sulara karışıp akmak isterim
kan çölünün ıssız vahalarından
saadet burcuna çıkmak isterim
gitmeliyim buralardan seninle

Verilen dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Zincirleme isim tamlaması vardır.
B) Belirtili isim tamlaması vardır.
C) Belirtisiz isim tamlaması vardır.
D) Sıfat tamlaması vardır.
E) Tamlayanı ortak belirtili isim tamlaması vardır.

ÇÖZÜM:

- **Zincirleme isim tamlaması:** kan çölünün vahaları
- **Belirtili isim tamlaması:** gecenin vakti
- **Belirtisiz isim tamlaması:** saadet burcu
- **Sıfat tamlaması:** ipek bir karanlık

UNUTMA

Tamlayanı ortak belirtili isim tamlaması yoktur.

- adamın derdi ve problemi
  Tamlayan Tamlanan Tamlanan
- Parçada böyle bir örnek yoktur.

CEVAP: E

ÖRNEK - 3

Sanat, hayatın uydusudur (I); onu takip eder ancak hayata istediği biçimi de verir. Sanat eserleri (II) gerçek yaşamı taklit eder ve yönlendirir. Şiirlerin kalıcılığı, sözcüklerin anlam katmanlarının çokluğuna (III), somutlaştırma gücüne (IV) bağlıdır. Özgün imgeler (V), bu şekilde ortaya çıkar.

Bu parçadaki altı çizili tamlamalardan hangisi diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I) Belirtili isim tamlaması
II) Belirtisiz isim tamlaması
III) Zincirleme isim tamlaması
IV) Belirtisiz isim tamlaması
→ *İSİM TAMLAMASI*

V) Sıfat tamlaması → özgün (SIFAT) imgeler (İSİM) → *SIFAT TAMLAMASI*

BAŞKA BİR SENARYO

- Hepsi isim tamlaması olsaydı (altı çizili beş bölüm de) o zaman isim tamlamasının alt dallarına bakardık. Örneğin biri belirtili isim tamlaması, diğerleri belirtisiz isim tamlaması olur. Biz de belirtili isim tamlamasını işaretlerdik.

CEVAP: E

/benimhocam

@MajestyPdf

ÖRNEK - 4

Tarihçi Doç. Dr. Şaduman Halıcı'nın bu kitabı, Çerkez Ethem'i yeni bilgi ve belgelerle aydınlatıyor. Ethem'in bağlantılarını, ilişkilerini ve çelişkilerini ortaya koymaktadır. Ethem'in ve arkadaşlarının hayatını bir de oradan okumayı deneyin. Harp tarihine tamamen hâkim olmak için bu gereklidir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Sıfat tamlaması

B) Tamlayanı ortak belirtili isim tamlaması

C) Tamlananı ortak belirtili isim tamlaması

D) Belirtisiz isim tamlaması

E) Tamlananı adlaşmış sıfat olan isim tamlaması

ÇÖZÜM:

- **Sıfat tamlaması:** yeni (Sıfat) bilgi (İsim) ve belge (İsim)
  (Bir sıfat, birden çok adı nitelemiştir.)

- **Tamlayanı ortak belirtili isim tamlaması:**
  - Ethem'in (Tamlayan) bağlantıları (Tamlanan), ilişkileri (Tamlanan) ve çelişkileri (Tamlanan)

- **Tamlananı ortak belirtili isim tamlaması:**
  - Ethem'in (Tamlayan) ve arkadaşlarının (Tamlayan) hayatı (Tamlanan)

- **Belirtisiz isim tamlaması:** harp (Tamlayan) tarihi (Tamlanan)

- Tamlananı adlaşmış sıfat olan isim tamlaması yoktur.

CEVAP: E

ÇIKMIŞ SORU - 1

Tarihî saat kuleleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun Batılılaşma serüveni (I) ile örtüşüyor. Saat kuleleri (II) o dönemde Anadolu'daki şehirler için özel bir önem taşımış, kent merkezlerinin (III) mihenk taşları olarak kabul görmüştü. Ziya Paşa ve özellikle hükümdarın saatlere merakıyla Anadolu şehirlerinde (IV) artan bu yapıların çoğu (V) ne yazık ki ihmal edilmiş durumda.

Bu parçada numaralanmış isim tamlamalarından hangisi türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 2

Kirli bir sokaktan geçip köşkün merdivenlerini (I) tırmandım. İlk bakışta hepsi birbirine benzeyen kapıların arasında (II) düz tahta kapıyı tanıdım. Çaldığım kapı açıldığında az evvel yaşadığım keşmekeşten (III) eser kalmamıştı. Zevkli döşenmiş bir evin odasında (IV) bulmuştum kendimi. Yemyeşil bahçeden taşan huzur, geniş pencerelerden ayaklarımın dibine (V) doğru uzanıyordu.

Bu parçada numaralanmış tamlamalardan hangisi, türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 3

Bizdeki dolmuş kültürü (I) bir başkadır. Bir yardımlaşma havası, bir aile sıcaklığı... Acaba Paris'te bir dolmuş hattı açılsaydı sefer sırasında (II) şöyle diyaloglar (III) geçer miydi?

– Kaptan, şuradan bir Eyfel alır mısın?

– Bozuk olsun!

– On avro (IV) var bende, kusura bakma (V), bozuver.

ya da

– Kaptan, Louvre'dan geçer mi?

– Yok, aşağıdan bineceksin Louvre'a, heykelin yanından...

Hiç sanmıyorum!

Bu parçada numaralanmış sözlerin hangisi tamlama değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2018 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 4

(I) Emprovize caz yapan müzisyenlerde çok önemli bir yetenek var: Zihnin akış hâlini kullanmak. (II) Trans hâli olarak da bilinen akış, bütünüyle tek aktiviteye odaklandığımız durumlarda beliriyor. (III) Örneğin maratonda koşuyorsanız tüm dikkatiniz vücudunuzun hareketlerine odaklanıyor. (IV) Kas hareketlerinizi, ayaklarınızın yerle temasını hissetmeye başlıyor; benliğin kaybolduğunu gözlemliyorsunuz. (V) Böyle durumlarda odaklanılan beceriler en üst seviyede gerçekleştiriliyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfat tamlaması yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2020 - TYT

/benimhocam

@MajestyPdf

ETKİNLİK - 5

Aşağıdaki cümlelerde yer alan isim tamlamalarını bularak türlerini yazınız.

1. Sanat metinlerinin hoş havası da bizim gönlümüzde bir ateşti.
2. Bu tren yolculuğu, arkadaşlarımdan hiçbirine yaramadı.
3. Konya'nın dost ışıkları varlığımda yeni bir dönemdi.
4. Perdelerle kirişini kaplayayım camların.
5. Dervişin fikri neyse zikri de odur.
6. Sana güveniyorum sözü bana huzur veriyor.
7. Adamın elindeki bu tarihî tiyatrosu da bu iş için yeterliydi.
8. Kimsenin derdini kimse anlamıyor.

ETKİNLİK (CEVAP)

1. Sanat metinlerinin havası: Zincirleme isim tamlaması
   Bizim gönlümüz: Belirtili isim tamlaması (Tamlayanı zamir)
2. Tren yolculuğu: Belirtisiz isim tamlaması
   Arkadaşlarımdan hiçbiri: Belirtili isim tamlaması (Tamlananı zamir)
3. Konya'nın ışıkları: Belirtili isim tamlaması
4. Camların kirişi: Belirtili isim tamlaması (Tamlayanı ile tamlananı yer değiştirmiştir.)
5. Dervişin fikri, zikri: Tamlayanı ortak belirtili isim tamlaması
6. Sana güveniyorum sözü: Tamlayanı cümle olan belirtisiz isim tamlaması
7. Adamın tiyatrosu: Belirtili isim tamlaması
8. Kimsenin derdi: Belirtili isim tamlaması (Tamlayanı zamir)

/benimhocam

ZARFLAR (BELİRTEÇLER)

Genellikle fiilleri, bazen de sıfatları ya da başka zarfları durum, zaman, yer - yön, soru ve miktar yönünden belirten sözcüklerdir.

USTA İŞİ BİLGİ

Zarflar; fiil, fiilimsi, sıfat ve zarfları anlam bakımından etkileyebilir.

Fiil (çalış-)	**Çok** çalışmalısın.
Fiilimsi (çalışan)	**Çok** çalışan kız geldi.
Sıfat (iyi)	**Çok** iyi adam oldun.
Zarf (kötü)	**Çok** kötü görünüyor.

a. Durum Zarfları: Fiilin durumunu, nasıl yapıldığını bildiren sözcüklerdir. Fiillere sorulan **"nasıl"** sorusunun cevabıdır.

Örnek: iyi, kötü, güzel, kötü, mutlaka, çabuk, güzelce, yorgun...

- O **hızlı** konuşurdu.
- Ali **koşarak** yanıma geldi.
- **Sessizce** odaya girdi.
- **Düşe kalka** buralara geldi.
- Beni **sıkıca** kucakladı.
- Dün **güzel** yürüdün.

BUNLARI BİL

Kesinlik zarfları:
mutlaka, kesinlikle, elbet, şüphesiz, kuşkusuz, asla,katiyen, elbette, yüzde yüz...
- Mutlaka gelecek.
- Kesinlikle yaparım.

Olasılık zarfları:
belki, sanırım, galiba, ihtimal, herhâlde...
- Belki seni arar.

Dilek zarfları:
keşke, umarım, inşallah...

Varsayım zarfları:
varsayalım, diyelim, tut ki, diyelim ki...

Yineleme zarfları:
yine, ikide bir…

- Aslında bunlar durum zarfı olsa da kaynaklarda bu adlarla da geçer.

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 1

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz, eylemin nasıl gerçekleştiğini bildirmektedir?

A) Zaman hızla akarken çoğu kez, çevremizdeki güzelliklerin farkına varamıyoruz.

B) Güvercinler yiyecek bulmak için her zaman buraya gelirlerdi.

C) İşinin akşama kadar biteceğini umuyordu ama düşündüğü gibi olmadı.

D) Genleriyle oynanmış tohumların kullanımı hızla yaygınlaşıyor.

E) Biraz sonra, yaklaşık iki saat sürecek maceralı bir yolculuğa çıkacağız.

2016 - YGS

ÇIKMIŞ SORU - 2

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemi yapılış şekli yönünden tamamlayan bir öge vardır?

A) Hiç kıpırdamaksızın, eski ve boyası dökülmüş ahşap bir sandalyede oturuyordu.

B) Eve girer girmez yarınki misafirleri için yapacağı yemeklerin bir listesini hazırladı.

C) Bir tarih kitabında rastladığı büyüleyici motifleri, ördüğü kazağa işlemeye çalışıyordu.

D) Odanın duvarına astığım kahverengi saat dedemden geriye kalan tek hatıraydı.

E) Yoğun bulutların kapladığı gökyüzü, az sonra kopacak bir kıyametin habercisiydi.

2018 - MSÜ

b. Zaman Zarfı: Fiillerin ne zaman yapıldığını bildiren sözcüklerdir. Fiillere sorulan **"ne zaman"** sorusunun cevabıdır.

- Ankara'dan **yarın** döneceklermiş.
- **Bugün** dönecekler.
- **Şimdi** ararım onu.
- **Artık** bizzat dinlenelim.
- **Az önce** seni aramış.
- **Birazdan** buraya gelecek.
- **Güneş batmadan önce** gelecekmiş.

BUNLARI BİL

Anlama dikkat edilmelidir. Bu sözcükler bazen isim görevinde kullanılabilir.

- Dün hava sıcaktı. (Zaman zarfı)
- Dünü dinlenerek geçirdi. (İsim)
- Sabah, en sevdiğim vakittir. (Özne görevinde kullanılarak isim olmuştur.)
- Sabah onu arayacakmışsın. (Zaman zarfı)

c. Yer - Yön Zarfı: Fiilin yöneldiği yeri bildiren zarflardır.

- **"Nere?"** sorusuna cevap verir. EK ALMAZ.
  - **Yukarı** çık.
  - **Aşağı** indi.
  - **Öte** gitsin.
  - **Beri** gel.
  - Masayı **ileri** itti.
  - **Geri** geldi.
  - **İçeri** girin.
  - **Yukarı** getirin.

BUNLARI BİL

Ek almazlar. Ek alırlarsa isim olurlar.

- Yukarıda yaşardı. Aşağıya in.
  İsim İsim

Yer - yön zarflarını yön bildiren sözcüklerle karıştırmamalıyız.

- Sağa gider misin?
  ↓
Zarf DEĞİLDİR.

d. Azlık - Çokluk (Miktar) Zarfları: Miktar bildiren zarflardır. **"Ne kadar"** sorusuna cevap verir.

USTA İŞİ BİLGİ

Sadece fiilin değil; sıfatın, zarfın, adlaşmış sıfatın miktarını da bildirir.

- Onunla çok gülerim. (Fiili derecelendirmiştir.)

- Çok sıkıcı bir romandı. (Sıfatı derecelendirmiştir.)

Miktar Zarfı → Sıfatın derecesini bildirir.

- Dün hiç çalışmadım.
- Biraz yiyelim!
- Fazla konuşma!

USTA İŞİ BİLGİ

Derecelendirme görevi vardır.

1. daha: Üstünlük, çokluk anlamı verir.

- O senden daha yetenekli.
- Daha anlayışlı olabilirsin.

2. en: En üstünü belirtir.

- En sevdiğim arkadaşım Gül'dür.
- Bugünlerde en çok sen yoruldun.

3. çok, pek, fazla, oldukça: Pekiştirme veya aşırılık ifade eder.

/benimhocam

@MajestyPdf

 ÇIKMIŞ SORU - 3

Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcükler tür bakımından aynıdır?

A) Gecenin geç ve yıldızsız bir saatinde gökyüzüne baktı.
Çok geç kalktığını, saate bakınca anladı ne yazık ki.

B) Eski güzel günlerdeki gibi, gece sakin ve huzur vericiydi.
Çocukluk yıllarımda, yalnız gece oynatılan kuklalar vardı.

C) Arabayı koştururken boynundaki ziller güzel şıngırdıyordu atın.
İnan ki senin güzel hatırın olmasa bu işe kesinlikle girişmezdim.

D) Çok beğendiği ve sevdiği hâlde yine de almadı o elbiseyi.
Çalışırken çok zorlansam da emeklerimin karşılığını aldım.

E) Çekmecesindeki deftere ne delice fikirler yazmıştı, kim bilir.
Mesleğini delice seviyor ve kariyer basamaklarını bir bir tırmanıyordu.

2020 - MSÜ

 NOT

Zarflarla sıfatlar birbirine karıştırılır. Sıfatlar isimden önce gelerek isimleri niteler. Zarflar ise eylemi niteler.

- Çok **hızlı** konuşur. (ZARF)
- **Hızlı** adımlarla yürü! (SIFAT)

e. Soru Zarfları: Fiilleri soru yoluyla tamamlayan zarflardır.

- **Ne zaman** geleceksin buraya?
- **Ne kadar** çalıştın ki dün?
- **Neden** getirdin bu kitabı?
- **Ne** ağlarsın?
- **Nasıl** çalışmalıyım?

HER SINAVDA ÇIKAR

- **"Ne" sözcüğü "neden, niçin" anlamında kullanılırsa, ZARF; bir ismin yerini tutarsa ZAMİR OLUR.**
  - **Ne** bakıyorsun bana? (Zarf)
  - **Ne** aldın? (elma) (Zamir)
- "Ne" sözcüğü "hangi" anlamında ismin önüne gelirse SIFAT OLUR.
  - **Ne** yüzle kapıma geldin?

 ÇIKMIŞ SORU - 4

Edebiyat tarihinde pek klasik sorular vardır. "…'nın edebiyatımızdaki yeri ne (I) olmalıdır?" cümlesi, edebiyat sınavlarında daima karşılaşılan sorulardandır. Ancak bununla ne (II) kastedildiği, soranın ne (III) tür bilgiyi ölçmek istediği o kadar da açık değildir. Aynı soruyu Ömer Seyfettin için açıklayıcı biçimde sorarak ne (IV) öğrenilmek istendiğini ortaya koyabiliriz: Ömer Seyfettin olmasaydı Türk edebiyatında ne (V) olmazdı?

Bu parçada numaralanmış "ne" **sözcüklerinden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025 - MSÜ

KAYNAKLARDA DEĞİŞİK İSİMLERDE GEÇEN DİĞER ZARFLAR

Üstünlük zarfı	daha	**Daha** güzel bir gündü.
En üstünlük zarfı	en	**En** güzel kız buradaydı.
Gösterme zarfı	işte	**İşte** burada görmüştüm onu.
Yineleme zarfı	tekrar, yeniden	**Tekrar** aradım onu.
Kesinlik zarfı	elbette, kesinlikle, mutlaka	**Elbette** geliriz onunla.
Olasılık zarfı	galiba, herhâlde	**Galiba** gelmiş buraya.

ZARFLARDA PEKİŞTİRME

Ağır ağır yürüdüm yine bugün.
Yapayalnız gidiyordu yolda.
Yapayalnız adamı özledim.
Ağır ağır kavaklar yüklemiş.
("Adam" ve "kavak" isminin önüne geldiği için **pekiştirme sıfatıdır.)**

ÖRNEKLER:

- Adamı görünce (Zaman zarfı) kadın geri (Yer - yön zarfı) çekildi.
- Geceleyin (Zaman zarfı) koşa koşa (Durum zarfı) yanımıza geldi.
- Oldukça (Miktar zarfı) çalışkan bir çocuktu ama uğramadı bana.
- Böyle (Durum zarfı) düşündüm. İyi (Durum zarfı) kararlaştırdım. Geç (Zaman zarfı) anlaşıldım.

/benimhocam

@MajestyPdf

SORU SIFATI	SORU ZAMİRİ
● İsme soru sorar. ● Cevabı sıfattır. Kaç / Kaçıncı / Kaçar / Ne kadar / Nasıl / Hangi → SORU SIFATI ev? / ev? / ev? / para? / iş? / ev? → İSİM	● Cevabı isim ya da zamirdir. Yerine isim ya da zamir koyabiliriz. Beş / Evde / Eve / Evden / Ali / Ali'yi / Ali'ye / Ali'den → Cevaplar isimdir. Kaç / Nerede / Nereye / Nereden / Kim / Kimi / Kime / Kimden → SORU ZAMİRİ almış? / yatmış? / gitmiş? / geldi? / aldı? / gördü? / kızdı? / kaldı?

SORU ZARFI
● Eyleme / eylemsiye soru sorar. Neden / Niçin / Ne zaman / Ne → SORU ZARFI → Soruların cevabı zarftır. ağladın? / ağladın? / geldin? / bakarsın? → FİİL

ÇIKMIŞ SORU - 5

Vargit çiçeği, yaz bitip de soğuklar yavaşça (I) kapıya dayanınca yayla sakinlerine artık (II) göç etme zilinin çaldığını haber veriyor. Vargitler; ormanlık bölgelerde, mera ve çayırlarda kendiliğinden (III) yetişiyor. İnsan böylesi (IV) zarafetin 1000-3000 metre rakımdaki sert hava koşullarına meydan okuyuşuna şaşırıyor. Tabiata aşkla bağlı biriyseniz onunla kurduğunuz ilişki bu küçük hikâyelerle yeniden (V) canlanıyor.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2018 - MSÜ

ÖRNEK - 1

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı diğerlerinden farklı türde bir sözcükle sağlanmıştır?

A) Onu ne zaman gördüğümü siz mi söylediniz?
B) Neden bu kadar kitabı buraya getirdiniz?
C) Onun bu kadar çalışmasını nasıl sağladınız?
D) Bunu buraya niçin koydunuz?
E) Ne bakıp duruyor ki buraya?

ÇÖZÜM:

A) Onu ne zaman (Durum zarfı) gördüğümü siz mi (Soru edatı) söylediniz?

- Zarf ile edat vardır. Edat varsa soru anlamını **edat** sağlar. Bu, "ne zaman" sözcüğünün zarf olmadığı anlamına gelmez. Ama soru anlamını edat sağlamıştır.

B) Neden ... getirdiniz?
C) Nasıl ... sağladınız?
D) Niçin ... koydunuz?
E) Ne ... bakıp duruyor? → "Neden, niçin" anlamında kullanıldığı için zarftır.

Soru zarfıdır.
Soru anlamını zarf sağlamıştır.

- Fiile sorulan soruya cevap verdiği için zarftır.
- *Neden/Niçin* sözcükleri her zaman zarftır.

CEVAP: A

ÖRNEK - 2

- Aşağı (I) mahalleyi karantinaya almaya ne zaman (II) geleceklermiş?
- Dışarının (III) havası yağmur başlayınca (IV) daha da açılır.
- Adam bu haberi alıp ileri (V) atıldı.

Altı çizili sözcüklerden hangisinin türü yanlış verilmiştir?

A) I numaralı sözcüğün türü sıfattır.
B) II numaralı sözcük soru zarfıdır.
C) III numaralı sözcüğün türü isimdir.
D) IV numaralı sözcük zaman zarfıdır.
E) V numaralı sözcüğün türü isimdir.

ÇÖZÜM:

- V numaralı sözcük yani "ileri" sözcüğü yer - yön zarfıdır.
- Ek almamıştır. Eğer ek alsaydı yani "ileriye, ileriyi, ileride..." olsaydı isim olurdu.

CEVAP: E

/benimhocam

@MajestyPdf

ÖRNEK - 3

Boğazından lıkır lıkır geçen (I)
Şu suyun kıymetini bil

Nedir (II) ki bu mavilik deme
Pencereden görebildiğin kadar (III)
Göğün kıymetini bil

Kıymetini bil çiçek açmış (IV) bademin
Güneşli adanın çamurlu sokağın

Beyazın siyahın yeşilin

Pembenin kıymetini (V) bil

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüğün hangisi belirteçtir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I) lıkır lıkır (Durum zarfı) geçen (Fiilimsi) — nasıl?
II) nedir → Soru zamiri
III) kadar → Edat
IV) çiçek (isim) açmış (fiil) (badem) → Sıfat (Sıfat-fiil) — Sıfat
V) kıymetini — isim

CEVAP: A

ÖRNEK - 4

"Ne" sözcüğü cümlede soru sıfatı, soru zamiri ve soru zarfı olabilir. "Hangi" anlamında kullanılırsa soru sıfatı, "yerine isim getirebilirsek ve cevabı "isim / zamir olursa" soru zamiri, "neden, niçin" anlamında kullanılırsa soru zarfı olur. **Açıklamaya göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ne" sözcüğü soru zarfı olarak kullanılmıştır?**

A) Ne getirmiş bu kadar uzak yoldan size?
B) Beni ne tür oyunlarla sınadığını bilmiyorsunuz.
C) Dün ona ne çorbası pişirmiştir?
D) Ne dönüp duruyor bu kuşlar?
E) Size ne yüzle gelmiş ki?

ÇÖZÜM:

- "Ne" sözcüğünün soru zarfı olması için "neden, niçin" anlamında kullanılması gerekir.

D) Ne dönüp duruyor bu kuşlar?
→ Neden, niçin ✓ (Soru zarfı)

A) ne getirmiş?
→ jelibon → Yerine isim geldi. (Soru zamiri)

B) ne tür oyun?
→ hangi anlamında → (Soru sıfatı)

C) ne çorbası?
→ Mercimek/domates → Yerine isim geldi. (Soru zamiri)

E) ne yüzle geldi?
→ hangi anlamında → (Soru sıfatı)

CEVAP: D

ÖRNEK - 5

I. Benimle yavaş konuşarak ne yapmaya çalıştığını anlamadık.
II. Adam dışarı çıktı ve hemen etrafına bakındı.
III. Irmağı gördükten sonra hemen ağaçlı yola sapmalısınız.
IV. Kadını biraz süzdü ve hemen yanına oturdu.
V. Sınavı kazanmak için ne kadar çalışıyorsunuz?

Verilen öncüllerdeki altı çizili sözcükler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümledeki altı çizili sözcük durum zarfıdır.
B) II numaralı cümledeki altı çizili sözcük yer - yön zarfıdır.
C) III numaralı cümledeki altı çizili sözcük grubu zaman zarfıdır.
D) IV numaralı cümledeki altı çizili sözcük durum zarfıdır.
E) V numaralı cümledeki altı çizili sözcük soru zarfıdır.

ÇÖZÜM:

I. yavaş (Durum zarfı) konuşarak (Fiilimsi (zarf-fiil)) — *nasıl?*
II. dışarı (Yer-yön zarfı) çıktı (Fiil) — *nereye?*
III. Irmağı gördükten sonra (Zaman zarfı) ... sapmalısın (Fiil). — *ne zaman?*
IV. biraz (Miktar zarfı) süzdü (Fiil) — *ne kadar?*

Gördüğümüz gibi durum zarfı değildir.

V. ne kadar (Soru zarfı) çalışıyorsunuz? (Fiil) — *Fiile soru sormuştur.*

CEVAP: D

/benimhocam

@MajestyPdf

ETKİNLİK - 6

Aşağıdaki cümlelerde bulunan zarfları bularak türlerini yazınız.

a) Şehirden şimdi gitmem gerekiyor çünkü en güzel haberler beni bekliyor.

b) Bu eseri hiçbir zaman yeterince anlayamazsınız.

c) O da seni bolca övdü ama birkaç güzele de hemen yerdi.

d) Onun daha büyük amacı olamaz çünkü böyle güzel bir aileye sahip.

e) Onun niçin geldiğini anlamadı ki nasıl yaptığını anlasın!

f) Bu yıl boş boş bekledi ama dışarı çıkmak da istemedi.

g) Her yaz seni beklerdi, hafta sonları hayal ederdi, geçen yıl geleceğini tahmin bile etmedi.

h) Çok çalıştığına bir ara yalnız kalıp düşündüğümde karar verdim.

ı) Ne zaman tükenecek bu yollar?

i) Seni beklerken çok çalıştığımdan uyuyakalmışım.

j) Okuldan mezun olduktan sonra pek çalışmadım.

k) Seni sana anlatırken yoruldum bu dönemde görsel olarak.

l) 21. yy.ın başında etkili biçimde anlatıldı, ürkek bir ceylan misali kaçırıldı buradan.

ETKİNLİK (CEVAP)

a) şimdi: Zaman zarfı
en: Miktar zarfı (En üstünlük zarfı)

b) hiçbir zaman: Zaman zarfı
yeterince: Miktar zarfı

c) bolca: Miktar zarfı
hemen: Zaman zarfı

d) daha: Miktar zarfı (Üstünlük zarfı)
böyle: Miktar zarfı

e) niçin: Soru zarfı
nasıl: Soru zarfı

f) Bu yıl: Zaman zarfı
boş boş: Durum zarfı
dışarı: Yer - Yön zarfı

g) her yaz: Zaman Zarfı
hafta sonları: Zaman zarfı
geçen yıl: Zaman zarfı

h) çok: Miktar zarfı (Aşırılık zarfı)
bir ara yalnız kalıp düşündüğümde: Zaman zarfı

ı) ne zaman: Soru zarfı

i) seni beklerken: Zaman zarfı
çok çalıştığımdan: Durum zarfı

j) Okuldan mezun olduktan sonra: Zaman zarfı
pek: Miktar zarfı

k) Seni sana anlatırken: Zaman zarfı
bu dönemde: Zaman zarfı
görsel olarak: Durum zarfı

l) 21. yy.ın başında: Zaman zarfı
etkili biçimde: Durum zarfı
ürkek bir ceylan misali: Durum zarfı

/benimhocam

ETKİNLİK - 7

a) Hiçbiri beni mutlu etmiyordu ama onun mutluluğu mutlu etmeye yetiyordu.
1 2 3

b) Bazılarımız hepimiz içindir. Kendi derdini bile unuttun oysaki.
4 5 6 7

c) Evdeki hesap çarşıya uymaz ama benimki uydu.
8 9

d) Ona ne dediniz? Bütün dertlerini unutup sana her şeyi verdim.
10 11 12 13 14

e) Bir yaştaydık ama bir gece ansızın gitti.
15 16

f) Başkası bilmez bu işleri ama o bilir.
17 18 19

g) O, iyi bir piyanoydu.
20 21 22

h) Kim der ki hangisini alalım?
23 24 25

Yukarıdaki altı çizili sözcüklerin türlerini yazınız.

ETKİNLİK (CEVAP)

1. Belgisiz zamir
2. Kişi zamiri
3. Kişi zamiri
4. Belgisiz zamir
5. Belgisiz zamir
6. Dönüşlülük zamiri
7. İsim
8. Sıfat (Sıfat yapan "ki", işaret sıfatı)
9. Zamir (Kişi zamiri + ilgi zamiri)
10. Soru zamiri
11. Belgisiz sıfat
12. Kişi zamiri
13. Belgisiz sıfat
14. Belgisiz zamir
15. Niteleme sıfatı
16. Belgisiz sıfat
17. Belgisiz zamir
18. İşaret sıfatı
19. Kişi zamiri
20. İşaret zamiri
21. Niteleme sıfatı
22. Belgisiz sıfat
23. Soru zamiri
24. Bağlaç olan "ki"
25. Soru zamiri

@MajestyPdf

1. Fiilleri, fiilimsileri zaman bakımından belirten sözcüklere "zaman zarfı" denir. Ama zaman anlamı veren bu sözcükler bazı durumlarda ek alıp zarf durumunu kaybeder ve "ad" olur.

Aşağıdakilerden hangisinde yukarıdaki paragrafta anlatılan durum örneklenmiştir?

A) Adam yarın sabah seni mutlaka arayacaktır.

B) Yarınları özledim ben yıllarca.

C) Kimseyi beklemedim ben sabah vakti.

D) Seni akşama ararım merak etme.

E) Evden çıkar çıkmaz yanında biterim.

2. Yediği tokadın şiddetiyle hemen oradan kaçtı. Kavuğunu yere atarak aşağı yola doğru ilerledi. Artık her şeyi anlamıştı. Niçin bu vakte kadar anlamamıştı ki! Çok aldatıldı, çok kandırıldı. Ama böylesi ilk defa oldu. Bu düşüncelerle akşam da uyuyamadı.

Yukarıdaki metinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Yer - yön zarfı

B) Soru zarfı

C) Durum zarfı

D) Miktar zarfı

E) Zaman zarfı

3.
I. Çocuğun mezuniyeti daha başlamadı, iki saattir bekliyoruz.
II. Orhan Kemal'den daha başarılı bir hikâye yazarı elbette vardır.
III. O da benden daha sessiz duramaz, boşuna arıyorsun onu.
IV. Kimse ondan daha yakışıklı adam göremez, görmemeli de!
V. Senden başka bu filmi izleyen yok, yoksa daha kötü bir film mi bulamadın!

Yukarıdaki cümlelerde geçen "daha" **sözcüklerinden hangisi diğerlerinden farklı bir zarftır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

/benimhocam

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde zarf türünde bir sözcük kullanılmamıştır?

A) Belki şimdi, sana son
Sözlerimi yazmadan,
Gözlerim kapanacak;
Belki var daha beş on
Dakikalık bir zaman.

B) Ben bir Türk'üm; dinim, cinsim uludur,
Sinem, özüm ateş ile doludur.
İnsan olan vatanının kuludur.

C) Asker görünce ağlardın, sıralar hâlinde giden,
Neler geçerdi bilmezdim hafızandan, hayalinden

D) Bir bayrak dalgalanır göklerde umut umut,
Taçlar devrilir yer yer ve saraylarda sükût

E) Yeter, dinsin yıllardır kanayan yaraların,
Emin ol ki tarihe hükmedeceksin yarın.

@MajestyPdf

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemin anlamını durum yönünden belirleyip sınırlandıran bir sözcük kullanılmıştır?**

A) O da istemezdi yıllar sonra yaşamak ama hayat insanı buraya koşturarak sürükledi.

B) Kimseden çok şey istemedim bu güzel hayatta fakat hep fazlalıkmışım gibiydi.

C) Anlaşılan o ki, kavganın sebebi, arzuhâlcilerden birinin, hemen yanındaki rakibin müşterisine "Benim ilmim onunkinden daha derindir. Okuma yazmayı bana Kahire Müftüsü öğretti." demesiydi.

D) Kendirden yapılan halat, devasa sandığın maddi ve manevi ağırlığına dayanamamış olacak ki koptu ve koskoca sandık zemine düştü.

E) Ellerinde ağ ören Ermeni kadınları Surp Krikor Kilisesi'nin ağır çanını taşıyamıyordu.

6. O; adam doğdu, adam öldü.

Yukarıdaki cümledeki altı çizili sözcükler ile görev bakımından aynı olan bir sözcük aşağıdakilerden hangisinde yoktur?

A) Yokuştan aşağı yavaş yavaş yuvarlanırken içinde yolcu bulunan otobüsü görmez mi?

B) Adamın ikna edilmesine ben de iyice sevindim ve koşarak arabayı kiralamaya gittim.

C) Recai de benim gibi kimseden korkmayan, asla eğilmeyen, cengaver bir delikanlıydı ama sessizce buradan uzaklaştı.

D) Öğrencilerimin soruları hızlı hızlı çözmesi benim ilk tercihim değil, doğru çözmesi ilk tercihimdir.

E) Eczaneden aldığı aseton bile onu mutlu edebilirdi ama o mutlu olmamayı tercih edebilir.

7. İbrahim Dede "Bu mübarek sıfatını hak etmiyorum." dedi.

Nedeni de şu: Bu adam gelerek (I) dergâhımıza yüz sürdü. Bizden de o kadar ileri (II) gitti ki seneler sonra (III) Firavun yerine, onun tersi olan Nuvârif ismiyle dergâhımızın şeyhi oldu. Bu hâliyle dün akşam (IV) hakkın rahmetine erişince o da aşağıyı (V) gözüne kestirdi.

Yukarıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

/benimhocam

@MajestyPdf

EDATLAR (İLGEÇLER)

Tek başına anlamı olmayan, sözcükler arasında anlam ilgisi kuran cümleye anlam katan sözcüklerdir.

- Aslan **gibi** adam geldi.

Gibi: Tek başına anlamı yok lakin cümle içinde "benzetme" anlamı vermiştir.

Bazı edatlar: *ile, gibi, için, kadar, göre, sanki, -e doğru, e değin, -den dolayı, -den ötürü, -den beri, -den sonra…*

- **Edatlar, kendilerinden önceki ve sonraki sözcükler arasında anlam bağlantısı sağlar.**
  - Seni görmek **için** geldi buralara kadar. (Amaç)
  - Bana **göre** bu çocuk okumaz. (Kanaat, fikir)
  - Şeftali kasası **kadar** ilçe zaten. (Benzetme)

- **Edatlar cümleden çıkarılınca anlam bozulur ya da daralır.**
  - Ancak leylek **gibi** seyret, beni hiç dinleme!
  - Ancak leylek seyret, beni hiç dinleme. → ANLAM DEĞİŞMİŞ.

"İLE" EDATI : Araç ilgisi, durum ilgisi vb. kurar.

- Eve araba **ile** geldim. (Araç)
- Civcivler**le** oyun oynarım. (Birliktelik)
- Ona güzellik**le** anlattım. (Durum)

USTA İŞİ BİLGİ

"ile" sözcüğü hem edat hem de bağlaç olarak kullanılır. "ile" sözcüğünün olduğu yere "ve" sözcüğünü koyduğumuzda,

Anlam bozulursa → EDAT

Anlam bozulmazsa → BAĞLAÇ olur.

- Onu sabır**la** bekledim. (Edat)
- Kuddusi'**yle** Pakize'yi severim. (Bağlaç)

"GİBİ" EDATI → Benzetme, karşılaştırma, yaklaşıklık anlamı katar.

- Ali, tilki gibi kurnazdır. (Benzerlik)
- Yağmur yağacak gibi duruyor. (Yaklaşıklık)
- Senin gibi çalışmaz ki o! (Karşılaştırma)

"İÇİN" EDATI → Amaç - sonuç, neden - sonuç ilgisi kurar.

- Onu sınıftan atmak için çalıştı. (Amaç - sonuç)
- Hastalandığı için gelmedi. (Neden - sonuç)
- Ayşe için her şey basit zaten. (Görelik ilgisi)
- Bu kitabı öğrencilerim için yazdım. (Özgülük ilgisi)

"GÖRE" EDATI → Kanaat bildirme, karşılaştırma anlamları katar.

- Anneme göre doktor olmam şart. (Kanaat)
- Ahmet'e göre boyu uzun. (Karşılaştırma)

"KADAR" EDATI → Karşılaştırma, ölçü, aşağı - yukarı, yakınlık anlamı katar.

- Kalem sayın kadar konuş. (Miktar)
- Ahmet kadar cesurdur o da. (Eşitlik ilgisi)
- On kadar öğrenci var. (Aşağı - yukarı)
- Bizim ilçe kadar güzel. (Karşılaştırma)
- Sabaha kadar beklemiş. (Zaman ilgisi)

"DOĞRU" EDATI → Yönelme anlamı katar. **(-e doğru)**

- Okula doğru yürüdü.

USTA İŞİ BİLGİ

"Doğru" **kelimesi cümlede tek başına başka sözcük türleri olarak kullanılabilir.**

- **Doğru** yoldan şaşma! → SIFAT
- Benimle **doğru** konuş! → ZARF
- Bana **doğruları** söyle! → ADLAŞMIŞ SIFAT
- Geometride **doğru** konusunu işledi. → İSİM

"DİYE" EDATI → ("diyerek" anlamı)

- Güneş yakmasın diye oturdum.

NOT

2023 TDK değişikliği ile "diye" sözcüğü edat olmuştur.

"İki yıldır buraya Süleyman diye biri gelmedi.
Edat
Güneş yakmasın diye onun güzel başını
Edat
Gördüm siper olurken iki arkadaşını

"BAŞKA" EDATI → Hariç tutulduğunu bildirir. **(-den başka)**

- Senden başka herkes orada.

"ÜZERE" EDATI → Amacıyla, koşuluyla anlamı verir.

- Eve gitmek üzere yola çıktı.

/benimhocam

@MajestyPdf

"MI" EDATI → Soru edatıdır.

- Çalıştın mı?
- Evde misiniz?

USTA İŞİ BİLGİ

"yalnız, ancak, bir, tek" gibi sözcükler, kullanıldıkları cümlede SADECE anlamı verirse ZARF; FAKAT anlamı verirse BAĞLAÇ olur.

- O adamı şikâyet eden yalnız sen değilsin. (yalnız: Zarf)
- Ben gelirim yalnız o adamı buraya sokmayacaksın. (yalnız: Bağlaç)
- Bu sınıfa ancak on beş öğrenci sığar. (ancak: Zarf)
- Seninle gelirim ancak para vereceksin. (ancak: Bağlaç)
- Bir seni sevdim. Tek sana güvendim. (Bir: Zarf, Tek: Zarf)

DİKKAT

Eskiden "yalnız, ancak" sözcükleri "sadece" anlamında kullanıldığında edattı. 2023 TDK değişikliğiyle artık "zarf" olarak kabul edilir. "Sanki, sadece" sözcükleri de artık "zarf" kabul edilir.

Zaman İlgisi Kuran Bazı Edatlar	
-e dek -e değin -den önce -den sonra -e kadar	Adam gelene **dek** bekledi. Sabaha **değin** bekledi. Sınav**dan önce** gelmiş. Sınav**dan sonra** gidecek.

Benzerlik İlgisi Kuran Bazı Edatlar	
gibi sanki	Çocuk, **sanki** bir cennet kokusudur. Aslan **gibi**sin sen.

Bu edatların dışında kalan Türkçede kullanılan diğer edatlar

-den dolayı	Ayşe'**den dolayı** gelmedi.
-den ötürü	Ayşe'**den ötürü** gelmedi.

- Edatlar, cümlede başka sözcüklerle birleşerek ZARF ya da SIFAT ÖBEĞİ oluşturabilir.

SÖZCÜK	EDAT	SÖZCÜK + EDAT	SIFAT ÖBEĞİ
aslan	gibi	Aslan gibi	**Aslan gibi** çocuk

SÖZCÜK	EDAT	SÖZCÜK + EDAT	ZARF ÖBEĞİ
aslan	gibi	Aslan gibi	Bana **aslan gibi** kükredi.

- **Edatlar, cümlede yüklem olarak dahi kullanılabilir.**

  - Adam yine **tosun gibiydi**. (Yüklem)

PRATİK EDAT TABLOSU

EDAT	CÜMLEDE KULLANIM		VERDİĞİ ANLAM
ile	Araba ile	geldi.	araç
için	Seni görmek için	geldi.	amaç
gibi	Aslan gibi	çalıştı.	benzetme
kadar	Deve kadar	boyu var.	benzetme
-e kadar	Akşama kadar	çalıştı.	zaman
-e karşı	Sabaha karşı	geldi	zaman
-e doğru	Akşama doğru	geldi.	zaman
-e rağmen	Ayşe'ye rağmen	kazandı.	zorluk
-e karşın	Ayşe'ye karşın	kazandı.	zorluk
-e ait	Ayşe'ye ait	kalemim var.	aitlik, sahiplik
-e değin -e dek	Akşama değin Akşama dek	çalıştı. çalıştı.	zaman
-den önce	Senden önce	geldi.	zaman
-den sonra	Senden sonra	geldi.	zaman
-den dolayı	Senden dolayı	kazanamadı.	sebep
-den beri	Akşamdan beri	çalıştı.	zaman
-den ötürü	Senden ötürü	kazanamadı.	sebep
-den başka	Senden başka	kimseyi sevmedi.	hariç tutma
değil	Ahmet değil		olumsuzluk
mi	Geldin mi?		soru
	(Edat grubu/öbeği)		

USTA İŞİ BİLGİ

Edat öbekleri / grupları cümlede sıfat, zarf ya da isim olarak kullanılabilir.

1. Aslan gibi çocuk (İsim) → SIFAT
2. Aslan gibi baktı. (Fiil) → ZARF
3. Aslan gibiydi. (Edat) → İSİM

Edat Grubu / Öbeği

4. Yüz kadar balık (İsim) → SIFAT
5. Akşama kadar çalıştı. (Fiil) → ZARF
6. Deve kadardı. (Edat) → İSİM

Edat Grubu / Öbeği

/benimhocam

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 1

Yüzlerce belki binlerce (I) senelik zeytin ağaçlarının arasında uzanan, çukur, iki yanı (II) böğürtlen ve hayıtlarla örtülü yolda ağır ağır yürüyordum. Arkamdan yükselen güneş, gölgemi araba izlerinin kıvrımları üzerine serip uzaklara kadar (III) götürüyor; deniz (IV) tarafından yüzüme doğru esen hafif (V) fakat serin bahar rüzgârı, kasabadan uzaklaştığımı hatırlatıyordu.

Bu parçada numaralanmış sözcükler tür bakımından gruplandırıldığında hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - MSÜ

BAĞLAÇLAR

- Tek başlarına anlamları yoktur. Edatlar gibi cümleye yeni bir anlam katmaz. Sözcükleri, söz gruplarını ve cümleleri bağlar.

- **Sözcükleri birbirine bağlar.**

Erkut	**ve**	Özlem	dün evlendi.
Erkut	**ile**	Özlem	dün evlendi.
Erkut	**veya**	Özlem	gelsin.
Erkut	**ya da**	Özlem	gelsin.

- **Söz gruplarını birbirine bağlar.**

Adamın defteri	**ve**	kızın kitabı	buradaymış.
Kedilerin sütünü	**ya da**	ineklerin yemini	sen ver!

(İsim tam.) (İsim tam.)

- **Cümleleri birbirine bağlar.**

Çocuk buraya geldi	**ama**	kimse yoktu.
Adamı karısı çok sevdi	**fakat**	adam bundan hiç hoşlanmadı.
Çocukları bahçeye çıkardı	**lakin**	bahçede kimse yoktu.
Erkan'ı görmeye dershaneye geldi	**ancak**	dershane kapalıydı.

- **Tekrarlı bağlaçlar**

İster	evde kal	**ister**	bizimle gel.
Hem	kitabı	**hem**	kalemi vardı.
Ne	adamı getirdi	**ne**	çocuğu getirdi.
Ya	bizimle kal	**ya**	oradan git.
Ha	burada kalmış	**ha**	oraya gitmiş.

/benimhocam

- **Bağlaçlar, cümlede bağımsız bir öge olmaz. Diğer ögelerin içinde kullanılabilir.**
  - **Pakize ile Kuddusi** gelmiş. "Pakize ile Kuddusi" → ÖZNE
    Bağlama grubu

İSİM	BAĞLAÇ	İSİM	BAĞLAMA GRUBU
Kuddusi	ve	Pakize	Kuddusi ve Pakize

- **Bağlaç olan** "ile" **ayrı da yazılabilir bitişik de yazılabilir.**
  - Kuddusi **ile** Pakize geldi.
  - Kuddusi'**yle** Pakize geldi.

"de" bağlacı

Bağlaç olan "de"	Hâl eki olan "de"
Cümleden çıkarılınca anlam bozulmaz. AYRI YAZILIR.	Cümleden çıkarılınca anlam bozulur. BİTİŞİK YAZILIR.
Ayşe **de** gelmiş buraya.	Kalemi okul**da** kalmış.
Buralara gelmiş **de** beni aramamış.	

"ki" bağlacı

- Ayrı yazılır ve bağlama işlevindedir.
- Adamı görmüş **ki** buralardan uzaklaşmış.
- Oraya gittik **ki** kimse kalmamış.

DİKKAT

- **2024 TDK değişikliğiyle müfredata dâhil olmuştur.**

EDAT OLAN "ki"
Bir cümlenin sonuna getirildiğinde şüphe ve pekiştirme anlatan söz anlamında kullanıldığında ⟶ Acaba gelmez mi **ki?** Bunu bana bırakırlar mı **ki?**
Yakınma, kınama vb. duyguları anlatmak için cümlenin sonuna getirilen bir söz anlamında kullanıldığında ⟶ Böyle de olmaz **ki!** Sana güvenilmez **ki!**

BUNLARI BİL

Sıfat ve zamir olan -ki BİTİŞİK yazılır. Daha önce anlatılmıştı.

USTA İŞİ BİLGİ

@MajestyPdf

USTA İŞİ BİLGİ

ÖSYM'nin tüm sınavlarında ayrı yazılan tüm **"ki"**ler bağlaç sayılmasına rağmen TDK, Temmuz 2023 değişikliğinde **"ki"**nin edat da olabileceğini söylemiştir:

- Acaba gelmez mi **ki**? (Şüphe ve pekiştirme anlamı verdiğinde)
- Böyle de olmaz **ki**! (Yakınma, kınama vb. duyguları anlatmak için)

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 2

(I) 1555 yılında Peter Seranno adlı bir gemici Peru açıklarında fırtınaya tutularak batan bir gemiden yüze yüze kumluk bir adaya çıkar. (II) Seranno çok aramasına rağmen adada ne su ne ağaç ne de bitki bulur. (III) Yemek için yalnız kabuklu deniz hayvanları ile kaplumbağalar vardır. (IV) Denize dalarak çakıl taşları çıkarır, bu taşları birbirine vurur, gömleğinden çektiği iplikleri tutuşturarak ateş yakar. (V) Kaplumbağa kabukları ile hindistan cevizi kabuklarını çanak olarak kullanır ve içlerinde yağmur suyu biriktirir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde hem edat hem de bağlaç kullanılmıştır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve V E) III ve V

2025 - MSÜ

ÜNLEMLER

- Sevinme, üzülme, korku, şaşırma, acıma anlamları veren sözcüklerdir.

ANA ÜNLEMLER	BAŞKA SÖZCÜK TÜRLERİNDEN ÜNLEME DÖNÜŞMÜŞ SÖZCÜKLER	İKİLEME VE YANSIMALARDAN ÜNLEME DÖNÜŞMÜŞ SÖZCÜKLER
Ah!	Yazık!	Çat!
Ey!	Vatandaşlar!	Tüh tüh!
Vah!	Tanrım!	
Ya!	Güzel!	
Üf!	Gel!	

- **Sonlarında ünlem işareti kullanılır.**
  - Eyvah!
  - Eyvah, gelmiş!

- **Emirler, sert söylemler de ünlem olur.**
  - Çabuk gel!
  - Yürü!

- **Emir de belirtebilir duygu da belirtebilir.**

ÜNLEM	İSİM	ÜNLEM GRUBU
Ey Of	güzel kız bu dertler	Ey güzel kız! Of bu dertler!

/benimhocam

USTA İŞİ BİLGİ

1. **Normalde isim ya da fiil olan bir sözcük cümlede ünlem olarak kullanılabilir:**
   - Ahmet beni gördü. (Ahmet: İsim) → Ahmet! (Ünlem)
   - Üç kilogram domates yeter bence. (yeter: Fiil) → Yeter! (Ünlem)
2. **Normalde ünlem olan bir sözcük cümlede isim ya da fiil olarak kullanılabilir:**
   - Ah! Vah! (Ünlem Ünlem) → Ahı vahı bırakalım. (İsim)
   - Eyvah. (Ünlem) → Eyvahı bırakalım. (İsim) → Eyvahlanma artık. (Fiil)
   - Ah! Vah! (Ünlem Ünlem) → Adamın ahı gitmiş vahı kalmış. (ahı ... vahı: İsim)

ÖRNEK - 1

(I) Önder Kaya'nın "Yitip Giden İstanbul - Kaybolan Mirasın İzinde" kitabını okurken sahip olduğumuz birçok şeyin elimizden kayıp gittiği duygusunu hüzünle yaşadım. (II) Kaya; İstanbul'un değerini, önemini bilen ve onu korumak için bilgisini, kalemini kullanan bir tarihçi. (III) Onun yazdıkları bizim için büyük ölçüde uyarı mahiyeti de taşıyor. (IV) Mimar Sinan gibi büyük bir ustanın eserleriyle süslediği İstanbul, ne yazık ki yakın zamanda yıkımlara sahne olmuş, pek çok güzelliğini kaybetmiştir. (V) Güzelliğini kaybeden semtlerin başında Aksaray, Ayaspaşa, Tarlabaşı ve Beyoğlu gelir ve bu semtler meselenin vehametini daha da artırmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde edat kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I. hüzünle (hüzün ile) → ile EDAT (Yerine "ve" koyduğumuzda olmuyor.)

II. onu korumak için → için EDAT

III. bizim için → için EDAT

IV. Mimar Sinan gibi → gibi EDAT (Yerine "ve" koyduğumuzda olmuyor.)

V numaralı cümlede edat yoktur.

CEVAP: E

@MajestyPdf

ÖRNEK - 2

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde edat ya da bağlaç yoktur?

A) Türkiye'nin doğal, tarihsel ve kültürel varlıklarını korumak amacıyla 1980 yılında kurulan ÇEKÜL Vakfı, "Kent Çalışmaları" kapsamındaki projeleriyle, kültürel dokunun korunarak geleceğe aktarılmasını amaçlıyor.

B) 25 yıldır Anadolu'da koruma odaklı bir kentsel değişime öncülük eden ÇEKÜL Vakfı, tüm faaliyetlerini; yörenin insanını, mahalleliyi, kentliyi odağa alarak düzenliyor.

C) "Merzifon Projesi" kapsamında yapılan kent bahçesinde özellikle yaz akşamları, mahalle sakinleri yemyeşil ağaçlar arasındaki banklarda oturur, semaverde kaynattıkları tavşan kanı çayı büyük bir keyifle yudumlardı.

D) Kentler bir bütün olarak ele alınıyor; çizilmiş siyasi sınırlar çerçevesinde değil, doğal eşikler ve kültür havzaları düşünülerek inceleniyor.

E) "Bütüncül Koruma", ÇEKÜL için çok önemli bir kavram; doğal mirası kır dokusundan çarşısına, mahallesinden yaşam kültürüne kadar bir bütün olarak ele alıyor.

ÇÖZÜM:

A) amacıyla (amacı ile): İLE (Edat) ve : Bağlaç

projeleriyle (projeleri ile): İLE (Edat)

B) Edat ya da bağlaç YOKTUR.

C) keyifle (keyif ile) İLE (Edat)

D) değil : (Edat) ve : Bağlaç

E) ÇEKÜL için: İÇİN (Edat)

kültürüne kadar: E KADAR (Edat)

CEVAP: B

ÖRNEK - 3

(I) Akşama doğru vapur iskelesine gittim. (II) Daha vapura vakit vardı ve özlemle vapuru bekliyordu. (III) İki çocuğun iskelenin parmaklıklarındaki oyunu bile cambazların raksını aratmıyordu. (IV) Bir adamla minicik bir kız çocuğu balık avlıyordu. (V) İskelenin hiç çırpınmayan, bina gölgeleri düşmüş denizi Monaco Prensi'nin akvaryumu gibi idi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlede edat kullanılmıştır.

B) II numaralı cümlede edat ve bağlaç kullanılmıştır.

C) III numaralı cümlede bağlaç kullanılmıştır.

D) IV numaralı cümlede edat kullanılmıştır.

E) V numaralı cümlede edat kullanılmıştır.

/benimhocam

ÇÖZÜM:

(I) -e doğru → (Edat)

(II) ve → (Bağlaç)

özlemle → ile → (Edat)

(III) bile → (Bağlaç)

(IV) adamla → ile → (Bağlaç) "ile" bağlaçtır. **Edat** değildir. Yerine "ve" koyunca oluyor.

(V) gibi → (Edat)

CEVAP: D

ÖRNEK - 4

Bir balık oluyordu çocuk, hayallerinde. Dağın tepesine çıkıp dedesinin verdiği dürbünle Issık Göl'deki beyaz gemiyi seyrederken yüzgeçleri, kuyruğu, parlak, soğuk ve kaygan bir vücudu olduğunu ama koca kafanın ve yelken kulaklarının değişmediğini hayâl ediyordu.

I. Bağlaç
II. Edat
III. Ünlem

Bu parçada yukarıdaki öncüllerden hangileri vardır?

A) I ve II B) Yalnız I C) Yalnız II D) I, II ve III E) I ve III

ÇÖZÜM:

- dürbünle ... seyrederken → EDAT
  ile — Yerine "ve" koyunca olmadığı için edattır.
- ve , ama → BAĞLAÇ

CEVAP: A

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 3

Tahiti açıklarında, 30 m derinlikte, el değmemiş bir mercan
I
resifi keşfedildi. Mercan resifleri genellikle daha sığ sularla
II
özdeşleştirildiği için söz konusu keşif biraz şaşırtıcı bulundu. 3 km uzunluğa sahip olan doğa harikasının bu derinlikte
III
bulunan en büyük resiflerden biri olduğu bildirildi.
IV

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin türü aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

A) Bağlaç - edat - sıfat - zamir
B) İsim - sıfat - sıfat - zarf
C) Zarf - edat - sıfat - zarf
D) İsim - edat - zarf - zamir
E) Zarf - bağlaç - sıfat - isim

2023 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 4

Azıcık esinti olmasa insanı eritecek kadar sıcak bir İstanbul
I II
gününde şehrimin yağmurlarını özleyerek Tophane-i Amire'deki Büyük Ustalar Sergisi'ne doğru yol alıyorum. Rönesans'ın üç büyüğü Leonardo, Michelangelo ve Raphael... Nasıl olmuş da
III IV
üçü aynı zamanda, aynı coğrafyada yetişmiş?

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin türü aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Zarf	Edat	Sıfat	Zamir
B)	Sıfat	Edat	İsim	Zarf
C)	Sıfat	Zarf	Zamir	Edat
D)	Zarf	Bağlaç	İsim	Sıfat
E)	İsim	Bağlaç	Zamir	Zarf

2019 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 5

Ahmet Hamdi Tanpınar, ilk baskısı 1946'da yayımlanan *Beş Şehir* denemesinin asıl konusunun hayatımızda kaybolan
I
şeylerin ardından duyulan üzüntü ile yeniye karşı beslenen
II
özlem olduğunu söyler. Sadece milletlerin değil bireyin asıl manasını maziyle tanımlayabileceğini düşünen yazara göre mazi, daima vardır. Kendimiz olabilmek için maziyle
III
hesaplaşmaya mecburuz. İşte *Beş Şehir* böyle bir mecburiyetin
IV
sesidir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin türü aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Sıfat - zarf - edat - zarf
B) Sıfat - edat - zarf - sıfat
C) İsim - edat - sıfat - zamir
D) İsim - zarf - zarf - edat
E) Zamir - sıfat - zarf - bağlaç

2022 - TYT

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU - 6

Işık kaynağı olmayan Ay ile Dünya, Güneş ışığıyla aydınlanır.
I
Dünya, Ay'ın gölgesine girdiğinde Güneş tutulması; Ay, Dünya'nın gölgesine girdiği zaman da Ay tutulması gerçekleşir.
II
Tutulma olayını nasıl gördüğümüz ise hangi noktadan
III IV
baktığımıza bağlı olarak değişir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin türü aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Edat	Zarf	Sıfat	Sıfat
B)	Bağlaç	İsim	Zarf	Sıfat
C)	Edat	İsim	Bağlaç	Sıfat
D)	Bağlaç	İsim	Sıfat	İsim
E)	Zarf	Sıfat	Bağlaç	İsim

2021 - MSÜ

@MajestyPdf

1. Edatlar cümle içinde başka söz ve söz gruplarıyla kullanılarak çeşitli anlam ilgileri sağlar. Aşağıdaki cümlelerde de edatlar anlam ilgileri ortaya koymuştur:

I. Tam da Ahmet'e göre bir film olduğunu düşünüyorum çünkü savaş konusu ağır basıyor.
II. Sabaha karşı onun evinin önünden bir araç geçti ve ileride durup etrafı gözetledi.
III. Misafirler de bizim eve doğru gelince korkmuş ve hemen içeri kaçmış.
IV. Öğrencilerimle pikniğe gitmek benim için bir zevktir.

Yukarıdaki cümlelerde edatların kurduğu anlam ilgileri aşağıdaki seçeneklerle eşleştirildiğinde hangi anlam ilgisi dışarıda kalır?

A) Birliktelik B) Zaman C) Benzetme
D) Yönelme, yer E) Uygun, elverişli

2. (I) Herkes gibi ben de çok şey yaşadım. (II) Hayatımda bu olaydan ötürü derin izler bıraktım. (III) Hep bu düşüncelerle içim içimi yedi ama kimseye derdimi açamadım, belki de yanlışım buydu. (IV) Benim onlardan başka bir sığınağım yoktu, belki de o sebepten dolayı buna katlandım. (V) Artık kimse beni üzemez fakat yine kandırılabilme ihtimalim var.

Yukarıdaki paragrafta kaç numaralı cümlede edat (ilgeç) kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Zeki ve çalışkan bir insandı lakin kimsede hata görmeye tahammül edemezdi. Bu bir sorundu ama bu sorunu yalnız o çözebilirdi. Adamın ve karısının bu dertlerini anlayabilecek bir insan evladı daha doğmadı mı?

Yukarıdaki paragraf için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İlk cümlede iki adet bağlaç kullanılmıştır.
B) Bir bağlaç, isim tamlamasının tamlayanlarını bağlamıştır.
C) Son cümlede edat ve bağlaç kullanılmıştır.
D) Soru edatı kullanılmıştır.
E) İkinci cümlede iki adet bağlaç kullanılmıştır.

4. "Bu saatten sonra kimsenin ahını vahını çekemem."

Yukarıdaki cümlede "ah vah" gibi ünlem görevinde kullanılabilecek sözcükler ünlem görevlerini yitirerek isim (ad) görevinde kullanılmıştır.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde yukarıdaki cümlede anlatılana benzer bir durum gerçekleşmiştir?

A) Akrabalarının bu eyvahları beni hayattan bezdirdi.
B) Komşu! Dediklerimi anladın mı?
C) Öff! Yine mi dediklerimi yapmadın?
D) Yazık! Çok para harcamışım oysaki!
E) Ayol! Çok sevindim.

5. I. Ne seni terk ettim ne sana bağlandım.
II. Çok çalışmalısın yoksa bu sınavı kazanamayacaksın.
III. Kitap insanlara yepyeni bir dünya sunar fakat sinemayla oyun anlık zevk yaşatır.
IV. Adamı terk etmeyeceğine dair söz vermiş oysa ertesi gün bırakmış gitmiş.
V. O adamdan bu kadarını beklemiyordum, beni çok yanılttı.

Yukarıdaki cümlelerden hangisinde bağlaç örneği yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

/benimhocam

@MajestyPdf

6. I. Okulda hep yalnız gezerdi, kimseyi sevmezdi.
II. Adamı burada beklerim yalnız çok paranı alırım.
III. O da yalnız insanlara dayanamaz, bir yalnız insan görünce yüreği burkulur.
IV. Yalnızlığın sıkıntısını bir ben bilirim bir de o bilir.
V. O adamı yalnız ben çözdüm, kaç yıl geçti hâlâ kimse çözemedi.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerde "yalnız" sözcüğü değişik sözcük türlerinde kullanılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinde yapılan eşleştirme yanlıştır?

A) I - Durum zarfı
B) II - Bağlaç
C) III - Sıfat
D) IV - Ad
E) V - Bağlaç

7. Dün gece dahi beni aradı ve kimse için iyilik yapmayacağını söyledi. Boyu kadar çocuğu var, dedi ve kızarak içeri girdi.

Yukarıdaki altı çizili sözcüklerin türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangileridir?

A) Bağlaç - Edat - Edat
B) Edat - Bağlaç - Zarf
C) Bağlaç - Zarf - Zarf
D) Bağlaç - Edat - Zarf
E) Edat - Edat - Zarf

ETKİNLİK - 8

Aşağıdaki cümlelerde numaralanmış sözcüklerin türlerini yazınız.

1. Seni sevdiği için (1) yanıma gelmesiyle (2) yanımdan gitmesi bir oldu.

2. Onu ya da (3) başka birini burada gördü, hatta (4) kimseye selam bile (5) vermedi. Kimseye de (6) eyvallahım yoktur benim.

3. Bu çok gerekli mi (7)? Senden başka (8) kimseye saygı duymaz.

4. Sana karşı (9) bir yanlışım olmadı. Senden başka (10) kimseyi de (11) sevemedim. Eyvah (12), bu da (13) mı (14) yanlış oldu?

5. Bir kalem kadar (15) yaprak istemedim ondan. Oysa (16) çok sevmiştim.

/benimhocam

ETKİNLİK (CEVAP)

1. Edat	8. Edat	14. Edat
2. Bağlaç	9. Edat	15. Edat
3. Bağlaç	10. Edat	16. Bağlaç
4. Bağlaç	11. Bağlaç	
5. Bağlaç	12. Ünlem	
6. Bağlaç	13. Bağlaç	
7. Edat		

@MajestyPdf

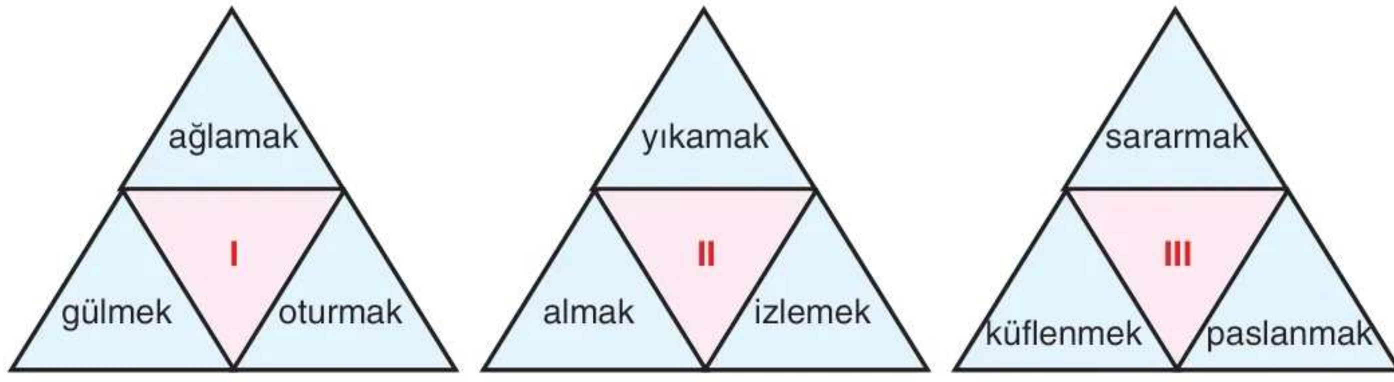
FİİL (EYLEM)

- Bir iş, oluş ve hareket bildiren sözcüklerdir.

Hareket Anlamına Göre Fiiller

İŞ - KILIŞ BİLDİRENLER	DURUM BİLDİRENLER	OLUŞ BİLDİRENLER
Nesne almış ya da alabilecek fiillerdir. "Neyi? Kimi?" sorularına cevap verir.	Nesne almamış ya da alamayacak fiillerdir. "Neyi? Kimi?" sorularına cevap vermez.	Doğada kendi irademiz dışında gelişen fiillerdir.
Adamı **üzdü**. Herkesi çok **sever**.	Sürekli **güldü**. Sürekli **yürüdü**.	Saçı **uzamış**. Gökyüzü **gürledi**. Tabiat **yeşerdi**. Elmalar **kızardı**.

ÖRNEK - 1

Bu şekillerde numaralanmış yerlere getirebileceğimiz kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Durum	Kılış	Oluş
B)	Durum	Oluş	Kılış
C)	Kılış	Oluş	Durum
D)	Kılış	Durum	Oluş
E)	Oluş	Kılış	Durum

ÇÖZÜM:

I. Durum: Başına "onu" koyduk, OLMADI.
II. İş / kılış: Başına "onu" koyduk, OLDU.
III. Oluş: Tabiatta kendiliğinden oluyor.

USTA İŞİ BİLGİ

- Önce "oluşu" bulalım. Sonra "kılış" mı "durum" mu karar verelim. Önce "oluş" u bulmazsak hata yaparız.

CEVAP: A

Çekimli Fiil: Herhangi bir kip ekiyle çekimlenmiş fiildir.

Çekimli Fiil Kullanımı

Fiil kökü / gövdesi	Kip eki	Kişi (Şahıs) eki
Gel-	-di	-m
Oyalan-	-mış	-sın

ÖRNEK - 2

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi çekimli eylem değildir?

A) Adamı dün gece gibi bugün de özlemle bekledi.
B) Tam da kazanmanın zamanıdır.
C) Kimseyi bu durakta görmek istemiyordu.
D) Bu kalemi daha dün gece almıştım.
E) Adamı burada iki kişi görmüştü.

ÇÖZÜM:

A)	bekle	- di
C)	isteme	- yor
D)	al	- mış
E)	gör	- müş

Çekimli eylem

B) kazanmanın zamanıdır.
- *İSİM TAMLAMASIDIR.*
Çekimli eylem değildir.

CEVAP: B

KİŞİ (ŞAHIS) EKLERİ

- Fiilleri (eylemleri) kimin yaptığını bildirir.

BEN	1. TEKİL	Kal – dı – **m** Kal –mış – **ım** Kal – a – **yım**
SEN	2. TEKİL	Kal – dı – **n** Kal – mış – **sın** Kal – a – **sın**
O	3. TEKİL	Kal – dı – **Ø** Kal – mış – **Ø** Kal –a – **Ø**
BİZ	1. ÇOĞUL	Kal – dı – **k** Kal – mış – **ız** Kal – a – **lım**
SİZ	2. ÇOĞUL	Kal –dı – **nız** Kal – mış – **sınız** Kal – a – **sınız**
ONLAR	3. ÇOĞUL	Kal – dı – **lar** Kal – mış – **lar** Kal – a – **lar**

/benimhocam

@MajestyPdf

HABER KİPLERİ

a. Görülen (Bilinen - Belirli) Geçmiş Zaman: -di

Fiil	Görülen Geçmiş Zaman Eki	Kişi Eki
Al -	-dı	-m
Gör-	-dü	-n
Bil-	-di	-Ø
Sor-	-du	-k
Tart-	-tı	-nız
Küs-	-tü	-ler
OLUMSUZLUK: -MA : al – **ma** – dı – m		

b. Duyulan (Öğrenilen) Geçmiş Zaman: -miş

Fiil	Duyulan Geçmiş Zaman Eki	Kişi Eki
Al -	-mış	-ım
Gör-	-müş	-sün
Bil-	-miş	-Ø
Sor-	-muş	-uz
Tart-	-mış	-sınız
Küs-	-müş	-ler
OLUMSUZLUK: -MA : al – **ma** – mış – ım		

c. Şimdiki Zaman: -yor /-makta

Fiil	Şimdiki Zaman Eki	Kişi Eki
Al -	-(ı)yor	-um
Gör-	-(ü)yor	-sun
Bil-	-(i)yor	-Ø
Sor-	-(u)yor	-uz
Tart-	-(ı)yor	-sunuz
Küs-	-(ü)yor	-lar
-makta: gel – **mekte** –yim **OLUMSUZLUK:** al – **MI** – YOR –sun **Ünlü daralması:** -ma > -mı		

d. Gelecek Zaman: -ecek

Fiil	Gelecek Zaman Eki	Kişi Eki
Al -	-acak	-ım
Gör-	-ecek	-sin
Bil-	-ecek	-Ø
Sor-	-acak	-ız
Tart-	-acak	-sınız
Küs-	-ecek	-ler
Ünsüz yumuşaması: - acak > -acağ **OLUMSUZU:** al - **MA** - y - acağ - ım		

e. Geniş Zaman: -r, -ar, -er

Fiil	Geniş Zaman Eki	Kişi Eki
Al-	-ır	-ım
Gör-	-ür	-sün
Bil-	-ir	-Ø
Sor-	-ar	-ız
Tart-	-ar	-sınız
Küs-	-er	-ler

OLUMSUZ ÇEKİMİ (–maz)	
Gelmem	Gelmeyiz
Gelmezsin	Gelmezsiniz
Gelmez	Gelmezler
NOT: Birinci kişilerde "z" düşmüştür. gel -mez / - em, gel - mez - iz	

DİLEK KİPLERİ

a. Gereklilik Kipi: -meli

Fiil	Gereklilik Kipi	Kişi Eki
Al-	-malı	-(y)im
Gör-	-meli	-sin
Bil-	-meli	-Ø
Sor-	-malı	-(y)ız
Tart-	-malı	-sınız
Küs-	-meli	-ler
OLUMSUZU: al - **ma** - malı - (y)ım		

b. Şart Kipi: -sa

Fiil	Şart Kipi	Kişi Eki
Al-	-sa	-m
Gör-	-se	-n
Bil-	-se	-Ø
Sor-	-sa	-k
Tart-	-sa	-nız
Küs-	-se	-ler
OLUMSUZU: al - **ma** - sa - m		

c. Emir Kipi: Ek yok (Getirilen ekler kişi ekidir.)

	Fiil	Emir Kipi	Kişi Eki
1. Tekil	–	–	–
2. Tekil	gel	∅	∅
3. Tekil	gel	∅	sin
1. Çoğul	–	–	–
2. Çoğul	gel	∅	in/iniz
3. Çoğul	gel	∅	sinler

/benimhocam

@MajestyPdf

BUNLARI BİL

- **Diğer kiplerde 3. tekil şahıs / kişi eki yokken emir kipinde 2. tekil / şahıs eki yoktur.** (Sen) gel –∅ , –∅, (o) gel –∅ – sin
  (3. tekil şahısta şahıs/kişi eki vardır.)

d. İstek Kipi: -a / e

Fiil	İstek Kipi	Kişi Eki
Al-	**-a**	-(y)ım
Gör-	**-e**	-sin
Bil-	**-e**	-Ø
Sor-	**-a**	-lım
Tart-	**-a**	-sınız
Küs-	**-e**	-ler

FİİLLERDE ÇEKİM (FİİLLERDE ZAMAN)

1. BASİT ZAMANLI (ÇEKİMLİ) FİİLLER	Bir adet kip eki bulunur.	Gel - **meli** -(y)im Kalma - **malı** - sınız Sarar - **dı** Gör - **müş** - üz
2. BİRLEŞİK ZAMANLI (ÇEKİMLİ) FİİLLER	Birden fazla kip eki bulunur.	**HİKÂYE BİRLEŞİK ZAMAN** **FİİL + KİP + KİP (-Dİ)** Gel - **miş** - **ti** (Duyulan geçmiş zamanın hikâyesi) Kal - **sa** -**(y)dı** (Şart kipinin hikâyesi)
		RİVAYET BİRLEŞİK ZAMAN **FİİL + KİP + KİP (-MİŞ)** Kal - **sa** - **(y)mış** (Şart kipinin rivayeti) Gel - **meli** - **(y)miş** (Gereklilik kipinin rivayeti)
		ŞARTLI BİRLEŞİK ZAMAN **FİİL + KİP + KİP (-SA)** Kal - **dı** - **(y)sa** (Görülen geçmiş zamanın şartı) Kal - **malı** - **(y)sa** (Gereklilik kipinin şartı)

/benimhocam

USTA İŞİ BİLGİ

1. kal - mış - tır → **BİLDİRME EKİDİR.**
   gel - ecek - tir
   KİP EKİ (1 kip vardır sadece.)
   BASİT ÇEKİMLİDİR.
   Kesinlik/olasılık anlamları verir. Kip eki olmadığı için birleşik çekim yapmaz.

2. BİRLEŞİK ÇEKİMLİDİR.
   Her gün yürüyüşe çık - ar - dı.
   çık - ar - i - di
   FK - Geniş zaman kipi - Ek fiil - Geniş zamanın hikâyesi

   BASİT ÇEKİMLİDİR.
   Cebinden paraları çıkar - dı.
   Görülen geçmiş zaman
   çık - ar - dı
   FK - FFYE - Görülen geçmiş zaman

ÖRNEK - 3

Herhangi bir kip ekiyle çekimlenen fiile çekimli fiil denir. Bu kip haber kipi de olabilir dilek kipi de olabilir.

(I) Edebiyat gibi roman da ancak yeni olduğu sürece canlıdır. (II) Çevremizdeki her şey değişirken roman yazımı hareketsiz ve donmuş kalamaz. (III) Yazar geçmişi önüne alarak değil, aksine geçmişi arkasında bırakarak geleceğe yol alabilir. (IV) Her roman, her romancı kendi biçimini elbet bulacak. (V) Her yeni roman, yalnız değişmez biçimleri aşmamalı; aynı zamanda kendi yasalarını kurarak eskilerin de yıkımını hazırlayabilmeli!

Yukarıda verilen açıklamaya göre bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde çekimli eylem yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I numaralı cümlede çekimli eylem yoktur.

- “olduğu” fiilimsidir. Fiilimsiler çekimli eylem değildir.

Bu yüzden cevap A'dır.

II → kala - maz ⇒ Geniş zamanın olumsuzu
III → yol alabil - (i)r ⇒ Geniş zaman
IV → bul - acak ⇒ Gelecek zaman
V → aşma - malı
hazırlayabil - meli ⇒ Gereklilik kipi

} Çekimli eylem

CEVAP: A

@MajestyPdf

ÖRNEK - 4

Sanatta zorluğu hazırlanışta; yapılmaya değenle değmeyeni ayırt edişte aramak gerekir. Sanatın zorluğu da kendini burada göstermeye başlıyor. Genç ressamlara "Gel, gör, izle, öğren ve yap!" diye ısrarımın sebebi de budur.

Bu parçada kaç adet çekimli eylem kullanılmıştır?

A) 6 B) 7 C) 8 D) 9 E) 10

ÇÖZÜM:

DİKKAT

Fiilimsiler ya da ek-eylem almış isimler çekimli eylem DEĞİLDİR.

1. gerek - (i)r ⟶ Geniş zaman kipi
2. başla - yor ⟶ Şimdiki zaman kipi
3. gel - ∅
4. gör - ∅
5. izle - ∅
6. öğren - ∅
7. yap - ∅

(3–7) Emir kipi

CEVAP: B

KİP KAYMASI (ANLAM KAYMASI)

- Haber kipleri, her zaman temel anlamıyla kullanılmaz. Bazen bir kip ekiyle başka bir kip anlamı verilebilir. Buna kip kayması deriz.

KİPİN KULLANIM ŞEKLİ	VERDİĞİ ANLAM
GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN Seni bir daha burada görürsem yaktım.	**GENİŞ ZAMAN** Seni bir daha burada görürsem yakarım.
ŞİMDİKİ ZAMAN Her sabah kahvaltı yapıyorum.	**GENİŞ ZAMAN** Her sabah kahvaltı yaparım.
ŞİMDİKİ ZAMAN Sabah yola çıkıyoruz.	**GELECEK ZAMAN** Sabah yola çıkacağız.
ŞİMDİKİ ZAMAN Derhâl yanımdan gidiyorsun.	**EMİR KİPİ** Derhâl yanımdan git.

/benimhocam

ÖRNEK - 5

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde kip kayması <u>yoktur</u>?

A) Bugün aldığım kararla inşallah haftaya yanına geliyorum.

B) Akşamları hiç üşenmeden tüm legoları baştan yapıyor.

C) 1914 yılında I. Dünya Savaşı başladı.

D) Derhâl derlenip toplanıp dışarıya çıkıyorsun.

E) O daha beş yaşındayken babası Elâzığ'a taşınma kararı almış.

ÇÖZÜM:

A) haftaya geliyorum ⟶ geleceğim

B) akşamları yapıyor ⟶ yapar

C) 1914 yılında başladı ⟶ başlamış

D) derhâl çıkıyorsun ⟶ çık

Kullanılması gereken kipin yerine başka kip kullanılmıştır. (Anlatım bozukluğu değildir.)

CEVAP: E

YAPILARINA GÖRE FİİLLER

A. BASİT YAPILI FİİLLER

- Yapım eki almamış fiillerdir.
  - Adam yanıma gel - di.
  - Her gün yaz - (ı)yor - du.

Sadece kip eki almıştır. Kip ekleri çekim ekidir. Yapım eki almamıştır. O yüzden basit yapılı fiildir.

B. TÜREMİŞ YAPILI FİİLLER

- Yapım eki almış fiillerdir.
  - Onu çok sev - dir - di.
  - Dün döv - (ü)l - müş.

Kip ekleri çekim ekidir.

"dir", "(ü)l" ⟶ *FİİLDEN FİİL YAPIM EKİ* ⟶ Yapım eki aldığı için türemiş yapılı fiildir.

@MajestyPdf

C. BİRLEŞİK YAPILI FİİLLER

1. Yardımcı Fiille Kurulan Birleşik Fiiller	2. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller	3. Kurallı Birleşik Fiiller
İsim + et-, eyle-, ol-, kıl-	Anlamını kaybetmiş. Yeni anlam değeri kazanmış.	**Kurallı Birleşik Fiiller** **a) Süreklilik:** "-e kalmak", "-e durmak", "-e gelmek" ■ Siz gidedurun, ■ Çocuk bakakaldı. ■ Bunlar eskiden beri olagelmekte. **b) Tezlik:** "-i vermek" ■ Eşyalarını topayıverdi. **c) Yaklaşma:** "-e yazmak" ■ O kadar korktu ki öleyazdı. ■ Bugün düşeyazdım. **d) Yeterlilik:** "-e bilmek" ■ Kurtulabilirsin. Sen bulabilirsin. ■ Sen bulamazsın. → **Yeterliliğin olumsuzu**
Hasta ol- Namaz kıl- Arz et- Hisset-	Göz koy- Etekleri zil çal- Ele avuca sığma-	

ÖRNEK - 6

O da bunu fark etti (I). Herkes sürekli dövüştü (II).
Ama kimse bunu anlayamadı (III). Yanıma gelecekti (IV).
Bunu herkese anlatacağım (V).

Bu metindeki altı çizili eylemler yapılarına göre eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I. fark etti → BİRLEŞİK YAPILI EYLEM (Yardımcı fiille kurulan birleşik fiil)

II. döv - (ü)ş - tü → TÜREMİŞ YAPILI EYLEM (Yapım eki almıştır.)
FK FFYE

III. anlay - ama - dı → BİRLEŞİK YAPILI EYLEM
- Kurallı birleşik eylem
- Yeterlilik fiilinin olumsuzu

IV. gel - ecek - ti → BASİT YAPILI EYLEM
- Yapım eki almamıştır.
- Kip ekleri çekim ekidir.

V. anla - t - acağ - ım → TÜREMİŞ EYLEM (Yapım eki almıştır.)
FK FFYE

● Görüldüğü gibi IV numara yalnız kalır. I ile III, II ile V eşleşir.

CEVAP: D

/benimhocam

EK-FİİL (i)

- "i-" fiili düşmüştür.
- Ek-fiillerin iki işlevi vardır:

1. Zaman eklerinin arasına gelerek BİRLEŞİK ZAMAN yapar.
Çalışıyordu (çalış-ıyor-i-di)
Görmüşse (görmüş-i-se)
Kalacakmış (kal-acak-i-miş)

2. İsimleri YÜKLEM yapar.
Ek-Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı (i - di) Karşıdan gelen **Ahmet'ti.** Kız çok **güzeldi.** **Ek-Fiilin Duyulan Geçmiş Zamanı (i - miş)** Karşıdan gelen **Ahmet'miş.** Kız çok **güzelmiş.** **Ek-Fiilin Şartı (i-se)** Karşıdan gelen **Ahmet'se...** Kız çok **güzelse...** (Yan cümle yargısı yapar.)
Ek-Fiilin Geniş Zamanı Ben **güzelim.** Sen **güzelsin.** O **güzel / güzeldir.** Biz **güzeliz.** Siz **güzelsiniz.** Onlar **güzeller / güzeldirler.** **Uyarı:** "-dır /-dir" görüldüğü gibi düşebilir.
OLUMSUZU: değil Karşıdan gelen Ahmet **değildi.** Karşıdan gelen Ahmet **değilmiş.** Karşıdan gelen Ahmet **değilse...** Karşıdan gelen Ahmet **değil / değildir.**

ÖRNEK - 7

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde ek-fiil yoktur?

A) Her gün köşedeki evde kız kardeşini beklerdi.
B) Benim sadık yârim kara topraktır.
C) Beni anlasaydı ona da saygı duyardım.
D) Zamanla her işi sahibine sorardı.
E) Cebinden iki tomar kâğıt çıkardı.

ÇÖZÜM:

A) bekle - r - i - di *(Birleşik çekim yapmış.)*
Geniş zaman kipi / Ek-fiil / Geniş zaman hikâyesi

@MajestyPdf

B) toprak - tır (İsmi yüklem yapmış.)
→ Ek-fiilin geniş zamanı

C) duyar - ar - i - di - m (Birleşik çekim yapmış)
ar: Geniş zaman kipi; i: Ek-fiil; di: Geniş zaman hikâyesi

D) sor - ar - i - di (Birleşik çekim yapmış)
ar: Geniş zaman kipi; i: Ek-fiil; di: Geniş zaman hikâyesi

E seçeneğinde ek-fiil yoktur. "çıkar -" fiil gövdesidir: çıkar - dı
dı: Görülen geçmiş zaman

1 kip kullanılmıştır. BASİT ÇEKİMLİ FİİLDİR.

- Her gün gezintiye çık - ar - i - di
  ar: Geniş zaman kipi; i: Ek fiil; di: Geniş zaman hikâyesi
  → Böyle olsaydı birleşik çekimli fiildir.

CEVAP: E

ÖRNEK - 8

I. İnsanı insan yapan en önemli özellik, dürüstlüktür.
II. Onu bu şehre bağlayan kişi, Esma'ydı.
III. Her gün bu kasabada şarkı söylerdi.
IV. Gözünün yaşına bakmadan gider.
V. Hiçbir işi zamanında yapmıyordu.

Bu öncüllerde verilen cümlelerin hangisinde ek-fiil yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I. dürüstlük - tür → Ek-fiil, ismi yüklem yapmıştır.
II. Esma'ydı. (Esma i - di) → Ek-fiil, ismi yüklem yapmıştır.
III. söyle - r - di → Ek-fiil, birleşik çekim yapma görevinde kullanılmıştır.
r: Geniş zaman; di: Geniş zamanın hikâyesi
IV. gid - er → Ek-fiil yoktur.
er: Geniş zaman kipi
V. yapma - yor - i - di → Ek-fiil, birleşik çekim yapma görevinde kullanılmıştır.
yor: Şimdiki zaman; di: Şimdiki zamanın hikâyesi

IV numaralı cümlede ek-fiil yoktur.

CEVAP: D

/benimhocam

ETKİNLİK - 9

Daha on beş yaşında olmalı. Ama sanki kırk yaşındaymış gibi olgun. Çok sert bakıyordu. "Bunu kimseye anlatamam." deyip duruyordu. "Gel, bekle, dinlen!" dedim ve yanıma çağırdım. Onu da anlamıştım aslında. Seviyordum, anlıyordum ama anlaşılamıyordum. İstese o da beni anlayabilir.

Yukarıdaki parçada bulunan çekimli eylemleri bularak basit çekimli eylem mi, birleşik çekimli eylem mi olduğunu yazınız.

ETKİNLİK (CEVAP)

olmalı: Gereklilik kipi (Basit çekimli eylem)
bakıyordu: Şimdiki zaman hikâyesi (Birleşik çekimli eylem)
anlatamam: Geniş zaman kipi (Basit çekimli eylem)
duruyordu: Şimdiki zamanın hikâyesi (Birleşik çekimli eylem)
gel: Emir kipi (Basit çekimli eylem)
bekle: Emir kipi (Basit çekimli eylem)
dinlen: Emir kipi (Basit çekimli eylem)
dedim: Görülen geçmiş zaman (Basit çekimli eylem)
çağırdım: Görülen geçmiş zaman (Basit çekimli eylem)
anlamıştım: Duyulan geçmiş zamanın hikâyesi (Birleşik çekimli eylem)
seviyordum: Şimdiki zamanın hikâyesi (Birleşik çekimli eylem)
anlıyordum: Şimdiki zamanın hikâyesi (Birleşik çekimli eylem)
anlaşılamıyordum: Şimdiki zamanın hikâyesi (Birleşik çekimli eylem)
istese: Şart kipi (Basit çekimli eylem)
anlayabilir: Geniş zaman kipi (Basit çekimli eylem)

NOT

Fiilimsiler çekimli fiil DEĞİLDİR.

~~görüp~~ ~~okumayı~~ ~~gelen~~

@MajestyPdf

ETKİNLİK - 10

- Her gün bu çocukları oynatırdım ama yine de mutlu olamazdım. Buradan iki adım uzaklıktaydı ama yine de yakındı sanki.
- Sen bir özlemsin, umutsun, aşksın. Ama bir hata değilsin.
- Ben iyi bir insanım ama o adam değilmiş.
- Herkes onu takip ediyordu.
- Münir de pek güzel biriydi.

Yukarıdaki cümlelerde kullanılan hangi sözcüklerde ek-eylem vardır? Ek-eylemler hangi işlevlerde kullanılmıştır?

ETKİNLİK (CEVAP)

oynatırdım
olamazdım
takip ediyor du

→ Birleşik çekimli eylem yapmıştır.

özlemsin
umutsun
aşksın
hata değilsin
insanım
adam değilmiş
güzel biriydi
uzaklıktaydı
yakındı

→ İsimleri yüklem yapmıştır.

/benimhocam

@MajestyPdf

1. Fiillerde çekim "haber kipleri" ve "dilek kipleri" olmak üzere iki şekilde yapılır. Haber kipleri zaman bildirirken dilek kipleri tasarı bildirir.

I. Zamanın hızına yetişemiyoruz, hızla akıyor.
II. Adam da kendisine verilen görevi yerine getirecek bir gün.
III. Seni de o adamı da en geç bir hafta sonra görmeliyim.
IV. Sizi de bu okulun yanındaki futbol sahasına getirecekler.
V. Adamları buraya getirmiş dün gece sabaha karşı.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi diğerlerinden farklı bir kipte çekimlenmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Sesini kalbinin içinde duyarsan beni hatırla tamam mı? Kimseye darılma! Kimseden çekinme! Sevdiklerini çevrene almalısın, kimseye zarar vermemelisin! Dediklerimi yapacağına söz ver!

Yukarıdaki parçada kaç adet çekimli fiil kullanılmıştır?

A) 5 B) 6 C) 7 D) 8 E) 9

3. Fiillerde kullanılan kiple kastedilen kipin birbirinden farklı olmasına "anlam kayması" denir. Kiplerde zaman kayması bir anlatım bozukluğu değildir. İsim cümlelerinde ve birleşik çekimli fiillerde anlam kayması olmaz.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde zaman / anlam kayması yoktur?

A) Bu yaz, yaz kursunu erkenden başlatıyoruz şükürler olsun!
B) Her ayın son pazar günü ben mutlaka ödemelerimi yapıyorum.
C) Çok düşünme! Her şey olacağına varır.
D) Kimsenin ahı kimsede kalmaz demedim mi ben?
E) Önümüzdeki ay yeni kitabı çıkıyor.

4. Çabalıyorsan başarırsın, emin ol!
Sevecek seni de biri bir gün!
Kimseye darılmazdım, diyorsun.
Deme!
İçine atıp da kendini hırpalıyordun.
Ne zaman unuttun?
Sevmiş miydin?
Bence evet!

Yukarıdaki dizelerde kaç adet birleşik çekimli (zamanlı) fiil kullanılmıştır?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

5. Adam hazır olunca yola çıkar.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki altı çizili eylemin "olumsuz - soru" **olarak çekimlenmiş şeklidir?**

A) Çıkmaz mıydı?
B) Çıkmayacak mı?
C) Çıkmaz mı?
D) Çıkmamalı mı?
E) Çıkamaz mı?

6. I. O güzelim kazağımı bana bari bir kere giydirse.
II. Her sabah buradan bir servis geçermiş.
III. Tüm ova bir hafta içinde ne güzel yeşermişti.
IV. Sabahları onu buradan arabayla alırmış.
V. Zaman zaman seni de beni de durduk yere azarlardı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisinde birleşik çekimli (zamanlı) eylem kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

/benimhocam

@MajestyPdf

7. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde birleşik çekimli (zamanlı) eylem kullanılmıştır?

A) Seninle buluşmamız ne kadar zor olsa da
Senden sadece beni sevmeni istiyorum.
Beş dakika baş başa kalmamız suç olsa da
Senden sadece beni sevmeni istiyorum.

B) Yakışmıyor cepheyi terk edişin,
Mert dayanır, namert kaçar sevdiğim.
Fazla sürmez hatanı fark edişin,
Hüzün eken, hüsran biçer sevdiğim.

C) Bilmiyorum nerdeyim, ne hâldeyim, ben kimim
Ayrılırken kimliğim, adresim sende kalmış.
Tebessümü yüzüme çok görüyor matemim
Güldüğümü gösteren tek resim sende kalmış.

D) Her gün biraz daha yoruyor beni
Hasretinle başa çıkamıyorum
Her gece bir yerden vuruyor beni
Sağ salim sabaha çıkamıyorum

E) Sensizdim kendime bir iş aradım,
Baştan savıp asabımı bozdular.
Hatırşinas dostlarıma uğradım,
Sağ olsunlar müdür beye yazmıştılar.

8. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde ek-eylem kullanılmıştır?

A) Gitmişti o da herkes gibi bulup bir ziyaretgâh.

B) Yutkundu ama söyleyecek bir kelime dahi bulamadı.

C) İlk önce “yedi kollu şamdan’’ ismini önermiş ama kabul edilmemiş.

D) Onun da kimseyle derdi olmaz çünkü o da kimseyi sevmemiştir.

E) Öğretmenimiz hiçbir zaman bize kötü bir söz bile söylemez.

/benimhocam

9. Ek-eylemler Türkçede iki ana görevde bulunur:

- Bunlardan birincisi isim (ad) soylu bir sözcüğü yüklem yapmak
- İkincisi de birleşik zamanlı (çekimli) eylem yapmak

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde ek-eylem diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Çok çalışırsan dediğim kadar başarılı olabilirsin.

B) ÖSYM Başkanı sınavların bu yıl mantık ağırlıklı olacağını açıklamıştı, bu yüzden sınavı çok düşünmedim.

C) Derste kimse yerinde yoktu, galiba herkes oyun oynamaya gitti.

D) Çok soru yazacaktık ama bir türlü yazamadık gitti.

E) Siz de onlar gibi buradan çok uzaklara gidecektiniz.

10. Cümlede farklı türde sözcükler ek-eylem alarak yüklem görevinde kullanılabilir.

Mesela “Seni bu dünyada tek seven bendim.’’ derken isim soylu bir sözcük yani zamir olan “ben” kelimesi ek-eylem alarak yüklem olarak kullanılmıştır. Bunun gibi isimler, edat grupları, adlaşmış sıfatlar cümlede yüklem alarak ek-eylem olarak kullanılabilir.

Aşağıdakilerden hangisinde bir edat grubu ek-eylem alarak yüklem görevinde kullanılmıştır?

A) Bu dünyada her şeye senin için katlandım, yoksa katlanmazdım.

B) Bu kış mevsiminde çok üzüldüğüm için senin gibiyim.

C) Bu konuda belli bir düşüncesi olan insanlarız.

D) O da senin gibi akıllı ve zeki bir öğrencidir.

E) Her zaman hayata yeniden başlamış gibi hırslıyız.

@MajestyPdf

11. I. Şimdi sen kalkıp gidiyorsun. Git.
II. Gözlerin durur mu onlar da gidiyorlar. Gitsinler.
III. Oysa ben senin gözlerinsiz edemem bilirsin.
IV. Oysa Allah bilir bugün iyi uyanmıştık.
V. Sevgideydi ilk açılışı gözlerimizin sırf onaydı.
VI. Bir kuş konmuş parmaklarıma uzun uzun ötmüştü.
VII. Bir sevişmek gelmiş bir daha gitmemişti.
VIII. Yoktu dünlerde evvelsi gün.

Yukarıdaki numaralanmış cümleler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) II numaralı dizede ek-eylem kullanılmıştır.
B) IV numaralı cümlede ek-eylem birleşik zamanlı (çekim) yapma görevinde kullanılmıştır.
C) V numaralı cümlede ek-eylem zamiri yüklem yapmıştır.
D) VI numaralı cümlede ek-eylem kullanılmıştır.
E) VII ve VIII numaralı cümlelerde ek-eylem kullanılmıştır.

12. I. Gözlerim uykuyla barıştı sanma
Sen gittin gideli dargın sayılır
Ben de bir zamanlar sevildim amma
Seninki düpedüz vurgun sayılır
II. Yalan mı söyledin göz göre göre
Ne zaman dolacak verdiğin süre
Gönülden gördüğüm takvime göre
Aldığım her nefes bir gün sayılır
III. Armağan ettiğin kutsal mendile
Akarken içimi dağlayan çile
Manavgat denilen çağlayan bile
Benim gözyaşımdan durgun sayılır
IV. Ne kadar zulmetsen ah etmem sana
Her iki cihanda gül kana kana
Seninle cehennem ödüldür bana
Sensiz cennet bile sürgün sayılır

Yukarıdaki numaralanmış dizelerden hangilerinde ek-eylem kullanılmıştır?

A) Yalnız IV B) III ve IV C) II ve III
D) I ve III E) Yalnız II

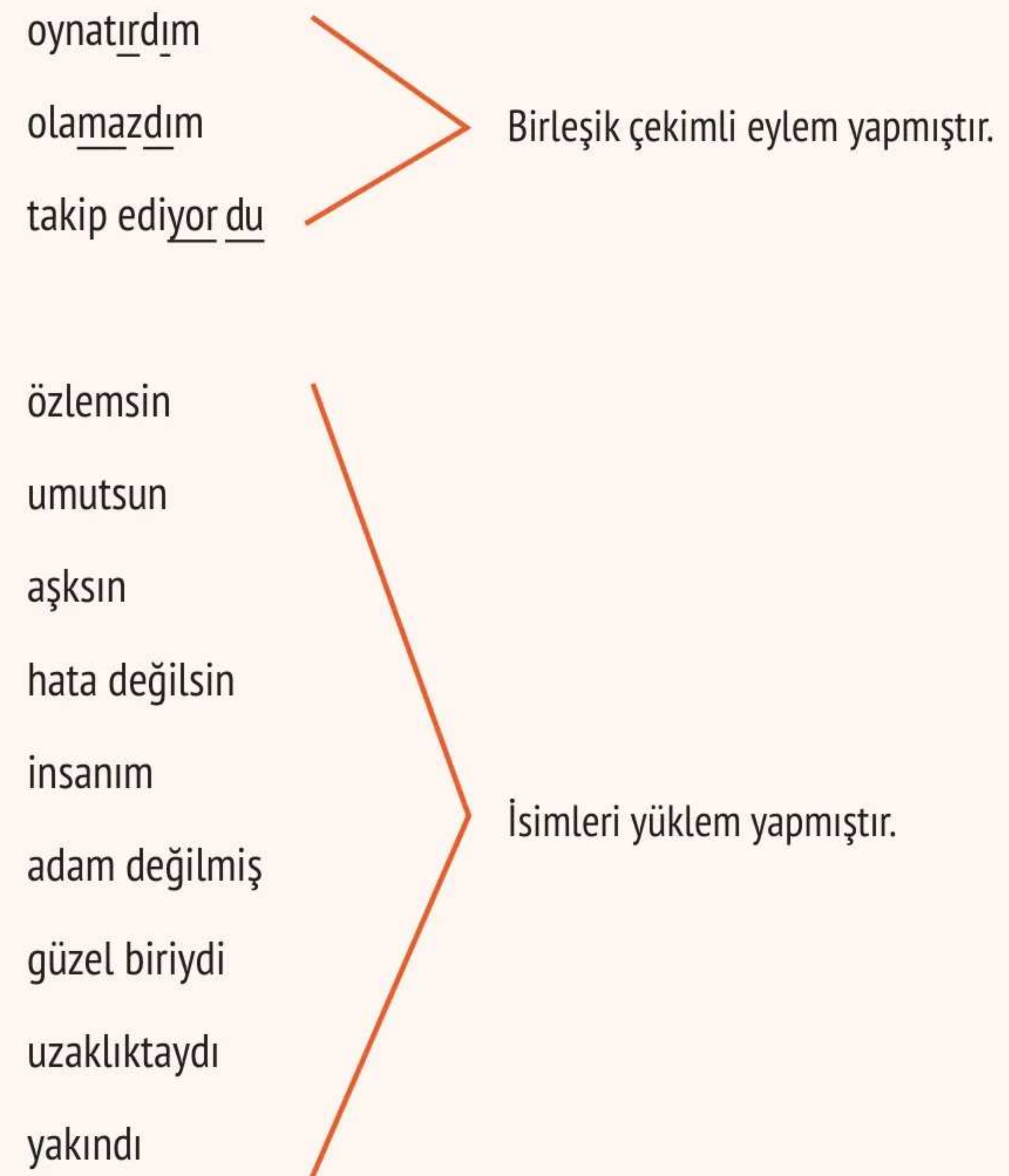

ETKİNLİK - II

- Her gün bu çocukları oynatırdım ama yine de mutlu olamazdım. Buradan iki adım uzaklıktaydı ama yine de yakındı sanki.
- Sen bir özlemsin, umutsun, aşksın. Ama bir hata değilsin.
- Ben iyi bir insanım ama o adam değilmiş.
- Herkes onu takip ediyordu.
- Münir de pek güzel biriydi.

Yukarıdaki cümlelerde kullanılan hangi sözcüklerde ek-eylem vardır? Ek-eylemler hangi işlevlerde kullanılmıştır?

ETKİNLİK (CEVAP)

/benimhocam

@MajestyPdf

FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER)

Fiilimsiler; iş, oluş, hareket anlamı taşıyan ancak cümlede isim, sıfat, zarf görevinde kullanılan sözcüklerdir.

İSİM-FİİL (AD-EYLEM)	SIFAT-FİİL (ORTAÇ)	ZARF-FİİL (BAĞ-FİİL) (ULAÇ)
-iş, -me, -mek	**-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş**	**-ıp, -erek, -ınca, -dıkça, -madan, a…a,-r…mez, -ken, -meksizin, -alı, -cesine, -dığında, -asıya**
Fiile yukarıdaki ekler eklenince fiil, İSİM hâline gelir.	Fiile yukarıdaki ekler eklenince fiil, SIFAT hâline gelir.	Fiile yukarıdaki ekler eklenince fiil, ZARF hâline gelir.
Bunu yap**mak** bana zevk verir. Seni gör**me**yi isterim. Dün uç**uş**u kaçırdım.	Gül**en** adam Dönül**mez** akşam Tanı**dık** yüz Öl**müş** eşek Öpül**esi** el Koş**ar** adım Gel**ecek** yıl	• Seni gör**üp** kaçtı. • Adam koş**arak** geldi. • Seni gör**ünce** sevindi. • O ağla**dıkça** diğeri güldü. • Konuş**madan** durdu. • Koş**a** koş**a** geldi. • Gör**ür** gör**mez** sevdi. • Konuşur**ken** güldü. • Dur**maksızın** çalıştı. • Seni gör**eli** sevindi.
İsim çekim eklerini alabilirler: ▪ Dinle - **me** - (y)i severim. ▪ Dinle - **me** - (y)e alışkınım. ▪ Dinle - **mek** - ten sıkıldım. ▪ Dinle - **me** - ler - i severim. **Bazı isim-fiiller kalıplaşıp bir varlığa ad olabilir:** ▪ **Kaymak** yedim sabah. ▪ **Dondurma** isterim. ▪ Bir adet **çakmak** alabilir miyim?	“-mez, -ar, -dik, -ecek, -miş” **sıfat-fiil eklerini kip ekleriyle karıştırmayınız!** Çekil-**miş** etleri getir. **-miş: SIFAT-FİİL** Onları buraya getir-**miş**. **-miş: DUYULAN GEÇMİŞ ZAMAN** Gül-**er** yüzünü özledim. **-er: SIFAT-FİİL** Kız her zaman gül-**er**. **-er: GENİŞ ZAMAN EKİ** Çekilecek etleri rafa dizecek. Sıfat-fiil — Gelecek zaman eki Bilinmez olaylar yaşandı. Sıfat-fiil Seni hiç görmez. Geniş zamanın olumsuzu Bilindik olayları anlatma. Sıfat-fiil Hep seni sevdik. Görülen geçmiş zaman 1. çoğul şahıs	“-a” zarf-fiil olabilir. • Seni göreyim di -(y) e geldi. • Saat dokuzu beş geç - e aradı. **DİKKAT** “-ken” ve “-casına” çekim ekinden sonra gelir. Bu durumda önce çekim eki sonra yapım eki gelmiş olur. - gel - (i)r - ken - konuş - (u)r - casına (i)r / (u)r → Geniş zaman eki *ÇEKİM EKİ* ken / casına → Zarf-fiil *YAPIM EKİ*
İSİM – FİİL GRUBU **SÖZCÜK + İSİM - FİİL** Mutlu — ol**mak** Sınava — gir**iş**	**SIFAT – FİİL GRUBU** **SÖZCÜK + SIFAT - FİİL** Sana — gül**en**	**ZARF – FİİL GRUBU** **SÖZCÜK + ZARF - FİİL** Sınıfa — gir**ip** ... Eve — koş**arak** ...

@MajestyPdf

ETKİNLİK - 12

Aşağıdaki cümlelerde bulunan fiilimsilerin türlerini altına yazınız.

1. Bilmeden dinlemeyi öğrendim.
   ....
2. Güler yüzünü çalışarak kazandı.
   ....
3. Gelecek yıl bize de gelecek.
   ....

1.	Zarf - fiil, İsim - fiil	2.	Sıfat - fiil, Zarf - fiil	3.	Sıfat - fiil

NOT

Zaman ekleri ile fiilimsileri karıştırmayalım.

– Gelecek yıl bize gelecek.
Sıfat-fiil isim Gelecek zaman kipi

– Çekilmiş etleri rafa dizmiş.
Sıfat-Fiil Öğrenilen (Geçmiş) zaman kipi

– Güler yüzünü severim.
Sıfat-fiil Geniş zaman kipi

ÖRNEK SORU

(I) "Avangart" askerî bir terimdir ve ilk olarak bu alanda dolaşıma girmiştir. (II) Terim, savaş meydanına öncü olarak giren birlikler için kullanılmıştır. (III) Geriden gelen birliklere güvenli yollar açmak, düşman tuzaklarını temizlemek, canını hiç esirgemeden vermek "avangart" birliklerinin en önemli görevleridir. (IV) Dönemin sanatçıları ve düşünürleri için oldukça kışkırtıcı bir kavram olarak sanat alanında da kullanılmıştır. (V) Avangart sanat; kültür, gerçeklik tanımları içindeki kabul edilmiş normları sarsmayı amaç edinir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilimsinin bütün türleri örneklenmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I. ol - arak
Zarf fiil

II. gir - en ol - arak
Sıfat-fiil Zarf-fiil

III. gel - en esirge - meden aç - mak
Sıfat-fiil Zarf-fiil temizle - mek
ver - mek
İsim-fiil

● Görüldüğü gibi tüm örnekleri vardır.

IV. ol - arak
Zarf fiil

V. kabul - edil - miş sars - ma - (y)ı
Sıfat-fiil İsim-fiil

CEVAP: C

ÇIKMIŞ SORU - 1

Gecenin geç saatlerinde her şeyin sustuğu (I), havanın duruldüğu anlarda bir köşeye çekilip şiir okurum. Kapalı pencereler ansızın açılır, uyuklayan perdeler birden uçuşmaya (II) başlar. Odaya ilkbahar meltemiyle birlikte taze bir ışık dolar. İçime dolan mısralarda onların atan (III) kalbini duyarım. Bu duyuş, beni benden alır (IV) götürür. Kendimi bu dünyadan değilmişim gibi hafiflemiş (V) bulurum.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 2

(I) Ünlü seyyah ve tarihçi İbn Battuta, bir grup insanla birlikte 28 yıl sürecek bir seyahate çıkar. (II) Yolculuk süreci tamamlandığında tecrübe ve izlenimlerinin büyük bir bölümünü kitaplaştırır. (III) Seyahatname türünün ilk örnekleri arasında sayılan bu eser, kaynaklarda *Er-Rıhle* olarak da geçer. (IV) Kitap, XIV. yüzyıl İslam dünyasının sosyokültürel ve siyasi tarihi için paha biçilmez bir belgedir. (V) İbn Battuta'nın tespitleri, zamanının tarih yazımına göre alışılmadık tarzda, insan odaklı bir yaklaşımla ortaya konulmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfat-fiil yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 3

Tuz; eski devirlerden bu yana ölçünün, kıymet bilmenin sembolü olmuş (I) âdeta. Gıdaları saklamanın başlıca yolu tuzlamak olduğunda tüketim artmış ve zor bulunur (II) bir meta olmuştur. Kullanılır hâle gelmesi (III) için pek çok işlemden geçmesi değerli kılmış (IV) onu. Tuz üretimi, ticareti hatta tüketimi tuz vergisiyle denetim altında tutulmuş (V) tarih boyunca.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangileri fiilimsidir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

2024 - MSÜ

/benimhocam

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 4

(I) Tıpkı insanlar gibi şehirlerin de bir yazgısı, bir ömrü, doğumu ve ölümü vardır. (II) Zamanın karanlık katmanları arasından günümüze ulaşan antik şehirler; farklı dönemlerin, kültürlerin, inançların ve yaşama biçimlerinin tanıklığını yaparlar. (III) Bu nedenle şehirler, uygarlıkların kendi öykülerini yazdıkları bir kitap gibidir. (IV) Onların sayfaları arasında, mazinin acı tatlı anıları gömülüdür ve bunların pek azı tarihin açık sayfalarına yansımıştır. (V) Herhangi bir antik kentin sokaklarını dolaştığınızda, bu kentin tanıtım broşürlerinde yazılandan çok daha fazlasını göreceksiniz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde fiilimsi yoktur?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III D) II ve V E) IV ve V

2018 - TYT

ÇIKMIŞ SORU - 5

(I) Bilim insanları, kutup bölgelerinde eriyen buzulları yeniden dondurmanın bir yolunu bulduklarını açıkladı. (II) Bu yönteme göre mikroskobik aerosoller, jetler yardımıyla yeryüzünden 13 km yükseklikteki atmosfere bırakılacak. (III) Kutup bölgelerinin üstünü örten bu aerosoller, güneş ışınlarından gelen radyasyonu uzaya geri dağıtarak ısınmayı engelleyebilecek. (IV) Böylelikle buzul erimesinin engellenmesiyle deniz seviyesinin yükselmesinin önüne geçilecek. (V) Araştırmacılar bu çalışmanın küresel ısınmanın yan etkilerinden yalnızca bir tanesine çare olacağını söylüyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilimsi yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2023 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 6

Matbaanın icadı, insanların bilgiye erişimini (I) kolaylaştırmıştır. Matbaa sayesinde insanlara değer katan bilgileri onlarla buluşturacak (II) kitaplar, hızlı ve bol miktarda basılır (III) hâle gelmiştir. Yaşanan (IV) bu gelişmeler, insanların bilgiye ulaşmasını hayranlık verecek (V) boyutlara taşımıştır.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2022 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 7

Japonya'da Batılılaşma olarak (I) adlandırabileceğimiz Meiji Devrimi'nin genç yöneticileri, ülkelerini dünya lideri yapacak (II) gücü sağlamak için disiplin, tükenmez (III) bir bağlılık, fedakârlık ve yaptığı (IV) işe kendini adayan (V) çalışma tarzı biçimindeki geleneksel samuray değerlerini bu uğurda çok güzel kullandılar.

Bu parçada altı çizili fiilimsilerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2020 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 8

(I) Hindistan'da bir kişi Ganj Nehri'nin kıyısında gezinirken suyun üstünde yüzen bir pet şişe buldu. (II) Sıradan görünen bu pet şişenin içinde bir elektronik devrenin bulunduğunu fark edince merakla onu kurcalamaya başladı. (III) Devreye takılı olan sim kartı telefonuna yerleştirerek günlerce internette dolaştı. (IV) Birkaç ay ücretsiz internetin keyfini çıkaran bu kimse, bir süre sonra olayın gerçek yüzünün ne olduğunu anladı. (V) Nehirde karşılaştığı şişe, uzmanlarca sudaki kirliliği ölçmek üzere yürütülen projenin bir parçasıydı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil örneği vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2021 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 9

Geçmiş, hem uzak hem de sandığımızdan (I) çok daha yakındır. Geçmişi anımsamak (II) kolay, hesabını vermek zordur. Bilinçaltımızdaki yalnızlığa kapılmadan (III) önce yaşadığımız günler çoktan nostalji hâline gelmiştir. Bu nedenle insanlığın, zamanın geçtiğini hatırlatacak (IV) yeni buluşlara gereksinimi olmuş (V) her zaman.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisi fiilimsi değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2019 - MSÜ

/benimhocam

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 10

(I) 1945 yılının 6 Ağustos sabahı, Japonya'nın Honshu Adası'nın güneybatı kesimindeki Ota Nehri'nin tarım bakımından zengin deltasında kurulmuş Hiroşima'da, sıcak ve sıradan bir yaz günü başlamıştı. (II) Ancak birkaç saat sonra gökyüzünde düşman uçakları belirince bütün şehri, siren sesleri sardı. (III) Dev bir yıldırımın ardından çok parlak bir ışık her yeri kapladı. (IV) Sonra yangınlar başladı ve koca şehir dakikalar içinde kül oldu. (V) Bu olay; hayatta kalanlar tarafından "bir dizi ışık parlaması", "sağır edici patlamalar" ve "canlıları kavuran bir fırtına" şeklinde anlatıldı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde sıfat-fiil vardır?

A) I ve II B) I ve V C) II ve IV D) III ve IV E) III ve V

2018 - MSÜ

ETKİNLİK - 13

Aşağıdaki cümlelerde bulunan fiilimsileri türleriyle beraber yazınız.

a) Bu dönemde yemek yemeyen insan görülmüş müdür?

b) Seni gördüğünde açıklamayı unutup kaçardı.

c) Seni sevdiğini herkes biliyor ama ben bilmiyorum.

d) Koşmak, tırmanışa geçmek, soluk alıp vermek, Hatice'yi mutlu edercesine sevmek...

e) Anladıklarını kullanabilecek kapasitede olman beni mutlu etmez.

f) İlerlemeye başlayan her insan gelişme çizgisine girmiştir. Ama eskiyip yıpranacaktır. Çalışırken bunu fark edersiniz.

ETKİNLİK (CEVAP)

a) yemeyen: Sıfat - fiil
b) gördüğünde: Zarf - fiil
açıklamayı: İsim - fiil
unutup: Zarf - fiil
c) sevdiğini: Sıfat - fiil
d) soluk alıp: Zarf - fiil
koşmak: İsim - fiil
tırmanış: İsim - fiil
geçmek: İsim - fiil
vermek: İsim - fiil
mutlu edercesine: Zarf - fiil
sevmek: İsim - fiil
e) anladıklarını: Sıfat - fiil
kullanabilecek: Sıfat - fiil
olman: İsim - fiil
f) ilerlemeye: İsim - fiil
başlayan: Sıfat - fiil
gelişme: İsim - fiil
eskiyip: Zarf - fiil
çalışırken: Zarf - fiil

FİİLDE ÇATI

USTA İŞİ BİLGİ

Fiil çatıları sadece "FİİL"lerde aranır.

- Kız çok **güzeldi**. → Çatı özelliği aranmaz. Çünkü isimdir.
- Her gün beni **beklerdi**. → Çatı özelliği aranır. Çünkü "bekle-" fiil köküdür.

ÖRNEK - 1

Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yükleminde çatı özelliği aranmaz?

A) Adamın da bu mahallede bir kardeşi yaşardı.

B) Tiyatro da sanat dallarının en çok tercih edilenlerinden biridir.

C) Klasik hikâye türü, diğer olaylı yazılarda görülen planı uygular.

D) Şehitler tepesinde tepeyi rüzgâr beklemekte.

E) Uzanıverse gövdem, taşlara boydan boya.

ÇÖZÜM:

A) yaşa / - r - dı
Fiil / Geniş zaman eki / Geniş zaman hikâyesi

C) uygula / - r
Fiil / Geniş zaman eki

D) bekle / - mekte
Fiil / Şimdiki zaman eki

E) uzanıver / - se
Fiil / Şart kipi

- Yüklemleri çekimli eylemdir ve çatı özelliği aranır.

Cevap B'dir. tercih edilenlerinden biri - dir

Çatı özelliği aranmaz. Çünkü isim cümlesidir.

CEVAP: B

/benimhocam

@MajestyPdf

A. Öznesine Göre Fiil Çatıları

1. Etken Çatı

Yüklemdeki iş, özne tarafından gerçekleştirilmiştir.

"-l, -n" edilgenlik eklerini ve "-ş" işteşlik ekini almaz.

Gizli özne ya da gerçek özne olması gerekir.

- Dün gece adam buraya **gelmiş**.
  İşi yapan: ADAM
- Sürekli **uyudu** dün gece köşedeki evde.
  İşi yapan: O

2. Edilgen Çatı

Yüklemdeki işi kimin yaptığı belli değildir. Eylemi yapan başkasıdır ve bilinmez.
"-l-" ve "-n-" ekleri getirilerek yapılır.

- Serdar dün gece **döv - (ü)l - dü.**
- Kitap geçen ay **bas - (ı)l - dı.**
- Tüm sınıflar **boya - n - dı.**

Edilgen çatılı yüklemlere "KİM? ve NE?" sorularını sorduğumuzda aldığımız cevap gerçek özne gibi dursa da gerçek özne değildir. Yani işi yapan değildir. İşten etkilenen sözde öznedir.

- **Serdar** dün gece dövüldü.

SÖZDE ÖZNE: Serdar (işten etkilenen)

"-ca / -ce, tarafından, nedeniyle" eklerini alarak işi gerçekten yapan **ÖRTÜLÜ ÖZNE** olarak olaya müdahil olur **ama cümlenin edilgen olma olayını değiştirmez.**

- Serdar **hırsızlar - ca** dövüldü.
- Kitaplar **matbaa tarafından** basıldı.

3. Dönüşlü Çatı

Özne, hem işi yapar hem de işten etkilenen varlıktır.

İş kendi kendine döner.

- "-l-" ve "-n-" eklerini alır.
- **Edilgen eylemlerden farkı:** İşin kim tarafından yapıldığı bellidir.
- Dün gece çok **sev - (i)n - di**.
- Kızı gelin olan kadın **döv - (ü)n - dü.**

- "-l-" ve "-n-" eklerini alıyorsa yüklem EDİLGEN de olabilir DÖNÜŞLÜ de olabilir:
- Çocuk annesine sar - (ı)l - dı.

DÖNÜŞLÜ ÇATI
Sarılan kim?: ÇOCUK

- Bahçenin etrafı tellerle sar - (ı)l - dı.

EDİLGEN ÇATI
Bahçenin etrafını sarma işini yapan kim?: Belli değil.

4. İşteş Çatı

İşin birden çok özne tarafından KARŞILIKLI veya BİRLİKTE yapıldığını gösterir.

- "-ş-" ekini alır.
- Akşam arkadaşlarıyla **selamla - ş - tı.**
- Sürekli onlarla **tart - (ı)ş - tı.**
- Çocuklarla **it - (i)ş - ti.**
- Adamlarla **gör - (ü)ş - tüler.**

Bu örnekler "karşılıklı" **anlamı vermiştir.**

- Kuşlar sürekli **öt- (ü)ş-tü.**
- Öğrenciler durakta **bekle-ş-ti.**
- Çocuklar gibi **gül -(ü)ş-tüler.**

Bu örnekler "birlikte" **anlamı vermiştir.**

Her "-ş-" ekini alan işteş kabul edilmez:

- Çocuğun eli kapıya **sık- (ı)ş-tı.**
- Kız çok **güzelle - ş - ti.**

"-ş-" ekini almışlar ama birlikte /karşılıklı anlamları verilmediği için işteş kabul EDİLEMEZ.

Bazı sözcükler doğuştan işteş kabul edilir. Fiilin kendisinde "-ş" eki olduğu için işteştir:

- Savaş-
- Barış-
- Güreş-

/benimhocam

@MajestyPdf

ÖRNEK - 2

I. Adamın bu olay karşısındaki tavrını görür görmez yıkıldım.
II. Bu yeni gelen çocuk da sevilmedi hiçbir zaman bu sınıfta.
III. Ahmet'e bu konu beş yıl önce anlatılmıştı belki de.
IV. Bu mevsimde limonu gören Ayşe yine çok sevindi.
V. Mehmet de bu makineyi çok iyi biliyormuş.

Öncüllerde verilen cümlelerin yüklemleri (öznelerine göre) çatılarına göre gruplandırılırsa hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I) yık - (ı)l - dım
→ "-l, -n" ekinden biri var. Yıkılan: BEN Yani işi yapan da bellidir. → DÖNÜŞLÜ ÇATI

II) sev - (i)l - medi
→ "-l, -n" ekinden biri var. Sevmeyen kim: ? Yani işi yapan belli değil. → EDİLGEN ÇATI

III) anlat - (ı)l - mıştı
→ "-l, -n" ekinden biri var. Anlatan kim: ? Yani işi yapan belli değil. → EDİLGEN ÇATI

IV) sev - (i)n - di
→ "-l, -n" ekinden biri var. Sevinen kim: O/ Ayşe Yani işi yapan bellidir. → DÖNÜŞLÜ ÇATI

V) bil - (i)yor - muş
→ "-l, -n" eki yok. İşi yapan bellidir. → ETKEN ÇATI

→ ETKEN ÇATI → Eşleştirmede dışarıda kalmıştır.

CEVAP: E

B. Nesnesine Göre Fiil Çatıları

- Nesne, öznenin yaptığı işten etkilenen varlıktır.
- Fiile "neyi, kimi, ne" soruları sorularak bulunur.

1. Geçişli Fiil

Nesne almış ya da alabilecek durumdaki fiillerdir.

Fiil "Neyi? ve Kimi?" sorularına cevap verir.

Kısa Yol: Fiilin başına "onu" getirilirse geçişlidir.

- "Okudu, yaptı, sıktı" gibi fiiller geçişlidir.

- **Evde sürekli babasını gördü.**

Kimi gördü? BABASINI

(Nesne almış.)

- **Dün gece temizledi.**

Neyi temizledi? Cevap vermemiş ama verebilir: EVİ

(Nesne almamış ama alabilir.)

2. Geçişsiz Fiil

Nesne almamış ya da alamayacak durumdaki fiillerdir.

Fiil "Neyi? ve Kimi?'' sorularına cevap vermez.

Kısa Yol: Fiilin başına "onu" getirilemezse geçişsizdir.

- "Güldü, ağladı, üzüldü" gibi fiiller geçişsizdir.

3. Oldurgan Fiiller

Geçişsiz fiillere "-t-, -r-, -dır-" ekleri getirilerek yapılır.

Geçişsiz fiiller geçişli yapılır.

OLDURGAN		
GEÇİŞSİZ FİİL	-t- / -r- / -dır-	GEÇİŞLİ FİİL
Gül-	-dür-	Gül-dür-
Çık-	-r-	Çık-(a)r-
Uyu-	-t-	Uyu – t -

4. Ettirgen Fiiller

Geçişli fiillere "-t-, -r-, -dır-" ekleri getirilerek yapılır.

Geçişli fiillerin geçişlilik derecesi artırılır.

İşi başkasına yaptırma anlamı verir.

ETTİRGEN		
GEÇİŞLİ FİİL	-t- / -r- / -dır-	DAHA GEÇİŞLİ FİİL İşi başkasını yaptırma
Oku -	-t-	Oku-t-
Yap-	-tır-	Yap- tır-
İç-	-r-	İç –(i)r-

Oldurgan fiiller ve ettirgen fiiller de bir nevi GEÇİŞLİ FİİLdir.

@MajestyPdf

ÖRNEK - 3

Aşağıdaki cümlelerden hangisi nesne - yüklem ilişkisine göre diğerlerinden farklı bir çatıdadır?

A) Bu kalemle son mektubumu sana geçen yıl yazdım.

B) Benim de üzgün olduğumu anlamalıydın.

C) Adam iki yıldır bu evde oturuyordu.

D) Bu arabayı hızla kenara çektiler.

E) Türküleri iki yıldır bu kanalda dinliyordu.

ÇÖZÜM:

A) yaz- "onu yazmak" ✓ Geçişli

B) anla- "onu anlamak" ✓ Geçişli

C) otur- "onu oturmak" ✓ Geçişsiz ➡ diğerlerinden farklıdır.

D) çek- "onu çekmek" ✓ Geçişli

E) dinle-"onu dinlemek" ✓ Geçişli

CEVAP: C

ÖRNEK - 4

Nesne almayan fiillere "-t, -r, -dır" eklerinden biri getirilerek o fiil nesne alabilecek duruma getirilir. Bu şekilde geçişli yapılan fiillere "oldurgan fiil" denir. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir eylem kullanılmıştır?**

A) Adam iki litre suyu gözümün önünde çocuğa içirdi.

B) Bakkaldan iki ekmek aldırdım.

C) Çocuğu bu küçücük evde uyuttuk.

D) Her soruyu o gün bana çözdürdü.

E) İçeri girer girmez sobayı yaktırdı.

ÇÖZÜM:

A) iç - (i)r - ➡ Geçişli
Geçişli

B) al - dır - ➡ Geçişli
Geçişli

C) uyu - t - ➡ Geçişli
Geçişsiz

- Geçişsiz fiil, geçişli yapılmıştır. Bu yüzden OLDURGAN ÇATI kullanılmıştır.

D) çöz - dür - ➡ Geçişli
Geçişli

E) yak - tır - ➡ Geçişli
Geçişli

- A, B, D ve E seçeneklerinde geçişliden geçişli yapıldığı için ETTİRGEN ÇATI vardır.

CEVAP: C

/benimhocam

@MajestyPdf

1. Böylece bir kere daha boynunlayız sayılı yerlerinden

En uzun boynun bu senin dayanmaya (I) ya da umudu kesmemeye (II)
Laleli'den dünyaya doğru giden (III) bir tramvaydayız
Birden nasıl oluyor sen yüreğimi elliyorsun

Ama nasıl oluyor sen yüreğimi eller ellemez (IV)
Sevişmek bir kere daha yürürlüğe giriyor

Bütün kara parçalarında (V) Afrika dâhil

Yukarıdaki dizelerde numaralanmış sözcüklerin hangisi eylemsi (fiilimsi) görevli değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İnsandır sanıyordum mukaddes yüke hamal.
Hamallık ki, sonunda, ne rütbe var ne de mal,
Yalnız acı bir lokma, zehirle pişmiş aştan;
Ve ayrılık, anneden, vatandan, arkadaştan.
Şimdi dövün Sakarya, dövünmek vakti bu an;
Kehkeşanlara kaçmış eski güneşleri an!
Hani Yunus Emre ki, kıyında geziyordu;
Hani ardına çil çil kubbeler serpen ordu?
Nerede kardeşlerin, cömert Nil, yeşil Tuna;
Giden şanlı akıncı, ne gün döner yurduna?
Mermerlerin nabzında hâlâ çarpar mı tekbir?
Bulur mu deli rüzgâr o sedayı: Allah bir!
Bütün bunlar sendedir, bu girift bilmeceler;
Sakarya, kandillere katran döktü geceler.

Yukarıdaki dizelerle ilgili sözcük - sözcük türü eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) *Pişmiş*: Ortaç
B) *Dövünmek*: Ad-eylem
C) *Serpen*: Ortaç
D) *Katran*: Ortaç
E) *Kaçmış*: Ortaç

3. **Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde zarf - fiil (ulaç) cümleye zaman anlamı katmamıştır?**

A) Adamı burada dinlerken çok zevk aldım, ondan çok şey öğrendim.
B) Adamı buraya getirince seni de onu da hemen aradım.
C) Ahmet'in kardeşini burada görüp sana haber vermek istedi.
D) Seni her gördüğümde mutluluktan havaya uçarım.
E) O da bana doğru yaklaşınca daha da mutlu oluyormuş.

/benimhocam

4. I. her şey güneşi seviyor
hatta denizler bile
denizlerde nefes alan sen bile
ve biz
güneşi değil ışığını seven insanlarız
II. güneş içime vuruyor
III. güneşin ışığı var
güneş yok
güneşin ışığını kim anlatabilecek
IV. pazar pazar gezmek
dağ dağ dolaşmak
ve ormanlarda kalmak
V. güneşin ışığını anlatacak olanı arıyorum
güneş içime vuruyor

Yukarıdaki dizeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı dizelerde geçen "seven" sözcüğü sıfat-fiildir.
B) II numaralı dizede fiilimsi kullanılmamıştır.
C) III numaralı dizelerde geçen "anlatabilecek" sözcüğü sıfat-fiildir.
D) IV numaralı dizelerde "gezmek, dolaşmak, kalmak" sözcükleri ad-eylemdir.
E) V numaralı dizelerde geçen "anlatacak" ve "olan" sözcükleri sıfat-fiildir.

@MajestyPdf

5.
- Sen kimseyi gördüğünde bu kadar mutlu oldun mu?
- Hayır, olmadım.
- Sevinmeye vaktin hiç oldu mu peki?
- Evet, bak o oldu.
- Adamı görünce birden korktun mu?
- Ondan korkacak adam görmedim.

Yukarıdaki konuşmada altı çizili fiilimsilerin türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangileridir?

A) Zarf-fiil - İsim-fiil - Zarf-fiil - Sıfat-fiil

B) Sıfat-fiil - İsim-fiil - Zarf-fiil - Sıfat-fiil

C) Zarf-fiil - Sıfat-fiil - Zarf-fiil - Sıfat-fiil

D) Sıfat-fiil - İsim-fiil - Zarf-fiil - İsim-fiil

E) İsim-fiil - Sıfat-fiil - Sıfat-fiil - Zarf-fiil

6. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde çatı özelliği aranmaz?**

A) Masadaki ekmekler dün gece bu bıçakla mı kesildi?

B) Neden beni sevmediğini daha iki ay önce öğrenmiştim.

C) Her gün derdimi ona hiç üşenmeden anlatırdım.

D) O adamın küçük kuzeni de hırsızmış.

E) Kimseyi yemek odasına almıyormuş çünkü odayı yeni temizlemiş.

7. Bazı durumlarda eylem nesnesine göre "geçişli eylem" olur ama nesne almayabilir. Bu durum eylemin geçişsiz olduğu anlamına gelmez. Nesne almasa da eylem "geçişli eylem" olarak kabul edilir.

Yukarıda anlatılan durum aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

A) Kemal dün gece dövdüğü çocuğu hemen affetti.

B) Yarın, okulu arayacağım.

C) Sinemada izledik ve çok beğendik.

D) O güzel kızı okula ben bıraktım.

E) Öğretmenin evi yıllardır deniz tarafına bakıyor.

8.
I. Tüm soruları ona mı çözdürmüş?
II. Bilge'ye üç kilogram sütü içirmiş.
III. Çocuğu dün erkenden uyuttu.
IV. Okulu o da on yılda bitirdi.
V. Hep beni burada bekledi.

Yukarıdaki cümleler "nesnesine göre çatı" **bakımından incelendiğinde hangisi** "ettirgen" **veya** "oldurgan" **sınıflandırmasına dâhil edilemez?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

9.
I. Deniz, dalgalarını sahile vuruyor hiç acımadan.
II. Güzel diziler her dönemde beğenilir.
III. Öğrencileri o da dersten atmış.
IV. Sınavın akşam yapılacağını ona söyledik.
V. Hep bu salonda yapacakmış şirket toplantılarını.

Yukarıdaki cümleler "öznesine göre çatı" **bakımından incelendiğinde hangisi diğerlerinden farklıdır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. "Beyza da bu televizyon programına izleyici olarak katılacakmış."

Aşağıdaki cümlelerden hangisi "öznesine göre çatı" **bakımından yukarıdaki cümleyle özdeştir?**

A) Bütün okul dün gece hizmetliler tarafından temizlendi.

B) Toplantıdan sonra köşedeki kebapçıda sorun masaya yatırıldı.

C) Tüm kızlar, yarınki toplantı için süslendi.

D) Olaydan sonra iki adet top atışı yapıldı.

E) Evin etrafı dikenli tellerle kapatıldı.

/benimhocam

@MajestyPdf

11. Dün gece beni gören adam…

Yukarıdaki eksiltili cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa çatısına göre "işteş" **olmaz?**

A) …saatlerce kızlarla bakıştı.

B) …çocuklarla hep koşuşuyordu.

C) …toplantı odasının girişinde iş adamlarıyla tokalaştı.

D) …hep gülüştü kızlarla.

E) …sürekli ders çalıştı.

12. Masanın üzerinde çok sayıda kitap vardı.

Yukarıdaki cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Çatı özelliği aranmaz.

B) Fiilimsi kullanılmamıştır.

C) Ek-eylem kullanılmıştır.

D) Yüklemi addır.

E) Çekimli eylem kullanılmıştır.

13. I. Hiçbir şey söylemeden bize doğru gelmeye başladı.

II. Onunla yarın araşacağız.

III. Kıyıdaki adamı o da görmüştü.

IV. Sebepsiz yere moral bozmaya gerek yokmuş.

V. Her durumda beni beklemeliydi.

Yukarıdaki cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlede zarf-fiil ve ad-eylem kullanılmıştır.

B) II numaralı cümle işteş çatılıdır.

C) III numaralı cümle birleşik çekimli (zamanlı) bir eylemdir.

D) IV numaralı cümle etken çatılıdır.

E) V numaralı cümle dilek kipiyle çekimlenmiştir.

ETKİNLİK - 14

Aşağıdaki cümlelerin öznelerine ve nesnelerine göre fiil çatılarını bulunuz.

		Öznesine Göre	Nesnesine Göre
a.	Bu adamla beraber yeni bir döneme girildi.		
b.	İnsan da bu dönemlerde başarıya ulaşmanın yolunu buldu.		
c.	Daha önce yapmadığınız bir şeyden önce korkarsınız.		
d.	Siz de yoruldunuz.		
e.	Bu kitabın yanlışları hemen anlaşılır.		
f.	Bu kitabın ödül töreni önce Erzincan'da sonra da Ankara'da geçen ay yapıldı.		
g.	Hastaya döşek sorulur mu?		
h.	Abanın kadri yağmurda bilinir.		
ı.	O da sürekli benimle çalışıyor.		
i.	Kapıya eli dün sıkıştı.		
j.	Bazen bu tip soruları kaçırırız.		
k.	Kitapla ilgili kaç kişiyle görüştünüz?		

/benimhocam

ETKİNLİK (CEVAP)

	Öznesine Göre	Nesnesine Göre		Öznesine Göre	Nesnesine Göre
a.	Edilgen	Geçişsiz	g.	Edilgen	Geçişsiz
b.	Etken	Geçişli	h.	Edilgen	Geçişsiz
c.	Etken	Geçişsiz	ı.	Etken	Geçişsiz
d.	Dönüşlü	Geçişsiz	i.	Etken	Geçişsiz
e.	Edilgen	Geçişsiz	j.	Etken	Oldurgan
f.	Edilgen	Geçişsiz	k.	İşteş	Geçişli

@MajestyPdf

1. Dün akşam Park Lane Hotel'in Ball Room'unda Sulh Konferansı (I) yedi yüz kişi, bir sürü adam ayakta bekleyerek gerçekleştirildi. Biz de o vakitlerde Ferara'nın karısı (II) ile bir öğle yemeği (III) yedik ve yarınki derse (IV) hazırlandık. Otel odaları (V) da tertemizdi.

Bu parçada numaralanmış tamlamalardan hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Platon'a sormuşlar: "İnsanların sizi en (I) çok şaşırtan iki davranışı nedir (II)?" Platon sıralamış: "Çocukluktan sıkılır ve büyümek isterler. Ne var ki büyüyünce (III) çocukluklarını özlerler. Para kazanmak için sağlıklarını yitirirler. Ama sağlıklarını geri almak için de para öderler. Sonuçta, hiç (IV) ölmeyecekmiş gibi yaşarlar ancak hiç yaşamamış gibi ölürler." Artık (V) ben de böyle yaşamayacağım.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi tür bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde zamir türünde bir sözcük kullanılmamıştır?

A) Balkanlar'ın her tarafında Türk'ün ekalliyet hâlinde yaşadığı her memlekette bizim halkımız kadar perişan, bakımsız, metruk bir insan zümresi tasavvur etmek mümkün değildir.

B) Hiçbirini bu fikirden uzak tutmanın mantıklı olmadığını biliyordum ama yine de bunu başaramıyordum.

C) Böylesini ben Türkiye'de daha önce hiç görmemiştim, ama yine de çok huzursuz oldum.

D) Beynin fotoğrafı, zihnin veya bilincin fotoğrafı değildir; fiziksel olmadığı için zihnin bir fotoğrafı olamaz.

E) Felsefe öğreniminin insanlara kazandıracağı önemli özelliklerden biri de, insanların bildikleri konuda konuşmayı, bilmediklerindeyse susmayı öğrenmeleri olacaktır.

4. Montaigne şiir üzerine şunları (I) söyler: Şiirin orta (II) hâllisi veya kötüsü için bile (III) kurallar, ustalıklar bir ölçü olabilir ama iyisi, görkemlisi (IV) aklın kurallarını aşar.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerin türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangileridir?

A) Zamir - Sıfat - Bağlaç - İsim

B) Zamir - Sıfat - Edat - Sıfat

C) Zarf - Sıfat - Bağlaç - İsim

D) Sıfat - İsim - Edat - İsim

E) Zarf - İsim - Edat - Sıfat

/benimhocam

@MajestyPdf

5. Bu şehrin içinde <u>bazı</u> (I) mekânlar vardır ki <u>oralara</u> (II) girdiğimizde şehirden soyutlanır ve <u>kendimizi</u> (III) farklı bir dünyada buluruz. Sanki geçmişe doğru bir yolculuğa çıkarak boyut değiştiririz. İçinde bulunduğumuz hayatın keşmekeşinden kurtulur, tarihte <u>gizemli</u> (IV) bir zamana gider, orada <u>bir süre</u> (V) kalırız.

Bu parçada altı çizili sözcükler tür bakımından ikişerli gruplandırılırsa hangisi <u>dışarıda</u> kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Orhun Abidelerinde, "İnsanoğulları üzerine ecdadım Bumin Kağan, İstemi Yabgu ile tahta oturmuş; Türk milletinin ülkesini, töresini idare ve tanzim edivermiş... Asker sevk edip dört taraftaki kavmi hep itaat altına almış, hep tabi kılmış." ifadeleri yer almaktadır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Ad B) Belirteç C) Ön ad D) İlgeç E) Sıfat - fiil

7. Bir bölgenin iklim özellikleri ile bu bölgedeki bitki örtüsü arasında yakın bir ilişki vardır. Karasal iklimin en büyük özelliği, yaz - kış ve gece - gündüz arasındaki sıcaklık farkının fazla olması, kışların çok soğuk geçmesi ve kar yağışının fazla olmasıdır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin birden çok örneği <u>yoktur</u>?

A) Sıfat
B) En üstünlük zarfı
C) Ad - eylem
D) Belirtisiz isim tamlaması
E) Bağlaç

8. (I) Platon'dan beri doğruluk hakkında genel olarak kabul gören bazı ilkeler vardır. (II) Bunlardan biri olgulara dair bütün soruların tek bir doğru yanıtı olduğu, bir diğeri de bu doğru yanıtların birbirleriyle çelişmemesi ve hepsinin bir arada uyumlu bir bütün oluşturması gerektiğidir. (III) Platon'un bilginin duyumlara dayanmasına itirazının sebebi ise Protagoras'ın kaynağı olan Herakleitosçu varlık görüşüne itirazdır. (IV) Bu durumda esas alt edilmesi gereken kişi Herakleitos'tur. (V) Herakleitos haklı değildir, dolayısıyla Protagoras da haklı değildir.

Bu parçada numaralanmış cümlelere göre aşağdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) I numaralı cümlede edat vardır.
B) II numaralı cümlede hem tamlayanı hem tamlananı zamir olan belirtili isim tamlaması vardır.
C) III numaralı cümlede zincirleme isim tamlaması vardır.
D) IV numaralı cümlede belirtisiz isim tamlaması vardır.
E) V numaralı cümlede bağlaç vardır.

9. (I) Değişmez bir insan doğası yoktur. (II) İnsanı var eden sadece kendi eylemleridir. (III) Yani, insan önce var olur ve ardından kendi özünü ve doğasını oluşturur. (IV) Bu özü oluştururken yapabileceği eylemleri kısıtlayan, kendi iradesi dışında hiçbir güç yoktur. (V) Bu durumun en önemli sonuçlarından biri, insanın eylemlerinde tamamen özgür olduğu gerçeğidir.

Bu parçada geçen aşağıdaki sözcüklerden hangisinin türü <u>yanlış</u> verilmiştir?

A) I. değişmez: Sıfat
B) II. sadece: Zarf
C) III. kendi: Zamir
D) IV. güç: İsim
E) V. en: Sıfat

/benimhocam

@MajestyPdf

10. Bir masal kahramanı olan "deniz kızı"nın var olduğu ya da (I) olmadığı bilgisini doğru (II) kabul etmem için (III) bu bilgiye yalnız başıma benim sahip olmam pek de önemli değildir.

Bu parçada altı çizili sözcüklerin türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bağlaç - Zarf - Edat

B) Edat - Zarf - Edat

C) Bağlaç - Zamir - Bağlaç

D) Edat - Zarf - Bağlaç

E) Bağlaç - Zamir - Edat

11. (I) Berkeley, maddenin varlığını niçin yadsımıştır? (II) Berkeley'in gerçek bir dil araştırmasına tabi tutarak sıkı bir yoklamadan geçirdiği şey, "maddenin kendisi" değil de "madde" sözcüğü, bunun kullanılışı ve anlamıdır. (III) Bu tavrıyla o, düşünmeye bir yöntem değişikliği getirir. (IV) Çünkü bir anlam taşıyormuş gibi görünen, anlamdan yoksun ifadeler olabileceğini görmüştür. (V) Bunun da hangi yollarla yapıldığını öğrenelim mi?

Bu parçada numaralanmış cümlelere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlede soru anlamı zarfla sağlanmıştır.

B) II numaralı cümlede bir tamlayan, birden çok tamlanana bağlanmıştır.

C) III numaralı cümlede işaret zamiri vardır.

D) IV numaralı cümlede edat ve bağlaç vardır.

E) V numaralı cümlede soru anlamı edatla sağlanmıştır.

12. Aristoteles, var olanı var olan olarak ele alan felsefe disiplinini "ilk felsefe" olarak adlandırır. Bu felsefe disiplininin, varlığı bir bütün olarak ele aldığını ve varlığın ilk ilke ve nedenlerini ortaya koyduğunu söyler.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İsim - fiil

B) Sıfat - fiil

C) Zarf - fiil

D) Türemiş eylem

E) Geniş zaman kip eki

/benimhocam

13. Fizik üzerine fizik yapılamaz (I) ama felsefe üzerine felsefe yapılabilir; hatta bu, felsefe için bir gereklilik olarak (II) düşünülebilir (III). Çünkü felsefenin ne olduğu, gerekli olup olmadığı, işe yarayıp yaramadığı ya da nasıl yapılabileceği gibi sorular sorulduğunda bile esasen felsefe yapılmaya başlanmaktadır (IV). Genel olarak varlık, bilgi ve değerler üzerine sorular soran felsefe, kendisine dair de sorular sormakta (V) ve bunlara cevap aramaktadır.

Bu parçada numaralanmış sözcükler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı sözcük, birleşik yapılıdır.

B) II numaralı sözcük, ulaçtır.

C) III numaralı sözcük, özne - yüklem ilişkisine göre edilgen çatılıdır.

D) IV numaralı sözcük, özne - yüklem ilişkisine göre dönüşlü çatılıdır.

E) V numaralı sözcük, şimdiki zaman kipiyle çekimlenmiştir.

@MajestyPdf

14. (I) Modern fiziğin temeli olan Kuantum Kuramı hakkındaki popüler kitapların tümü şu noktanın altını çizer: (II) Newton Kuramı'nı temel alan eski fizikten kalma varsayımların hiçbirini yeni fiziğin içine taşıyamazsınız. (III) Örneğin, eski fizik anlayışında bulunan olayların nedenleri tarafından belirlendiklerini yeni fiziğe aktaramazsınız. (IV) Bu düşünce hep bu köşede dursun. (V) Newtoncu anlayışla bir kitabı da bana yazdıramazsınız.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlenin yüklemi nesne - yüklem ilişkisine göre geçişlidir.

B) II numaralı cümlenin yüklemi özne - yüklem ilişkisine göre etkendir.

C) III numaralı cümlenin yüklemi nesne - yüklem ilişkisine göre oldurgandır.

D) IV numaralı cümlenin yüklemi nesne - yüklem ilişkisine göre geçişsizdir.

E) V numaralı cümlenin yüklemi nesne - yüklem ilişkisine göre ettirgendir.

15. Hicretten sonra Hz. Muhammed'in öncülüğünde; Müslümanlar, Yahudiler ve henüz Müslüman olmamış Arapların bir arada barış ve güven içinde yaşamalarını tesis edecek bir antlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşmadaki hususlara Araplar uydular.

I. Basit yapılı eylem
II. Türemiş yapılı eylem
III. Sıfat - fiil
IV. Ad - eylem
V. Bağ - eylem

Verilen parçada yukarıdaki öncüllerden hangisinin bir örneği yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Kişinin yüzüne karşı söylendiğinde (I) hoşlanmayacağı şeyleri arkasından konuşmak kötüdür (II). Bir kişinin ayıp ve kusurlarını küçümsememeliyiz (III). Başkasında var olan ayıp ve kusurları asla kimseye söyleme (IV)! Kimseyi kötü bir yola çekmezsen (V) daha düzgün bir insan olursun.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi hakkında yanlış bilgi verilmiştir?

A) I numaralı sözcük, ortaçtır.

B) II numaralı sözcük, ek-eylem almıştır.

C) III numaralı sözcük, dilek kipiyle çekimlenmiştir.

D) IV numaralı sözcük, türemiş yapılı bir eylemdir.

E) V numaralı sözcük, birleşik çekimli bir eylemdir.

/benimhocam

@MajestyPdf

6. SÖZ GRUPLARI
7. CÜMLENİN ÖGELERİ
8. CÜMLE TÜRLERİ

ÜNİTE 06 07 08

@MajestyPdf

"SÖZ GRUPLARI - CÜMLENİN ÖGELERİ - CÜMLE TÜRLERİ" KONUSUNDAN KAÇ SORU ÇIKAR?

Son 10 yılda "TYT" ve "MSÜ" de çıkan "SÖZ GRUPLARI" sorularını şu şekilde tablolayalım.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
YGS-TYT	2	1	2	2	1	1	1	2	2	1
MSÜ	–	–	–	1	2	2	2	1	1	2

	EVET	HAYIR
"Söz Grupları" videosu "Konu Anlatım Kitabı" eşliğinde izlendi mi?		
"TYT Türkçe Soru Bankası"ndan "Söz Grupları" soruları çözüldü mü?		
"Parla Dil Bilgisi"nden "Söz Grupları" soruları çözüldü mü?		
"Parla Paragraf"tan her sabah 20 soru çözülüyor mu?		

Son 10 yılda "TYT" ve "MSÜ"de 26 adet "Söz Grupları - Cümlenin Ögeleri - Cümle Türleri" sorusu çıkmıştır.

Çıkmış sorudan 17 tanesi **"Cümlenin Ögeleri"** çıktısı üzerinedir.

- 3 tanesi→ "VERİLEN ÖGELERE GÖRE CÜMLE TAMAMLAMA"
- 14 tanesi → "CÜMLENİN ÖGELERİNİ BULMA"
- 7 tanesi → "SÖZ GRUPLARI" ve "CÜMLENİN ÖGELERİ" çıktılarını aynı soruda bulma üzerinedir.
- 2 tanesi → "CÜMLE TÜRLERİ" (Yüklemin Türüne Göre Cümleler)
- ÖSYM'nin önem verdiği konuların başında gelen bir ünitedir.

Bu durum bize ÖSYM'nin alışkanlıklarını terk etmediğini ve yol haritamızı bu alışkanlıklara göre çizmemiz gerektiğini göstermektedir.

YOL HARİTASI

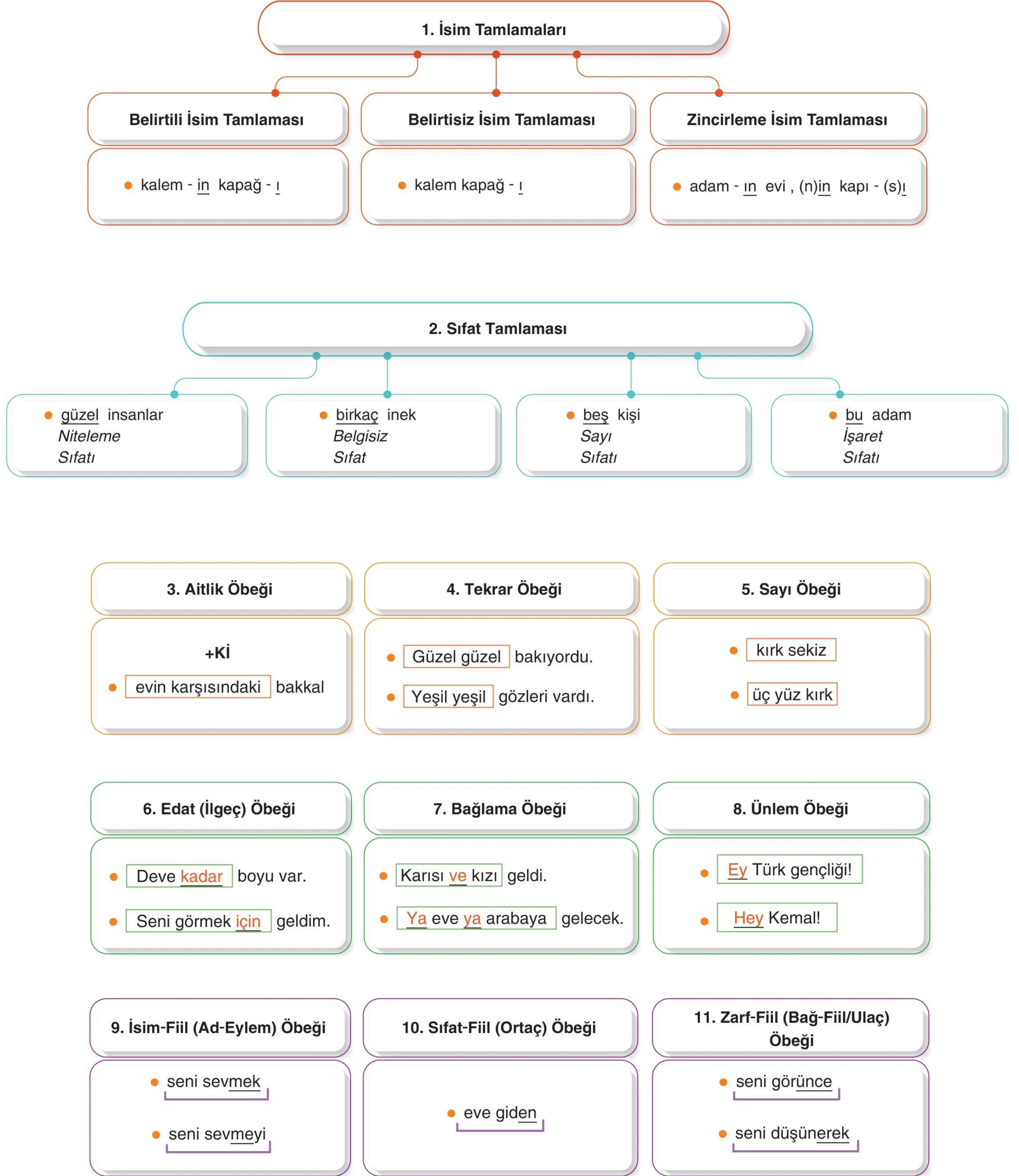
BU ÜNİTEYE NASIL ÇALIŞILIR?

@MajestyPdf

SÖZ GRUPLARI (ÖBEKLERİ)

- Cümle içinde birden fazla sözcükten oluşan ama tek sözcük gibi görev üstlenen yapılardır.

@MajestyPdf

12. Birleşik Fiil Öbeği

Yardımcı Fiille Kurulmuş Birleşik Fiil Öbeği	Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbeği	Kurallı Birleşik Fiil Öbeği
• yardım et- • hasta ol-	• aklına takıl-	• yapabil- (Yeterlilik) • yapıver- *(Tezlik)* • bakakal- *(Sürerlilik)* • düşeyaz- *(Yaklaşma)*

ETKİNLİK - I

Kalın yazılmış söz gruplarının adlarını altlarına yazınız.

....

1. **Evinin kapısı** dün gece açıktı.

....

2. **Kızın hiçbir zaman tükenmek bilmeyen derdi** vardı.

....

3. **Seni görmek için** buraya geldi.

....

4. **Akşama kadar** çalışmış.

....

5. **Seni burada gören çocuk** geldi.

....

6. **Seni burada görenler,** onu aramış.

....

7. Ahmet **seni severek** yaşadı.

....

8. Mehmet de **seni anlamayı** istiyor.

....

9. **Sevdayı anlamayı ve seni görmeyi** isterim.

....

10. **Hiçbir zaman bitmeyecek bir sevgiyi anlamak** zordur.

....

11. **Yanına gelen adam, onu dövmeyi** düşündü.

....

ETKİNLİK (CEVAP)

1. Belirtili isim tamlaması
2. Belirtili isim tamlaması
3. Edat grubu
4. Edat grubu
5. Sıfat tamlaması
6. Sıfat - fiil grubu
7. Zarf - fiil grubu
8. İsim - fiil grubu
9. Bağlama grubu
10. İsim-fiil grubu
11. Sıfat tamlaması, isim-fiil grubu

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU - 1

(I) Şunu anlamanızı istiyorum ki doğal dünyada dokular, renkler, kokular yok. (II) Güzellik, çirkinlik doğal dünyada yok; hiç yok öyle şeyler. (III) Orası bir enerji çorbası ve kaosu. (IV) Tam anlamıyla bunları alıp içimizde bir yerde bir dünya yaratıyoruz. (V) Her şeyin olup bittiği yer, kendi içimizde bir yer.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede edat grubu vardır.

B) II. cümlede sıfat tamlaması vardır.

C) III. cümlede belirtisiz isim tamlaması vardır.

D) IV. cümlede zarf-fiil grubu vardır.

E) V. cümlede sıfat-fiil grubu vardır.

2023 - KPSS LİSANS

ÇIKMIŞ SORU - 2

Denizanasının, vücudunda ürettiği bir molekül olan yeşil floresan proteini 238 amino asitten meydana gelmektedir. Bu yapı; başka bir proteine, moleküle veya kimyasal reaksiyona ihtiyaç duymadan etrafına floresan yeşil ışık verir. Bu özelliğinden dolayı moleküler biyoloji, genetik mühendisliği ve biyomedikal alanlarında çalışan araştırmacıların bir hayli ilgisini çekmektedir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İsim-fiil grubu
B) Zarf-fiil grubu
C) Sıfat-fiil grubu
D) Edat grubu
E) Bağlama grubu

2020 - KPSS LİSANS

@MajestyPdf

1. (I) Eylemleri ahlaki açıdan sınıflandıran, onları ve bütün bir hayatı anlamlı hâle getiren değerler sistemidir. (II) Değerler, eylemleri iyi-kötü, suçlu-suçsuz, güzel-çirkin, haklı-haksız, adaletli-adaletsiz biçimlerde sınıflandırmamızı sağlar. (III) Eğer bir değerler sistemi olmasaydı bütün eylemler ahlaki açıdan eşit olurdu. (IV) Eylemlerin ahlaki açıdan eşit olması demek, onların ne iyi ne de kötü olması demektir. (V) Bu durum, ahlakın yokluğu anlamına gelir ve doğru bir düşünce kadar etkili olamaz.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, sıfat - fiil grubu bulunmaktadır.

B) II. cümlede, isim - fiil grubu vardır.

C) III. cümlede, zarf - fiil grubu vardır.

D) IV. cümlede, bağlama grubu kullanılmıştır.

E) V. cümlede, edat grubu bulunmaktadır.

2. Aristoteles, fizikten matematiğe, etikten politikaya, mantıktan retoriğe değin (I) görüşler ortaya koymuştur. Öne sürdüğü bu fikirler (II) doğrultusunda sistematik bir tutarlılık sergilemiştir. Özellikle varlık ve bilgi görüşünü felsefe ve bilim araştırmalarının her düzeyine tatbik etmiştir (III). Aristoteles, Antik Çağ'ın başat görüşlerinden biri olan "kendine yeterlilik etiği (IV)"nde de bütünlüklü sistemini ve var olanlardan hareketle oluşturmuş olduğu ontolojik yaklaşımını gündelik sorunların çözümü için (V) kullanır.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. söz, edat grubudur.

B) II. söz, sıfat tamlamasıdır.

C) III. söz, birleşik fiil grubudur.

D) IV. söz, isim tamlamasıdır.

E) V. söz, isim - fiil grubudur.

3. Otohipnoz; kişinin kendi kendine telkin verebilme, bu telkinleri gerçekleştirebilme gücüne ve imkânına sahip olmasıdır. Doğal ve yapay olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Hastaların ağrılarını televizyon seyrederken unutmaları ya da dikkatlerini başka bir yerde toplamaları bir çeşit doğal otohipnozdur.

Bu parçada;

I. isim - fiil grubu,

II. bağlama grubu,

III. zarf - fiil grubu

hangilerinin örneği vardır?

A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II D) II ve III E) I, II ve III

4. Bilişsel tutarsızlık, insanların toplumsal hayata uyumlarını zorlaştırdığı için tedavi edilmesi gereklidir. İnsan, doğru davranış için birçok tutarsızlığa düşebilir. Bu durum insanın bilişini ve psikolojik durumunu olumsuz etkiler. Doğru davranış bulunup, özümsetilerek bireyin uyumu sağlanabilir. Ancak bunun yapılabilir olmadığı düşünülüyor.

Gonca Öğretmen, yukarıdaki parçayı öğrencilerine vererek bu parçadaki kelime gruplarını bulmalarını öğrencilerinden istemiştir.

Binnaz: "insanların toplumsal hayata uyumlarını zorlaştırdığı için" ifadesinde edat grubu vardır.

Pakize: "tedavi edilmesi gereklidir" ifadesinde sıfat-fiil grubu vardır.

Behçet: "insanın bilişini ve psikolojik durumunu" ifadesinde bağlama grubu vardır.

Behzat: "Doğru davranış bulunup, özümsetilerek" ifadesinde zarf - fiil grubu vardır.

Melike: "bunun yapılabilir olmadığı" ifadesinde sıfat - fiil grubu vardır.

Öğrencilerden hangisi konuyla ilgili bilgi yanlışı yapmıştır?

A) Binnaz B) Pakize C) Behçet D) Behzat E) Melike

/benimhocam

@MajestyPdf

5. Uykuda solunum durmasının tarihçesi ilk çağlara kadar
I
uzanmaktadır. Yunan mitolojisine göre nehir tanrıçasının
II
kızı olan Ondine, sevgilisinin uykuda ölmesi için beddua
III
etmiştir. Bu nedenle uyku apnesi tıp literatüründe “Ondine
IV
Curse“ olarak da bilinmektedir. Büyük İskender Dönemi’nde (MÖ 360) Karadeniz Ereğlisi’nde yaşayan Dionysius, uyku
V
apnesinin tüm belirtilerini taşımış ve bu durum tarih kitaplarına geçmiştir.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangileri edat grubu değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) III ve V E) IV ve V

6. (I) Her sınıfta zekâ tipleri ve okul öncesi deneyimleri farklı öğrenciler vardır. (II) Sınıf içinde değişik zekâ alanları gelişmiş öğrencilerin olabileceğini bilen öğretmenler bulunabilir. (III) Bu durumda, öğrencilerin başarıya ulaşmalarını sağlamak amacıyla tüm öğrencilerin baskın olduğu zekâ alanlarına hitap etmek öğretmenlerin sorumluluğudur. (IV) Bu tür farklılıkların bulunduğu bir sınıfta eğitim - öğretim faaliyetlerini sürdürmek, öğretmenler açısından gerçekten zor bir görevdir. (V) Sınırsız zamanımız ve uygun bir müfredatımız olsaydı bunu haydi haydi başarabilirdik.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, bağlama grubu bulunmaktadır.

B) II. cümlede, sıfat - fiil grubu vardır.

C) III. cümlede, isim - fiil grubu bulunmaktadır.

D) IV. cümlede, zarf - fiil grubu vardır.

E) V. cümlede, tekrar grubu kullanılmıştır.

7. Depresyon ve anksiyete toplumda en sık karşılaşılan iki
I
hastalıktır. Bu hastalıkların beraber görülme olasılığı da oldukça yüksektir. Yapılan araştırmalarda depresyon
II
hastalarının %75’inde aynı zamanda anksiyete bozukluğu da olduğu tespit edilmiştir. DSM 5 ile anksiyete bozuklukları başlığı altında birçok anksiyete hastalıkları belirlenmiştir. Depresyonun tanı grubunda yer alan semptomlara eşlik eden anksiyete bozukluğu da değişebilir. Bununla beraber depresyon tedavisinde eğer hastalığa anksiyete bozukluğu eşlik ediyorsa anksiyete göz ardı edilmemelidir. İlaç kullanımında sadece depresyon hastalarına göre
III IV
ilacın miktarı daha fazla verilmelidir. Terapi sürecinde ise her iki hastalıkla koordineli olarak gidilmelidir.
V

Bu parçadaki altı çizili sözlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. söz öbeği, bağlama grubudur.

B) II. söz öbeği, sıfat tamlamasıdır.

C) III. söz öbeği, sıfat tamlamasıdır.

D) IV. söz öbeği, edat grubudur.

E) V. söz öbeği, zarf - fiil grubudur.

8. Ön yargı, iyi ya da kötü bir yargı içermeyen, herhangi bir kanıta dayanmayan her türlü ön fikirdir. Oysa ayrımcılıkta
I
olumlu ön yargıdan bahsedilmez. Ön yargıyla yaklaştığımız kişiyle aramıza fiziksel veya sosyal mesafe koyarız. Ön yargı
II
ayrımcılıkla ilişkili bir tutumdur. Ön yargılarımız davranışa dönüştüğü zaman ayrımcılık olur. Ayrımcılığın oluşmasında
III IV
farklı özellikteki grupların toplumsal hiyerarşi içerisinde aşağıda ya da dezavantajlı olarak gruplandırılmaları etkilidir.
V

Bu parçadaki numaralanmış sözlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. söz öbeği, sıfat - fiil grubudur.

B) II. söz, sıfat tamlamasıdır.

C) III. söz, edat grubudur.

D) IV. söz, isim tamlamasıdır.

E) V. söz, zarf - fiil grubudur.

/benimhocam

@MajestyPdf

9. Kronik hastalıklar genellikle yavaş ilerleyen, düzenli ve sürekli tedavi, bakım ve izlem gerektiren uzun dönem sağlık sorunlarıdır. Kronik hastalığı olan bireyin tedavisi akut ya da alevlenme dönemlerinde hastanede yapılırken asıl tedavi ve bakım evde yürütülmektedir. Dünya genelinde başta kalp damar hastalıkları, kanserler, diyabet, inme ve kronik solunum yolu hastalıkları olmak üzere kronik hastalıkların, insan sağlığına yönelik önde gelen bir tehdit olduğu bildirilmektedir. Kronik hastalığa sahip bireylerin yaşam kalitesi birçok yönden etkilenmektedir. Bireyin yaşam kalitesini artırmak, kronik hastalık tedavisinin temel amaçlarındandır.

Gonca Öğretmen, yukarıdaki parçayı öğrencilerine vererek bu parçadaki kelime gruplarını bulmalarını öğrencilerinden istemiştir.

Binnaz: "yavaş ilerleyen, düzenli ve sürekli tedavi, bakım ve izlem gerektiren" ifadesinde sıfat - fiil grubu bulunmaktadır.

Pakize: "tedavi ve bakım" ifadesi, bağlama grubudur.

Behçet: " Bireyin yaşam kalitesini artırmak" ifadesi, isim - fiil grubudur.

Behzat: " Kronik hastalıklar" ifadesi, sıfat tamlamasıdır.

Melike: " insan sağlığına yönelik önde gelen bir tehdit olduğu" ifadesi, edat grubudur.

Öğrencilerden hangisi konuyla ilgili bilgi yanlışı yapmıştır?

A) Binnaz B) Pakize C) Behçet D) Behzat E) Melike

10. (I) Bilincin işlerliğini sağlayabilmek için biyolojik olarak beyne ihtiyaç vardır. (II) Zira bilincin ne olduğunu ve farkındalığını ortaya çıkaran beyindir. (III) Beynimiz olmasaydı bilinç bize nasıl yardım ederdi? (IV) Bergson, beyin ile bilinç arasındaki yakın ilgiyi askı ile palto arasındaki ilişkiye benzetmektedir. (V) Bilinç, söz götürmez bir şekilde beyne asılıdır fakat bundan bilincin bütün ayrıntısını çizdiği ve bilincin beynin bir parçası olduğu düşünülmemelidir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, edat grubu vardır.
B) II. cümlede bağlama grubu bulunmaktadır.
C) III. cümlede birleşik fiil grubu vardır.
D) IV. cümlede zarf - fiil grubu bulunmaktadır.
E) V. cümlede sıfat - fiil grubu vardır.

ÇIKMIŞ SORU - 3

Unutulmaz yazar Dostoyevski'nin kahramanlarından *Hipolit Terantiyev*; insanları karşısına alıp çeyrek saat konuştuğunda onlara tüm gerçeği anlatabileceğini, onları ardından sürükleyerek dünyayı değiştirebileceğini düşünüyordu.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Edat grubu
B) Zarf-fiil grubu
C) Sıfat-fiil grubu
D) İsim tamlaması
E) Sıfat tamlaması

2022 - KPSS LİSANS

ÇIKMIŞ SORU - 4

Köşkün kapısından içeri girince ötesi berisi aşınmış hasır döşeli ve alçak tavanlı alt kat sofası; basık merdivenlerinden kolayca çıkılıveren üst katı; insana ilk görüşte biraz boşluk ve yalnızlık hissi verirdi.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Edat grubu
B) Belirtili isim tamlaması
C) Zarf-fiil grubu
D) Sıfat tamlaması
E) Sıfat-fiil grubu

2018 - KPSS LİSANS

ÇIKMIŞ SORU - 5

Mantarlar; orman ve çayır ekosisteminin sürdürülmesinin, besinlerin geri dönüşümünün ve karbon tutulumunun ayrılmaz bir parçası oldukları toprakta ve bitkilerde bulunur. Geliştirdikleri moleküllerle can sıkıcı bazı sorunların çözümüne yardımcı olacak bir dizi fırsat sunar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Sıfat tamlaması
B) Belirtili isim tamlaması
C) Belirtisiz isim tamlaması
D) Sıfat-fiil grubu
E) Zarf-fiil grubu

2022 - KPSS ORTAÖĞRETİM

/benimhocam

@MajestyPdf

CÜMLENİN ÖGELERİ

Cümlenin iki temel ögesi: YÜKLEM ve ÖZNE

Yardımcı ögeler: Dolaylı tümleç (yer tamlayıcısı), zarf tümleci, nesne, edat tümleci

YÜKLEM

Hareket bildiren veya cümleyi yargıya bağlayan ögedir.

- Cümlede iş, oluş, durum bildirir.
- Yüklem isim de olabilir fiil de olabilir.

Yüklem Bulunurken Dikkat Edilecek Noktalar:

1. **Yüklem çekimli fiil olabilir:**
   - İnsanları üzen şeyleri ben de **sevmem**.
   - Her zaman insanlardan **hoşlandım**.

2. **Birleşik fiiller yüklem bulunurken parçalanamaz.**
   Yardımcı fiille kurulan birleşik fiiller ayrılmaz.
   - Dün gece polise **teslim oldu**.

   Anlamca kaynaşmış birleşik fiiller ayrılmaz. Yani bir anlamda anlamını kaybetmiş deyimleşmiş söz grupları ayrılmaz:
   - Adam mirasa **göz koydu.**

3. **İsim soylu bir sözcük de ek-fiil alarak yüklem olabilir.**
   - Adamı gören çocuk, **Ahmet'ti.**
     (Ek-fiil almış isim)
   - Ona gören **sendin.**
     (Ek-fiil almış zamir)

4. **İsim tamlamaları ayrılmaz.**
   - Ahmet de **sınıfın öğrencisiydi.**
     (Ek-fiil almış belirtili isim tamlaması)
   - Çocuğu sınıftan çıkaran, **okul müdürüymüş.**
     (Ek-fiil almış belirtisiz isim tamlaması)

5. **Sıfat tamlamaları ayrılmaz.**
   - Ali'nin yakaladığı **güzel bir balıktı.**
     (Ek-fiil almış sıfat tamlaması)

6. **Edat grupları ayrılmaz.**
   - Ev **bana göreydi.**

7. **İkilemeler ayrılmaz.**
   - Kızın saçları **uzun uzundu.**

@MajestyPdf

8. **Fiilimsiler yüklem olabilir.**
   - Bize kalan, **çalışmaktır.**
     (Ek-fiil almış isim - fiil)
   - Onu gören, **ağlayandı.**
     (Ek-fiil almış sıfat - fiil)
   - Ölüme gidişi bile **gülerekti.**
     (Ek-fiil almış zarf - fiil)

9. **İki veya daha fazla özne tek yükleme bağlanabilir.**
   - Kemal dershanede, Kuddusi de kütüphanede **yiyecek**.
   - "Yiyecek" yüklemine "Kemal" ve "Kuddusi" özneleri bağlanmıştır.

10. **Yargı bildirmeyen eksiltili cümlelerde yüklem olmaz.**
   - Adam dün gece seni …

ÖZNE

İşi yapan, cümlede yargıyı gerçekleştiren ögedir.

USTA İŞİ BİLGİ

Önce yüklem, sonra özne bulunmalıdır. Özellikle özne bulunmadan nesne bulunursa yanlış sonuçlara ulaşılabilir.
- İşi yapan kim?
- İşi yapan ne? sorularıyla özne bulunur.

Kötülük	sevmediğim kavramdır.
Özne: kötülük (isimden oluşur.)	

Yaşlılar	koşa koşa	geldiler.
Özne: yaşlılar (adlaşmış sıfat)		

Sen	onu	teslim ettin.
Özne: sen (zamir)		

Çalışan	her ortamda	kazanır.
Özne: çalışan (Fiilimsi: Sıfat-fiil)		

Evin kedisi	üzgündü.
Özne: evin kedisi (belirtili isim tamlaması)	

GERÇEK (AÇIK) ÖZNE

- İşi yapan özne açık bir şekilde cümlede bulunur.
  - **Ahmet'in annesi** onu hep sevmişti.

  Özne: Ahmet'in annesi
  - **Ailem** başarılarımla övünür.

  Özne: Ailem

GİZLİ ÖZNE

- Özne açıkça yazılmamıştır ama rahatlıkla bulunabilir. Şahıs ekleri özneyi bulmamıza yardımcı olur.
  - Onu da kardeşini de aramadı.

  Özne: (O)

SÖZDE ÖZNE

- Edilgen çatılı eylemlerde işten etkilenen ögedir.
  - **Duvar** dün gece boya -n -dı.

  Boyama işinden etkilenen ne: duvar (sözde özne)
  - **Serdar** dün polislerce vur - (u)l-du.

  Vurma işinden etkilenen kim: Serdar (sözde özne)

ÖRTÜLÜ ÖZNE

- Edilgen çatılı eylemlerde **"-ca/-ce, tarafından, nedeniyle"** ek ve sözcüklerini alarak işi yapanı dolaylı gösteren ögedir. Son yıllarda cümlede "zarf tümleci" olarak da kabul ediliyor.
  - Serdar **hırsızlarca** vur - (u)l-du.

  Örtülü özne: hırsızlarca
  - Ev **temizlikçi tarafından** soy -(u)l-du.

  Örtülü özne: temizlikçi tarafından

DİKKAT

"Örtülü özne" öge bulunurken **zarf tümleci** sayılır.

ÖRNEK - 1

Aşağıdaki cümlelerden hangisi sadece temel ögelerden oluşmaktadır?

A) Oktay Akbal'ın öyküleri; büyük olaylara, entrikalara yaslanmaz.

B) Bir sözün hem gerçek hem mecaz anlamını düşündürecek şekilde kullanılmasına kinaye denir.

C) Tanımadığımız ve hayatımızda bir kere dahi görmediğimiz birine mektup yazmak dünyanın en zor işidir.

D) İspanya, futbol maçlarında hiçbir zaman küçümsenemez.

E) Bahaeddin Özkişi, çoğu kez rafine bir konu etrafında belirler.

ÇÖZÜM:

A) Oktay Akbal'ın öyküleri; / büyük olaylara, entrikalara / yaslanmaz.
Özne / *Yer tamlayıcısı (Dolaylı tümleç)* / *Yüklem*

B) Bir sözün hem gerçek hem mecaz anlamını düşündürecek şekilde
Yer tamlayıcısı

kullanılmasına / kinaye / denir.
Özne / *Yüklem*

@MajestyPdf

C) Tanımadığımız ve hayatımızda bir kere dahi görmediğimiz birine (*Özne*) mektup yazmak / dünyanın en zor işidir. (*Yüklem*)

- Temel ögeler: ÖZNE ve YÜKLEM
- Bu cümle de sadece özne ve yüklemden oluşmuştur.

D) İspanya (*Özne*) / futbol maçlarında (*Yer tamlayıcısı (Dolaylı tümleç)*) / hiçbir zaman (*Zarf Tümleci*) / küçümsenemez (*Yüklem*).

E) Bahaeddin Özkişi, (*Özne*) / çoğu kez (*Zarf Tümleci*) / rafine bir konu etrafında (*Yer tamlayıcısı (Dolaylı tümleç)*) / belirler (*Yüklem*).

CEVAP: C

NESNE

İşten etkilenen ögedir.

Yüklem ve özne bulunduktan sonra bulunmalıdır.

Aşağıdaki sorularla bulunabilir:

Belirtili Nesne	Belirtisiz Nesne
Neyi? Kimi? Nereyi? Hangisini? ■ Belirtme hâl ekini almıştır.	Ne?

- Bana içinden geçenleri söylemelisin.

Yüklem: söylemelisin

Özne: sen

Belirtili nesne: içinden geçenleri

- Sana Ahmet her gün güzel sözler söylerdi.

Yüklem: söylerdi

Özne: Ahmet

Belirtisiz nesne: güzel sözler

- Hayatını bir kadına adamış, derler.

Yüklem: derler

Özne: onlar

Belirtisiz nesne: hayatını bir kadına adamış

(Nesne cümle şeklindedir.)

DOLAYLI TÜMLEÇ (YER TAMLAYICISI)

- "-e, -de, -den" eklerini alır.

Dolaylı Tümleç

- Kime?
- Kimde?
- Kimden?
- Neye?
- Neyde?
- Neyden?
- Nereye?
- Nerede?
- Nereden?
- Hangisine?
- Hangisinde?
- Hangisinden?

DİKKAT

Dolaylı tümleç mutlaka "-e, -de, -den" eklerini alır. Lakin bu eki alan her ögeye dolaylı tümleç denmez.

Zaman anlamı verirse ve sebep (neden) ilgisi varsa **zarf tümleci** olur.

Örneğin,

Onu gördüğümde bayıldım.

Yüklem: bayıldım

Özne: ben

Zarf tümleci: onu gördüğümde ("Ne zaman?" sorusuna cevap verir ve zarf tümleci olur.)

(Aşağıdaki örneklerde kalın yazılmış ögeler dolaylı tümleçtir.)

- **Onu gördüğüm evin yanında** kurtlar kuşlar geziniyordu.
- Dün gece **binanın yüzeyinde** kırıklar oluşmuştu.
- Seni ve kardeşini her gün **sınıfın kapısında** görürdüm.

ZARF TÜMLECİ

Zaman belirten	Durum belirten	Yer-yön belirten	Miktar belirten	Soru belirten
Ne zaman?	Nasıl?	Nere?	Ne kadar?	Nasıl? Ne zaman? Ne kadar? Niçin? Niye?

- **Yaz gelince** size de uğrarız.

  Ne zaman uğrarız? : yaz gelince
- Seni **henüz** görmedim.

  Ne zaman görmedim? : henüz

  Koşa koşa buraya gelmiş.
- **Nasıl** gelmiş? : koşa koşa

  Çocuk koşarak **dışarı** çıktı.

  Nere çıktı? : dışarı

DİKKAT

"Aşağı, yukarı, ileri, geri" gibi yer-yön bildiren ifadeler "yer-yön zarfı" olduğunda "zarf tümleci" olur. "-e, -de, -den" eklerini aldıklarında "dolaylı tümleç" olur.

Çocuk **aşağı** indi. (Zarf tümleci)

Çocuk **aşağıya** indi. (Dolaylı tümleç)

Çocuk **aşağıda** uyudu. (Dolaylı tümleç)

/benimhocam

@MajestyPdf

- Senin geldiğine **çok** sevinmiş.

  Ne kadar sevinmiş? : çok

- Sorular da zarf tümleci olur:
  - **Ne kadar** konuştun?
  - **Nasıl** geldin?
  - **Ne zaman** döndün?

EDAT TÜMLECİ

- Yüklemin anlamını "birliktelik, amaç, karşılaştırma, neden" ilgileriyle etkiler.
- **"ile, için, -e göre, -e karşı"** edatları ile kurulur genelde.

Ne için?	**Kim için?**	**Ne ile?**
Kim ile?	**Neye göre?**	**Kime göre?**
Neyden dolayı?	**Kimden dolayı?**	

sorularına cevap verir.

- **Seni görmek için** buraya gelmiş.
- **Raporlara göre** sen de suçlusun**.**
- Eve **otobüsle** gittik.
- **Başarısından dolayı** kıskandılar.

DİKKAT

- ÖSYM, son yıllarda "edat tümleci"ni "zarf tümleci" kabul etmektedir. "Neden bu konu yok?" diyeceğiniz için açıkladım.

UNUTMA

Bağlaçlar, ünlemler cümle dışı unsurdur.

- Seni aradı **ama** bulamadı.
- **Şişt!** Beni dinleyin.

/benimhocam

ÖRNEK - 2

(I) Ben bir orman yangınına benzetirim şiirimi. (II) Çağrışımlar, kozalaklar gibi sıçrayarak tutuşturur. (III) Algılamada sorun olarak görülen şeyler, kesinlikle sahihliğin kıvılcımlarıdır. (IV) Her sıçrayışla yangının biraz daha büyümesi istenir. (V) Okurun algılarına uymak daha çok kabul edilir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi öge sayısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I. Ben / bir orman yangınına / benzetirim / şiirimi ➡ 4 ögeli
Özne — *Yer tamlayıcısı (Dolaylı tümleç)* — *Yüklem* — *Belirtili nesne*

Onlar/Gizli Özne

II. Çağrışımlar, kozalaklar gibi sıçrayarak / tutuşturur.
Özne — *Zarf tümleci* — *Yüklem*

➡ 3 ögeli

III. Algılamada sorun olarak görülen şeyler, / kesinlikle / sahihliğin kıvılcımlarıdır.
Özne — *Zarf tümleci* — *Yüklem*

➡ 3 ögeli

IV. Her sıçrayışla / yangının biraz daha büyümesi / istenir. ➡ 3 ögeli
Edat tümleci — *Özne (Sözde özne)* — *Yüklem*

V. Okurun algılarına uymak / daha çok / kabul edilir. ➡ 3 ögeli
Özne — *Zarf tümleci* — *Yüklem*

- I numaralı cümle 4 ögelidir. Diğer cümleler 3 ögelidir.

CEVAP: A

@MajestyPdf

CÜMLEDE SORU ANLAMINI SAĞLAYAN ÖGEYİ BULMA

TEKNİK 1

Soru sözcüğüne cevap ver. Cevap hangi öge ise soru o ögeyi buldurmaktadır.

- [Kim] bu adama ders anlattı? (*Özne*) → [Ali] anlattı. (*Özne*)
- Bunu döven [kimdi?] (*Yüklem*) → [Ali'ydi.] (*Yüklem*)
- [Nerede] yatmış? (*Dolaylı tümleç*) → [Evde] yatmış. (*Dolaylı tümleç*)
- Adam [neredeymiş?] (*Yüklem*) → [Evdeymiş.] (*Yüklem*)

TEKNİK 2

"mı/mi" soru edatının olduğu cümlelerde "mı/mi" hangi ögeden sonra ise soru o ögeyi buldurmaktadır.

"mi" soru edatının olduğu cümlelerde "mı/mi" hangi ögeden sonra ise o ögeyi buldurur.

Siz/Gizli özne

- Eve (*Dolaylı tümleç*) [mi] gittiniz? (*Yüklem*) → *Dolaylı Tümleç*
- Ali (*Özne*) [mi] gitmiş? (*Yüklem*) → *Özne*
- O (*Özne*) dün (*Zarf tümleci*) [mü] aramış? (*Yüklem*) → *Zarf Tümleci*
- Sen/Gizli özne Eve (*Dolaylı tümleç*) erkenden (*Zarf tümleci*) gittin (*Yüklem*) [mi]? → *Yüklem*

/benimhocam

ÖRNEK - 3

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru diğerlerinden farklı bir ögeyi buldurmaya yöneliktir?

A) Adama bunu soran kimmiş?
B) O kız bugün nerede?
C) Sen eve gittin mi?
D) Kime sormuşlar soruyu?
E) Aldığın hediye kimeydi?

ÇÖZÜM:

- Sorulara cevap verelim:

A) [Ali'ymiş] → YÜKLEM
B) [Evdedir.] → YÜKLEM
C) [Gittim.] → YÜKLEM

D) Onlar/Gizli
[Ali'ye] sormuşlar.
→ DOLAYLI TÜMLEÇ (YER TAMLAYICISI) Cevap D'dir.

DİKKAT

Soru yüklemse cevap da yüklemdir. Soru sözcüğünde "-dır, -idi, -imiş" varsa ya da biz kafamızdan ekleyebilirsek YÜKLEMİ bulduruyordur.

E) [Ali'yeydi.]
→ İçinde "idi" var.
→ YÜKLEM

CEVAP: D

@MajestyPdf

CÜMLEDE VURGU

1. **Yüklem fiilse** → yüklemden bir önceki ögededir.
   - Dün gece seni görmüş Kemal.
     seni: B.li Nesne – VURGU; görmüş: Y.

2. **Yüklem isim ya da isim soylu sözcükse** → yüklemdedir.
   - Ali, iyi bir insandır her zaman.
     iyi bir insandır: Yüklem – VURGU

3. **Yüklem (isim ya da fiil) baştaysa** → yüklemdedir.
   - Geldi Kemal dün gece.
     Geldi: Yüklem – VURGU

4. "mı/mi" **soru edatı varsa** → "mı/mi"den önceki ögededir.
   - Seni mi aradı Kemal?
     Seni: B'li Nesne – VURGU
   - Kemal seni aradı mı?
     aradı: Yüklem – VURGU

5. **Soru sözcüğü varsa** → soru sözcüğündedir.
   - Seni ne zaman gördü?
     ne zaman: Zarf Tümleci – VURGU
   - Kim seni aramış?
     Kim: Özne – VURGU

ÖGENİN AÇIKLAYICISI

- Ara sözler, ögelerin açıklayıcısı olabilir.
  - Cemalettin, amcanın oğlu, bugün geldi.
    Cemalettin: Özne; amcanın oğlu: Öznenin açıklayıcısı; bugün: Zarf tümleci; geldi: Yüklem
  - O da Konya'ya, tahıl ambarına, zevkle uğradı.
    O: Özne; da: Bağlaç; Konya'ya: Dolaylı tümleç; tahıl ambarına: Dolaylı tümlecin açıklayıcısı; zevkle: Zarf tümleci; uğradı: Yüklem
  - O; evini, çiçekçinin yanındaki apartmanın üçüncü katını, çok özledi.
    O: Özne; evini: B.li N; çiçekçinin yanındaki apartmanın üçüncü katını: Belirtili nesnenin açıklayıcısı; çok: Zarf tümleci; özledi: Yüklem

CÜMLE DIŞI UNSURLAR

ÜNLEMLER:

- Hey! (Sen/Gizli özne) Ali gel.
  Hey!: Cümle dışı unsur; Ali: Cümle dışı unsur; gel: Yüklem

- *Eğer cümle dışı unsur sorulursa bilin ki ünlem soruluyordur. Cümlede ünlem arayın!*

- ***Gizli özne:*** *Öge sıralamasına dâhil edilmez:*

  (Ben/Gizli özne) Geldim. (Bu cümle sadece yüklemden oluşmuştur.)
  Geldim: Yüklem

- ***Ara sözler / Cümleler***

- ***İki cümleyi bağlayan ya da hiçbir ögeye dâhil edilemeyen bağlaçlar:***

  (O/Gizli özne) Eve geldi ve beni aradı.
  Eve: Dolaylı tümleç; geldi: Yüklem; ve: Bağlaç – cümle dışı unsur; beni: B.li N; aradı: Yüklem

/benimhocam

@MajestyPdf

1. Edebiyat akımlarının güzellik, sanat ve edebiyat anlayışlarını içeren kurallar manzumesi çoğu kez yazılı değildir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelerin dizilişi bu cümleninkiyle aynıdır?

A) Edebiyat akımlarının zemininde çeşitli sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel hadiseler yer alır.

B) Belirli bir dönemde verilen eserlerin ardındaki fikri kavramak için edebiyat akımlarını layıkıyla bilmek gerekir.

C) Edebiyat akımlarının filizlenip yeşermesinin ve çözülüp dağılmasının nedenlerini kavramak önemlidir.

D) Edebiyat akımları belli bir dünya görüşünün, güzellik ve sanat anlayışının etkisiyle oluşur.

E) Edebiyat akımları benimsedikleri ilke ve değerlere sıkı sıkıya bağlıdır.

2025 - TYT

2. Bu caddenin taşlarının üzerinden yüzyıllar boyunca geçen insanların ayak seslerini takip edenler, bir kalenin oya gibi işlenmiş kapısı önünde bulurlar izlerini.

Bu cümledeki ögelerin dizilişi aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Özne - yüklem - belirtili nesne

B) Zarf tümleci - özne - belirtili nesne - yüklem

C) Özne - yer tamlayıcısı - yüklem - belirtili nesne

D) Zarf tümleci - belirtili nesne - yüklem - özne

E) Belirtili nesne - yer tamlayıcısı - yüklem - özne

2024 - TYT

3. Vücudumuzdaki proteinlerin üçte birini oluşturan kolajen ----.

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa öge dizilişi “özne - zarf tümleci - belirtisiz nesne - yüklem” **şeklinde olur?**

A) aynı zamanda bilinen en sağlam malzemelerden biridir

B) başta kemik ve deri olmak üzere tüm dokularda bulunur

C) genç ve pürüzsüz bir cilde sahip olmamıza yardımcı olur

D) bulunduğu dokudaki işlevine göre karmaşık yapılar ortaya çıkarır

E) hayli uzun ömürlü olmakla birlikte belli bir yaşam süresine sahiptir

2022 - TYT

/benimhocam

4. “Bir yöreye veya topluluğa özgü konuşma biçimi” şeklinde tanımlanan ağızlar ----.

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa öge dizilişi “özne - belirtili nesne - zarf tümleci - yüklem” **şeklinde olur?**

A) eski kelime, deyim ve diğer sözleri koruyarak geleceğe adım adım taşımaktadır

B) söz varlığı unsurları bakımından yazı dilini besleyen kaynakların başında yer almıştır

C) söz dağarcığında yer alan eski kelime ve deyimleri günümüze kadar ulaştırmıştır

D) bünyesinde standart dilin sözlüklerinde görülmeyen pek çok kelime ve söz barındırır

E) tarihî metinlerde geçen fakat bugün kullanılmayan kelimelerin yaşamasını sağlamıştır

2025 - MSÜ

5. Karbondioksit kullanarak çözülebilir plastik üreten bilim insanları, bu yeni teknolojinin doğada çözünemeyen plastik kullanımının önüne geçmede önemli bir adım olacağını duyurdu.

Bu cümledeki ögelerin doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Özne - belirtili nesne - yer tamlayıcısı - yüklem

B) Zarf tümleci - özne - yer tamlayıcısı - yüklem

C) Özne - belirtili nesne - yüklem

D) Zarf tümleci - belirtili nesne - yüklem

E) Özne - yer tamlayıcısı - zarf tümleci - yüklem

2023 - MSÜ

6. Kromofor adı verilen pigment molekülleri fotosentez sırasında güneş enerjisini tepkime merkezlerine hızlı taşıdığından güneş enerjisinin hemen hepsi, arada hiç ısı kaybı olmadan kimyasal enerjiye dönüşür.

Bu cümledeki ögelerin doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Belirtisiz nesne - zarf tümleci - zarf tümleci - özne - yer tamlayıcısı - yüklem

B) Belirtili nesne - zarf tümleci - zarf tümleci - özne - yer tamlayıcısı - yüklem

C) Özne - zarf tümleci - yer tamlayıcısı - zarf tümleci - yüklem

D) Zarf tümleci - özne - zarf tümleci - yüklem

E) Zarf tümleci - özne - zarf tümleci - yer tamlayıcısı - yüklem

2020 - TYT

@MajestyPdf

7. Askerler ---- yakalamış.

Bu cümlede boş bırakılan yer aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa öge dizilişi "özne - zarf tümleci - yer tamlayıcısı - belirtili nesne - yüklem" **şeklinde olur?**

A) geleceğini haber aldıkları kişiyi geçen yıl yapılan büyük köprünün altında uyur vaziyette

B) tam üç ay önce kimsenin yaklaşmaya dahi cesaret edemediği uçurumun kenarında ulağı

C) ortalığın aydınlanmaya başladığı saatlerde sürüsünden ayrı dolaşan iki kaplan yavrusu

D) eskiden kale olarak kullanılan bu harabede kendilerine yardım edeceğine inandıkları adamı

E) gelen çağrı üzerine birkaç saat önce ayrıldıkları limana ulaşıp şikâyet edilen kişileri

2022 - MSÜ

8. Modern şehir hayatının gün içerisinde onlarca kişiyle iletişime geçmeyi zorunlu kılan ve kişileri binlerce mesaja maruz bırakan yapısı, insana daha önce deneyimlemediği bir uyum sürecini dayatıyor.

Bu cümledeki ögelerin doğru sıralanışı, aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Özne - zarf tümleci - belirtisiz nesne - yüklem

B) Belirtisiz nesne - özne - belirtili nesne - yüklem

C) Zarf tümleci - yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) - özne - yüklem

D) Özne - yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) - belirtili nesne - yüklem

E) Belirtili nesne - zarf tümleci - özne - yüklem

2019 - TYT

9. Yağmurlu bir nisan sabahı paltosuna sarınmış genç bir adam, sokağın köşesindeki saçağın altında harabeye dönmüş evi inceliyordu.

Bu cümledeki ögelerin doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Zarf tümleci - özne - yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) - belirtili nesne - yüklem

B) Yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) - özne - zarf tümleci - belirtisiz nesne - yüklem

C) Yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) - özne - zarf tümleci - belirtili nesne - yüklem

D) Özne - yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) - zarf tümleci - belirtili nesne - yüklem

E) Zarf tümleci - özne - belirtisiz nesne - yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) - yüklem

2019 - MSÜ

/benimhocam

10. Sırf kendi için okuyan, gezen, eğlenen bir aydın kendini yaşarken öldürmüyor mu?

Bu cümledeki ögelerin doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Belirtisiz nesne - özne - zarf tümleci - yüklem

B) Zarf tümleci - belirtili nesne - yüklem

C) Özne - belirtili nesne - zarf tümleci - yüklem

D) Özne - zarf tümleci - yüklem

E) Belirtisiz nesne - zarf tümleci - yüklem

2018 - TYT

11. Okuyucuların bitirmekte en çok zorlandıkları on kitap arasında yer alan *Ulysses*, anlatımının farklı kurgusuna etkisinden edebiyatseverleri cezbediyor.

Bu cümledeki ögelerin dizilişi aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Özne - Zarf tümleci - Belirtili nesne - Yüklem

B) Yer tamlayıcısı - Özne - Belirtili nesne - Yüklem

C) Belirtisiz nesne - Zarf tümleci - Özne - Yüklem

D) Belirtisiz nesne - Zarf tümleci - Belirtili nesne - Yüklem

E) Özne - Zarf tümleci - Yer tamlayıcısı - Yüklem

2024 - MSÜ

12. Uçsuz bucaksız kara bir göğe benzeyen evin tavanından eski günlerin boğuk uğultuları geliyordu.

Bu cümledeki ögelerin doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Yer tamlayıcısı - zarf tümleci - belirtili nesne - yüklem

B) Yer tamlayıcısı - özne - yüklem

C) Zarf tümleci - özne - belirtili nesne - yüklem

D) Zarf tümleci - yer tamlayıcısı - yüklem

E) Zarf tümleci - belirtili nesne - yüklem

2021 - MSÜ

@MajestyPdf

13. Yapılandırıcı dil yaklaşımına göre dinleme, gelişimsel ve etkileşimsel bir süreçtir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi, ögelerin dizilişi bakımından bu cümleyle aynıdır?

A) Dil öğrenme süreci dinleme yoluyla anne karnında başlar.

B) Dinleme, sadece iletişim kurmak için yapılan bir etkinlik değildir.

C) Etkili bir dinleme için dinleyici ön bilgilerini harekete geçirmelidir.

D) Dinleme becerisinin geliştirilmesi için etkinlik önemli bir unsurdur.

E) Dinleme eğitiminin bir diğer amacı zihinsel becerilerin geliştirilmesidir.

2016 - YGS

14. (I) Kendisini en iyi romanla ifade ettiğini her röportajında yineliyor. (II) Fakat yazar bu kez bavulunda biriktirdiği sevgiyi, hasreti, öfkeyi, hayal kırıklıklarını öyküleriyle hayata haykırıyor. (III) Yeni kitabı *Bavula Sığmayan* birbiriyle konuşan ve birbirine omuz veren öykülerden oluşan bir kitap. (IV) Bir ilaç prospektüsü tadında öyküler eserin birbiriyle bağlantılı bölümlerini oluşturuyor. (V) Bir bakıma yazar, öykülerinde iyileşmenin reçetesini sunuyor okura.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangisinin öge dizilişi “Seçtiği sıradan konu ve temalar okurun kendini eserin bir parçası olarak görmesini sağlıyor.” **cümlesi ile aynıdır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025 - MSÜ

15. (I) Arkeologlar yeni kalıntılar ortaya çıkarmak ve daha fazla bilgi elde etmek için teknolojik gelişmelerden yararlanıyorlar. (II) Ama geçmişte olup bitenler hakkındaki her şeyi tam olarak bilemeyecekler. (III) Zira eski kalıntıların önemli bir bölümünün, zamanın yok edici gücüne dayanamadığını görebiliyoruz. (IV) Geçmişe ait düşünceler ve inançlar gibi çok önemli şeyler, hemen hemen hiç iz bırakmadan yitip gidebiliyor. (V) Bu yüzden arkeologlar, buldukları en küçük parçalar üzerinde büyük bir dikkatle çalışıyorlar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinin öge sıralanışı “özne - zarf tümleci - yüklem” **şeklindedir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

2017 - YGS

16. (I) Varlığı bilinen kara deliklerin çoğuna uzaydaki hareketleri sırasında eşlik eden bir yıldız bulunur. (II) Kara deliğin bu yıldızdan yakaladığı maddeler, kara deliğin etrafında dikkat çekici bir disk oluşturur. (III) Oluşan diskteki elektrik yüklü parçacıklar, kara deliğin kütle çekimi etkisiyle ivmelendikçe ışık yayar. (IV) Bu yüzden bir yıldızın yakınlarında dolanan bu kara delikleri keşfetmek görece kolaydır. (V) Keşfedilmesi çok daha zor olansa çevrelerinden izole bir biçimde uzayda dolaşan boşboş kara deliklerdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinin öge dizilişi “özne - yer tamlayıcısı - belirtisiz nesne - yüklem” **şeklindedir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

2023 - MSÜ

/benimhocam

17.
I. İnsan, doğumundan itibaren bir geleneğin içinde yer alır.
II. Yağmurdan sonra ormanın nemli zemininden yüzlerce mantar fışkırmış.
III. Arabalar, yağmurdan kayganlaşan yolda güçlükle ilerliyordu.
IV. Konak, büyükçe bir gölün kıyısına inşa edilmişti.
V. Rengârenk kamyon kasalarından buğday taneleri dökülüyor.

Numaralanmış cümlelerin yer tamlayıcılarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlenin yer tamlayıcısında belirtili isim tamlaması vardır.

B) II. cümlenin yer tamlayıcısında edat vardır.

C) III. cümlenin yer tamlayıcısında sıfat-fiil vardır.

D) IV. cümlenin yer tamlayıcısında sıfat tamlaması vardır.

E) V. cümlenin yer tamlayıcısında belirtisiz isim tamlaması vardır.

2023 - TYT

@MajestyPdf

1. (I) Yeryüzünün hâlen en çok dışlanan ve kabulde zorlanan grubunun Türkiye tarihindeki rolü üzerinde bir değerlendirme yaptım. (II) Doğrusu merhum profesör Tayyib Gökbilgin Hoca'nın "Osmanlı Toplumunda Çingeneler" ve Dumlupınar Üniversitesinden Emine Dingeç'in "XVI. Yüzyılda Osmanlı Ordusunda Çingeneler" başlıklı makaleleri iyi kilometre taşlarıdır. (III) Türkiye tarihinde çingeneler askerî sistemin içinde de yardımcı kuvvet olarak kullanılmış ve belirli muafiyetler elde etmişler. (IV) Günümüzdeki sorunlar başta iskân olmak üzere ciddi boyutta artmaktadır. (V) Yalnız şunu da söylemek gerekir: (VI) Avrupa'da hâlen var olan dışlama ve hatta itiş burada onunla mukayese edilmeyecek kadar geriliyor ve belki de o şekilde mevcut olmadı. (VII) Bütün sorun en iyisini yapmak ve XVI. asrın Türkiye Devleti ve toplumu gibi bu grubu da hayatın içinde benimseyip ondan yararlanmak.

Yukarıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi bir tamlamadan oluşmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) VII

2. Kıbrıs artık stratejik önemi olan bir adadır.

Yukarıdaki cümlenin öge sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yüklem
B) Özne - Yüklem
C) Özne - Zarf tümleci - Yüklem
D) Özne - Zarf tümleci - Nesne - Yüklem
E) Özne - Nesne - Yüklem

3. (I) İleriden gelen; uzun boylu, orta yaşlı ve neşeli biriydi. (II) Şunu çok iyi anlamıştı: (III) Mutluluk, insanların hayallerine dokunma şekliydi. (IV) Bugün o neşeli adamın hayat felsefesi bu tanımı öğretmekti. (V) Herkes de bunu bekliyordu.

Yukarıdaki cümlelerden hangileri özne ve yüklemden oluşmaktadır?

A) I ve III B) Yalnız IV C) Yalnız III D) I ve II E) I ve V

4. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin dolaylı tümleci, tamlayanı zamir olan belirtili bir isim tamlamasıdır?**

A) Suriye'de Rusya'nın yerleşmesi, İngiltere'nin adadaki üsleri, Akdeniz'de dolaşan üstün teknolojili Amerikan filosu, Kıbrıs'taki Türk varlığını gerekli kılmaktadır.
B) Müdahalenin kırk sezikinci yılında bunun üzerinde durmalıyız.
C) Kırk sekiz yılda çok şey değişti.
D) Değişen dünyayı, Türkiye'yi ve Kıbrıs'ı anlamak lazım.
E) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bu günleri kolay elde etmedi.

5. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde dolaylı tümleç bulunmamaktadır?**

A) Bu eşsiz kitabı sizin arkadaşlarınıza hediye ediyorum.
B) Onun yaşadığı şeyler de kitap satırlarında kayboldu.
C) Elindeki o güzelim eseri bir çırpıda bitiriverdi.
D) Sevinç, her zaman içimizde olmalıdır.
E) Onunla köşedeki evin önünde karşılaştık.

6. Yaşam kırıntılarının güzel kokuları, toplumsal sorunları gerçekçi biçimde damıtır.

Yukarıdaki cümlede bulunmayan öge aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dolaylı tümleç B) Özne
C) Nesne D) Zarf tümleci
E) Yüklem

/benimhocam

@MajestyPdf

7. **Aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı diğerlerinden farklı bir ögedir?**

A) Adamı şu köşe başında döven kimdi?

B) Bu çocuk bugün neredeydi?

C) Kim seni bu kadar bekledi?

D) Onu üzen neydi?

E) Dövdün mü yoksa?

8. Yetkin sanatçı Salâh Birsel; üslubu, özgün dili ve anlatımıyla deneme ustaları arasında eşsiz bir yere sahiptir.

Bu cümlede aşağıdaki ögelerden hangisi yoktur?

A) Özne
B) Dolaylı tümleç
C) Zarf tümleci
D) Nesne
E) Yüklem

9. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde soru diğerlerinden farklı bir ögeyi buldurmaktadır?**

A) Kimdi bu saatte beni rahatsız eden?

B) Üzen neymiş onu bu vakitte?

C) Onun bu kasabaya gelişi ne zamandı?

D) Nerede yatmış bu çocuk?

E) Hangisiydi seni bu evde üzen?

10. Tanzimat Dönemi'nde bu fikri baz alarak eleştiri yapanlar, Fransız edebiyatının geliştiği bu çağda da eski ürünlerin bıraktığı hazinelere değer kattılar.

Bu cümlenin öge sıralaması aşağıdaki cümlelerden hangisiyle özdeştir?

A) Çok yönlü bir eleştiri kuramına sahip olan edebiyatlar, bu yüzyılda da bu kara kaplı defterlere yazdılar.

B) Edebî türlerin aynı yaklaşımla incelenmesi ve sanatçıların eski sanat anlayışına bağlı kalması insanları hep üzüyor.

C) Onlar için sanat yapıtı "kendi için" incelenmeye ya da çözümlenmeye değer bir yaratı değildir.

D) Roman, tiyatro ve anı gibi türlerin ilk örnekleri, her dönemde olduğu gibi bu dönemde de bizi etkisi altına alıyor.

E) Genellikle Fransız edebiyatından esinlenmek sadece benim değil bizim topluluğun fikridir.

/benimhocam

11. "Kimseye güvenmemem gerektiğine sonunda inandım." cümlesini tahtaya yazan Kemal Öğretmen bu cümlede "ünsüz yumuşaması, ünsüz benzeşmesi..." ses olaylarına yer vermiştir.

Bu cümlenin öge sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dolaylı tümleç / özne / dolaylı tümleç / yüklem

B) Özne / dolaylı tümleç / dolaylı tümleç / yüklem

C) Özne / dolaylı tümleç / yüklem

D) Dolaylı tümleç / zarf tümleci / yüklem / özne / dolaylı tümleç / yüklem

E) Özne / dolaylı tümleç / zarf tümleci / yüklem

12. Eylemle düşü kardeş saymayan bu dünyada seni kimseden kıskanmamak edebiyatın doruklarında yaşayanlar için değildir.

Bu cümlede özne hangi söz grubundan oluşmaktadır?

A) Edat grubu
B) Sıfat - fiil grubu
C) İsim - fiil grubu
D) Zarf - fiil grubu
E) Bağlama grubu

@MajestyPdf

13. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi ögelerine yanlış ayrılmıştır?**

A) Finlandiya'da / üç saat boyunca / küçük kardeşimle / boş boş / dolandım.

B) Bu güzel gölün kıyısında / pembe bir gemi görüp / aşağıya doğru / ilerledi.

C) Bu insanları / buradan uzak tutmak / en büyük isteğimdi.

D) Sonra / bir kuş sürüsü / yavaşça / bu göl kenarından / geçti.

E) Bunu başardığı için / törene katılan herkes / onu / saatlerce / alkışladı.

14. (I) Gözlerimi açtığımda kendimi mavi bir gölün kıyısında buldum. (II) Doğa, karşımda tüm dağları selamlıyordu. (III) Tıpkı kasketini çıkarıp sallayan köylülerim gibi.
(IV) Geçen yıl yağan yağmurun şiddetini düşündüm bir ara.
(V) Biraz dinledikten sonra karnımın acıktığını hissettim. (VI) İlerideki mor menekşelerin ardına doğru koşup yiyecek bir şeyler aradım.

Yukarıdaki numaralanmış bölümlerden hangisi kendinden önceki cümlenin bir ögesidir?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

15. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi yalnızca temel ögelerden oluşmaktadır?**

A) Teknolojik gelişmeler konusunda başarılarıyla öne çıkan ülkelerden biri olan Güney Kore, bu özelliğine uygun olarak Olimpiyat ateşini robotlara taşıtacak.

B) Yazınsal türlerin birbirine benzeyen ve birbirinden ayrılan yönlerini belirlemek zordur.

C) Her yazı veya yazınsal yaratı, insanoğlunun duygu ve düşünce evrenini bize usulca fısıldar.

D) Dilsel ürünlerin amacına ulaşması beni mutlu eder.

E) Edebî türlerin kalıplaşmış yapıları olduğunu anladım.

/benimhocam

16. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin öge sayısı diğerlerinden farklıdır?**

A) Karasal iklimin en büyük özelliği; yaz - kış ve gece - gündüz arasındaki sıcaklık farkının fazla olması, kışların çok soğuk geçmesi ve kar yağışının fazla olmasıdır.

B) Dünyayı son on yıldır sarsan depremleri, bilim dünyası mercek altına aldı.

C) Bir bölgenin iklim özellikleri ile bu bölgedeki bitki örtüsü arasında yakın bir ilişki vardır.

D) Türkiye'de, birçok yerleşmenin kuruluş yeri ile adı arasında bir bağlantı bulunmaktadır.

E) Teknolojik gelişmenin yoğun olmadığı ve gelişmemiş olarak nitelendirilen bölgelerde, doğal çevrenin insan yaşamı üzerindeki etkisi belirgindir.

17. Moğolistan platolarında göçebe hayvancılığın yaygın olması, doğal çevrenin insanın hayatı üzerindeki yargılarını tekrar gündeme getirdi.

Kadir Öğretmen tahtaya bu cümleyi yazarak öğrencilerinden cümle ile ilgili yargı bildirmelerini ister.

Kemal: Dört ögeden oluşan bir cümledir.

Necati: Öznesi isim - fiil grubudur.

Hüsamettin: Yüklemi anlamca kaynaşmış birleşik fiildir.

Dürdane: Nesnesi bir tamlamadır.

Hasan: Dolaylı tümleci belirtili isim tamlamasıdır.

Parçaya göre hangi öğrenci yanlış bir yargı bildirmektedir?

A) Kemal B) Necati C) Hüsamettin
D) Dürdane E) Hasan

@MajestyPdf

ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerin ögelerini bulunuz.

a. Bu eşsiz diyarda sanatsal ve kültürel faaliyetlere öncelik verileceği üç yıl önce belirtildi.

b. Âdem'in arkadaşı ve üç günlük eşi karşılaştığı bu sorunda da teslim olmadı.

c. Bu tür olaylar, herkes bunları içselleştiremez, tamamlanmış bir evreni kuşatır.

d. Eski nesil binaların artan maliyetleri, herkese önemli problemler teşkil ediyor.

e. Dershanelerin karşısına geçen temel liseler rekabet gücünü artırıp başarılı olunca tanıtım faaliyetlerine çok da ihtiyaç duymaz.

f. Dede Korkut Hikâyelerinin eşsiz anlatımı, benim en sevdiğim ve hiçbir şeyle değişemeyeceğim bir üsluptur.

ETKİNLİK (CEVAP)

a) Bu eşsiz diyarda sanatsal ve kültürel faaliyetlere öncelik verileceği / üç yıl önce / belirtildi.
Özne — Zarf Tüm. — Yüklem

b) Âdem'in arkadaşı ve üç günlük eşi / karşılaştığı bu sorunda / da / teslim olmadı.
Özne — Dolaylı Tüm. — Bağlaç (Cümle dışı unsur) — Yüklem

c) Bu tür olaylar, / herkes bunları içselleştiremez, / tamamlanmış bir evreni / kuşatır.
Özne — Cümle Dışı Unsur (Ara cümle) — B'li Nesne — Yüklem

d) Eski nesil binaların artan maliyetleri, / herkese / önemli problemler / teşkil ediyor.
Özne — D. T — B'siz Nesne — Yüklem

e) Dershanelerin karşısına geçen temel liseler / rekabet gücünü artırıp başarılı olunca / tanıtım faaliyetlerine / çok / da / ihtiyaç duymaz.
Özne — Zarf tümleci — Dolaylı tümleç — Z.T. — Bağlaç (Cümle dışı unsur) — Yüklem

f) Dede Korkut Hikâyelerinin eşsiz anlatımı, / benim en sevdiğim ve hiçbir şeyle değişemeyeceğim bir üsluptur.
Özne — Yüklem

@MajestyPdf

CÜMLE TÜRLERİ

YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE
1. İsim (Ad) Cümlesi
2. Fiil Cümlesi

ÖGE DİZİLİŞİNE GÖRE (YÜKLEMİN YERİNE GÖRE)
1. Kurallı Cümle
2. Devrik Cümle
3. Eksiltili Cümle

ANLAMINA GÖRE
1. Olumlu Cümle
2. Olumsuz Cümle
3. Soru Cümlesi

YAPILARINA GÖRE
1. **Basit Cümle**
2. **Birleşik Cümle**
   a. Girişik Birleşik Cümle
   b. Şartlı Birleşik Cümle
   c. İç İçe Birleşik Cümle
   d. Ki'li Birleşik Cümle
3. **Sıralı Cümle**
   a. Bağımlı Sıralı Cümle
   b. Bağımsız Sıralı Cümle
4. **Bağlı Cümle**
5. **Ara Sözlü Cümle**

YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER

1. İsim (Ad) Cümlesi

- Cümlenin yüklemi isim ya da isim soylu bir sözcüktür. (zamir, zarf, edat, bağlaç vs.).
- Ek-fiil alarak yüklem durumuna geçer.

Evdeki çocuk **iyiydi.**

Onu gören **Ahmet'ti.**

Sana aldığım **kırmızı bir güldü.**

Tek idealim, **seni görmekti.**

2. Eylem (Fiil) Cümlesi

- Yüklemi fiil olan cümlelerdir.

Eve bugün de **girmemeliydi.**

Onu **aramayacağım.**

Akşama kadar çocuk **güldü.**

Anlayacağım elbet bir gün ben de.

ÖGE DİZİLİŞİNE GÖRE CÜMLELER

1. Kurallı Cümle

- Yüklemin sonda olduğu cümlelerdir.

Adamı bugün de **aramamıştı.**

Her gün seni de onu da **arayıp sorardı.**

Sessizliğin sesini de dün **dinlemeliydin**.

/benimhocam

2. Devrik Cümle

- Yüklemin sonda olmadığı cümlelerdir.
- Yüklem, cümlenin sonunda değil de herhangi bir yerinde bulunur.

Orada **görmüştü** seni de kardeşini de.

Gelemedi bir türlü o aradığın adam.

Küreselleşen dünyaya **uyum sağlamalıyız** bugün de.

3. Eksiltili Cümle

- Tamamlanmayan, eksik bırakılan ya da başka bir ifadeyle yüklemi bulunmayan cümlelerdir.

Önümde koskoca bir dağ…

(vardı) dememiş. Yüklem yazılmamıştır.

DİKKAT

Bazı cümleler eksiltili gibi görülebilir. Yani cümlelerin sonundaki "-dır" ek-eylemi düşmüş olabilir. Bunu ayırt etmek için cümlenin sonuna zihnimizden "-dır" eki getiririz. Bu tür cümleler eksiltili cümle olamaz.

- Bugün hava sıcak.

  (Bugün hava sıcaktır.)

@MajestyPdf

ANLAMINA GÖRE CÜMLELER

1

Olumlu Cümle (Biçimce ve Anlamca)

- Yargının gerçekleştiğini, gerçekleşeceğini ya da gerçekleşebilir olduğunu bildirir.
- Bir özelliğin var olduğunu söyler.
- Olumsuzluk unsurları yani **"-ma/-me, -maz/-mez, -sız/-siz, yok, değil"** bulunmaz.
  - Adamı dün gece öldürmüşler.
  - Her gün seni özlerim.
  - Sürekli kardeşini aradı.

2

Olumsuz Cümle (Biçimce ve Anlamca)

- Yargının gerçekleşmediğini veya gerçekleşemeyeceğini ifade eder.
- Yüklemde olumsuzluk unsurları yani **"-ma/-me, -maz/-mez, -sız/-siz, yok, değil"** kullanılır.
  - Kız çok güzel **değil**.
  - Hiç parası **yok**tu.
  - Seni hiç ara**ma**dı.
  - Hiç seni gör**mez.**

Biçimce Olumsuz Anlamca Olumlu Cümle

- Yüklemde olumsuzluk unsuru vardır ama cümlelerin anlamı olumludur.
  - Seni hiç sevmedim değil.
    Biçimce: Olumsuz (-me, değil)
    Anlamca: Olumlu (Seni sevdim.)
  - Param yok değil.
    Biçimce: Olumsuz (yok, değil)
    Anlamca: Olumlu (Param var.)

Biçimce Olumlu Anlamca Olumsuz Cümle

- Cümlelerde olumsuzluk unsuru bulunmadığı hâlde olumsuz anlam ihtiva eden cümlelerdir.
  - Gel de bu havada ders çalış.
    Biçimce: Olumlu
    Anlamca: Olumsuz (Bu havada ders çalışıl**maz**.)
  - Ne kitabı ne defteri var.
    Biçimce: Olumlu
    Anlamca: Olumsuz (Kitabı da defteri de **yok**.)

3. Soru Cümlesi

- Bir durum ya da olay hakkında bilgi almak için kullanılır.

Ne zaman bana sordun?	Bu havada ders mi çalışılır?
Gerçek Soru Cümlesi: Bilgi almak için sorulur. Cevap beklenir. ■ Neden bugün yanıma geldin? ■ Kaç kişi toplantıya geldi?	**Sözde Soru Cümlesi:** Yine soru cümlesidir lakin bilgi almak için sorulmaz. Cevap bellidir. Zıt anlam vermek için kullanılır genellikle. ■ Benim araba alacak param mı var? ■ Onun annesini kim sevmez?

@MajestyPdf

YAPILARINA GÖRE CÜMLELER

1. Basit Cümle

- İçinde tek yargı bulunan cümlelerdir.
- Bir adet çekimli fiil ya da ek-eylem bulunan cümlelerdir.

Her gün onu **düşündüm**.

Ablasının kızı çok **güzel bir genç kızdı.**

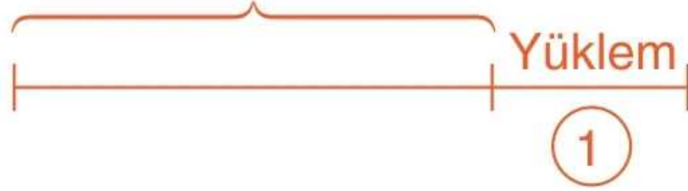

2. Birleşik Cümle

- Bir adet temel yargı ve istenildiği kadar yan yargıdan oluşan cümlelerdir.

a. Girişik Birleşik Cümle:

İçinde fiilimsi bulunan cümlelerdir.

Çocuk koş**unca**	yoruldu.
Yan cümle -unca: zarf-fiil	Temel cümle

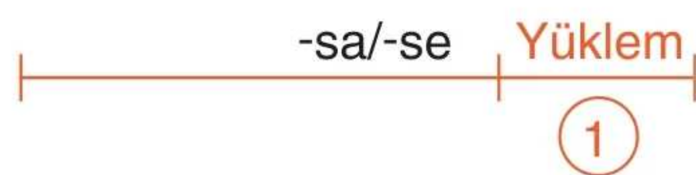
Onu gör**üp**	seni izle**mek**	heyecan vericiydi.
Yan cümle -üp: zarf-fiil	Yan cümle -mek: isim-fiil	Temel cümle

Görüldüğü gibi iki adet fiilimsi olduğu için iki adet yan cümle vardır.

O zaman formül: Fiilimsi sayısı = Yan cümle sayısı

b. Şartlı Birleşik Cümle: Yan yargısı yani yan cümlesi "-sa" şart ekiyle kurulan cümlelerdir.

Adam buraya gelir**se**	onu hemen yakalayın.
Yan cümle	Temel cümle

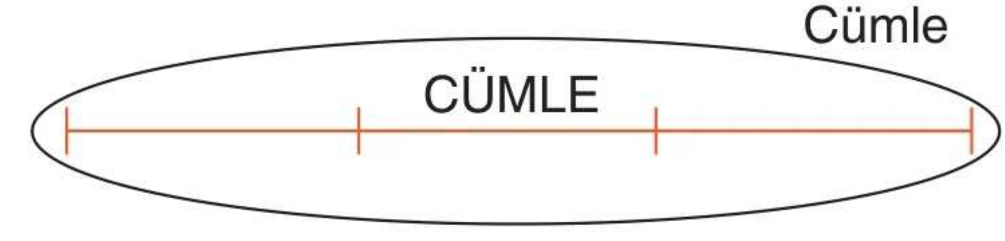

Seni görürler**se**	hemen oradan uzaklaş.
Yan cümle	Temel cümle

c. İç İçe Birleşik Cümle: Cümlenin içinde resmen bir cümle vardır.

Doğrudan anlatım cümleleri bu tanıma uyar:

Sana **"Buraya gelmelisin."** demiştim.

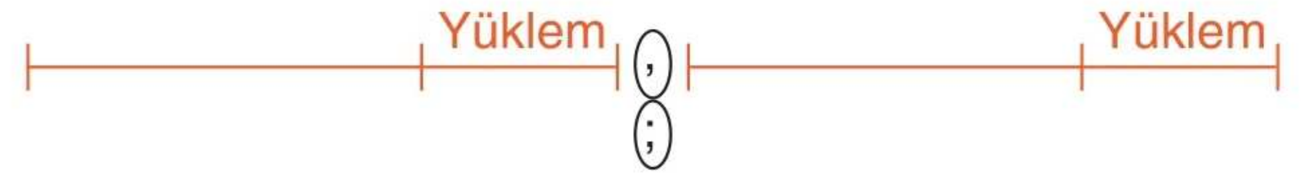

d. ki'li Birleşik Cümle: (İlgi Cümlesi)

- Adamı gördü ki hemen kaçtı.
- Onu özledi ki yanına gitti.

3. Sıralı Cümle

Birden fazla cümlenin virgül (,) ya da noktalı virgül (;) ile art arda sıralanmasıdır.

Dün gece Ahmet buraya gelmiş	,	bugün Selami buradan uzaklaşmış.

Görüldüğü gibi iki cümle sıra sıra dizilmiştir.

En az iki yüklemli bir cümledir.

/benimhocam

2'ye ayrılır:

a. Bağımlı Sıralı Cümle

En az iki cümle arasında öge ortaklığı vardır.

- Ahmet dün gece seni gördü, bugün sana selam vermedi.

Ortak öge: Ahmet (özne)

- Sınıfı temizle, sonra da güzelce süsle.

Ortak ögeler:

- Sınıfı (Belirtili nesne)
- Sen (Gizli özne)

b. Bağımsız Sıralı Cümle

En az iki cümle arasında öge ortaklığı yoktur.

- Hiçbir zaman kötü bir şey yapmadım, sen de hep bana değer verdin.
- Adam, sessizce odaya girdi; sen de odadan çabucak uzaklaştın.

BUNLARI BİL

Virgülü her gördüğünüzde sıralı cümle demeyiniz. En az iki cümle gerekir.

Örneğin;

- Ahmet, babası ve annesi dün gece seni aradı.

Bu cümle basit bir cümledir. Çünkü birden fazla cümle de yargı da yoktur.

@MajestyPdf

4. Bağlı Cümle

- Birden fazla cümlenin "bağlaç" ya da "bağlaçlar" yardımıyla birbirine bağlanmasıdır.

Seni her gün özledi	**ama**	dönüp bir selam bile vermedi.
Hiçbir zaman vaz- geçmedi	**çünkü**	başarıya çok açtı.

BUNLARI BİL

Her bağlacın olduğu cümleye bağlı cümle demeyiniz. En az iki cümlenin olması ve bu cümlelerin bağlaçla ya da bağlaçlarla bağlanması gerekir.

Örneğin;

- Kitap kapaklarını **ve** dergi ciltlerini saklamış.

Bu cümle basit bir cümledir. Çünkü bağlaç olan "ve" cümleleri bağlamamıştır. İsim tamlamalarını bağlamıştır.

5. Ara Sözlü Cümle

- İki virgül ya da iki kısa çizgi arasında cümlenin ilgili ögesini açıklayan cümledir.

Konya**, Türkiye'nin tahıl ambarı,** benim vazgeçemediğim bir ildi.

Kediyi -**köşebaşındaki şeker şeyi**- her gün görürdüm.

ÖRNEK SORU

(I) Romanlarımın adı çoğunlukla roman biterken ortaya çıkar, roman bittikten sonra olgunlaşır. (II) Adını ben koyduğumda içime sinmeyen bir şeyler kalıyor. (III) "Heba"nın yarısını yazdığımda adı ortaya çıkmıştı, tek kelimelik bir adı vardı. (IV) Romanın bitimine yedi ay vardı, aynı adla bir roman yayımlandı. (V) Ben de o isimden vazgeçtim, yeni isim koydum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

I. ... ortaya çıkar, ... olgunlaşır.
III. ... ortaya çıkmıştı, ... vardı.
IV. ... vardı, ... yayımlandı.
V. ... vazgeçtim, ... isim koydum.

SIRALI CÜMLE

II. numaralı cümle girişik - birleşik cümledir:

- ... koy duğumda ... / kalıyor.
  - duğumda: *Zarf-fiil*
  - kalıyor: *Yüklem*
  - *Yan cümle*

CEVAP: B

/benimhocam

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 1

(I) Yaz mevsiminin ilk günlerini ormanlarla, dağlarla ve denizle karşılamak için çevirdim rotamı Sinop'a. (II) Şehir merkezine gider gitmez, methini önceden duyduğum yerel pazara uğradım ve kahvaltılıklarımı alıp doğruca limandaki çay bahçesine yöneldim. (III) Balığa giden sandalları ve küçük tekneleri izlemek, Sinop'ta neler olup bittiğini öğrenmek için bu çay bahçeleri en doğru adres. (IV) Yalı Kahvesi'nde denize nazır bir masaya yerleşip müşterilerinin adını, kahvesini yahut çayını nasıl içtiğini bildiği rivayet edilen Mükremin'den bir çay da ben istedim. (V) Sinopluların hiçbir içeceği, soğuk tüketmeyi sevmediğini öğrendim Mükremin'in getirdiği sımsıcak çayı yudumlarken.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi, yükleminin türüne göre diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - TYT

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 2

(I) Çiğdemlerden sonra gök rengindeki elbisesiyle yeni açmış sümbül görünür. (II) Gözleri yaşlı, saçları dağınık ve hâli perişandır. (III) Güzel kokusundan sarhoşa dönen şair, ona bu gönül okşayıcı kokuyu nereden, hangi aktardan aldığını sorar. (IV) Sümbülün verdiği cevap çiğdemin cevabına karşılık gelmektedir. (V) Önceleri ezel bağında henüz açılmadık bir gonca olan ve güzel kokusunu sevgilinin rüzgârından alan sümbül, bu bahar ülkesinden hicran sahiline atılmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi, yüklemin türü bakımından ötekilerden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2016 - YGS

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 3

(I) Mimari, heykel, resim, müzik, edebiyat olmak üzere beş ana daldan oluşan güzel sanatlar; insanın ve insanlık tarihinin inkâr edilmez bir gerçeğidir. (II) Hangi çağa, hangi coğrafyaya, hangi milletin tarihine bakarsanız bakın, sanat hep var olmuş. (III) Belki güzel sanatlardan bazıları öne çıkmış, bazıları nitelikleri yönüyle bugününkünden farklılıklar göstermiş ama sanat hep var olmuştur. (IV) Çünkü sanat, insan ruhunun vazgeçilemez aşklarından biri olan güzelliği esas alan bir insan faaliyetidir. (V) Güzelliğin; insan eli, dili ve sesinde var olan somut hâlidir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. cümlenin yüklemi, belirtili isim tamlamasından oluşmuştur.
B) II. cümlede, soru sıfatı kullanılmıştır.
C) III. cümlede, belgisiz zamir özne görevindedir.
D) IV. cümle, isim cümlesidir.
E) V. cümle, bağımlı sıralı bir cümledir.

2015 - YGS

@MajestyPdf

1. (I) Osmanlılarda ve günümüzde kimi edebiyatçılar, birtakım söz oyunları ile sözü gerçek yaşamdan koparmaya çalıştılar. (II) İçinde tane olmayan harmanı savurmaya benzer bu. (III) Oysa bugün dünya çığrından çıkmıştır. (IV) Ülkemiz ve dünya insanlığı, ABD emperyalizmi ile AB emperyalizminin ağır kuşatması altındadır. (V) Ülkemizin çok büyük sorunları olduğunu söyler herkes.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisi yüklemin türüne göre diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Bazı cümleler biçim bakımından olumlu, anlam bakımından olumsuz olabilir. Biçim dediği zaman cümlede olumsuzluk unsuru olup olmadığına bakılır. Anlam dendiğinde cümlenin vermek istediği mesaja bakılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıda anlatılan durum örneklenmiştir?

A) Beni görebilirsen gör hadi!
B) Seni sevmiyor değilim.
C) Onu sevmez olur muyum hiç?
D) Adamın yanında çok para yok değil.
E) Sevmediğini bildirmek kolay değil.

3. (I) Söz sanatını "Salt anlatımdır." diyerek, onu özünden kopararak ölü sözcükler yığınına dönüştürenleriz. (II) Kulağa hoş gelen, sık bir sözcük örgüsüyle ama özünde hiçbir şey olmayan şiirler, öyküler, romanlar yazılıyor günümüzde. (III) Buna plastik anlatım ya da slikonlu anlatım da diyebiliriz. (IV) İçi boşaltılmış sözcüklerle kulağa hoş gelen ses dizimleriyle kalıcı bir sanat yapılamaz. (V) Bunu başarabilen yoktur.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi öge dizilişine göre diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

/benimhocam

4. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi yapısına göre diğerlerinden farklıdır?**

A) Dilini yozlaştıranların önce kendilerini yozlaştırdıklarını burada apaçık söylemeliyim.
B) Duyuru sözcüğüne "anons", genç sözcüğüne "junior" diyorlar.
C) İngilizce ses uyumuyla okuyup söyleyerek duyuru yapıyorlar.
D) Aynı anlama gelen bir televizyon kanalının adı "SKY".
E) Halkımızın bunlara dikkat edip kullanması bizi mutlu edecektir.

5. Adamın kimlere sanat yapıtı hediye ettiğini biliyorum, merak da ediyorum.

Yukarıdaki cümle anlamına, öge dizilişine, yüklemin türüne ve yapısına göre aşağıdakilerden hangisidir?

	Anlamına Göre	Öge Dizilişine Göre	Yüklemin Türüne Göre	Yapısına Göre
A)	Olumlu	Kurallı	Eylem	Birleşik
B)	Olumsuz	Kurallı	Eylem	Birleşik
C)	Olumlu	Kurallı	Ad	Sıralı
D)	Olumlu	Kurallı	Eylem	Sıralı
E)	Olumlu	Devrik	Ad	Bağlı

6. İşin garibi bu insanların kaderini tayin eden, onlar üzerinde tıbbi deneyler yapan veya imhaları için projeler hazırlayan Alman uzmanlar; Yahudilerin donanımlı olmaları, ısrarlı olmaları, destek bulmalarıyla bir ölçüde yakalanıp cezalandırılırken Çingenelere böyle işler yapanlar için aynı şeyi söylemek mümkün değil.

Yukarıdaki cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yapısına göre girişik birleşik cümledir.
B) Yüklemin yerine göre kurallı cümledir.
C) Yüklemin türüne göre ad cümlesidir.
D) Anlamına göre olumsuz cümledir.
E) Ek-eylem almamıştır.

@MajestyPdf

7. Bu kitabı gördüğümde beş yaşında olan çocuk şimdi okula giderken görülüyor.

Yukarıdaki cümle için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Yapısına göre girişik birleşik cümledir.

B) Yan cümle kullanılmıştır.

C) İki adet zarf-fiil bir adet de sıfat-fiil kullanılmıştır.

D) Özne ve zarf tümleci kullanılmıştır.

E) Etken çatılıdır.

8. (I) Balkonumdan esen bu rüzgârın tadı yine bambaşkaydı. (II) Bu duygular beni kendimden geçirmeye yetiyordu. (III) Şehir, o kocaman sis bulutunu yaklaşık üç aydır unutturmuştu. (IV) Herkes COVID - 19 salgınını düşünüp bunalıma giriyordu. (V) Seni bu bahçede görmek bana bu yüzden huzur veriyordu belki de.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Bir öğretmen, öğrencisinden “Karacahisar” sözcüğüne çeşitli ekler ekleyerek bazı anlam ilgileri kurmasını ister.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yapısına göre girişik - birleşik cümledir.

B) Üç adet yan cümle vardır.

C) Yüklemin türüne göre eylem cümlesidir.

D) Öge dizilişine göre kurallı cümledir.

E) Cümlenin temel ögeleri kullanılmıştır.

10. (I) Adamı benim yanımda durdurmayan mantık, kimseye böyle tepki göstermezdi. (II) Ben de bu vicdani hislerden uzaklaşıp dışarı çıktım. (III) Sevdayı bir dert sayıp kendimi dinlemek istedim. (IV) “Benim el verdiğim insanlar şimdi neredeler?” dedim. (V) Her düşünceyi beynimin içine hapsettim, deniz kıyısına gittim.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I numaralı cümle, yan cümlesi özne görevinde olan girişik - birleşik bir cümledir.

B) II numaralı cümle, yüklemin türüne göre eylem cümlesidir.

C) III numaralı cümle, iki yan cümleden oluşmuş girişik - birleşik bir cümledir.

D) IV numaralı cümle, iç içe birleşik cümledir.

E) V numaralı cümle, bağımsız sıralı cümledir.

11. (I) Halide Edip Adıvar ilk dönemlerinde sade ve pürüzsüz diliyle dikkat çekmiştir. (II) Romanlarında benzetmeleri, mecazları ve deyimleri çok iyi kullandığı söylenemez. (III) Sonraki dönemlerde ise roman dilini İngilizce kuşatır. (IV) Hem öykülerini yazdı hem romanlarını yazdı bu dille. (V) Töre romancılığı, onun roman evresinin sonudur.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümle; basit yapılı bir eylem cümlesidir.

B) II numaralı cümle; kurallı, girişik - birleşik bir eylem cümlesidir.

C) III numaralı cümle; kurallı, girişik - birleşik yapılı bir eylem cümlesidir.

D) IV numaralı cümle; devrik, bağlı bir eylem cümlesidir.

E) V numaralı cümle; kurallı, basit yapılı bir ad cümlesidir.

/benimhocam

@MajestyPdf

12. Dünya görüşü kesin çizgilerle belirlenmiş toplumlarda, romancının roman ve medeniyet meseleleri üzerinde kafa yorduğu görülür.

Bu cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Olumlu, kurallı, girişik - birleşik bir eylem cümlesidir.
B) Olumlu, kurallı, basit bir eylem cümlesidir.
C) Olumlu, kurallı, sıralı bir eylem cümlesidir.
D) Olumsuz, kurallı, birleşik bir eylem cümlesidir.
E) Olumsuz, devrik, birleşik bir eylem cümlesidir.

13. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yüklemin türüne göre diğerlerinden farklıdır?

A) Onların yaptıkları iş, hiç de küçümsenecek bir iş değildir.
B) Kusurdan kurtulmak istiyorsanız önce kendi kusurlarınızı olduğu gibi kabul ediniz.
C) Bu akşam seni arayan Kemal miydi?
D) Merdivenden dörder dörder inen biri daha mı vardı?
E) En güzel şey, seni sevmekti.

14.
I. Misafirleri ağırlamak için bahçe kapısına doğru yürüdü.
II. Başka rengi sevmeyen renk ölür.
III. Sıkıntıları arttıkça bunu bizden biliyordu.
IV. Gördüm yapraklarının bir bir döküldüğünü.
V. Kasabanın gençleri, yurt dışına gönderildi.

Verilen öncüllerdeki cümlelerden hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Aşağıdaki cümlelerden hangisi öge dizilişine göre diğerlerinden farklıdır?

A) Her yavru, annesinin bir nur topudur.
B) Radyoda yine bir hüzzam şarkı çalıyor.
C) Yüzünde, gemi yüzü görmeyen bir liman hüznü vardı.
D) Bir gül çağrısıydı bu inceden inceye sızlayan.
E) Gökyüzünde unuttuğum ellerime, kar yağıyordu.

,

/benimhocam

16. (I) Çocuğunu öpüp kokladı, sonra da uğurladı yurt dışına. (II) Kapının önünde herkese yüzünü asması bundandı, içi yanıyordu zaten. (III) Adamı bu hâle getiren, kendinden geçiren şey buydu. (IV) Çocuğunu yolcu etti, koşarak içeriye girdi. (V) O gece gözüne uyku dahi girmedi, gece lambasının pembe ışığıyla sabaha kadar konuştu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Böyle bir kent yaşamında ağaçların farkına varmak, benim için de güzel bir duygudur.

I. Ad cümlesidir.
II. Ad - eylem vardır.
III. Yan cümle, özne görevinde kullanılmıştır.
IV. Üç ögeli bir cümledir.
V. Sıralı cümledir.

Bu cümleyle ilgili yukarıdaki öncüllerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@MajestyPdf

18. (I) Saygınlığını her dönemde korumak, bence en büyük erdemdir. (II) Bu erdemi doğru taşıyanlara hayranım. (III) Sevgiyi, aklı, insanlığı hep onlarda buldum. (IV) Okuma sevgisi de onlardaydı. (V) Kitap okuyarak geçirirlerdi tüm hayatlarını.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlenin öznesi isim - fiil grubudur.

B) II numaralı cümlenin dolaylı tümleci sıfat - fiil grubudur.

C) III numaralı cümle yapısına göre girişik - birleşik cümledir.

D) IV numaralı cümlenin öznesi, belirtisiz isim tamlamasıdır.

E) V numaralı cümle yapısına göre girişik birleşik cümledir.

19. Issızlığın gölgesinde yaşarken öğrendim bunları, sonra da başkalarına öğrettim.

I. Eylem cümlesidir.
II. Bağımlı sıralı cümledir.
III. Girişik birleşik cümledir.
IV. Özne ortaklığı vardır.
V. Olumlu cümledir.

Bu cümleyle ilgili yukarıdaki öncüllerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

20. Sadeliği sadelik yapan şey, benim ona verdiğim anlamdır.

I. Girişik birleşik cümledir.
II. Fiil cümlesidir.
III. Devrik cümledir.

Bu cümleyle ilgili öncüllerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

/benimhocam

ETKİNLİK

Verilen cümlelerin türlerini yazınız.

1. İyi bir adamdı, karşıdan gelen yiğit.
a) Anlamına Göre:
b) Yüklemin Türüne Göre:
c) Öge Dizilişine Göre:
d) Yapısına Göre:

2. Tarihî roman yazdığını bilmiyorum ama hiçbir zaman sıkıldığımı belli etmiyorum.
a) Anlamına Göre:
b) Yüklemin Türüne Göre:
c) Öge Dizilişine Göre:
d) Yapısına Göre:

3. Saman alevi gibi bir anda sinirlenip bir anda durulan insanları hiç sevmedi.
a) Anlamına Göre:
b) Yüklemin Türüne Göre:
c) Öge Dizilişine Göre:
d) Yapısına Göre:

4. İleriye sürekli bakmasam, seni hiç unutmasam!
a) Anlamına Göre:
b) Yüklemin Türüne Göre:
c) Öge Dizilişine Göre:
d) Yapısına Göre:

ETKİNLİK (CEVAP)

1. a) Olumlu Cümle
b) İsim Cümlesi
c) Devrik Cümle
d) Girişik - Birleşik Cümle

2. a) Olumsuz Cümle
b) Eylem Cümlesi
c) Kurallı Cümle
d) Bağlı Cümle

3. a) Olumsuz Cümle
b) Fiil Cümlesi
c) Kurallı Cümle
d) Girişik - Birleşik Cümle

4. a) Olumsuz Cümle
b) Eylem Cümlesi
c) Kurallı Cümle
d) Sıralı Cümle (Bağımlı - Sıralı)
("Ben" öznesi ortak kullanılmıştır.)

@MajestyPdf

ANLATIM BOZUKLUKLARI

ÜNİTE 09

@MajestyPdf

"ANLATIM BOZUKLUKLARI" KONUSUNDAN KAÇ SORU ÇIKAR?

Son 10 yılda "TYT" ve "MSÜ"de çıkan "ANLATIM BOZUKLUKLARI" sorularını şu şekilde tablolayalım.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
YGS-TYT	2	1	1	–	–	–	–	–	–	–
MSÜ	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

	EVET	HAYIR
"Anlatım Bozuklukları" videosu "Konu Anlatım Kitabı" eşliğinde izlendi mi?		
"TYT Türkçe Soru Bankası"ndan " Anlatım Bozuklukları" soruları çözüldü mü?		
"Parla Dil Bilgisi"nden "Anlatım Bozuklukları" soruları çözüldü mü?		
"Parla Paragraf"tan her sabah 20 soru çözülüyor mu?		

"ANLATIM BOZUKLUKLARI" KONUSUNA NASIL ÇALIŞILIR?

1. Bu konudan yıllardır soru çıkmıyor ama 11. sınıf müfredatında yer alıyor. Uzun zamandır soru çıkmamış olması bizi yanıltmasın lütfen.

2. Bu konudan soru çıkacakmış gibi çalışıp soru çözmeliyiz. Şöyle düşün: "Yazım kuralları" konusundan üç soru bankası çözersen "anlatım bozuklukları" konusundan iki soru bankası çözeceksin. Bu konuyu köşeye atmak yok!

3. Unutma! Soru çözerek oturuyor bu konu!

4. O İŞ BENDE! :) RAHAT OL!

@MajestyPdf

ANLATIM BOZUKLUKLARI

Sözcüğün atılması cümlede herhangi bir bozulma veya daralmaya yol açmıyorsa bu anlatım bozukluğunun sebebi gereksiz sözcük kullanımıdır. Bu bozukluk iki şekilde karşımıza çıkabilir:

BAĞDAŞIKLIK

Anlam kaynaklı yanlışlıklardır.

- Sözcüğün yanlış yerde kullanılması
- Gereksiz sözcük kullanımı
- Yanlış anlamda sözcük kullanımı
- Mantık / sıralama hatası
- Anlamca çelişen sözcüklerin kullanımı
- Deyim yanlışlığı

BAĞLAŞIKLIK

Dil bilgisi kaynaklı yanlışlıklardır.

- Tamlama yanlışlığı
- Özne - yüklem uyumsuzluğu
- Çatı uyumsuzluğu
- Eylemsi eksikliği
- Ek-eylem eksikliği
- Bağlaç yanlışlığı
- Öge eksikliği
- Ek yanlışlıkları

İYİ BİR CÜMLEDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

1. AÇIKLIK

- Cümlenin tek bir anlam taşımasıdır.
  - "Evini yakarım."
    → Kimin evi olduğu belli değildir.
    - Senin evini yakarım.
    - Onun evini yakarım.

Belli değildir. Açıklık ilkesine aykırıdır. Başına ya "senin" ya "onun" koyarız.

2. DURULUK

- Cümlede gereksiz sözcük kullanılması duruluk ilkesine aykırıdır.
  - Eşine haber vermeden sürpriz yaptı.
    → Sürpriz zaten haber vermeden yapılır. Bu yüzden "duruluk" ilkesine aykırıdır.

3. DOĞRULUK

- Cümlenin dil bilgisi açısından doğru olmasıdır.
  - Birkaç sorunlarım var. (YANLIŞ)
  - Birkaç sorunum var.
  - Sorunlarım var.
  (DOĞRU)

4. MANTIKLILIK

- Cümlenin mantığa uygun olması gerekir.
  - Ahmet ile Mehmet'in aldığı oylar sayıldı, Ahmet 35'e karşı 5 oyla seçimi kazandı.
    → 5 oy alan 35 oy alana karşı kazanamaz. Mantık / sıralama hatası vardır.

ANLAMDAN KAYNAKLANAN ANLATIM BOZUKLUKLARI

(BAĞDAŞIKLIK HATALARI)

Gereksiz Sözcük Kullanımı

a. Eş anlamlı sözcüklerin aynı anlamı karşılayacak şekilde beraber kullanılmasıyla gerçekleşebilir:

- (Anlatım bozukluğunu düzeltmek için sözcüğün biri atılmalıdır.)
  - Adam **güçlü** ve **kuvvetli** olmak için sürekli bir şeyler yemek istiyordu.

"Güçlü'' ve "kuvvetli'' sözcükleri aynı anlamı karşılamaktadır.

- İki inek almıştım; **ne yazık ki**, **maalesef** birisi öldü.

"Maalesef'' ve "ne yazık ki'' sözcükleri aynı anlamı karşılamaktadır.

- İki çocuk da **daha henüz** gelemedi sınıfa.

"Daha'' ve "henüz'' sözcükleri aynı anlamı karşılamaktadır.

- **Sanki** bu adam da tutuklanır **gibi görünüyor.**

"Sanki'' ve "gibi görünüyor'' ifadeleri aynı anlamı karşılamaktadır.

Doğrusu: "Sanki bu adam da tutuklanır.'' ya da "Bu adam da tutuklanır gibi görünüyor.''

- Yeğenlerinin **sağlığına** ve **sıhhatine** önem vermelisin.

"Sağlık'' ve sıhhat'' aynı anlamı karşılayacak şekilde kullanılmıştır.

/benimhocam

@MajestyPdf

b. Sözcüğün anlamını aynı cümlede başka bir sözcüğün ya da ekin içinde bulundurmasıyla da gerçekleşebilir:

- Okullar **dört ay süreyle** kapalı kalacak.

"Dört ay'' sözcüğü zaten "süre" anlamını içinde barındırmaktadır. Bu yüzden "Okullar dört ay kapalı kalacak.'' demek yeterlidir.

- Dershanede yapılan deneme sınavlarının **son**u hüzünlü **bit**ti.

"Bitmek'' sözcüğü zaten "son" anlamını içinde barındırmaktadır. Bu yüzden "Dershanede yapılan deneme sınavları hüzünlü bitti.'' demek yeterlidir.

- Her gün **yaya yürümek**le bu kadar yolu gidebileceğini mi sanıyorsun?

"Yürümek'' ifadesi zaten "yaya'' ifadesini içinde barındırmaktadır. Bu yüzden "Her gün yürümekle bu kadar yolu gidebileceğini mi sanıyorsun?'' demek yeterlidir.

- Soruların hepsini **doğru bil**dim.

"Bilmek'' ifadesi zaten "doğru'' anlamını içinde barındırmaktadır. Bu yüzden "Soruların hepsini bildim.'' demek yeterlidir.

- Dün gece de ablası**yla birlikte** gitmiş otogara.

"ile'' edatı zaten "birlikte'' anlamını içinde barındırmaktadır. Bu yüzden "Dün gece ablasıyla gitmiş otogara.'' demek yeterlidir.

Anlamca Çelişen Sözlerin Kullanımı

- Birbirleriyle çelişen sözcüklerin aynı cümlede kullanılması anlatım bozukluğu yaratır.
  - **Hiç şüphesiz** kardeşi de buraya gel**miş olmalı**.

"Hiç şüphesiz'' sözcüğü kesinlik anlamı verir ama "olmalı'' sözcüğü ihtimal anlamı verir. Bu ikisinin aynı cümlede kullanılması hatadır. Bu tip anlatım bozukluklarında sözcüğün biri atılmalıdır. Yani;

- **Hiç şüphesiz** kardeşi de geldi.
- Kardeşi de buraya gel**miş olmalı**.
- Adam buraya geleli **aşağı yukarı tam** yirmi yıl oldu.

"Aşağı yukarı'' ikilemesi yakınlık anlamı verirken "tam'' ibaresi kesinlik anlamı vermektedir. Bu sözlerden biri cümleden atılmalıdır.

- **Mutlaka** onu da arayacaktır **umarım**.

"Mutlaka'' sözü kesinlik anlamı verirken "umarım'' ibaresi onunla çelişir. Bu sözlerden biri cümleden atılmalıdır.

DİKKAT

"Şüphesiz, eminim, tam, kuşkusuz, elbette" sözleri kesinlik anlamı verir bu yüzden "galiba, umarım, -malı, zannederim ki, aşağı yukarı..." gibi olasılık bildiren sözcüklerle kullanılamaz.

Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı

- Sözcüklerin anlamları net bir şekilde bilinemez ve bu yüzden sözcükler yanlış anlamda kullanılır.

- Bazen de birbiriyle karıştırılan sözcükler kullanılır.

- Anlam inceliğine dikkat edilmeden kullanılan sözcükler bu kapsamda kabul edilir.
  - Bazı hastalıklarda ölüm **şansı** artıyor. → "Şansı'' yerine "olasılığı'' olmalıydı.
  - Bu gibi hareketlerin sana **özel** olduğunu o da öğrendi.

    → "Özel'' yerine "özgü'' ya da "has'' olmalıydı.
  - **Ektiği** fidanları her gün sulardı. → "Ektiği'' yerine "diktiği'' olmalıydı.
  - Adam kendisine teklif edilen **fiyat**a şaşırdı. → "Fiyat'' yerine "ücret'' olmalıydı.
  - Konya'ya yağan kar, esnafa ve tüccara zarar **sağladı**. → "Sağladı'' yerine "verdi'' olmalıydı.
  - Dün yine **resim** çektirdiler. → "Resim'' yerine "fotoğraf'' olmalıydı.
  - 15 Kasım 1978 **yılında** doğdu.

→ "Yılında'' yerine "15 Kasım 1978'' yani tarih verildiği için "tarihinde'' olmalıydı.

- İyi beslenemediği için sağlığı **aksadı** ve hasta oldu.

→ "Aksadı'' yerine sağlık olduğu için "bozuldu'' olmalıydı.

- Öğretmenlerim **yüzünden** sınıfı geçtim.

→ "Yüzünden'' olumsuz durumlar için kullanılır. Sınıfı geçmek olumlu olduğu için "sayesinde'' olmalıydı.

- Sizin de çabalamanız başarıya **neden olur**.

→ "Neden olur.'' ibaresi olumsuz durumlar içindir. Olumlu bir durum olduğu için "başarı getirir'' ya da "başarı sağlar'' ibareleri kullanılmalıydı.

- Kızının tırnakları yine **büyümüş**.

→ Tırnak, boy, saç büyümez, uzar. Bu yüzden "uzadı'' olmalıydı.

/benimhocam

@MajestyPdf

Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanımı

- Bir sözcüğün cümle içinde bulunması gereken yerde bulunmamasıdır. Mesela sıfatken zarf görevinde ya da zarfken sıfat görevinde kullanılması bozukluğa yol açabilir.

▶ Adamın **çok sık** başı ağrıyor. (YANLIŞ)

→ Adamın başı **çok sık** ağrıyor. (DOĞRU)

▶ Adam **yeni** şirkete geldi ki moralini bozdular. (YANLIŞ)

→ Adam şirkete **yeni** geldi ki moralini bozdular. (DOĞRU)

▶ Bakanlık **altı gün içinde** yıkılan evi kontrole gidecek. (YANLIŞ)

→ Bakanlık yıkılan evi kontrole **altı gün içinde** gidecek. (DOĞRU)

▶ Burada **her** Allah'ın günü kavga olur. (YANLIŞ)

→ Burada Allah'ın **her** günü kavga olur. (DOĞRU)

▶ Adam dün gece **tekrar tekrar** dövülen çocukları anlattı. (YANLIŞ)

→ Adam dün gece dövülen çocukları **tekrar tekrar** anlattı. (DOĞRU)

▶ Yanlış taarruz harekâtı savaşta askerin **daha çok** ölmesine yol açtı. (YANLIŞ)

→ Yanlış taarruz harekâtı savaşta **daha çok** askerin ölmesine yol açtı. (DOĞRU)

▶ **Yorgun** okuldan geldiğinden kimseyle konuşmazdı. (YANLIŞ)

→ Okuldan **yorgun** geldiğinden kimseyle konuşmazdı. (DOĞRU)

Deyim ve Atasözü Yanlışları

- Deyimler ve atasözleri kalıplaştıkları için değiştirilemez. Değiştirildikleri zaman anlatım bozukluğuna sebep olurlar. Yerlerine eş anlamlısı dahi getirilemez.

▶ Odadaki herkes onu dinliyordu, o kadar güzel anlatıyordu ki herkes ona **kulak kabartmıştı**.

→ "Kulak kabartmak" çaktırmadan dinlemektir. Burada dikkatle dinlemek anlamında olan "kulak kesilmek" deyimi kullanılmalıydı.

▶ Çocuk bugün **su dökmüş kedi gibiydi**.

→ "Su dökmüş kedi gibi" yerine "süt dökmüş kedi gibi" deyimi kullanılmalıydı.

▶ Benim yüzümden **iş açıyordun kendine**.

→ "Kendine iş açmak" yerine "başına iş açmak" deyimi kullanılmalıydı.

▶ **Canım burnumdan bezdi.**

→ "Canım burnumdan geldi." deyimi ya da "Canımdan bezdim." deyimi kullanılmalıydı.

▶ Alma **garibin** ahını çıkar aheste aheste.

→ Atasözünün orijinali bozulmuştur. Doğrusu: "Alma **mazlumun** ahını çıkar aheste aheste." şeklindedir.

/benimhocam

Mantık ve Sıralama Hataları

a. Sıralama ve mantık kaynaklı hatalar:

▶ **Değil patates kızartmak**, su böreği bile açamaz o. (YANLIŞ)

→ Değil su böreği açmak, patates bile kızartamaz o.

▶ Sınıf başkanlığı seçimini Ahmet **30'a karşı** 12 oyla kazandı. (YANLIŞ)

→ Sınıf başkanlığı seçimini Ahmet 12'ye karşı **30 oyla** kazandı.

▶ **Evde yiyecek bir lokma** ekmek hatta yemek bile yoktu. (YANLIŞ)

→ Evde yiyecek yemek hatta **bir lokma ekmek bile yoktu**.

b. Mantık kaynaklı hatalar:

▶ **Yarınları** özlemle andık.

→ Geçmişi özlemle andık.

"Yarın" yaşanmamıştır ve anılmaz.

▶ Adam sabah uyandığında arabasını **çalınmış hâlde buldu**.

→ Mantığa terstir. Çalınmış arabayı nasıl bulabilir ki?

@MajestyPdf

Anlam Belirsizliği

Karşılaştırma Yanlışları

- Bir cümlede tek ve net anlam olmalıdır. Anlam açık - seçik anlaşılamazsa anlatım bozukluğu olur.

a. Anlam belirsizliği kaynaklı yanlışlar:

▸ **Evini** yıktılar.

Anlam 1: Senin evini yıktılar.

Anlam 2: Onun evini yıktılar.

Yani başına "senin" ya da "onun" zamirleri getirilmelidir ki cümlede anlatım bozukluğu olmasın.

▸ **Yaşlı** adama hayrandı.

Anlam 1: Yaşlı, adama hayrandı.

Anlam 2: (Başka birisi) Yaşlı adama hayrandı.

b. Anlam belirsizliği + karşılaştırma kaynaklı yanlışlar:

▸ Ahmet, Pakize'den çok yardım aldı.

Anlam 1: Yardım dağıtıldı. Ahmet'e çok yardım edildi. Mesela Pakize'ye iki torba kömür verildiyse Ahmet'e on torba kömür verildi.

Anlam 2: Pakize, Ahmet'e çok yardım etti.

▸ Ders çalışmayı kardeşimden çok severim.

Anlam 1: Ders çalışmayı kardeşim de sever ben de severim ama ben daha çok severim.

Anlam 2: Ders çalışma işine sevgim kardeşime olan sevgimden daha çoktur.

DİL BİLGİSİ KAYNAKLI YANLIŞLIKLAR

(BAĞLAŞIKLIK HATALARI)

Tamlama Yanlışları

- Tamlayan ile tamlanan uyuşmazlığından ya da ikisinden birinin kullanılmamasından kaynaklanır.
- "ve" bağlacının tamlayanları ya da tamlananları bağladıkları durumlara dikkat etmelisiniz.

▸ Yörenin **tarihî** evleri ve insanları (Yanlış)

→ **Yörenin insanları ve tarihî evleri** (Doğru)

→ "Tarihî" tamlayanı "ev" ve "insan" tamlananları için ortak kullanılmıştır. Bu da anlatım bozukluğuna yol açmıştır.

Kısayol: Bu tür bozukluklar için matematikteki dağıtma işlemi formülünü **(2+6+7).8** ya da **8.(2+6+7)** kullanınız. Şöyle gösterelim:

▸ Pasta ve meyve **suyu** (Yanlış)

→ **Meyve suyu ve pasta** (Doğru)

→ "Suyu" tamlananı "pasta" ve "meyve" tamlayanları için ortak kullanılmıştır. Bu durum da anlatımı bozmuştur.

▸ Tıbbi ve gıda **yardımı** (Yanlış)

→ Tıbbi yardım ve gıda yardımı (Doğru)

→ "Yardımı" tamlananı "tıbbi" ve "gıda" tamlayanları için ortak kullanılmıştır. Bu da anlatım bozukluğuna yol açmıştır.

▸ Adamı aradı ama parasını ödemedi. (Yanlış)

→ Adamı aradı ama **adamın** parasını ödemedi. (Doğru)

→ **Tamlayan eksikliği** anlatım bozukluğuna yol açmıştır. Tamlayan: adamın

Öge Eksiklikleri

a. Özne eksikliği:

▸ **Ahmet'in arabasındaki problemler** çözüldü, bu yüzden çok mutlu.

→ Sıralı cümlede ortak öge olarak "Ahmet'in arabasındaki problemler" gösterilmiştir. Lakin ikinci cümleye bu özne uymamaktadır. O zaman sıralı cümlenin virgülden sonraki bölümüne "Ahmet" öznesi eklenmelidir.

▸ Ahmet'in arabasındaki problemler çözüldü, **Ahmet** bu yüzden çok mutlu.

▸ **Hiçbiri** seni sevmedi, senden kurtulmak için maça gitti.

→ Ortak özne "hiçbiri" kullanılmıştır ama bu olmamıştır. Özne eklenmesi mecburidir. O zaman ekleyelim:

▸ Hiçbiri seni sevmedi, **herkes** senden kurtulmak için maça gitti.

b. Yüklem eksikliği:

▸ Onun dediklerinin dinlenmediğini, kendisinin de dikkate alınmasını **istedi**.

→ "İstedi" yüklemi ortak kullanılamayacağı için virgülden önce bir yüklem getirilmelidir.

▸ Onun dediklerinin dinlenmediğini **söyledi**, kendisinin de dikkate alınmasını istedi.

▸ Ne ben ona **selam vereyim** ne de o bana.

→ "Selam vereyim" yüklemi ortak kullanılamayacağı için yüklem ekleyelim: Ne ben ona **selam vereyim** ne de o bana selam versin.

/benimhocam

@MajestyPdf

c. Dolaylı tümleç eksikliği:

- Dolaylı tümlecin genelde "-e, -de, -den" eklerini aldığını unutmayalım!

▸ **Ablasını** severdi, destek verirdi.
→ Ablasını severdi, **ablasına** destek verirdi.
→ Ablasına: Dolaylı tümleç

▸ Adam **kütüphaneyi** temizleyemedi, bir sürü kişi vardı.
→ Adam kütüphaneyi temizleyemedi, **kütüphanede** bir sürü kişi vardı.
→ Kütüphanede: Dolaylı tümleç

d. Nesne eksikliği:

- Belirtili nesnenin "neyi, kimi" sorularına belirtisiz nesnenin de "ne" sorusuna cevap verdiğini unutmayalım!

▸ **Yaşlı adama** her gün özenle bakıyordu, çok sevmişti çünkü.
→ Yaşlı adama her gün özenle bakıyordu, **onu (yaşlı adamı)** çok sevmişti.
→ Onu (yaşlı adamı): Belirtili nesne

▸ **Kitaplardaki güzel soruları** işaretledik, güzelce yerine koyduk.
→ Kitaplardaki güzel soruları işaretledik, **kitapları** güzelce yerine koyduk.
→ Kitapları: Belirtili nesne

e. Zarf tümleci eksikliği:

▸ Çocuk **sabah** erken kalktı, erken yattı.
→ Çocuk sabah erken kalktı, **akşam** erken yattı.
→ Akşam: Zarf tümleci

▸ Seni **sürekli** sevdim, senin yanından ayrılmadım.
→ Seni sürekli sevdim, **hiçbir zaman** senin yanından ayrılmadım.
→ Hiçbir zaman: Zarf tümleci

/benimhocam

Özne - Yüklem Uyumsuzluğu

a. Tekillik - çoğulluk yönünden:

İnsanlar için

Özne	Yüklem
Tekil	Tekil
Çoğul	Çoğul / Tekil

▸ **Öğrencim** sabah yanıma **geldi**.
▸ **Öğrencilerim** yanıma **geldiler**.

İnsan dışı varlıklar için

Özne	Yüklem
Tekil	Tekil
Çoğul	Tekil

▸ **Yapraklar döküldü.**
▸ **Saatler geçti.**

UNUTMA

Özne insan cinsinden çoğul olursa yüklem tekil de çoğul da olabilir.

- İnsanlar koşuyor.
- İnsanlar koşuyorlar.
- Erkekler gitti.
- Erkekler gittiler.

UNUTMA

İnsan dışındaki varlıklarda "kişileştirme" **varsa insanlar için geçerli olan kurala göre hareket edilir.**

- **Kuşlar** şarkı **söylediler**.
- **Kuşlar** şarkı **söyledi.**

DİKKAT

Belgisiz zamirler (herkes, hepsi, çoğu, bazıları vs.) özne olursa yüklem tekil olur.

- **Herkes** onu çok **özlemişti**.
- **Bazıları** da bu olayı **hatırladı**.

DİKKAT

Sayılarla belirtilmiş öznelerde genelde tekil yüklem kullanılır.

- **Yüz kişi** yanına **geldi.**
- **Üç adam** seni **dövmüş**.

@MajestyPdf

b. Olumluluk - olumsuzluk yönünden:

- "Herkes, hepsi…" gibi sözcükler özne olursa yüklem olumlu olur.
- "Hiçbiri, hiç kimse, kimse" gibi sözcükler özne olursa yüklem olumsuz olur.
  - **Herkes** ders çalışmasını **ister**.
  - **Hiçbiri** ders çalışmasını **istemez**.

c. Kişi yönünden:

- **Ben** ve **sen** okula **gittik.**
- **Ben** ve **o** okula **gittik**.
- **Ben, sen** ve **o** okula **gittik**.
- **Sen** ve **o** okula **gittiniz**.

Çatı Uyumsuzluğu

- Birleşik cümlelerde bildiğimiz gibi fiilimsinin bulunduğu alan yan cümle adını alır.
- Temel cümle edilgen çatılıysa yan cümle de edilgen çatılı olur.
  - Fotoğrafı dikkatli **çekerse** (Etken) onun da estetik yaptırdığı **anlaşılır**. (Edilgen)

    → Fotoğraf dikkatli **çekilirse** onun da estetik yaptırdığı **anlaşılır**. (DOĞRU)

Ek Yanlışlıkları

a. Tamlayan eki (-ın/-in) eksikliği:

- Şu adam, her zaman evine bağlı olması şarttır. (YANLIŞ)

  Şu adam**ın**, her zaman evine bağlı olması şarttır. (DOĞRU)

b. İsim hâl (durum) ekinin yanlış kullanılması:

- Adamı siz**e** tanıştıracağım. (YANLIŞ)

  Adamı sizi**nle** tanıştıracağım. (DOĞRU)

c. Sıfat yapan "-ki" ekinin gereksiz kullanılması:

- Bahçede**ki** oynayan çocukları sevmeye gittim. (YANLIŞ)

  Bahçede oynayan çocukları sevmeye gittim. (DOĞRU)

d. İsim-fiil durumundaki bazı sözcüklere gereksiz iyelik eki getirilmesi:

- Araba sürme**si**ni bilmiyor. (YANLIŞ)

  Araba sürmeyi bilmiyor. (DOĞRU)
- Yemek yeme**si**ni öğrenemedi. (YANLIŞ)

  Yemek yemeyi öğrenemedi. (DOĞRU)

Gereksiz Yardımcı Eylem Kullanımı

YANLIŞ		DOĞRU
Burada bekleme yapmayın.	✘ ✓	Burada beklemeyin.
Benden de mi kuşku ettin?	✘ ✓	Benden de mi kuşkulandın?
Ben de banyo yapacaktım.	✘ ✓	Ben de yıkanacaktım.

Bağlaç Yanlışlığı

- Bu dünya ne sana ne de ona kalmaz. (Yanlış)
- "Ne ... ne" bağlacı zaten olumsuzluk anlamı verir. Bu yüzden yüklem olumlu olmalıdır:
  - Bu dünya ne sana ne de ona kalır. (Doğru)

- Seni seviyorum ama sana çok da saygı duyuyorum. (Yanlış)
- "Ama" bağlacı birbirine zıt/karşıt cümlelerin arasına gelir. Buradaki cümlelerde zıtlık yoktur.
  - Seni seviyorum, sana çok da saygı duyuyorum
  - Seni seviyorum ama sen beni sevmiyorsun. (Doğru)

    Şimdi zıtlık var. O yüzden kullanım doğrudur.

/benimhocam

Ek-Eylem Eksikliği

- Sonuçta Ali zeki, Ayşe zeki değilmiş. (YANLIŞ)
- Sonuçta Ali zekiymiş, Ayşe zeki değilmiş. (DOĞRU) — *Ek-eylem*
- Kardeşim çok inatçı ama tembel değildir. (YANLIŞ)
- Kardeşim çok inatçıdır, ama tembel değildir. (DOĞRU) — *Ek-eylem*

Eylemsi (Fiilimsi) Yanlışları

- Sen buraya gelmeden önce mi, sonra mı üzüldün? (YANLIŞ)
- Sen buraya gelmeden önce mi, geldikten sonra mı üzüldün? (DOĞRU) — *Fiilimsi (Sıfat-fiil)*

- Adamların mavi gömlek ve kırmızı papyon takması gerekir. (YANLIŞ)
- Adamların mavi gömlek giymesi ve kırmızı papyon takması gerekir. (DOĞRU) — *Fiilimsi (İsim-fiil)*

@MajestyPdf

ETKİNLİK

Aşağıda verilen cümlelerdeki anlatım bozukluklarının sebeplerini yazınız ve cümleleri düzelterek tekrar yazınız.

a) Herkes aynı şartlarda ve koşullarda çalışmalı.

b) "Burada bekleme yapmayın!" dedi ve odasına doğru yürüdü.

c) Sınav yaklaştıkça öğrencilerin heyecanı gittikçe artıyordu.

d) Yeni yayın dönemi başladı, ben de önümüzdeki yıl için iyi bir antlaşma yaptım yayıneviyle.

e) Önümüzdeki haftanın programlarından bazılarını sizlere hatırlatmaya çalıştık.

f) Kesinlikle bu yıl bize katkı sağlayabilir.

g) Böyle bir olayda ilk akla öğretmeni aramak geldi.

h) O da yan oturup doğru konuşmalıdır.

ı) Azerbaycan; Kanada, Türkiye ve İrlanda'nın ardından üçüncü oldu.

i) Küçük ceviz ağacının üstüne çıktı.

j) Okulda problem çıkmadı, bugün fazlasıyla sakin.

k) Bu uygulamaya öğretmen karar vermiş ve hayata geçirmiş.

ETKİNLİK (CEVAP)

a) Gereksiz sözcük kullanımı
Herkes aynı şartlarda çalışmalı.

b) Yardımcı eylemin gereksiz kullanımı
"Bekleme yapmayın" yerine "beklemeyin" olmalıydı.

c) Eylemsinin gereksiz kullanımı
Sınav yaklaştıkça öğrencilerin heyecanı artıyordu.

d) Sözcüğün yanlış anlamda kullanımı
"Antlaşma" yerine "anlaşma" olmalıydı.

e) Sözcüğün yanlış anlamda kullanımı
"Hatırlatmaya çalıştık" yerine "tanıtmaya çalıştık" olmalıydı.

f) Çelişen sözlerin bir arada kullanımı
Kesinlikle bu yıl bize katkı sağlar. (Doğru)
Bu yıl bize katkı sağlayabilir. (Doğru)

g) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı
Böyle bir olayda akla ilk gelen öğretmenimi aramaktı.

h) Deyim yanlışı
O da eğri oturup doğru konuşmalıdır.

ı) Mantık hatası
Azerbaycan; Kanada, Türkiye ve İrlanda'nın ardından dördüncü oldu.

i) Noktalama yanlışlığı
Küçük, ceviz ağacının üstüne çıktı.

j) Özne eksikliği
Okulda problem çıkmadı, okul bugün fazlasıyla sakin.

k) Belirtili nesne eksikliği
Bu uygulamaya öğretmen karar vermiş ve bu uygulamayı hayata geçirmiş.

@MajestyPdf

1. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde herhangi bir anlatım bozukluğu yoktur?**

A) Sen de alt kattaki oturan komşuyu tanımadın, bu şekilde kimseyle arkadaşlık yapamazsın.

B) Bu iki konu arasındaki ayrıntıyı kavramalısınız.

C) Anlatılan meselelere istemeden kulak kabarttım.

D) Mahalleyi kapsayan koku hepimizi rahatsız etti, hemen buradan uzaklaşmalıyız.

E) Arkadaşımın yeni doğan oğlu çok tatlıydı.

2. Bu sorunun bir çözümü olmalı.

Yukarıda verilen cümledeki anlatım bozukluğunun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çelişen sözcük kullanımı

B) Gereksiz sözcük kullanımı

C) Anlam belirsizliği

D) Tamlayan eki eksikliği

E) Mantık hatası

3. Amerika'nın art niyetli hareketiyle dolar ve benzin fiyatları arttı.

Yukarıda verilen cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisiyle düzeltilebilir?

A) "Amerika'nın art niyetli hareketiyle" yerine "Amerika'nın kötü hareketleriyle" olmalı

B) "Dolar ve benzin fiyatları" yerine "benzin fiyatı ve dolar" olmalı

C) "Fiyatları" yerine "fiyatı'' olmalı

D) "Art niyetli'' yerine "kötü niyetli" olmalı

E) "Arttı'' yerine "yükseldi" olmalı

4. Cümlede bazı özneler olumlu, bazı özneler olumsuz anlamlar verir. Yüklemin de öznenin durumuna uygunluk göstermesi gerekir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yukarıdaki kurala uymamaktan kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Okula kimse gelmemiş, maça gitmiş.

B) Kimin başarılı, kimin başarılı olmadığı yarınki sınavda belli olacak.

C) Arabalara binip sınava gidildi.

D) Yağmurda ıslanmış bu yüzden de hastalanmıştı.

E) Hiçbir zaman işimizi yapmadık bu sebeple de battık.

5. Güzel haberlerle gelinip koşa koşa yanımızdan ayrıldılar.

Yukarıda verilen cümledeki anlatım bozukluğunun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fiilimsi eksikliği

B) Çatı uyumsuzluğu

C) Özne eksikliği

D) Nesne eksikliği

E) Özne - yüklem eksikliği

6. Kültürel ve bilim şenlikleri üniversitemizde düzenleniyor.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tamlama yanlışlığı

B) Nesne eksikliği

C) Zarf tümleci eksikliği

D) Çelişen sözcüklerin kullanımı

E) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması

/benimhocam

@MajestyPdf

SÖZCÜKTE ANLAM

ÜNİTE 10

@MajestyPdf

"SÖZCÜKTE ANLAM" KONUSUNDAN KAÇ SORU ÇIKAR?
Son 10 yılda "TYT" ve "MSÜ"de çıkan "ANLATIM BOZUKLUKLARI" sorularını şu şekilde tablolayalım.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
YGS-TYT	4	4	3	3	4	4	4	3	4	4
MSÜ	–	–	4	3	3	3	3	3	3	3

	EVET	HAYIR
"Ses Bilgisi" videosu "Video Ders Notu" eşliğinde izlendi mi?		
"TYT Türkçe Soru Bankası"ndan "Sözcükte Anlam" soruları çözüldü mü?		
"Parla Paragraf"tan "Sözcükte Anlam" soruları çözüldü mü?		
"Parla Paragraf"tan her sabah 20 soru çözülüyor mu?		

SONUÇ

"Sözcükte Anlam" ÖSYM'nin önem verdiği hususların başında gelmektedir. Son 10 yılda TYT ve MSÜ'de toplam 62 adet "sözcükte anlam" sorusu çıkmıştır.

Bu durum bize ÖSYM'nin alışkanlıklarını terk etmediğini ve yol haritamızı bu alışkanlıklara göre çizmemiz gerektiğini göstermektedir. Konu bilgisinden ziyade yorum ve sözcük bilgisi istemektedir.

YOL HARİTASI

"SÖZCÜKTE ANLAM" KONUSUNA NASIL ÇALIŞILIR?

@MajestyPdf

SÖZCÜKTE ANLAM

ANLAMLARINA GÖRE SÖZCÜKLER

Tek Anlamlılık

Tek bir varlığı karşılayan sözcüklerdir. Bu anlamı dışında başka bir anlamı karşılamaz.

- Mısır
- Karga
- Gıda

Çok Anlamlılık

Başta bütün sözcükler tek anlamlıyken zaman geçtikçe başka anlamlar da kazanarak "çok anlamlı" olurlar.
Sözcükler deyimleşerek, soyutlaşarak, mecazlaşarak başka anlamlar kazanırlar.
Böylece sözcüklerin başka anlamları ortaya çıkar:

1) Temel (İlk) Anlam

2) Yan Anlam

3) Mecaz Anlam

4) Terim Anlam

1. Temel (İlk) Anlam

- Sözcüğün asıl anlamıdır, duyduğumuzda akla gelen ilk anlamıdır.
- Sözcüğün sözlük anlamıdır.
  - Adamın **gözünde** yaşlar vardı.
  - Annesi etleri güzelce **pişirdi.**
  - Adam **gölgede** biraz dinlendi.
  - Adam sonunda tabancayı **patlattı.**
  - **Dili** yine yara olmuştu.

NOT

NOT: Müfredatta artık yan anlam yoktur. Sadece "Neden yok?" dediğiniz için yazdım.

Yan Anlam

- Sözcüğün temel anlamıyla bağlantılı olup sonradan kazandığı ikincil anlamıdır.
- Temel anlama "yakıştırma" ve "benzerlik" açılarından bağlıdır. Genelde benzerlik ilgisiyle sonradan oluşur.
  - Kitaplar, masanın **gözünde** kalmış.
  - Defterin **yapraklarını** çeviriyordu.
  - Evi yine dağlara **bakıyordu.**
  - Vapurun **burnu** buradan gözüküyordu.
  - Ayakkabısı yine **patlamıştı.**
  - Alper'in **dilinden** Erzurumlu olduğu belliydi.

2. Mecaz Anlam

- Sözcüğün gerçek anlamını kaybederek bütünüyle bambaşka, yani sıfır kilometre yepyeni bir anlam kazanmasıdır.
- Sözcüğün temel anlamdan tamamen uzaklaşmasıdır.
  - Adam, kıza **göz** koymuştu.
  - Ablasından o kadar korkuyordu ki ablasının **gölgesi** bile ders çalışmasına yetiyordu.
  - Adam artık öğretmenlikte iyice **pişmişti.**
  - Yine bir duygu **seli** yaşadım.

3. Terim Anlam

- Bilim, sanat alanlarıyla ilgili kavramlardır. Bilim, sanat ya da teknik alanlarla ilgili kullanılmalıdır.
  - Nazım Hikmet, genelde şiirde **ölçü** kullanmaz.
  - Üç **perdelik** bu oyunu izledim.
  - Dün de **edatlarla** ilgili soru çözdürdüm.

ANLAM İLİŞKİLERİNE GÖRE SÖZCÜKLER

1. Eş Anlamlı (Anlamdaş) Sözcükler

- Yazılışları ve okunuşları farklı olduğu hâlde aynı anlamı karşılayan sözcüklerdir.
  - Kara-siyah, anlam-mana, tören-merasim, ayrım-fark, ak-beyaz, al-kırmızı, tenkit-eleştiri…

UNUTMA

İkilemeler dışında aynı cümlede aynı anlamı ifade edecek biçimde kullanılamaz. Kullanılırsa anlatım bozukluğuna yol açar.

Adam neşeli ve şen biriydi. (Anlatım bozukluğu vardır.)

2. Yakın Anlamlı Sözcükler

- Eş anlamlı gibi görünürler lakin aralarında az da olsa anlam farkı bulunan sözcüklerdir.
- Bazıları yabancı dilden girmiş ve dilimize yerleşmiştir.

Geniş - Bol
- Ceket adama **bol** geldi.
- Yeni aldığı ev **genişti.**

Seyretmek - İzlemek
- Adam ve karısı uzaklaşan gemiyi zevkle **seyrediyorlardı.**
- Sabah güzel bir tartışma programı **izledim.**

Doğru - Dürüst
- Ne kadar **doğru** konuştun.
- Çok **dürüst** birisidir.

/benimhocam

@MajestyPdf

3. Eş Sesli (Painsteş) Sözcükler

- Yazılışları aynı olan fakat anlamları farklı olan sözcüklerdir.
- Türkçe sözcüklerde olur. Sözcükler arasında anlam ilgisi bulunmaz.
  - Adamlar oturmuş **çay** içiyorlar.
  - Kasabanın yanından **çay** akıyordu.
  - Akşama kadar **yüz** kelime buldu.
  - Adamın **yüzünü** hatırlıyorum sanki bir yerden.

4. Zıt (Karşıt) Anlamlı Sözcükler

- Anlam bakımından birbirinin karşıtı olan sözcüklerdir.
  - Büyük-küçük, kolay-zor, aşağı-yukarı, uzun-kısa, zengin-fakir…

UNUTMA

Olumsuzluk eki zıtlık anlamı katmaz.

- Ağlamak - Ağla**ma**mak → Zıtlık YOKTUR, olumsuzluk VARDIR.
- Ağlamak - Gülmek → Zıtlık VARDIR.

UNUTMA

Kelimelerdeki anlam ilgisini "bağlam"dan yani cümleden çıkarmaya çalışın!

Yani sadece altı çizili sözcüğe bakmayın! Cümlede kazandığı anlama bakınız.

- **Bozuk para** X **Sağlam bilgisayar** ("Bozuk" ve "sağlam" kelimeleri birbirinin zıttı gibi dursa da zıtlık yoktur anlamda.)
- **Bozuk telefon** X **Sağlam bilgisayar** (Zıtlık vardır.)

SÖZCÜKLERDE ANLAM DEĞİŞMELERİ

1. Anlam Daralması

- Bir sözcüğün eskiden geniş bir anlam yelpazesine sahip olması ama zamanla bu yelpazenin daralmasıdır. Yani bir sözcüğün eskiden anlattığı durumun şimdi sadece bir bölümünü anlatmasıdır.

	ESKİDEN	ŞİMDİ
Oğul, oğlan	Kız ve erkek çocuk	Sadece erkek çocuk
Yemiş	Her türlü meyve	Sadece incir
Davar	Her türlü mal, mülk	Koyun veya keçi sürüsü

2. Anlam Genişlemesi

- Eskiden bir varlığın ya da türün bir bölümünü anlatan sözcüğün anlam yelpazesinin genişlemesiyle o varlığın ya da türün tamamını anlatmasıdır.

	ESKİDEN	ŞİMDİ
Yıldız	Işık yayan gök cisimleri	Ünlü veya başarılı sinema, tiyatro ya da ses sanatçısı
Araba	Atlı araba	Motorlu ya da motorsuz her türlü karada seyreden taşıt

3. Anlam Kötüleşmesi

- Eskiden iyi bir anlamı karşılayan sözcüğün şimdi "anlam değişmesi" yoluyla kötü bir anlamı karşılamasıdır.

	ESKİDEN	ŞİMDİ
Abdal	Ermiş	Aptal

4. Anlam İyileşmesi

- Eskiden kötü bir anlamı karşılayan sözcüğün şimdi "anlam değişmesi" yoluyla iyi bir anlamı karşılamasıdır.

	ESKİDEN	ŞİMDİ
Yavuz	Kötü, hırsız	Cesur, iyi
Mareşal	At bakıcısı	Orduda yüksek rütbe

5. Deyim Aktarması

a. İnsandan Doğaya Aktarma

- İnsana ait özelliklerin insan dışındaki varlıklara verilmesidir.
- Yani insan dışındaki varlıklara insan özelliklerinin verilmesidir.
- Kişileştirme sanatının ta kendisidir.
  - **Üzgün** deniz beni **çağırıyordu**.
  - Sevgi beni **tıpışlayıp çekerek uzaklaştırıyordu** buradan.

b. Doğadan İnsana Aktarma

- Doğaya ait özelliklerin insana aktarılmasıdır.
- İnsan dışındaki varlıklara ait özelliklerin insanlara ait olarak kullanılmasıdır.
  - Babası yapılan alışverişi görünce kahvaltıda **kükredi.**
  - Ahmet yıllarca **dalgalandı** da ne oldu? Al işte! Şimdi **duruldu.**

/benimhocam

@MajestyPdf

c. Doğadan Doğaya Aktarma

- Doğadaki bir varlığın özelliğinin doğadaki başka bir varlığa aktarılmasıdır.
  - Sonunda bu **ağaç** da **kanat çırptı** ya!
    → Kanat çırpma özelliği aslen "kuş"a aitken burada "ağaç" kanat çırpmış.
  - Geçen gün **deniz** de **kükredi** durmadan.
    → Kükreme özelliği aslen "aslan"a aitken burada "deniz" kükremiş.

d. Duyudan Duyuya Aktarma

- Bir duyu organıyla (görme, işitme, tatma, koklama, dokunma) algılanabilecek kavramı başka bir duyu organıyla algılanabilecek duruma getirmektir.
- Bir başka deyişle en az iki duyu organı arasında bağ kurma işidir.

6. Ad Aktarması (Mecazımürsel)

- Bir sözcüğü benzetme amacı gütmeden bazı anlam ilgileriyle (iç-dış, sebep-sonuç, parça-bütün, eser-yapıt vs.) başka bir sözcüğün yerine kullanılmasıdır.

İç - Dış İlişkisi

- **Sobayı** yaktım.
  → Soba, "odun, kömür" yerine kullanılmıştır.
- **Ayağını** çıkar, gir içeri.
  → Ayak, "ayakkabı" yerine kullanılmıştır.

Sanatçı - Yapıt İlişkisi

- **Reşat Nuri**'yi okudum.
  → Reşat Nuri, Reşat Nuri'nin eseri örneğin "Çalıkuşu" yerine kullanılmıştır.

Yer - O Yerde Bulunanlar ya da Yaşayanlar İlişkisi

- **Evden** izin almam gerek.
  → Ev, o evde yaşayan "aile" yerine kullanılmıştır.
- **Antalya,** seçim sonuçlarına tepki gösterdi.
  → Antalya, o ilde yaşayan "Antalya halkı" yerine kullanılmıştır.

Parça - Bütün İlişkisi

- Annesi **camdan** bağırıyordu.
  → Cam, bütünü olan "pencere" yerine kullanılmıştır.

Neden - Sonuç İlişkisi

- Uçaklar gökten **ölüm** yağdırdı.
  → Ölüm, bu ölüme neden olan "bomba" yerine kullanılmıştır.

7. Dolaylama

- Bir sözcükle ifade edilebilecek kavramı, anlatımı çekici kılmak amacıyla birden çok sözcükle anlatmaktır.
- Bir sözcüğün adı söylenmez ünvanı ya da niteliği söylenir.

tüfek	delikli demir
yazar	kalem işçisi
sinema	beyaz perde
televizyon	aptal kutusu
turizm	bacasız sanayi
balık	derya kuzusu

8. Güzel Adlandırma

- Dolaylamanın bir çeşidi gibi düşünülebilir.
- Söylendiğinde kötü çağrışımlar uyandırabilecek bir sözcüğü olumsuzluğunu örterek ifade etmektir.

Dolaylamadan farkı: Olumsuzluğu örtmektir.

ince hastalık	verem
sağır	işitme engelli
tabut	imamın kayığı
ölmek	Hakk'a yürümek

9. Kinaye

- Bir sözcüğün hem gerçek anlama hem de mecaz anlama gelecek şekilde kullanılmasıdır. Asıl kasıt mecaz anlamdır.
- **Deyimlerde karşımıza sıkça çıkar.**
  - Onun kapısı herkese açıktır.

/benimhocam

@MajestyPdf

- Kapısı herkese açık olmak
  Gerçek anlam: Gerçekten kapısı açık
  Mecaz anlam: Misafirperver olması
- Onun kulağı deliktir.
- Kulağı delik olmak
  Gerçek anlam: Kulağı gerçekten deliktir.
  Mecaz anlam: Dedikoduları hemen duyar.
- Sırtında ağır bir yük vardı.
- Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.
- Ağaç yaşken eğilir.

10. Tariz (İğneleme)

- Eleştiri ya da alay amaçlı bir sözcüğü tam tersini ifade edecek şekilde kullanmaktır.
  - Eve bu kadar hızlı gidersen ancak üç gün sonra ulaşırsın.
- **Söylenen anlam:** hızlı
- **Kastedilen anlam:** yavaş

  - O kadar güzeldi ki güzellik yarışmasında sonuncu oldu.
- **Söylenen anlam:** güzel
- **Kastedilen anlam:** çirkin

  - Yazısı o kadar okunaklı ki beş doktor zor okur.
- **Söylenen anlam:** okunaklı
- **Kastedilen anlam:** okunaklı değil

11. Benzetme (Teşbih)

- Bir şeyin niteliğini anlatmak için o niteliği eksiksiz taşıyan bir şeyi örnek olarak gösterme işidir. Yani güçsüz olanı güçlü olana benzetmektir.

  Ögeleri

  a. Benzeyen

  b. Kendisine benzetilen

  c. Benzetme yönü

  d. Benzetme edatı

- **4 öge** de bulunursa **"tam benzetme"** olur.
- **2 ana öge** -benzeyen, kendisine benzetilen- bulunursa **"güzel benzetme"** olur.
  - Adamı burada **pırlanta gibi öğrenciler** bekliyordu.
  - **Benzeyen:** Öğrenciler
  - **Kendisine benzetilen:** Pırlanta
  - **Benzetme yönü:** Değerli (Söylenmemiş)
  - **Benzetme edatı:** Gibi
  - Karısı **kar gibi beyaz çamaşırları** serdi.
  - **İki gözü iki çeşme** ağlıyordu.
  - Ninesi **pamuk elleriyle** doldurdu çayı.

12. Soyutlaştırma (Somuttan Soyuta Aktarma)

- Soyut anlamlı bir sözcüğü cümlede somut anlamlı olarak kullanmaktır.
- Aramızdaki tüm **köprü**leri yıkıp bir daha görüşmeme kararı aldık.
  Somut > Soyut
- Adam ne kadar **sıcak** davrandı değil mi?
  Somut > Soyut

13. Somutlaştırma (Soyuttan Somuta Aktarma)

- Somut anlamlı bir sözcüğün kullanıldığı cümlede soyut anlam kazanmasıdır.
  - **Aşk** kapıyı çalınca…

  Soyut > Somut

/benimhocam

14. Genel Anlam - Özel Anlam

- Bir türün tamamını kapsayan → GENEL ANLAM
- Bir türün belli bir bölümünü ya da birini kapsayan → ÖZEL ANLAM

İnsan	genel
İngilizler	özel
Meyve	genel
Mandalina	özel

@MajestyPdf

- **Bilgisayar**, çok yararlı bir iletişim aracıdır.
- (Tüm bilgisayarları kasteder. Geneldir.)
- **Bilgisayar**, kapının arkasında duruyor.
- (Tek bir bilgisayarı kasteder. Özeldir.)

15. Nicel Anlam - Nitel Anlam

Nicel Anlam: Varlıklara ait ölçülebilir özellikleri belirten sözcüklerdir.

- Evin **geniş** bir salonu var.

Nitel Anlam: Varlıklara ait ölçülemeyen özellikleri belirten sözcüklerdir.

- Besbelli **geniş** biri, hiçbir şeyden rahatsız olmuyordu.

16. Yansıma Sözcükler

- Tabiattaki seslerin taklidi ile oluşurlar.

UNUTMA

Yansıma için işitme organı harekete geçmelidir. Yani "ses" **olmalıdır.**

- Kuşlar ötüştü.
- Cam pırıl pırıldı.
- Işıl ışıl yapmış bardakları.

Bu örnekler asla yansıma DEĞİLDİR. Tabiatta böyle sesler yoktur.

- Şırıltı
- Havlamak
- Islık
- Tükürmek
- Melemek
- Gürültü

} Bu kelimeler yansımadır.

SÖZ GRUPLARI

1. Deyimler

- Gerçek anlam veya mecaz anlamlı olur. Kendine özgü anlatım sağlar.
- Kısa ve özlü anlatım, etkileyici anlatım sağlar.
- Kalıplaşmıştır.
- Gerçek anlamda olanları da vardır mecaz anlamda olanları da vardır.
- Ulusal söz öbekleridir.
- Öğüt vermezler. Öğüdü atasözleri verir.
- **Genellikle mecaz anlamlıdır.**
  - Ali bir baltaya sap olamadı.
  - Sanki taş attın da kolun mu yoruldu.
  - Sıkıştım, yer demir gök bakır kesildi.
  - Ona göz açtırmadım.
- **Bazen gerçek anlamlıdır.**
  - Onun kimi kimsesi yoktu.
  - Herkes iyi gün dostu bu devirde.
- **Genelde isim + fiil şeklinde olur.**
  - Ağzı kulaklarına varmak
  - Etekleri tutuşmak
- **Az da olsa yargı yani cümle hâlinde olanları vardır.**
  - Elini veren kolunu alamaz.
  - Armut piş ağzıma düş.
- **Deyimlerden bazıları yakın anlamlı olabilir.**
  - Pot kırmak - Baltayı taşa vurmak - Çam devirmek

2. Atasözleri

- Kalıplaşmıştır. Uzun deneyimlerle oluşturulmuştur.
- Öğüt verir. Her atasözü geçmişin bir kuralıdır.
- Yargı şeklindedir.
- **Genelde mecaz anlamlı olur.**
  - Allah dağına göre kar verir.
  - El için kuyu kazan, evvela kendisi düşer.
- **Bazen gerçek anlamlı da olur.**
  - Bugünün işini yarına bırakma.
  - Dost ile ye iç, alışveriş etme.
- **Atasözleri bazen yakın anlamları verebilir.**
  - Yalnız taş, duvar olmaz.
  - Bir elin nesi var, iki elin sesi var.

/benimhocam

@MajestyPdf

3. İkilemeler

- Anlamı güzelleştirmek ya da pekiştirmek için kullanılır.
- Ayrı yazılır ve aralarına noktalama işareti konmaz.

ÇEŞİTLİ YOLLARLA YAPILIR:

a. Aynı Sözcüğün Tekrarıyla Yapılanlar
- Mavi mavi
- Kapı kapı

b. Eş Anlamlı Sözcüklerle Yapılanlar
- Ses seda

c. Yakın Anlamlı Sözcüklerle Yapılanlar
- Eş dost
- Doğru dürüst
- Yalan yanlış

d. Zıt (Karşıt) Anlamlı Sözcüklerle Yapılanlar
- Az çok
- Aşağı yukarı

e. Biri Anlamlı Biri Anlamsız Sözcükle Yapılanlar
- Eğri büğrü
- Eski püskü

f. "m" Sesiyle Yapılanlar
- Kitap mitap
- Defter mefter

g. İki Anlamsız Sözcükle Yapılanlar
- Abur cubur
- Ivır zıvır

h. Yansıma Sözcüklerle Yapılanlar
- Çıtır çıtır
- Gürül gürül

i. İsmin Durum Ekleriyle Yapılanlar
- Baştan başa
- El ele

/benimhocam

ÖRNEK - 1

Rakofça kırlarında geçti çocukluğu. Sonra Paris'e gitti. Mektepten memlekete sloganıyla Paris'ten döndü. Daha sonra yaşadığı tarihe her şeyiyle katıldı. Kendi yaşadığı çağda rolü olduğu gibi geleceği de yakaladı. Hakkında bilgi verdiğimiz Yahya Kemal, hayalini kurduğu dünyaya kalemiyle can vermiştir.

Yukarıdaki parçada altı çizili söz grubuyla anlatılmak istenen aşağıdaki cümlelerden hangisinde vardır?

A) Yaşar Kemal, Çukurovalıdır ama yazdıklarıyla topluma yön veren bir Çukurovalıdır.

B) Kemal Tahir'in seçtiği konuları hoş bir biçemle anlatması hoşuma gitmişti.

C) Bu yazarımız da toplumu kültürel anlamda bir yere taşıdı.

D) O da özlemini duyduğu yaşamı eserleriyle biçimlendirdi ve başarıyı yakaladı.

E) Adam tüm kötü durumları eserleriyle iyiye çevirdi ya!

ÇÖZÜM:

- **Bu tip sorularda altı çizili söz grubundaki kelimelere odaklanmalıyız:**
  - hayal kurmak
  - dünya
  - kalem
  - can vermek
- Yazarın "hayalini kurduğu" yani istediği bir dünya varmış. "Kalemi" yani "yazı" ve "eserleriyle" bu dünyayı vücuda getirmiş.
- Seçeneklerden benzer kelime eşleştirmesi yapalım:

hayal kurulan dünya	~	özlem duyulan yaşam
kalem	~	eserler
can vermek	~	biçimlendirmek

CEVAP: D

@MajestyPdf

ÖRNEK - 2

I. Kaba, neşesiz ve agresif bir kişiydi.

II. Bu eve bu kaba yatak odası takımı hiç yakışmış mı?

III. Kaba, yün bi yatak aldım, demek ki bu kış rahatız.

IV. Elinde kaba bıçak ortada geziyordu.

V. Bu kız bu kaba sözleri sence kimden öğrenmiş olabilir?

Yukarıdaki cümlelerde kullanılan "kaba" **sözcükleri aşağıdaki anlamlarla eşleştirildiğinde hangi seçenek dışarıda kalır?**

A) Kötü, terbiyeye zıt, çirkin

B) Terbiye ve görgüden yoksun

C) Hafif ama kalın, yer kaplayan

D) Çok özenilmeden gelişigüzel yapılmış, özensiz

E) Büyük taneli, sayıca az ama irice

ÇÖZÜM:

I. Kaba bir kişi
↓
B) Terbiye ve görgüden yoksun

II. Kaba yatak odası
↓
Hacimli, yakışmayan
(C seçeneğine biraz yakın)

III. Kaba yün bir yatak
↓
C) Hafif, ama kalın; yer kaplayan

IV. Kaba bir bıçak
↓
D) Gelişigüzel, özensiz yapılmış

V. Kaba söz
↓
A) Kötü, çirkin, terbiyeden yoksun

→ Görüldüğü gibi "E" seçeneğiyle uzaktan ya da yakından ilgili bir cümle yoktur.

CEVAP: E

ÖRNEK - 3

Ben gençlik (I) çağımın o puslu (II) zamanlarını araladığımda (III) hep o kıvrımlı (IV) ve kırmızı (V) yatağım aklıma gelmiştir.

Yukarıdaki cümledeki altı çizili sözcüklerin hangilerinde mecazlı bir söyleyiş vardır?

A) I, II ve III B) I ve III C) IV ve V D) II ve III E) Yalnız III

ÇÖZÜM:

- **İlk önce cümlenin tamamı okunmalı ve anlatılmak istenen anlaşılmalıdır.**

II. "Puslu" gerçek anlam olarak "hafif sisli" anlamını karşılar. Yani doğada meydana gelen bir olaydır. Ama burada "tam / net olarak hatırlanamayan olayları" çağrıştırmıştır. Dolayısıyla MECAZLI SÖYLEYİŞtir.

III. "Aralamak" da "kapıyı aralamak" gibi gerçek bir anlamda değil de "düşünmek, akla getirmek" anlamlarında kullanıldığı için MECAZLI SÖYLEYİŞtir.

CEVAP: D

ÖRNEK - 4

I. Acı kahvesini yudumluyordu.

II. Vücudumun derisini omuzlarıma kadar haşlayan bayıltıcı yanma acısı ve dehşeti çok sürmedi.

III. İnsan, ölümün acısını en çok günün iki uzak saatinde hissetmektedir.

IV. Acı poyraz kuvvetle esiyordu.

V. Acı, acıyı keser; su, sancıyı keser.

Yukarıdaki cümlelerde "acı" kelimesi kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

ÇÖZÜM:

"ACI" SÖZCÜKLERİ;

I numaralı cümlede
↓
"Tadı bu nitelikte olan"

II numaralı cümlede
↓
"Herhangi bir dış etken dolayısıyla duyulan rahatsızlık, ızdırap"

III numaralı cümlede
↓
"ölüm, yangın vb. dolayısıyla yaşanan üzüntü"

IV numaralı cümlede
↓
"keskin, şiddetli"

V numaralı cümlede
↓
"kötü, dokunaklı, incitici"

} anlamlarında kullanılmıştır.

Görüldüğü gibi acı sözcüğü beş cümlede beş farklı anlamda kullanılmıştır.

CEVAP: E

/benimhocam

@MajestyPdf

ÖRNEK - 5

I. Havanın ağırlığı benim hüznümü iyice artırdı.

II. Bütün ailenin ağırlığı onun omzundaydı.

III. Kadın, bütün ağırlığını takıp düğüne gitti.

IV. Şimdi bütün ağırlığı reklama vermeli.

V. Çocuğa yıllar geçtikçe bir ağırlık geldi.

VI. Ailem sınavı kazanmamı istiyor, bu ağırlık beni zorluyordu.

Yukarıdaki cümlelerden hangi ikisinde "ağırlık" **kelimesi aynı anlama gelecek şekilde kullanılmıştır?**

A) I ve IV B) III ve V C) II ve VI D) IV ve V E) III ve IV

ÇÖZÜM:

"AĞIRLIK" SÖZCÜKLERİ;

I numaralı cümlede

"sıkıcı, bunaltıcı"

II numaralı cümlede

"yük, külfet"

III numaralı cümlede

"takı"

IV numaralı cümlede

"dikkati yoğunlaştırmak"

V numaralı cümlede

"ağırbaşlılık"

VI numaralı cümlede

"yük, külfet"

anlamlarında kullanılmıştır.

Görüldüğü gibi "II" ve "VI" numaralı cümlelerde aynı anlamda kullanılmıştır.

CEVAP: C

ÖRNEK - 6

I. Aydın Köymen; ne dediğini bilen, dediğini akıl süzgecinden yeteri kadar geçirip konuşan, boş konuşmayan hoş bir adamdı.

II. Aydın, karşılaştığı her meseleyi yeniden irdeleyen insandır. Fikirler; üzerinde düşünülmeyince basmakalıp hâle gelir, bir nevi batıl inanç şekline girer.

III. Toplumda güvensizlik, bencillik almış başını gidiyor. Ama bu olumsuz duygularla kendimizi yıpratmayalım. Çünkü bazen öyle insanlarla karşılaşıyoruz ki yüreğimizdeki kireçler çözülüyor, umutsuzluklar çiçek açan umutlara dönüyor.

IV. O da bu işte dikiş tutturamadı, şimdi gezinip duruyor.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerde altı çizili sözcüklerle aşağıdaki anlamlar eşleştirildiğinde hangi seçenek dışarıda kalır?

A) Özgünlüğü olmayan, klişe, harcıâlem, bilineni tekrarlayan

B) Bir yerde, bir işte uzun süre kalamamak

C) Değersizleşen duyguların kültürle tekrar değerli hâle gelmesi

D) İnsani değerlerin bazı durumlarda ön plana çıkması

E) Önceden düşünüp nereye gideceğini bildiğin cümle kurmak

ÇÖZÜM:

Anlamları eşleştirelim:

I. E (Önceden düşünüp nereye gideceğini bildiğin cümle kurmak)

II. A (Özgünlüğü olmayan, klişe)

III. D (İnsani değerlerin bazı durumlarda ön plana çıkması)

IV. B (Bir yerde, bir işte uzun süre kalamamak)

Dolayısıyla "C" seçeneğindeki anlam dışarıda kalır. Çünkü hiçbir öncülde "kültür" vurgusu yapılmamıştır.

CEVAP: C

/benimhocam

@MajestyPdf

ÖRNEK - 7

I.	Ağustosta beyni kaynayanın zemheride kazanı kaynar.	Yazın, çalışan, kışın rahat eder.
II.	Ağustosta gölge kovan zemheride karnın ovar.	Elinde fırsat varken geleceğini düşünmeyip keyfe dalan aç kalır, perişan olur.
III.	Ağustosun yarısı yaz, yarısı kıştır.	Ağustos ayının ortalarında yaz sıcaklıkları azalır, serinlik başlar.
IV.	Ahmak gelin yengeyi halayığı sanır.	Ahmak kimse, kendisini koruyup gözeten kişiye hizmetine verilmiş biri gözüyle bakar.
V.	Ahmağa yüz, abdala söz vermeye gelmez.	Ahmağa fırsat verirsen, abdala bir konuda söz vermişsen zaten yanlışın içindesin.

Yukarıdaki atasözlerinden hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

"V" numaralı atasözünün anlamı yanlıştır.

Anlamı → Ahmak kimseye gereğinden çok ilgi gösterir, abdala gereğinden çok söz hakkı verirseniz sizi çok uğraştırır.

CEVAP: E

ÖRNEK - 8

Türkçede sözcükler anlamca kaynaşarak ya da deyimleşerek değişik anlamlar verebilir. Örneğin;

I. Akşam ahıra sabah çayıra, hayatta yiyip içip yatmaktan başka çaresi olmayanlar için söylenen bir sözdür.

II. Akşama karşı gitme, tana karşı yatma; yolculuğa gece değil sabah erken çıkılmalıdır anlamında söylenen bir sözdür.

III. Akşamı etmek, günü bitirmek anlamında kullanılan bir sözdür.

IV. Akşama kalmak, sabah vaktinde yapılan işlerin daha güzel sonuçlar vereceği anlamında kullanılan bir sözdür.

V. Akşamı zor etmek, bir türlü akşam olmadı anlamında kullanılan bir sözdür.

Kaç numaralı öncüldeki sözün anlamı yanlış açıklanmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

"IV" numaralı öncüldeki söz yanlış açıklanmıştır. "Akşama kalmak", işin gecikmesi ya da bitmemesi anlamlarında kullanılır.

CEVAP: D

/benimhocam

ÖRNEK - 9

Kadir Öğretmen sınıfta ders anlatmaktadır. Öğrencilerin dikkatlerini canlı tutmak amacıyla dersin yirminci dakikasında bir konuşma yapar ve öğrencilerin bu konuşmayı bir atasözü ile bir cümlede vermelerini ister:

Kadir Öğretmen: Bir kimse zekâsını kullanarak kendisinden güçlü olan yaratığı yenebilir ancak gücünü kullanarak kendisinden daha güçsüz ama zeki olan bir yaratığın üstesinden gelemez.

Öğrenciler akıllarına gelen atasözlerini söyler:

Kemal: Al elmaya taş atan çok olur.

Ege: Al ile aslan tutulur, güç ile sıçan tutulmaz.

Bilge: Var evi kerem evi, yok evi verem evi.

Ali: Al kiraz üstüne kar yağmış.

Kerem: Yatan kurttan, yeler tilki yeğdir.

Öğrencilerden hangisi bu konuşmayı en iyi özetlemiştir?

A) Kemal B) Ege C) Bilge D) Ali E) Kerem

ÇÖZÜM:

Ege, doğru cevap vermiştir. Bazen güç, zekâ karşısında yetersiz kalır.

Çeldiricileri inceleyelim:

- **Al elmaya taş atan çok olur:** Değerli kimselere sataşan çok olur.

- **Al kiraz üstüne kar yağmış:** Düşünülmeyen ve beklenilmeyen şeyler de olabilir.

CEVAP: B

@MajestyPdf

ÖRNEK - 10

Deyimler; gerçek anlamlı, mecaz anlamlı ya da hem gerçek hem mecaz anlamlı olabilir.

Aşağıdaki seçeneklerde kullanılan deyimlerden hangisi hem gerçek hem mecaz anlamlıdır?

A) Adamın dili bugünlerde çok uzadı, herkesi rahatsız etmeye başladı.

B) O da düşene el uzatır, bu bir insanlıktır.

C) Sen de su bile istemedin zaten kimin kimsen de yoktu.

D) Onun da özrü kabahatinden büyük.

E) Sen bunları yaparken kimlerden el aldın?

ÇÖZÜM:

"B" seçeneğindeki "el uzatmak" hem gerçek hem mecaz anlamlıdır.

1. **Gerçek Anlam** → Düşen birisine elini uzatmak
2. **Mecaz Anlam** → Yardım etmek

A) dili uzamak : Mecaz anlam

C) kimi kimsesi olmamak : Gerçek anlam

D) özrü kabahatinden büyük olmak : Gerçek anlam

E) el almak : Mecaz anlam

CEVAP: B

ÖRNEK - 11

Aşağıdaki cümlelerde kullanılan ikilemelerden hangisi anlamsal kuruluş bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) Benimle doğru düzgün konuşmazsan seni evden atarım.

B) Bu kılık kıyafetle yanımda gezmene izin veremem.

C) Bu kadar mal mülk yaptın da ne oldu?

D) Adam da ağlaya inleye yanımdan uzaklaştı.

E) Çok bölük pörçük olmasın bana düşen tarlalar.

ÇÖZÜM:

A) doğru düzgün
B) kılık kıyafet
C) mal mülk
D) ağlaya inleye
} YAKIN ANLAMLI SÖZCÜKLERLE KURULMUŞ.

E) bölük pörçük → Biri anlamlı biri anlamsız sözcükle kurulmuş.

CEVAP: E

/benimhocam

ÖRNEK - 12

I. 450 m yükseklikten Karadeniz'e hayranlıkla bakardı bu küçük dağ.

II. Ali de bu işte kimseye onurunu çiğnetmedi.

III. Uyuyan güllerin yanına yağmur usulca yaklaştı.

IV. Küçük yaşta ailesini kaybedince akrabaları onu bağrına bastı.

V. Kim bu cennet vatan uğruna olmaz ki feda?

Yukarıdaki cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlede, insana özgü bir nitelik, başka bir varlığa aktarılmıştır.

B) II numaralı cümlede, somutlama yapılmıştır.

C) III numaralı cümlede, kişileştirme sanatı yapılmıştır.

D) IV numaralı cümlede, kinaye vardır.

E) V numaralı cümlede, benzetme yapılmamıştır.

ÇÖZÜM:

- I numaralı cümlede insana ait olan "hayranlıkla bakmak" insan dışı bir varlığa yani "küçük dağ"a verilmiştir. (Kişileştirme)
- II numaralı cümlede soyut olan "onur" sözcüğü çiğnenen bir varlık gibi algılanarak somutlaştırılmıştır.
- III numaralı cümlede "gül" uyuma özelliğiyle, "yağmur" usulca yaklaşma özelliğiyle düşünülerek kişileştirilmiştir.
- IV numaralı cümlede "bağrına basmak" hem gerçek hem mecaz anlamda kullanıldığı için "kinaye" vardır.
- **V numaralı cümlede benzetme vardır: Vatan, cennete benzetilir.**

CEVAP: E

@MajestyPdf

ÖRNEK - 13

I. Orta Çağ'ı tamamladığı yıllarda Avrupa, Anadolu'dan yayılan Osmanlı medeniyetinin eserlerini tanımaya başlamıştı.

II. Sen de "Yere tükürmeyiniz!" yazısını okudun mu?

III. Yazar; doğduğu güller diyarı ile yaşadığı gönüller diyarı arasında manevi ve esrarlı bir bağ kurmuştur.

IV. Bu yoksulluk odası / Bu kupkuru tahta

V. Bu soğuklukla kimseyle yakınlık kuramazsın!

Yukarıdaki cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümlede, "ad aktarması" vardır.

B) II numaralı cümlede, yansımadan türemiş bir sözcük kullanılmamıştır.

C) III numaralı cümlede, dolaylama vardır.

D) IV numaralı cümlede, pekiştirme vardır.

E) V numaralı cümlede, soyutlama yapılmıştır.

ÇÖZÜM:

II numaralı cümlede yansıma sözcük vardır : **tü** - kürmek

I - Ad Aktarması - Avrupa

"Avrupa" derken kastedilen Avrupa'da yaşayan halktır.

III - Dolaylama - "güller diyarı"

"Güller diyarı" derken "Isparta" kastedilir.

IV - Pekiştirme - "kupkuru"

V - Soyutlama - "soğukluk"

"Soğuk" sözcüğü normalde somuttur. Cümlede soyut anlamda kullanılmıştır.

CEVAP: B

/benimhocam

ÖRNEK - 14

Aşağıdakilerin hangisinde parantez içerisinde verilen anlam olayı yoktur?

A) O da evden izin alamayacağını üç gün önce bildirmişti ama hiçbirimiz nedenini öğrenmek istememiştik. (Mecazımürsel)

B) Yahya Kemal de her şeyini yedi tepeli şehre emanet edip etmemek üzerine düşündü mü ki? (Dolaylama)

C) Hamama giren terler. (Kinayeli söyleyiş)

D) Ona bin defa anlattım, kimsenin yanında bana bağırma diye. (Mübalağa)

E) Etrafı bembeyaz karlar kapladı yine dün gece. (Benzetme)

ÇÖZÜM:

"E" seçeneğinde "benzetme" yoktur.

A → "Ev" derken "bina" değil "evdeki insanlar" kastedildiği için mecazımürsel (ad aktarması) vardır.

B → "Yedi tepeli şehir" derken "İstanbul" kastedilir. Dolaylama vardır.

C → "Hamama giren terler." sözünde hem gerçek hem mecaz anlam kullanıldığı için "kinayeli söyleyiş" vardır.

- Gerçek Anlam → Gerçekten hamama giren sıcaktan terler.
- Mecaz Anlam → Uğraştırıcı bir işe giren elbette yorulur.

D → Mübalağa, yani abartma vardır: Birisine "bin defa" anlatmak tabiri abartmadır.

CEVAP: E

@MajestyPdf

1. Teknolojik unsurların, çocuğa hitap etmenin (seslenmenin) imkânlarını genişletmiş olmasına rağmen (karşılık) çocuk edebiyatının değerinde bir azalma (eksilme) olmamıştır. Çünkü görsel unsurlar edebiyata muhtaçtır. Yapılan bir araştırmaya göre TRT çocuk kanallarında Keloğlan, Pepe gibi programların çocukların cümleleri akıcı olarak sıralayabilme, düzgün cümle kurabilme, rica cümlelerini kullanabilme ve farklı kelimeleri cümle içinde kullanabilme becerilerini (yeteneklerini) kazandırdığını ortaya koymuştur. Özellikle her başarılı TV programının başarısını kaliteli (nitelikli) esere borçlu olduğunu düşünürsek çocukların dilsel gelişiminde, kelimeleri güzel kullanma becerilerini yakalamaları ancak iyi edebî eserlerin televizyon programlarına aktarılmasıyla mümkün olacaktır.

(I: hitap etmenin, II: rağmen, III: azalma, IV: becerilerini, V: kaliteli)

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez ( ) içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Günlerin 21 Aralık'tan itibaren (başlayarak) uzamaya başlayıp gece ve gündüzün eşitlendiği 21 Mart'a verilen isimdir Nevruz. Kış boyunca dinlenen doğanın yavaş yavaş (birer birer) uyanıp bahar kıvamına girdiğinin müjdecisi (güzel haber iletici si) olan Nevruz, değişik (farklı) isimler altında da olsa tarım ve hayvancılıkla geçinen tüm kadim (eski) halkların toprağa bağlı hayatlarında büyük önem taşımıştır.

(I: itibaren, II: yavaş yavaş, III: müjdecisi, IV: değişik, V: kadim)

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez ( ) içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Acı dolu bir hayat sürdürmek ve bunu yaşamın olağan seyri gibi kabul etmek, ta ki hayattaki en gerçek ve karşı konulamaz acının ne olduğunu öğrenene kadar... Şeker Portakalı; yoksulluk ve sevgisizlik içinde yaşayan küçük Zeze'nin dünyasını, okuyucusuna yalnızca minik bir çocuğun gözünden değil, evrensel bir hakikat penceresinden sunuyor.

Bu parçada altı çizili sözle asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Acıya alışmak ve onu kanıksamak
B) Acılarla başa çıkmak için dirençli olmak
C) Acı karşısında umudunu kaybetmemek
D) Acılar nedeniyle hayata tutunamamak
E) Acıları da mutluluk gibi kolay kabullenmek

4. Onun bu ---- hâlleri üslubunun da tutarsız olmasına sebep oluyor. Tam diyorsun ki yazar verdi kararını, oldu bu iş; ---- giden üç beş cümleden sonra başlıyor yine dalgalanma.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) liyakatli - hareketli
B) isabetli - kararlı
C) ikircikli - istikrarlı
D) kararsız - kural tanımadan
E) dengesiz - tumturaklı

5. Sofistler, demokrasinin ---- için doğruluk üzerinde nasıl fikir birliğine varılabileceği gibi gerekli becerileri öğretmişlerdir. İnsanlara, dinleyicileri kendi savlarına ---- ve çetrefilli politik kararları çözmek için nasıl tartışma yaratabileceklerini anlatmışlardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) uygulanabilmesi - ikna etmek
B) gerçekleşmesi - itiraz etmek
C) kabulü - ters düşürmek
D) iyiliği için - onay vermek
E) kaldırılması için - inandırmak

/benimhocam

@MajestyPdf

6. Akıllı saatler, yaşamı ---- özellikleri ile günlük hayatımızın da kısa sürede ---- parçalarından biri oldu. Apple Watch, Apple şirketinin 2015 yılından beri her yıl geliştirerek piyasaya sürdüğü akıllı saatlerden bir tanesi. Bu pazarda en çok tercih edilen ve satılan Apple Watch, 2017 yılında bir düşüş yaşasa da kısa zamanda ---- rakiplerine her zaman fark atmakta.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) kolaylaştıran - vazgeçilmez - toparlanarak

B) düzenleyen - satılan - üretim yaparak

C) elektronikleştiren - bağımlı olduğumuz - hamle yaparak

D) iyileştiren - alınan - çok satarak

E) dijitalleştiren - ayrılmaz - güncellendiğinden

7. Geçtiğimiz yüzyılda optik sektöründeki ---- birlikte kontakt lenslerde çok fazla ilerleme sağlanmıştır. Renkli veya şeffaf lensler; miyop (uzağı görememe), hipermetrop (yakını görememe), astigmat (bulanık görme) ve renk körlüğü için üretilen lensler, günlük, haftalık, aylık ve yıllık kullanımlı lensler gibi ---- çok fazla yumuşak lens çeşidi de böylece hayatımıza girmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) gelişmelerle - farklı kategorilerde

B) rekabetle - seçeneklerle

C) teknolojiyle - renklerle

D) artışla - çeşitlerle

E) satışla - tercihlerle

8. Televizyondaki filmde oynayan annesini görünce oynadığı oyunu bırakıp ekrana şaşkın şaşkın bakan çocuk, filmin fon müziğine kendini kaptırıp oynamaya başlamıştı. Elindeki telefonla oynayan adam çocuğunun o hâlini görünce kahkaha attı.

Bu parçada "oynamak" **sözcüğü aşağıdaki anlamlardan hangisine karşılık gelecek şekilde kullanılmamıştır?**

A) Oyalanmak, boşa vakit geçirmek

B) Müzikle uyumlu hareketler yapmak

C) Vakit geçirmek, eğlenmek amacıyla bir şeyle uğraşmak

D) Rol almak

E) Tiyatro eseri sahneye konmak

9. Cebinde kalan üç kuruşla bu ayı çıkarması gerekiyordu. Ne borç isteyecek kimsesi vardı ne de bakkal veresiye yazardı artık. Günlerdir tek lokma yemek girmemişti midesine. Defalarca çıkarmaktan boğazı tahriş olmuş, her yutkunduğunda sızlıyordu. Yatakta terden sırılsıklam biçimde dertop olmuş yatarken kapı sesiyle irkildi. Önce rüyada olduğunu sandı, nefesini tutup tekrar çalana kadar bekledi. Zili tekrar duyduğunda yatağından kapıya kadar olan mesafeyi iki adımda aşıp zar zor açtığı gözlerini dürbüne dayadı. Kapıdaki iyi giyimli adam kollarını kavuşturmuş, sağ ayağını sabırsızlıkla yere vuruyordu. Önce kim olduğunu çıkaramadı, neden sonra anımsadı. Adamı heyecanla içeri buyur etti. O mutfakta dolanıp sanki adamın önüne bir şey çıkarabilecekmiş gibi dolapları karıştırırken adam bir köşede sessizce dikiliyordu.

Bu parçada "çıkarmak" **sözcüğü aşağıdaki anlamlardan hangisine karşılık gelecek şekilde kullanılmamıştır?**

A) Hatırlamak
B) Sonunu getirmek
C) Kusmak
D) Anlamak
E) Sunmak

10. Fabrikaya yeni aldıkları bekçi yaşlıca, kara kuru bir adamdı. Konuşurken ön dişindeki boşluktan ıslığa benzer komik bir ses çıkıyor, yürürken sol bacağı hafif aksıyordu. Gün boyu bir kişiyi zar zor alan bekçi kulübesinden çıkmaz, mesai bitip dışarı çıktığında ise kimseyle tek kelime etmeden evine yollanırdı. Öğle yemeğinde genç işçilerden biri "Cebimden yevmiyemi almışlar!" diye ortalığı ayağa kaldırdığında ne hikmetse ilk yaşlı bekçiden şüphelendiler. Zavallının yüzü kireç gibi oldu, vücudu zangır zangır titriyordu. Yamalı ceketini omzuna alıp usul usul müdürün odasına yollandı.

Bu parçada "almak" **sözcüğü aşağıdaki anlamlardan hangisine karşılık gelecek şekilde kullanılmamıştır?**

A) Kaplamak
B) İçine sığmak
C) Koymak
D) Çalmak
E) Göreve başlatmak

/benimhocam

@MajestyPdf

11. Teyzemleri yeni taşındıkları şehirde görmeye gittim. Oraları daha önce hiç görmemiştim, meğer ne güzel yerlermiş. Bir yanı masmavi deniz, diğer yanı uçsuz bucaksız, yemyeşil çay tarlaları… Yaylanın tepesinde, şahin yuvası gibi bir evde oturuyorlar. Evleri öyle bir konumlandırılmış ki bütün gün güneş görüyor. Teyzem bu yaşına kadar öyle kötülükler gördü ki tüm bu güzellikleri hak ediyor.

Bu parçada "görmek" **sözcüğü aşağıdaki anlamlardan hangisine karşılık gelecek şekilde kullanılmamıştır?**

A) Bir şeye erişmek

B) Yüzü bir yöne doğru olmak, bakmak

C) Ziyaret etmek

D) Gezmek

E) Maruz kalmak

12.
- **düşmek:** yağmak
- **ileri:** gelecek zaman, sonra
- **yol:** çare, yöntem

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "düşmek, ileri, yol" **sözcükleri belirtilen anlamlarını karşılayacak şekilde kullanılmıştır?**

A) Yolun ortasına düşen çığ hayatı felç etmiş, trafiği tıkamış, ilerideki köyün girişini de hepten kapatmıştı.

B) Başka bir yolu olmalı diye düşünüyordum sürekli, ilerisi için bir şeyler düşünmeli, düştüğüm bu çaresizlikten kendimi çekip almalıydım.

C) Bana düşen geçmişimde bir çıkar yolu aramak değil, daima ileriye umutla bakmaktı.

D) Yola çıktığımızda içime bir kurt düştü, sanki bu yolun ilerisi bizim için hayırlı değildi.

E) Dağlara kar düştüğünde gelirim diye söz vermişti, bir yolunu bulsa gelirdi, kim bilir belki de ileride gelir.

13.
- **gün:** güneş
- **esmek:** birdenbire karar vermek
- **daha:** henüz

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "gün, esmek, daha" **sözcükleri belirtilen anlamlarını karşılayacak şekilde kullanılmıştır?**

A) Yıllardır köylüye gün yüzü göstermeyen muhtar, ben daha bıyığı çıkmamış yeni yetmeden icazet almam diye esip gürlemiş.

B) Günümüzde insanların sevgi, aşk dedikleri esen rüzgâr gibi daha parlamadan sönüyor.

C) Nereden esti Ege'ye taşınma fikri bilmiyorum ama şundan eminim ki daha güzel günler bizi bekliyor.

D) Gün daha doğmadan yola çıktık, nereden estiği bilmediğimiz bu yolculuk hepimize iyi gelecekti.

E) Daha yolun başındaydı, yaşayacak günleri vardı ama rüzgâr onun gemisine hep ters yönden esti.

14.
- **Artık:** bundan sonra
- **Dönmek:** benzemek
- **Gerçek:** hakikat

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "artık, dönmek, gerçek" **sözcükleri belirtilen anlamlarını karşılayacak şekilde kullanılmıştır?**

A) Mesnetsiz gerçeklerle bizi oyalamaya çalışıyor, ağzında aynı sözler dönüp durur artık.

B) Artık ne gerçeği yalandan ne de doğruyu yanlıştan ayırabiliyorum, safderuna döndüm.

C) Gerçeklerin er ya da geç ortaya çıkıp ait oldukları yere dönmek gibi huyları var, artık bunu anlamanız gerekiyor.

D) Tavan arasında bulduğum fotoğraflarla geçmişe döndüm, her şey ne kadar gerçekmiş önceden, artık hiçbir şeyin tadı tuzu kalmadı.

E) Eve çiçeklerle dönmüştü, sinirden köpüren karısına artık gerçekleri anlatmak zorundaydı.

/benimhocam

@MajestyPdf

1. Türkçede baş kelimesiyle kurulmuş deyimler önemli bir yere sahiptir. Örneğin başarı kazanmak ve gücü yetmek anlamında baş etmek (I), ortaya çıkmak anlamında baş göstermek (II), bir kimseyi kötü duruma düşürmek anlamında baş yakmak (III), bir konuda ısrarcı olmak anlamında başını dik tutmak (IV), bir kimseye çok saygı duymak anlamında başta taşımak (V) deyimleri kullanılır.

Yukarıda numaralanmış deyimlerden hangisi parçadaki açıklamayla uyuşmamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025 - MSÜ

2. Kimi yazarlar romanın toplum hayatındaki aksaklıkların ortaya konarak ortadan kalkmasına yardım etmesini, ---- isterken kimileri ise romanın bir toplum bilimi kitabı değil bir sanat eseri olduğunu, ondan ---- beklenebileceğini ileri sürer.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) doğru yolu göstermesini - edebî güzelliğin
B) gerçekleri yansıtmasını - kılavuzluk yapmasının
C) güzellikleri anlatmasını - kusursuz dil kullanımının
D) ironiyi öne çıkarmasını - iyi bir anlatımın
E) geleneği aktarmasını - mantıksal bir akışın

2024 - TYT

3.
- Birini veya bir şeyi göstermemek
- Bir işi belirlenen zamanda yapamamak
- Bir daha ele geçmemek üzere yitirmek
- Ölçüyü, sınırı aşmak

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kaçırmak" **sözcüğü, verilen anlamlardan birini karşılayacak şekilde kullanılmamıştır?**

A) Sabahları zamanında uyanamadığı için otobüsü kaçırmak alışkanlığı hâline geldi.
B) Bu zamana kadar eline geçen fırsatları sırf bu gereksiz yüzünden kaçırmayı başardı.
C) Öğün atlamak ve akşam yemeğinde fazla kaçırmak metabolizmanın dengesini bozuyor.
D) Gürültü yapanların müşterileri kaçırması mekânın bu eşsiz güzelliğine gölge düşürüyor.
E) Çocuğu hasta olacak kaygısıyla herkesten kaçırıyor, evden dışarı çıkarmıyor.

2025 - MSÜ

/benimhocam

4. Birine "Gerçekçi ol!" dediğinizde aslında beklentilerini düşür demek istersiniz çünkü karşınızdaki kişinin, sizin çoktan --- ya da zaten hiç sahip olmadığınız bu hayatın --- meydan okuyan hayalleri vardır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) yok saydığınız - güzelliklerine
B) kabullendiğiniz - durağanlığına
C) unuttuğunuz - imkânlarına
D) yenildiğiniz - güçlüklerine
E) vazgeçtiğiniz - sınırlarına

2023 - TYT

5. Varoluşçuluğun öncülerinden Sartre, Proust'u coşkuyla (I) (heyecanla) okuyanlardan biridir. Fakat birbirine yakın bir neslin (II) (kuşağın) yazarı olmasına karşın Sartre'ın eserlerinde Proust'un damgası neredeyse (III) (hemen hemen) hiç görülmez. Geleneksel anlatılardaki temalar Proust'un romanlarında ayan beyan (IV) (çarpıcı) görünürken Sartre'da ayrıntılı betimlemelerle, göz alıcı (V) (ilgi çeken) anlam belirsizleşir.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin ayraç ( ) içinde verilen anlamı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025 - MSÜ

6. "Yazdıkların kime hitap ediyor?" sorusuna verilmiş net bir cevabım yok. Bir iyelik ekiyle "okurlarım" demeyi de doğrusu, beni hiç okumamış olanlara bir saygısızlık olarak değerlendiriyorum. Ancak yine de boşluğa yazdığımı söyleyemiyorum.

Bu parçanın yazarı, altı çizili sözle hangi özelliğine vurgu yapmaktadır?

A) Eserlerini zihninde tasarladığı bir kitleye yönelik olarak ürettiğine
B) Eserleriyle her düzeyde okur kitlesine seslenmeyi önceledigine
C) Seçtiği temalarla mevcut ve potansiyel okurlarını ayrıştırdığına
D) Sahiplenildiği okurların duyarlılığını eserleriyle geliştirmeye çalıştığına
E) Yazılarıyla bütün okurların beğenisini kazanmayı amaçladığına

2024 - TYT

@MajestyPdf

7.
- **açmak:** Yakışmak, güzel göstermek.
- **basamak:** Derece, aşama, kerte, evre.
- **çekmek:** Güç durumlara dayanmak, katlanmak.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "açmak, basamak, çekmek" **sözcükleri belirtilen anlamlarını karşılayacak şekilde kullanılmıştır?**

A) Başarının basamaklarını tırmanırken pek çok zorluk çeken öğrenci, kendini açtığına inandığı beyaz elbisesiyle diplomasını aldı.

B) Çetin kış şartlarının daha çekilebilir olması için evin basamaklarına döşenen kilimler içimizi açıyordu.

C) Kilitli tahta kapıyı açıp basamaklardan ağır ağır inen kedi, çıkardığı seslerle tüm dikkatleri üzerine çekti.

D) Rüzgâr, bulutları eteklerinden çekerek havanın açmasını ve gökyüzünde basamak basamak gökkuşağının oluşmasını sağlamıştı.

E) Okuldan dönen kardeşim, defterini açarak ödevini yapmaya başlamış ve sayı basamakları konusunda çektiği zorlukların üstesinden gelmişti.

2023 - TYT

8. Deyimlerin bir kısmı gözle ilgilidir. Örneğin gözü ısırmak (I) deyimiyle o kişiyi daha önce görmüş olabileceğimizi ve tanıdığımızı anlatmak isteriz. Gözü dönmek (II) deyimi, aşırı istek veya öfke nedeniyle kişinin saldıracak duruma gelmesini belirtir. Göz kulak olmak (III), bir kimseyi veya nesneyi görüp gözetmek durumunu belirtir. Gözden düşmek (IV), bir işi veya durumu dikkatten kaçırmak anlamını gösterir. Göz açtırmamak (V) ise birinin bir iş yapmasına fırsat vermemeyi ifade eder.

Bu parçada numaralanmış deyimlerden hangisinin açıklaması yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - TYT

9. Yılların emeğiyle ortaya çıkan bu kitap sonuçta benim değil, Halide Edip'in kitabı. Dolayısıyla benim bir karşılık beklemem anlamsız. Halide Edip'in dergi sayfalarında kalmış, artık kolay kolay ulaşılamayacak yazılarını gün ışığına kavuşturup akademisyenlerin, araştırmacıların, Halide Edip okurlarının ilgisine sunmaktı amacım; bunu da başarmış oldum. Bütün uğraşım, edebiyat tarihî duvarındaki kırık bir tuğlanın eksik bir parçasını yerine koyma çabası denebilir; o kadar.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Büyük şahsiyetler ve eserleri üzerine odaklanma

B) Unutulmaya yüz tutmuş yazarları yeniden gündeme getirme

C) Bir yazara daha olgun eserler vermesi için yol gösterme

D) Toplumun sanat zevkinin yükselmesi için uğraşma

E) Mevcut literatüre bir yazarla ilgili katkı sunma

2023 - TYT

/benimhocam

10. Araştırmacılar doğada bulunmanın sağlığa olan faydalarına işaret ediyor (I) (dikkat çekiyor). Açık alanlarda vakit geçirmenin ruh sağlığı üzerinde koruyucu (II) (önleyici) bir etkisi olduğunu, bu durumun aynı zamanda ruhsal direnci (III) (dayanıklılığı) artıracağını söylüyorlar. Araştırmacıların bulguları ışığında (IV) (kılavuzluğunda) planlamalar yapılırken doğayla temasın sağlanacağı unsurların bu planlara dâhil edilmesinin (V) (içine katılmasının) önemi ortaya çıkıyor.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisinin anlamı parantez içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

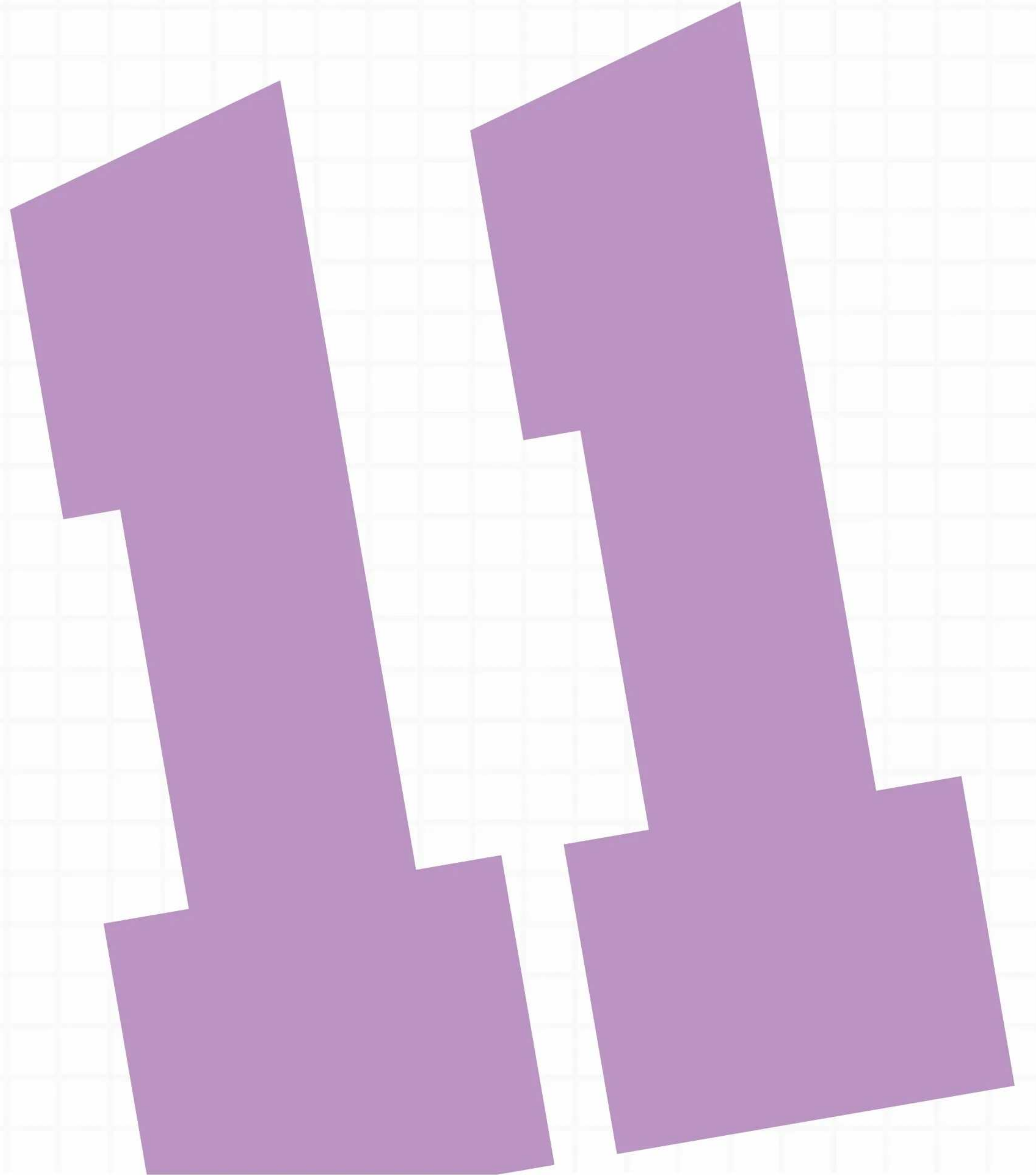
A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - TYT

@MajestyPdf

CÜMLEDE ANLAM

ÜNİTE

@MajestyPdf

"CÜMLEDE ANLAM" KONUSUNDAN KAÇ SORU ÇIKAR?

Son 10 yılda "TYT" ve "MSÜ"de çıkan "CÜMLEDE ANLAM" sorularını şu şekilde tablolayalım.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
YGS-TYT	5	5	3	3	4	4	3	4	3	3
MSÜ	–	–	4	4	4	4	5	3	3	3

	EVET	HAYIR
"Cümlede Anlam" videoları "Konu Anlatım Kitabı" eşliğinde izlendi mi?		
"TYT Türkçe Soru Bankası"ndan "Cümlede Anlam" soruları çözüldü mü?		
"Parla Paragraf"tan "Cümlede Anlam" soruları çözüldü mü?		
"Parla Paragraf"tan her sabah 20 soru çözülüyor mu?		

SONUÇ

"Cümlede Anlam" ÖSYM'nin en çok önem verdiği hususların başında gelmektedir. Son 10 yılda TYT ve MSÜ'de toplam 67 "cümlede anlam" sorusu çıkmıştır.

Bu durum bize ÖSYM'nin alışkanlıklarını terk etmediğini ve yol haritamızı bu alışkanlıklara göre çizmemiz gerektiğini göstermektedir. Konu bilgisinden ziyade yorum ve sözcük bilgisi istemektedir.

YOL HARİTASI

"CÜMLEDE ANLAM" KONUSUNA NASIL ÇALIŞILIR?

1. Biraz bilgi sahibi olduktan sonra soru çözmeye geçmemiz gerekir. "Saptama, çıkarım, sayıp dökme, varsayım, sebep - sonuç, amaç - sonuç..." hususları bilinmeli ve akabinde bol soru çözülmelidir.

2. Bakınız! Belki sıkıldınız ama hep tekrar ediyorum: Çözemediğiniz soruların çözümüne karekoddan bakınız.

3. Paragraf soru bankasından pekiştirmeyi yapalım. "Parla Paragraf Soru Bankası"nı alınca şok olacaksın. Kitaba bayılacaksın.

4. **Denemelerle konuyu iyice oturtalım.**

@MajestyPdf

CÜMLEDE ANLAM

YÜKLEMİN ANLAMINA GÖRE CÜMLELER

1

Olumlu Cümle (Biçimce, Anlamca)

Fiil cümlelerinde işin yapıldığını, yapılıyor olduğunu ya da yapılacak olduğunu bildirir.

İsim cümlelerinde bir özelliğin var olduğunu bildirir.

- Seni hep sevmiştir.
- Dün o adam da ölmüş.
- Kız çok güzelmiş.
- Yine sabırlıydı.
- O da çok gülerdi.

2

Olumsuz Cümle (Biçimce ve Anlamca)

Fiil cümlelerinde işin yapılmadığını, yapılıyor olmadığını ya da yapılmayacağını bildirir.

İsim cümlelerinde bir özelliğin olmadığını bildirir.

- Seni sevmemiştir.
- Dün o adam da ölmemiş.
- Kız çok güzel değilmiş.
- Yine sabırlı değildi.
- O da çok gülmezdi.

Dikkat!

Olumsuzluk unsurları kullanılır.

-ma/-me, -maz/-mez, -sız/-siz, yok, değil

3

Biçimce Olumsuz Anlamca Olumlu Cümle

Cümlenin yargısına olumsuzluk anlamı veren “-ma/-me, -maz/-mez, -sız/-siz, yok, değil” ifadeleri olmadığı hâlde anlamın olumsuz olduğu cümlelerdir.

- Ne adamı ne karısını tanıyor.

  Biçim: Olumlu (Olumsuzluk unsuru yok.)

  Anlam: Olumsuz (Tanımıyor)
- Senden daha değerli olur mu hiç?

  Biçim: Olumlu

  Anlam: Olumsuz (Senden değerli olmaz.)

4

Biçimce Olumlu Anlamca Olumsuz Cümle

Cümlenin yargısına etki eden “-ma/-me, -maz/-mez, -sız/-siz, yok, değil” ifadeleri vardır ama cümle olumlu anlam ihtiva eder.

- Seni hiç görmedim değil.

  Biçim: Olumsuz (-me, değil)

  Anlam: Olumlu (Gördüm.)
- Burada kim oturmak istemez ki?

  Biçim: Olumsuz (-mez)

  Anlam: Olumlu (Herkes ister.)

METİNDE KAZANDIKLARI ANLAMLARA GÖRE CÜMLELER

1. Eş Anlamlı Cümleler

- Değişik sözcükler kullanılmasına rağmen aynı düşünceyi okuyucuya verebilen cümlelerdir. Yani anlatılmak istenen yargı değişik şekillerde aktarılır.

UNUTMA

- Aydın insan kafasından geçenleri birkaç sözcükle söyleyiverir, bu da onun kabiliyetini gösterir.
- Az sözle çok şey anlatan bilginler bu yaptıklarıyla yetenekli olduklarını gösterirler.

@MajestyPdf

2. Yakın Anlamlı Cümleler

- Söylenen yargılar kelime kelime birbirinin özdeşi değildir belki ama aynı özü ve ruhu taşır. Anlamları birbirine çok yakın olur. Bu da yorumlama ile anlaşılır.

ÖRNEK

- Birisi için düş olan, bir başkası için düş kırıklığı olabilir.
- Aynı olaya bir kişinin yüklediği anlam, bir başkası için düş kırıklığı olabilir.

- Hayat geriye bakarak anlaşılır, ileriye bakarak yaşanır.
- Geçmişte yaşananlar insanlara deneyim kazandırır, bugün ise geleceğe yöneliktir.

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 1

Günümüzde yeni bir pencere açmak, eskinin boşluğuna dokunmakla mümkündür.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümleyle anlamca aynı doğrultudadır?

A) Yeni fikirler, gelenekle kurulan sürekliliği kopararak var olur.

B) Özgün düşünceler, geçmişte önemsenmeyenler keşfedilerek ortaya çıkar.

C) Eskinin bıraktığı değerler, taşımakla yükümlü olunan kalıcı bir mirastır.

D) Çağdaş bakış açısı, zihindeki geleneksel kodları yıkıma uğratır.

E) Kendine yeni bir alan açmak, mevcut düşünceleri özümsemekle gerçekleşir.

CEVAP: B

2024 - TYT

ÇÖZÜM:

"Eskinin boşluğu" ifadesi bize "geçmiş" sözcüğünü, "yeni bir pencere" ifadesi de bize "özgün" sözcüğünü çağrıştırır.

3. Zıt (Karşıt) Anlamlı Cümleler

Birbirleriyle çelişen cümlelerdir. "Çelişen Cümleler" olarak da geçerler. Zıt yani karşıt durumları ifade ederler.

ÖRNEK

- Yazar romanını yazarken sanki fildişi kulesindeymiş gibi kimseyi dikkate almamış.
- Sanatçı romanda halkı ve halkın sorunlarını anlatarak içtenliği yakalamıştır.

ÖRNEK

- Okurlarda yaşanmışlık hissi veren öykülerimin hiçbirinde "ben" bulunmam.
- Kurmaca yazmayı severim, göklerde gezmeyi ve hayallerde dolaşmayı seven okurlarım çoğunlukta.

ÖRNEK - 1

I. Büyük projelere yarım kalmış fikirlerle başlanmaz.
II. Başarılı olunan her işte ortak çalışma olur.
III. Rakiplerinin büyüklüğünü düşünmek değil çalışmak gerekir.
IV. Değerli bir konu üzerine uzunca düşün ve sonra harekete geç.
V. Herkesi ilgilendiren bir konuda tek başına hareket edilmez.

Yukarıdaki numaralanmış yargılardan hangileri anlamca birbirine en yakındır?

A) I ve IV B) II ve V C) I ve III D) I ve V E) IV ve V

ÇÖZÜM:

I. Büyük bir projeye başlıyorsan tam olsun fikirlerin. Bu yüzden yeterince çalışma yap sonra atıl.

IV. Değerli bir konu yani büyük bir proje gibi bir işte uzunca düşün. Yarım yamalak fikirlerle işe başlama!

CEVAP: A

/benimhocam

ÖRNEK - 2

Her özel üniversitenin kendine göre özel problemlerinin olup olmadığı mesele değil, önemli olan bu yılki problemlerinin geçen yılki problemlerle aynı olup olmamasıdır.

Yukarıdaki cümleden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Her özel üniversitede sorun çıkabilir, keramet bu sorunları çözebilmektir.

B) Her özel üniversite, belli dönemlerde belli krizleri yaşayabilir.

C) Üniversitelerin sorunları değil, sorun çözümündeki performansları önemlidir.

D) Problem her zaman yeni problemi doğurur, bu yüzden ortaya çıkmadan önlem alınmalıdır.

E) Sorun her kurumda ya da şirkette olabilir lakin çözüm bulmak daha ehemmiyetlidir.

ÇÖZÜM:

A, B, C ve E seçeneklerinde problemin her kurumda yaşanabileceği ama önemli olanın o problemin aşılması gerektiği vurgulanırken D seçeneğinde problem ortaya çıkmadan önce önlem alınması gerektiği vurgulanmıştır.

CEVAP: D

@MajestyPdf

ANLATTIĞI DUYGU, DÜŞÜNCE VE KAVRAMLARA GÖRE CÜMLELER

1. Neden - Sonuç Cümlesi

- Bir işin, oluşun hangi sebep ya da gerekçeden dolayı gerçekleşip gerçekleşmediğini ifade eden cümlelerdir.
- Kısayol: **"-dık için, -dığı için, -den, -den dolayı, -den ötürü, çünkü, diye"** ek ve ibareleri genelde kullanılır.
  - Çok sevdiğin**den** ta buralara kadar getirmiş ailesini.
  - Hasta **olduğu için** onu da Ahmet'in kardeşini de buraya getirmedi.
  - Çok sık kitap okuduğun**dan** ötürü hiçbir paragraf sorusunu sektirmez.
  - Her gün yüz kilometre yol gidiyordu **çünkü** onu görmeden yapamıyordu.

- **Metot:** Araya **"-dık / -dığı için, çünkü"** ifadelerini getirmek sağlamasını yapabilmek açısından değerlidir.
  - Çok sık ders çalış**tığından** onu da Ahmet'i de göremedi.
  - Çok sık ders çalış**tığı için** onu da Ahmet'i de göremedi.
  - Onu da Ahmet'i de göremedi **çünkü** çok sık ders çalışıyordu.

Sonuç	Neden
Adamı hiç burada görmedim.	çünkü yıllardır Almanya'da kaçak hayatı yaşıyordu.
Annesi bugün gelmedi.	iş yerinden izin alamamıştı.

Neden	Sonuç
Yeterince parası olmadığından	araba alamadı.
Çocuklar dersi dinlemediği için	başarısız oldular.

2. Amaç - Sonuç Cümlesi

- Ulaşılmak istenen bir hedef vardır. Lakin bu hedef yani amaç daha gerçekleşmemiştir.
- Kısayol: **"-mak için, -mak üzere, diye, -mak amacıyla"** ibareleriyle yapılır genellikle.
  - Sanatını icra et**mek üzere** bu akımda yer alıp okuyuculara ulaştı.
  - Konya'ya okumayı sevdireyim **diye** "Ekip 42"de görev alıp gece gündüz çalıştı.
  - Adamı hapse at**mak amacıyla** tüm polisleri harekete geçirdi.
  - Seni gör**mek için** üç bin kilometre yol gelmiş.

3. Koşul (Şart) Cümlesi

- Bir işin, oluşun gerçekleşmesinin başka bir duruma bağlılığını bildiren cümlelerdir.
- Kısayol: **"-sa, -şartıyla anlamı veren -mek üzere, -dıkça, -madan, -ınca"** ek ve ibareleriyle yapılır genellikle.
  - Ramazan ayında da hava bu kadar sıcak olur**sa** oruç tutmak çok zor olur.
  - Zamanında öde**mek üzere** sana bir miktar para verebilirim.
  - Seni ararım **ancak** sen de her gün beni arayacaksın.
  - Kitap oku**dukça** okuma hızın artar.
  - Adamın parasını ödey**ince** senetlerini teslim ederim sana.

4. Tanım Cümlesi

- Bir varlığın "ne olduğunu" bildiren cümlelerdir.
- "Bu nedir?" sorusunu sorduğumuzda cevap alabildiğimiz cümlelerdir.
- Öznel de nesnel de olabilir.
- Sıfatlar, isimlerin önüne gelerek onları niteleyen ve belirten sözcüklerdir.

UNUTMA

Zamirler, bazen insan isminin yerine bazen de başka nesneler yerine kullanılabilir.

→ Bu cümle tanım cümlesi değildir. Çünkü "Zamir nedir?" sorusuna cevap vermez.

5. Karşılaştırma Cümlesi

- Varlık, kavram ya da durumların bazı yönlerden kıyaslanmasıdır.
- Kısayol: **"gibi, kadar, daha, en, ise, oysa, göre, -den"** gibi ibareler kullanılır genellikle.
  - Dün sabahtan akşama kadar baktığım şehir şu ana kadar gördüklerim**den daha** muhteşemdi.
  - Adamın son hikâyeleri diğerleri **kadar** iyi değildi.
  - Son dönem şairleri eskilere **göre** daha alıngandı.
  - O da Ahmet'**ten** başarılı olduğunu söyledi.
  - Dün gördüğüm kıyafet **en** güzeliydi.

/benimhocam

@MajestyPdf

6. Nesnel Anlatım - Öznel Anlatım (Kanıtlanabilirlik Açısından Cümleler)

Nesnel Anlatım

Kanıtlanabilir yargıdır.

Kişisel görüş içermez.

- Adam, eserini klasisizm akımı sanatçılarından çevirmiş ve eserinde bolca edebî sanata yer vermiş.
- Yaptığı eleştiriler yüzünden 1980'de yargılandı.

Öznel Anlatım

Kanıtlanamaz.

Kişisel görüş ve düşüncelere dayanır.

Doğruluğu ya da yanlışlığı yoruma dayalıdır. Kişiden kişiye değişir.

- İnsanların okuyunca kendilerini buldukları bu eşsiz yapıt klasisizm akımı sanatçılarından çevrilmiştir.
- Eleştirileri herkesin anlayabileceği türden değildi.

7. Doğrudan Anlatım - Dolaylı Anlatım

Doğrudan Anlatım

Söylenen sözleri hiçbir değişikliğe uğratmadan ağızdan çıktığı gibi aktarmaktır.

- Bana "Seni çok seviyorum." dedi.
- Asla o kişiyle yarın görüşmeyeceğim.

Dolaylı Anlatım

Söylenenleri kendine göre değiştirerek, biçimsel değişiklikler yaparak başkasına aktarmaktır.

Kısayol: "Söyledi, belirtti, ifade etti, beyan etti, açıkladı…" gibi ifadeler kullanılır.

- Beni çok sevdiğini söyledi.
- Amcası, asla o kişiyle görüşmeyeceğini ifade etti.

8. Cümledeki Diğer Anlamlar

Varsayım

Gerçekleşmeyen bir durumu gerçekleşmiş gibi kabul etmektir.
Kısayol: "Farz edelim ki, diyelim ki, tut ki, kabul edelim ki, mesela, düşünelim…" gibi ibareler kullanılır.

- Tut ki yağmur yağdı.
- Diyelim ki karnım acıktı.

Tahmin - Sezgi

Belli sezgi ve tecrübelerle gerçekleşmiş ya da gerçekleşebilecek bir olay hakkında fikir yürütmektir.
Tahmin geçmişe de geleceğe de dair olabilir.

Öngörü: Öngörü bir tahmindir ama geçmişe dönük olamaz. Geleceğe dair tahmindir.

- İki yıl önce sınıfa gelen çocuğun önceki okulunda büyük bir suç işlediği düşünülüyor.
- Önümüzdeki hafta sınav sonuçlarının açıklanacağını ifade etti spiker.

Olasılık (İhtimal)

Kesin anlamlar içermeyen, bir olayın ya da durumun gerçekleşebileceğini ifade eden öznel cümlelerdir.

Kısayol: "belki, galiba, sanırım, zannederim, sanki, -e bil-, -malı/-meli" ifadeleriyle yapılır genellikle.

- Belki o da beni özlemiştir.
- Galiba beni o da aradı.

Kesinlik

Bir olay ya da durum hakkında kanıtlanabilir net bilgi olması.

- Çocuk, 8 Ağustos 2008'de doğdu.

Yorum

Özneldir. Kişinin duygularıyla sonuca varmasıdır.

- Beni mutlu etmek için göründü gökkuşağı âdeta.

@MajestyPdf

Hayıflanma

Bir olay ya da durum karşısında üzülmedir. Genelde kaçırılan bir fırsata üzülünür.

- Keşke çok çalışıp da kazansaydım şu okulu.

Yakınma

Kişinin sızlanması, şikâyet etmesidir.

- O kadar kötü gün geçirdim, kimse kapımdan bile bakmadı.

Öneri

Çıkabilecek olumsuz sonuçlara karşı ya da bir sorunu çözmek için yapılan tavsiyedir.

- Şiirlerinizde bu kadar sembole yer vermeyiniz.

Tasarı

İleriye dönük yapılması planlanan planlardır.

- Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin daha iyi yetişmesi için bir okul dergisi çıkaracağız.

Eleştiri

Bir insanın ya da bir eserin doğru ya da yanlış yanlarını ortaya çıkarmak, incelemektir.

- Halide Edip ilk romanlarında sürekli kadın konusunu işleyerek kendini tekrar etmiş.

Kanıksama

Çok tekrar eden durumun artık etkilemez hâle gelmesi, yoğun bir alışmadır.

- Test çözerken çalan müzik artık rahatsız etmiyor beni.

Ön Yargı

Bir kişi ya da olay hakkında önceden edinilmiş genellikle olumsuz tutumlardır.

- Bu son şiiri de okuru etkilemeyecek, göreceksiniz.

Çıkarım

Herhangi bir kişi, olay ya da durumla ilgili olarak eldeki verilere dayanarak bir sonuca ulaşmaktır.

- Şiir kitabı satışlarının azalması, şiirden anlamayan bir neslin yetiştiğini kanıtlıyor.

Saptama (Tespit)

Herhangi bir durumu tespit etmekttir. Kanıtlanabilir ve nesnel bir tespit gerekir.

- Bu romancımız yaşamı boyunca sadece bir roman yazmış.

İçerik (Muhteva)

Eserde anlatılan şeydir. Konudur.
"Yazar neyi anlatıyor?" sorusunun cevabıdır.
Eserde anlatılmak istenen duygu ve düşüncelerdir.

- Şair Anadolu köylüsünü anlatmış bu dizelerinde.
- İstanbul'un fakir semtleri romanda sunuldu.

Biçem (Üslup)

Yazarın anlatım tarzıdır. Üslup, bir sanatçının kendine özgü anlatım ve söyleyiş özelliklerinin tümüdür.
Yazarın tekniği, stili, tarzı, rengidir.
"Yazar nasıl anlatıyor?" sorusunun cevabıdır.

- Yazar eserini konuşma diliyle yoğurmuş mübarek.
- Şair tam bir isyankâr, koyu gerçekçidir şu yazdığı mısralarında.

Biçim

Yazının, eserin dış görüntüsüdür.

- İkinci bölüm 35 sayfalık bir mektuptan oluşuyor.
- Kitabın kapağı çok hoş olmuş, rengârenk.

@MajestyPdf

Soru Cümleleri

a. Gerçek Soru Cümlesi	b. Sözde Soru Cümlesi
● Bir şey öğrenmek için sorulan, cevap beklenen sorulardır. ▶ Adın ne? ▶ Ne zaman geldin?	● Bir durumu, bir düşünceyi etkili ifade etmek için sorulan cevap beklemeyen sorulardır. ▶ Bu kadar altınla ev mi alınır? ▶ Onun arkadaşlarını kim sevmez ki?

ÖRNEK - 3

"Yiğit bin yaşar, fırsat bir düşer."

Yukarıdaki cümlede verilmek istenen mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın ne kadar yıl yaşadığı değil kaç fırsatla karşılaştığı önemlidir.
B) Bin yıl da yaşansa fırsatla ne zaman karşılaşılacağı illaki bellidir.
C) İnsanın, karşısına çıkan nadir fırsatların kıymetini bilmesi gerekir.
D) İnsanın kararlılığı değil şanslı olup olmaması önemlidir.
E) Bazen fırsatlar umulmadık anda art arda gelir.

ÇÖZÜM:

İnsanın eline fırsatların yalnızca bir defa geçtiği belirtilmiş ve bu fırsatların önemi "yiğitlik" kavramıyla mukayese edilmiştir. İnsanın eline geçen fırsatı çok iyi değerlendirmesi gerektiği vurgulanmıştır.

CEVAP: C

ÖRNEK - 4

I. Edebiyatta "yaratıcı çeviri", erişilemeyecek kadar uzak bir ülkü değildir ama çok çalışmadan da başarı elde etmek mümkün olmaz.
II. Çeviri yöntemi; beğeniye, kulak ve duyarlık inceliğine, dil titizliğine, çevirmenin kişisel imgelemine dayanan öznel bir yaratma yoludur.
III. Çeviri, yaratıcılıktır; "bire bir çeviri" eksik ve belki de yanlış bir çeviri yöntemidir.
IV. Çeviride her zaman çevirmenin beğenisi, zevki esas alınmalıdır; metnin bağlamından uzaklaşırsa başarısızlık kaçınılmazdır.
V. Çok çalışarak nitelikli çeviriler yapılabilir ama bu tip başarılar, çeviriler "bire bir çeviri" değildir, çevirmenin de kendisinden bir şeyler kattığı , çok çalıştığı çeviridir.

Yukarıdaki cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

A) I ve V B) II ve V C) I ve II
D) I ve III E) III ve IV

/benimhocam

ÇÖZÜM:

İki cümlede de şu konular vurgulanmıştır.

- Yaratıcı, "bire bir olmayan çeviri" vurgulanmıştır.
- Çok çalışılarak başarılı çeviriler yapılacağı vurgulanmıştır.

CEVAP: A

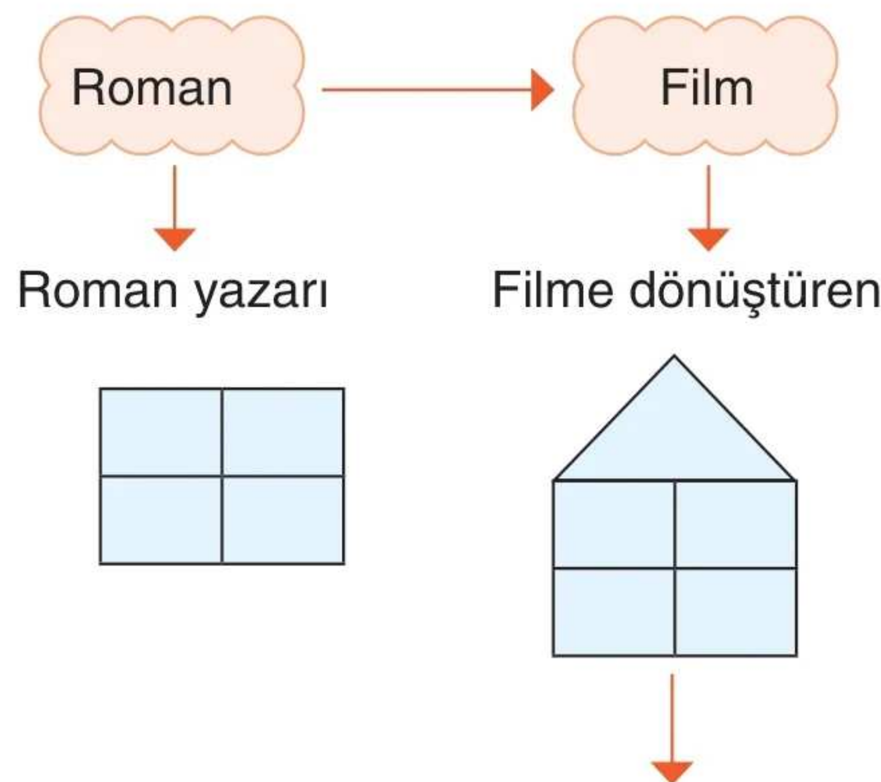
ÖRNEK - 5

Romanı filme dönüştürmek, başka birinin gözüyle okumaktır.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi anlamca yukarıdaki cümleye en yakındır?

A) Bir romanı filme dönüştürmek için çok kişinin görüşü alınmalıdır.
B) Roman, filme dönüştürülebilir ama dönüştürenin yorumu da filmin içine siner.
C) Film, romana dönüştürülür fakat dönüştürenin gözünden tekrar anlamlandırılır.
D) Romanın filme aktarılması sürecinde senaristin rolü yadsınamaz.
E) Romanı filme aktarmak çok zordur, başka kişilerin gözünden bakmak gerekir.

ÇÖZÜM:

Yani "filme dönüştüren kişi" romana kendi yorumunu da katar, yeniden kurgu yapar. Roman yazarının bakış açısı ile filme dönüştürenin bakış açısı aynı değildir. Aynı eser farklı bir şekle ve anlama bürünür. Bu yüzden en yakın seçenek "B" seçeneğidir.

CEVAP: B

@MajestyPdf

ÖRNEK - 6

Okur açısından, geçmişin çoktan kutsallaştırılmış metinleri güvenli birer limandır; bugün yaratılmakta olan edebiyata yönelmek cesaret gerektirir ama bu cesaret insanı yepyeni maceralarla ödüllendirir.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi yukarıdaki cümleyle aynı doğrultuda değildir?

A) Okur kendini kanıtlamış ünlü eserleri takdir eder.

B) Çağını aşan eserlere okur ilgi gösterir.

C) Klasik eserlere yönelmek bir risktir ama bu riski göze alanlar mutlu olur.

D) Tüm dönemlere seslenen eserler okur açısından daha güvenilirdir.

E) Okur, çağını aşmış eserlere daha çok güvenir.

ÇÖZÜM:

"C" seçeneği verilen cümleye terstir. Çünkü okur "çağını aşmış, klasik eserlere" güvenir. Klasik eserler risk değildir. Aksine "yeni edebiyat / bugün yaratılmakta olan edebiyat" bir risktir / maceradır.

Anlam ilgileri:

Ama "C" seçeneğinde klasik eserlere yönelmek risk denmiş. Oysaki klasik eserler güvendir. Güncel edebiyat risktir.

CEVAP: C

ÖRNEK - 7

Bir edebî sohbette ünlü sanatçımız demişti ki: "Roman, öykünün yerine oturan, onun haklarını üstüne geçiren, iri kıyım bir zorba değildir."

Aşağıdaki cümlelerden hangisi ünlü sanatçının kurduğu cümleyle karşıt anlamlar taşır?

A) Roman, öykünün özelliklerini taşıyan; onun üstüne kurulan bir edebî türdür.

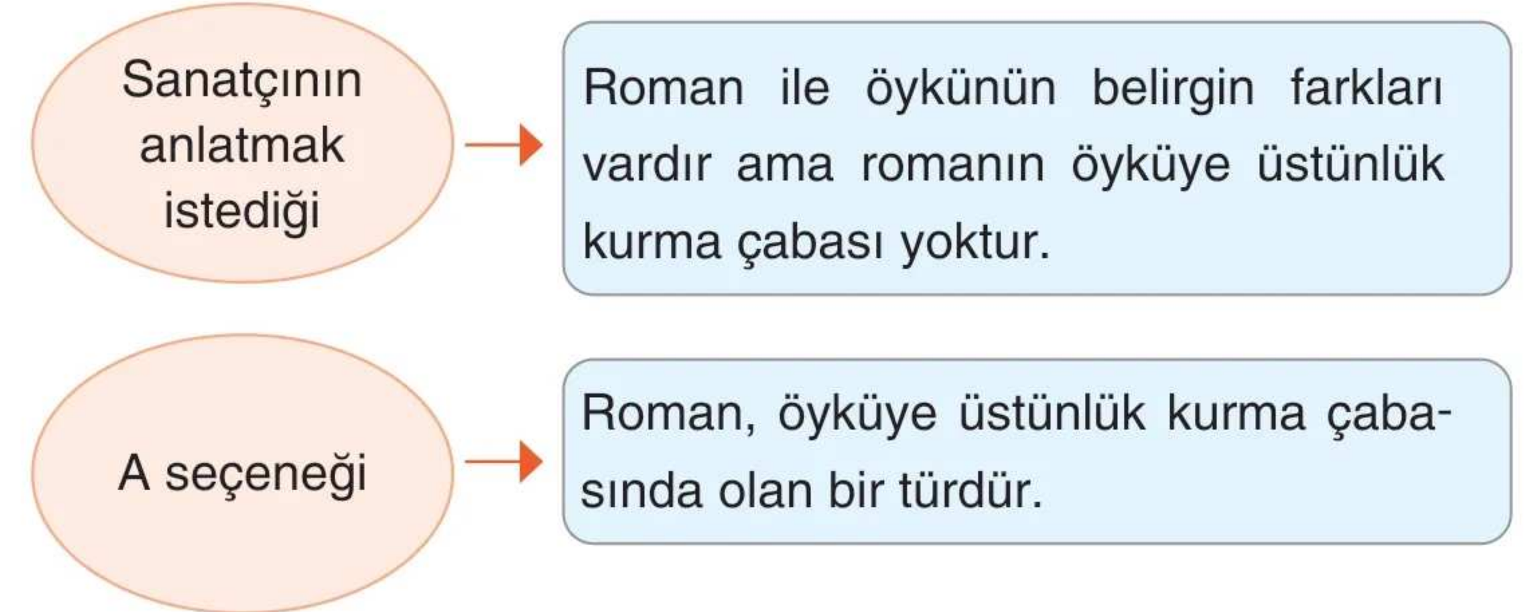
B) Roman ile öykünün belirgin farkları vardır ama romanın bir üste çıkma, bir üstünlük kurma amacı yoktur.

C) Roman yazmak, öykü yazmaya göre daha zordur.

D) Öykü ve roman çoğu yönüyle benzer özellikler gösterir.

E) Düşünce ufku geniş olanlar romanı öyküye tercih ederler.

ÇÖZÜM:

Tam zıt (karşıt) cümlelerdir.

CEVAP: A

/benimhocam

@MajestyPdf

ÖRNEK - 8

I. Adamı gördün ama derdini anlatamadın diyelim, pişman olmayacak mısın?

II. Kutadgu Bilig, ayet ve hadislerden faydalanarak devlet yönetimi hakkında bilgi vermek için yazılmıştır.

III. Dediğin her şeyi yapacağım, sen yeter ki Bilkent Üniversitesini kazan.

IV. Ağaçların yosun tutan yüzeyi kuzeyi gösterir.

V. O kadar zamanım vardı ama sınavı kazanamadım.

Yukarıdaki cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı cümle varsayım cümlesidir.

B) II numaralı cümle amaç - sonuç ilgisi taşımaktadır.

C) III numaralı cümle koşul cümlesidir.

D) IV numaralı cümle çıkarım cümlesidir.

E) V numaralı cümle hayıflanma cümlesidir.

ÇÖZÜM:

IV numaralı cümle saptama cümlesidir.

SAPTAMA

Bir durumun, nesnenin ayırıcı özellikleriyle tanınması ya da bir konunun gözleme ve ölçüye dayalı olarak betimlenmesidir.

Ağaçların yosun tutan yüzeyi kuzeyi gösterir. (Gözlem + Ölçü)

ÇIKARIM

Verilmiş önerme ya da önermelerden sonuç çıkarmadır.

Şair, şiirleriyle insanları mutlu ediyor; anlaşılan okuyucuya yaşama sevinci aşılıyor.

CEVAP: D

ÖRNEK - 9

(I) Resimli Türkçe sözlük, öğrenciler ve öğretmenler için hazırlanmış eşsiz bir eserdir. (II) Eğitim - öğretimle ilgilenen her Türk insanının kütüphanesinde bulundurması gereken bir kitap. (III) Kalite noktasına da değinecek olursak Resimli Türkçe sözlük nere, diğer sözlükler nere? (IV) Giderek bozulan Türkçenin doğru kullanılması için gerekli bir çalışmadır. (V) Girişinde Türkçe dil bilgisinin anlatıldığı sözlükte yirmi beş bin madde başı ve iç madde bulunuyor.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerden hangisinde öneri söz konusudur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

II numaralı cümlede "öneri" söz konusudur. "Her Türk insanının kütüphanesinde bulunmalıdır." derken Türk milletine "Kütüphanenizde bulunsun!" ya da "Kütüphanenizde bulunmalı!" şeklinde öneride bulunulur.

CEVAP: B

/benimhocam

ÖRNEK - 10

(I) Büyük endüstriyel ve finansal güçler sadece metaları değil, bu metaları üretecek ve tüketecek özneleri de üretirler. (II) Bu üretim ve tüketim mekanizmasına biyopolitik bağlam denebilir; yani üretim ve tüketim çarkını sonsuza değin döndürecek ihtiyaçları, toplumsal ilişkileri, bedenleri ve zihinleri üretmek. (III) Kısacası tüketenleri olduğu kadar üretenleri de üretmek. (IV) Biyopolitik bağlamda, hayat üretim için çalışmak ve üretim de hayat için çalışmak hâline gelir. (V) Mesele yeni ihtiyaçları, arzular ve bunları karşılayacak metalar üretirken ilgili öznelerin üretim ve tüketim döngüsündeki konumunun, bu metadan diğerine sürekli yer değiştirmesini sağlayabilmek. (VI) Dün son parçasını monte ettiğiniz kitaplığı belki de yarın bir başkası alacaktır.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerden hangisinde olasılık söz konusudur?

A) I B) III C) IV D) V E) VI

ÇÖZÜM:

VI numaralı cümle "olasılık" içerir. Cümledeki "belki de" sözü bunun kanıtıdır.

➞ Olasılık; bir şeyin olabilme durumudur, ihtimaldir. "Galiba, sanırım, belki, -e bilmek..." gibi ifadeler bize "olasılık" anlamı verir.

CEVAP: E

@MajestyPdf

ÖRNEK - 11

Aşağıdaki cümlelerden hangisi kanıtlanabilirlik açısından diğerlerinden farklıdır?

A) Çocukluğumun geçtiği 70'li yıllarda, adına taşra denen o yoklar ve yokluklar diyarında bizim bir yanımız dağlardaydı hâlâ; kara çadırlar hâlinde, rüzgârların ortasında dalgalanır dururdu.

B) Rüzgârlar da rüzgârdı hani, beni hep mutlu etmek için eser dururdu.

C) Esti mi hem dedemin tütün kesesini hem de süt bakraçlarını cambul cumbul devirirdi.

D) Hatta o mükemmel rüzgârın sesi bana ninni dahi söylerdi.

E) Dedem o güzel parmağını kekik kokulu yamaçların arasından uzatarak kasabada kalan öteki yanımızı gösterirdi.

ÇÖZÜM:

Eğer soruda "kanıtlanabilirlik açısından cümleler" sorulursa ÖZNEL ve NESNEL olma özelliklerine bakalım.

ÖZNEL → Kişiden kişiye değişebilen yargılardır.

A → yokluklar diyarında
B → rüzgâr da rüzgârdı
D → mükemmel rüzgâr
E → güzel parmağı

} Bu ifadeler herkesçe aynı olamaz.

NESNEL → Kişiden kişiye değişmeyen yargılardır.

C → Rüzgâr esince dedesinin tütün kesesini ve süt bakraçlarını devirmesi oradaki herkes tarafından görülebilir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM:

Doğrudan Anlatım : Bir kişinin görüş ve düşüncelerinin değişikliğe uğratılmadan, söyleyen kişinin ağzından, olduğu gibi aktarılmasıdır. (Ercan: Hukukun üstünlüğü silahın üstünlüğünden yeğdir.)

Dolaylı Anlatım : Bir kişinin görüş ve düşüncelerinin değiştirilerek (aynen ağızdan çıktığı gibi değil) yansıtılmasıdır.

I. Adam "Herkesin sorunlarıyla yakından ilgileneceğim." dedi. **Doğrudan Anlatım**

I. Adam, herkesin sorunlarıyla yakından ilgileneceğini ısrarla belirtti. **Dolaylı Anlatım**

III. "Senin yanında kimse duramaz." dedi Sevim yıllardır. **Doğrudan Anlatım**

III. Senin yanında kimsenin duramaycağını Sevim yıllardır söyler durur. **Dolaylı Anlatım**

IV. Kemal "Uygarlık yalnızca bilim ve teknolojiyle açıklanamaz." dedi. **Doğrudan Anlatım**

IV. Kemal, Uygarlığın yalnızca bilim ve teknolojiyle açıklanamayacağını söylüyor. **Dolaylı Anlatım**

V. Goethe: Zamanınızı ve neşenizi çaldım. **Doğrudan Anlatım**

V. Goethe, zamanımızı ve neşemizi çaldığını itiraf etti yine. **Dolaylı Anlatım**

CEVAP: B

/benimhocam

ÖRNEK - 12

I. Adam, herkesin sorunlarıyla yakından ilgileneceğini ısrarla belirtti.

II. Hukukun üstünlüğü silahın üstünlüğünden yeğdir, dedi Ercan dün gece hepimize.

III. Senin yanında kimsenin duramayacağını Sevim yıllardır söyler durur.

IV. Kemal, uygarlığın yalnızca bilim ve teknolojiyle açıklanamayacağını söylüyor.

V. Goethe, zamanımızı ve neşemizi çaldığını itiraf etti.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi doğrudan anlatımlı bir cümledir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖRNEK - 13

(I) Kemal Gökçe YAZAR "İnsanı sadece insan olduğu için sevelim." dedi. (II) Gerçekten de herkes her şeyi önce kendisini düşünerek yapmalıdır. (III) Ancak o zaman Yunus Emre'ye bir nebze olsun yaklaşırız. (IV) Yıllarca bu mesajı vermeye çalıştım. (V) Düşünceye her zaman değer verelim, düşündürelim herkesi.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerden hangisi kendisinden sonraki cümlenin koşulu durumundadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@MajestyPdf

ÇÖZÜM:

Kısayol: İki cümlenin arasına kafamızdan "-sa / -se" koyalım:

KOŞUL / ŞART	SONUÇ
Herkes her şeyi önce kendini düşünerek YAPARSA	o zaman Yunus Emre'ye bir nebze olsun yaklaşırız.

İpucu: ANCAK → Sonuç cümlesini verebilir.

CEVAP: B

ÖRNEK - 14

Aşağıdaki cümlelerden hangisi anlam bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) Yaklaşık üç bin yıldır insanlar; kendilerine değişik yerleşim alanları bulmuş, buldukları bu alanlarda yaşam savaşı vermişlerdir.

B) İnsanların günlük hayatta yaşadığı sorunlar üzerine yazılan makaleler, çok katı ilkelerin ışığında kaleme alınan ürünler değildir.

C) Çocukların annelerini göklere çıkarması hoşumuza gidebilir ama bir anda göklere çıkardıkları gibi bir anda da yere bırakabilirler.

D) "Harnâme" adlı mesnevi, bir Arap atasözü olan "Boynuz umarken kulaktan olursun." üzerine kurulan bir eserdir.

E) Adamın bana verdiği huzur, beni rahat bir döşek gibi sardı ve sarmaladı.

ÇÖZÜM:

Olumlu cümle örneği → Adam dün öldü.

Olumsuz cümle örneği

↓

Adam dün öl-me-di.

Olumsuzluk unsurları -ma / -me, -maz / -mez, -sız / -siz, yok, değil

A → olumlu cümle

B → olumsuz cümle

C → olumlu cümle

D → olumlu cümle

E → olumlu cümle

CEVAP: B

ÖRNEK - 15

(I) XX. yüzyıl edebiyatımızın en önemli eserlerinden biridir bu eşsiz romanımız. (II) Anlatmak istediklerini realizm ve natüralizm ögeleriyle harmanlayarak başarıyla anlatmaktadır. (III) Sosyoloji ve psikoloji gibi yeterince gelişmiş iki sosyal bilim dalını da eseri kurgularken kullanmaya çalışan yazarımızın başarılı olduğu pek söylenemez. (IV) Batı Avrupa'nın en geniş orman alanlarını barındıran Ren Vadisi'ni, Ren Nehri'nin Koblenz'den Mainz'a uzanan kıvrımlı bölümündeki tarihî şatoları da eserde bulabiliriz. (V) Yazar, kimseden öykünmediğini ifade etse de Balzac etkisi gözlerden kaçmıyor.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi içerikle ilgilidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

İÇERİK → Bir eserde anlatılmak istenene özdür.

ÜSLUP (BİÇEM) → Yazıda kullanılan teknik, yazıdaki sözcük ve cümlelerin seçimi, dil ve anlatım özelliklerinin bütünüdür.

II numaralı cümle "biçem" ile ilgili yargıdır.

IV numaralı cümle "içerik" ile ilgili yargıdır.

CEVAP: D

ÖRNEK - 16

Google 2008 yılında Flue Trends adlı bir ---- hizmete sundu. Grip olan kişilerin internette griple ilgili aramalar yapmasından ---- şirket, veri trafiğini ---- hangi ülkelerde grip salgını yaşanacağını henüz salgın başlangıcında tahmin etmeye çalışıyordu.

Yukarıdaki boşluklar aşağıdaki kelime ve kelime gruplarından hangileriyle doldurulabilir?

A) araştırmayı - etkilenen - araştırıp

B) otomasyon programını - hoşlanan - seçip

C) uygulamayı - yola çıkan - analiz ederek

D) dosyayı - belli sonuçlara varan - düşünüp

E) veri tabanını - korkan - karar verip

/benimhocam

@MajestyPdf

ÇÖZÜM:

Bu tip sorularda "kilit boşluk" yani olmazsa olmaz boşluk bizim için önemlidir. İlk boşluğa genelde seçeneklerin hepsi gelebilir. O yüzden ikinci boşluktan hareket edelim:

"Grip olan kişilerin internette griple ilgili aramalar yapmasından

.... şirket, veri trafiğini	..............."
A) etkilenen	A) araştırıp
B) ~~hoşlanan~~ → OLAMAZ	B) ~~seçip~~ → OLAMAZ
C) yola çıkan	C) analiz ederek
D) belli sonuçlara varan	D) ~~düşünüp~~ → OLAMAZ
E) ~~korkan~~ → OLAMAZ	E) ~~karar verip~~ → OLAMAZ

➟ Uygun olabilecekleri düşündüğümüz zaman "A" ya da "C" seçenekleri arasında kalırız. Sonuçta bir araştırma yapılmış ve ürün ortaya konmuş.

O zaman
uygulamayı hizmete sundu
aramalar yapmasından yola çıkan şirket,
veri trafiğini analiz ederek
→ Bu üçü çok güzel oldu.

araştırmayı hizmete sundu.
Araştırma, bir hizmet değildir.
aramalar yapmasından etkilenen şirket
veri trafiğini araştırıp
→ OLMADI.

CEVAP: C

/benimhocam

ÖRNEK - 17

I. Don Kişot pek çok açıdan

II. onun yaşamının belki de

III. Freud'un hayatını ve psikanalitik

IV. en önemli parçası olur

V. düşüncesini etkileyerek

Yukarıdaki numaralandırılmış söz gruplarından anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak olursak aşağıdakilerden hangisi baştan üçüncü unsur olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

Son cümleyi bulup sondan başa doğru gelmek daha mantıklıdır. Son cümle, yargıyı üzerinde barındırır. Daha sonra da kelimelerin birbiriyle uyumuna bakarak ekleme yapmalıyız.

1. Don Kişot pek çok açıdan
2. Freud'un hayatını ve psikanalitik
3. düşüncesini etkileyerek
4. onun yaşamının belki de
5. en önemli parçası olur.

(2–3) İsim tamlaması bizi doğru yönlendirdi: "psikanalitik düşüncesini"

(4–5) İsim tamlaması bizi doğru yönlendirdi: ↓ "onun yaşamının parçası"

O zaman baştan üçüncü cümle:
"düşüncesini etkileyerek" (V)

CEVAP: E

ÖRNEK - 18

(I) Bugün çeşitli kişi ya da gruplar dinledikleri müzik türleriyle sosyal statü sağlayabiliyor. (II) Yani bazı müzikler yüksek statülü, bazı müzikler ise düşük statülü kabul edilebiliyor. (III) İsteyerek ya da istemeyerek müziğe siyasi ya da sembolik değerler yükleniyor. (IV) Bu, her dönemde çokça yaşanmıştır. (V) Bundan sonra da olmamasını beklersek hata yaparız. (VI) Bence statülü müzik de çağları delip geçen, herkese seslenen müziktir.

Yukarıdaki cümlelerden hangileri arasında sebep - sonuç ilişkisi vardır?

	Sebep	Sonuç
A)	III	II
B)	II	III
C)	I	IV
D)	IV	V
E)	III	IV

ÇÖZÜM:

SEBEP	SONUÇ
İsteyerek ya da istemeyerek müziğe siyasi ya da sembolik değerler yüklen-DİĞİ İÇİN	→ bazı müzikler yüksek statülü, bazı müzikler düşük statülü kabul edilebiliyor.

Sebep (Neden) - Sonuç cümlelerinde araya -DIK İÇİN koymak kolay yoldur.

CEVAP: A

@MajestyPdf

1. 2006 yılında kurulan Cenevre Sağlık Forumu, küresel sağlık alanında en önemli konferanslardan biri olarak gösteriliyor. İki yılda bir düzenlenen forumda tüm dünyadan sağlık alanında faaliyet gösteren katılımcılar yer alıyor. Sağlık alanında farklı sektörlerden bir araya gelen uzmanların deneyimlerini ve <u>vizyonlarını</u> paylaşma imkânı bulduğu Cenevre Sağlık Forumu, uluslararası sağlık sermayesinin ve insani yardım alanında profesyonellerin buluştuğu bir zemin niteliğinde.

Bu cümledeki altı çizili sözü anlamca karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Stanley Kubrick, mükemmeliyetçiliğinin yanında ilişkilerin modern dünyadaki durumu, toplumsal şiddetin gideceği nokta, teknolojinin geleceği yerler ve daha nice sosyopolitik gelişme konusunda ileri görüşlülüğü ile tanınan bir sanat adamı olarak sinemanın hemen hemen her türünde eser vermiştir.

B) Sinemada bir planın nasıl çekilmesi gerektiğini, yerleştirilecek çerçevenin, yapılacak kurgu numarasının, kullanılacak objektifin, uygulanacak kamera hareketinin ya da kamera çeşidinin üstüne uzun saatler düşünülmesine ihtiyaç olduğu gerçeğini, yönetmenlik sanatına kazandırmıştır.

C) Orson Welles'ten sonra sanat dalının en önemli hikâye anlatıcısı olan yönetmen, mükemmeliyetçi yaklaşımıyla 46 yıllık kariyerinde ürettiği yalnızca 13 film ile zirve yapmıştır üstelik.

D) Stanley Kubrick, Avrupa duyarlılığı da taşıyan hikâye anlatma güdüsüyle her filminde farklı bir üslup yaratıp sinema sanatında önemli bir mihenk taşı olmuştur.

E) İlk döneminden itibaren kendine özgü 'yönetmen' duruşunu kabul ettirse de aslında o yıllarda sadece iyi çekilmiş filmler kotarmıştır.

ÇIKMIŞ SORU

2. İnsanlığa hizmet edip topluma fayda sağlayan güzel fikirler; tıpkı nadide tohumlar gibi iyi gübrelenmiş, güneş gören topraklarda büyür ve sadece oralarda renkli çiçekler açıp tatlı meyveler verir.

Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumsal ilerlemenin ön koşulu üretilen düşüncelerin uygulamaya elverişli olmasıdır.

B) Topluma fayda sağlayacak düşüncelerin temel kaynağı toplumsal kabul ve değerlerdir.

C) İyi bir gelecek tasarlayabilmek için farklı düşüncelerin bir arada bulunmasına ihtiyaç vardır.

D) Topluma yarar sağlayacak düşüncelerin üretilebilmesi için ortamın elverişli olması gerekir.

E) Toplumu geliştirecek düşünceler ancak toplum tarafından benimsendiğinde hayat bulur.

2023 - TYT

3.
- Hem ülkemizde hem de Avrupa coğrafyasında en bilinen balık türlerinden biridir hamsi.
- Ekosistem içerisindeki yaygın canlı gruplarından balıkların bir üyesi olan hamsileri genellikle tüketim üzerinden biliyoruz.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ülkemizde de Avrupa'da da en çok bilinen balık türlerinden olan hamsi, ekosistem içinde önemli bir yer tutan balık türlerinden biri olarak tüketim ihtiyacını karşılamaktadır.

B) Ekosistem içerisindeki en yaygın canlı gruplarından balıkların bir üyesi olan hamsi, hem ülkemizde hem de Avrupa coğrafyasında en çok tüketilen balık türlerinden biridir.

C) Ekosistem içerisindeki yaygın canlı gruplarından balıkların bir üyesi olan hamsi, hem ülkemizde hem de Avrupa coğrafyasında en çok bilinen balık türlerinden biri olmakla birlikte tüketim özelliği dışında da özellikleri bilinmektedir.

D) Ülkemizde de Avrupa'da da en çok bilinen balık türlerinden olan hamsiye genellikle tüketici gözüyle bakarak onun ekosistem içerisindeki yaygın canlı gruplarındaki balıklardan biri olduğunu unutuyoruz.

E) Canlı yaşamı içindeki yaygın canlı gruplarından balıkların bir üyesi olan hamsi, ülkemizde de Avrupa'da da en bilindik balık türlerinden biri olmasına rağmen çoğunlukla tüketim üstünden tanınmaktadır.

ÇIKMIŞ SORU

4. I. İster ebeveyn isterse eğitimci olsun çoğu yetişkin, çocuğunun okuduğu her kitaptan "iyi, yararlı ve gündelik hayattaki pratiklerini kolaylaştıracağı" bir şeyler öğrenmesini beklemektedir.

II. Toplumun bazı kesimlerinde edebî eserler; -onların oluşum yöntemi, araç ve süreçlerinin bilincinde olunmadığından- kurgusal olmayan eğitsel amaçlı kitaplarla aynı kefeye konulmaktadır.

Verilen I. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) II. cümlede yer alan açıklamaya yönelik karşılaştırma yapmaktadır.

B) II. cümlede belirtilen durumun yol açtığı bir sonuçtan bahsetmektedir.

C) II. cümlede ortaya konan durum hakkında öngörüde bulunmaktadır.

D) II. cümlede verilen durumun koşulunu belirtmektedir.

E) II. cümlede yapılan açıklamayı çürütmek için yeni bir bilgi sunmaktadır.

2024 - TYT

/benimhocam

@MajestyPdf

5. **Aşağıdaki parçalardan hangisi** "Bir toplumu anlayabilmek ve anlatabilmek için o toplumda yaşamış olmak gerekir." **düşüncesine uzak düşmektedir?**

A) Çukurova'da doğup büyümesinin romanlarının başarılı olmasında payı büyüktür. O bereketli toprakları, toprağın insanını çok iyi tanır. Orhan Kemal'in gerçekliğinin temelinde o yörenin insanı olması yatar.

B) Köyünün yüksek duvarlarını ömrünce aşmayan bir çobanın elinden çıkmış bir romandı bu. Hiç gitmediği egzotik ülkeleri nasıl canlandırmış gözünde, nasıl capcanlı bir tablo çizmiş bilinmez ama okuyunca ağzınızda tropikal bir meyve tadı bırakıyor bu roman.

C) Arada sırada, işimden istifa edip roman yazmak için Ege'nin küçük bir kasabasına yerleşme fikri yokluyor beni. İstanbul'un bu keşmekeşinde didinirken Ege'yi anlatamıyorum.

D) Köy enstitüsünde yetişmiş insanların en büyük özelliği toplumun içinde onları tanıyarak eğitim almalarıdır. Bundandır ki birçoğu, toplumu en iyi anlatan romanları yazmışlardır.

E) Gözlerimi kapattığımda gidiyorum romanımın geçtiği köye ama hep bir şeyler eksik kalıyor. Oraların suyunu içmeden, havasını solumadan, toprağına ayak basmadan olmayacak belli ki.

ÇIKMIŞ SORU

6. (I) Kökenleri Tunç Çağı'na kadar giden veba hastalığının ilk kez Avrasya bozkırlarındaki kitlesel göç hareketleri sırasında görüldüğü bilinmektedir. (II) Aynı dönemde vebaya yol açan bakterinin geçirdiği değişiklikler sonucunda hastalık bulaşıcılık özelliği kazanmıştır. (III) Veba, her ne kadar yaygın olarak Orta Çağ imgeleleriyle dolu geçmişe ait bir hastalık olarak düşünülse de günümüzde görülmeye devam etmektedir. (IV) 1989 ila 2003 yılları arasında Dünya Sağlık Örgütüne 38.310 veba vakası bildirilmesi, bu hastalığın giderek yaygınlaştığını göstermektedir. (V) Bugün de dünyanın bazı bölgelerinde örneğin ABD'nin güneybatısı, Orta Asya ve Madagaskar'da hâlâ sıkça görülen bir hastalık olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde veba ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, dayandığı temelden ve ortaya çıkış sürecinden söz edilmiştir.

B) II. cümlede, bulaşıcılık özelliğine sahip olma gerekçesine değinilmiştir.

C) III. cümlede, vakaların yaygınlık kazandığı dönemden bahsedilmiştir.

D) IV. cümlede, hastalığın artış gösterdiği dönem belirtilmiştir.

E) V. cümlede, günümüzde yaygın olarak görüldüğü yerler ortaya konmuştur.

2025 - MSÜ

7. **Aşağıdaki parçalardan hangisi** "Sanatın insanlar arasında bir iletişim aracı olduğu söylenebilir mi?" **sorusuna cevap vermektedir?**

A) Sanatın en önemli işlevi insanları düşündürmek ve bilinçlendirmektir. Toplumun bilinçlenmesi, toplumsal gerçeklerin daha iyi anlaşılmasını sanat sağlar. Az gelişmiş toplumlarda sanatın eğitsel işlevi çok gelişmiş toplumlara oranla daha baskın ve etkilidir. Çünkü sanat, aydınlatma ve bilinçlendirme aracıdır.

B) Sanat, tarih boyunca birçok bilim dalından etkilenmiş, bilimsel gelişmeler sanatın yeni biçimler kazanmasına ve yeni sanat dallarının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Estetiğin bir bilim dalı olarak tanımlanmasıyla sanat da bir bilim dalı olarak kabul edilmiştir.

C) Sanatçının yaşadıklarının kişiliğinde bıraktığı derin izler, sanat üretiminde itici güç olarak rol oynar. Bireyin yaşadığı olumsuzlukları ve acılarını estetik bir biçimde dışavurumu sanatı oluşturur. Bir sanat eserini tahlil ettiğimizde sanatçının ruhunu da tüm çıplaklığıyla gözlemlemiş oluruz.

D) Sanatçı; sanatı özümseyen ve kendi içinde güzel şeylere dönüştürebilen kişidir. Sanatçı herkesin gördüğünü ve duyduğunu, farklı şekillerde gören ve duyandır. Bazen de duyulmayanı duyar, görülmeyeni görür.

E) Farklı ülke ve kültürler arasında köprü kuran sanat, insanların birbirlerini anlamalarını sağlar. Sanat; insanlar arasındaki ayrımı, farklılıkları ve çatışmaları bir tarafa bıraktırır. Bu bağlamda renk, dil, din, ırk ayrımı yapmadan bütün dünyanın paylaştığı evrensel bir araç olarak kabul edilir.

ÇIKMIŞ SORU

8. Küçükken hiç masal dinlememiş çocuklar büyüyünce kendi resimlerini bile cetvelle çizer.

Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Masallar, çocukların hayal dünyalarını zenginleştirerek onları gelecekte mekanik düşünmekten uzak tutar.

B) Yaşamın zorluklarıyla başa çıkabilmek için çocukların, masalların renkli dünyasıyla tanışması gerekir.

C) Yaşamın somut gerçekliğinden koparılan çocuklar, özgür düşünemeyen yetişkinlerin ortaya çıkmasına neden olur.

D) Masallar, çocukların hayal gücünü besler ve yetişkinlerin dünyaya dair duyarlılıklarını artırmada etkin bir rol oynar.

E) İnsan ve yaşamın gerçekliğini kavrayabilmek çocuklukta yaratıcı düşüncenin geliştirilmesiyle mümkündür.

2023 - TYT

/benimhocam

@MajestyPdf

9. **Gazeteci:** Yazılabilecek her şeyin yazıldığını, çizilebilecek her resmin çizildiğini mi iddia ediyorsunuz?
Yazar: Evet, bana göre öyle. Sanat tıkanmış durumda.
Gazeteci: O hâlde size göre bundan sonra özgün bir eser ortaya konmayacak.
Yazar: Aynen öyle. Önceki eserlerin taklidinden öteye gidilmeyeceğini düşünüyorum.

Aşağıdaki yargılardan hangisinin bu diyalogdaki yazarın sanat anlayışıyla örtüştüğü söylenebilir?

A) Aşk hakkında binlerce eser yazıldı, söylenecek her şey söylendi derken onun eseriyle karşılaştım. Kimse aşka onun gözüyle bakmamış, aşkı onun diliyle anlatmamıştır.
B) Kendisini ve sanatını geliştirmeyen sanatçı unutulmaya mahkûmdur. Sanatçı orijinalliği yakalamak, yapılmayanı yapmak için uğraştığı sürece başarılı olur. Ve bu dönemde bile orijinal eserler bulmak hiç de zor değil.
C) Sanat sanılanın aksine canlıdır. İnsan geliştikçe, çağ atladıkça sanat da onunla ilerler. İnsanlık nasıl yerinde saymıyorsa sanat da saymaz.
D) Kimi zaman sanatta geçmişe öykünme görülse de önceki eserler tamamen taklit edilmez; sanatçı ilhamını alır, eserine kendisinden ve yaşadığı çağdan bir şeyler katar. Ortaya çıkan eser öncekinin taklidi değil, o sanatçıya ait özgün bir eserdir.
E) Birbirinin aynı eserlerle doldurulmuş bir sanat galerisi, neredeyse aynı kalemden çıkmış kitaplarla dolu bir kitapçı daha dolaşmaya takatim kalmadı. Sanki sanat geçen yüzyılda dondurulmuş gibi, o zamandan sonra ileriye tek bir adım daha atılmamış.

ÇIKMIŞ SORU

10. (I) Parlak mor çizgileriyle bir masal kitabına aitmiş gibi görünen bir balık türü; Tanzanya açıklarında, Hint Okyanusu'nun 80 metre derinliklerinde keşfedildi. (II) *Cirrhilabrus wakanda* denen bu balık, ismini çizgi roman evreninin süper kahraman hikâyesi Kara Panter'den alıyor. (III) Araştırmacılar balığın göz alıcı renklerinin, Kara Panter'in ülkesi olan Wakanda halkının geleneksel elbiselerini andırdığını söylüyor. (IV) Söz konusu tür, dalma limitlerini zorlayan derinliklerde yaşadığı için bulunduğu mercan resifleri alaca karanlık bölgesi olarak adlandırılıyor. (V) Herkes tarafından ulaşılamayacak bir derinlikte kendine yaşam alanı bulan bu tür, böylelikle neslinin sürekliliğini garanti altına alıyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde söz edilen Cirrhilabrus wakanda ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. cümlede, öne çıkan fiziksel özelliğinden bahsedilmiştir.
B) II. cümlede, adının esinlenildiği kaynaktan söz edilmiştir.
C) III. cümlede, hikâyedeki halkın giysileriyle benzer yönüne değinilmiştir.
D) IV. cümlede, yaşadığı bölgeyi seçme nedenleri ifade edilmiştir.
E) V. cümlede, türlerinin devamlılığıyla ilgili bilgi verilmiştir.

2024 - TYT

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU

11. (I) Plasebo, kısaca, şifa verici bir kimyasal birleşimi olmayan ve farmakolojik etkileri bulunmayan ilaç olarak tanımlanır. (II) Bu ilaçların kişide oluşturduğu ruhsal değişim şeklinde tanımlanabilecek plasebo etkisi, psikolojik hastalıklarda fiziksel hastalıklardakine kıyasla güçlüdür. (III) Bu alandaki modern araştırmaların geçmişi, genellikle 50 yılı aşkın bir süre önce yayımlanan bir makaleye dayandırılır. (IV) Beecher, makalesinde plasebo uygulamalarının, hastaların %30'unun durumunda iyileşme sağlayacağını savunarak tıp dünyasında şaşkınlık yaratmıştı. (V) Günümüzde bu tahmin, astımdan parkinsona çeşitli sorunlarla boğuşan hastaların yarısı veya dörtte üçüne kadar yükselmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde söz edilen plasebo ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) I. cümlede, ne tür bir ilaç olduğu hakkında bilgi verilmiştir.
B) II. cümlede, psikolojik hastalıklarda daha etkili olduğu belirtilmiştir.
C) III. cümlede, hakkındaki araştırmaların başlangıcından bahsedilmiştir.
D) IV. cümlede, etkilerinin geçmişte fazla bilinmediğine işaret edilmiştir.
E) V. cümlede, günümüzdeki iyileşme oranının arttığından söz edilmiştir.

2023 - TYT

12. **Gazeteci:** Sanatın maddi çıkarlara hizmet etmemesi gerektiği hakkında düşünceniz nedir?
Ressam: Sanat yoluyla kazanç elde etmek, sanat eserini paraya dönüştürmek neden yanlış olsun? Aksine tablolarımın satışından elde ettiğim gelir beni daha da motive ediyor.
Gazeteci: Fakat sanatı maddi beklenti içinde icra etmek ne kadar doğru?
Ressam: Gösterdiğin çabanın, verdiğin emeğin karşılığını beklemenin son derece doğal olduğunu düşünüyorum. Yaptığım işten gelir elde etmek üretkenliğimi artırıyor.

Aşağıdaki yargılardan hangisinin bu diyalogdaki ressamın sanat anlayışıyla örtüştüğü söylenebilir?

A) Sanatçının önceliği maddi çıkarları değil, hayalleri ve idealleri olmalıdır.
B) Sanatı halk için yapmak sanat olarak kabul edilemez çünkü sanat topluma beğendirme kaygısıyla yapılamaz.
C) Maddi beklentiyle yapılan sanat, gerçek sanat değildir. Çünkü bir eser yalnızca estetik kaygıyla meydana getirildiğinde sanat eseri olarak değerlendirilebilir.
D) Claude Monet, Pablo Picasso gibi ressamlar henüz hayatta iken resimleri üzerinden gelir elde etmeye başlamasalardı bu kadar üretken sanatçılar olamazlardı.
E) Bütün sanatçılar henüz hayatta iken yeteneğinin fark edilmesini ve takdir görmeyi bekleyerek üretirler.

@MajestyPdf

13. **Aşağıdaki parçalardan hangisi** "Başarılı olmak için zekâ yeterli midir?" **sorusuna cevap vermektedir?**

A) Çalışkanlık, girişimci bir ruh, risk alabilme yetisi, iletişim becerisi, liderlik özelliği başarı için gereken temel özelliklerdir. Bu özelliklere sahip olmayan bireyin yalnızca zeki olması onu başarıya götürmez.

B) Zekâ büyük ölçüde kalıtım etkisiyle belirlenir. Çocuğun zekâsıyla anne, babanın zekâsı arasında çok büyük bir ilişki vardır. Fakat kalıtsal yollarla getirilen bu zekânın kullanılabilmesi için çevresel uyarıcılara ihtiyacı vardır.

C) Her bireyin öğrenme yöntemi diğerinden farklıdır; kimi sadece dinlemekle, kimi araştırıp incelemekle, kimi ise öğrenim sürecinin içinde aktif rol alma yoluyla öğrenir.

D) Zekânın kendi içinde sınıflara ayrılması birden çok zekâ çeşidi olduğunu ifade eder. Bu zekâ çeşitleri dinamiktir, yani geliştirilebilir.

E) Zekâ; içinde yaşadığımız topluma bir şeyler katabilme becerisi, topluma faydalı olabilme kapasitesi olarak da tanımlanabilir. Sosyolojik açıdan bakıldığında topluma katkı sağlamayan bireylerin zekâları işlevsizdir denebilir.

14. **Aşağıdaki parçalardan hangisi** "Düne ait ne kadar şey varsa dünle beraber gitti. Bugün yeni şeyler denemek lazım." **düşüncesine uzak düşmektedir?**

A) Geçmişten ders çıkararak yaşamak önemlidir ancak bunun en tehlikeli yanı dünde takılıp kalmaktır. Dünün bitip gittiğini kabul etmemiz gerekir ki bugünü yaşayabilelim.

B) Değişim her zaman gözümüzü korkutur çünkü her değişim bilinmezlik getirir. Bilinmezliğin güvenlik duygularını tehdit etmesi insanları huzursuz hissettirir. Bu tarz insanlar için en güvenlisi sığ sularda yüzmek, alışkanlıklarının dışına çıkmamaktır.

C) Hayatımızı değişim üzerine kurmalı, değişimi hayatımızın düsturu hâline getirmeliyiz. Çünkü değişmeyen insan dünün insanıdır, dünküyle aynı olan insan ise bugünde bir hiçtir.

D) İnsanın her gün yeni bir sayfa açması, her yeni güne bembeyaz bir sayfayla başlaması gerekir. Çünkü bugünün bize öğreteceği şeyleri eskilerin üzerine yazamayız.

E) Eğer Külkedisi ayakkabısını almak için geriye dönseydi prensle asla tanışamaz ve prenses olamazdı. Bazen böyledir; bir şeyleri geride bırakmalıyız ki hayat önümüze yeni şeyler çıkarsın.

15. **Aşağıdaki parçalardan hangisi** "Sanat, tabiata ilave edilmiş insandır." **düşüncesine uzak düşmektedir?**

A) Sanatkâra göre evren bir illüzyon değil, somut bir biçimde var olan bir gerçekliktir. Doğada bulunan varlıklar bireylerin zihinlerindeki fikirlerden ibaret değildir, insandan bağımsız olarak vardır.

B) Sanatçı eserinde doğayı gördüğü gibi resmetmez, gördüklerinin iç dünyasında uyandırdığı duygu ve düşünceleri yansıtır. Gerçekçiliği ve nesnelliği ikinci plana atarak kişisel yorumunu aktarır.

C) Sanatçının görevi doğayı taklit etmek değil, doğayı ifade etmektir. Var olan güzellikleri olduğu gibi aktarmaz, o güzellikleri bize kendi gözünden gösterir.

D) Aynı manzaranın fotoğrafı ile bir ressamın elinden çıkmış tablosu arasında fark yoksa o tablo bir sanat eseri değildir. Sanatta manzara tüm ayrıntılarına bağlı kalarak değil, ondan edinilen intibalar ölçüsünde resmedilir.

E) Dış dünyada var olan bir varlığı, eşyayı veya olayı olduğu gibi taklit etmek sanat etkinliği sayılamaz. Sanatçının eserine duygusunu, yorumunu ve birikimini katması gerekir.

16. **Aşağıdaki parçalardan hangisi** "Spor yapmak öğrencilerin öğretim hayatlarını etkiler mi?" **sorusuna cevap vermektedir?**

A) Spor yapan bireylerin bağışıklıkları yapmayanlara oranla daha güçlüdür. Kalp ve damar sağlığı olumlu etkilenir ve obezite, diyabet gibi hastalıklara yakalanma riskleri düşer.

B) Spor yapmak her yaşta olduğu gibi eğitim çağında da önemlidir. Spor yapan çocuklar diğerlerine göre daha sosyal olurlar, iletişim becerileri güçlenir. İnsanlarla iletişim hâlinde olan çocuğun özgüveni artar.

C) Çocukların spor yapmaları sosyal gelişimlerini olumlu yönde etkiler. Özellikle takım sporu yapmaları; paylaşımcılık, liderlik, grup içinde hareket etme gibi becerilerini artırır.

D) Spor yapmak; çocuklarda görülen alt ıslatma, tırnak yeme gibi davranış bozukluklarının önüne geçilmesine katkı sağlar. Sporun strese ve kaygıya karşı koruyucu özelliği vardır.

E) Egzersiz beyne daha fazla kan ve oksijen gitmesini sağlar, vücuda endorfin sağlayarak stresi azaltır. Dikkat ve konsantrasyon gelişimine katkıda bulunarak öğrencilerin akademik başarılarını yükseltir.

/benimhocam

@MajestyPdf

17. **Gazeteci:** Yazdığınız aşk romanı okuyucuda büyük beğeni uyandırdı. Bu beğeninin sebebi kendi aşk hikâyenizden esinlenmeniz olabilir mi?

Yazar: Kesinlikle evet. Kendim bu denli tutkulu bir aşk yaşamasaydım bunu kâğıda dökemezdim.

Gazeteci: Sizce hissedilmeyen duyguları yazmak mümkün değil midir?

Yazar: Değildir elbette. İnsan hiç yemediği bir yemeğin tadını tarif edebilir mi?

Aşağıdaki yargılardan hangisinin bu diyalogdaki yazarın sanat anlayışıyla örtüştüğü söylenebilir?

A) Hayal gücünün en büyülü özelliği bizi hiç gitmediğimiz yerlere götürmesi, hiç yaşamadığımız şeyleri kafamızın içinde yaşatmasıdır.

B) Deneyimlerimiz kimi zaman yazmak için yeterli gelmez, başkalarının hayatlarından da malzeme toplamamız gerekir.

C) Empati yoluyla kendimiz yaşamamış olsak da başkalarının duygularını içselleştirerek onlarla aynı duyguları hissedebiliriz.

D) En çok da başkahramanın köpeğinin öldüğü kısmı yazarken zorlanmıştım çünkü benim hiç köpeğim olmadı.

E) Başkalarının hislerini çok iyi anlayabilen, kendini onların yerine koyabilen yazarların malzemesi çok daha fazlasıdır.

ÇIKMIŞ SORU

18. İçinde olmadığım bir dünyayı kitaplarla bana ait kılmak için durmadan okuyor, hiç gitmediğim ülkelere gidip bilmediğim hayatlar yaşıyordum.

Bu cümlede yazarın anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kitaplar, okurlarına başka hayatlar sunarak onların kendi iç dünyalarını keşfetmesine yardımcı olabilir.

B) İnsanlar, kendilerine uzak ve haberdar olmadıkları yaşamları kitaplar sayesinde keşfedip deneyimleyebilir.

C) İnsan, zamanla kendini kitapların sunduğu farklı dünyalara ait hissederek buradaki yaşamları benimseyebilir.

D) Farklı hayatlara sahip karakterlerin hikâyelerini okuyan insanlar, kitaplardaki hayatlarla bütünleşebilir.

E) Kendi isteklerinin farkına vararak onları elde etmek isteyenler, kitapların zengin dünyasına sığınabilir.

2025 - MSÜ

/benimhocam

19. Çanakkale Savaşı, doğrudan Osmanlı Devleti'nin merkezi olan İstanbul'u hedef alan saldırılarla başlamıştı. İtilaf Devletleri, yüzde yüz başarılı olacaklarına ve İstanbul'un kısa sürede düşeceğine inanıyorlardı. Hatta bazı yerli iş birlikçiler İtilaf donanmasının İstanbul'a girişini izleyebilmek için İstanbul'da Boğaz'a bakan evlerin balkonlarını bile kiralamışlardı. Başkentin, en azından başkent İstanbul'daki kıymetli eşya, malzeme ve eserlerin, arşiv vesikalarının Anadolu'ya taşınması konuları bile gündeme gelmişti.

Bu cümledeki altı çizili sözü anlamca karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Anadolu'nun binlerce yıllık geçmişi, özellikle XVIII. yüzyılın ortasından sonra Batılı seyyahların ve zenginlerin iştahını kabartmıştı.

B) Batı'da yükselen arkeoloji merakı da bu iştaha eklenince oryantalist dünyanın her türlü hikâyesi, mimari yapısı, objelerine ulaşma hırsı beraberinde entrikalara ve hırsızlıklara konu oldu.

C) XIX. yüzyılın başlarında diplomatik yollarla Anadolu'ya gelen Batılılar, gerek siyasi oyunlarla gerekse akıl almaz soygun hikâyeleriyle Anadolu'nun binlerce yıllık geçmişini yağmalamaya başladı; British Museum, Louvre ve Berlin müzeleri taşınan on binlerce belge niteliğindeki objeyle doldu.

D) Bugün bu müzeler UNESCO'nun "Her eser yerinde güzeldir." kararına uyup eserleri ait olduğu topraklara iade etmeye kalksa bahse konu müzelerin vitrinlerinde neredeyse tek bir eser kalmaz.

E) Durum bu kadar acı ve açık olmasına rağmen Batılılar "Bu eserleri bize Osmanlı Sultanı hediye etti." gibi aslı astarı olmayan bir savunmayı önümüze sürerler.

@MajestyPdf

20.
- Özellikle günümüzün koşullarında demokrasiyi sadece yönetim biçimi olarak göremeyiz.
- Demokrasi, her şeyden önce bir anlayıştır, bir bakış biçimidir.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Demokrasi özellikle günümüzde bir anlayış ve bakış açısı gerektirdiği için onu yalnızca yönetim biçimi olarak görmeliyiz.

B) Demokrasi, tüm durumlardan önce anlayış ve bakış açısı biçimi olduğu için özellikle yaşadığımız çağda demokrasiyi salt yönetim biçimiyle sınırlandıramayız.

C) Demokrasi kavramı her şeyden önce yönetim biçimi olarak değerlendirilirse barındırdığı bakış açısı ve anlayışı kaybeder.

D) Demokrasinin en önemli özelliği bakış açısı farklılıklarına saygı duymak olduğu için onu, tek başına yönetim biçimi olarak göremeyiz.

E) Günümüz koşullarında demokrasiyi tek başına yönetim biçimi olarak değerlendirmek, onun içindeki anlayışı ve bakış açısını yok etmek olacağı için yönetim biçimine de zarar vermektedir.

ÇIKMIŞ SORU

21.
- Gençler, şehirleşmenin olumsuz etkilerine maruz kalıyor.
- Eğitim ve sosyalleşme gibi ihtiyaçları için gençler, zamanlarının çoğunu kapalı ve kalabalık mekânlarda geçiriyor.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin doğru biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eğitim ve sosyalleşme gibi gereksinimlerini karşılamak için vakitlerinin büyük kısmını kapalı ve kalabalık mekânlarda geçiren gençler, şehirleşmenin olumsuzluklarından etkileniyor.

B) Şehirleşmenin olumsuz etkilerine yoğun bir şekilde maruz kalmalarından dolayı gençler, eğitim ve sosyalleşme ihtiyaçları için zamanlarının çoğunu kapalı ve kalabalık mekânlarda harcıyor.

C) Zamanlarının büyük bir bölümünü kapalı ve kalabalık mekânlarda harcayan gençler, eğitim ve sosyalleşme gibi gereksinimleri için şehirleşmenin olumsuz etkilerine büyük ölçüde maruz kalıyor.

D) Eğitim ve sosyalleşme gibi ihtiyaçları için zamanlarının çoğunu kapalı ve kalabalık mekânlarda geçirmek zorunda olan gençler, şehirleşmenin olumsuz etkileriyle karşı karşıya geliyor.

E) Eğitim ve sosyalleşme ihtiyaçları yüksek düzeyde olan kişiler ve bilhassa gençler, vakitlerinin çoğunda kapalı ve kalabalık mekânlarda olduğundan şehirleşmenin olumsuzluklarını yaşamak zorunda bırakılıyor.

2025 - MSÜ

/benimhocam

@MajestyPdf

22. I. Döneminde önemini yitiren “gül”, “bülbül” gibi mazmunları canlandırmayı amaçlayan şair; modern bir *Leyla ile Mecnun* denemesi şeklinde tanımladığı *Mona Rosa*’yı kaleme almıştır.

II. Şair, tasavvuf edebiyatının imge ve mecazlarını yeni bir şiir anlayışı çerçevesinde yorumlayarak modern Türk edebiyatına kazandırmayı amaçlamıştır.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tasavvuf edebiyatının imge ve mecazlarını yeni bir şiir anlayışı çerçevesinde yorumlayarak döneminde önemini yitirmiş “gül”, “bülbül” gibi mazmunları canlandıran ve modern Türk edebiyatına kazandırmayı amaçlayan şair; kaleme aldığı *Mona Rosa*’yı modern bir *Leyla ile Mecnun* denemesi şeklinde tanımlamıştır.

B) Döneminde önemini yitiren tasavvuf edebiyatının imge ve mecazlarını yeni bir şiir anlayışı çerçevesinde yorumlayarak modern Türk edebiyatına kazandırmayı amaçlayan şair; “gül”, “bülbül” gibi mazmunları canlandırarak yazdığı *Mona Rosa*’yı modern bir *Leyla ile Mecnun* denemesi şeklinde tanımlamıştır.

C) Şair, döneminde önemini yitiren “gül”, “bülbül” gibi mazmunları yorumlamayı ve tasavvuf edebiyatının imge ve mecazlarını yeni bir şiir anlayışı çerçevesinde canlandırıp modern Türk edebiyatına kazandırmayı amaçlayarak modern bir *Leyla ile Mecnun* denemesi şeklinde tanımladığı *Mona Rosa*’yı kaleme almıştır.

D) Tasavvuf edebiyatının imge ve mecazlarını yeni bir şiir anlayışı çerçevesinde yorumlayarak modern Türk edebiyatına kazandırmayı ve döneminde önemini yitiren “gül”, “bülbül” gibi mazmunları canlandırmayı amaçlayan şair; modern bir *Leyla ile Mecnun* denemesi şeklinde tanımladığı *Mona Rosa*’yı kaleme almıştır.

E) Döneminde önemini yitiren “gül”, “bülbül” gibi mazmunları yorumlayarak tasavvuf edebiyatının imge ve mecazlarını yeni bir şiir anlayışı çerçevesinde canlandırmayı ve modern Türk edebiyatına kazandırmayı amaçlayan şair; kaleme aldığı *Mona Rosa*’yı modern bir *Leyla ile Mecnun* denemesi şeklinde tanımlamıştır.

2023 - TYT

/benimhocam

@MajestyPdf

PARAGRAF

ÜNİTE 12

@MajestyPdf

“PARAGRAF” KONUSUNDAN KAÇ SORU ÇIKAR?

Son 10 yılda “TYT” ve “MSÜ”de çıkan “PARAGRAF” sorularını şu şekilde tablolayalım.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
YGS-TYT	17	21	21	18	22	22	23	23	23	26
MSÜ	–	–	15	20	19	19	17	19	20	20

	EVET	HAYIR
“Paragraf” videoları “Konu Anlatım Kitabı” eşliğinde izlendi mi?		
“TYT Türkçe Soru Bankası”ndan “Paragraf” soruları çözüldü mü?		
“Parla Paragraf”tan “Paragraf” soruları çözüldü mü?		
“Parla Paragraf”tan her sabah 20 soru çözülüyor mu?		

“Paragraf” ÖSYM’nin en çok önem verdiği hususların başında gelmektedir. Son 10 yılda TYT ve MSÜ’de toplam 365 adet “paragraf” sorusu çıkmıştır.

Bu durum bize ÖSYM’nin alışkanlıklarını terk etmediğini ve yol haritamızı bu alışkanlıklara göre çizmemiz gerektiğini göstermektedir. Konu bilgisinden ziyade yorum ve sözcük bilgisi istemektedir.

YOL HARİTASI

“PARAGRAF” KONUSUNA NASIL ÇALIŞILIR?

Denemelerle konuyu iyice oturtalım.

@MajestyPdf

PARAGRAF BİLGİSİ

ANLATIM BİÇİMLERİ (TEKNİKLERİ)

1. AÇIKLAMA

Paragraf okura bilgi verir, okura bir şeyler öğretir.
Daha çok nesnel bir anlatım kullanılır. Okur yönlendirilmez.
Ders kitaplarında, ansiklopedilerde, bilimsel dergilerde bu anlatım tekniğine ait örnekleri bulabiliriz.

- Bir konu hakkında bilgi verilir.
- Konu genişletilip örnek ve tanımlarla zenginleştirilir.
- Okur aydınlatılır.

Örnek: Kloroplastlar, özellikle bitki hücrelerine yeşil renklerini vermeleri ile özdeşleşmiş, fotosentezden sorumlu organellerdir. Tıpkı mitokondri gibi metabolik enerji üretiminden sorumlu olup endosimbiyoz ile evrimleşmişlerdir. Fakat mitokondriye göre oldukça büyük ve kompleks olmalarının yanı sıra ATP üretimine ek bazı önemli görevlere daha sahiptir. En önemlisi, karbondioksitin (CO_2CO_2) karbonhidratlara fotosentetik dönüşümünden sorumludur. Buna ek olarak kloroplastlar; amino asitler, yağ asitleri ve kendi membranlarına ait lipit yapıları sentezleyebilir.

2. TARTIŞMA

Yazar, nesnel değildir. Savunduğu bir görüş vardır ve bu görüşünü okuyucuya kabul ettirmek ister.
Okuru ikna etmek için yazılır.
Okuru ikna etme işini genellikle soru sorarak yapar: Sizce de böyle olmamalı değil mi?
Okurla konuşuyormuşçasına yazılır.
Yazar bir görüşü savunur ve karşıt görüşü eleştirir. Böylece kendi görüşünü üstte tutar.
İki farklı bakış açısının olduğu öznel yazılardır.

Örnek: Bir edebiyatın türleri arasında eşitsiz gelişme neredeyse her zaman olanaksızdır. Öteden beri yokluğuna sözde hayıflandığımız eleştirinin bile öteki türlere göre kendine bir yer bulduğunu yadsımak anlamsızken roman ile öykü arasında birbirine ters gelişme eğrileri çizmek büsbütün yapay olabilir. Belki bazen biri öbürünün önüne geçebilir; söz gelimi 1980'lerin başında öykü beklenmedik bir suskuya çekilmişken yeni yazarların pırıltısıyla roman - edebiyatımızın gündemindeki bütün boşluğu kendi başına doldurmaya yetmişti ve bunun neden sonra açıklayabildiğimiz nesnel nedenleri vardı. Dolayısıyla roman yükselirken öykünün gerilediği düşüncesi (kimilerine göre düpedüz bir sav bu) birkaç tümce içinde bile geçersiz kalabilir. Ortaya atılan bu tür sav sözlerin karşılıksız olduğunu görmek için çok çabaya da gerek yok aslında.

/benimhocam

3. BETİMLEME

Yazar, gördüklerini -niteleyici sözcükler de kullanarak- okuyucunun gözünde canlandırmaya çalışır.
Görme duyusu ağırlıklı kullanılır ama diğer duyulara da yer yer başvurulur.
Gözlem ön planda olur.
DURAĞANLIK vardır yani okuyucunun gözünde hareket değil tablolar canlanır.
Nesneler ya da yerler tasvir yapılarak okuyucunun gözünde canlandırılır.
Kişisel duygular katılırsa → ÖZNEL BETİMLEME,
Görülen şeyler aynen katılırsa → NESNEL BETİMLEME adını alır.
Amaç görüntüyü veya izlenimi aktarmaktır

Örnek: "Çağlayan sesleri ile gönül oyalayıp renklerine resimlerine doyamadığımız bu şeyin adına 'tabiat' diyoruz. Burada tabiatın her türlüsü var: Lübnan çamları yetişen yaylaları ile dağ ve orman tabiatı, denize yukardan bakan ve çağlayan döken, sonra uzaklarda alçala alçala geniş ve derin bir kumsalda eriyen yalısı ile eşsiz bir kıyılar tabiatı, sağa döndüğümüzde gözlerinizi görünmez çizgileri ile dinlendiren, sola baktığımızda hayalinizi enginler rüyası içinde sallayan deniz tabiatı, iki taraça ile Toros eteklerine doğru geniş, düz ve seyranlık ova tabiatı, hepsi, her çeşidi var. İsviçre'deki dağ karşınızda, Riviera'daki kıyılar önünüzde, Macaristan'daki ova arkanızdadır."

4. ÖYKÜLEME

Kişi, zaman, yer ve olaylara bağlı anlatım tekniğidir.
Anlatılmak istenen şey sanki bir film şeridi gibi okura yaşatılır.
HAREKET hâkimdir. Devingenlik hâkimdir. Olayın gelişimi aktarılır.
Olay hikâyelerinde sıkça başvurulur.

Örnek: "-Kolunun diyetini benim verdiğimi unutuyorsun galiba, dedi. Ben olmasam şimdi çolak kalacaktın.
Koca Ali yine cevap vermedi. Acı acı gülümsedi. Kızardı. Sonra birden sarardı. Hızla döndü. Bilediği satırların en büyüğünü kaptı. Sıvalı kolunu, yüksek kıyma kütüğünün üstüne koydu. Kaldırdığı satırı öyle bir indirdi ki... O anda kopan kolunu tuttu. Gördüğü şeyin dehşetinden gözleri dışarı fırlayan Hacı kasabın önüne:
-Al bakalım, şimdi diyetini verdiğin şeyi! diye hızla fırlattı. Sonra esvabının kolsuz kalan yerini sıkı bir düğüm yaptı. Dükkândan çıktı. Onun vaktiyle geldiği yer gibi şimdi gittiği yeri de şehirde kimse öğrenemedi."

@MajestyPdf

PARAGRAFTA DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

1. TANIMLAMA

Yazar, öznel ya da nesnel tanım yapar.
Bir kavramı bütün özellikleriyle anlatır, özel ve temel niteliklerini sayar.
"Nedir?" sorusuna cevap verir.

Örnek: Biyografi; edebiyat, sanat, siyaset, ticaret vb. alanlarda haklı bir üne kavuşmuş, tanınmış insanların hayatlarını, eserlerini, başarılarını okuyucuya duyurmak amacıyla yalın bir dille, tarafsız bir görüşle yazılan inceleme yazılarıdır.

2. KARŞILAŞTIRMA

Aralarında benzerlik ya da farklılık bulunan iki nesneyi birlikte düşünerek kıyaslamaktır.
"En, daha, kadar, fazla" ibareleri bulunabilir.

Örnek: Röportajla öykü arasında kimi benzerlikler vardır. İkisi de yaşamın gerçekleriyle beslenir Röportajın gerçekliği belgelere, kanıtlara, somut olay ya da olgulara dayanmasından ileri gelir. Öyküde ise bunlar hayal gücüyle yeni bir renk, yeni bir görünüm kazanır. Öte yandan bütün anlatı türleri için geçerli olan dilin güzel ve etkili kullanımı, röportaj ve öykü için de söz konusudur.

3. ÖRNEKLENDİRME

Paragrafta anlatılan konuyu desteklemek, pekiştirmek, okuyucu için inandırıcı kılmak amaçlı örnek verilir.

Örnek: Türklerin hayatı zaten bir destandır. Geçmişimiz, tarihimiz, kültürel değerlerimiz hep destanlarda gizlidir. Hunların Oğuz Kağan'ı, Kırgızların Manas'ı, Göktürklerin Ergenekon'u ve Bozkurt'u, Uygurların Türeyiş'i ve Göç'ü hep bu kültürel mirasın geçmişten bugüne yansıması değil midir?

4. TANIK GÖSTERME

Yazar, anlattıklarını inandırıcı kılmak için kendisine ait görüşü destekleyen tanınmış bir kişinin sözüne ihtiyaç duyar ve bunu paragrafında kullanır.
Kişinin alanında yetkin ve tanınmış olması şarttır.

Örnek: Şiirde mana, kafiye ve vezin arıyorum ama hangi ölçüde? Şiiri şiir yapan ögelerin başında anlam gelmez mi? Ahmet Haşim'in "En güzel şiirler manalarını okuyucunun ruhundan alan şiirlerdir." sözünü alkışlıyorum. Çünkü mana her okuyucu tarafından başka anlaşıldıkça güzeldir.

5. SAYISAL VERİLERDEN YARARLANMA

Anlatılanların inandırıcı kılınması için istatistiksel veriler, sayılar kullanılır.

Örnek: Eleştirmenlerimizin yüzde 83'ünün ekmeğini kazandığı meslek eleştirmenlikle ilgisiz: yüzde 33'ü ticaretle uğraşıyor, yüzde 10'u tekstilci, yüzde 40'ı doktor, çok az bir kısmı da yazar, işin en ürkütücü yönü, aydınlarımızın yüzde 72'sinin, eleştirmenlerin eleştiri dışında işler yapmalarını oldukça doğal karşılamaları. Sanki bu durum eleştiriyi olumsuz yönde etkilemezmiş gibi.

6. BENZETME

Anlatılan hususu pekiştirmek için zayıf dereceliyi güçlü dereceliye benzetmektir.

Örnek: Boğaz bu akşam o kadar güzel ki âdeta bir masal dünyası gibi. Gökyüzündeki bembeyaz bulutlar pamuk tarlalarını andırıyordu.

UNUTMA

Soruda anlatım teknikleri / biçimleri soruluyorsa cevaplar şunlar olabilir: Açıklama, tartışma, öyküleme, betimleme

Soruda düşünceyi geliştirme yolları soruluyorsa cevaplar şunlar olabilir: Tanımlama, karşılaştırma, örneklendirme, tanık gösterme, sayısal verilerden yararlanma, benzetme, kişileştirme

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU

1. Bergson'a göre "Bellek bazı deneyimlerin, bilincimizin bir parçası hâline gelmesidir." Ancak burada söz konusu bütüncül, tek bir bellek değildir. Bergson iki tür bellek üzerinde durur; ilki alışkanlıklarımız sonucu oluşan bellektir. Özünde şeyleri tekrarlamak yatar; tekrarlama alışkanlığını bırakırsak bellek zayıflar. İkinci tür bellek ise geçmişin hatırlanmasıyla ilgilidir. Bu iki tür belleğe bakıldığında ikincisinin birincisinden farklı olarak zihinsel bir işleyişe sahip olduğunu görürüz.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Öneride bulunma
B) Koşul öne sürme
C) Karşılaştırma
D) Açıklama
E) Tanımlama

2023 - TYT

2. Çalışmalarımız sonuç verdi. Neler mi oldu? Ot bitmeyen bozkırlar, ipek gibi yumuşak topraklı ovalara dönüştü. Tarlalar, arı kovanları gibi uğuldamaya başladı. Toprağın derinliklerinde uyuyan sular yeryüzüne çıkarıldı. Kova kova süt veren inekler, kovan kovan bal veren arılar yetiştirildi. Sofraları, el ele verilerek üretilen yiyecekler süsledi.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Benzetme sanatından yararlanma
B) Öykülemeye başvurma
C) Yinelemelere yer verme
D) Betimleme yapma
E) Tanık gösterme

3. Andre Gide bir yazısında şöyle der: "Sanatçının konusu insandır. Bir insanın yaşamı o insanın düşlerinin de kaynağıdır." Bu söze katılıyorum. Çünkü yaşananlarla düşler iç içedir. Sanatçı yazar; ozan da insan yaşamını, insan düşlerini bir yapıtta gerçeğe dönüştürendir. Başkasına, geleceğe bakandır. Kendi yaşadıklarına, düşlerine herkesi ortak edendir.

Bu parçada yazarın, Andre Gide'den bir alıntı yapmış olmasının nedeni aşağıdakilerden özellikle hangisi olabilir?

A) Anlatımına akıcılık kazandırma
B) Okuyucunun ilgisini çekme
C) Konusuyla ilgili görüşlerini inandırıcı kılma
D) Karşıtlıklardan yararlanarak düşüncesini geliştirme
E) Yaşamla sanat arasındaki ilişkiyi kanıtlama

/benimhocam

4. (I) Toroslar, Çukurova'nın bereketli topraklarını İç Anadolu'nun bozkırlarından ayırır. (II) Çukurova'yı bir at nalı biçiminde kuşatmış bir duvardır sanki. (III) Ovadan bakılınca çelikten dev bir testere ağzını andıran tepeler, yaz kış ışıl ışıldır. (IV) Toroslar öylesine sarp ve yüksektir ki kolay kolay geçilmez. (V) Tren bile Toroslar'ı geçerken tünelin birinden çıkıp ötekine girer.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde benzetme yapılmıştır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) IV ve V

5. Soğuk, buz kesen bir kasaba akşamı… Mahalle kahvesinin camları içerinin sıcağıyla silme buhar olmuş. Kahvenin içi tıka basa insan dolu. Kimi kâğıt oynuyor, kimi tavla. Kahvenin tam ortasında kıpkırmızı olmuş odun sobası. Kahveci orta yaşlı, pos bıyıklı, kara yağız bir adam... En dipte sigara dumanından iyice görünmez olmuş birkaç ihtiyar, harp zamanlarından bahsediyorlar.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

A) Öyküleme
B) Tanımlama
C) Betimleme
D) Karşılaştırma
E) Açıklama

6. Deneme yazarlığı ciddi bir iştir; geniş bir bilgi, titiz bir hazırlık gerektirir. Deneme yazarı yazılarını ancak geniş bir kültür ve iyi bir hazırlıkla sürdürebilir. Şundan bundan yapılan alıntılarla ve bir noktadan sonra tükenecek bilgilerle deneme yazılamaz. Yazılsa bile sürdürülemez. Taşıma suyla değirmen dönmez çünkü.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

A) Tartışma
B) Betimleme
C) Öyküleme
D) Karşılaştırma
E) Örnekleme

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU

7. Ben sakız ağacının hikâyeleriyle büyüdüm. Evde ne zaman muhallebi ya da kurabiye yapılacak olsa annem başlardı gençliğindeki sakız ağaçlarını anlatmaya. Onun gençliğinde herkesin bağında, bahçesinde sakız ağaçları varmış. Tatlılar damla sakızıyla lezzetlendirilip ağrıyan mideler onunla şifa bulurmuş. Bense varlığını hep duymuş ancak hiç gölgesinde uyuyamamış, damlalarını hiç toplayamamıştım. Belki de bu yüzden sakızın yaşadığım coğrafyadan zaman içinde nasıl göçüp gittiğini bile fark edememişim.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

A) Öyküleme
B) Betimleme
C) Tartışma
D) Tanımlama
E) Karşılaştırma

2025 - MSÜ

8. Geçen haziranda İç Anadolu'yu gezdik, ilk durağımız Ankara'nın Gölbaşı ilçesiydi. Daha sonra geniş bozkırlarda yol aldık. Sapsarı ovalarda, kıraç topraklarda gezdik. Yıkılmış, duvarları çatlamış birçok kervansarayı gezdik. Ne var ki görmek istediğimiz birkaç önemli yeri görmeden döndük.

Bu parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangilerine başvurulmuştur?

A) Betimleme - Örnekleme
B) Açıklama - Tartışma
C) Öyküleme - Betimleme
D) Karşılaştırma - Öyküleme
E) Açıklama - Tartışma

9. Bazen şunu ben yazsam acaba nasıl yazardım, diye bir düşünce de geçebilir aklından. Bir bağ kurarsın yazarın yazdıklarıyla yaşadıkları arasında. Sonra başka bir yazara geçersin. Yazardan yazara yaşam yorumlarının nasıl değiştiğini görürsün. İnsanların okuduklarını irdelemesi, eleştirmesi güzel ve yararlı bir etkinlik değil mi? Kim önüne ne getirilse onu yemekten haz duyar; insan, bunun tuzu eksik, buna biraz tuz atayım demez mi?

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Öznel bir tutum benimsenmiştir.
B) Devrik cümlelere yer verilmiştir.
C) Soyutlaştırmaya yer verilmiştir.
D) Açıklayıcı anlatım ağır basmaktadır.
E) Onay bekleyen soru cümlesine yer verilmiştir.

/benimhocam

10. Küçük bir gemi yanaşıyor Beşiktaş vapur iskelesine. Martılar ona çığlıklarıyla eşlik ediyor. Gün doğuşunu izleyen dakikalarda insanlar dolduruyorlar sokakları. Yol kenarındaki taksiler, gecenin yorgunluğunu atıyor. Cami avlusunda birbiriyle oynaşan güvercinler... Büyük köprüdeki emektar kahvede sabah çayları içiliyor; buharlar yükseliyor bardaklardan, pencereden içeriye dolan güneşle.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Birden çok duyuya seslenme
B) Betimleyici bir yol izleme
C) Ağırlıklı olarak nesnel veriler
D) Kişileştirme yapma
E) Gözlem gücüyle ayrıntılar seçme

11. Hintliler karanlık bir ahıra bir fil getirip halka göstermek istediler. Hayvanı görmek için o kapkaranlık yere bir hayli adam toplandı. Fakat ahır o kadar karanlıktı ki gözle görmenin imkânı yoktu. O, göz gözü görmeyecek kadar karanlık yerde file ellerini sürmeye başladılar. Birisi eline hortumunu geçirdi, "Fil bir oluğa benzer!" dedi. Başka birinin eline kulağı geçti, "Fil bir yelpazeye benziyor!" dedi. Bir başkasının eline ayağı geçmişti, dedi ki: "Fil bir direğe benzer." Bir başkası da sırtını ellemişti, "Fil bir taht gibidir!" dedi. Herkes neresini elledi, nasıl sandıysa fili ona göre anlatmaya koyuldu. Sözleri, görüşleri hep birbirine aykırı oldu. Birisi sal dedi, öbürü elif. Ama bir kişinin elinde bir mum olsaydı sözlerinde aykırılık kalmazdı.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Koşul ilgisine yer verilmiştir.
B) Pekiştirmeye yer verilmiştir.
C) I. kişili bir anlatım tercih edilmiştir.
D) Olaylar oluş sırasına göre verilmiştir.
E) Örnekten yola çıkılarak ana düşünce vurgulanmıştır.

@MajestyPdf

PARAGRAFTA KONU

- Paragrafta yazarın anlattığı şeydir. Üzerinde en çok durulan kavram ya da kavramlardır.
  - “Yazar ne anlatıyor?”
  - “Yazar neden bahsediyor?” sorularının cevabıdır. Bu sorulara cevap verdiğimiz zaman konuyu buluruz.

- ÖSYM “paragrafta konu'' başlığından aşağıdaki soruları yöneltir:
  - Paragrafta üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?
  - Paragrafın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

ÖRNEK

Oyuncaklar çocukların hayal dünyasını geliştirmek, çocukları mutlu etmek için alınır. Bazen de anne babanın suçluluk duygusunu bastırmak için aldığı nesnelerdir. İşten eve yorgun dönen anne ve baba çocuğuyla zaman geçirecek mecali kendisinde bulamayınca eve oyuncakla döner. Doğru seçilen bir oyuncak çocuğun düşünme becerisini ve sosyal becerilerini geliştirebilir.

Parçanın konusu: Çocuklara neden oyuncak alındığı ve oyuncakların işlevleridir.

ÖRNEK - 1

Ötekileşme çift taraflıdır. Kendisine benzemeyeni öteki olarak gören Osmanlının, Batı tarafından öteki olarak görülmesi de çift taraflı oluşun bir sonucudur. XIX. yüzyılda kendisini “ötekiye göre” yeniden ayarlamak ihtiyacı hisseden imparatorluğun bu arzuyla araladığı kapıdan giren öteki, toplumsal ve siyasi hayata nüfuz ederek, kaçınılmaz bir şekilde onu dönüştürmeye başlar. Başlangıçta savunmaya karşı bir değişim politikası olan ve temel amacı Avrupa devletlerinin egemenlik kurma çabalarına karşı korunmak olan yenileşme çabaları, kısa sürede zorunluluktan kaynaklanan tercihin, bir anlamda bir tedirginlik ve daha büyük ölçekte bir tükenmişlik psikolojisi yaratmasına sebep olur.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisinde doğru bir şekilde verilmiştir?

A) Toplumsal hayatta yaşanan değişimlerin sonuçları

B) Değişimin olumlu ve olumsuz tarafları

C) Ötekileşmenin mecburi yenileşmeye dönüşmesinin sonuçları

D) Ötekileşmenin kontrol altına alınamayarak edebiyata yansıması

E) Osmanlının ötekileşmeyi yanlış anlamasının sosyal ve siyasi hayatı sendeletmesi

ÇÖZÜM:

“Osmanlının kendisine benzemeyen Batı'yı öteki olarak görmesi ve yenileşme hareketleri ile Batı'ya yaklaşması” parçanın konusudur. Ama bu yenileşmenin başta Avrupa'dan korunma olarak algılanması ama sonra bir zorunluluk olması ve sonuç olarak da tükenmişlik psikolojisini getirmesinden bahsedilmiştir.

Bütün bu anlatılanlara bakıldığında C seçeneği doğru cevaptır.

Ötekileşmenin başlaması, mecburiyete dönüşmesi ve bunun tedirginlik psikolojisi gibi bir sonucunun olması konudur.

CEVAP: C

ÖRNEK - 2

İnsanlar fosil yakıt kullandıkça atmosferdeki karbondioksit miktarı da artacaktır. Bu artışla da küresel sıcaklık ortalamaları normal değerlerin üzerine çıkacaktır. Başta ABD olmak üzere birçok ülke atmosfere salınan karbondioksit miktarını azaltmayı amaçlayan Kyoto Protokolü'nü imzalamamıştır. Küresel sıcaklıkların artmasının korkunç sonuçlarından biri de kutuplardaki buzul erimeleridir. Bu yükselme devam ederse deniz seviyeleri yükselir ve bazı kıyı yerleşimleri suyun altında kalır. Kıyılarda yaşayanlar da göç etmek zorunda kalır.

Bu parçada üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Kıyılarda yaşayan insanları nelerin beklediği

B) Fosil yakıt kullanımının getirdiği olumsuz sonuçlar

C) Kutuplardaki buzul erimelerinin sürekli artacağı

D) Küresel sıcaklığa ABD'nin etkisi

E) Kyoto Protokolü'nün önemi

ÇÖZÜM:

Fosil yakıt kullanımının küresel sıcaklığı artırması ve olumsuz sonuçları, parçanın konusudur.

CEVAP: B

/benimhocam

@MajestyPdf

PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE

- Yazarın okuyucuya vermek istediği mesajdır.
  - Yazar bu paragrafı neden yazmış?
  - Yazar okura ne demek istiyor?
  - Yazar okuyucuya hangi mesajı vermek istiyor?

  sorularının cevabıdır.
- Yazının bütününü kapsamalıdır.
- Başta, ortada ya da sonda olabileceği gibi yazının bütününe sinmiş de olabilir. Yazının bütününe sindiyse yorumla çıkarılır.
- Paragrafın yazılış amacıdır.
- ÖSYM "paragrafta ana düşünce" başlığından aşağıdaki soruları yöneltir:
  - Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?
  - Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?
  - Bu parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?
  - Bu parçada yazarın asıl söylemek istediği aşağıdakilerden hangisidir?
  - Aşağıdakilerden hangisi paragrafın ana düşüncesi olmaya en uygun yargıdır?
- **Kısayol**: **"Kısaca, özetle, genel olarak, dolayısıyla…"** gibi ifadeler paragrafta ana düşünce için size bir metot olabilir.

ÖRNEK

Devlet düzeyinde iktidarın karşılığı, aileyi bir arada tutan babadır. Aile için baba, tıpkı devlet düzeyinde olduğu gibi düzen sağlayıcı, koruyucu otoritedir. Babanın varlığının, otoritesinin kalkması, aileyi bozulma, dağılmayla karşı karşıya bırakır. Babadan boşalan aile reisliği makamına kimi zaman, aileden bir başkası geçer. Böylece, yıllar boyunca güçlü ve güvenilir babalar tarafından korunmuş toplum/aile herhangi bir sorun yaşamaz. Çünkü burada söz konusu olan baba, biyolojik ve kültürel anlamda devamlılığı sağlayacak bir kavramdır. Ancak Batılılaşma ile başlayan tarihsel süreçte zihinsel düzeni sağlayan baba algısı değişir. Artık toplum babalığı değil, düzen sağlamaktan çok düzeni yıkmak görevi üstlenen bir yapı tesis olunur. Bu doğal bir babalık değil, bambaşka bir düzen üzerine biçimlenen bir üvey babalıktır. Bu da toplumda ilk başta değerler çatışması oluşturur.

Ana düşünce: Toplumu iyi tanıyan, hatta toplumun/kültürün içinden bir iktidarın yerine Batılılaşma ile birlikte kuralcı bir iktidarın gelmesi toplumda değerler çatışması oluşturur.

Not: Burada ana düşünce paragrafın yorumuyla çıkartılmıştır.

/benimhocam

ÖRNEK - 3

Önce 1940'lar, sonra 1950'ler ve unutulmaz filmlerin unutulmaz şarkıları… Unutulmayan nedir ki? Hızla yitip giden gençlik yılları mı, nostalji takıntısı mı, bir daha yaşanması mümkün olmayan anılar mı ve neden 1940'lı, 1950'li yıllar? Çünkü her dönemin kendine özgü bir dünyası olsa da 1940'lı, özellikle 1950'li yılların filmleri ve şarkıları hiçbir dönemle karşılaştırılamayacak kadar etkileyicidir.

Yukarıdaki parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yaşanan dünyada her şey unutulup gitmektedir.

B) Her dönemin kendine özgü bir dünyası vardır fakat hepsi unutulmaya mahkûmdur.

C) Yaşanması mümkün olmayan anılar oldukça unutulmak gerçeği değişmeyecektir.

D) 1940'lı, 1950'li yılların filmleri ve şarkıları etkileyici olduğu için unutulmamıştır.

E) 1940'lı ve özellikle de 1950'li yıllar her ne kadar etkileyici olsa da unutulmaktan nasibini almıştır.

ÇÖZÜM:

Bu parçada ana düşünce sonda yer almıştır. Çünkü her dönemin kendine özgü bir dünyası olsa da 1940'lı, özellikle 1950'li yılların filmleri ve şarkıları hiçbir dönemle karşılaştırılamayacak kadar etkileyicidir.

CEVAP: D

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 1

Aynı uçağa bilet alan iki kişi, şehir merkezinden havaalanına trafik nedeniyle yarım saat geç gider. Birinci kişiye uçağın yarım saat önce kalktığı, ikinci kişiye ise uçağın yirmi beş dakika gecikme yaşadığı ve beş dakika önce kalktığı söylenir. Sizce bu durumda kişilerin tepkisi ne olmuştur? Elbette ikinci kişinin engellenmişlik hissi, üzüntü veya öfkesi birinciye göre daha fazladır. Bu tepki, "Bir soru daha yapsaydım, bir dakika daha erken çıksaydım, bir gün daha bekleseydim..." gibi cümlelerle başlayan kıl payı kaçırılmış durumlarda hissedilenlerle benzerlik gösterir.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Az farkla kaçırmanın yarattığı psikoloji, kişilerin kaybettikleri için daha fazla pişmanlık duymasına neden olur.

B) Kaçırılan fırsatın ne kadar önemli ve büyük olduğu, yaşanılan üzüntü derecesinin doğrudan belirleyicisidir.

C) Bireylerin aynı durum karşısında vermiş oldukları tepkilerin farklılaşması, bu duruma yükledikleri anlamla ilgilidir.

D) Kişilerin bir durumdan psikolojik olarak farklı şekilde etkilenmeleri, sonuçtan çok süreye odaklanmalarına bağlıdır.

E) Kişiler öngöremedikleri bir durumla karşılaştıklarında yeni duruma uyum sağlamakta zorluk yaşar.

2025 - MSÜ

@MajestyPdf

1. Eserleri kadar, aforizmalarıyla da ünlü olan Isaac Asimov, bilim kurgunun babası ünvanını beyhude yere almamıştır: Bilimde duyması en heyecan verici ve birçok keşfin habercisi olan söz "Buldum!" değil, şudur: "Bu çok eğlenceliymiş." Bu sözüyle hayata ve bilime nasıl baktığını da özetlemektedir.

Asimov bu sözlerle bilimsel çalışmaların hangi özelliğini vurgulamak istemiş olabilir?

A) Bilimsel çalışmalar bilim insanının hayatıyla paralellik gösterirse başarıya ulaşır.

B) Bilimde eğlenmenin ve heyecan duymanın yolu sonuç almaktan geçmektedir.

C) Bilimin başarısı bilim insanının zevkleriyle doğru orantılı olarak artar.

D) Bilimsel çalışmadan keyif almayan bilim insanları kalıcı sonuçlara ulaşamazlar.

E) Bilim üretiminde önemli olan, çalışma esnasında duyulan hazdır.

2. XVII. yüzyılın sonlarında buhar gücüne dayalı makineleri kullanmaya başlamamızdan bu yana çok zaman geçti. XX. yüzyıla gelindiğinde, elektrik enerjisinin sanayide kullanılmasıyla fabrikalarda seri üretime geçilebildi. XX. yüzyılın ikinci yarısının ortalarından itibaren de elektronik ve bilgi teknolojilerinin sanayide kullanımı mümkün oldu. Günümüzde ise akıllı robotik sistemler, zenginleştirilmiş gerçeklik, bulut, yapay zekâ, büyük veri analizi, siber güvenlik, nesnelerin interneti ve simülasyon gibi ileri teknoloji ürünlerini kullanabiliyoruz.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanlığın gelişiminde en önemli teknolojik gelişmeler günümüzde gerçekleştirilmiştir.

B) Günümüzdeki gelişmelerin temelinde elektronik gelişmeler yer almaktadır.

C) Teknolojinin tarihsel gelişiminde enerjinin önemli bir payı bulunmaktadır.

D) Günümüz teknolojisi gelecekte işlevsiz ve yetersiz olacaktır.

E) Teknolojik gelişmeler, kendinden öncekilerin üzerinde yükselen bir seyir izlemiştir.

/benimhocam

3. Masalsız büyüyen çocukların savaşı büyüyor. Her tarafımız yangın yeri. Dünya adı konmamış bir üçüncü dünya savaşını yaşıyor. Ortalık böylesine yangın yerine dönmüşken, kan ve barut kokusu her tarafı sarmaya devam ederken oturup da çocuk ve gençlik edebiyatını, masalları, ninnileri konuşmak meselenin farkında olmayanlara çok anlamlı gelmeyecektir. Oysa biz biliyoruz ki çocuklar masallarla, ninnilerle, şarkılarla, şiirlerle büyütülseler daha mutlu ve daha huzurlu bir dünya kurulacak.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanların sorunlara katlanabilmesinin yolu edebiyattan geçmektedir.

B) İnsanlığın her döneminde acılar edebiyat sayesinde anlatılmıştır.

C) Edebiyat, insanların başarılı olabileceği bir dünya kurmalarına yardımcı olmaktadır.

D) Savaşın ve acıların olmadığı bir dünyanın kurulabilmesi için çocuklara küçük yaşlardan itibaren iyi insan olmanın önemi anlatılmalıdır.

E) Edebiyatla iç içe büyüyen çocuklar yetiştirebilirsek dünyadaki kötülükler bir nebze olsun azalacaktır.

4. Yaklaşık yedi milyon nüfusa sahip Hong Kong'da yılda iki binden fazla yaya, trafik kazası geçiriyor. Bu oran, akıllı telefonların kullanılmasına bağlı olarak gün geçtikçe artıyor çünkü insanlar karşıdan karşıya geçerken telefonlarına bakmaya devam ediyor. Bu duruma çare arayan yetkililer, çözümü yaya geçitlerindeki işaret sistemini değiştirmekte buldu. Tasarlanan bu sistemde yaya geçiş ışıkları zemine yansıtılıyor. Böylece karşıdan karşıya geçmek isteyen yayalar, kendileri için yeşil mi yoksa kırmızı mı yandığını anlıyor. Henüz deneme aşamasındaki sistemin başarılı olması durumunda ülke genelinde yaygınlık kazanacağı bekleniyor.

Bu parçada söz edilen sistemin geliştirilme amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akıllı telefon teknolojisi aracılığıyla yayalara güvenli bir trafik ortamı sunmak

B) Yayaların, karşıdan karşıya geçerken akıllı telefonlarına bakmalarının önüne geçmek

C) Yayaların, akıllı telefonlarını kullanırken trafik kurallarını takip etmelerini sağlamak

D) Yayaların karıştığı kazaların nedenlerini bulmak için akıllı telefonlardan yararlanmak

E) Akıllı telefon kullanımının kazaya neden olduğuna dair yayaları bilinçlendirmek

@MajestyPdf

5. Matbaa sözel kültürün ve onun değerlerinin ikinci plana atılmasına neden olmuş; insanların, sesleri dinlemelerinin yerini sessiz okumalar alırken birey içine kapanarak toplumdan soyutlanmaya başlamış; okuduğu ile düşünce dünyası arasında ben fikrini oluşturarak bireyselleşmesini gerçekleştirmiştir. Bireyselliğinin oluşması aynı zamanda bireyin değerini ortaya koymuş, bireyin değeri ona atfedilen sorumluluğu artırmış, sorumluluklar gelecek adına bireyde bir değer birikimini oluşturmuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

A) Matbaanın icadı insanın okuma faaliyetleriyle kendi içine dönmesine ve kendini geliştirmesine olanak tanımıştır.

B) Bireyselliğin oluşması toplumsal yapının dağılmasına doğrudan etkide bulunmuştur.

C) Matbaanın icadıyla birlikte toplumsal yaşam tümden değişim gösterdiği için insan yalnızlaşmıştır.

D) Matbaanın icat edilmesi insanın toplumsallığı ikinci plana atarak bencilleşmesine yol açmıştır.

E) Basılı kitaplar sayesinde kendini tanıyan insan, içinde bulunduğu toplumsal yapıyı güçlendirmiştir.

6. Masanın üzerindeki bir fincan kahveyi almaktan daha kolay ne olabilir ki? Ancak hiç de öyle değil! Öncelikle fincana dikkatimizi yöneltmek için onu çevresindeki diğer nesnelerden ayırmalıyız. Bunun için fincanın görüntüsü ilk olarak görme keskinliğinin en yüksek olduğu göz çukurumuza düşer. Beynimiz, aradaki mesafenin uygunluğunu belirledikten sonra fincanı çeşitli yönleriyle incelemek için kafamızı çevirmemiz gerekir. Son olarak vücudumuza göre fincanın konumunu belirleyerek onu en uygun biçimde tutabiliriz.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Basit gibi görünen hareketlerimizde bile beynimiz ve bedenimizde bir dizi karmaşık işlem gerçekleşir.

B) Herhangi bir nesneyi bulunduğu yerden almak için öncelikle nesneye ilişkin bilgi edinilmesi gerekir.

C) Bir nesnenin biçimsel özelliklerini kavrayabilmek için ona mekânsal olarak yakın olmak önemlidir.

D) Basit diye nitelediğimiz hareketlerimiz, vücudumuzun aldığı konuma ve duruşumuza göre değişir.

E) Masada duran bir şeyin ne olduğunu anlayabilmek için zihnimiz, kurduğu varsayımları test eder.

2023 - TYT

7. *İstanbul Hatırası* başkişisi İstanbul olan bir roman ama her biri belleğimizde iz bırakan öteki kişileriyle de bizi hayata savuran bir roman. Bu kişilerden bazıları, Ahmet Ümit okurlarının yabancısı değil; öte yandan, bu kez, *İstanbul Hatırası*'nda çok daha durgun çehrelerle karşımıza çıkıyorlar.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Ahmet Ümit"in *İstanbul Hatırası* adlı romanında yer alan karakterlerin kimileri yazarın daha önceki eserlerinde de yer almaktadır.

B) Ahmet Ümit'in *İstanbul Hatırası* adlı romanından başka bir romanda daha aynı başkarakter bulunmaktadır.

C) *İstanbul Hatırası* başkişisi İstanbul olan ilk romandır.

D) Ahmet Ümit daha önce hiç uygulamadığı anlatı tekniklerini *İstanbul Hatırası* adlı romanında uygulamıştır.

E) Ahmet Ümit okurlarının yabancılık çekmeyeceği konularla ilgili daha önce de romanlar yazmıştır.

/benimhocam

8. Araştırmacıların yürüttüğü bir deneyde iki gruba ayrılan katılımcıların eşit miktarda kalori içeren öğünler tüketmesi sağlandı. Birinci katılımcı grup yumurta içeren kahvaltı ile güne başlarken ikinci gruptaki katılımcılar aynı öğünde hamur işi tüketti. Araştırma sonucunda birinci gruptaki katılımcıların kahvaltıdan yaklaşık dört saat sonra, ikinci gruptakilerin ise yaklaşık üç saat sonra acıkmaya başladığı belirlendi. Bununla birlikte birinci gruptaki kişilerin kahvaltıdan sonra takip eden öğünlerde tüketmek istediği besin ve kalori miktarının ikinci gruptaki katılımcılarla aynı olduğu tespit edildi.

Bu parçada söz edilen araştırma sonucuna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Kahvaltıda düzenli yumurta tüketimi kiloyu dengede tutmayı sağlar.

B) Tokluk hissinin devamı, kahvaltıda tüketilen besine göre değişiklik gösterir.

C) Kahvaltı yapmak, günün geri kalanında benzer bir beslenme düzeni sağlar.

D) Kahvaltıda tüketilen hamur işi, kalori ihtiyacını azaltarak tokluk süresini uzatır.

E) Kahvaltı dışında alınan kalori miktarını büyük ölçüde kahvaltının zamanı belirler.

2025 - MSÜ

@MajestyPdf

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE

- Paragrafta bir ana düşünce vardır ama o ana düşünceyi desteklemek için kümelenmiş birçok da yardımcı düşünce vardır.
- Yardımcı düşünceler ana düşünceyi desteklemek için vardır.

ÖSYM "paragrafta ana düşünce'' başlığından aşağıdaki soruları yöneltir:

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

ÖRNEK

Her dil varlıklara ve nesnelere ad verir ama kendi penceresinden bakarak ad verir. Toplumun konuştuğu dilde o toplumun maddi ve manevi özellikleri barınır. Mesela Türkçede, Türk kültürünün birçok özelliğiyle beraber Türk insanının güzel ve ince adlandırmaları da mevcuttur. Bir kuşa yalıçapkını, bir çiçeğe hanımeli ismi verilir. Hatta İngilizceden alınan greyfurt bile altıntop diye adlandırılır. Kısacası biz adlandırmalarımıza kendimizi, kültürümüzü adarız.

Yardımcı düşünceler:

- Her dil varlıklara kendi özelliklerini de katarak ad verir.
- Konuştuğumuz dilde maddi ve manevi kültür unsurlarımız mevcuttur.
- Kuşa yalıçapkını adını, çiçeğe hanımeli adını vermemiz adlandırmalarımıza kültürümüzün yansıdığının belgesidir.
- Hatta yabancı dilden aldığımız kelimelere bile kendi inceliğimizi katıp yeni adlar verebiliriz.

ÖRNEK - 4

Size bir kitaptan söz eder biri; piyasada az sayıda kalmış, eski bir kitaptır bu. Bulmak için deliler gibi ardına düşersiniz bu kitabın. Sanki o kitabı bulup okusanız hayatınızdaki bütün düğümler çözülecek, sanki tüm problemlerinizden kurtulacaksınız. Bunun için de şehirdeki tüm sahafları gezersiniz. En sonunda bulursunuz. Şimdi ne olacak ya? Eve gidip okuyunca bir şeyler değişmediğini görürsünüz. Ama bu bir kısır döngüdür. Yine bir kitaptan söz edilince yine o kitabı bulmak için delireceksiniz. Belki de hepsi bir merak...

Yukarıdaki parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Görmediğiniz ya da okumadığınız bir şeye sahip olma isteği bazı insanlarda olabilir.

B) Bazen insan hayatındaki problemlere çözüm bulmak için değil merakını gidermek için okuyabilir.

C) İnsan keşfetmediği bir kitaba merak duygusuyla bağlanır ve ardına düşer.

D) Problemleri çözeceğine inanılan bir kitabın ardına düşmek mantıklı bir davranıştır.

E) Bilinmeyen bir kitap kapalı kutudur, okuyunca merak gider lakin yine bir kapalı kutu bulunacaktır.

ÇÖZÜM:

İnsanlar problemlerini çözsün diye kitap aramaz.

CEVAP: D

/benimhocam

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 2

Sherlock Homeless ile Nasıl Tanıştım? kelime oyunlarıyla dolu bir eser. Kitap daha en başta ismiyle bile okuru bir oyunun içine çekiyor. Kitaba ilk göz attığımda dedektif Sherlock Holmes'u okuyacağımı düşündüm. Tabii kitabın ismini yanlış okuduğumu sayfaları karıştırdıktan sonra fark ettim. Oysaki ben, Holmes'u değil "evsiz" anlamına gelen "Homeless"ı okuyacaktım. Yazar, kitabındaki on bir öyküsünde bilindik ifadelere ufak dokunuşlar yaparak, bunları farklı anlamlara dönüştürerek okurundan uyanık ve özenli bir ikinci bakış bekliyor. Bu kelime oyunlarında yazarın "İs bırakanlar unutulmaz." ve "Ezberimde gül oya." şeklindeki cümlelerde olduğu gibi bazen bir kelime bazen de sadece bir harf değiştirmesi yeterli oluyor.

Bu parçada söz edilen yazarla ilgili aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

A) Bir dilsel unsur olarak söz oyunlarının öykülerindeki kullanımına

B) Öykü kitabına okurun ilgisini çekecek biçimde bir başlık koyduğuna

C) Kendine özgü anlatımını kitabındaki tek bir öyküyle sınırlamadığına

D) Okurunu sözcüklere hatta harflere dikkatle odaklanmaya davet ettiğine

E) Öykülerinde yerel kültürü yansıtan sözel anlatı kalıpları kullandığına

2024 - TYT

@MajestyPdf

1. Akciğerlerimiz temiz hava soluyup karbondioksiti dışarı vererek çalışır ve zararlı maddeleri soluma özelliğine sahip değildir. Bu nedenle havadaki zararlı maddeler vücudumuza girdiğinde göz, burun, boğaz, akciğer ve kalp gibi birçok organa zarar verebilir. Solunum sistemimiz 10 mikrondan büyük partiküllerle daha kolay başa çıkabilir, burun ve boğaz tarafından filtrelenerek öksürük ve hapşırma yoluyla dışarı atılır ancak 2,5 mikron veya daha küçük partiküllerse vücuttan daha yavaş atılır. Özellikle 0.1 mikron çapındaki ultra ince parçacıklar akciğer dokusundan geçerek kan dolaşımına katılır ve vücuda yayıldığından hava kirliliğinin etkileri ortaya çıkar. Kirli havaya kısa süreli maruz kalmak, sağlıklı insanlarda hızlı fakat ciddi olmayan, göz kızarıklığı, öksürük, boğaz ağrısı, kuruluk, solunum yolunda tahribat ve nefes darlığı problemlerine neden olabilir. Astım, bronşit, KOAH gibi akciğer problemleri ve kalp hastalığı olan kişilerin sağlıklı bireylere göre etkilenme olasılığı ise daha yüksektir. Uzun süreli hava kirliliğine maruz kalındığında ise etkileri kademelidir ve uzun yıllar sinsi bir şekilde ilerleyen akciğer kanseri, çocukların akciğer gelişiminde yavaşlama, kalp yetmezliği, kalp krizi, kalp ritminin bozulması, kolesterolle arterlerin tıkanması, solunum yolu enfeksiyonları, KOAH ve astım hastalığının ilerlemesi ve kötüleşmesi gibi hastalıklara da sebep olabilir.

Bu parçada söz edilen hava kirliliği ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Hava kirliliğiyle kısa süreli temasta bulunulsa da bazı rahatsızlıklara sahip olan kişilerin etkilenmesi daha olasıdır.

B) Akciğerlerimiz yalnızca temiz havayı solumaya elverişli bir yapıya sahiptir.

C) Hava kirliliği, uzun vadede kalıcı ve kronik rahatsızlıkların ortaya çıkmasına yol açabilmektedir.

D) Kirli havayla kısa sürede temasta bulunan herkes acil olarak önlem alıp bir sağlık kuruluşuna başvurmalıdır.

E) Akciğerlerimiz büyük yapılı partiküllerle daha kolay başa çıkabilirken küçük partiküller büyük sağlık problemlerine yol açabilmektedir.

2. Exlibris, kitapseverlerin kitaplarını korumak ve kitabı ödünç alan geri getirsin diye önlem almak amacıyla ortaya çıkmış bir sanat dalıdır. Latince "...nın kitabıdır", "...nin kütüphanesinden" manasına gelir. Kitapseverin ismiyle birlikte kendisini ifade eden çeşitli semboller ve desenlerden oluşan küçük boyutlu, baskı resim teknikleriyle çoğaltılabilen grafik eserlerdir. Kitapların iç sayfasına yapıştırılmak veya mühür olarak basılarak kitaplar üzerinden bir mülkiyet, aidiyet ifadesidir. Exlibrislerin genel işlevleri, kitap sahibini tanıtması ve kitabı ödünç alan kişiyi geri getirmesi konusunda uyarmasıdır. Kitabın etiketi, tapusu olduğunu söyleyebiliriz.

Bu parçada söz edilen exlibrisler ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Hangi dönemde ortaya çıktığına

B) Hangi anlama geldiğine ve anlamının kökenine

C) İçeriğinde nelerin bulunabileceğine

D) Hangi görevleri yerine getirdiğine

E) Hangi amaçla ortaya çıktığına

/benimhocam

3. Bir grup araştırmacının *Science*'ta yayımladıkları bir makaleye göre, küresel ısınma ve iklim değişikliğiyle savaşmanın en iyi yolu ağaç dikmek olabilir. Çünkü ağaçlar fotosentez sırasında atmosferdeki karbondioksiti tüketirken oksijen ve besin üretiyor. Özellikle hızlı büyüme sürecindeki genç ağaçlar atmosferden yüksek miktarda karbondioksit alıyor. *Science*'ta yayımlanan makaleye göre, var olan şehirler ve tarım arazileri göz önüne alındığında bile yeryüzünde yeni ağaç dikilebilecek yaklaşık 9 milyon kilometrekare toprak var. Bu arazilere 1 trilyon yeni ağaç dikmek ve böylece atmosferdeki karbondioksit miktarını ve sera gazının etkisini yaklaşık 750 milyar ton azaltmak mümkün. Bu miktar, insanların son 25 yılda atmosfere saldığı karbondioksit miktarına denk geliyor.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Ağaçlar, atmosferdeki sera gazlarını emdikleri için küresel ısınmanın tehditlerini azaltma konusunda, uygulanacak yöntemlerden biridir.

B) İklim değişikliği, atmosferdeki karbondioksit miktarının giderek artmasından kaynaklanıyor.

C) Araştırmacılar ağaç dikmenin tek başına yeterli olmayacağını ancak fosil yakıt tüketiminin azaltılması ve diğer önlemlerle bir arada uygulandığında etkili olabileceğini belirtiyorlar.

D) Küresel ısınma sürecinin etkilerinin azaltılmasının en önemli yollarından biri, ormansızlaşmanın önlenmesidir.

E) Uzmanlara göre iklim değişikliğini önlemek amacıyla yapılacak çalışmaların başında gelen ağaç dikimi için dünya çapında yeterli arazi vardır.

@MajestyPdf

PARAGRAFTA BAŞLIK

- Paragrafın bütününü yansıtan birkaç kelimedir. Yani bir nevi konunun özetidir.

ÖRNEK

Ahmet Mithat Efendi, Tarik gazetesinde 1898 yılında kaleme aldığı "Biz Nereliyiz? Avrupalı mı Asyalı mı!?" adlı makalesinde Avrupalı olduğumuz konusunda hiç şüphe olmadığını ifade ederken; İslam ve Şark milletlerinden daha çok Avrupalı olduğumuzu ve çünkü Avrupa'daki ilerlemelerden aldığımız payın Şark milletlerinin hepsinden fazla olduğunu söyler.

Başlık:

- Biz Avrupalıyız
- Avrupalılık ve Biz

ÖRNEK - 5

Komedi ile uğraşan kişilere hayranım. Lakin yaşlanmaya başlayınca değişiyorlar mı ne? Giderek ciddileşiyorlar. Alkış alıyorlar, beğeniliyorlar ama güldürünün dozu sürekli azalıyor. Komedi her toplumda her zaman önde geliyor. Daha çok beğeniliyor. Eee böyle bir ortamda komedi sanatçıları neden ciddileşiyor ki? Alkış aldıkça daha fazla komediye bağlanmaları gerekmiyor mu? Galiba gerekmiyor. Çünkü bu bende de oluyor. Gün geçtikçe mizahi yazılarımın dozu azalıyor. Azalmaması lazım ama elimde değil azalıyor.

Yukarıdaki parçaya en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Mizah ve Komedi

B) Komedi ve Değişim

C) Değişimin Komediye Etkisi

D) Komedi Sanatçıları ve Değişim

E) Komedi Sanatçılarının Sonu

ÇÖZÜM:

Parçada en çok anlatılan komedi sanatçılarının değişimidir.

CEVAP: D

/benimhocam

PARAGRAFTA YAPI

- İyi bir paragraf nasıl olmalıdır?

"Açık, yalın, duru, özlü, özgün, tutarlı, akıcı, doğal'' olmalıdır.

Şimdi bu kavramları açıklayalım:

Açıklık : Paragrafta anlam tek olmalıdır.

Belirsizlik olmamalıdır.

Eğer bir paragraf farklı yorumlara açık olursa açık sayılamaz.

Sözcükler doğru yerinde, noktalama işaretleri tam yerinde olursa açıklık sağlanır.

Örneğin; "Evini yıktım." cümlesi bir paragrafta açık değildir. Kimin evini yıktığı belli değildir. Onun evini mi, senin evini mi? Paragrafın tamamında bu konu açıklığa kavuşturulamazsa açıklık ilkesi zarar görür.

Yalınlık: Paragrafta gereksiz süsler örneğin edebî sanatlar çok olmamalıdır.

Anlatılmak istenen dolambaçlı yollardan ya da tekrara düşülerek anlatılırsa yalınlık ilkesi zarar görür.

Duruluk: Paragrafta gereksiz sözcükler ya da cümleler olmamasıdır.

Paragrafın duru olması demek ne bir sözcük çıkarılamaması ne de bir sözcük eklenememesi demektir.

Özlülük: Paragrafın az sözle çok şey anlatması demektir.

Söylenen az sözcükteki çağrışımlardan okurun anlam yoğunluğuna ve derinliğe ulaşması amaçlanır.

"Yoğunluk'' da denir buna.

Özgünlük: Paragrafın, paragrafı yazan kişiye özgü özellikler taşımasıdır.

İçerikte, biçimde de yazan kişiye has olmasıdır.

Klasik ya da diğer yazarlara benzememesi, kendine has olmasıdır.

Tutarlılık: Paragraftaki düşüncelerin uyumlu olmasıdır.

Paragraftaki düşüncelerin çelişmemesidir.

Yani bir nevi düşüncelerin birbirini desteklemesidir.

Akıcılık: Kelimelerin birbiriyle uyumlu olmasıdır.

Kulağa hoş gelmeyen kelimeler, okunması zor olan sözcüklerin olmamasıdır.

Hani derler ya okuru sıkmadan bir çırpıda okunuveren bir paragraf olmalıdır.

Doğallık: Bir paragraf içten ve samimi olmalıdır.

Güncellik: Yazar kendi yaşadığı dönemi, çağını anlatırsa bir paragraf güncel olur.

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 3

Sanat ve edebiyat üzerine yazılmış ilk eser, Aristoteles'in *Poetika*'sıdır. Bu eserde edebiyat ve eleştiri biliminin temelleri atılmıştır. Eserin sanat ve edebiyat üzerine ortaya koyduğu tanım, tasnif ve ilkeler; olduğu gibi yüzyıllarca benimsenmiş ve temel bilgiler olarak kabul edilmiştir. Eserde öne sürülen fikirler; günümüz dünyasında bile araştırmacılar için hareket noktası oluşturmakta, tanımlanan kavramlar tartışılmaktadır. Bu eser, âdeta kendisinden sonraki edebiyat ve eleştiri araştırmalarının programını hazırlamış gibidir.

Bu parçada söz edilen eserin özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Etkileyiciliği
B) Kalıcılığı
C) Güncelliği
D) Öncülüğü
E) Tutarlılığı

2024 - TYT

Paragrafın Bölümleri

Giriş

Bir ya da birkaç cümleden oluşur.
Kendinden önce bir cümlenin olduğunu asla hissettirmemelidir. Yani "bu yüzden, bu sebeple, bundan, ondan dolayı, çünkü, ama, fakat, oysa, bunun için, kısaca…" gibi ifadelerle başlamamalıdır.

- Ahmet de anlamıştı Kemal'in bu yaptıklarını.

Giriş cümlesi olamaz. "de" var. Yani Ahmet'ten önce biri daha anlamış. "Bu" zamirinin neyin yerine kullandığı belli değildir.
ÖSYM "paragrafta giriş" konusundan şu soruları yöneltir:
Aşağıdakilerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olmaya en uygundur / uygun değildir?
Yukarıdaki paragrafın başına aşağıdakilerden hangisi gelebilir / gelemez?

Gelişme

Girişte verilen düşünce örneklerle yanı düşünceyi geliştirme yolları ve anlatım teknikleriyle zenginleştirilir.
Yardımcı düşüncelerle paragraf zenginleştirilir.
ÖSYM "paragrafta gelişme" konusundan şu soruları yöneltir.
Ortaya bir yere boşluk (….) bırakır ve:
Yukarıdaki "...." yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir / getirilemez?

Sonuç

Son sözdür.
Ana düşünce de olabilir.
"Dolayısıyla, çünkü, bu yüzden, kısaca, özetle…" gibi sözlerle paragraf toplanıp ana düşünce verilebilir. Ama daha önce de dediğimiz gibi ana düşünce paragrafın geneline de sinmiş olabilir.
ÖSYM "paragrafta sonuç" konusundan şu soruları yöneltir.
Sona boşluk (…) bırakır ve:
Yukarıdaki "..." yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir / getirilemez?
Aşağıdakilerden hangisi bu paragrafın sonuç cümlesi olmaya en uygundur / uygun değildir?

/benimhocam

ÖRNEK - 6

... "Zorluk, aynı teşhise sahip olan çocukların çoğu zaman önemli derecede farklı davranışlar ve problemler sergilemesinden kaynaklanmakta ve bazı sorunlara kapı aralamaktadır. Söz gelimi; "Dünya kamuoyunu, kendini farklı bireylerde farklı gösteren tek bir gelişimsel bozukluk konusunda nasıl bilinçlendirebilirsiniz?" veya temelde farklı ihtiyaçları olan bir grup insanla ilgili nasıl bir politika oluşturursunuz, araştırma yaparsınız?

Yukarıdaki paragrafın başına aşağıda verilen cümlelerden hangisinin getirilmesi en uygundur?

A) Bu davranışlar zaten karmaşık olan rahatsızlığı anlamamızı ve onunla baş etmemizi daha da zorlaştırmaktadır.

B) Otizmli insanlar arasında görülen farklılıklar ve otizm spektrum bozukluğu olan bireylere yönelik çalışmalar; ebeveynler, öğretmenler, doktorlar dâhil konuyla ilgili herkes için zorluk oluşturmaktadır.

C) WHO yani Dünya Sağlık Örgütü otizmli çocukların topluma kazandırılmalarıyla ilgili çalışmalar yapmaya başlar.

D) Türkiye'de otizmli çocuklarla ilgili bir dizi çalışma başlatıp daha sonra bu çalışmaları kısa süreliğine askıya alan Sağlık Bakanlığı belli bölgelerde görülen bu hastalığı yeniden incelemeye aldı.

E) Akraba evliliği acaba otizmde etkili miydi? Yoksa doğum sırasında gelişen semptomlar mı bu hastalığı doğuruyordu? Son zamanlarda bebeklikte gelişen sarılığın dahi bu hastalığı oluşturabileceği vurgulanıyor.

ÇÖZÜM:

Bu tip soruları çözmek için önce paragrafı anlayalım. Ama dikkatimizi verilen paragrafın başına verelim. "Zorluk'' kelimesi anahtar kelimemizdir. A ve B seçeneğinde "zorluk'' tekrar edilmektedir. Ama A seçeneği paragrafın ilk cümlesi olmaya uygun değildir. Çünkü içinde "bu'' kelimesi geçer.

B seçeneğini paragrafın başına getirdiğimizde seçeneğin parçaya uygun olduğunu göreceğiz. Hem bağlantılı hem de anahtar kelime uyumludur.

CEVAP: B

@MajestyPdf

ÇIKMIŞ SORU - 4

Popüler kültür eleştirisi hayli zor bir iş. İşin zorluğu analiz konusunun kendine has özellikleri kadar eleştirmenin konusuyla olan ilişkisinin problemli olmasından da kaynaklanıyor. Çünkü popüler kültür; hemen burada elimin altında, neredeyse soluduğumuz hava kadar içinde olduğumuz bir şey. Böylesine içli dışlı olduğumuz popüler kültürü analiz konusu hâline getirdiğimizde bu ilişkimizi yok saymak gerçekçi olmuyor. Yani ----.

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) bu eleştirinin mümkün olmadığını anlayıp popüler kültürü olduğu gibi kabul edemiyoruz

B) popüler kültürle aramıza tarafsızlığımızı koruyabileceğimiz bir eleştiri mesafesi koyamıyoruz

C) analiz için seçtiğimiz konuyu hakkıyla gözlemlememizi sağlayacak veriye sahip olamıyoruz

D) sahip olduğumuz tarafsız konumun ele aldığımız olguyu kısıtlamasını engelleyemiyoruz

E) popüler kültür eleştirisinin popüler kültür üretmekten daha zor olduğunu anlayamıyoruz

2025 - MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 5

Modern fiziğe göre atom altı düzeyde madde; belirli yerlerde kesin bir biçimde var olmaz, “var olma eğilimi” gösterir. Benzer şekilde atomik olaylar da belirli zamanlarda ve şekillerde nihai bir biçimde oluşmaz, sadece “oluşma eğilimi” içindedir. Dolayısıyla atom altı parçacıkların kendi başlarına hiçbir anlamı yoktur. ----. Çünkü atom altı parçacıklar “şeyler” değil “şeyler arasındaki bağlantılar”dır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Fakat atomik olayların oluşması atom altı parçacıkların yüklendiği özel işlevlere göre gerçekleşir

B) Oysa atom altı parçacıkların işleyişi bağlamında çağdaş fizik bize evrenin bir bütün olduğunu anlatır

C) Ancak gözlemlenebilir ve ölçülebilir nitelikteki süreçlerle olan ilişkileri içinde bir anlam kazanır

D) Kaldı ki zaman ve mekândan bağımsız olamayan atom altı düzey, maddenin varlığına bağımlıdır

E) Ne var ki atom altı parçacıklar, somutlaştırmalar yoluyla incelendiğinde maddenin varlığı kanıtlanır

2024 - TYT

/benimhocam

ÖRNEK - 7

Küresel ısınmanın başlamasından bu yana yaşanan değişikliklerin belirlenmesi, günümüzdeki durumun ve gelecekte olabilecek değişikliklerin hesaplanması bu tür çalışmalarla yapılabilmektedir. İklim araştırmalarında, iklim değişiminin olumsuz etkilerinin en düşük düzeye çekilmesi hedeflenmektedir. Sadece günümüz verileri değil eskiye gidip o dönemlerin verilerine de ihtiyaç duyacağız.

Yukarıdaki paragrafın sonuna aşağıdaki cümlelerden hangisinin getirilmesi en uygundur?

A) Bu nedenle, tarih öncesi dönemde yaşanan doğal süreçlerle tarih sonrası yaşanan süreçlerin ve insan etkeninin devreye girdiği süreçlerin kıyaslanmasıyla hem bölgesel hem de küresel veriler elde edilmektedir.

B) İklim bilimciler, meteorolojik şartları, karaya gelen güneş ışınlarıyla karadan uzaya doğru yayılarak giden enerji arasındaki orana bağlamaktadır.

C) İklim araştırmalarında sera gazı salınım miktarları; okyanus yüzey sıcaklıkları ve toprak ölçümleri yapılmadan hesaplanamıyor.

D) Küresel ısınmayla buzullar eriyecek ve ardından deniz seviyelerinin yükselmesiyle kitlesel göç başlayacaktır.

E) Kyoto Protokolü de bunu amaçlamıyor muydu? Ne var ki ABD başta olmak üzere birçok devlet imzalamadı mı sanki?

ÇÖZÜM:

Paragrafın tamamını okuduktan sonra dikkatimizi verilen paragrafın son cümlesine vermeliyiz: “Veri’’ kelimesi dikkat çekmektedir. Eskiye gidip o dönemin verilerini de elde edelim diyor. Bu bağlamda cevap A seçeneğidir.

CEVAP: A

@MajestyPdf

ÖRNEK - 8

Memduh Şevket Esendal, yaşadığı yıllarda üstünde durulmamış, gerçek değeri on yıl sonra anlaşılabilmiş, hâlâ da tam anlamıyla değerlendirilememiş bir yazar. Onu önceden kimsenin umursamadığı besbelli. ---- Zaten ne değerleri ne değerbilirliği zamanında umursadığımız söylenebilir. Memduh Şevket Esendal örneği tam da buna uygundur.

Paragrafta boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi en uygundur?

A) Memduh Şevket Esendal'da bir insanda bulunması gereken erdemlerin neredeyse tamamı toplanıyordu.

B) Osmanlının son yıllarını durum hikâyeleriyle psikolojik havada bize teneffüs ettiren insandır o.

C) "Ayaşlı ve Kiracıları" da bunu göstermiyor mu sanki?

D) Neden sonra Türk öykücülüğümüzün yapı taşlarından olduğu görülünce Türk yazınını ciddiye alan herkesçe önemsenmeye başlandı.

E) Kimsenin dikkatini hiçbir zaman çekemedi ve bir köşede durum hikâyeleriyle birlikte kalakaldı.

ÇÖZÜM:

Boşluk ortada olduğu zaman bağlantı cümlesi aramalıyız.

Boşluğa kadar olan yerde → Memduh Şevket Esendal'ın önceden umursanmadığı söyleniyor.

Boşluktan sonra ise → zamanında önemsenmediğinden bahsediliyor. Tam da bunun örneğiymiş Memduh Şevket Esendal.

Boşluğa D seçeneğinin getirilmesi uygundur. Çünkü;

- İlk önce önemsenmiyordu.
- Neden sonra yani vakit geçince önemsendi.
- Değerleri zamanında önemsemediğimizden bahsediyor. Demek ki zamanında önemsemedik neden sonra vakit geçince önemsedik.

CEVAP: D

/benimhocam

ÖRNEK - 9

Sevgili arkadaşlarım, öykülerinizde güzel bir cümle bulup sonra onun sürüklediği yere gitmek gibi bir illet tespit ettim. Öncelikle şunu söylemek zorundayım: Cümlelerinize âşık olmamalısınız! Sözlerimi tuhaf bulmayın. Her yazar, bulduğu bir sözcüğe hatta kurduğu bir cümleye âşık olmaz mı? Olur. Bazen hoştur bu ama iyi yazar, silkinip kendine gelendir. Haydi diyelim ki kendinize gelemediniz, o hâlde kaybolacağınızı bilin. Kaybolmayın! Ha, kaybolmak da bir tercih dediniz. O zaman da keşiflerle dönün. ----.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Genç kalemlerin bu yaygın hastalığa tutulması olağan bir durumdur

B) Zaten edebiyat; daha önce duyulmamış, özgün parçaların bileşimidir

C) Ulaşmayı hedeflediğiniz eseri sevmek zorunda olduğunuzu da aklınızdan çıkarmayın

D) Uyandırmak istediğiniz imgeye hizmet edecek şekilde sunun ayrıntıları

E) Dilin size verdiği gücün büyüsüne kapılıp gitmemeye de gayret edin

ÇÖZÜM:

- Bu tür sorularda elbette ki genel anlama dikkat edeceksiniz ama önce son cümleye bakınız: "O zaman da keşiflerle dönün."

↓

keşif

↓

Yeni tanışılan, duyulmamış, görülmemiş

↓

O zaman da keşiflerle dönün. Zaten edebiyat, daha önce duyulmamış, özgün parçaların birleşimidir.

CEVAP: B

@MajestyPdf

ÖRNEK - 10

Bilim insanları "Tarih, yazı ile başlar." derler. Bu açıdan, "Dünya tarihi, Sümerlerle başlamıştır." denebilir. Yunan tarihi ise bu tarife göre MÖ 776'da başlamıştır. Eldeki en eski yazılı belgeler, kayıtları tutulmuş ve o yıl yapıldığı saptanmış olan olimpiyatlara aittir. Her şeyden önce kabul edilmesi gereken gerçek, dünyada sporun Yunanistan'ın Olimpia yöresinde başlamadığıdır. Böyle bir inanış, yağlı güreşin Kırkpınar'da başladığına inanmak kadar yanlış olacaktır. Olimpiyatlar, adını bu yöreden almış ve hiçbir kesintiye uğramadan 1200 yıl devam etmiş bir olgudur. Diğer kentlerde yapılan başka spor şölenleri de olimpiyatları örnek almışlar ama ----.

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) olimpiyatlar başından beri Yunan Yarımadası'nda büyük ilgi görmemiştir

B) hiçbiri olimpiyatlar kadar büyük bir önem taşımamıştır

C) Olimpia'da yapılan yarışmaların olimpiyatların ilk organizasyonu olduğunu söylemek, yeni ortaya atılan görüşler ışığında pek kolay olmayacaktır

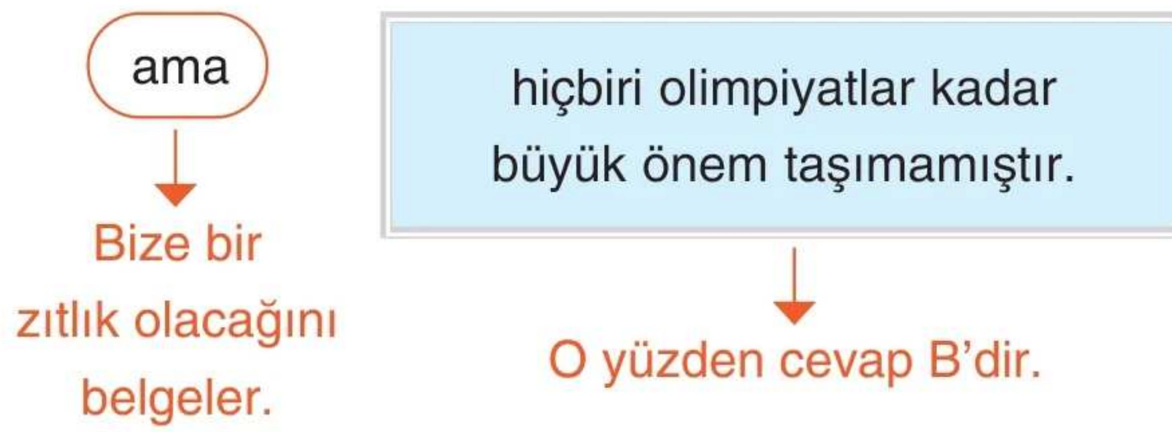
D) zaman içinde hepsi olimpiyatlardan daha başarılı organizasyonlar olarak tarihe geçmişlerdir

E) sporcular genellikle olimpiyatlarda yarışma hevesinde olmuşlardır

ÇÖZÜM:

- Parçada bize şu mesajı veriyor: Kayıtlarda ilk sporlar Yunanistan'ın Olimpia yöresinde yapılmıştır. Olimpiyatlar, ismini buradan almıştır. Ama ilk spor faaliyetleri burada başlamamış olabilir.
- Tamamlama sorularında son cümleye dikkat edelim:

Diğer kentlerde yapılan başka spor şölenleri de olimpiyatları örnek almışlar

CEVAP: B

/benimhocam

Paragrafa Cümle Yerleştirme

- Bir cümle verilir ve bu cümle "Aşağıdaki numaralanmış yerlerden hangisine getirilebilir?'' şeklinde sorulabilir:

Bir örnekle inceleyelim:

ÖRNEK - 11

(I) Türk edebiyatı, uzun süre Arap ve özellikle İran kültürü/edebiyatı etkisinde kaldıktan sonra on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısından itibaren görülmeye başlayan büyük değişmelere bağlı olarak Doğu'dan Batı'ya özellikle de Fransız edebiyatına doğru yönelir. (II) Artık bu tarihten sonra Türk edebiyatı yoğun bir şekilde söz konusu kaynaklardan beslenmeye başlar. (III) Bu beslenmeler, kuşkusuz öncelikle Batı'ya giden veya Batı'yla ilişkisi olan bir yönüyle devlet, diğer yönüyle de edebiyat adamı olanlar tarafından sağlanmıştır. (IV) Şinasi, Namık Kemal, Recaizâde Mahmut Ekrem, Abdülhak Hamit gibi isimler, bu çerçevede akla gelen ilk isimlerdir. (V) Kurulan edebiyat, söz konusu şahsiyetlerin büyük gayretlerinin bir sonucudur.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Bu arayış, yenileşme ve değişme döneminin önemli isimleri, öncüleridir." cümlesi getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

Soruya dikkat ediniz. Numaralanmış hangi yere getirilmelidir demiyor, hangi cümleden sonra getirilmelidir diyor.

Elimizdeki cümleyi inceleyelim: "Bu yenileşme dönemlerinin isimleri'' diyor. Yani bir isim verilmiştir. O hâlde IV numaraya dikkatinizi veriniz. İsimler orada geçiyor. O zaman IV numaralı cümleden sonra getirilmelidir.

CEVAP: D

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 6

(I) Romalıların harita yapım etkinlikleri, günümüze kalan belgelerden anlaşıldığına göre siyasi amaçlarda ve inşaat mühendisliği uygulamalarında yoğunlaşıyordu. (II) Roma İmparatorluğu'nda bir merkezde toplanan harita yapım çalışmalarının varlığından bahsedemesek de haritaların çeşitli nedenlerle kullanılmış olduğunu gösteren pek çok kanıt vardır. (III) İster denizde ister karada kullanılmak için hazırlanmış olsunlar, haritalara dönemin yazılı seyahat rehberlerinde rastlamak mümkündür. (IV) Aynı zamanda Romalılarda miladi ikinci yüzyılda zirveye ulaşan bir dörtgen arazi parselleme yöntemi olduğuna dair çok fazla kanıt bulunmaktadır. (V) Ancak günümüze ulaşan tabletlerden ve el yazmalarından bu haritaların neye benzeyebileceğine ilişkin bir fikir edinilebilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Roma döneminde bu sistemle yapılmış hiçbir harita örneği günümüze ulaşmamıştır." **cümlesi getirilebilir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

2023 - TYT

@MajestyPdf

Verilen Parçayı İki Paragrafa Bölme

ÖSYM iki paragrafı tek bir paragraf hâlinde bize verir. Ve bizden işlenen iki farklı konuyu bulmamızı ve tam konunun değiştiği yerden paragrafı ikiye ayırmamızı ister.

UNUTMA

Ayırdığımız yer yani ikinci paragrafın başlayacağı cümle, paragrafın ilk cümlesi olmaya uygun olmalıdır. Yani içinde "bu yüzden, bu sebeple, bunun için, bunu, çünkü..." gibi sözlerle başlamamalıdır. Kendinden önce cümle olduğunu asla hissettirmemelidir!

ÖRNEK - 12

(I) İslam edebiyat dunyasının sevgilisi Leyla sadece Mecnun'un sevgilisi değil Arapların, İranlıların, Türklerin bütün İslam topluluklarının sevgilisidir. (II) Şiirlerde, masallarda, hikâyelerde, bestelerde, atasözlerinde, resimlerde nerelerde Leylalarla karşılaşılmıyor ki... (III) İslam edebiyat ve sanatında, hatta İslam düşüncesinde de nice Leyla ve Mecnunlar yer alır ki bunlar hep canlı kalıp hiç unutulmamıştır. (IV) Zaman aşımı bu sevgilinin unutulmasına değil daha çok anılmasına vesile olmuştur. (V) Mecnun'un, uğrunda deli divane olduğu sevgilisine daha kimler âşık değildir ki... (VI) Cevabı aşikârdır, herkes âşıktır ki anıyor bu ismi doya doya.

Yukarıdaki parça numaralanmış yerlerden hangisinden sonra iki paragrafa ayrılabilir?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

ÇÖZÜM:

III numaralı yere kadar → Leyla'nın tüm İslam topluluklarındaki yerinden bahsediliyor.

III numaradan sonra → İslam edebiyat ve sanat dünyasında Leyla ve Mecnunların hiç **unutulmadığından** bahsedilmiştir. Yani kalıcılık vurgulanmıştır.

CEVAP: B

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 7

(I) Gaziantep'in tarihini anlayabilmek için gezilecek pek çok turistik ve kültürel mekân vardır. (II) Zeugma Mozaik Müzesi, şehri tanıyabilmek için mutlaka ziyaret edilmesi gereken durakların başında gelir. (III) 2011 yılında açılan yapı; mimari, teknolojik ve kültürel açıdan sadece şehrin değil dünyanın önde gelen müzelerindendir. (IV) Zeugma şehrinden kalan eserlerin sergilendiği müzedeki buluntularla iki bin yıllık geçmişe tanıklık edilebilir. (V) MÖ 300'de Büyük İskender'in "Selevkia Euphrates" adıyla kurduğu yerleşim yeri, Kommagene Krallığı'nın dört büyük şehrinden biridir. (VI) Yaklaşık iki yüz elli yıl sonra Roma İmparatorluğu'na bağlanan şehir, "köprü, geçit" anlamlarına gelen ve bugün müzeye de adını veren Zeugma olarak anılmaya başlanmıştır.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

2024 - TYT

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 8

(I) Hem bir doğaya dönüş öyküsü hem de bir doğal aşk övgüsü kabul edilen *Paul ve Virginie*, Hint Okyanusu'ndaki Mauritius Adası'nda geçer. (II) Roman, başlarına gelen felaketler yüzünden adaya sığınan iki kadının çocukları arasındaki tutkulu aşkı anlatır. (III) Türkçeye 1870 yılında çevrilmesinin hemen ardından *Paul ve Virginie*, Tanzimat romanlarındaki genç kızların baş ucu kitabı olur. (IV) *Şıpsevdi*'deki alafranga hayranı Lebibe, *Sergüzeşt*'teki Dilber okurlarıdır bu romanın. (V) *Sevda Peşinde*'de sevmediği adamla evlendirilen, kendi yaşamını Virginie'ninkine benzetip iç geçiren Aynınur Hanım da okumuştur o içli anlatıyı. (VI) Doğallık üzerine kurulu bu roman, Tanzimat edebiyatı karakterleri için kendini gerçekleştirmenin başkası olma arzusuyla ilişkisini gösteren bir anlatıya dönüşür.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

2023 - TYT

Paragrafta Akışı Bozan Cümle

ÖSYM bir paragrafın arasına ilgisiz tek bir cümle koyar ve bunu bulmamızı ister.

Konunun sekteye uğradığı yeri tespit etmeliyiz. Ama sağlamasını da yapmalıyız. Yani tespit ettiğimiz cümleyi çıkarınca önündeki ve arkasındaki cümle birbirine kusursuz bağlanıyorsa işaretlemeliyiz.

ÖRNEK - 13

(I) Şüphesiz hoşumuza giden eserle aramızda hemen teessüs ediveren bir bağ vardır ki bunun idraki zevktir. (II) Eserin hoşumuza gittiği hükmünü veren de şüphesiz odur. (III) Fakat meseleyi bir parça daha açalım: Birer birer denediğimiz daha birçok roman, şiir, piyes zamanla bizde tercih ettiğimiz eserlerden mürettep bir hoşumuza giden eserler, beğendiğimiz eserler fihristi meydana getirir. (IV) Oturduğumuz yerde şöyle rastgele raftan çekiverdiğimiz bir roman, birden hatırımıza gelen bir şiir, gazetenin temaşa ilanları köşesinde gözümüze çarpıveren bir piyes beni geçmişe götürüverir. (V) Bu eserlerin her biri ayrı ayrı hoşumuza gittiğine göre aralarında müşterek olan zevk ne ola ki?

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisi paragrafın akışını bozmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

IV numaralı cümleyi çıkarıp yeniden okuduğumuzda (III) Fakat meseleyi bir parça daha açalım: Birer birer denediğimiz daha birçok roman, şiir, piyes zamanla bizde tercih ettiğimiz eserlerden mürekkep bir hoşumuza giden eserler, beğendiğimiz eserler fihristi meydana getirir. (V) Bu eserlerin her biri ayrı ayrı hoşumuza gittiğine göre aralarında müşterek olan zevk ne ola ki? Beğeni, zevk, hoşa gitme bakımlarından cümleler birbirine bağlıdır. Yalnız aradaki IV numaralı cümlede eserlerin beğenilmesi değil geçmişe götürmesi konu edilir.

CEVAP: D

/benimhocam

@MajestyPdf

ÖSYM ÇIKMIŞ SORU - 9

(I) Aile terapilerinde kadınların başta gelen şikâyeti, eşlerinin sevgisinden duydukları şüphe üzerinde yoğunlaşmaktadır. (II) Bu yakınmanın akla gelen ilk sebebi, kadınların beklentilerini ve ilgi taleplerini erkeklerin fark etmeyişleridir. (III) Kadınların korkuya ve güvensizliğe karşı direnci erkeklere göre daha farklıdır. (IV) Aile bireylerini etkileyecek dış faktörlere karşı erkeklerin ön safta bulunup dışa dönük olmaları, kadınların beklentilerinin karşılanmadığını hissetmelerine sebep gösterilebilir. (V) Ancak bunlara karşın iki cinsin iç dünyasına yönelik genellemeler yapmak doğru olmaz. (VI) Zira bunu bozacak durumlar her zaman karşımıza çıkacaktır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

2025 - MSÜ

ÖRNEK - 14

(I) Dünya üzerinde daha sayısı dahi tam olarak belirlenemeyen, oldukça fazla canlı türü bulunmaktadır. (II) Bu canlı türleri, yaratılış itibarıyla oldukça farklı yapılara ve de özelliklere sahiptirler. (III) Canlıların ortak özellikleri diye adlandırılan özelliklerin dahi bazı canlı türlerinde olmayışı, dünya üzerindeki canlıların birbirinden oldukça farklı olduğunu hatırlatmaktadır. (IV) Araştırmacılar dünyada yaşayan tür sayısıyla ilgili olarak şimdiye kadar 3 milyonla 100 milyon arasında değişen tahminlerde bulundu. (V) Bu nedenle, canlıların sınıflara ayrılması, gerek yapılan araştırmalarda gerekse canlıların daha yakından tanınması için gerekli görülmüştür.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

- Cümlelerin bağlantısına dikkat ederek okuyalım. Bağlantıyı bozanı tespit eder etmez seçeneği işaretleyelim.

I. Dünya üzerindeki canlı sayısı
II. Dünyadaki canlı türlerinin özellikleri
III. Dünyadaki canlı türlerinin birbirinden farkları
IV. Dünyada yaşayan tür sayısı
V. Dünyadaki canlı türlerinin araştırmaları

Diğer öncüller, dünya üzerinde yaşayan canlı türlerini anlatıyor. Canlı türlerinin farklarını verdikten sonra tür sayısı abes oldu. (IV) numarayı çıkarıp tekrar okuduğumuzda her şey düzeldi.

(III) Dünya üzerindeki canlı türlerinin farkları → (V) Bu nedenle, canlıların sınıflara ayrılması için araştırmalar yapılması

(Gayet güzel oldu.)

CEVAP: D

Yer Değiştirme

Verilen cümlelerin hangi sözcüklerle başladığı çok önemlidir.

Bir örnekle inceleyelim:

ÖRNEK - 15

I. Deneme kelimesini, yeni bir edebiyat türüne ilk defa ad olarak koyan Montaigne olmuştur.
II. Kim bilir belki de cevap o arkadaş kitabın içindedir.
III. Burada "deneme" yeni bir edebiyat türünü deneme anlamına gelmektedir.
IV. Ama bu edebiyat türünü öbür edebiyat türlerinden ayıran sınırlar nedir?
V. Bu ad koymaya tarih olarak 1571 yılının Mart ayını gösterenler bile vardır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangilerinin yerleri değiştirilirse paragraf anlamlı bir bütün hâline gelir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) II ve V E) IV ve V

ÇÖZÜM:

İlk önce kendimizi paragrafa verip okuyalım:

II numarada bir problem olduğu aşikârdır. Sanki sonuç cümlesi gibidir.

Okumaya devam edelim:

V numarada bir problem çıkar: "Bu ad koymaya'' diyor. Demek ki o cümleden önce "ad koyma''nın bahsi geçmiştir. Bu I numarada geçmiştir. O zaman onu I numaranın arkasına getirelim oradaki cümleyi de sona getirelim. Zaten sonuç cümlesi görünümünde olduğunu söylemiştik. II ile V yer değiştirilirse paragraf çok anlamlı olur.

CEVAP: D

/benimhocam

@MajestyPdf

Paragraf Oluşturma

Karışık verilen cümlelerden paragraf oluşturmamız istendiğinde "giriş" cümlesini bularak işe başlamalıyız. Unutmayalım ki giriş cümlesi "bu yüzden, bu sebeple, çünkü, bunu, onun için, özetle, kısaca, oysa…" gibi kendinden önce cümle olduğunu hissettirecek ibarelerle başlayamaz.

Bir örnek üzerinden inceleyelim:

ÖRNEK - 16

I. Kırkyama, eldeki malzemelerle ihtiyaç duyulan eşyaların üretilmesi zorunluluğundan doğmuştur.
II. Türkçede kırkpare, yamalı bohça, hanımdilendi, beybeğendi gibi pek çok isimle anılan kırkyama, parça kumaşların birleştirilmesiyle yapılıyor.
III. Bazı kaynaklar Mısır kaynaklı bazı kaynaklar İskit kaynaklı olduğunu düşünürken Marco Polo; Budist rahiplerin, İpek Yolu'ndan geçen yolcuların mabetlere bıraktıkları kumaş parçalarından giysiler yaptıklarını dile getirdi.
IV. Kırkyama, günümüzde bir hobi olarak varlığını sürdürüyor.
V. Kırkyamanın Haçlı Seferleriyle Avrupa'ya ve daha sonra da keşifler yoluyla Amerika'ya geçtiği düşünülmektedir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisi paragrafın son cümlesi olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜM:

Kurallı cümle oluşturmadan önce cümleleri karışık şekilde okuyalım ve ilk cümleyi bulalım. İlk cümle geneldir ve giriş cümlesidir:

1. Türkçede kırkpare, yamalı bohça, hanımdilendi, beybeğendi gibi pek çok isimle anılan kırkyama, parça kumaşların birleştirilmesiyle yapılıyor.
Genel bir cümle bulduk. Diğer adları ve yapılma şeklinden kısaca bahsedildi. Neden var olduğuyla devam edelim:

2. Kırkyama, eldeki malzemelerle ihtiyaç duyulan eşyaların üretilmesi zorunluluğundan doğmuştur.
Şimdi de kaynağından bahsedelim mi?

3. Bazı kaynaklar Mısır kaynaklı bazı kaynaklar İskit kaynaklı olduğunu düşünürken Marco Polo; Budist rahiplerin, İpek Yolu'ndan geçen yolcuların mabetlere bıraktıkları kumaş parçalarından giysiler yaptıklarını dile getirdi.
Kaynaktan bahsedildikten sonra buradan diğer yerlere yayılmayı anlatabiliriz:

4. Kırkyamanın Haçlı Seferleri'yle Avrupa'ya ve daha sonra da keşifler yoluyla Amerika'ya geçtiği düşünülmektedir.
Şimdi de günümüze gelelim:

5. Kırkyama, günümüzde bir hobi olarak varlığını sürdürüyor.

CEVAP: D

/benimhocam

ÇIKMIŞ SORU - 10

I. Eski yazarların eserleri üzerinde biriken toz tabakası eyleme geçilmedikçe katmanlaşır.
II. Bugün edebiyatımızı oluşturanlar vaktiyle bu yok oluştan şans eseri kurtarılmış eserler bütünüdür.
III. Edebiyatta eski eserlerin değerlendirilmesi konusunda zaman zaman bir şeyler yazılıp söylenir.
IV. Yeni harflerle aktarılmamış eserler, bu toz katmanlarının arasında yok olur gider.
V. Ancak söylem bir türlü eyleme dönüştürülmez ve söylendiği gibi kalır.

Yukarıda numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2025- MSÜ

ÇIKMIŞ SORU - 11

I. Fakat yayımlanan romanlar sayıca dikkate alındığında bu gayretlerin bazı metinlerle sınırlı ve oldukça yetersiz kaldığı görülür.
II. Çevre olarak İstanbul ve civarının seçilmesinin; yazarların yaşadığı bölge olması, insan ruhunu besleyen zenginlikler taşıması gibi nedenleri vardır.
III. Gerçi Ahmet Mithat Efendi'nin hikâyelerinde görüldüğü üzere olayların geçtiği yerleri İstanbul dışına taşımaya çalışan çabalar da yok değildir.
IV. İlk Türk romanlarının yayımlanışından Millî Edebiyat Dönemi'ne gelinceye kadar romanlarda olayların geçtiği yer genellikle İstanbul'dur.
V. Ancak Millî Edebiyat Dönemi'ne gelindiğinde romanlarda mekân olarak Anadolu'nun farklı şehirlerine de çokça yer verilir.

Yukarıda numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan dördüncü olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2024 - ALES - 2

@MajestyPdf

1. Uyku, sinir sisteminin fonksiyonlarında onarım sağlayan bir süreçtir. Canlıların hayatının önemli bir parçası olan uykunun bazı olumsuz faktörlerle karşı karşıya kalması insanların sağlıklarını ve sosyal hayatlarını tehdit etmektedir. Uyku yoksunluğu bu faktörlerin başında gelmektedir. Uyku yoksunluğu ya da uykusuzluk; uykuya dalmakta, uyku hâlini devam ettirmekte ya da her ikisinde zorluk çekmek olarak tanımlanabilir. Fiziksel rahatsızlıklar, psikolojik problemler, stres gibi faktörler uykusuzluğa sebep olabilir.

I. Uyku eksikliği insan sağlığını bozmaktadır.
II. Uyku vücutta onarım yapmaktadır.
III. Uykusuzluk psikolojik ve fiziksel rahatsızlıklara sebep olur.
IV. Stres uyku yoksunluğuna sebep olabilir.

Yukarıdaki parçadan hareketle uyku ile ilgili numaralanmış ifadelerden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) II ve IV C) II, III ve IV D) I, II ve IV E) I, II, III ve IV

2. Kültür; toplumsal ve tarihî nitelik taşıyan bir insanlık birikimidir. Kültürel miras ise toplumların en önemli değerlerindendir. Toplum bu değerlere sahip çıkmazsa sürdürülebilirlik bozulur ve kültür kaybolma tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Bunu engellemek için çocuklara küçük yaştan itibaren kültürel miras eğitimi verilmeye başlanması gerekmektedir. Kültürel miras eğitimi ile çocuklara kültürün temel kavram ve ilkeleri öğretilmektedir. Bu eğitimle Türk kültürünü oluşturan temel unsurlardan hareketle kültürün korunmasını ve geliştirilmesini sağlayacak milî bilincin oluşturulması amaçlanmaktadır.

I. kültürün kaybolmasını engelleme yoluna,
II. kültürün ne olduğuna,
III. kültürel miras eğitiminin amacına,
IV. toplumsal mirasın neden menfi olduğuna

Bu parçaya göre kültürle ilgili olarak numaralanmış ifadelerden hangilerine değinilmemiştir?

A) Yalnız II B) Yalnız IV C) II ve III D) III ve IV E) I, II ve IV

3. Bir ölçü birimi olan "nano", gözle görülemeyecek boyutlarda yapılan teknolojik çalışmaları kapsamaktadır. Bu küçük boyutun oranı metrenin milyarda biri kadardır. 1 ile 100 nanometre arasındaki yapıların belirli bir amaçla tasarlanması ve kullanılmasına nanoteknoloji denmektedir. Nanoteknolojiden 1974 yılında ilk defa bahseden Tokyo Bilim Üniversitesinden Norio Taniguchi'dir. Nanoteknolojinin kullanımı sağlık, sanayi, otomotiv, elektronik, tekstil, boya gibi birçok farklı alanda yaygınlaşmıştır.

I. nanoteknolojinin kullanım amaçlarına,
II. kullanıldığı alanlara,
III. nanoteknolojinin ne olduğuna,
IV. kullanımının insanlar için faydalarına,
V. nanoteknolojiden ilk bahsedenin kim olduğuna

Yukarıdaki parçadan hareketle nanoteknoloji ile ilgili numaralanmış ifadelerden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I, II ve IV C) I, II, IV ve V D) II, III ve IV E) II, III ve V

/benimhocam

@MajestyPdf

Paragrafın Hangi Soruya Karşılık Yazıldığını Bulma

Paragrafın ne anlattığını yani konusunu bulursak işimiz tamamdır.

Bir örnek üzerinden inceleyelim:

ÖRNEK - 18

Yok yok şükür. İşte bunu söyleyecektik, ama beceremedik. Halk sanatında sağlam, aydınlık gelenekler var. Yol başlarını yutan, meraklıları meslekten yıldıran dâhiler yerine, herkesi mesleğe çağıran güler yüzlü gelenekler var. Bu yüzden halk sanatı bir gaye olmaktan uzaktır. Ancak bir kaynak olabilir. Herkesin bu halk sanatına katkısı olmalıdır. Biz dehaya ihtiyaç duymayız. Dâhi istemeyiz. Aydın sanatçılar bu güzel geleneğe kişiliğini katsın, yeter. Halk sanatının biricik eksiği budur.

Yukarıdaki parça aşağıdaki sorulardan hangisine cevap olarak yazılmıştır?

A) Halk sanatında eksiklik var mıdır? Varsa nedir?

B) Halk sanatında dâhiler var mıdır?

C) Halk sanatının bir gaye ya da kaynak olmasını destekliyor musunuz?

D) Halk sanatının gelenekten kopukluğu var mıdır?

E) Halk sanatının halk sanatçılarına etkisi var mıdır?

ÇÖZÜM:

"Yok yok şükür.'' şeklinde cevap verildiğine göre sorunun "Var mıdır?'' şeklinde olması gerekiyor.

Paragrafı biraz irdeleyelim:

"**Yol başlarını yutan, meraklıları meslekten yıldıran dâhiler yerine**, herkesi mesleğe çağıran güler yüzlü gelenekler var." derken halk sanatında dâhi olmadığını vurgular. "Dehaya da ihtiyacımız yoktur.'' der.

Tüm bu emareler bizi şu soruya götürür:

Halk sanatında dâhiler var mıdır?

CEVAP: B

/benimhocam

İki Parçadan Ortak Yargıya Ulaşma

ÖRNEK - 19

- Normal ya da normalin üstünde zekâya sahip çocuklarda okula başladıktan sonra fark edilen harfleri öğrenmede güçlük, okumaya geçmede zorlanma ya da okuduğunu anlayamama gibi problemler; aileler için oldukça kafa karıştırıcı olabilir. Hâlbuki okula başlamadan önceki dönemde çocuklarının öğrenme yeteneğinin oldukça iyi olduğunu düşünmüşlerdir. Bu durum "özgül öğrenme bozukluğu" dediğimiz yaygın olarak disleksi diye bilinen durumdur. Aslında disleksi sadece okumadaki bozukluğu belirtmesine rağmen halk arasında hemen her öğrenme güçlüğünü kapsayan bir kelime olarak kullanılır.
- Disleksi problemi olan çocuklar okul yıllarında örselenmelere maruz kalabilirler. Öğrenmedeki zorluklar çocuğun anne, baba, öğretmen ve arkadaşları tarafından eleştirilmesine, hakaret edilmesine yol açabilir. Bu durum çocukta duygusal incinmeler yaşatır. Bunların sonucunda da çocuğun özgüveni zedelenebilir ve çocuk daha kaygılı, mutsuz, öfkeli ya da saldırgan hâle gelebilir.

Bu iki parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Uzman görüşlerin aynı olguya farklı bakış açılarını barındırmaktadır.

B) Ele alınan olgu, bilimsel görüşler çerçevesinde öznellikten uzak bir dille açıklanmaktadır.

C) Benzer görüşlerin farklı koşullarda nasıl değişkenlik gösterdiği vurgulanmaktadır.

D) Çok bilinen yanlışlar hakkında düzeltmeler yapılmaktadır.

E) Farklı örneklerle kıyaslamalar yapılmaktadır.

ÇÖZÜM:

İki paragrafta da nesnellik ve bilimsellik hâkimdir.

Neden diğer seçenekler değildir?

A) Bakış açıları arasında bariz farklar yoktur.

C) Farklı koşullara yer verilmemiştir.

D) Çok bilinen yanlışın düzeltilmesi iki parçada da yoktur. Sadece ilk parçada vardır. Disleksinin halk arasında her öğrenme güçlüğünün yerine kullanıldığını söylemesi buna örnektir.

E) İki paragraf arasında bariz bir mukayese yoktur.

CEVAP: B

@MajestyPdf

1. (I) Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olağandışı hareketlilik veya anormal derecede aktif olma durumu olarak tanımlanabilir. DEHB, çocukluk çağlarında başlayan ve etkisi bütün yaşama yayılan bir nöropsikiyatrik bir bozukluktur. DEHB'in etiyolojisinde genel ve çevresel faktörler rol oynamaktadır.

(II) Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan çocuk ve yetişkinler odaklanmada güçlük çekerler. Dikkatlerini uzun süre sürdüremedikleri ve çabuk sıkıldıkları için aynı faaliyete uzun süre devam edemezler. Aşırı hareketlidirler ve yerlerinde duramazlar. Hızlı konuşur ve karşılarındakini dinlemekte güçlük çekerler. Sabırsız ve acelecidirler. Dürtüseldirler ve düşünmeden hareket ederler.

Yukarıda verilen II numaralı paragrafla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) I. paragrafta ifade edilen hastalığın bilimsel dayanakları ele alınmıştır.
B) I. paragrafta anlatılanların sonuçları açıklanmıştır.
C) I. paragrafta bahsedilen rahatsızlığa yol açan sebepler anlatılmıştır.
D) I. paragraftaki olgunun insanlar üzerindeki olumsuz etkilerinden bahsedilmiştir.
E) I. paragrafta ele alınan rahatsızlığın belirtileri sıralanmıştır.

2. (I) Uyku felci uykuya dalarken veya uyanmadan önce meydana gelen bir durumdur. Uykuya dalmadan önce meydana gelen şeklinde, vücut fizyolojik olarak derin uykuya hazırdır ancak beyin kendisini kapatamamıştır. Birey bilinçliyken vücut bir çeşit felç durumuna geçer. Uyanmadan önceki devrede gerçekleşen şeklinde ise derin uyku döngüsü tamamlanmamışken beyin uykudan uyanır ve bilinç kazanır. Birey uyanık hâle geçmiş olsa da vücudun uykudan tam olarak uyanamaması geçici bir felce yol açar.

(II) Karabasan, halk inanışına göre uyku esnasında insanların üzerine çökerek onları korkutan bir yaratıktır. İnanışa göre karabasanın amacı insanların ruhlarını almaktır. Uyku esnasında üzerine çöktüğü insanın vücudunu kilitleyerek hareket etmesini engeller. Karabasanın çöktüğü insan kıpırdayamaz, vücudunda oynatabildiği tek yeri gözbebekleridir.

Bu iki parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İki parçada birbirine zıt görüşler ortaya atılmıştır.
B) İkinci parça birinci parçadaki düşünceyi kanıtlamak için yazılmıştır.
C) İki parçada da farklı şekilde ele alınan benzer düşünceler vardır.
D) İkinci parça birinci parçadaki tezi çürütmek için yazılmıştır.
E) Birbiriyle çelişen fikirler savunulmuştur.

3. (I) Narsisizm, kişinin kendi bedensel veya zihinsel benliğine aşırı hayranlık duyması, kendi kimliğine âşık olmasıdır. Narsist bireyler başkalarının duygu ve düşüncelerine değer vermezler, kaybetmeye tahammülleri yoktur, kendilerini dünyanın merkezi olarak görürler. Onlar için diğer insanlar gereksiz ve değersizdir.

(II) Narkissos, Yunan mitolojisinde bir kahramandır. Bir su birikintisinde kendi yüzünü görür, kendisini seyretmeye dalar ve suda gördüğü bu yansımaya âşık olur. Güzelliğini izlerken tüm hislerini kaybeden Narkissos, suyun başında hayata gözlerini yumar ve olduğu yere kök salarak açılmış bir çiçeğe dönüşür. Narkissos'un dönüştüğü bu çiçek nergis çiçeğidir. Narsisizm ve narsist terimleri de kaynağını onun adından almaktadırlar.

Yukarıda verilen II numaralı paragrafla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) I. parçada anlatılanlara örnekler verilmiştir.
B) I. parçada verilen bilgilerin mitolojik öyküsü anlatılmıştır.
C) I. parçayla çelişen bir görüş ortaya atılmıştır.
D) I. parçada bahsedilen konunun bilimsel açıklamaları sunulmuştur.
E) I. parçada bahsedilen olgunun olası sebepleri ele alınmıştır.

/benimhocam

@MajestyPdf

Diyalog Tamamlama

ÖRNEK - 20

Muhabir:

(I) ----

Oyuncu ve ressam:

– Anadolu'da anaerkil düzen 16 bin yıl öncesine dayanıyor. Burası adı üstünde 'ana dolu', dişi bir medeniyet! Binlerce yıllık tarihinde hep güçlü kadınlara ev sahipliği yapmış bir coğrafya. Ana Tanrıça inancının doğduğu yer ve o zamanlar bu düşünce bizim topraklarımızdan çıkıp diğer kıtalara yayılmış. Yani bir kadın egemenliğinin hüküm sürdüğü toprakların üzerinde yaşıyoruz. Dünyadaki herhangi bir coğrafyadan çok başka bir yer burası. Kibelelerin, Amazonların, Afroditlerin torunlarıyız biz! Bizim genlerimiz çok güçlü. Kadının gücünü ortaya koyan ve dünyayı sarsan, hatta saran bir görüş sadece bu topraklardan çıkabilir! Artık hurafelerden kurtulup özümüze dönme zamanı! Sergiyi de bu bakış açısıyla oluşturmaya çalıştım.

Muhabir:

(II) ----

Oyuncu ve ressam:

– Kesinlikle Fahrunnisa Zeid! Hatta hayatını oynamayı çok isterim! Bizim topraklarımızdan çıkmış çok güçlü ve enteresan bir ailenin çocuğu! Çağının çok ötesinde bir ressam! Geçen senelerde Londra'da Tate Modern'de onun adına bir sergi yapıldı. Muhteşemdi. Çok gurur vericiydi. Bir de Camile Claudel... Çok yetenekli ama Auguste Rodin'in gölgesinde kalan, yeteneğiyle Rodin'in sanatçı egosunu kendini yok etme pahasına besleyen Camile Claudel'i oynamak isterim.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) I. Anadolu'nun Türk resmindeki yeri hakkında neler söylersiniz?
   II. Kendinize örnek aldığınız kadın ressamların sizi etkileyen özellikleri nelerdir?

B) I. Anadolu ve kadın metaforları her zaman birlikte ele alınmış, bu durumun gerekçeleri sizce nedir?
   II. Güçlü kadın ressamlardan kendinize rol - model seçtiğiniz bir ressam var mıdır?

C) I. Tablolarınızda kadının yanı sıra Anadolu motiflerinin hâkimiyeti var, bu birlikteliği nasıl açıklarsınız?
   II. Tarihten bir ressamla tanışmak ve hayatını canlandırmak isteseniz, o kim olurdu?

D) I. Türk resminde kadının rolü hakkında canlandırmak isteseniz, o kim olurdu?
   II. Kadın ressamların resim sanatında hak ettikleri yere ulaşabildiğini düşünüyor musunuz?

E) I. Serginizi gezecek olan sanatseverlere bir bakış açısı sunmak adına nasıl bir düşünceyle oluşturdunuz bu sergiyi?
   II. Güncel olarak takip ettiğiniz ve ilham aldığınız ressamları sayabilir misiniz?

ÇÖZÜM:

- Aynı teknikle sadece 2. sorulara bakacağız:

A) Kendinize örnek aldığınız kadın ressamların sizi etkileyen özellikleri nelerdir?

- "Fahrunnisa Zeid" gibi bir ressam adıyla başlamış. Bu sorunun cevabı böyle başlayamaz. A seçeneğini eledik.

B) Güçlü kadın ressamlardan kendinize rol model seçtiğiniz bir ressam var mıdır?

- Kesinlikle Fahrunnisa Zeid! Hayatını oynamayı çok isterim.

Bu ifadeyle başlayabilir.

→ Ama bu ifadenin sorulan soruyla ilgisi yoktur. B seçeneğini eledik.

C) Tarihten bir ressamla tanışmak ve hayatını canlandırmak isteseniz o kim olurdu?

↕ **(yoğun ilişki)**

Cevap: Kesinlikle Fahrunnisa Zeid! Hatta hayatını oynamayı çok isterim.

Cevap C seçeneği olabilir. İlk soruya bakıp netleştirelim.

I) Tablolarınızda kadının yanı sıra Anadolu motiflerinin hâkimiyeti var, bu birlikteliği nasıl açıklarsınız?

Cevap:

Anadolu'da anaerkil düzen 16 bin yıl öncesine dayanıyor. Burası adı üstünde "ana dolu", dişi bir medeniyet! Binlerce yıllık tarihinde hep güçlü kadınlara ev sahipliği yapmış bir coğrafya. Yani biz kadın egemenliğinin hüküm sürdüğü toprakların üzerinde yaşıyoruz. Kibelelerin, Amazonların, Afroditlerin torunlarıyız biz!

↓

Cevap "cuk" diye oturdu. Cevapta Anadolu ve kadın hemen dikkat çekiyor. Cevap C seçeneğidir.

CEVAP: C

/benimhocam

@MajestyPdf

1. **Muhabir:**

(I) ----

Yazar:

– Başlarda böyle düşünüyordum fakat sonradan gördüm ki gerçekte öyle değilmiş. Hayatta durmadan koşuşturmak, hep daha fazlası için gayret etmek gerekiyormuş. Zamanla gördüm ki çabalamadığın yerde hayat elinden tutmuyor, hiçbir şeyi önüne altın tepside sunmuyor.

Muhabir:

(II) ----

Yazar:

– Tecrübelerim. Yaşadıkça öğreniyor insan çabalamanın talih karşısındaki üstünlüğünü. Olur ya bir elma düşer diye elma ağacının altında bekleyeceğine ağaca tırmanman gerekiyor.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) (I) Hayattan beklentilerin alt düzeyde tutulması gerektiğini mi düşünüyorsunuz?
(II) Sizi bu düşünceye iten sebep neydi?

B) (I) Çabalamanın hayatın önemli bir parçası olduğunu hâlâ mı düşünüyorsunuz?
(II) Bu kanıya nasıl vardınız?

C) (I) Çabalarınızın sonucunu aldığınıza inanıyor musunuz?
(II) Ne oldu da düşünceniz değişti?

D) (I) Hayatta bir yerlere gelebilmenin şansa bağlı olduğunu mu düşünüyorsunuz?
(II) Fikrinizi ne değiştirdi?

E) (I) Her şeyi kadere bırakmak doğru mudur?
(II) Neden böyle düşünüyorsunuz?

2. **Gazeteci:**

(I) ----

Yazar:

– Z kuşağı her şeye en kısa yoldan sahip olmak için uğraşıyor. Kestirme yolları düz yollara tercih ediyorlar. En az çabayla çok para kazanmak, bir şeyleri başarmak istiyorlar. Az çaba, çok risk prensibiyle yaşıyorlar. Biz böyle değildik, garanticiydik. Sonunu görmediğimiz işe girmezdik.

Gazeteci:

(II) ----

Yazar:

– Eh, haklarını yememek lazım. Birçok konuda bizden daha başarılılar. Pratikler. Teknolojiyi çok iyi kullanıyorlar. En önemlisi de yaratıcılar. Olaylara çok farklı bakış açılarıyla yaklaşıyorlar.

Yukarıda verilen diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) (I) Y ve Z kuşakları arasında kuşak çatışması yaşandığını düşünüyor musunuz?
(II) Sizden daha başarılı oldukları bir alan var mı?

B) (I) Z kuşağının kendinden önceki kuşaktan farkları neler?
(II) Sizin kuşağınızdan daha başarılı yanları var mı?

C) (I) Z kuşağının Y kuşağına karşı üstünlüğü var mı?
(II) Bu onları başarısızlığa mı götürüyor?

D) (I) Sizden sonraki kuşakla aranızdaki farklar neler?
(II) Hayata farklı pencerelerden baktıklarını mı düşünüyorsunuz?

E) (I) Sizden sonraki kuşağın başarısız olma sebeplerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz?
(II) Sizden daha başarısız olduklarını mı düşünüyorsunuz?

/benimhocam

@MajestyPdf

Çoklu Soru

Örnek soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

ÖRNEK - 21

1841'in Nisan ayında Edgar Allan Poe'nun yazdığı Morgue Sokağı Cinayetleri ile başlatabiliriz dedektifin yolculuğunu. Modern anlamda 179 yıl önce Dupin karakteriyle başlayan "dedektif" bugüne ulaşana kadar köklü değişimler geçirdi. Hâlâ zekâları, dikkatleri, şüphe duymaları ve merak duyguları aynı ama bunlar dışında kalan pek çok şey değişti. Kokulardan, ayak izlerinden suçluyu açığa çıkaran unutulmaz dedektifimiz Sherlock Holmes'ten MOBESE görüntüleri, DNA analizleri, uydu takip cihazları, bilgisayar yazılımlarıyla çalışan dedektiflere ulaştık. Tüm bu bilimsel ve teknolojik gelişmeler elbette dedektif davranışlarının da değişmesine yol açtı. Ama sadece bununla sınırlı değil, ufak tefek bireysel suçlardan örgütlenmiş suçlara yahut bireysel suçların her geçen gün daha da canileşmesine... Polisiye, toplumdaki tüm değişimleri, tüm çarpışmaları, dengesizlikleri takip edebileceğimiz bir tür olmaya devam ediyor. Bu takipte kolaylaştırıcımız ise çoğu zaman değişen dedektif kavramı oluyor. Klasik dedektiflerden Altın Çağ polisiyesinin dedektiflerine, kara romanın sert dedektiflerinden kriminalist dedektiflere, önce sahnede çok görünmeyen ama ağırlığını son yıllarda iyice artıran kadın dedektiflere...

Bu parçadan hareketle polisiye türünün günümüzdeki durumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bilimsel ve teknolojik gelişmelerden etkilenmiştir.

B) Toplumsal yapının yansımalarını görmek mümkündür.

C) Suç ve suçlu kavramları hakkında ortak bir fikrin oluşmasını sağlamıştır.

D) Dedektifliğin tek tip bir modelinin olmadığı söylenebilir.

E) Geçmişteki dedektiflik modelleri ile hâlâ bazı benzerliklere sahiptir.

ÇÖZÜM:

A) Bilimsel ve teknolojik gelişmelerden etkilenir: MOBESE, DNA analizleri, uydu takip cihazları

B) Toplumsal yapının yansımaları: Toplumdaki tüm değişmeleri, tüm çarpışmaları, tüm dengesizlikleri takip edebileceğimiz bir türdür.

D) Dedektifliğin tek bir modelinin olmadığı: kriminalist dedektif, kara romanın sert dedektifleri vs.

E) Geçmişteki dedektiflik modelleriyle benzerliği: Hâla topumdaki değişmeleri, tüm çarpışmaları, tüm dengesizlikleri takip edebileceğimiz bir kurumdur.

C) Suç ve suçlu kavramlarıyla ilgili ortak bir fikir yoktur.

CEVAP: C

ÖRNEK - 22

Bu parçadan hareketle dedektiflikle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Geçmişten bugüne değişen dünya koşullarına kendini uyarlayarak varlığını çeşitlendirerek korumayı başarmıştır.

B) Bilim ve teknolojinin gelişimi mesleğin daha popüler bir hâle gelmesine olanak tanımıştır.

C) Modernizm Çağı'nda farklı dedektiflik türlerinin ortaya çıkması polisiye türüne ilgiyi artırmıştır.

D) Toplumsal yaşamı etkileyen ve değiştiren bir yapıya sahiptir.

E) Dedektif olabilmek için eskiden olduğu gibi parlak bir zekâya sahip olmaya gereksinim yoktur.

ÇÖZÜM:

- Dedektiflik dünya koşullarına kendini uyarlayarak biraz da değişip çeşitlenerek varlığını korumayı başarmıştır.

CEVAP: A

/benimhocam

@MajestyPdf

1 - 2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Müzik, öteki sanat dallarının tümü gibi, yetenekten fazlasını gerektirir. Bir zamanlar, Türk sanat müziği günlük yaşamın bir parçasıydı ve çoğunluk tarafından sevilerek dinlenirdi. Toplumun değer yargıları, insan yaşamına ait bütün duygular, aşk, ihanet, hasret ve kavuşma bu müziğin konuları arasındaydı. Bugün bile hâlâ kulaklardan silinmeyen, dinlediğinde insanın kendini içinde bulduğu nice şarkılar var. Bu şarkılar, tamamen ticari kaygılarla yapıldığı için birer sabun köpüğü olmaya mahkûm, günümüz pop şarkıları gibi değil yani.

1. Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Para kazanma kaygısıyla yapılan şarkılar kalıcılıktan uzaktır.

B) Eskiden yapılan bazı şarkılar günlük yaşamla iç içeydi.

C) Toplumun değer yargılarına uymayan şarkılar toplum tarafından benimsenmez.

D) Müzik birçok sanat kolu gibi sadece yetenekle icra edilemez.

E) Eskiden yapılmış bazı şarkılar bugün dahi insanların kendilerini içinde buldukları niteliktedir.

2. Parçada altı çizili ifadenin taşıdığı anlam aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

A) Birçok eleştirmen tarafından şişirilerek piyasaya giren bu kitap kısa sürede gündemden düştü, bunun sebebi eserin içerik olarak zayıf olmasıydı.

B) Sevdiği işi yapan insanlar bir gün bile çalışmış sayılmazlar, bu sebeple yorgunluk ve yıpranma nedir bilmezler.

C) Salt biçimciliğe karşıyım ama bu, biçime önem vermediğim anlamına gelmez çünkü ben biçimle içeriğin at başı gitmesini isterim hep.

D) Güç koşullar sanat adamını kamçılar çünkü koşullar ne denli güç olursa olsun o, toplumun çıkarlarını düşünerek üretmeye devam edecektir.

E) Bu eleştirilerden sonra hevesim hemen kaçmış olsa da tekrar masama oturup yazmaya devam ettim çünkü başka türlü bir yaşamak düşünemiyorum.

/benimhocam

3 - 4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

(I) Yaşanan olaylar karşısında kadının tepkisi erkeğin tepkisinden farklı olabiliyor. (II) Fırsat tanınırsa günümüz kadını hayatın hemen her alanında erkekler kadar başarılı olabilir. (III) Kimileri bu durumu kadınların daha hassas, daha duygusal, pamuk gibi olmalarına bağlarken kimileri de erkekleri duygusuzlukla suçluyor. (IV) Oysa kadınla erkek arasındaki algılayış farkı, artık bilim adamları tarafından kanıtlanmış bir gerçektir. (V) Bu fark, yalnızca davranışlarda değil yaşama bakışta da kendisini gösteriyor.

3. Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Karşılaştırma yapılmıştır.

B) Kanıları değiştirme amaçlanmıştır.

C) Tanımlama yapılmıştır.

D) Öznel ifadelere yer verilmiştir.

E) Benzetme yapılmıştır.

@MajestyPdf

CEVAP ANAHTARI

1. ÜNİTE: SES BİLGİSİ

ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 8-10)

1. E **2.** E **3.** A

ÖSYM NE SORDU? TEST 1 (Sayfa 15)

1. A **2.** E **3.** C **4.** D **5.** C **6.** D
7. A **8.** E **9.** D **10.** B **11.** C

SES BİLGİSİ TEST 2 (Sayfa 17)

1. A **2.** C **3.** E **4.** C **5.** D **6.** D
7. B **8.** E **9.** B **10.** E **11.** A

2. ÜNİTE: YAZIM KURALLARI

ETKİNLİK - 1 (Sayfa 21)

1. "Muhtaç"
2. "inek"
3. Köy
4. gelecekçilik
5. her
6. Başında

ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 22-39)

1. D **2.** E **3.** E **4.** A **5.** C **6.** B
7. B **8.** C **9.** A **10.** E **11.** D **12.** B
13. C **14.** E **15.** B **16.** A **17.** C **18.** D
19. D **20.** D **21.** D **22.** C **23.** E **24.** D
25. E **26.** E **27.** D **28.** A **29.** C **30.** B
31. D **32.** C

ETKİNLİK - 2 (Sayfa 26)

1. Tarhan
2. Bay
3. teyzemin
4. Dayı
5. Bakan
6. Minnoş'u
7. milleti
8. Katolik
9. Budizm'i
10. Satürn
11. Doğu
12. batısı
13. Doğu
14. Nehri'ni
15. köyü
16. Sokağı'nda
17. Köşkü
18. Boğaz'da
19. Üniversitesinde
20. Hukuku
21. Kurulun
22. Kanun'a
23. gazetesinde
24. "Ben de Yazdım"
25. Dönemi
26. avro, lirasına
27. bayati
28. Maraş
29. eylülün
30. onu

ETKİNLİK - 3 (Sayfa 29)

1. on beş
2. ikişer
3. gitgide
4. Ahmet de
5. Gidip de
6. Mademki
7. misiniz
8. Yepyeni
9. dedi ki
10. Evdeki
11. İllaki

ETKİNLİK - 4 (Sayfa 33)

1. birbirine
2. Çobançantası
3. şeytanığnesi
4. Gagaburun
5. Sıçandişi
6. tavukgöğsü
7. beştaş
8. Elkızı
9. Devetüyü
10. kadirbilmez
11. Ayaküstü
12. külbastı
13. Uyurgezer
14. Güneydoğu
15. Misakımillî
16. Yürük semai
17. Dershanede
18. Polisevinde
19. orman evinde
20. başkahramanı
21. Paşababam
22. Mehterbaşı
23. Hiçbir

/benimhocam

ETKİNLİK - 5 (Sayfa 35)

1. sarf ettiğini
2. Tarla kuşu
3. Uğur böceğini
4. Et sineği
5. Ton balıklı
6. Yüksük otu
7. Kuru fasulye
8. Alt geçitte
9. dolma kalemim
10. kara yolu
11. iş birliği
12. iş bölümü
13. Badem yağı
14. gök taşı
15. çetin ceviz
16. Hafta sonu
17. Güler yüzlü
18. Uzak Doğu'ya

YAZIM KURALLARI TEST 3 (Sayfa 41)

1. E **2.** E **3.** B **4.** D **5.** D **6.** B
7. D **8.** A **9.** C **10.** E **11.** B **12.** E

3. ÜNİTE: NOKTALAMA İŞARETLERİ

ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 47 - 51)

1. D **2.** B **3.** B **4.** D **5.** B **6.** E
7. A **8.** E **9.** D **10.** E **11.** C **12.** E
13. C **14.** B **15.** B **16.** D **17.** A **18.** C

@MajestyPdf

CEVAP ANAHTARI

ETKİNLİK (Sayfa 49)

1. (, , , , .)	**2.** (, , .)	**3.** (, , , .)
4. (, .)	**5.** (,)	**6.** (, , , .)
7. (: .)	**8.** (, , , ; , , , , .)	**9.** (, ; , .)
10. (; , , , .)		

ÖSYM NE SORDU? TEST 4 (Sayfa 55)

1. C	**2.** B	**3.** E	**4.** E	**5.** C
6. A	**7.** A	**8.** A	**9.** D	**10.** E
11. B				

NOKTALAMA İŞARETLERİ TEST 5 (Sayfa 57)

1. D	**2.** A	**3.** B	**4.** E	**5.** A
6. D	**7.** A	**8.** E	**9.** B	**10.** B
11. A	**12.** B	**13.** E	**14.** E	**15.** A

4. ÜNİTE: SÖZCÜKTE YAPI

ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 62 - 71)

1. D	**2.** C	**3.** E	**4.** C
5. B	**6.** D	**7.** A	**8.** C

ÖSYM NE SORDU? TEST 6 (Sayfa 74)

1. B	**2.** E	**3.** C	**4.** A
5. D	**6.** A	**7.** B	**8.** A

SÖZCÜKTE YAPI TEST 7 (Sayfa 76)

1. E	**2.** C	**3.** D	**4.** D	**5.** C
6. E	**7.** B	**8.** B	**9.** E	**10.** B
11. A	**12.** E	**13.** B	**14.** A	**15.** C

5. ÜNİTE: SÖZCÜK TÜRLERİ

İSİM (AD) TEST 8 (Sayfa 88)

1. B	**2.** C	**3.** E	**4.** E
5. D	**6.** A	**7.** A	

SIFAT - ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 96 - 97)

1. C	**2.** C	**3.** E	**4.** C	**5.** E

SIFAT (ÖN AD) TEST 9 (Sayfa 98)

1. B	**2.** A	**3.** B	**4.** B
5. C	**6.** A	**7.** E	

ZAMİR - ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 104 - 105)

1. E	**2.** D	**3.** E	**4.** C	**5.** B

ZAMİR (ADIL) TEST 10 (Sayfa 106)

1. A	**2.** B	**3.** A	**4.** C
5. B	**6.** C	**7.** E	

İSİM TAMLAMALARI - ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 110)

1. E	**2.** C	**3.** E	**4.** D

ZARF - ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 112 - 114)

1. D	**2.** A	**3.** D	**4.** C	**5.** D

ZARF (BELİRTEÇ) TEST 11 (Sayfa 117)

1. B	**2.** A	**3.** A	**4.** B
5. A	**6.** E	**7.** E	

EDAT - BAĞLAÇ - ÜNLEM (ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI) (Sayfa 121 - 124)

1. C	**2.** C	**3.** B	**4.** B
5. B	**6.** B		

/benimhocam

EDAT - BAĞLAÇ - ÜNLEM TEST 12 (Sayfa 125)

1. C	**2.** E	**3.** E	**4.** A
5. E	**6.** E	**7.** A	

FİİL ÇEKİMİ - KİP - KİŞİ - EK FİİL TEST 13 (Sayfa 134)

1. C	**2.** C	**3.** D	**4.** B
5. C	**6.** A	**7.** E	**8.** A
9. C	**10.** B	**11.** A	**12.** A

FİİLİMSİLER - ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 138 - 140)

1. D	**2.** B	**3.** C	**4.** B	**5.** B
6. A	**7.** A	**8.** B	**9.** E	**10.** B

FİİLİMSİ - FİİLDE ÇATI TEST 14 (Sayfa 144)

1. E	**2.** D	**3.** C	**4.** C	**5.** A
6. D	**7.** C	**8.** E	**9.** B	**10.** C
11. E	**12.** E	**13.** D		

SÖZCÜK TÜRLERİ - KARMA TEST 15 (Sayfa 147)

1. D	**2.** B	**3.** D	**4.** A
5. E	**6.** E	**7.** B	**8.** D
9. E	**10.** A	**11.** C	**12.** A
13. D	**14.** C	**15.** E	**16.** A

@MajestyPdf

CEVAP ANAHTARI

6. ÜNİTE: SÖZ GRUPLARI

ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 154 - 157)

1. A	**2.** A	**3.** A	**4.** A	**5.** E

SÖZ GRUPLARI TEST 16 (Sayfa 155)

1. C	**2.** E	**3.** E	**4.** B	**5.** E
6. D	**7.** C	**8.** C	**9.** E	**10.** D

7. ÜNİTE: CÜMLENİN ÖGELERİ

ÖSYM NE SORDU? TEST 17 (Sayfa 164)

1. D	**2.** C	**3.** D	**4.** C
5. C	**6.** E	**7.** B	**8.** D
9. A	**10.** C	**11.** A	**12.** B
13. D	**14.** D	**15.** D	**16.** B
17. B			

CÜMLENİN ÖGELERİ TEST 18 (Sayfa 167)

1. B	**2.** C	**3.** A	**4.** B
5. C	**6.** A	**7.** C	**8.** D
9. D	**10.** A	**11.** B	**12.** C
13. C	**14.** B	**15.** B	**16.** A
17. E			

8. ÜNİTE: CÜMLE TÜRLERİ

CÜMLE TÜRLERİ ÇIKMIŞ ÖSYM SORULARI (Sayfa 174)

1. C	**2.** B	**3.** E

CÜMLE TÜRLERİ - KARMA TEST 19 (Sayfa 175)

1. D	**2.** A	**3.** B	**4.** B	**5.** D
6. E	**7.** E	**8.** C	**9.** B	**10.** E
11. C	**12.** A	**13.** B	**14.** E	**15.** D
16. C	**17.** E	**18.** C	**19.** C	**20.** A

9. ÜNİTE: ANLATIM BOZUKLUKLARI

ANLATIM BOZUKLUKLARI TEST 20 (Sayfa 188)

1. E	**2.** C	**3.** B	**4.** A
5. B	**6.** A		

10. ÜNİTE: SÖZCÜKTE ANLAM

SÖZCÜKTE ANLAM TEST 21 (Sayfa 202)

1. B	**2.** B	**3.** A	**4.** C	**5.** A
6. A	**7.** A	**8.** E	**9.** D	**10.** A
11. A	**12.** E	**13.** D	**14.** B	

ÖSYM NE SORDU? TEST 22 (Sayfa 205)

1. D	**2.** A	**3.** D	**4.** E	**5.** D
6. A	**7.** A	**8.** D	**9.** E	**10.** B

11. ÜNİTE: CÜMLEDE ANLAM

CÜMLEDE ANLAM TEST 23 (Sayfa 220)

1. A	**2.** D	**3.** E	**4.** B	**5.** B
6. C	**7.** E	**8.** A	**9.** E	**10.** D
11. D	**12.** D	**13.** A	**14.** B	**15.** A
16. E	**17.** D	**18.** B	**19.** C	**20.** B
21. A	**22.** D			

12. ÜNİTE: PARAGRAF

ANLATIM BİÇİMLERİ VE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI TEST 24 (Sayfa 231)

1. A	**2.** E	**3.** C	**4.** C
5. C	**6.** A	**7.** A	**8.** C
9. D	**10.** C	**11.** C	

PARAGRAF - ÖSYM ÇIKMIŞ SORULAR (Sayfa 234 - 246)

1. A	**2.** E	**3.** E	**4.** B
5. C	**6.** D	**7.** D	**8.** B
9. B	**10.** A	**11.** A	

PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE TEST 25 (Sayfa 235)

1. E	**2.** E	**3.** E	**4.** C
5. A	**6.** A	**7.** A	**8.** B

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCE TEST 26 (Sayfa 238)

1. D	**2.** A	**3.** C

ÖNCÜLLÜ PARAGRAF TEST 27 (Sayfa 247)

1. D	**2.** B	**3.** E

İKİ PARÇADAN ORTAK YARGIYA ULAŞMA TEST 28 (Sayfa 249)

1. E	**2.** C	**3.** B

DİYALOG TAMAMLAMA TEST 29 (Sayfa 251)

1. D	**2.** B

ÇOKLU SORU TEST 30 (Sayfa 253)

1. C	**2.** A	**3.** B	**4.** C

/benimhocam